

KPSS

GENEL KÜLTÜR

COĞRAFYA

Engin
ERAYDIN

yargı PLUS

SORU BANKASI

TAMAMI ÇÖZÜMLÜ

- KLASİK SORU TESTLERİ
- ÖNCÜLLÜ SORU TESTLERİ
- HARİTALI SORU TESTLERİ
- ÇIKMIŞ SORU TESTLERİ
(TOPLAM 100 TEST)

yargiyayinevi.com

KPSS

GENEL KÜLTÜR

COĞRAFYA

Engin
ERAYDIN

yargı PLUS

SORU BANKASI

TAMAMI ÇÖZÜMLÜ

- KLASİK SORU TESTLERİ
- ÖNCÜLLÜ SORU TESTLERİ
- HARİTALI SORU TESTLERİ
- ÇIKMIŞ SORU TESTLERİ
(TOPLAM 100 TEST)

yargiyayinevi.com

Değişimin Farkında Ol

GENEL KÜLTÜR

Coğrafya Tamamı Çözümlü Soru Bankası

Yazar	Engin ERAYDIN
ISBN	978-625-370-654-8
Kapak Tasarım	Ediz EHLİZ
Dizgi	Yargı Yayınevi Dizgi Birimi
Baskı	KBM Matbaacılık ve Yayıncılık Ltd. Şti. Çınar Mh. Çankırı Blv. No:104 Akyurt-ANKARA
Matbaa Sertifika No	M. Sertifika Nu.: 73744
Yazışma Adresi	YARGI YAYINEVİ Ostim OSB Mah. Turan Çiğdem Cad. No: 36/3 Yenimahalle Ankara / ANKARA

Copyright Yargı Yayınevi Yayın Hakkı ©

Bu kitabın her türlü yayım hakkı Yargı Basın Yayın Dağıtım LTD.ŞTİ.'ye aittir.

Bu kitabın baskısından 5846 ve 2936 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Yasası hükümleri gereğince kaynak gösterilerek bile olsa alıntı yapılamaz, herhangi bir şekilde çoğaltılamaz, genel ağ ve diğer elektronik ortamlarda yayımlanamaz.

BU KİTAP T.C. KÜLTÜR BAKANLIĞI BANDROLÜ
İLE SATILMAKTADIR.

İÇİNDEKİLER

Türkiye'nin Coğrafi Konumu - Sorulara Başlamadan Önce Kısa Bilgiler	5
Türkiye'nin Coğrafi Konumu - Klasik Soru Testi - 1	7
Türkiye'nin Coğrafi Konumu - Klasik Soru Testi - 2	11
Türkiye'nin Coğrafi Konumu - Öncüllü Soru Testi - 1	15
Türkiye'nin Coğrafi Konumu - Öncüllü Soru Testi - 2	19
Türkiye'nin Coğrafi Konumu - Haritalı Soru Testi - 1	23
Türkiye'nin Coğrafi Konumu - Haritalı Soru Testi - 2	28
Türkiye'nin Coğrafi Konumu - Çıkış Soru Testi - 1	33
Türkiye'nin Coğrafi Konumu - Çıkış Soru Testi - 2	36
Türkiye'nin Yer Şekilleri - Sorulara Başlamadan Önce Kısa Bilgiler	39
Türkiye'nin Yer Şekilleri - Klasik Soru Testi - 1	41
Türkiye'nin Yer Şekilleri - Klasik Soru Testi - 2	45
Türkiye'nin Yer Şekilleri - Klasik Soru Testi - 3	49
Türkiye'nin Yer Şekilleri - Klasik Soru Testi - 4	53
Türkiye'nin Yer Şekilleri - Öncüllü Soru Testi - 1	57
Türkiye'nin Yer Şekilleri - Öncüllü Soru Testi - 2	61
Türkiye'nin Yer Şekilleri - Öncüllü Soru Testi - 3	65
Türkiye'nin Yer Şekilleri - Öncüllü Soru Testi - 4	69
Türkiye'nin Yer Şekilleri - Haritalı Soru Testi - 1	73
Türkiye'nin Yer Şekilleri - Haritalı Soru Testi - 2	77
Türkiye'nin Yer Şekilleri - Haritalı Soru Testi - 3	81
Türkiye'nin Yer Şekilleri - Haritalı Soru Testi - 4	85
Türkiye'nin Yer Şekilleri - Çıkış Soru Testi - 1	89
Türkiye'nin Yer Şekilleri - Çıkış Soru Testi - 2	92
Türkiye İklimi - Sorulara Başlamadan Önce Kısa Bilgiler	95
Türkiye İklimi - Klasik Soru Testi - 1	97
Türkiye İklimi - Klasik Soru Testi - 2	101
Türkiye İklimi - Öncüllü Soru Testi - 1	105
Türkiye İklimi - Öncüllü Soru Testi - 2	109
Türkiye İklimi - Haritalı Soru Testi - 1	113
Türkiye İklimi - Haritalı Soru Testi - 2	117
Türkiye İklimi - Çıkış Soru Testi - 1	121
Türkiye İklimi - Çıkış Soru Testi - 2	124
Türkiye'nin Su, Toprak ve Bitki Varlığı Sorulara Başlamadan Önce Kısa Bilgiler	127
Türkiye'nin Su, Toprak ve Bitki Varlığı - Klasik Soru Testi - 1	129
Türkiye'nin Su, Toprak ve Bitki Varlığı - Klasik Soru Testi - 2	133
Türkiye'nin Su, Toprak ve Bitki Varlığı - Klasik Soru Testi - 3	137
Türkiye'nin Su, Toprak ve Bitki Varlığı - Öncüllü Soru Testi - 1	141
Türkiye'nin Su, Toprak ve Bitki Varlığı - Öncüllü Soru Testi - 2	145
Türkiye'nin Su, Toprak ve Bitki Varlığı - Öncüllü Soru Testi - 3	149
Türkiye'nin Su, Toprak ve Bitki Varlığı - Haritalı Soru Testi - 1	153
Türkiye'nin Su, Toprak ve Bitki Varlığı - Haritalı Soru Testi - 2	157
Türkiye'nin Su, Toprak ve Bitki Varlığı - Haritalı Soru Testi - 3	162
Türkiye'nin Su, Toprak ve Bitki Varlığı - Çıkış Soru Testi - 1	167
Türkiye'nin Su, Toprak ve Bitki Varlığı - Çıkış Soru Testi - 2	170
Türkiye'de Çevre ve Doğal Afetler - Sorulara Başlamadan Önce Kısa Bilgiler	173
Türkiye'de Çevre ve Doğal Afetler - Klasik Soru Testi - 1	175
Türkiye'de Çevre ve Doğal Afetler - Klasik Soru Testi - 2	179
Türkiye'de Çevre ve Doğal Afetler - Öncüllü Soru Testi - 1	183
Türkiye'de Çevre ve Doğal Afetler - Öncüllü Soru Testi - 2	187
Türkiye'de Çevre ve Doğal Afetler - Haritalı Soru Testi - 1	191
Türkiye'de Çevre ve Doğal Afetler - Haritalı Soru Testi - 2	196
Türkiye'de Çevre ve Doğal Afetler - Çıkış Soru Testi - 1	201
Türkiye'de Çevre ve Doğal Afetler - Çıkış Soru Testi - 2	204

Türkiye'nin Beşeri Coğrafyası - Sorulara Başlamadan Önce Kısa Bilgiler	207
Türkiye'nin Beşeri Coğrafyası - Klasik Soru Testi - 1	209
Türkiye'nin Beşeri Coğrafyası - Klasik Soru Testi - 2	213
Türkiye'nin Beşeri Coğrafyası - Klasik Soru Testi - 3	217
Türkiye'nin Beşeri Coğrafyası - Öncüllü Soru Testi - 1	221
Türkiye'nin Beşeri Coğrafyası - Öncüllü Soru Testi - 2	225
Türkiye'nin Beşeri Coğrafyası - Öncüllü Soru Testi - 3	229
Türkiye'nin Beşeri Coğrafyası - Haritalı Soru Testi - 1	233
Türkiye'nin Beşeri Coğrafyası - Haritalı Soru Testi - 2	237
Türkiye'nin Beşeri Coğrafyası - Haritalı Soru Testi - 3	241
Türkiye'nin Beşeri Coğrafyası - Çıkmış Soru Testi - 1	245
Türkiye'nin Beşeri Coğrafyası - Çıkmış Soru Testi - 2	248
 Türkiye'de Ekonomik Coğrafyası - Sorulara Başlamadan Önce Kısa Bilgiler	 251
Türkiye'de Tarım ve Hayvancılık - Klasik Soru Testi - 1	253
Türkiye'de Tarım ve Hayvancılık - Klasik Soru Testi - 2	257
Türkiye'de Tarım ve Hayvancılık - Öncüllü Soru Testi - 1	261
Türkiye'de Tarım ve Hayvancılık - Öncüllü Soru Testi - 2	265
Türkiye'de Tarım ve Hayvancılık - Haritalı Soru Testi - 1	269
Türkiye'de Tarım ve Hayvancılık - Haritalı Soru Testi - 2	274
Türkiye'de Tarım ve Hayvancılık - Çıkmış Soru Testi - 1	279
Türkiye'de Tarım ve Hayvancılık - Çıkmış Soru Testi - 2	282
 Türkiye'de Madenler ve Enerji Kaynakları - Klasik Soru Testi - 1	 285
Türkiye'de Madenler ve Enerji Kaynakları - Klasik Soru Testi - 2	289
Türkiye'de Madenler ve Enerji Kaynakları - Öncüllü Soru Testi - 1	293
Türkiye'de Madenler ve Enerji Kaynakları - Öncüllü Soru Testi - 2	297
Türkiye'de Madenler ve Enerji Kaynakları - Haritalı Soru Testi - 1	301
Türkiye'de Madenler ve Enerji Kaynakları - Haritalı Soru Testi - 2	306
Türkiye'de Madenler ve Enerji Kaynakları - Çıkmış Soru Testi - 1	311
Türkiye'de Madenler ve Enerji Kaynakları - Çıkmış Soru Testi - 2	314
 Türkiye'de Sanayi ve Ticaret - Klasik Soru Testi - 1	 317
Türkiye'de Sanayi ve Ticaret - Klasik Soru Testi - 2	321
Türkiye'de Sanayi ve Ticaret - Öncüllü Soru Testi - 1	325
Türkiye'de Sanayi ve Ticaret - Öncüllü Soru Testi - 2	329
Türkiye'de Sanayi ve Ticaret - Haritalı Soru Testi - 1	333
Türkiye'de Sanayi ve Ticaret - Haritalı Soru Testi - 2	338
Türkiye'de Sanayi ve Ticaret - Çıkmış Soru Testi - 1	343
Türkiye'de Sanayi ve Ticaret - Çıkmış Soru Testi - 2	346
 Türkiye'de Ulaşım ve Turizm - Klasik Soru Testi - 1	 349
Türkiye'de Ulaşım ve Turizm - Klasik Soru Testi - 2	353
Türkiye'de Ulaşım ve Turizm - Öncüllü Soru Testi - 1	357
Türkiye'de Ulaşım ve Turizm - Öncüllü Soru Testi - 2	361
Türkiye'de Ulaşım ve Turizm - Haritalı Soru Testi - 1	365
Türkiye'de Ulaşım ve Turizm - Haritalı Soru Testi - 2	370
Türkiye'de Ulaşım ve Turizm - Çıkmış Soru Testi - 1	375
Türkiye'de Ulaşım ve Turizm - Çıkmış Soru Testi - 2	378
 Türkiye'de Bölge Kavramı ve Sistematiği - Sorulara Başlamadan Önce Kısa Bilgiler	 381
Bölge Kavramı ve Sistematiği - Klasik Soru Testi - 1	383
Bölge Kavramı ve Sistematiği - Klasik Soru Testi - 2	387
Bölge Kavramı ve Sistematiği - Öncüllü Soru Testi - 1	391
Bölge Kavramı ve Sistematiği - Öncüllü Soru Testi - 2	395
Bölge Kavramı ve Sistematiği - Haritalı Soru Testi - 1	399
Bölge Kavramı ve Sistematiği - Haritalı Soru Testi - 2	404
Bölge Kavramı ve Sistematiği - Çıkmış Soru Testi - 1	409
Bölge Kavramı ve Sistematiği - Çıkmış Soru Testi - 2	412
 Netlerinizi Hesaplayabilirsiniz	 415

SORULARA BAŞLAMADAN ÖNCE KISA BİLGİLER

- Matematik Konum "Mutlak Konum", Özel Konum "Göreceli Konum" olarak değişmiştir.
- Aynı enlem üzerinde olan tüm merkezlerde Güneş ışınlarının geliş açısı aynıdır.
- Tarih ne verilirse verilsin Türkiye'de güneyden kuzeye Güneş ışınlarının geliş açısı daralır, gölge boyu uzar.
- Güney - kuzey yönlü içinde "SÜRE" ifadesi geçen tüm sorular Türkiye'nin enleminden kaynaklanmaktadır.
- Türkiye'de dağların Güneş'e dönük güney yamaçları "bakı yönü" olarak ifade edilir.
- Türkiye'de enlem etkisine bağlı olarak güneyden kuzeye doğru gidildikçe yer çekimi artar.
- Tarih ne olursa olsun Türkiye'de güneyden kuzeye doğru gidildikçe çizgisel hız azalır.
- 21 Mart ve 23 Eylül tarihlerinde dünyanın her yerinde gece - gündüz eşittir. Bu tarihlere "ekinoks" adı verilir.
- 21 Haziran ve 21 Aralık gün dönüm tarihlerine "sols-tis" adı verilir.
- Türkiye'de 21 Mart tarihinden 23 Eylül tarihine kadar gündüzler, 23 Eylül tarihinden 21 Mart tarihine kadar geceler daha uzundur.
- Yaz döneminde kuzeyde olan bir merkezin, kış döneminde güneyde olan bir merkezin gündüz süresi daha uzundur.
- Eylül eşitliliğinin 23'ünde yaşanmasının nedeni Dünya'nın Güneş etrafında izlediği yolun elips olması ile ilgilidir.
- Türkiye'de kısa mesafede değişen özellikler yer şekillerinden kaynaklanmaktadır.
- Yaz aylarında iç kesimler kıyılardan, kış aylarında kıyıları iç kesimlerden daha sıcak verilmişse bu durumlar denizellik, karasallık ile ilgilidir.
- Denizellik durumunun diğer ifadesi nemlilikler.
- Türkiye'de batıdan doğuya doğru karın yerde kalma ve tarım ürünlerinin olgunlaşma süresinin uzaması, hidroelektrik potansiyelin artması ve tarım ürünü çeşidinin azalması enleme bağlı olmayıp yükselti ile ilgilidir.

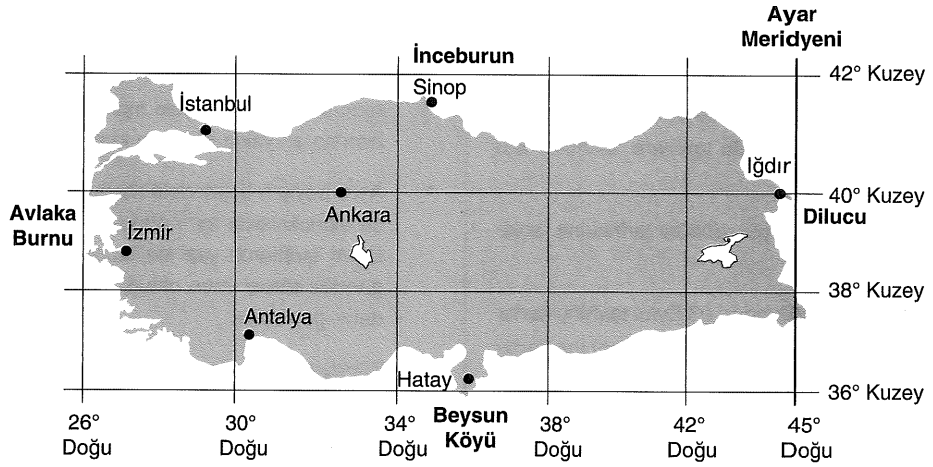
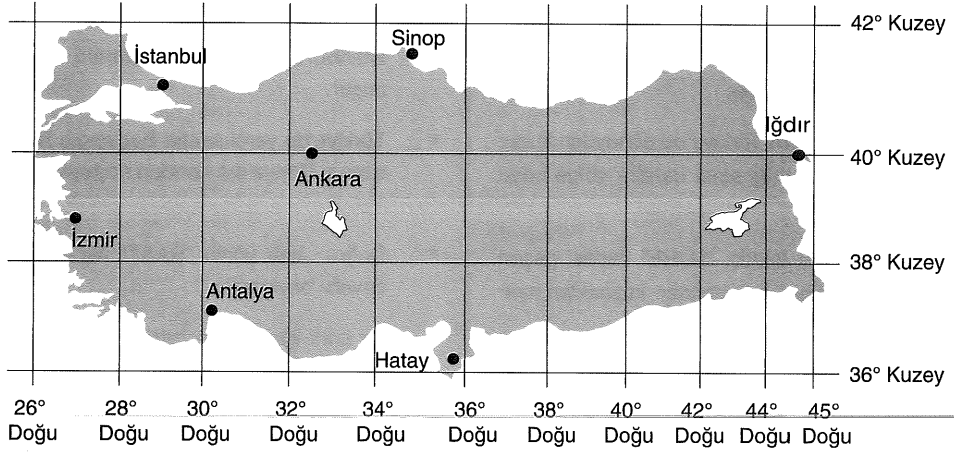
Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
I

- Osmanlı Dönemi'nde Başlangıç Meridyeni Ayasofya'nın Kubbesi kabul edilmiştir.
- İstanbul'un enlem ve boylamını Ali Kuşçu hesaplamıştır.
- Türkiye'de yerel saatin Başlangıç Boylamı'ndan ileri olması Dünya'nın batıdan doğuya doğru dönmesi ile ilgilidir.
- Doğu - batı yönlü "SAAT" ifadesi geçen soruların cevabı boylamdır.
- Bir soru içindeki an, zaman, saat ifadelerinin cevabı boylamdır.
- Aynı boylam üzerindeki tüm noktalarda yerel saat, öğle anı, gölgenin en kısa olduğu an aynıdır.
- Aynı boylam üzerindeki merkezlerin Başlangıç Boylamı'na uzaklığı aynı değildir. Ancak Başlangıç Boylamı ile arasındaki zaman farkı aynıdır.
- Aynı boylam üzerindeki merkezlerin Başlangıç Boylamı'na en yakın olanı en kuzeyde olandır.
- Aynı boylam üzerindeki merkezlerde Güneş yalnızca ekinokslarda aynı anda doğar, aynı anda batar. Diğer tarihlerde yaz ise kuzeyde, kış ise güneyde gündüz süresi uzun olduğundan daha erken doğar; daha geç batar.
- Türkiye, uluslararası saat dilimlerinden II ve III. saat dilimlerini kullanır.

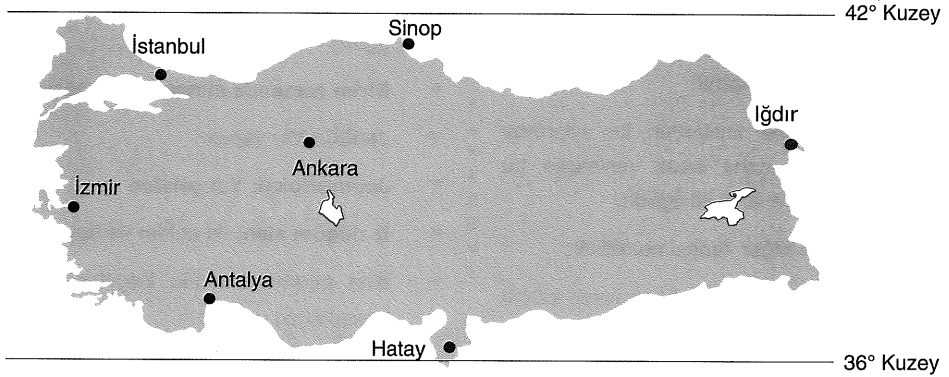
Sorulara Başlamadan Önce Coğrafi Terimler Sözlüğü

- **Litolojik Yapı:** Kayaç yapısı
- **Ayar Meridyeni:** Ulusal saatin ayarlandığı meridyen (İğdir)
- **Birim zamanda alınan yol:** Çizgisel hız
- **Jeoloji:** Yer yapısı
- **Jeomorfoloji:** Yer şekilleri
- **İz düşüm alan:** İki enlem ve boylam arası alan
- **Kuş uçuşu uzaklık:** Engebe dikkate alınmadan hesaplanan uzaklık
- **Açısal hız:** İki boylam arası 4 dakika
- **Ekinoks:** Eşitlik
- **Solstis:** Gün dönümü

Sorulara Başlamadan Önce İpucu Haritalar

- Çizgisel hız en az
- Güneş en küçük açı ile gelir.
- Gece gündüz süre farkı en fazla
- Gölge boyu en uzun
- Yer çekimi en fazla
- Paralel boyu en kısa

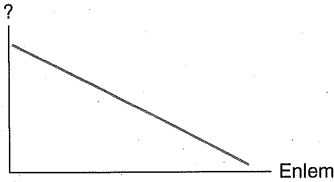
- Çizgisel hız en fazla
- Güneş en büyük açı ile gelir.
- Gece gündüz süre farkı en az
- Gölge boyu en kısa
- Yer çekimi en az
- Paralel boyu en uzun

1. Adana Karataş Burnu'ndan Sinop İnceburun'a ulaşan bir gözlemci grubu 12 Ağustos tarihinde başladıkları yolculuklarını 14 Ağustos günü tamamlamıştır.

Bu grubun aşağıdakilerden hangisini gözlemlemiş olduğu söylenemez?

- A) Gündüz süresinin İnceburun'da daha uzun olduğunu
- B) Yer çekiminin Karataş Burnu'nda daha fazla olduğunu
- C) Çizgisel hızın Karataş Burnu'nda daha fazla olduğunu
- D) Güneşin batış süresinin İnceburun'da daha uzun yaşandığını
- E) Karataş Burnu kıyılarında deniz tuzluluğunun İnceburun kıyılarında daha fazla olduğunu

2. Aşağıdaki grafikte Türkiye'de enlem etkisine bağlı olarak değişen özellikler gösterilmek istenmiştir.

Yukarıdaki grafikte “?” ile gösterilen yere aşağıdakilerden hangisi yazılırsa grafikten çıkarılan bilgi yanlış olur?

- A) Çizgisel hız
- B) Gölge boyu
- C) Güneş ışınlarının düşme açısı
- D) Paralel uzunluğu
- E) Meridyenler arası mesafe

3. Dünya'nın küresel şekli nedeniyle güneyden kuzeye doğru gidildikçe meridyenler arası mesafe daralmaktadır. Bu nedenle Türkiye'de aynı boylam üzerindeki merkezlerden kuzeyde olanı başlangıç boylamına diğerlerinden daha yakın olmaktadır.

Buna göre, yaklaşık aynı boylam üzerinde olan aşağıdaki merkezlerden hangisi Başlangıç Boylamı'na diğerlerinden daha uzaktır?

- A) Sinop
- B) Yozgat
- C) Çorum
- D) Nevşehir
- E) Niğde

4. Türkiye uluslararası saat dilimlerinden 2. ve 3. Saat dilimlerinde toprakları bulunan bir ülkedir. 22,5 Doğu Boylamı ile 37,5 Doğu Boylamı arasındaki merkezler 2. saat diliminde, 37,5 Doğu Boylamı ile 52,5 Doğu Boylamı arasındaki merkezler ise 3. saat diliminde yer almaktadır.

Aşağıdaki illerin konumları düşünüldüğünde hangisinin diğerlerinden farklı bir saat diliminde yer alacağı söylenebilir?

- A) Bingöl
- B) Bilecik
- C) Uşak
- D) Karabük
- E) Burdur

5. Türkiye'de dağların güney yamaçları güneş ışınlarını daha büyük açı ile aldığından bu yamaçlarda sıcaklığın daha yüksek olması yerleşme yoğunluğunun güney yamaçlarda daha fazla olmasını sağlamıştır.

Aşağıdaki dağlık sahalardan hangisi bu genellemeye uymaz?

- A) Güneydoğu Toroslar
- B) Aladağlar
- C) Doğu Karadeniz Dağları
- D) Köroğlu Dağları
- E) Mercan Dağları

6. Türkiye'de güneyden kuzeye doğru gidildikçe güneş ışınlarının geliş açısının daralması sıcaklık başta olmak üzere sıcaklıktan etkilenen pek çok durumu ortaya çıkarmaktadır. Ancak göreceli konum nedeniyle enlem sıcaklık ilişkisi bozulmaktadır.

Aşağıdaki durumlardan hangisi Türkiye'deki enlem sıcaklık ve sonuçları ilişkisine ters bir durumdur?

- A) Kış sıcaklık ortalamalarının en yüksek ölçüldüğü yerlerin Anamur çevresi olması
B) Şanlıurfa'nın yaz aylarında aynı enlemdaki Antalya'dan daha sıcak olması
C) İskenderun Körfezi'ndeki deniz suyu sıcaklığının Çandarlı Körfezi'nden fazla olması
D) Ege Denizi'nin güneyi ile kuzeyi arasında belirgin tuzluluk farkının olması
E) Silifke Ovası'ndaki tarım ürünlerinin Bafra Ovası'ndakilerden daha fazla sulamaya ihtiyaç duyması

7. Türkiye'de 21 Mart'tan 23 Eylül'e kadar olan dönemde gündüz süresi gece süresinden daha uzundur. Bu süre kuzeye gidildikçe uzamaktadır.

Buna göre aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) 5 Temmuz günü Afyonkarahisar'daki gündüz uzunluğu Bursa'dan azdır.
B) 21 Haziran tarihinde en uzun gündüzü yaşayan il Sinop'tur.
C) 23 Eylül günü en kısa gündüz Hatay'da yaşanır.
D) 12 Ağustos günü yaklaşık aynı enlem üzerinde olan Çanakkale ve Yozgat'ta gece süresi aynıdır.
E) 21 Mart ile 23 Eylül arasındaki dönemde Antalya'dan kuzeye giden birisi gündüz süresinin daha uzun olduğunu gözlemler.

8. Türkiye'de meridyenler arası mesafe güneyden kuzeye doğru daraldığından iz düşüm alanlar kuzeyde daha dardır.

Buna göre aşağıdaki koordinatlardan hangisinin bir alanda iz düşüm alan daha dardır?

- A) 36° Kuzey - 37° Kuzey, 26° Doğu - 27° Doğu
B) 38° Kuzey - 39° Kuzey, 29° Doğu - 30° Doğu
C) 39° Kuzey - 40° Kuzey, 32° Doğu - 33° Doğu
D) 40° Kuzey - 41° Kuzey, 43° Doğu - 44° Doğu
E) 41° Kuzey - 42° Kuzey, 30° Doğu - 31° Doğu

9. Iğdır'da 23 Eylül günü güneş ufuk düzleminde tam tepe noktasına gelmiş ise aşağıda boylam dereceleri verilen kentlerin yerel saatlerinden hangisi yanlıştır?

Kent	Boylam	Yerel Saat
A) Kars	43 Doğu	11.52
B) Sivas	37 Doğu	11.28
C) Aksaray	34 Doğu	11.16
D) Burdur	30 Doğu	11.00
E) Diyarbakır	40 Doğu	11.20

10. Zonguldak ile Antalya arasında yaklaşık 5 enlem fark vardır. Zonguldak kenti Kuzey Kutup Noktasına Antalya'dan daha yakındır. Zonguldak ve Antalya kentleri deniz seviyesindedir.

Yukarıdaki bilgilere göre aşağıdakilerden hangisinin doğru olduğu söylenemez?

- A) Antalya Ekvator çizgisine Zonguldak'tan daha yakındır.
B) Antalya'da güneşin doğuş anı Zonguldak'a göre daha kısadır.
C) İki kentte de gerçek sıcaklık ile indirgenmiş sıcaklık arasındaki fark aynıdır.
D) Zonguldak'ta yıl boyunca cisimlerin gölge uzunlukları Antalya'dan kısadır.
E) Antalya kentinde yer çekimi Zonguldak'tan daha düşüktür.

1. Gözlemci grubu yaz döneminde yolculuk yapmışlardır. 21 Mart ile 23 Eylül tarihleri arasında kuzeye doğru gidildikçe gündüz süresi uzar. Bu nedenle A doğrudur. Çizgisel hız tarih ne olursa olsun kuzeye doğru azalır bu nedenle C doğrudur. Güneşin doğuş ve batış süresi her zaman kuzeyde uzun olduğundan D, deniz tuzluluğu her zaman kuzeye doğru azaldığından E doğrudur. Ancak yer çekimi her zaman kuzeyde daha fazla olduğundan Karataş Burnu değil İnceburun'da daha fazla olmalıdır.

CEVAP: B

2. Türkiye'de enlem etkisine bağlı olarak güneyden kuzeye gidildikçe (enlem değeri arttıkça) Çizgisel hız, güneş ışınlarının düşme açısı, paralel uzunluğu ve meridyenler arası mesafe azalır. Ancak güneş ışınlarının geliş açısı azaldıkça gölge boyu artar.

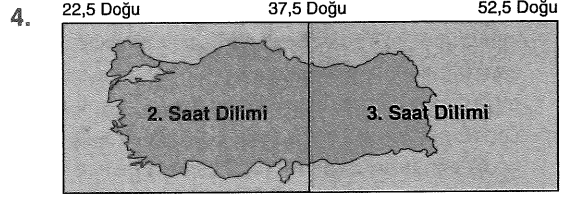
CEVAP: B

3. Yaklaşık aynı boylam üzerinde yer alan kentlerin Türkiye haritasındaki yeri şu şekildedir.

Bu nedenle Başlangıç Boylamı'na en uzak olan merkez en güneyde olan Niğde olacaktır.

CEVAP: E

Türkiye'de yaklaşık olarak Ordu'dan Gaziantep'e çekilecek düz bir çizginin doğusunda kalan merkezler 3. saat dilimine dâhil olmaktadır. Bu nedenle bu çizginin doğusunda kalan Bingöl 3. saat diliminde yer alırken bu çizginin batısında yer alan Bilecik, Uşak, Burdur ve Karabük kentleri 2. Saat diliminde yer almaktadır.

CEVAP: A

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
I

5. Türkiye'de her ne kadar dağların güney yamaçları sıcaklığın yüksek olması nedeniyle yerleşim açısından daha elverişli olsa da bu durum Doğu Karadeniz için geçerli değildir. Doğu Karadeniz'de dağların kuzey yamaçları denizel etkiye açık olduğundan güney yamaçlardan daha sıcaktır. Bu nedenle Doğu Karadeniz'de dağların güney değil kuzey yamaçlarında yerleşme yoğunluğu daha fazladır.

CEVAP: C

6. Türkiye'de güneyden kuzeye doğru gidildikçe güneş ışınlarının geliş açısının daralması ile sıcaklık (A seçeneği), karın yerde kalma süresi, tarım ürünlerinin olgunlaşma süresi, tarımda sulamaya duyulan ihtiyaç (E seçeneği), deniz suyu sıcaklığı (C seçeneği), denizlerin tuzluluk oranı, (D seçeneği) denize girme süresi değişmektedir. Ancak aynı enlem üzerindeki merkezlerde farklı sıcaklık olması enlem ile çelişir (B seçeneği).

CEVAP: B

7. Türkiye'de 21 Mart'tan 23 Eylül'e kadar olan dönemde gündüz süresi gece süresinden daha uzundur. Bu nedenle 5 Temmuz günü Bursa'da gündüz daha uzundur. 21 Haziran günü en kuzeyde en uzun gündüz yaşanır. Aynı enlem üzerindeki merkezlerde gece - gündüz süresi aynıdır. 21 Mart ve 23 Eylül tarihlerinde tüm dünyada gece gündüz eşit olduğundan Hatay'ın en kısa gündüz yaşaması yanlıştır.

CEVAP: C

8. İz düşüm alanlar iki enlem ve iki boylam arasındaki alandır. Kuzeye doğru gidildikçe meridyenler arası mesafe daraldığından kuzeyde bulunan yerlerde bu alan daha küçüktür. Seçeneklerde verilen koordinatlarda enlem ve boylam farkı aynıdır. Bu nedenle kuzeyde olanı bulmak gerekir. 41 - 42 kuzey Türkiye'nin en kuzeyi olduğundan meridyenler arası mesafe daha dar ve alan daha küçüktür.

CEVAP: E

9. 23 Eylül tarihinde gece gündüz eşitliği yaşanmaktadır. Iğdır'da güneşin ufuk noktasında tam tepe noktasına gelmiş olması saatin tam 12.00 olduğunu gösterir. Tüm merkezler Iğdır'ın 45 derece doğu boylamına göre batısında olduğundan boylam farkı kadar saatleri geri olmalıdır.

- Kars ile boylam farkı 2 olduğuna göre saat farkı 8 dakika geri olacaktır: 11.52 doğrudur.
- Sivas ile boylam farkı 8 olduğuna göre saat farkı 32 dakika geri olacaktır: 11.28 doğrudur.
- Aksaray ile boylam farkı 11 olduğuna göre saat farkı 44 dakika geri olacaktır: 11.16 doğrudur.
- Budur ile boylam farkı 15 olduğuna göre saat farkı 60 dakika geri olacaktır: 11.00 doğrudur.

Ancak Diyarbakır ile boylam farkı 5 olduğuna göre saat farkı 20 dakika geri olacaktır: 11.20 doğru değil olması gereken 11.40 olacaktır.

CEVAP: E

10. Antalya Zonguldak'a göre daha güneyde yer aldığından Ekvator'a daha yakındır. Zonguldak kutup noktasına daha yakın olduğundan yer çekimi daha fazladır. Antalya güneyde olduğundan tan (B) gurup ve alacakaranlık süresi daha kısa izlenir. İki kent te deniz seviyesinde olduğundan gerçek sıcaklık indirgenmiş sıcaklığa eşittir. Ancak Zonguldak'a güneş ışınları daha eğik açı ile geldiğinden gölge boyu daha uzundur.

CEVAP: D

1. Aşağıdaki tabloda Türkiye'deki kentlerin bazılarında yaşanan gece – gündüz süreleri ve tarihleri verilmiştir.

Kentler	Gündüz	Gece	Tarih
Muş	12 saat	12 saat	21 Mart
Şanlıurfa	13 saat	11 saat	20 Mayıs
İzmir	14 saat	10 saat	20 Aralık
Yozgat	12 saat	12 saat	23 Eylül
Antalya	11 saat	13 saat	19 Şubat

Tablodaki tarihler dikkate alındığında hangi kentin gündüz – gece uzunluğu ile ilgili yanlış yapılmıştır?

- A) Muş B) İzmir C) Yozgat
D) Şanlıurfa E) Antalya

2. Türkiye'deki A kenti ile B kenti arasındaki yerel saat farkı 60 dakikadır. A kenti Türkiye'nin ulusal saatinin ayarlandığı ayar meridyenine B kentine göre daha yakındır.

Bu bilgilere göre aşağıdakilerden hangisi kesin olarak söylenemez?

- A) B kentinin yerel saati ile ulusal saati arasındaki fark A kentine göre daha fazladır.
B) A kenti ile B kenti arasında 15 boylam fark bulunmaktadır.
C) B kenti Başlangıç Boylamı'na A kentinden daha yakındır.
D) A kenti 45 Doğu Boylamı üzerinde bulunmaktadır.
E) A kenti İçdir Kenti'ne B kentinden daha yakındır.

3. Türkiye'de geçirdiği bir haftalık tatilinde gündüzlerin 4 gün boyunca kısalarak en kısa konuma geldiğini ve sonraki 3 gün boyunca uzadığını tespit etmiştir.

Buna göre, turist bu tatili hangi tarihler arasında yapmış olmalıdır?

- A) 17 Mart – 24 Mart
B) 17 Aralık – 24 Aralık
C) 17 Haziran – 24 Haziran
D) 17 Eylül – 24 Eylül
E) 1 Ocak – Ocak

4. Aydın ve Van kentlerinin yıl boyunca Güneş ışınlarını alma açısı aynıdır. Buna bağlı olarak aynı boydaki cisimlerin gölge boyları da aynıdır. Güneş ışınlarının atmosferde kat ettiği yol, tutulma oranı da aynıdır. Dünya'nın eksen etrafındaki dönüş hızı aynıdır.

Bu bilgilerden yola çıkılarak Aydın ve Van kentleri ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Başlangıç enlemi ile aralarındaki uzaklık aynıdır.
B) Van kentinin yükseltisi Aydın'dan fazladır.
C) Aydın'da ekilen tarım ürünleri Van'dan önce olgunlaşır.
D) Van kentinde karla kaplı gün sayısı Aydın'dan fazladır.
E) Aydın'da nemlilik oranı Van'dan yüksektir

5. Türkiye'nin Dünya üzerinde bulunduğu yarım küre ve enlem kuşak özelliklerinden kaynaklanmayan her durum onun göreceli konumuna bağlanmaktadır.

Aşağıdaki özelliklerden hangisi Türkiye'nin göreceli konumuyla ilgilidir?

- A) Genel olarak kuzeyden esen rüzgârların soğutucu etki yapması
B) Yaz aylarında dinamik yüksek basıncın etkili olması
C) Akdeniz makro iklim alanının etkisinde bulunması
D) Günlük sıcaklık farkının kıyı bölgelerinde daha az olması
E) Cephesel sistemlerin geçişine bağlı yağış alması

6. Türkiye'de batı ile doğu arasındaki yükselti farkı sıcaklık farkını ortaya çıkarmaktadır.

Aşağıdaki güzergâhlardan hangisine gidildiğinde bu durum diğerleri kadar belirgin değildir?

- A) Mersin'den Şanlıurfa'ya
B) Balıkesir'den Sivas'a
C) Aydın'dan Van'a
D) Manisa'dan Muş'a
E) Tekirdağ'dan Kars'a

7. Türkiye'nin koordinat sisteminde bulunduğu yerden kaynaklanmayan özellikleri göreceli (özel) konum özellikleri olarak tanımlanmaktadır.

Aşağıdakilerden hangisinin Türkiye'nin özel konumuyla ilgili olduğu söylenemez?

- A) Dağların güney yamaçları ile kuzey yamaçları arasında güneş ışınlarının geliş açısının değişmesi
B) Dağların kıyıya uzanışı ile kıyı ile arasındaki mesafenin değişmesi
C) Doğu Anadolu'da donlu gün sayısının Batı Anadolu'dan fazla olması
D) Ocak ayı sıcaklık ortalamasının Ankara'da Samsun'dan düşük olması
E) Kısa mesafelerde farklı iklim özelliklerinin etkili olması

8. Türkiye'nin en batı ucu olan Çanakkale Gökçeada İnceburun (Avlaka Burnu) 40° 07' Kuzey enleminde 25° 39' Doğu boylamında yer alırken en doğu ucu olan Iğdır Dil Bölgesi (Dilucu) 39° 39' Kuzey enleminde 44° 49' Doğu boylamında yer almaktadır.

Buna göre, iki uç nokta arasında aşağıdakilerden hangisinin farkı diğerlerinden daha fazladır?

- A) Gece ile gündüz arasındaki süre
B) Greenwich ile olan zaman
C) Güneş ışınlarının tutulma oranı
D) Kış dönemindeki gün uzunluğu
E) Gurup ve Tan süresi

9. Eksen eğikliğine bağlı olarak bazı dönemlerde güne, bazı dönemlerde kuzeye doğru gidildikçe gündüz ve gece süreleri daha uzun yaşanır.

Aşağıdaki seçeneklerden hangisinde Zonguldak'taki gündüz ve gece süresi Mersin'den daha fazladır?

Gündüz	Gece
A) 20 Temmuz	10 Ocak
B) 15 Şubat	5 Ağustos
C) 21 Mart	23 Eylül
D) 23 Eylül	7 Ekim
E) 21 Aralık	21 Haziran

10. Yerel saat farklarını belirleyen boylam farkı iken gece – gündüz süre farkını belirleyen enlem farkıdır.

Aşağıda verilen kentlerden hangisinde yerel saat farkı en fazla, gece – gündüz süre farkı en az özellikleri birlikte görülür?

- A) İzmit – Rize
B) Muğla – Adana
C) Balıkesir – Bilecik
D) Yozgat – Erzincan
E) Aksaray – Malatya

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
İ

1. Türkiye'de 21 Mart ve 23 Eylül tarihlerinde gece ve gündüz süreleri eşittir. Bu nedenle Yozgat ve Muş ile ilgili verilen tarihler ve yaşadıkları gece gündüz uzunlukları doğrudur. Türkiye'de herhangi bir merkezde gündüz süresinin gece süresinden uzun olduğu tarih kış dönemi olamaz. Yani İzmir 14 saat gündüz yaşadığında tarih kış dönemi olamaz kışın geceler 12 saatten daha uzundur. Antalya'nın kışın gündüzü kısa olması ve Şanlıurfa'nın yazın gündüzü uzun olması doğrudur.

CEVAP: B

2. Türkiye'deki A kenti ile B kenti arasındaki yerel saat farkı 60 dakika olduğuna göre iki kent arasındaki meridyen farkı 15'dir (İki meridyen arası sabit zaman farkı 4 dakika olduğundan $60/4=15$ bulunur). A kenti Türkiye'nin ulusal saatinin ayarlandığı ayar meridyenine B kentine göre daha yakın olduğuna göre A kenti 45 Doğu Meridyeni olan Iğdır'a daha yakındır ancak 45 Doğu boylamında yer alır denilemez. B kentinin daha batıda olduğu anlaşıldığından hem ulusal saat yerel saat farkı daha fazla (A kentine göre) hem de Başlangıç Boylamına daha yakın olduğu doğrudur.

CEVAP: D

3. Turistin Türkiye'de olduğu tarihte gündüzler 4 gün boyunca kısalarak en kısa konuma geldiğini gördüğüne göre en kısa gündüzün yaşandığı 21 Aralık civarı bu gözlemi yapmış olmalıdır. Daha sonra gündüzlerin de uzamaya başladığını gördüğüne göre 21 Aralıktan sonrada gözlem yağmaya devam etmiştir. Eşitlendiğini görmüş olsaydı 21 Mart veya 23 Eylül olurdu. En uzun gündüzü görmüş olsaydı da 21 Haziran olurdu.

CEVAP: B

4. Türkiye'deki iki farklı kentin yıl boyunca Güneş ışınlarını alma açısının aynı olması ve buna bağlı olarak aynı boydaki cisimlerin gölge boyları da aynı olması. Güneş ışınlarının atmosferde kat ettiği yol, tutulma oranı ve Dünya'nın eksen etrafındaki dönüş hızı aynı olması için kentlerin aynı enlem üzerinde olmalarına bağlıdır.

CEVAP: A

5. Türkiye'de genel olarak kuzeyden esen rüzgârların soğutucu etki yapması ve yaz aylarında dinamik yüksek basıncın etkili olması Kuzey Yarım Küre'de olması ile ilgilidir. Akdeniz makro iklim alanının etkisinde bulunması ve Cephese sistemlerin geçişine bağlı yağış alması Orta Kuşak ülkesi olması ile ilgilidir. Ancak günlük sıcaklık farkının kıyı bölgelerinde daha az olması kıyıların nemlilik nedeniyle aşırı ısınma soğuma yaşamaması ile ilgili olduğundan göreceli konum sonucudur.

CEVAP: D

6. Seçeneklerden verilen güzergâhlardan tamamında batıdan doğuya doğru gidilmiştir. Ancak yükseltisi oldukça az olan Aydın, Tekirdağ, Manisa ve Balıkesir illerinden gidilen merkezler Doğu Anadolu'ya doğru yükseltinin fazla olduğu illerdir. Bu doğrultularda yükselti ve sıcaklık farkları fazladır. Ancak güneydoğu Anadolu'da yer alan Şanlıurfa 500 metre civarında yükseltilere sahiptir. Bu nedenle Mersin'den Şanlıurfa'ya gidildiğinde bariz yükselti değişimi yaşanmaz.

CEVAP: A

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
I

7. Dağların kıyıya uzanışı ile kıyı ile arasındaki mesafenin değişmesi kıta hareketleri ile açıklanır. Doğu Anadolu'da donlu gün sayısının Batı Anadolu'dan fazla olması yükselti ile açıklanır. Ocak ayı sıcaklık ortalamasının Ankara'da Samsun'dan düşük olması denizellik ile açıklanır. Kısa mesafelerde farklı iklim özelliklerinin etkili olması yer şekillerinin çeşitli olması ile açıklanır. Bunların hepsi göreceli konuma bağlıdır. Ancak dağların güney bakı yamaçlarının güneş ışınlarını güney bakı yamaçlara göre büyük açılarla alması yengeç dönencesinin kuzeyinde olmamızla ilgili olduğundan mutlak konum sonucudur.

CEVAP: A

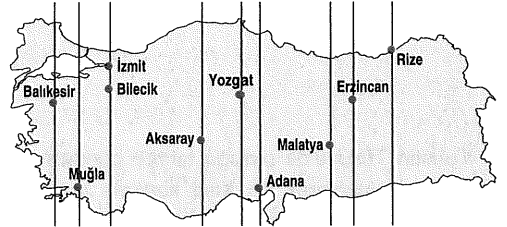
9. Zonguldak Mersin'e göre kuzeyde yer almaktadır. Kuzeyde olan merkezlerde gündüzün uzun olduğu tarih aralığı 21 Mart'tan başlamak üzere Mayıs, Haziran, Temmuz, Ağustos ve 23 Eylül'e kadar zamandır. 21 Mart ve 23 Eylülde gece gündüz eşittir. 15 Şubat ve 21 Aralık kış dönemi olduğundan Zonguldak'ın gündüzü daha uzun olamaz. O halde Zonguldak'ta gündüzün uzun olduğu tarih 20 Temmuz iken gecenin uzun olduğu tarih kış dönemi olan 10 Ocak olmalıdır.

CEVAP: A

8. Üst bilgiye dikkat edildiğinde iki uç noktanın doğu batı farkı fazla olmasına rağmen enlemleri arasındaki farkın fazla olmadığı görülmektedir. Bu nedenle yaklaşık enlemleri aynı olan (farkı fazla olmayan) merkezlerin güneş ışınlarını alma açısının, gölge uzunluğunun, tan ve gurup süresinin, gece süresinin gündüz süresinin, gece gündüz arasındaki süre farkının benzer olduğu söylenebilir. Ancak merkezler arasındaki boylam farkının fazla olmasından dolayı başlangıç boylamı (Greenwich) ile zaman farkının daha fazla olduğu söylenir.

CEVAP: B

10. Soruda verilen kentlerin konumları harita üzerine işaretlendiğinde doğu - batı farkın fazla olmasından dolayı Rize ve İzmit'in yerel saat farkı en fazla ancak yaklaşık aynı enlemde olduklarından gece - gündüz süre farklarının en az olduğu söylenir.

CEVAP: A

1. Türkiye'de kuzeyden gelen hava kütleleri ile güneyden gelen hava kütlelerinin karşılaşma alanlarında cephe yağışları görülmektedir.

- I. Yıl içinde mevsim geçişlerinin belirgin olması
- II. Akdeniz makro ikliminin görülmesi
- III. Dağların güney yamaçlarında güneşlenme süresinin fazla olması
- IV. Alacakaranlık süresinin kuzeye doğru uzaması

Yukarıda verilen iklim özelliklerinden hangilerinin oluşması cephe yağışlarının görülmesi ile aynı nedene bağlıdır?

- A) I ve II
- B) II ve III
- C) III ve IV
- D) I ve III
- E) II ve IV

2. Türkiye'deki dağların güney bakı yamaçlarında,

- I. yaylacılığın erken başlaması
- II. ağaçların erken çiçek açması
- III. sel ve taşkınların görülmesi
- IV. sıcaklığın yüksek olması

durumlarından hangileri güney bakı yamaçların olumlu özellikleri arasında sayılabilir?

- A) Yalnız III
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) I, II ve IV

3. 7 Ağustos günü Türkiye'deki kentlerin gündüz uzunlukları dikkate alındığında,

- I. Karabük
- II. Bingöl
- III. Karaman
- IV. Mersin

kentlerinin gündüz uzunluğu fazla olandan az olana doğru sıralaması hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

- A) I, II, III, IV
- B) II, I, III, IV
- C) IV, III, I, II
- D) II, III, IV, I
- E) II, IV, I, III

4. I. Yalova
II. Sinop
III. İzmir
IV. Antalya

Göreceli konumun etkileri dikkate alınmadığında kıyıda yer alan kentlerin yer çekimi ivmesi fazla olandan az olana doğru sıralaması hangi seçenekte doğru verilmiştir?

- A) I, II, III, IV
- B) II, I, III, IV
- C) IV, III, I, II
- D) II, III, IV, I
- E) II, IV, I, III

5. I. 37 Kuzey - 28 Doğu
II. 38 Kuzey - 39 Doğu
III. 40 Kuzey - 44 Doğu
IV. 41 Kuzey - 29 Doğu

Yukarıda koordinatları verilen merkezlerin 10 Ocak tarihinde yaşadıkları gündüz uzunluklarının fazladan aza doğru sıralaması hangi seçenekte doğru verilmiştir?

- A) I, II, III, IV
- B) II, I, III, IV
- C) IV, III, I, II
- D) II, III, IV, I
- E) II, IV, I, III

6. Karın yerde kalma süresi üzerinde mutlak konum ile birlikte göreceli konum da etkili olmaktadır.

Buna göre,

- I. Muğla
- II. Hakkâri
- III. Tekirdağ
- IV. Sivas

illerinden hangileri arasındaki fark yalnızca mutlak konum ile açıklanabilir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

7. I. Çanakkale
II. Kilis
III. Trabzon
IV. Edirne

Uşak'ta yaşayan bir kişi 21 Mart tarihinde yukarıda verilen kentlerden hangilerine giderse, güneşin ufuk düzleminde Uşak'tan daha önce yükseldiğini gözlemler?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

8. Türkiye'de mutlak konuma bağlı değişen özelliklerden bazıları enleme, bazıları boylama bağlı değişmektedir.

- I. Güneşin ufuk düzleminde erken yükselmesi
- II. Güneşin ufuk düzlemindeki maksimum yükseltisi
- III. Güneşin doğuş ve batış süresinin uzunluğu
- IV. Güneşin her bir merkeze düşme açısı

Yukarıda verilen durumlardan hangileri mutlak konumun boylama bağlı değişen özelliklerindendir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve IV E) III ve IV

9. Dünya'nın kendi eksenini etrafındaki dönüşünden kaynaklı hıza çizgisel hız denir. Çizgisel hız birim zamanda alınan yol olarak da ifade edilir. Bu hız güneyden kuzeye doğru azalırken aynı enlem üzerindeki merkezlerde aynıdır.

- I. Ankara
- II. Erzurum
- III. Burdur
- IV. Artvin

Yukarıdaki merkezlerden hangilerinde birim zamanda alınan yol yaklaşık olarak aynıdır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

10. I. Kıtalar arasında geçiş alanı olması
II. Okyanuslara bağlantısının bulunması
III. Yer altı kaynakları çeşitliliğine sahip olması
IV. Köklü bir tarihi mirasa sahip olması

Türkiye'nin yukarıda verilen göreceli konum özelliklerinden hangileri uluslararası enerji ve ulaşım ağları üzerinde daha çok etkilidir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

Y
A
R
G
I

Y
A
Y
I
N
E
V
I

1. Türkiye'de cephe yağışlarının görülmesinin nedeni Orta Kuşak ülkesi olmasından kaynaklanmaktadır. Orta kuşakta olmamız nedeniyle dört mevsim belirgin yaşanır (yıl içinde mevsim geçişleri belirgindir). Batı rüzgârlarının görülmesi, Akdeniz ikliminin görülmesi ortak kuşak ülkesi olmamızın diğer sonuçlarıdır. Ancak dağların güney yamaçlarında güneşlenme süresinin fazla olması Yengeç dönencesinin kuzeyinde olmamızdan, alacakaranlık süresinin kuzeye doğru uzaması Kuzey Yarım Küre'de olmamızdan kaynaklanmaktadır.

CEVAP: A

2. Türkiye'de dağların güney bakı yamaçları güneş ışınlarını kuzey bakı yamaçlara göre daha büyük açılarla alır. Bu nedenle güney bakı yamaçlarda sıcaklığın yüksek olmasının getirdiği olumlu durumlar karların erken erimesi, otlakların açığa erken çıkması, hayvan otlatma ve yaylacılık faaliyetlerinin erken başlaması, ağaçların erken çiçek açması, tarım ürünlerinin erken olgunlaşması ve yerleşmelerin daha fazla olmasıdır. Ancak güney yamaçlarda erken eriyen karlar sel ve taşkın ile çığa neden olduğundan bunlar olumsuz sonuçlardır.

CEVAP: E

3. 21 Mart ile 23 Eylül tarihleri arasında Türkiye'de kuzeydeki bir merkezin gündüz süresi güneyde olandan uzundur. 7 ağustos tarihinde kuzey yarım kürede yaz yaşanmaktadır. Bu tarihte kuzeye doğru gündüz süresi uzamaktadır. Verilen kentlerden en kuzeyde olan Karabük'te en uzun gündüz, en güneyde olan Mersin'de en kısa gündüz yaşanır. Karaman Mersin'den daha uzun, Bingöl Karaman'dan daha uzun gündüz yaşamaktadır.

CEVAP: A

4. Yer çekimi güneyden kuzeye doğru gidildikçe yerin merkezine kutuplar daha yakın olduğundan artmaktadır. Doğuya doğru yükselti arttığından yerine merkezine olan mesafe arttığından yer çekimi ivmesi azalır. Ancak kıyılarda yükselti aynı olduğundan değişim sadece enleme bağlı kuzeye doğru artar. Verilen kentlerden en kuzeyde olan Sinop'ta ivme en fazladır. En az ise Antalya'da yaşanır. Yalova İzmir'den kuzeydedir.

CEVAP: B

5. Gündüz süresi sorularında boylam derecelerinin bir önemi yoktur. Sorularda karıştırmamız için verilir dik-kate almayın. Gece gündüz sorularındaki değişim yalnızca enleme bağlıdır. 10 Ocak tarihi kış dönemidir. Kış döneminde güneyde gündüz uzun kuzeyde kısadır. Bu nedenle verilen merkezlerden en güneyde olan 37 Kuzey en uzun gündüzü, 41 kuzey en kısa gündüzü yaşar.

CEVAP: A

Y
A
R
G
I

Y
A
Y
I
N
E
V
I

6. Karın yerde kalma süresi (karla kaplı gün sayısı) kar yağış oranı, kış turizmi potansiyeli verileri güneyden kuzeye doğru gidildikçe enleme bağlı sıcaklık azaldığından uzamaktadır. Ancak batıdan doğuya doğru gidildikçe de yükselti etkisi ile bu süre uzamaktadır. Yalnızca mutlak konumdan yani enlemden farkın hesaplanması için merkezlerin deniz kıyısında ve enlem olarak güney kuzey farkı olması gerekir. Muğla ile Tekirdağ'da yükselti benzer, enlem farkı fazla olduğundan karın yerde kalma süresi farkı enlemden kaynaklanmaktadır. Hakkâri ve Sivas'ta yükselti de devreye girmektedir.

CEVAP: B

7. Güneşin ufuk düzleminde erken yükselmesi güneşin daha önce doğduğu anlamına gelir. Uşak Batı Anadolu'da yer alan bir kenttir. Bu nedenle kişinin güneşin daha erken doğduğu bir kente gitmesi için uşaktan daha doğuda yer alan kentlere gitmiş olması gerekir. Bu kentler Trabzon ve Kilis olmalıdır. Edirne ve Çanakkale Uşak'tan batıda yer alır.

CEVAP: C

8. Güneşin ufuk düzleminde erken yükselmesi güneşin erken doğması demektir. Boylama bağlı doğuda olan merkezlerde güneş erken doğar. Güneşin ufuk düzlemindeki maksimum yükseltisi aynı zamanda bir merkeze düşme açısidir. Güneş ışınlarının geliş açısı enleme bağlı değişir. Güneşin doğuş ve batış süresinin uzunluğu gurup ve tan süresi demektir. Gurup ve tan süresi enleme bağlı olarak kuzeyde daha fazladır.

CEVAP: A

9. Birim zamanda alınan yol yani çizgisel dönüş hızı Ekvator'dan Kutuplara gidildikçe azalır. Türkiye'de güneyden kuzeye doğru gidildikçe bu hız azalır. Verilen merkezlerden en güneyde olan Burdur'da hız en fazla iken en kuzeyde olan Artvin'de en azdır. Ankara ile Erzurum yaklaşık olarak 40 kuzey enleminde yer almaktadır. Bu nedenle çizgisel hızları yaklaşık olarak aynıdır.

CEVAP: A

10. Türkiye Dünya üzerinde üç kıtanın birbirine en yakın konumda olduğu enerji üretim merkezleri ile sanayileşmiş ülkeler arasında yer almaktadır. Enerjinin Ortadoğu'dan Avrupa'ya nakli esnasında en kısa geçiş olduğu için öneme sahiptir. Aynı zamanda boğazları vasıtasıyla okyanuslara bağlantısı olan bir ülke olması deniz ulaşımında da kilit bir ülke olmasını sağlamıştır.

CEVAP: A

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
I

1. Güneyden kuzeye doğru gidildikçe güneş ışınlarının geliş açısı daralmasına rağmen sıcaklık sadece kıyılarda düzenli azalış göstermektedir.

Sıcaklığın azalışının yalnızca kıyılarda düzenli olduğu düşünüldüğünde;

- I. Anamur Burnu
- II. Dilek Yarımadası
- III. Biga Yarımadası
- IV. Çatalca Yarımadası

Kıyı kesimlerinin sıcaklığının fazlada aza doğru sıralanışı hangi seçenekte doğru verilmiştir?

- A) I - II - III - IV B) II - I - III - IV
C) IV - III - II - I D) III - I - II - IV
E) I - III - IV - II

2. Türkiye Dünya üzerinde matematik iklim kuşaklarına göre Orta Kuşak, sıcaklık iklim kuşaklarına göre Ilıman Kuşak ülkesidir.

- I. Batı rüzgârlarından etkilenmesi
- II. Mevsim geçişlerinin belirgin olması
- III. Doğu - batı yönlü genişliğinin daha fazla olması
- IV. Ortalama yükseltisinin fazla olması

Özelliklerinden hangileri bulunduğu kuşak ile açıklanabilir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

3. I. Antalya'da orman alt sınırının Trabzon'dan yüksek olması
II. Erzurum'da yerleşme üst sınırının Adana'dan yüksek olması
III. Adana'da kalıcı kar alt sınırının Rize'den yüksek olması
IV. Mersin'de maki üst sınırının Çanakkale'den yüksek olması

Yukarıda verilen durumlardan hangileri Türkiye'nin göreceli konuma bağlı ortaya çıkmıştır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

4. I. Yaklaşık aynı boylam üzerinde bulunan Sinop ve Mersin kentlerinde güneş aynı anda doğar ve batar.
II. Ankara'da güneş 06.00'da doğup 12 saat sonra batar.
III. İlkbahar başlangıcı ile 6 ay sürecek gündüz süresinin daha uzun olduğu dönem başlar.

Tüm Dünya'da ekinoks yaşandığı bir günde Türkiye'de yukarıdaki durumlardan hangilerinin kesin olarak yaşandığı söylenemez?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

5. Çizgisel hız ile alacakaranlık süresi arasında ters orantı bulunur.

- I. Yozgat
- II. Karaman
- III. Tekirdağ

Buna göre, yukarıdaki şehirlerin alacakaranlık süresinin fazladan aza doğru sıralaması hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

- A) I - II - III B) II - III - I C) III - I - II
D) II - I - III E) I - III - II

Y
A
R
G
I

Y
A
Y
I
N
E
V
İ

6. Türkiye'de güneyden kuzeye doğru gidildikçe yaşanan durumlardan bazıları doğuya doğru gidildikçe de yaşanmaktadır.

- I. Karın yerde kalma süresinin uzaması
- II. Yerleşme sınırının alçalması
- III. Tarım ürünlerinin olgunlaşma süresinin uzaması

Yukarıda verilenlerden hangileri bu duruma uygun değildir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

7. Balıkesir ve Sivas yaklaşık olarak aynı enlem üzerindedir.

Buna göre,

- I. Güneş ışınlarının atmosferdeki tutulma oranı
- II. Tan ve Gurup süresi
- III. Tarım ürünlerinin olgunlaşma süresi
- IV. Sıcaklığın 0 derece altına indiği süre

Özelliklerinden hangilerinin benzer olduğu söylenebilir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

8. I. Gündüzler gecelerden daha uzundur.
II. Güneş ışınlarının geliş açısı büyümeye başlamıştır.
III. Cisimlerin gölge boyları uzamaya başlamıştır.

Türkiye'de 21 Aralık tarihinden sonra yukarıda verilen durumlardan hangisi yanlıştır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

9. Türkiye'nin Kuzey Yarımküre'de yer alması;

- I. Uluslararası saat dilimlerinden 2 ve 3'te topraklarının bulunması
 - II. Farklı kayaç türlerinin bir arada bulunması
 - III. Birden fazla kıtada topraklarının bulunması
 - IV. Kuzeye gidildikçe paralel boylarının kısalması
- durumlarından hangileriyle ilişkilendirilebilir?**

- A) Yalnız IV B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

10. Diyarbakır ve Rize kentlerinin yaklaşık aynı boylam üzerinde bulunduğu bilinmektedir. Rize kentinde 21 Haziran tarihinde güneş Diyarbakır kentinden önce doğmakta ve sonra batmaktadır.

- I. Diyarbakır'da çizgisel hız daha fazladır.
- II. Rize kenti Ekvator'a daha yakındır.
- III. Diyarbakır kentinde geçen paralel dairesi daha kısadır.
- IV. Rize kentinde aynı cismin gölge boyu daha uzundur.

Buna göre, sözü edilen merkezlerle ilgili yukarıda verilen bilgilerden hangileri doğrudur?

- A) I ve II B) I ve III C) I ve IV
D) II ve IV E) III ve IV

1. Türkiye'de sıcaklık üzerinde etkili olan göreceli konum koşulları dikkate alınmadığında yalnızca enlem etkisine bağlı olarak sıcaklık güneyden kuzeye doğru kıyılarda düzenli azalış gösterir. Öncüllerde verilen yerlerin enlemi dikkate alındığında Mersin'deki Anamur Burnu en güneydedir. Aydın'da bulunan Dilek Yarımadası daha kuzeyde iken Çanakkale Biga Yarımadası da Çatalca Yarımadasından daha güneydedir. Bu nedenle sıralama Anamur (I), Dilek (II), Biga (III) ve Çatalca (IV) şeklindedir.

CEVAP: A

2. Türkiye sıcak olan Ekvator ile soğuk olan kutuplar arasında yer alır. Bunun sonucu olarak;

- Batı rüzgârları görülür.
- Cephe yağışları görülür.
- Akdeniz iklimi görülür.
- Dört mevsim belirgin yaşanır (mevsim geçişleri belirgindir)

Ortalama yükseltisinin fazla olması ve doğu - batı yönlü genişliğinin daha fazla olması güneyden ve kuzeyden kıtalar tarafından sıkıştırılmış olmasının sonucudur.

CEVAP: A

3. Adana'da kalıcı kar alt sınırının Rize'den yüksek olması Mersin'de maki üst sınırının Çanakkale'den yüksek olması enleme bağlı sıcaklığın azalması ile ilgili olduğundan mutlak (matematik) konum ile açıklanır. Antalya'da orman alt sınırının Trabzon'dan yüksek olması Trabzon'un daha nemli olması ile ilgilidir. Erzurum'da yerleşme üst sınırının Adana'dan yüksek olması ise yükselti ile ilgilidir. Yükselti ve nemlilik göreceli (özel) konum sonuçlarıdır.

CEVAP: A

4. Tüm Dünya'da ekinoks yaşandığı günler 21 Mart tarihindeki mart ekinoksu ve 23 Eylül tarihinde yaşanan eylül ekinoksudur. Ekinoks tarihlerinde aynı boylam üzerindeki merkezlerde güneş aynı anda doğar ve batar. Aynı zamanda bir merkezde güneş 06.00'da doğup 12 saat sonra 18.00'de batar. Ancak bu tarih III. öncülde bahsedildiği gibi 21 Mart olabilir ancak 23 Eylül de olabilir. Bu nedenle kesin olarak ilkbahar başlar denilemez.

CEVAP: B

5. Alacakaranlık süresi çizgisel hız kuzeye doğru azaldığı için uzamaya başlar bu nedenle güneyde olan Karaman'da bu süre en kısadır. Yozgat Karaman'a göre daha kuzeyde kaldığından süre Karaman'dan uzundur. En kuzeyde olan Tekirdağ'da da alacakaranlık süresi en uzun izlenir.

CEVAP: C

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
I

6. Türkiye'de güneyden kuzeye doğru gidildikçe sıcaklığın azalmasına bağlı olarak karın yerde kalma süresi ve tarım ürünlerinin olgunlaşma süresi uzar. Aynı durum batıdan doğuya doğru gidildikçe sıcaklığın yükseltiye bağlı azalmasına bağlı olarak da yaşanır. Ancak güneyden kuzeye doğru gidildikçe sıcaklık azaldığından yerleşme üst sınırı deniz seviyesine yaklaşır. Ancak doğuya doğru gidildikçe yükselti artışı için yerleşmeler oldukça yüksekte kurulur. Bu durum hem kuzeye doğru hem de doğuya doğru aynı şekilde yaşanmaz.

CEVAP: B

8. Türkiye'de 21 Aralık tarihinde kış yaşanır. Bu tarihten sonra güneş ışınlarının geliş açısı büyümeye bu nedenle de gölge boyu kısaltmaya başlar. Bu tarihten sonra 21 Mart eşitliğine gidildiği için gündüzler eşitlenmek üzere daha uzun değil uzamaya başlayacaktır.

CEVAP: C

7. Aynı enlem üzerinde bulunan bütün merkezlerde,
- Yıl boyunca Güneş ışınlarının geliş açısı aynıdır. Buna bağlı olarak,
 - Aynı boydaki cisimlerin gölge boyları da aynıdır.
 - Güneş ışınlarının atmosferde kat ettiği yol, tutulma oranı da aynıdır.
 - Dünya'nın eksen etrafındaki dönüş hızı aynıdır. (Çizgisel hız aynıdır.)
 - Merkezlerin Ekvator'a, dönencelere, kutup dairelerine ve kutup noktalarına olan uzaklıkları aynıdır.
 - Yılın herhangi döneminde yaşanan gece gündüz süreleri ve süre farkları aynıdır.

Ancak tarım ürünü olgunlaşma süresi ve sıcaklık göreceli konuma bağlı değiştiğinden iki ilde aynı olmaz.

CEVAP: A

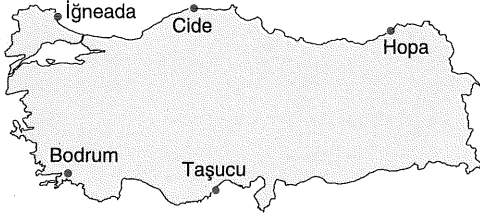
9. Türkiye Kuzey Yarım Küre ülkesi olduğundan kuzeye doğru gidildikçe paralel boyları küçülür. Farklı kayaç türlerinin bir arada bulunması jeolojik çeşitliliğinden kaynaklanmaktadır. II. ve III. saat dilimlerinde topraklarının bulunması Doğu Yarı Küre'de bulunmasının sonucudur. Birden fazla kıtada topraklarının bulunması göreceli konumunun sonucudur.

CEVAP: A

10. Rize kentinde 21 Haziran tarihinde güneş Diyarbakır'dan önce doğup sonra battığına göre gündüz süresi daha uzundur. Yani Rize daha kuzeydedir. Buna göre Diyarbakır Ekvator'a daha yakındır ve Diyarbakır'ın üzerinde yer aldığı paralel daha kısadır. Rize kuzeyde olduğundan güneş ışınlarının geliş açısı daha dar, cisimlerin gölge boyu daha uzundur.

CEVAP: C

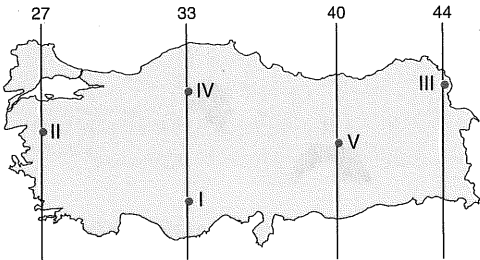
1. Aşağıdaki Türkiye haritasında beş merkezin konumu gösterilmiştir.

Bu merkezlerin konumlarına göre aşağıdaki ifadelerden hangisinin doğru olduğu söylenemez?

- A) Iğneada ile Cide'nin güneş ışınlarını alma açısı farkı Taşucu ile Bodrum arasındaki farktan daha azdır.
B) Bodrum ile Hopa arasındaki yerel saat farkı Taşucu ile Hopa arasındaki farktan daha fazladır.
C) Taşucu ile Cide arasındaki çizgisel hız farkı Bodrum ile olan farktan daha fazladır.
D) Yılın her hangi bir zamanında güneş en erken Hopa'da doğar.
E) 5 Temmuz tarihinde gündüz süresi Taşucu'nda diğer merkezlerden daha uzundur.

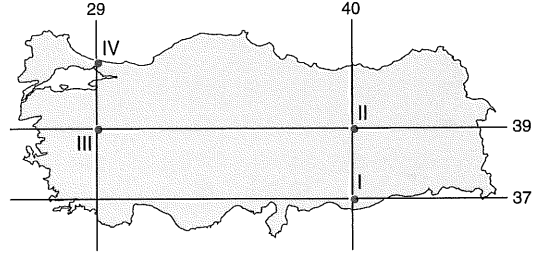
2. Aşağıdaki Türkiye haritasında beş merkez numaralarla gösterilmiştir.

Merkezlerle ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Greenwich'e en yakın olan merkez II'dir.
B) Yerel saat ulusal saat farkı en az olan merkez III'tür.
C) I ve IV numaralı merkezlerin öğle vakti aynı anda yaşanır.
D) Güneşin en erken battığı merkez III'tür.
E) V numaralı merkez II. saat diliminin ortasında yer almaktadır.

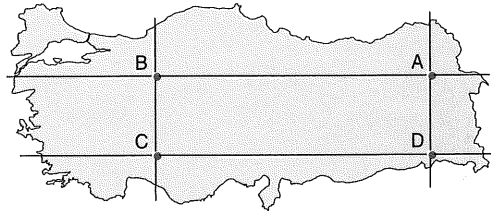
3. Aşağıdaki Türkiye haritasında dört merkezin konumu numaralarla gösterilmiştir.

Haritadaki merkezlerle ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisinin doğru olduğu söylenemez?

- A) I numaralı merkezden II numaralı merkeze gidildikçe alacakaranlık süresi uzamaktadır.
B) I ve II numaralı merkez arasında 222 km kuşuçu mu uzaklık bulunmaktadır.
C) III ve IV numaralı merkezin güneşin en tepeye geldiği anı aynıdır.
D) II ve III numaralı merkezlerin gölge boyunun en kısa olduğu anı aynıdır.
E) I ve IV numaralı merkezler arasında 44 dakika zaman farkı vardır.

4. Aşağıdaki Türkiye haritasında bazı merkezler numaralarla gösterilmiştir.

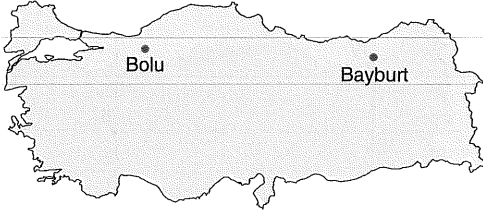

Merkezlerle ilgili aşağıda verilen özelliklerden hangisinin mutlak konumdan kaynaklandığı söylenemez?

- A) A numaralı merkezin herhangi bir zamanda yaşadığı gündüz süresinin B numaralı merkez ile aynı olması
B) 4 Temmuz tarihinde güneşin A numaralı merkezde D numaralı merkezden önce doğması
C) C ve D numaralı merkezlerin birim zamanda aldıkları yolun aynı olması
D) A numaralı merkezin sıcaklık ortalamalarının B numaralı merkezden düşük olması
E) B numaralı merkezin C numaralı merkeze göre Başlangıç Boylamı'na daha yakın olması

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
I

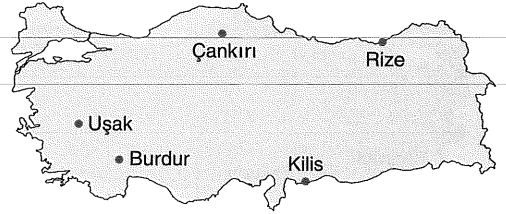
5. Aşağıdaki Türkiye haritasında Bolu ve Bayburt kentlerinin konumları verilmiştir.

Haritada gösterilen iki kentle ilgili aşağıdaki karşılaştırmalardan hangisi yanlıştır?

- A) Gece – gündüz süreleri birbirine yakındır.
B) Birim zamanda aldıkları yol birbirine yakındır.
C) Tarih değiştirme çizgisi ile zaman farkı aynıdır.
D) Bulundukları coğrafi bölge aynıdır.
E) Kuzey Kutup Dairesi'ne uzaklıkları yaklaşık aynıdır.

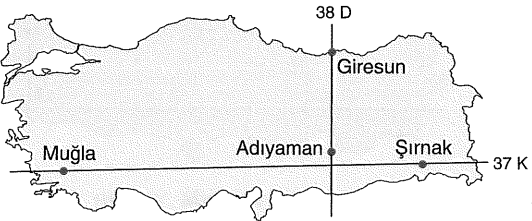
7. Aşağıdaki Türkiye haritasında bazı kentlerin yerleri gösterilmiştir.

Haritadaki kentlerden hangisinde 5 Ağustos günü yaşanan gündüz süresi daha uzun ve yerel saat diğerlerinden daha ileridir?

- A) Uşak B) Rize C) Kilis
D) Burdur E) Çankırı

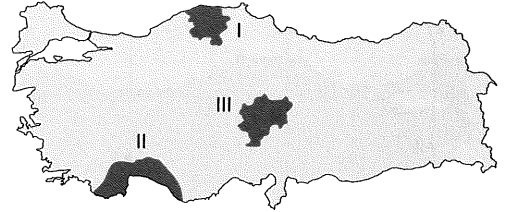
6. Aşağıdaki Türkiye haritasında bazı kentlerin koordinatları işaretlenmiştir.

Haritada konumları verilen kentlerle ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Muğla ve Şırnak kentlerinin birim zamanda aldığı yol yaklaşık olarak aynıdır.
B) Giresun kentinde yer çekimi ivmesi Adıyaman kentinden fazladır.
C) Giresun ve Adıyaman kentlerinde tan ve gurup süresi aynıdır.
D) Giresun kenti başlangıç boylamına Adıyaman kentinden daha yakındır.
E) Muğla ve Şırnak kentlerinin alacakaranlık süresi yıl boyunca yaklaşık olarak aynıdır.

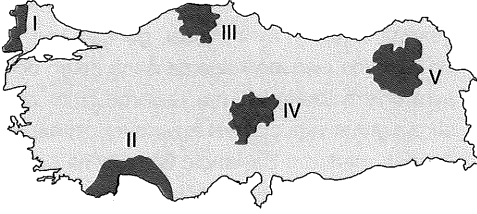
8. Aşağıdaki haritada Türkiye'de yer alan bazı iller numaralarla gösterilmiştir.

Buna göre haritada numaralarla gösterilen illerin alacakaranlık süresi fazla olandan az olana doğru sıralanışı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) I-II-III B) I-III-II C) II-III-I
D) II-I-III E) III-I-II

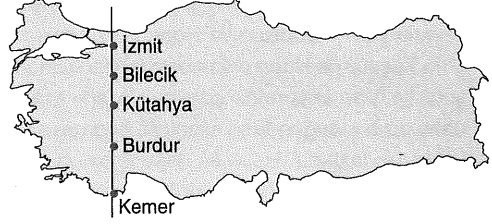
9. Aşağıdaki haritada Türkiye'nin bazı illeri numaralarla gösterilmiştir.

Temmuz ayı yaşanırken haritada numaralarla gösterilen illerden hangisinin yerel saati ile ulusal saat arasındaki fark diğerlerinden daha az olur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

10. Aşağıdaki Türkiye haritasında yaklaşık aynı boylam üzerinde olan beş kent verilmiştir.

Yukarıdaki haritada konumları gösterilen şehirlerden hangisinde 21 Haziran tarihinde güneş diğerlerine göre daha geç doğar?

- A) İzmit B) Bilecik C) Kütahya
D) Burdur E) Kemer

1. Haritadaki merkezlerden İğneada, Cide ve Hopa yaklaşık benzer enlemlerde yer almaktadır. Bu nedenle İğneada ile Cide'nin güneş ışınlarını alma açısı farkı azdır. Bodrum ile Hopa arasındaki boylam farkı Taşucu ile Hopa arasındaki farktan fazladır. Taşucu ile Cide arasındaki çizgisel hız farkı enlem farkı daha fazla olduğundan Taşucu ile Bodrum arasındaki farktan fazladır. Hopa en doğuda olduğundan her zaman güneş daha erken doğar. Ancak 5 Temmuz günü kuzeyde gündüz daha uzun olduğundan en uzun değil en kısa olan merkez Taşucu'dur.

CEVAP: E

2. Boylam olarak batıda olan merkezler Greenwich'e daha yakındır (II). Türkiye'de saatlerin ayar meridyeni olan Iğdır'a yakın olan merkezlerin yerel saat ulusal saat farkı azdır (III). Aynı boylam üzerinde olan merkezlerde yerel saat, öğle vakti ve güneşin en tepeye geldiği an aynıdır (I ve IV). Ancak II. saat diliminin tam ortası 30 derece doğu boylamıdır V ise 40 doğu boylamında yer almaktadır.

CEVAP: E

3. I numaralı merkezden II'ye doğru gidildiğinde kuzeye çıkıldığından kuzeyde tan gurup ve alacakaranlık süreleri uzar. I ve II arasında 2 enlem fark vardır ve her enlem arası mesafe 111 km olduğundan kuşuçu mu uzaklık 222 km doğrudur. Aynı boylam üzerinde olan merkezlerde öğle vakti ve güneşin en tepeye geldiği an aynıdır. I ve IV arasında 11 boylam fark ve her boylam arasında 4 dakika zaman farkı olduğundan toplam $11 \times 4 = 44$ dakika zaman farkı doğrudur. Ancak aynı enlem üzerinde değil aynı boylam üzerindeki merkezlerde gölgenin en kısa olduğu an aynıdır (gölge boyu aynı enlem üzerindeki merkezlerde aynıdır).

CEVAP: D

4. Mutlak konum, bir merkezin Ekvator'a ve Başlangıç Boylamı'na göre olan konumundan kaynaklanan özelliklerdir. Aynı enlem üzerindeki merkezlerde gündüz süresinin aynı olması, güneşin yaz aylarında kuzeyde olan merkezlerde daha erken doğması, aynı enlem üzerindeki merkezlerde birim zamanda alınan yolun yani çizgisel hızın aynı olması ve batıda olan merkezin Başlangıç Boylamı'na daha yakın olması mutlak konuma bağlıdır. Ancak aynı enlem üzerindeki merkezlerden doğuda olanda sıcaklığın daha düşük olmasının nedeni yükseltidir (yükselti göreceli konum özelliğidir).

CEVAP: D

5. Yaklaşık aynı enlem üzerinde olan merkezlerde çizgisel hız yani birim zamanda alınan yol (B), güneş ışınlarının geliş açısı, gölge boyu, gece gündüz süresi (A) ve süre farkı, tan süresi, gurup süresi, alacakaranlık süreleri, Ekvator'a dönencelere ve kutup noktalarına uzaklık aynıdır (E). Bolu ve Bayburt Karadeniz illeridir (D). Ancak aynı boylam üzerinde olmayan merkezlerin Başlangıç Boylamı ve Tarih değiştirme çizgisi ile zaman farkı aynı olamaz doğuda olanda saat ileri batıda olanda geridir.

CEVAP: C

6. Muğla ve Şırnak kentleri yaklaşık aynı enlemde olduğundan birim zamanda aldığı yol (çizgisel hızları) ve alacakaranlık süreleri yaklaşık olarak aynıdır. Giresun kenti kutba daha yakın olduğundan yer çekimi daha fazla, boylamlar arası mesafe dar olduğu için başlangıç boylamına daha yakındır. Ancak aynı enlemde olan merkezlerde gurup ve tan süresi aynıdır. Giresun ve Adıyaman kentleri aynı enlem değil aynı boylamdadır.

CEVAP: C

7. Türkiye'de 21 Mart ile 23 Eylül tarihleri arasında kuzeydeki bir merkezdeki gündüz süresi güneydeki bir merkeze göre daha uzundur. 5 Ağustos günü, gündüzün en uzun olduğu merkez en kuzeyde olmalıdır. Ayrıca yerel saatin ileri olması demek merkezin doğuda olması demektir. Haritadaki numaralanmış yerlerden en kuzeyde ve en doğuda olan Rize'de gündüz süresi uzun, yerel saat ileridir.

CEVAP: B

8. Dünya'nın küresel şekli sonucu Ekvator'dan kutuplara gidildikçe (Türkiye'de güneyden kuzeye doğru) Dünya'nın dönüş hızı azalır. Bu durum güneşin doğuş ve batış zamanında yaşanan alacakaranlık süresinin uzamasına neden olur. Bu nedenle alacakaranlık süresinin fazla olandan az olana sıralanışı I-III-II şeklinde olacaktır.

CEVAP: B

9. Türkiye'de bakanlar kurulu kararı ile 2016 yılında kış saati uygulaması kaldırılmıştır. Türkiye'nin tamamında yıl boyunca yaz saati uygulaması yapılmaktadır. Ulusal saat Türkiye'nin en doğusundan geçen 45° Doğu meridyenine göre ayarlanmaktadır. Bu nedenle yerel saati ile ulusal saati arasındaki farkın en az olduğu il diğerlerine göre en doğuda yer alan V numara ile gösterilen Erzurum'dur.

CEVAP: E

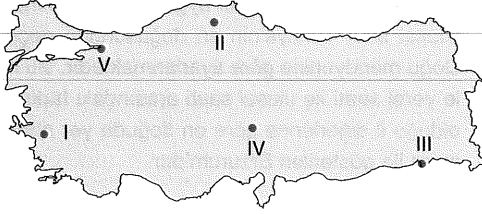
10. 21 Haziran tarihine kuzeye gidildikçe gündüz süresi uzamaktadır. Diğerlerine göre daha güneyde yer alan Kemer'de gündüz süresi daha kısa olduğu için güneş diğerlerine göre daha geç doğar, daha erken batar.

CEVAP: E

Y
A
R
G
I

Y
A
Y
I
N
E
V
İ

1. Aşağıdaki Türkiye haritasında beş merkez numara-
larla gösterilmiştir.

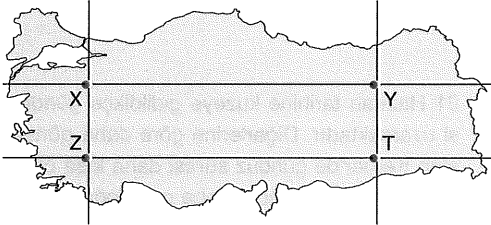
Yukarıdaki Türkiye haritasında numaralanmış yerlerin hangisinde;

- 21 Aralık tarihindeki gündüz süresi en uzun
- Başlangıç meridyenine en uzak
- Çizgisel hız en fazla

özelliklerinden tümü görülür?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

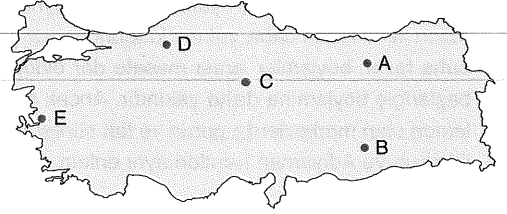
2. Aşağıdaki haritada bazı merkezler harflerle gösterilmiştir.

Bu merkezlerle ilgili aşağıda verilen ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) X ve Y ile gösterilen merkezlerin gündüz süresi aynıdır.
- B) Y ve T ile gösterilen merkezlerde gölgenin en kısa olduğu an aynıdır.
- C) X ve Z ile gösterilen merkezler başlangıç meridyenine eşit uzaklıktadır.
- D) Z ve T ile gösterilen merkezlerin Yengeç Dönencesi'ne uzaklığı eşittir.
- E) Z ve T ile gösterilen merkezlerde birim zamanda alınan yol aynıdır.

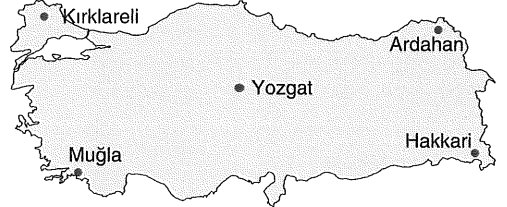
3. Aşağıdaki haritada bazı merkezler işaretlenerek harflerle gösterilmiştir.

Bu merkezlerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- A) 21 Haziran'da Güneş ilk A'da doğar.
- B) D'nin yerel saati C'den ileridir.
- C) Çizgisel hızı en fazla olan D'dir.
- D) Başlangıç meridyenine en uzak E'dir.
- E) B'de gölge boyu en uzundur.

4. Aşağıdaki Türkiye haritasında beş ilin merkezi konumu gösterilmiştir.

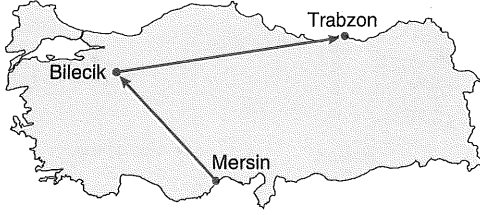

- I. Başlangıç boylamı ile kuzey kutup noktasının ke-
şişim noktasına en yakın merkez
- II. Ulusal saatin ayar meridyeni ile Yengeç Dönencesi'nin ke-
şişim noktasına en yakın merkez

**Verilen bilgilerin haritadaki illerle eşleştirilmesi
hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?**

I	II
A) Muğla	Artvin
B) Kırklareli	Hakkâri
C) Yozgat	Muğla
D) Kırklareli	Ardahan
E) Artvin	Hakkâri

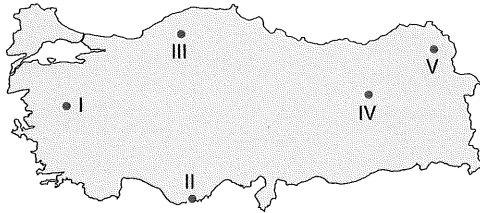
5. Bir kişi haritada gösterilen hat boyunca Mersin'den Bilecik'e Bilecik'ten de Trabzon'a gitmiştir.

Bu kişinin yolculuğu boyunca aşağıdaki özelliklerden hangisinde düzenli bir artış yaşanmaz?

- A) Gurup ve tan süresi
- B) Gölge boyu
- C) Güneş ışınlarının atmosferde tutulma oranı
- D) Yerel saat
- E) Enlem derecesi

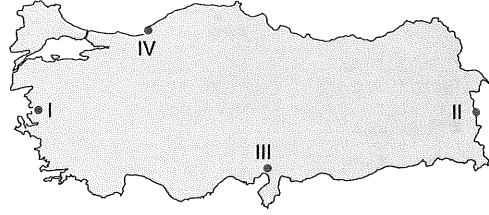
6. Aşağıdaki haritada bazı merkezler numaralandırılarak koyu renkle gösterilmiştir.

Bu merkezlerle ilgili olarak aşağıda verilen bilgilerden hangisinde yanlışlık yapılmıştır?

- A) I numaralı merkezde güneşin doğuş ve batış süreleri III numaralı merkeze göre daha kısa II numaralı merkeze göre daha uzundur.
- B) IV numaralı merkezin yerel saati ile ulusal saat arasındaki fark V numaralı merkeze göre daha az II numaralı merkeze göre daha fazladır.
- C) V numaralı merkezin ekvatora olan uzaklığı III numaralı merkeze göre daha az IV numaralı merkeze göre daha fazladır.
- D) I numaralı merkezde güne ışınlarının düşme açısı II numaralı merkezden küçük III numaralı merkezden büyüktür.
- E) IV numaralı merkezde gece-gündüz arası zaman farkı V numaralı merkeze göre daha az III numaralı merkeze göre daha fazladır.

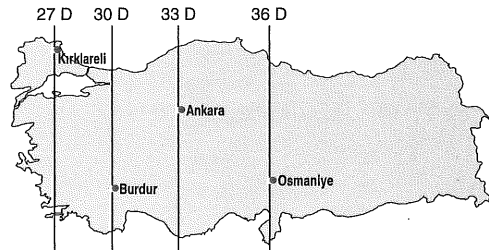
7. Aşağıdaki Türkiye haritasında dört merkez numaralarla gösterilmiştir.

Merkezlerle ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) I numaralı merkezin 21 Aralık tarihindeki gündüz uzunluğu III numaralı merkezden azdır.
- B) III numaralı merkezde güneşin ufuk düzlemindeki yükseltisi IV numaralı merkezden fazladır.
- C) IV numaralı merkezde karla örtülü gün sayısı II numaralı merkezden fazladır.
- D) II numaralı merkezin yerel saat ulusal saat farkı I numaralı merkezden azdır.
- E) IV numaralı merkezin kuzey kutup noktasına uzaklığı III numaralı merkezden azdır.

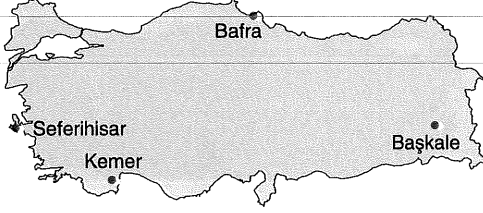
8. Türkiye'deki iki merkez arasında 24 dakika yerel saat farkı olduğu hesaplanmıştır.

Haritadaki boylam farkları dikkate alındığında bu merkezlerin hangileri olduğu söylenebilir?

- A) Kırklareli - Burdur
- B) Burdur - Ankara
- C) Burdur - Osmaniye
- D) Ankara - Osmaniye
- E) Kırklareli - Osmaniye

9. Türkiye'de sıcaklığın dağılışını gösteren bir harita incelendiğinde şu bilgilere ulaşılmaktadır.

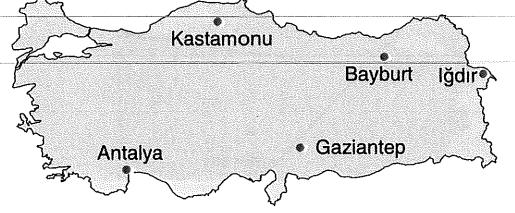

- I. Kemer'de kış sıcaklık ortalaması Bafra'dan yüksektir.
II. Seferihisar'da kış sıcaklık ortalaması Başkale'den yüksektir.

Bu durumların orta çıkmasında etkili olan faktörler aşağıdakilerden hangisinde sırasıyla verilmiştir?

- A) Enlem, yükselti B) Yükselti, enlem
C) Enlem, Boylam D) Denizellik, Karasallık
E) Boylam, Yükselti

10. Aşağıdaki Türkiye haritasında beş ilin merkezi konumu gösterilmiştir.

Haritadaki merkezlerden hangisinde yerel saat ile ulusal saat arasındaki fark yıl boyunca daha fazla, kış döneminde gündüz süresi daha uzun ve cisimlerin gölge uzunluğu yıl boyunca daha kısadır?

- A) Iğdır B) Gaziantep C) Antalya
D) Bayburt E) Kastamonu

1. 21 Aralık tarihindeki gündüz süresi en uzun olması için merkezin en güneyde olması gerekir çünkü kış döneminde güneyde gündüz süresi daha uzundur. Aynı zamanda Başlangıç Boylamına uzak olması için merkezin en doğuda olması gerekir. Güneyde çizgisel hız fazla olduğundan üç koşulu da sağlayan merkez III numaralı merkezdir.

CEVAP: C

2. Aynı boylam üzerindeki merkezler Başlangıç Meridyeni'ne eşit uzaklıkta olamaz. Dünya'nın küresel şekli nedeniyle meridyenler arası mesafe Ekvator'dan kutuplara gidildikçe azalır. I ve III aynı meridyende yer alsa da kuzeye gidildikçe meridyenler arası mesafe azaldığı için I numara başlangıç meridyenine daha yakındır. Aynı enlem üzerindeki merkezlerde birim zamanda alınan yol, gündüz süresi, Yengeç Dönencesi'ne uzaklık eşittir.

CEVAP: C

3. Dünya kendi eksenini etrafında batıdan doğuya doğru döndüğü için Güneş doğuda daha erken doğmaktadır. Doğuda yer alan A ve B yaklaşık aynı boylamdadır. 21 Haziran'da kuzeye gidildikçe gündüz süresi uzadığı için daha kuzeyde yer alan A'da Güneş daha erken doğacaktır.

CEVAP: A

4. Başlangıç boylamı Türkiye'ye göre batıda, kuzey kutup noktası kuzeyde kalır. Bu nedenle ikisinin keşişim noktasına yakın olan merkez Türkiye'nin kuzeybatısında olmalıdır. Verilen merkezler içinde kuzeybatıda olan Kırklareli buna uygundur. Ulusal saatin ayar meridyeni 45 derece doğu boylamıdır. Yengeç Dönencesi güneyde kalır. Bu nedenle ikisinin keşişim noktasına yakın merkez güneydoğuda olan Hakkâri olmalıdır.

CEVAP: B

5. Soruda verilen kişi enlem olarak sürekli kuzeye gitmiştir. Bu nedenle gurup ve tan süresinin, gölge boyunun, tutulma oranının ve enlem derecesinin arttığını gözlemler. Ancak boylam olarak sürekli aynı yönde ilerlememiştir. Önce batıya sonra doğuya gittiği için yerel saatteki artış sürekli değildir. Mersin'den Bilecik'e giderken yerel saat gerilemiş, Bilecik'ten Trabzon'a giderken ise ilerlemiştir.

CEVAP: D

6. Türkiye'nin ulusal saati ülkenin en doğusundan geçen 45° Doğu meridyenine göre ayarlanmaktadır. Bu durumda yerel saat ile ulusal saat arasındaki fark doğudan batıya doğru gidildikçe artmaktadır. Buna göre IV numaralı merkezin yerel saati ile ulusal saat arasındaki fark V numaralı merkeze göre daha fazla II numaralı merkeze göre daha az olacaktır.

CEVAP: B

7. Haritada konumları verilen merkezlerden en güneyde olan III numaralı merkezin 21 Aralık tarihindeki gündüz süresi en fazladır (A). Güneşin ufuk düzlemindeki yükseltisi demek güneş ışınlarının geliş açısıdır. En güneyde olan III'te açı yani yükselti en fazladır (B). II numaralı merkez Iğdır'a en yakın olduğundan yerel saat ulusal saat farkı en azdır (D). IV numaralı merkez en kuzeyde olduğundan kutup noktasına en yakındır (E). Ancak Doğuda olan merkezlerde karla örtülü gün sayısı en fazladır (soruda güney kuzey kıyaslaması I ve III'e göre yapılsaydı IV'te karla örtülü gün sayısı daha uzun olurdu).

CEVAP: C

8. İki merkez arasında 24 dakika yerel saat farkı olduğu hesaplanmış ise boylamlar arası zaman farkının 4 dakika olmasına bağlı boylam farkının 6 olduğu hesaplanır. Haritadaki merkezlerden boylam farkı 6 olan iki merkez vardır. Bunlardan biri Kırklareli ve Ankara diğeri ise Burdur ve Osmaniye seçeneklerde Kırklareli Ankara verilmediği için aranan yer C seçeneğinde verilen Burdur – Osmaniye olacaktır.

CEVAP: C

9. Kemer'de kış sıcaklık ortalamasının Bafra'ya göre yüksek olması enlem ile açıklanır. Güneyde olan Kemer güneş ışınlarını daha büyük açılarla alır. Sefirhisar'da kış sıcaklık ortalamasının Başkale'ye göre daha yüksek olması yükselti ile açıklanabilir. Bu da göreceli konumun sonucudur.

CEVAP: A

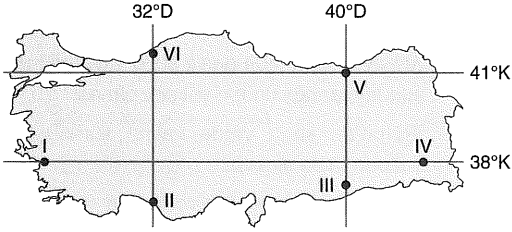
10. Türkiye'de saatlerin ayarlandığı meridyen 45 derece doğu meridyenidir. Yerel saat farkının fazla olduğu yerler bu meridyenden en batıda olanlardır. Haritadaki merkezlerden en batıda olanı Antalya'dır. Aynı zamanda kış döneminde güneyde olan merkezlerde gündüz süresi daha uzun olduğundan Antalya'da kış döneminde gündüz süresi diğerlerinden uzundur. Güneyde olan yerlerde güneş ışınlarının geliş açısı daha büyük olduğundan cisimlerin gölge uzunlukları güneyde daha kısadır.

CEVAP: C

Y
A
R
G
I

Y
A
Y
I
N
E
V
I

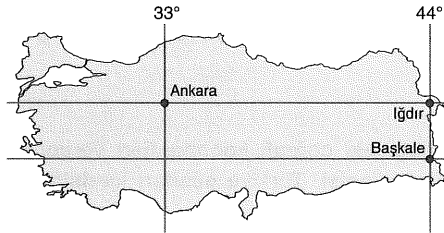
1. Aşağıdaki haritada Türkiye'deki altı yöre numaraları gösterilmiş ve bu yörelerin coğrafi koordinatlarıyla ilgili bazı bilgiler verilmiştir.

Bu bilgilere göre, aşağıdakilerden hangisi bu yörelerin coğrafi koordinatlarından kaynaklanan bir durum değildir?

- A) III. yörenin yerel saatinin, VI. yöreninkinden ileri olması
- B) II. yörede Güneş ışınlarının düşme açısının, V. yöredekinden dik olması
- C) V. yörenin çizgisel hızının, I. yöreninkinden az olması
- D) IV. yörenin yıllık sıcaklık ortalamasının, I. yöreninkinden düşük olması
- E) 21 Haziranda gündüz süresinin, II. yörede, V. yöredekinden kısa olması

2. Aşağıdaki haritada Ankara, Iğdır ve Başkale'nin coğrafi koordinatları verilmiştir.

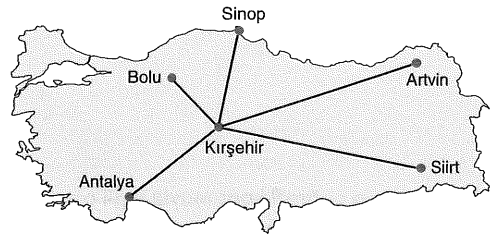
Yalnızca haritadaki bilgilerden yararlanarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) 21 Aralıkta Başkale'de gündüz süresi Ankara'dan uzundur.
- B) 21 Haziranda Iğdır'da Başkale'den daha uzun gündüz yaşanır.
- C) Verilen kentlerin hepsinde 23 Eylülde güneş doğduktan 12 saat sonra batar.
- D) En uzun günle en kısa gün arasındaki farkın en fazla olduğu yer Başkale'dir.
- E) Iğdır'ın yerel saati Ankara'ninkinden daha ileridir.

3. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'nin Kuzey Yarım Küre'de yer aldığına bir göstergesi olamaz?

- A) Akdeniz Bölgesi'ndeki akarsuların kuzeyden güneye doğru akması
- B) Karadeniz Bölgesi'nde, aralık ayında, gündüz süresinin İç Anadolu Bölgesi'nden daha kısa olması
- C) Marmara Bölgesi'nin yıl boyunca güneş ışınlarını Ege Bölgesi'nden daha eğik alması
- D) Toros Dağları'nın güneye bakan yamaçlarının kuzey yamaçlarından daha sıcak olması
- E) Coğrafi bölgelerin tümünde kuzey sektörlü rüzgârların sıcaklığı düşürmesi

- 4.

21 Haziranda, haritada gösterilen kentlerin hangisinde, Kırşehir'e göre hem gündüz süresi daha kısadır hem de güneş daha erken doğar?

- A) Bolu
- B) Sinop
- C) Artvin
- D) Siirt
- E) Antalya

5. Türkiye'nin orta kuşakta bulunması, aşağıdaki ekonomik özelliklerinden hangisini etkilemiştir?

- A) Tarihî eserlerin ve doğal güzelliklerin olması
- B) Kişi başına düşen ulusal gelirin büyük kentlerde daha yüksek olması
- C) İşletilen ve işletmeye açılacak çeşitli madenlerin olması
- D) Çeşitli tarım ürünlerinin yetiştirilmesi
- E) Kara yolu ve deniz yolu transit taşımacılığının gelişmiş olması

6. Türkiye'de zeytinliklerin çıkabildiği yükselti sınırı kuzeye bakan yamaçlarda genelde 200-250 metreyken güneye bakan yamaçlarda 500-600 metredir.

Bu duruma neden olan etmen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bakı durumu
- B) Bağıl nem oranı
- C) Gündüz süresi
- D) Toprak türü
- E) Su kaynakları

7. Türkiye'nin coğrafi konumuyla ilgili olarak aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Yengeç Dönencesi'nin kuzeyinde yer alır.
- B) 21 haziranda gündüz süresi güneye gidildikçe uzar.
- C) En batısı ile en doğusu arasında bir saatten fazla yerel saat farkı vardır.
- D) Avrupa, Asya ve Afrika kıtalarının birbirine en çok yaklaştığı yerdedir.
- E) Kuzey Yarım Küre'de, Orta Kuşak'ta yer alır.

8. Aşağıdakilerden hangisi, sıcaklık dağılışında bakımın etkisine örnek olarak gösterilebilir?

- A) Mersin'de yıllık sıcaklık ortalamasının Sinop'tan yüksek olması
- B) Antalya kıyılarında deniz suyu sıcaklığının Samsun kıyılarındakinden yüksek olması
- C) Edirne'de karın yerde kalma süresinin İstanbul'dan fazla olması
- D) Kışın İzmir'den Afyonkarahisar'a gidildikçe yağmurun yerini kar yağışının alması
- E) Giresun'da dağların güney yamaçlarında kar erimelerinin kuzeydekenden erken başlaması

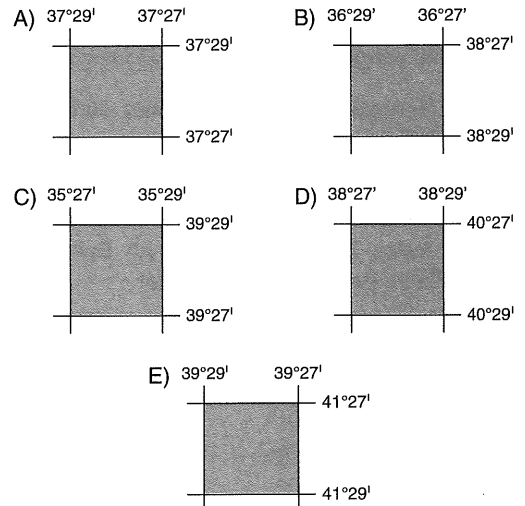
9. Türkiye'de

- dört mevsim belirgin olarak yaşanır,
- Akdeniz iklimi etkilidir,
- cephesel yağışlar görülür,
- Batı rüzgârları etkilidir.

Bu özelliklerin ortaya çıkmasında aşağıdakilerden hangisinin etkisi daha fazladır?

- A) Kuzey yarım kürede yer almasının
- B) Orta kuşakta yer almasının
- C) Üç tarafının denizlerle çevrili olmasının
- D) Yüzey şekillerinin çok çeşitli olmasının
- E) 26°-45° doğu meridyenleri arasında bulunmasının

10. Aşağıdaki coğrafi koordinatları verilen alanlardan hangisi, Türkiye sınırları içerisinde yer almaktadır?

1. III numaralı yerin VI. yöreden yerel saatinin ileri olması boylam olarak doğuda olmasıyla ilgilidir. II numaralı yer daha güneyde olduğundan güneş ışınlarının geliş açısı daha büyüktür. V numaralı yer kuzeyde olduğundan çizgisel hız düşüktür. II numaralı yer güneyde olduğundan yaz döneminde gündüz süresi daha azdır. Ancak IV. yörenin yıllık sıcaklık ortalamasının, I. yöreninkinden düşük olması nedeni koordinatlarından değil yükseltiden kaynaklanmaktadır.

CEVAP: D

2. 21 Aralık tarihinde güneye doğru gidildikçe gündüz süresi uzadığından Başkale'nin gündüz süresi Ankara'dan uzundur. 21 Haziran tarihinde kuzeye doğru gidildikçe gündüz süresi uzadığından Iğdır'ın gündüz süresi Başkale'den uzundur. 21 Mart ve 23 Eylül tarihlerinde tüm Dünya'da gece gündüz eşit olduğundan tüm merkezlerde güneş doğduktan 12 saat sonra bakar. Iğdır boylam olarak doğuda olduğundan Iğdır'ın yerel saati Ankara'ninkinden daha ileridir. Gece gündüz süre farkı en fazla kuzeyde yaşadığından En uzun günle en kısa gün arasındaki farkın en fazla olduğu yer Başkale bilgisi yanlıştır.

CEVAP: D

3. Türkiye'nin Kuzey Yarım Küre'de olduğunun sonuçları enlem özelliklerini yansıtmaktadır. Gündüz süresinin değişimi (B), güneş ışınlarının geliş açısı (C), Güney Bakı yamaçların daha sıcak olması (D) ve kuzeyden esen rüzgârların kutuptan geldiği için sıcaklığı düşürmesi (E) enlem özelliklerinin sonucudur. Ancak Akdeniz Bölgesi'ndeki akarsuların kuzeyden güneye doğru akması yer şekilleri ve eğim özellikleri ile ilgili olduğundan göreceli konumun sonucudur.

CEVAP: A

4. 21 Haziran tarihinde yaz gündönümü yaşanır. Bu tarihte kuzeye doğru gidildikçe gündüz süresi uzamaktadır. Kırşehir'den kuzeyde olan Bolu, Sinop ve Artvin illerinin gündüz süresi daha uzun iken güneyde olan Antalya ve Siirt kentlerinin gündüz süresi kısadır. Güneşin erken doğması demek merkezin doğuda olması demektir. Hem güneyde gündüz süresi kısa olan hem de doğuda olan merkez Siirt'tir.

CEVAP: D

5. Orta Kuşak ülkesi olmasının sonuçları
- Batı rüzgârlarının görülmesi,
 - Cephe yağışlarının görülmesi
 - Akdeniz ikliminin görülmesi
 - Dört mevsimin belirgin olmasıdır.

Dört mevsimin belirgin olması iklim çeşitliliğine neden olduğundan çeşitli tarım ürünlerinin yetiştirilmesinin nedenidir.

CEVAP: D

6. Türkiye'de dağların güney bakı yamaçları güneş ışınlarına dönük olduğundan kuzey bakı yamaçlarına göre güneş ışınlarını daha büyük açı ile alır. Güney yamaçlar sıcak olduğundan güney yamaçlarda 500 – 600 metre yükseltiler sıcak iken kuzeyde 200 – 250 metre yamaçlardan daha yüksekler soğuktur. Bu durumun yamaçlar arasındaki farkı bakı durumu farkıdır.

CEVAP: A

7. Türkiye bulunduğu enlem değerleri itibarıyla Kuzey Yarım Küre'nin Orta Kuşağında ve Yengeç Dönencesi'nin kuzeyinde yer almaktadır. Doğusu ile batısı arasında 19 boylam fark ve bir saatten fazla saat farkı bulunmaktadır. Üç kıtanın birbirine en çok yaklaştığı yeredir. Ancak 21 Haziran yaz gün dönümünde güneye değil kuzeye doğru gündüz süresi uzamaktadır.

CEVAP: B

8. Sıcaklığın dağılışında bakı etkisi dağların kuzey ve güney yamaçları arasında sıcaklık ve sıcaklığın farklılığından kaynaklı durumların farklılığı olarak ifade edilir. Mersin ile Sinop arasındaki sıcaklık farkı, Antalya ile Samsun arasında deniz suyu sıcaklığı farkı enlem farkından kaynaklanmaktadır. Edirne'de karın yerde kalma süresinin uzun olması karasallık, kışın Afyonkarahisar'da kar yağışlarının olması yükselti etkisinden kaynaklanmaktadır. Giresun dağlarında kar erimelerinin güney yamaçta daha erken olması güney bakı yamaçların daha sıcak olduğunu gösterir.

CEVAP: E

9. • Batı rüzgârlarının görülmesi,
• Cephe yağışlarının görülmesi
• Akdeniz ikliminin görülmesi
• Dört mevsimin belirgin olması

Türkiye'nin Orta Kuşak ülkesi olmasının sonuçlarıdır.

CEVAP: B

10. Türkiye 36 kuzey ve 42 kuzey enlemlerinde ve 26 doğu ve 45 doğu boylamlarında yer almaktadır. Enlem değerleri kuzeye, boylam değerleri doğuya doğru artmaktadır. A ve B'de verilen alanlarda boylam dereceleri batıya doğru arttığından bu alanlar Türkiye'de olamaz. D ve E seçeneğindeki alanlarda enlem dereceleri güneye doğru arttığından bu alanlarda Türkiye'de olamaz. Hem boylamın doğuya, hem enlemin kuzeye doğru arttığı C merkezi enlem ve boylam olarak da Türkiye sınırları içindedir.

CEVAP: C

1. Tatilini geçirmek üzere Türkiye'ye gelen bir turist, Türkiye'de kaldığı dönemde gece süresinin gittikçe kısalma ile birlikte gündüz süresine göre daha uzun olduğunu fark etmiştir.

Buna göre turistin hangi tarihler arasında Türkiye'de olduğu söylenebilir?

- A) 31 Ocak - 11 Şubat B) 1 - 11 Nisan
C) 8 - 18 Temmuz D) 30 Eylül - 11 Ekim
E) 11 - 21 Aralık

2. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'nin özel konumuyla ilgilidir?

- A) Dört mevsimin belirgin olarak yaşanması
B) Karadeniz'deki ortalama deniz suyu sıcaklıklarının Akdeniz'den düşük olması
C) Ankara'da ortalama sıcaklıkların Erzurum'dan yüksek olması
D) Diyarbakır'da güneyden esen rüzgârların sıcaklığı artırması
E) Antalya'da ortalama sıcaklıkların İstanbul'dan fazla olması

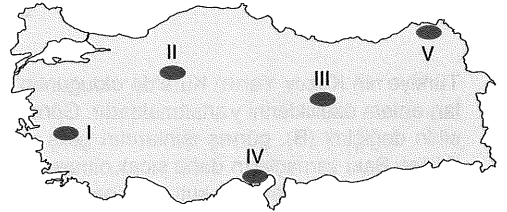
3. Aşağıdaki coğrafi koordinatlardan hangisi Türkiye sınırları içinde kalmaktadır?

- A) 28° Doğu 35° Kuzey
B) 40° Doğu 36° Kuzey
C) 38° Doğu 28° Kuzey
D) 36° Doğu 38° Kuzey
E) 26° Doğu 45° Kuzey

4. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'nin mutlak konumunun etkisiyle ortaya çıkan özelliklerden biridir?

- A) Karadeniz ve Akdeniz kıyısında dağların denize paralel uzanması
B) Batıdan doğuya doğru ortalama yükseltinin artması
C) Güneyden kuzeye doğru ortalama sıcaklığın azalması
D) Nüfusun batı bölgelerinde yoğunlaşması
E) Tarih boyunca medeniyetlere ev sahipliği yapması

5. Aşağıdaki haritada bazı alanlar numaralandırılarak gösterilmiştir.

Bu alanların hangisinde 21 Haziran tarihinde gündüz süresi daha uzundur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

6. Aşağıdaki özelliklerden hangisi Türkiye'nin göreceli konumuyla ilgilidir?

- A) Genel olarak güneyden esen rüzgârların sıcak olması
B) Yazın dinamik yüksek basıncın etkili olması
C) Akdeniz makro iklim alanının etkisinde bulunması
D) Mevsimlerin belirgin olarak yaşanması
E) Yükseltinin batıdan doğuya doğru artması

7. Aşağıdakilerin hangisinde 21 Haziran'da belirtilen doğrultuda hareket edildiğinde hem gündüz süresi uzar hem de yerel saat daha geri olur?

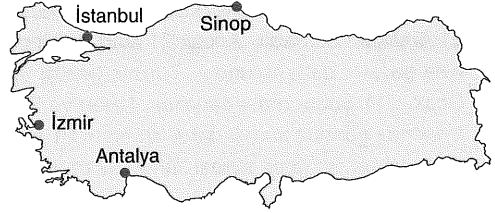
- A) İzmir'den Van'a
- B) Sinop'tan Muğla'ya
- C) Adana'dan Edirne'ye
- D) Antalya'dan Ardahan'a
- E) Samsun'dan Adıyaman'a

8. Türkiye'de güneşin doğuş ve batış saatleri yaz ile kış mevsimlerinde değişiklik gösterir. Ortalama güneşlenme süresi kış aylarında daha kısa iken yaz aylarında daha uzundur.

Bu süre farkının temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yükselti
- B) Göreceli konum
- C) Bakı faktörü
- D) Mutlak konum
- E) Ülkenin sınırları

9.

Yukarıdaki haritada gösterilen kentlerde 21 Haziran'da gündüz süresinin farklı olmasının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Başlangıç meridyenine uzaklıkları
- B) Ekvatora uzaklıkları
- C) Kıyı şekilleri
- D) Bakı durumları
- E) Bulutluluk oranları

10. Aşağıdaki haritada beş kent merkezinin yıllık ortalama sıcaklıkları verilmiştir.

Bu kentlerin yıllık ortalama sıcaklıkları arasındaki farklılıkların nedenleriyle ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Mersin'in yıllık ortalama sıcaklığının İzmir'den yüksek olması enlem etkisinden kaynaklanmaktadır.
- B) Aksaray'ın yıllık ortalama sıcaklığının İzmir'den düşük olmasında hem karasallığın hem de yükseltinin etkisi vardır.
- C) Kars'ın yıllık ortalama sıcaklığının Sinop'tan düşük olması enlem etkisinden kaynaklanmaktadır.
- D) Aksaray'ın yıllık ortalama sıcaklığının Kars'tan yüksek olmasında hem enlem hem de yükselti etkilidir.
- E) Mersin'in yıllık ortalama sıcaklığının Aksaray'dan yüksek olmasında hem enlemin hem de yükseltinin etkisi vardır.

1. Türkiye'de gece süresinin kısaltmaya başladığı tarih 21 Aralıktan sonradır. Ancak 21 Mart tarihine kadar hala geceler daha uzundur. Turistik geldiği tarih 31 Ocak – 11 Şubat arası olmalıdır. Nisan ve Temmuz aylarında gündüz süresi daha uzundur. 21 Aralık tarihine kadar ise gece süresi sürekli uzamaktadır.

CEVAP: A

2. Türkiye'de dört mevsimin belirgin olması Orta Kuşak ülkesi olmasının sonucudur. Karadeniz'de deniz suyu sıcaklığının Akdeniz'den az olması enlem etkisinin sonucudur. Diyarbakır'da güneyden esen rüzgârların sıcaklığı artırması enlemin sonucudur. Antalya'da sıcaklıkların İstanbul'dan fazla olması enlemin sonucudur. Özel (göreceli) konuma bağlı olarak doğuya doğru sıcaklık azaldığından Erzurum'un Ankara'dan soğuk olması özel konumdur.

CEVAP: C

3. Türkiye 36 kuzey ve 42 kuzey enlemlerinde ve 26 doğu ve 45 doğu boylamlarında yer almaktadır. Seçeneklerde verilen boylam değerlerinin tümü Türkiye'den de geçen boylamlar olmakta birlikte A'da verilen 35 kuzey enlemi, B'de verilen 30 kuzey enlemi, C'de verilen 28 Kuzey enlemi ve E'de verilen 45 Kuzey enlemi Türkiye'de değildir. 36 doğu ve 38 kuzey Türkiye'dedir.

CEVAP: D

4. Mutlak konum Türkiye'nin bulunduğu enlem ve boylam özelliklerinden kaynaklanan özellikleridir. Dağların denize paralel uzanması, yükseltinin doğuya doğru artması, nüfusun batıda daha fazla olması ve tarih boyunca farklı medeniyetlere ev sahipliği yapması göreceli konum sonucudur. Güneyden kuzeye doğru sıcaklığın azalması güneş ışınlarının geliş açısının daralmasına bağlı olduğundan mutlak konumdur.

CEVAP: C

5. 21 Haziran tarihinde yaz gün dönümü yaşanır. Kuzey kutup dairesinde güneş 24 saat süreyle batmaz. Bu nedenle Türkiye'de kuzeyde olan bir merkezde bu tarihte gündüz süresi en uzun olur. Haritada numaralanmış merkezlerden en kuzeyde olan V numaralı merkezde bu tarihte en uzun gündüz yaşanır.

CEVAP: E

6. Göreceli konum Türkiye'nin karasallık, denizellik, yer yapısı, yer şekilleri özelliklerinin çeşitliliği ve farklılığından kaynaklanmaktadır. Güneyden esen rüzgârların sıcak olması, dinamik basınç merkezlerinin etkisinde kalması, Akdeniz ikliminin görülmesi ve mevsim geçişlerinin belirgin olması (dört mevsimin belirgin yaşanması anlamındadır) enlem özellikleridir. Yükselti göreceli konum özelliğidir.

CEVAP: E

7. 21 Haziran tarihinde kuzeye doğru gidildikçe gündüz uzamaktadır. Yerel saatin geri olması içinde batıya gidilmesi gerekmektedir. Bu nedenle hem gündüzün ileri hem de saatin geri olması için başlangıç noktasının kuzeybatısına gidilmesi gerekir. İzmir'den Van'a doğuya, Sinop'tan Muğla'ya güneybatıya, Antalya'dan Ardahan'a kuzeydoğuya, Samsun'dan Adıyaman'a güneydoğuya gidilmiştir. Adana'dan Edirne'ye kuzeydoğuya gidilmiştir.

CEVAP: C

8. Türkiye Kuzey Yarım Küre'nin Orta Kuşağı'nda yer almaktadır. Eksen eğikliğine bağlı olarak yaz döneminde gündüz süresi uzun kış aylarında kısadır. Bu durum güneşin doğuş ve batış saatlerinin değişmesine neden olmaktadır. Ayrıca kış aylarında güneş ışınları daha eğik ve gündüz süresi kısa olduğundan güneşlenme süreleri de kısadır. Bu durum Türkiye'nin enlemin kaynaklandığı için mutlak konuma bağlıdır.

CEVAP: D

9. Haritadaki merkezlerden 21 Haziran tarihinde kuzeyde olan İstanbul ve Sinop kentlerinde gündüz süresi uzun diğer kentlerde daha kısadır. Eksen eğikliği nedeniyle yıl boyunca gündüz gece süreleri değişmektedir. Bu durum Türkiye'nin bulunduğu enlemden kaynaklanmaktadır (Ekvator üzerinde olsaydı yıl boyunca gece gündüz eşit olurdu).

CEVAP: B

10. Mersin ile İzmir deniz kıyısında olduğundan yükselti gibi bir fark yoktur. Bu nedenle sıcaklık farkının temel sebebi enlemdir. Aksaray ile İzmir arasında hem yükselti hem de karasallık farkı vardır. Kars Aksaray'a göre daha yüksekte ve enlem olarak kuzeydedir. Mersin ile Aksaray arasında enlem ve yükselti farkı vardır. Ancak Kars ile Sinop arasındaki sıcaklık farkında güneyde olan karsın daha soğuk olması enlem ile açıklanamaz. Enleme bağlı Sinop'un daha soğuk olması gerekir.

CEVAP: C

SORULARA BAŞLAMADAN ÖNCE KISA BİLGİLER

- Türkiye'nin günümüzdeki görünümünü elde etmesinde en etkili iç kuvvet "orojenez"dir.
- Türkiye'nin günümüzdeki görünümünü elde etmesinde en etkili dış kuvvet "akarsular"dir.
- Türkiye'nin günümüzdeki görünümünü elde etmesinde en az etkili kuvvet "buzullar"dir.
- Türkiye'nin günümüzdeki görünümünü elde etmesinde en etkili jeolojik dönemler III ve IV. Jeolojik Dönemlerdir.
- Türkiye'nin bazı alanlarında bulunan yaşlı olduğunu gösteren "taş kömürü" yatakları Paleozoik Dönem'de oluşmuştur.
- Türkiye'de sıklıkla depremlerin yaşanması Türkiye'nin genç jeolojik oluşumlu bir ülke olduğunu gösterir.
- Türkiye'de en şiddetli depremlerin meydana geldiği fay, Kuzey Anadolu Fayı'dır.
- Bir yörenin kayaç yapısına "litolojik yapı" adı verilir.
- Türkiye'nin yüksek bir ülke olduğunun kanıtları akarsuların derine aşındırma güçlerinin fazla olması ve denge profilinden uzak olmalarıdır.
- Türkiye'nin en fazla alan kaplayan yer şekli dağlardır.
- Türkiye'nin en engebeli bölgesi Karadeniz, en engebeli bölümü Doğu Karadeniz'dir.
- Türkiye'nin en alçak bölgesi Marmara, en alçak bölümü Ergene'dir.
- Türkiye'nin en düz bölgesi Güneydoğu Anadolu, en düz bölümü Ergene'dir.
- Engembeli yerlerde gerçek alan ile iz düşüm alan farkı fazladır.
- Yüksek yerlerde gerçek sıcaklık ile indirgenmiş sıcaklık farkı fazladır.
- Türkiye Alp - Himalaya Kıvrımı'na bağlı oluşan kıvrım dağların fazla olduğu bir ülkedir.
- Türkiye'deki volkanik dağların hiçbiri aktif değildir.
- Türkiye'nin en yüksek yeri olan Ağrı Dağı zirvesine verilen isim "Atatürk Zirvesi"dir.
- Türkiye'nin en genç volkanik alanı Kula Volkanla-

nı'dır, (Manisa) üzerinde insan ayak izleri bulunmuştur.

- Türkiye'nin tek "kalkan volkanı" Güneydoğu Karacadağ'dır.
- İç Anadolu ve Doğu Anadolu'daki volkanik dağlar "tabakalı (strato) volkan" olarak isimlendirilir.
- Uludağ iç püskürük bir kütle olan "batolit" örneğidir. Uludağ bir granit kayadır.
- Volkanik araziler verimli oldukları için çevrelerinde bağcılık yapılır.
- Dağların uzanışı ile dağların kıyıya uzanışı ifadeleri birbirinden farklıdır, dikkat ediniz, dağların uzanışı genel olarak doğu-batı yönüdür. Ancak kıyıya uzanışları Akdeniz ve Karadeniz'de paralel, Ege'de diktir.
- Türkiye'de dağların doğu-batı yönlü uzanması nedeniyle akarsu vadileri ve yollar daha çok doğu-batı yönlü uzanır.
- Kıyı oluşumlarının kıyı bölgelerde farklı olması dağların kıyıya uzanışı farkından kaynaklanır.
- Karadeniz kıyılarında körfezlere rastlanmaz.
- Türkiye'nin en yüksek platoları, Erzurum-Kars ve Ardahan (Yazılıkaya) Platolarıdır.
- Karstik platolardan olan Teke ve Taşeli'de yüzey suları az ve tarım alanları kısıtlı olduğundan tarım yerine kıl keçisi yetiştiriciliği yapılır.
- Platoların en fazla alan kapladığı bölge İç Anadolu'dur.
- Alanı en geniş plato, Bozok (Yozgat) Platosu'dur.
- Marmara'daki en alçak plato olan Çatalca-Kocaeli aşınım (peneplen) özelliği gösterir.
- İç Anadolu'daki Kapadokya Platosu turizme katkı sağlayan volkanik bir platodur.
- Türkiye'nin en büyük iç ovası Konya, en büyük kıyı ovası Çukurova'dır.
- Türkiye'de sayıca en fazla olan ova türü tektonik ovalardır.
- Türkiye'de en yaygın olan akarsu şekli vadilerdir.
- Menderes çizen bir akarsuyun arazi özellikleri dışındaki akım miktarı, rejim gibi özelliklerine ulaşılamaz.

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
I

SORULARA BAŞLAMADAN ÖNCE KISA BİLGİLER

- Bursa kenti bir dağ eteği ovası üzerinde kurulmuştur.
- Ankara kenti çevresindeki yaygın kayaç andezittir. Andezit "Ankara taşı" olarak da isimlendirilir.
- Erzurum-Kars çevresinde bulunan volkanik dış püskürük kayaçlara "bazalt" adı verilir.
- Türkiye'de rüzgârın şekillendirici etkisinin en fazla olduğu yerlerin özellikleri düz, kurak ve bitkisiz olmalarıdır.
- Türkiye'de en yaygın rüzgâr biriktirme şekli kumullardır.
- Kıyı kumullarına en az Doğu Karadeniz'de rastlanır.
- Türkiye'de deniz seviyesinde hiçbir zaman buzullaşma yaşanmamıştır.
- Dağların 2200 metresinden daha yüksek kesimlerinde buzul şekillerine rastlanır.
- Buzul aşındırma şekillerinden olan sirkler buzul göllerinin çanaklarına verilen isimdir.
- Ege ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde buzul şekillerine rastlanmaz.
- Uludağ IV. Zaman'da yaşanan buzullaşmadan etkilenmiştir. Ancak günümüzde üzerinde kalıcı buzul yoktur.
- Buzulların en fazla bulunduğu bölge Doğu Anadolu'dur.
- Karstik erime şekillerinden olan lapy ve dolinlere en fazla Batı Toros Dağları'nda rastlanır.
- Hatay'da 2015 yılında bulunan Hassa Lav Tüpü Mağarası volkanik mağaradır.
- En güzel obruk örneği Mersin'de bulunan Cennet ve Cehennem Obruklarıdır.
- Konya Ovası obrukları yer altı sularının artezyen açılarak çekilmesi sonucunda oluşur.
- Antalya kenti bir traverten platosu üzerinde kurulmuştur.
- Kıyılarda dalga aşındırması ile oluşan şekil falez (yalıyır)dir.
- Falezlerin bulunduğu bölümlerin çoktan aza sıralanması Doğu Karadeniz, Batı Karadeniz, Antalya ve Yıldız Dağları'dır.
- Kıyı oku, kıyı kordonu ve lagün gibi şekillerin oluştuğu kıyıların ortak özelliği kıta sahanlığının geniş olmasıdır.
- İstanbul'daki Küçük Çekmece, Büyük Çekmece ve Terkos (Durusu) Gölleri lagün örneğidir.
- Sinop ve Kapıdağ Yarımadası adanın karaya bağlanması ile oluşan "tombolo" örneğidir.
- Dalmaçya kıyı tipine sadece Teke Yarımadası'nın güneyinde (Finike-Kaş arasında) rastlanır.
- Kalanklı kıyılar karstik vadileri deniz suyu işgali ile oluşur. En güzel örnekleri Mersin-Silifke kıyılarıdır.
- Eski akarsu vadilerinin deniz suları baskınlarına uğraması sonucu oluşan Ria kıyı tipine İstanbul, Çanakkale ve Menteşe (Gökova Körfezi) kıyıları örnektir.
- Türkiye'de buzulların deniz seviyesine inmesiyle oluşan fiyord ve skyer tipi kıyılar ile gelgit etkisi ile oluşan haliç ve watt tipi kıyılara rastlanmaz.
- Fiyord ve skyer kıyıların görülmemesi mutlak, haliç ve watt tipi kıyıların görülmemesi göreceli konumun sonucudur.
- İstanbul'da bulunan haliç ria kıyı tipidir.
- Türkiye'de haliçli kıyıların olmadığına kanıtı akarsu ağızlarında delta ovalarının oluşmasıdır.

Sorulara Başlamadan Önce Coğrafi

Terimler Sözlüğü

- **Litolojik yapı:** Kayaç yapısı
- **Tektonik yapı:** Kırıklı yer yapısı
- **Jeoloji:** Yer yapısı
- **Jeomorfoloji:** Yer şekilleri
- **Orojenez:** Kırık ve kıvrım dağlarının oluşumu
- **Batolit:** İç püskürük volkanik kütle
- **Strato volkan:** Tabakalı yapıdaki volkan konileri
- **Kalkan volkan:** Basık yayvan volkan konileri
- **Tombolo:** Kıyıya bağlanmış ada
- **Obruk:** Mağara tavanı çökmesiyle oluşan karstik kuyu
- **Yalıyır:** Falez, kıyı diklikleri
- **Epirojenez:** Kıta oluşumu
- **İz düşüm alan:** İki enlem ve boylam arası alan
- **Kuş uçuşu uzaklık:** Engebe dikkate alınmadan hesaplanan uzaklık

1. Kuzey Anadolu Fay Zonu, Bingöl Karlıova ile Saros Körfezi arasında 1500 km boyunca uzanan ve üzerinde birden fazla tektonik ova oluşumuna neden olan fay zonudur. Bu ovalar üzerinde büyük iller kurulmuştur.

Aşağıdaki illerden hangisi Kuzey Anadolu Fayı üzerinde yer almaz?

- A) Sakarya B) Çankırı C) Erzincan
D) Tokat E) Yozgat

2. Yükselti arttıkça, gerçek sıcaklık ile indirgenmiş sıcaklık arasındaki fark artmaktadır.

Buna göre, aşağıdaki kentlerin hangisinde gerçek sıcaklık ile indirgenmiş sıcaklık arasındaki fark daha fazladır?

- A) Yozgat B) Diyarbakır C) Bingöl
D) Artvin E) Erzurum

3. Rüzgâr birikim şekillerinden olan kumullar rüzgârların ince taneli materyallerin depolanması ile oluşmaktadır. Kara üzerinde birikmesi ile kara kumulları oluşmaktadır.

Aşağıdaki illerden hangisinde kara kumulları bulunmaktadır?

- A) Elazığ B) Manisa C) Aksaray
D) Hakkâri E) Bayburt

4. Yatay duruşlu tabakaların akarsular tarafından derince yarılması ile oluşan platolara tabaka düzlüğü platosu adı verilir.

Türkiye'deki tabaka düzlüğü platoları arasında aşağıdakilerden hangisi gösterilemez?

- A) Çatalca – Kocaeli B) Haymana
C) Bozok D) Uzunyayla
E) Cihanbeyli

5. • Karstlaşma
• Lav örtülü
• Aşınım

Yukarıda verilen plato oluşum türleri ile aşağıdaki platolar eşleştirildiğinde hangisi dışarıda kalır?

- A) Erzurum – Kars B) Taşeli
C) Perşembe D) Çatalca – Kocaeli
E) Cihanbeyli

6. Türkiye'de dağlar kıtaların güney – kuzey yönlü kıta hareketlerine bağlı olarak doğu – batı yönlü uzanmakla birlikte kıyıya uzanış bakımından kıyılarda farklılık gösterir.

Aşağıda verilenlerden hangileri Akdeniz ve Ege'de dağların kıyıya uzanışının ortaya çıkardığı farklılıklar arasında gösterilemez?

- A) Yağış miktarı B) Kıta sahanlığı
C) Kıyı tipi D) İç kesimlere erişim
E) Doğal bitki örtüsü

7. Türkiye'de Orta ve Güneydoğu Anadolu'da akarsu ile birlikte rüzgâr şekillerinin de bulunması üzerinde aşağıdakilerden hangisi etkili olmuştur?

- A) Yüz ölçümün büyük olması
B) Kış sıcaklık ortalamasının düşük olması
C) Bitki örtüsünün cılız olması ve kurak iklim
D) Volkanik arazilerin bulunması
E) Karstik süreçlerin yaşanması

8. Türkiye'nin oldukça yüksek ve engebeli bir ülke olması aşağıdakilerden hangisi üzerinde etkili değildir?

- A) Tarım alanlarının genişliği
B) Akarsuların akış hızı
C) Tarımsal alet ve makine kullanımı
D) Ulaşım maliyetleri
E) Litolojik yapının çeşitliliği

9. Türkiye'de yaşanan aşağıda verilen ekonomik etkinliklerden hangisinin, topoğrafik koşullara bağlı olarak geliştiği söylenemez?

- A) Akdeniz yaylalarında hayvancılık etkinliklerinin yapılması
B) Delta ovalarında tarımsal etkinliklerin yoğun olması
C) Erzurum Dağlarında kış turizminin yoğun olması
D) Karadeniz ve Doğu Anadolu'da hidroelektrik santrallerinin fazla olması
E) Çatalca ve Kocaeli platolarında endüstriyel etkinliklerin gelişmiş olması

10. Türkiye 4. Jeolojik zamanda yaşanan buzullaşma izlerinin görüldüğü ülkelerden biridir.

Türkiye'de buzul izleri ile ilgili aşağıdakilerden hangisinin doğru olduğu söylenemez?

- A) Kıyılarda fiyortlara rastlanılmaz.
B) Batıdan doğuya doğru izler artar.
C) Toroslar ve Kuzey Anadolu'da izleri bulunur.
D) Güneydoğu hariç tüm bölgelerde bulunur.
E) 2000 metre üzerinde sahalar etkilenmiştir.

Y
A
R
G
I

Y
A
Y
I
N
E
V
I

1. Kuzey Anadolu Fay Hattı: Saros Körfezi'nden başlayarak doğuya doğru Marmara Denizi, İzmit Körfezinden geçer. Kuzey Anadolu Dağlarını takip ederek Sakarya, Bolu, Çankırı, Amasya, Tokat, Erzincan ve Bingöl'den geçerek Van'a uzanır. Sağa hareket eden doğrultu atımlı bir faydır. Yıkıcı depremlere neden olmuştur.

CEVAP: E

2. Bir merkezin bulunduğu yükseltideki sıcaklığına gerçek sıcaklık, deniz seviyesinde kabul edilerek hesaplanan sıcaklığına indirgenmiş sıcaklık denir. Yükselti arttıkça da gerçek sıcaklık ile indirgenmiş sıcaklık arasındaki fark artmaktadır. Verilen kentlerden en yüksekte olan Erzurum'da bu fark en fazladır.

CEVAP: E

3. Kara kumulları rüzgâr aşındırma ve biriktirme faaliyetlerinin fazlaca olduğu dört ilde görülmektedir. Bu iller Manisa, Konya, Kayseri ve Iğdır'dır. Karasal bölgede yer alan tüm illerde kara kumulu yoktur. Kıyı kumulları türü ise delta ovalarının olduğu yerlerde yaygındır.

CEVAP: B

4. Tabaka düzlüğü diğer adıyla yatay duruşlu olarak bilinen platolardır. Bu platolar yatay tabakaların toptan yükselmeye uğraması ile oluşmuştur. İç Anadolu'da ve Güneydoğu Anadolu'da yaygın olarak bulunurlar. Bunlar: Bozok, Haymana, Obruk, Cihanbeyli, Uzunyayla, Şanlıurfa ve Gaziantep platolarıdır. Çatalca - Kocaeli Platosu Marmara'da bulunan ve aşınım özelliği gösteren bir platodur.

CEVAP: A

5. Türkiye'de Karstlaşmaya bağlı oluşan platolar Teke ve Taşeli'dir. Lav örtülü (volkanik) özellik gösteren plato Erzurum - Kars'tır. Çatalca - Kocaeli ve Ordu Perşembe Platoları Aşınım platosudur. Tabaka düzlüğü platoları en yaygın plato oluşumudur. İç Anadolu'da ve Güneydoğu Anadolu'da yaygın olarak bulunurlar. Bunlar: Bozok, Haymana, Obruk, Cihanbeyli, Uzunyayla, Şanlıurfa ve Gaziantep platolarıdır.

CEVAP: E

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
I

6. Ege Bölgesi'nde dağlar kıyı şeridinde dik, Akdeniz'de paralel uzanmaktadır. Bu nedenle Ege ile Akdeniz arasında yağış miktarı, kıta sahanlığı, iç kesimlere ulaşım, kıyı tipi ve kıyıda koy, körfez ve ada sayısı bakımından farklılık oluşmuştur. Ancak iki bölgede de Akdeniz iklimi görüldüğünden doğal bitki örtüsü aynıdır.

CEVAP: E

7. Türkiye'nin iç kesimlerinde yaygın olan karasallık nedeniyle yaşanan fiziksel çözüme iç kesimlerde rüzgârın yeryüzünü şekillendirici etkisini artırmıştır. Rüzgâr şekillendirmesinin fazla olduğu yörelerin ortak özellikleri şunlardır:

- Bitki örtüsü oldukça cılız veya tamamen yok olmuştur.
- Kayaçlar fiziksel yolla çözülmüş ve ince taneli hâle gelmiştir.
- Yer şekilleri rüzgâr hızını artıracak şekilde sadedir.
- Kuraklık şiddeti fazladır.

CEVAP: C

9. Türkiye'nin topoğrafik yani arazi yapısı engebeden dolayı hidroelektrik, yükseltiden dolayı kış turizmi ve yaylacılık, kıyı ovalarından dolayı yoğun tarım yapılmasını sağlamıştır. Ancak Çatalca- Kocaeli platosunda sanayinin yoğun olması yer şekillerinin sade olmasından ziyade ulaşımın gelişmiş olması, sermaye ve teknolojik birikimin fazla olması ile ilgilidir.

CEVAP: E

10. Türkiye'de buzullar az olup çok yüksek dağların 2000 metre üzerinde yer alır. Bu dağların başında da Kaçkar, Bey, Aladağlar, Bolkarlar, Mercan Dağları, Erciyes, Ağrı ve Cilo Dağları gelir. Bu yerlerin ortak özelliği ise yüksek olmalarıdır. Doğuya doğru buzullaşma artarken kıyıda buzul olmadığından fiyortlara rastlanmaz. Sadece güneydoğu Anadolu değil egede de buzul yoktur.

CEVAP: D

8. Türkiye engebeli ortalama yükseltinin fazla olduğu bir ülkedir. Türkiye'nin bu özelliğinden dolayı tarım alanları dar, akarsuların akış hızı yüksektir. Bu özelliği tarımda makine kullanımını da etkilemektedir. Ulaşım maliyeti bu alanlarda artmaktadır. Türkiye'nin fiziki yapısı bu unsurlar üzerinde etkilidir. Ancak kayaç yapısı üzerinde herhangi bir etkisi bulunmamaktadır.

CEVAP: E

1. Dağların oluşumunda kıvrılma, kırılma ya da volkanizma etkili olur.

Buna göre aşağıda verilen dağların hangisinde oluşum kökeni yanlış verilmiştir?

- A) Samanlı Dağları - Kıvrılma
- B) Karacadağ - Volkanizma
- C) Yunt Dağları - Kırılma
- D) Beşparmak Dağları - Kıvrılma
- E) Melendiz Dağı - Volkanizma

2. Türkiye'de yağış miktarının görece az, bitki örtüsünün zayıf, fiziksel çözülmenin şiddetli olduğu sahalarda aşağıdaki dış kuvvetlerden hangisi diğerlerine göre daha etkindir?

- A) Buzullar
- B) Rüzgârlar
- C) Dalga ve akıntılar
- D) Akarsular
- E) Yeraltı suları

3. Türkiye'nin yüksek dağlık kesimlerinden kaynağını alan akarsular kaynak kesiminde çentik, orta kesiminde dağları aşarak boğaz ve denize döküldüğü alanlarda eğimin azalması ile de geniş tabanlı vadiler içinde akış gösterirler.

Aşağıdaki akarsulardan hangisinin bu özelliklerin tamamına sahip olduğu söylenemez?

- A) Kızılırmak
- B) Seyhan
- C) Susurluk
- D) Yeşilirmak
- E) Ceyhan

4. Türkiye'de karstlaşma süreçleri karstik şekillerle ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Güney Ege ile Batı ve Orta Akdeniz'de karstik şekiller yaygındır.
- B) Orta Anadolu'da Jips'e bağlı şekiller daha yaygındır.
- C) Karstik şekillerin en büyüğü aynı zamanda tektonik çökmelerle oluşan polyelerdir.
- D) Türkiye'deki tek traverten Denizli'de yer alan Pamukkale travertenleridir.
- E) İnsuyu, Damlataş ve Balıca mağaraları karstik çözülme sonucu oluşmuştur.

5. Kireçtaşı (kalker) arazisinin en fazla bulunduğu ve bu nedenle karstik yapının en fazla olduğu bölge Akdeniz'dir.

Akdeniz Bölgesi'nin aşağıdaki özelliklerinden hangisi üzerinde litolojik yapı etkili olmamıştır?

- A) Dağların güney yamaçlarının güneş ışınlarını daha büyük açı ile alması
- B) Yer altı su kaynaklarının zengin olması
- C) Mağara turizminin gelişmiş olması
- D) Bitkilerin kök sisteminin gelişmiş olması
- E) Yerleşime uygun alanların sınırlı olması

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
I

6. Yerkabuğunun hareketli dönemlerinde kırılma sonucu oluşan şekle "fay"; faylar boyunca yükselen kısımlara "horst", alçalan kısımlara da "graben" denir.

Buna göre, Türkiye'nin tektonik yapısı göz önüne alındığında, horst ve graben için aşağıdakilerden hangisi doğru bir örnek değildir?

Horst

- A) Nur Dağları
B) Uludağ
C) Aydın Dağları
D) Kaz Dağları
E) Yunt Dağı

Graben

- Amik Ovası
Bursa Ovası
B. Menderes Ovası
Edremit Ovası
Gediz Ovası

7. Türkiye'de yer şekillerinin biçimlenmesi ve günümüzdeki şekillerini almasında buzul aşındırma ve biriktirme faaliyetleri en az etkili olmuştur.

Bu durum Türkiye'nin daha çok hangi özelliğinin sonucudur?

- A) Matematik (Mutlak) konumunun
B) İç bölgelerde yüksek düzlüklerin geniş yer tutmasının
C) Üç tarafının denizlerle çevrili olması
D) Topraklarının iki kıtada da yer almasının
E) Dağların deniz etkisini keserek geniş alanlarda karasallığın etkili olmasının

8. Akarsuyun deniz veya göle ulaştığı yerlerde taşıdığı alüvyonları biriktirmesiyle oluşan ovalara "delta" denir.

Aşağıdakilerden hangisi delta ovalarının oluşmasını engeller?

- A) Gelgit olayının güçlü olması
B) Akarsuların aşındırma gücünün yüksek olması
C) Akarsuyun döküldüğü yerde kıyının sığ olması
D) Kıyı akıntılarının etkili olmaması
E) Akarsuların yükünün çok olması

9. Akarsuların taşıdıkları alüvyonları kıyıda biriktirmesi sonucunda oluşan ovalara delta ovası denir. Türkiye akarsularının büyük bir kısmı denize döküldükleri yerlerde belirgin deltalar oluşturamamıştır.

Bu durumun en önemli nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Alüvyon miktarının yetersiz olması
B) Kıyıların dik yamaçlı olması
C) Gelgitin kıyılarda görülmesi
D) Dalga aşındırmasının yaşanması
E) Akarsu rejimlerinin düzensiz olması

10. Türkiye'nin jeolojik dönemler boyunca kırılma, kırılma, toptan yükselme ve volkanizma olaylarının yaşanması aşağıdakilerden hangisi ile ilgilidir?

- A) Orta kuşakta yer alması
B) Kıtalar tarafından sıkıştırılması
C) Denizel etkilere açık olması
D) Masif arazilerinin bulunması
E) Doğu - Batı yönlü daha geniş alan kaplaması

1. Marmara Bölgesi'nde bulunan Samanlı Dağları orojeneze bağlı kıvrılma ile Ege'de bulunan Yunt Dağları orojeneze bağlı kırılma ile olmuştur. Karacadağ adı ile bilinen iki dağ vardır biri Orta Anadolu'da diğeri Güneydoğu Anadolu'dadır hangisi sorulursa sorulsun oluşum bakımından ikisi de volkaniktir. Melendiz İç Anadolu'da bulunan volkanik dağdır. Ancak Beşparmak Dağları Menteşe Dağlık Yöresi'nde bulunan kırık dağlardan biridir.

CEVAP: D

2. Türkiye'de yağış miktarının görece az, bitki örtüsünün zayıf, fiziksel çözülmenin şiddetli olduğu Orta ve Güneydoğu Anadolu'da rüzgârlar etkin dış kuvvettir. Bu alanlarda rüzgârların taşıyıp biriktirdiği kumullar yer almaktadır.

CEVAP: B

3. Ceyhan ve Seyhan nehirlerinin kaynağı İç ve Doğu Anadolu'dur. Kaynak kesiminde vadileri çentik iken Torosları aşarken boğaz vadiler yaparlar. Çukurova'ya dökülmeden önce eğimin az olduğu geniş tabanlı vadiler açarlar. Yine kaynağı iç kesimler olan Kızılırmak ve Yeşilirmak Orta Karadeniz'de dağları aşarken boğaz, deltalarında ise geniş tabanlı vadiler açarlar. Susurluk ise güney Marmara'da akış gösterir. Dağlar aşmadığı için boğaz vadiler açmaz.

CEVAP: C

4. Türkiye'de yer alan tek traverten Denizli Pamukkale travertenleri değildir. En büyük travertenler Antalya'da yer almaktadır. Ayrıca Erzincan'da yer alan Otlukbeli gölü bir traverten set gölü örneğidir.

CEVAP: D

5. Akdeniz Bölgesi'nde dağların güney yamaçlarının güneş ışınlarını daha büyük açı ile alması güney yamaçların bakı etkisine açık olması ile ilgili olup kayaç yapısı ile alakalı değildir. Karstik yer altı su kaynaklarının oluşmasında, karstik mağaralara bağlı turizmin yapılmasında, bitkilerin yer altında su arayarak kök sisteminin gelişmesinde ve yerleşmeye uygun alanların sınırlı olmasında bölgenin kayaç yapısı (litolojik yapı) etkili olmuştur.

CEVAP: A

Y
A
R
G
I

Y
A
Y
I
N
E
V
İ

6. Kırılma ve çökmelere bağlı oluşan horst ve graben sistemi Batı Anadolu'da yaygındır. Bu alanda Kaz Dağları ve Edremit Ovası, Madra Dağı ve Bakırçay Ovası, Yunt Dağı ve Gediz Ovası, Bozdağlar ve Küçük Menderes Ovası ile Aydın Dağları ve Büyük Menderes Ovası yer alır. Ayrıca Hatay'daki Amanos (Nur) Dağları ve Amik Ovası bir horst – graben sistemidir. Bursa Ovası bir dağ eteği ovasıdır.

CEVAP: B

7. Türkiye'nin yer şekillerinin görünümünün günümüzdeki hâle gelmesinde en az etkili olan dış kuvvet, buzullardır. Buzullar IV. jeolojik zamanda etkili olmuştur. Kutup çevresinden başlayan buzullaşma Kuzey Yarım Küre'de 45 Kuzey enlemine kadar deniz seviyesine inmiştir. Ancak bizim bulunduğumuz Orta Kuşak ılıman iklim koşullarına sahip olduğundan buzullaşmadan fazla etkilenmememizi sağlamıştır.

CEVAP: A

8. Delta ovalarının oluşabildiği yerlerde uygun koşulların sağlanması gerekir. Bu koşullar şunlardır:
- Akarsuların bol alüvyon taşıması
 - Akarsu aşındırma gücünün yüksek olması ve çok yük taşıması
 - Kıyının sığ olması
 - Kıta sahanlığının geniş olması
 - Kuvvetli dalga ve akıntı olmaması
 - Gelgitin az olması

CEVAP: A

9. Türkiye'de akarsuların büyük kısmının denize döküldükleri yerlerde belirgin delta oluşturmamasının nedeni alüvyon miktarının yetersiz olmasıdır. Alüvyon miktarının yeterli olduğu akarsular ağız kısmında deltalar oluşturabilmiştir.

CEVAP: A

10. Anadolu'nun bulunduğu alan güneyden Afrika ve Arap, kuzeyden Avrasya levhaları tarafından sıkıştırılmaktadır. Bu durum Orojenez, epirojenez, deprem ve volkanizma gibi iç kuvvetlerin etkisini artırmaktadır. Türkiye'de jeolojik dönemler boyunca kırılma, kırılma, toptan yükselme ve volkanizma olaylarının yaşanması kıtalar tarafından sıkıştırılması ile ilgilidir.

CEVAP: B

Y
A
R
G
I

Y
A
Y
I
N
E
V
İ

1. Türkiye'nin yer şekillerinin oluşmasında en etkili olan dış kuvvet akarsulardır.

Aşağıda verilen akarsu oluşturdıkları aşınım ve birikim şekli eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

- A) Göksu - Kanyon Vadi
- B) Çoruh - Peneplen
- C) Yeşilırmak - Delta Ovası
- D) Aras - Çentik Vadi
- E) Bakırçay - Menderes

2. III. jeolojik zamanda (Tersiyer) yaşanan Alpinien Orojenezi'ne bağlı olarak Türkiye'de kıvrım sistemleri olmuştur. Kuzeyde Kuzey Anadolu Dağları, güneyde Toroslar en önemli kıvrım sistemleridir.

Aşağıdaki dağlardan hangisi Toroslar kıvrımı içinde yer almamaktadır?

- A) Bolkarlar
- B) Tahtalı Dağları
- C) Muş Güneyi Dağları
- D) Dedegöl Dağları
- E) Beşparmak Dağları

3. Dördüncü jeolojik zaman yaklaşık olarak 2 milyon yıl önce başlamış ve hala devam etmektedir.

Aşağıdakilerden hangisi dördüncü jeolojik zamanda meydana gelen olaylardan biri değildir?

- A) Ege Denizi'nin oluşması
- B) İstanbul ve Çanakkale boğazlarının oluşması
- C) Orta ve Doğu Anadolu'da volkanik dağların oluşması
- D) Bor, linyit ve tuz madenlerinin oluşması
- E) Anadolu'nun toptan yükselmesi

4. Kıyı Ege'de dağların denize dik olarak uzanması aşağıdakilerden hangisinin nedeni değildir?

- A) Kıyıda koy körfez sayısının fazla olması
- B) Kıta sahanlığının geniş olması
- C) Horst Graben sisteminin oluşmuş olması
- D) Nemli iklim özelliklerinin yayılış alanının geniş olması
- E) Doğu batı yönlü ulaşımın kolay olması

5. Türkiye'de Kuvaterner'de yaşanan buzullaşma nedeniyle dağların yüksek kesimlerinde buzul izleri bulunur.

Aşağıdaki dağlık sahalardan hangisinde buzullaşma izleri görülmez?

- A) Sultan Dağları
- B) Beşparmak Dağları
- C) Barla Dağı
- D) Bolkarlar
- E) Aladağlar

6. • Oluşum bakımından tektoniktir.
• Tarım alanları geniş olmasına rağmen sanayi tesisleri tarafından işgal edilmiştir.

**Yukarıdaki özellikler dikkate alındığında bu ova-
nın aşağıdakilerden hangisi olacağı söylenebilir?**

- A) Bafra B) Çukurova C) Adapazarı
D) Muş E) Erbaa

7. Türkiye'nin kıyıları ve oluşumu ile ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Ege Denizi'nde yer alan adalar Egeit kara parçasının çökmesi sonucunda su üstünde kalan yüksek sahalardır.
B) İstanbul ve Çanakkale boğazlarının oluşumunda IV. jeolojik zamanda yaşanan buzullaşma sonucunda yaşanan seviye alçalmaları etkili olmuştur.
C) Muğla Gökova Körfezi eski bir akarsu vadisinin çökmesi ile deniz suları tarafından işgal edilmesi ile oluşmuştur.
D) Akdeniz'de bulunan ve turizm amacıyla kullanılan sahiller dalga etkisiyle sürüklenen materyalin birikmesiyle oluşmuştur.
E) Doğu Karadeniz'de yaygın görülen falez oluşumları dağların paralel uzanması ve kıydan itibaren hızla yükselmesinin bir sonucudur.

8. Batı Anadolu'da bulunan kırıklı dağlar ve arasında bulunan depresyon alanları horst – graben sistemi olarak ifade edilir.

Kaz Dağları ile Madra Dağları arasında yer alan graben aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Büyük Menderes B) Bakırçay
C) Edremit D) Küçük Menderes
E) Gediz

9. Türkiye'nin üç tarafının denizlerle çevrili olması pek çok yarımada oluşmasını sağlamıştır. Bu yarımada-
ların çoğunluğu kıyıların tektonik çökmesi sonucun-
da ortaya çıkmıştır.

**Aşağıdaki yarımadalardan hangisinin oluşumu
yukarıda bahsedilen durum ile açıklanamaz?**

- A) Dilek Yarımadası
B) Karaburun Yarımadası
C) Kapıdağ Yarımadası
D) Kocaeli Yarımadası
E) Datça Yarımadası

10. Kaynağını yüksek dağlık sahalardan almaktadır. Kaynak noktasında çentik vadiler görülürken kıyıya paralel uzanan dağları enine keserek boğaz vadiler açmıştır. Denize kavuştuğu yerde delta ovası yapmıştır.

Yukarıda verilen durum aşağıdaki akarsulardan hangisi için tamamıyla geçerli değildir?

- A) Susurluk B) Seyhan C) Kızılırmak
D) Ceyhan E) Yeşilırmak

1. Seçeneklerde verilen akarsulardan Göksu, karstik arazi içinde akış gösterdiğinden kanyon vadiler oluşturmuştur. Yeşilırmak'ın Karadeniz'e döküldüğü yerde Çarşamba Deltası vardır. Aras Nehri kaynağını yüksek bir alandan aldığı için çentik vadi açmıştır. Bakırçay Nehri eğimin az olduğu bir yerde akış gösterdiğinden menderes şekillerine yaygın olarak rastlanılmaktadır. Ancak Çoruh Nehri'nin "peneplen" adı verilen araziye düz biçime getirmesi mümkün değildir. Türkiye'de peneplenleşmiş bir arazi yoktur.

CEVAP: B

2. Toros kıvrımı adı verilen dağlık sistem Ege ile Akdeniz arasından başlayarak Van Gölü'nün güneyine kadar uzanır. Batı Toroslar adı verilen yerde Bey Dağları, Sultan, Geyik ve Dedegöl dağları bulunur. Orta Toroslarda Aladağlar, Bolkarlar, Tahtalı ve Binboğa dağları, Güneydoğu Toroslarda ise Malatya ve Muş güneyi dağları bulunur. Beşparmak Dağları Toroslarda değil Menteşe dağları içinde yer alır.

CEVAP: E

3. Dördüncü jeolojik zaman (Kuvaterner) yaklaşık olarak 2 milyon yıl önce başlamış ve hala devam etmektedir. Bu zamanın başladığı andan itibaren Türkiye'de meydana gelen oluşumlar şunlardır:

- Egeit Karası çökmüş, Ege Denizi oluşmuştur.
- İstanbul ve Çanakkale Boğazları açılmıştır.
- Marmara Denizi açılmıştır.
- Karadeniz ve Akdeniz deniz olmuştur.
- Anadolu toptan yükselmiştir.
- Anadolu 4 kez buzullaşmıştır (Son buzul würm buzuludur).

Bor, linyit ve tuz madenleri III. jeolojik zamanda oluşmuştur.

CEVAP: D

4. Dağların oluşumunun kırık ya da kıvrım olması ile kıyıya dik ya da paralel uzanması arasında hiçbir ilişki yoktur. Örneğin Menteşe Dağları kırık dağ iken kıyıya paralel uzanırken Bozdağlar kıyıya dik uzanır. Bu nedenle koy, körfez, ada sayısı, kıyı ile iç kesimler arasındaki iklim ve bitki farkı ile ulaşım, kıta sahanlığı dik uzanıştan kaynaklanırken horst graben dağın oluşum yapısıdır kıyıya uzanışa göre değişmez ya da onu değiştirmez.

CEVAP: C

5. Kuvaterner adı verilen 4. Jeolojik zamanda yaşanan buzullaşma yükseltisi 2000 metre üzerinde olan yerlerde etkili olmuştur. Bugün bu alanlarda buzullaşmadan geriye kalan sirk ve moren gibi şekilleri görmek mümkündür. Bu dağlar Toroslar sistemi içinde yer alan Aladağlar, Bolkarlar, Sultan Dağları, Geyik Dağları, Dedegöl Dağları ve Barla Dağıdır. Beşparmak Dağları Menteşe Dağlık Yöresi'nde bulunan ve hiçbir zaman buzullaşma olmayan dağlardan biridir.

CEVAP: B

Y
A
R
G
I

Y
A
Y
I
N
E
V
İ

+

6. Seçeneklerde verilen ovalardan Bafra ve Çukurova tektonik değil delta ovasıdır. Muş ovası dağ içi ovası iken Adapazarı ve Tokat Erbaa ovaları tektoniktir. Erbaa ovası üzerinde kara yolu bulunmakla birlikte otoyol yoktur. Hem yoğun nüfus sanayi hem de otoyollar geçen ova Marmara'da Adapazarı ovasıdır.

CEVAP: C

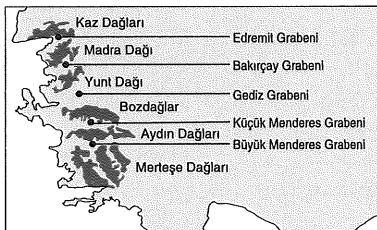
9. Türkiye’de yarımadalara çoğunluğu etrafındaki kara parçalarının tektonik olarak çıkması ve etrafını deniz sularının çevrelemesiyle oluşmuştur. Ancak Balıkesir’deki Kapıdağ Yarımadası dalga biriktirmesi sonucunda oluşan eski bir adanın karaya bağlanması ile oluşan Tombolo (Saplıada) örneği olduğundan oluşumu tektonik çıkma değildir.

CEVAP: C

7. Seçeneklerde verilen bilgilere bakıldığında Ege Adalarının oluşumunun çökme sonucunda yüksekte kaldığı bilgisi doğrudur. Gökova Körfezi deniz altında kalan bir akarsu vadisi ile oluşan Ria tipi kıyı bilgisi doğrudur. Akdeniz'deki sahillerin oluşmasında dalga birikimi etkili olurken Karadeniz'deki falezler dağların paralel uzanmasının sonucudur. Ancak İstanbul ve Çanakkale boğazlarının oluşumu buzullaşma ile seviye alçalması değil tam tersi buzulların erimesi ve seviyesinin yükselmesi sonucunda oluşmuştur.

CEVAP: B

8. Batı Anadolu'daki grabenler ve hangi dağlar arasında olduğu şu şekildedir:

CEVAP: C

10. Seçeneklerde verilen akarsulardan Susurluk Nehri kaynağını Ege'nin kuzeyinden alır. Kaynak kesiminde çentik vadiler bulunur ancak daha sonrasında Balıkesir ve Bursa'da ovalar içinde akış gösterir. Vadisinde boğaz vadiler ve denize döküldüğü yerde delta ovaları yoktur. Diğer akarsuların hem çentik hem boğaz hem de delta ovaları bulunur.

CEVAP: A

1. Türkiye'nin oluşumu inceleyen bir kişi Türkiye'nin jeolojik oluşumunda birden fazla jeolojik zamanın etkisi olduğunu söylemiştir.

Aşağıdakilerden hangisi bu kişinin tezini savunması için kanıt olarak sunabileceği bir özelliktir?

- A) Doğu – batı yönlü genişliğin kuzey – güney yönlü genişlikten fazla olması
B) Linyit yatakları ile taş kömürü yataklarının bulunması
C) Petrol ve doğal gaz yataklarının rezervinin az da olsa bulunması
D) Farklı uzanış tiplerine sahip kıyıların bulunması
E) Güneyden kuzeye doğru gidildikçe birçok sınırın deniz seviyesine yaklaşması

2. Türkiye'deki ovalar oluşum bakımından birbirinden farklı özellikler gösterir. En yaygın ova oluşumu tektonik olmakla birlikte dağ eteği ovaları da görülmektedir.

Aşağıdaki ovalardan hangisi anlatılan duruma bağlı diğerlerinden farklıdır?

- A) Amik B) Düzce C) Bursa
D) Erzincan E) Malatya

3. Su içinde çözülebilen kayaların olduğu alanlarda oluşan yer şekilleri nedeniyle arazi ekonomik faaliyetler için uygun değildir. Bu şekillerden biri olan lapyalar bazı yörelerde yürümenin dahi zor olduğu araziler meydana getirmektedir.

Aşağıdaki dağlık alanlardan hangisinde bu arazi- lere rastlanılacağı söylenemez?

- A) Bey Dağları B) Geyik Dağları
C) Sultan Dağları D) Dedegöl Dağları
E) Köroğlu Dağları

4. Türkiye'deki dağlar oluşum bakımından kıvrılma, kırılma ve volkanizma gibi mekanizmalara bağlı oluşmuştur.

Aşağıdaki dağlardan hangisi oluşum kökeni bakımından diğerlerinden farklıdır?

- A) Aladağlar B) Uludağ
C) Kaçkarlar D) Madranbaba Dağları
E) İsfendiyar Dağları

5. Karstik aşınım ve birikim şekillerini yerinde incelemek adına yapılan bir gezide aşağıda adı geçen oluşumlar incelenmiştir.

- Tulumtaş Mağarası
- Pamukkale Travertenleri
- Ballica Mağarası
- Korkuteli Polyesi

Buna göre yapılan gezinin güzergâhında aşağıdaki illerden hangisi bulunmaz?

- A) Ankara B) Antalya C) Denizli
D) Burdur E) Tokat

6. Türkiye'de kırgıbayır (Badlands) olarak tanımlanan arazi yapısı Orta Anadolu ve Doğu Anadolu başta olmak üzere genelde iç kesimlerde görülmektedir.

Aşağıdakilerden hangisi bilgileri verilen yer şeklinin yaygın olduğu arazilerin özelliklerinden biri değildir?

- A) Kurak ve yarı kurak iklimin etkisindedir.
B) Bitki örtüsünün zayıf olduğu alanlardır.
C) Yer şekillerinin eğimli engebeli olduğu arazilerdir.
D) Jeolojik yapı karstik arazilerden oluşmaktadır.
E) Yağışlar sonucu yüzeysel akışa geçen sular tarafında aşındırılmışlardır.

7. Ders öğretmeninin "Yaşadığınız bölgede yer alan dağ, plato ve ova gibi ana yer şekillerinden birini anlatınız." demesi üzerine söz hakkı alan Kurtuluş:

Bu yörede bulunan en beliğin yer şekli kuzey güney doğrultusunda uzanan bir dağdır. Oluşum açısından sınıflandırıldığında bu dağ kırık dağlar içerisinde sıralanmaktadır. Bu dağın bir yamacı denize bakarken diğer yamacında ise uzunca bir çöküntü alanı yer almaktadır. Burası ise bir grabendir.

Buna göre yukarıda sözü edilen dağ aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Bozdağlar
B) Yıldız dağları
C) Küre dağları
D) Amanos (Nur) Dağları
E) Beydağları

8. Türkiye'de volkanizma ve volkanik arazilerle ilgili olarak aşağıda verilen bilgilerden hangisinde yanlışlık vardır?

- A) Orta Anadolu'daki volkanik dağlar kuzeydoğu-güneybatı doğrultusunda bir hat boyunca uzanmaktadır.
B) Türkiye'nin volkanik arazilerinin tamamı 1500 metre ortalamanın üzerinde yer almaktadır.
C) Güneydoğu Anadolu'da kalkan biçimli volkan konisi özelliğinde tek dağ şeklinde yer almaktadır.
D) Batı Anadolu'da yer alan kül konileri Gediz grabeninin uzanış doğrultusuna uygun olarak irili ufaklı dizilmişleridir.
E) Van gölünün batısında ve kuzeyinde yer alan volkanik dağların üzerinde yer aldığı hat kuzeydoğudan güneybatıya uzanmaktadır.

9. Türkiye kıtaların karşılaşma alanında bulunan aktif tektonik ülkelerden biri olduğundan jeotermal potansiyeli yüksek bir ülkedir. Bu potansiyel bazı bölgelerde çok yüksek su sıcaklığına ulaşarak enerji üretiminde de kullanılmaktadır.

Aşağıdaki illerden hangisinde bu potansiyel diğerlerinden daha fazladır?

- A) Manisa B) Iğdır C) Edirne
D) Rize E) Antalya

10. Dağlık sahaların eteğinde eğimin aniden azaldığı yerlerde dağlık alandan gelen akarsular içlerinde bulunan alüvyonları düzlük alandan vadilerine doğru koni biçiminde biriktirerek birikinti konisi ve yelpazesi adı verilen yer şekillerini meydana getirirler.

Yukarıda verilen saha özellikleri ve coğrafi oluşumlar dikkate alındığından aşağıdaki alanlardan hangisinde görülme ihtimali en azdır?

- A) Uludağ'ın kuzey yamaçları
B) Aydın Dağları'nın güney yamaçları
C) Yıldız Dağları'nın kuzey yamaçları
D) Mercan Dağları'nın kuzey yamaçları
E) Muş Güneyi Dağları'nın kuzey yamaçları

1. Doğu - batı yönlü genişliğin kuzey - güney yönlü genişlikten fazla olması kıtaların güneyden sıkıştırılmasının sonucudur. Petrol ve doğal gaz yataklarının rezervinin az da olsa bulunması III. jeolojik zaman şekillenmesine uğradığını gösterir. Farklı uzanış tiplerine sahip kıyılarının bulunması dağların kıyıya uzanışının sonucudur. Güneyden kuzeye doğru gidildikçe birçok sınırın deniz seviyesine yaklaşması enlem etkisiyledir. I jeolojik zamanda oluşan taş kömürü ile III. jeolojik zamanda oluşan linyitin bulunması farklı jeolojik zamanlarda şekillendiğinin kanıtıdır.

CEVAP: B

2. Türkiye'nin aktif tektonik kuşakta yer alan ülkelerden biri olması tektonik çökmelere bağlı birçok tektonik ovanın ortaya çıkmasını sağlamıştır. Seçeneklerde verilen ovalardan Erzincan ve Düzce Kuzey Anadolu Fayı'na bağlı çökmelerle oluşan tektonik ovalarken Malatya ve Amik Doğu Anadolu Fayı'na bağlı çökmelerle oluşan tektonik ovalardır. Bursa Ovası Uludağ'dan inen akarsuların getirmiş olduğu alüvyonları birikinti konisi ve yelpazeleriyle serdiği dağ eteği adı verilen oluşuma örnekler.

CEVAP: C

3. Soruda verilen bilgide özellikleri verilen arazi karstik arazidir. Kireçtaşı (kalker) su içinde çözünmesiyle oluşan arazide Lapyra adı verilen şekiller delikli ve oluklu olmak üzere iki türde görülür. Lapyaların kenarları oldukça keskin yapıda olduğu için yürümek dahi mümkün olmaktadır. Bu tür arazilere Batı Toroslar çevresinde Bey Dağları, Sultan Dağları, Dedeğöl Dağları ve Geyik Dağları'nda rastlanılırken Batı Karadeniz ile Orta Anadolu arasında bulunan Köroğlu Dağları çevresinde daha çok volkanik kökenli araziler bulunmaktadır.

CEVAP: E

4. Seçeneklerde verilen dağlardan Orta Toroslarda yer alan Aladağlar, Marmara'da bulunan Uludağ, Kuzey Anadolu Dağları'nın doğusunda bulunan Kaçkarlar ve batısında bulunan İsfendiya (Küre) Dağları kıvrım sistemlerine bağlı oluşan dağlardır. Madranbaba Dağları Aydın'ın güneyinde Menteşe Yöresi adı verilen alanda yer alan Beşparmak ve Akdağ ile birlikte Menteşe Dağları'nı oluşturan kırık sisteminin parçasının biridir.

CEVAP: D

5. Öncüllerde Burdur'da yer alan karstik bir oluşumun sözü geçmemektedir. Burdur'da İnsuyu Mağarası, Kestel, Tefenni, Bucak ve Çeltikçi gibi karstik ovalar ile Salda gibi karstik göller bulunur. Diğer oluşumlar ve bulundukları iller şu şekilde eşleştirilmektedir.

- Tulumtaş Mağarası - Ankara
- Pamukkale Travertenleri - Denizli
- Balıca Mağarası- Tokat
- Korkuteli Polyesi- Antalya

CEVAP: D

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
I

6. Kırgıbayırlardan oluşan topoğrafya kurak ve yarı kurak iklimlerde bitki örtüsünden yoksun eğimli arazilerin akarsular tarafından aşındırılması ile oluşmaktadır. Ayrıca Kapadokya çevresindeki volkanik arazilerde dirençli tabakaların bulunmadığı alanlarda kırgıbayır topografyası gelişmiştir. Karstik arazilerde kırgıbayır topografyasının gelişmesi beklemez. Buralarda yüzey suları tarafından aşındırılan kireçtaşları üzerinde lapyalar gelişmektedir.

CEVAP: D

9. Jeotermal potansiyel kırık hatlarının varlığı ve sıklığı ile doğru orantılı olarak artmaktadır. Jeotermal enerji potansiyeli en yüksek olan bölgeler başta Batı Anadolu ve Güney Marmara'dır. Denizli, Aydın, Manisa ve Çanakkale illerinde potansiyelin yüksek olmasına bağlı olarak enerji üretimi de yapılmaktadır. Fay hatlarından uzak, yer yapısının kırık hatları bakımından daha durgun olduğu Antalya, Iğdır, Rize ve Edirne illerinde bu potansiyel oldukça düşüktür.

CEVAP: A

7. Seçeneklerde verilen Bey dağları ve Nur dağları kuzey güney doğrultusunda uzansa da Bey dağları oluşum açısından kıvrım dağdır. Kırık dağ olan ve Hatay'da yer alan Nur (Amanos) Dağlarının batısında Akdeniz doğusunda ise Hatay-Maraş grabeni yer almaktadır. Bozdağlar ve Küre dağları ise doğu batı yönlü uzanmaktadır. Bu dağlardan Bozdağlar kırık dağ olarak sınıflandırılır.

CEVAP: D

10. Birikinti konisi ve yelpazesi gibi şekillerin görüldüğü yamaçlar bitki örtüsünün seyrek olduğu kurak yamaçlardır. Verilen alanlara bakıldığında Uludağ'ın kuzey yamaçlarındaki birikinti konileri nedeniyle Bursa Ovası oluşmuştur. Muş Güneyi Dağları'nın kuzey yamaçlarındaki birikinti konileri ile Muş Ovası oluşmuştur. Mercan Dağları'nın kuzey yamaçları Erzincan'da birçok birikinti konisinin olduğu yerdir. Aydın kenti bir birikinti konisi üzerinde oluşmuştur. Ancak Yıldız Dağları'nın kuzey yamaçları eğimin az, bitki örtüsünün gür olduğu bir alandır. Bu alanda birikinti konileri ve yelpazeleri oldukça azdır.

CEVAP: C

8. Türkiye'deki volkanik arazilerin büyük çoğunluğu ortalama yükseltinin fazla olduğu Doğu Anadolu'da yer alsa da söz konusu arazilerin tamamı 1500 metre ortalamanın üzerinde yer almaz. Örneğin İzmir-Ankara yolu üzerinden de izlenebilen Kula volkanik tepelerin en büyükleri Sandal ve Kara Divlit'tir. Kula ilçe merkezinden başlayarak, Demirköprü Barajı'nın batısına kadar uzanan bu volkanik alan 600- 700 metre yükseklikte yer almaktadır.

CEVAP: B

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
I

1. I. Maden çeşidinin az olması
II. Ekili dikili alanların fazla olması
III. Karasal iklim özelliklerinin etkili olması
IV. Yol yapım giderinin düşük olması

Türkiye'de engebeli dağlık arazilerle birlikte geniş düzlüklerin de bulunması yukarıdaki özelliklerden hangilerini olumlu anlamda etkilemiştir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

2. I. Kıyıya uzanış biçimleri
II. Buzullara rastlanması
III. Oluşum türleri
IV. Yaylacılık faaliyetlerinin yapılması

Akdeniz'de bulunan Aladağlar ile Karadeniz'de bulunan Kaçkarlar yukarıdakilerden hangileri bakımından benzerlik gösterir?

- A) I ve II B) II ve III C) I, II ve III
D) II, III ve IV E) I, II, III ve IV

3. I. Kıyıya uzanış biçimleri
II. Buzullara rastlanması
III. Oluşum türleri

Batı Anadolu'da bulunan Bozdağlar ile Akdeniz'de bulunan Bolkarlar yukarıdakilerden hangileri bakımından benzerlik göstermektedir?

- A) Yalnız IV B) I ve II C) II ve III
D) I, II ve III E) II, III ve IV

4. Türkiye'nin ortalama yükseltisi fazla ve dağlık arazileri fazla olan bir ülke olmasının ekonomik anlamda farklı durumlar ortaya çıkarıldığı bilinmektedir.

- I. Arıcılık ve yaylacılık faaliyetlerinin yapılması
II. Kış turizm potansiyelinin yüksek olması
III. Ulaşımda tünel ve köprü ihtiyacının fazla olması
IV. Hidroelektrik üretim imkânlarının fazla olması

Yukarıda verilen özelliklerden hangileri dağlık arazi yapısının ortaya çıkardığı faydalar arasında gösterilemez?

- A) Yalnız III B) I ve II C) II ve III
D) III ve IV E) I, II ve IV

5. I. Alpinien kıvrımına bağlı dağların oluşması
II. Bor ve Tuz yataklarının oluşması
III. Egeid ve Çukurova havzalarının epirojenezle çökmesi
IV. 2200 metre üzerindeki sahaların buzullarla kaplanması

Yukarıda verilen olaylardan hangileri Tersiyer'de meydana gelmiştir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

6. Türkiye'de çözülme süreçlerinin en büyük oluşumu Polye adı verilen boşluklardır.

Bu boşlukların oluşumunda;

- I. kalın kalker depoları üzerindeki çözülmeler
- II. tektonik hareketlere bağlı çökmeler
- III. volkanik faaliyetlere bağlı çökmeler

hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

7. Türkiye'de buzulların etkili olduğu alanlar oldukça sınırlıdır.

Bu durumun ortaya çıkmasında Türkiye'nin,

- I. Alçak enlemlerde yer alması
- II. Ortalama yükseltisinin fazla olması
- III. Kurak ve yarı kurak iklim koşullarına sahip olması

özelliklerinden hangileri etkili olmuştur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

8. Aşağıda bazı şelaleler ve bulunduğu iller eşleştirilirken bir hata yapılmıştır.

- I. Düden (Antalya)
- II. Kapuzbaşı (Kayseri)
- III. Girlevik (Erzurum)
- IV. Tortum (Erzincan)

Bu hatanın giderilmesi için hangilerinin yanında verilen illerin değiştirilmesi gerekmektedir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

9. I. Çoruh
II. Zap Suyu
III. Küçük Menderes
IV. Meriç

Yukarıdaki akarsulardan hangilerinde alüvyal tabanlı vadilerin yaygın olduğu söylenemez?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

10. I. Falez
II. Kıyı Kordonu
III. Kıyı Oku
IV. Lagün

Kıyı topografyasına ait yukarıdaki oluşumlardan hangileri Türkiye kıyılarında bir arada bulunur?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) III ve IV E) II, III ve IV

1. Yer şekillerinin engebesiz olması; ekili - dikili alanların fazla olmasını ve yol yapım giderinin düşük olmasını sağlamıştır. Maden çeşidinin az olması ve karasal iklimin etkili olmasında arazinin engebesiz olması etkili olmamıştır.

CEVAP: D

2. Akdeniz'de bulunan Aladağlar ile Karadeniz'de bulunan Kaçkarlar oluşum bakımından kıvrım dağı, kıyıya uzanış bakımından paralel özellik gösterir. Aynı zamanda iki dağda da yaylacılık faaliyetleri ortak olarak yapılırken iki dağlık alanda da 4. Jeolojik zamanda yaşanan buzullaşmaya bağlı sirk ve moren izleri görülmektedir.

CEVAP: E

3. Batı Anadolu'da bulunan Bozdağlar oluşum bakımından kırık dağı iken Bolkarlar oluşum bakımından kıvrım dağıdır. Bozdağlar kıyıya dik, Bolkarlar ise paralel uzanır. Bolkarlar'da buzul izleri bulunurken Ege'de hiçbir zaman buzullaşma olmamıştır. İki dağlık alanda da bulunan bitki türleri iklimin Akdeniz olması nedeniyle benzerlik gösterir.

CEVAP: A

4. Öncüllerde verilen durumların tamamı Türkiye'nin yüksek dağlık bir ülke olmasının sonuçları arasında yer almaktadır. Ancak Ulaşımında tünel ve köprü ihtiyacının fazla olması bu durumun ortaya çıkardığı olumsuz bir durumdur. Arıcılık potansiyeli, kış turizm potansiyeli ve hidroelektrik üretimin fazla olması faydalar arasındadır.

CEVAP: A

5. Tersiyer III. jeolojik zamandır. Anadolu en çok bu zamanda şekillenmiştir. Bu zamanda orojenez yaşanmış ve kırık ve kıvrım dağlar ile volkanizma şiddetli şekilde görülmüştür. Tuz, bor ve linyit yatakları bu dönemde oluşmuştur. Ege'de ve Çukurova havzalarının epirojenezle çökmesi ve 2200 metre üzerindeki sahaların buzullarla kaplanması IV. jeolojik zaman olan Kuvaternerde yaşanmıştır.

CEVAP: A

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
I

6. Polye adı verilen karstik çözülme süreçlerinin en büyüğü olan yapılar kalın kalker depolarının erimesi sonucunda ortaya çıkan boşlukların tektonik çökmeler sonucunda genişlemesiyle oluşan karstik ovalara verilen isimdir.

CEVAP: C

9. Akarsuların akışa geçtiği alanlarda iklim ve topoğrafya özelliklerine göre vadiler oluşabilir. Eğimin fazla olduğu alanlarda genellikle çentik vadiler, eğimin azaldığı alanlarda ise alüvyal tabanlı vadiler görülür. Doğu Anadolu (Hakkâri Zap Suyu) ve Doğu Karadeniz'de (Çoruh) eğimin fazla olması alüvyal tabanlı vadilerin yaygın olmasını engellemektedir.

CEVAP: D

7. Mutlak konum özelliklerinden dolayı Türkiye'de buzulların etkili olduğu alanlar oldukça sınırlıdır. Bugünkü iklim şartlarına bağlı olarak kalıcı kar sınırı, ülkemizde 3000 metrenin üzerinde görülmektedir. Bu nedenle buzullara ve bunların oluşturduğu şekillere Ağrı, Erciyes, Kaçkar, Toros, Buzul gibi dağların yüksek kesimlerinde rastlanır. Ortalama yükselti fazla olsa da buzulların oluşabileceği yükseklikteki alanlar sınırlıdır.

CEVAP: A

10. Dalgaların aşındırma şekilleri ile biriktirme şekilleri bir arada bulunmaz. Aşındırma şekillerinden olan falezlerle birlikte bulunan şekil aşınım platformudur. Bir arada bulunan birikim şekilleri ise kıyı oku, kıyı kordonu ve lagündür.

CEVAP: E

8. Engebenin arttığı alanlarda eğim kırıklarından düşen akarsular, şelale ve dev kazanlarını meydana getirir. Ülkemizde yer alan bazı şelaleler şunlardır: Manavgat, Düden ve Kuşunlu (Antalya), Tortum (Erzurum), Muradiye (Van) ve Girlevik (Erzincan), Tatlıca (Sinop), Kapuzbaşı (Kayseri), Ciro ve Maral (Artvin).

CEVAP: E

1. I. Jeolojik yapının çeşitlilik göstermesi
II. Yükseltisi fazla olan sahaların bulunması
III. Toprak özelliklerinin çeşitlilik göstermesi

Türkiye Orta Kuşak'ta yer aldığı hâlde bazı alanlarda buzulların görülmesinde yukarıda verilen özelliklerin hangileri etkilidir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

2. Türkiye'nin bulunduğu arazi jeolojik zamanlar boyunca şekillenmiş ve günümüzde de bu şekillenme devam etmektedir.

- I. Egeid karasının çökmesi
II. Temel arazilerin oluşması
III. 2000 metre üzerindeki sahaların buzullaşmaya uğraması
IV. Ana fay kuşaklarının oluşması

Yukarıda verilenlerden hangileri diğerlerinden daha önceki zamanda meydana gelmiştir?

- A) Yalnız II B) Yalnız III C) I ve II
D) I ve IV E) II ve III

3. I. Toroslar
II. Pamukkale Travertenleri
III. Bafra Deltası

Yukarıdaki oluşumlardan hangileri orojenez sonucunda meydana gelmiştir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

4. I. Selinti suları
II. Kayaç yapısı
III. Ortalama yükselti
IV. Yağış oluşum şekli

Kapadokya yöresinde bulunan peribacaları oluşumunda yukarıdakilerden hangileri etkili olmuştur?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

5. I. Litolojik Yapı
II. Fiziksel ayrışma
III. Orojenik faaliyetler
IV. Volkanik aktivite

Türkiye'nin yüksek ve dağlık arazi yapısına sahip olmasında yukarıdakilerden hangileri etkili olmuştur?

- A) Yalnız III B) I ve II C) I ve IV
D) II ve III E) III ve IV

6. I. Teke
II. Ardahan
III. Kapadokya
IV. Çatalca

Yukarıda verilen platolardan hangilerinde turizm faaliyetlerine bağlı gelir yüksektir?

- A) Yalnız III B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

7. Hatay'ın Samandağ sahilinden başlayarak İzmir Karaburun Yarımadası'na kadar gözlem yapan bir araştırma grubu başlıca kıyı tiplerini not etmiştir.

- I. Kalanklı kıyılar
II. Dalmaçya Kıyılar
III. Ria kıyılar

Bu grubun notları arasında aşağıdaki kıyı tiplerinden hangilerinin yer aldığı söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

CEVAP: E

8. I. Üzerinde takke buzulları bulunur.
II. Tabakalı volkan grubunda yer alır.
III. Van Gölü oluşumunda etkin rol oynamıştır.
IV. Türkiye ile Ermenistan sınırını çizer.

Ağrı Dağı ile yukarıda verilen bilgilerden hangilerinin doğru olduğu söylenemez?

- A) Yalnız III B) II ve III C) I ve IV
D) II ve IV E) III ve IV

9. Türkiye'de yer şekillerinin oluşmasında etkili olan dış kuvvetlerden biri de Orta Anadolu'da şiddetli olan rüzgâr erozyonudur.

I. Fiziksel ayrışmanın şiddetli olması

II. Bitki örtüsünün cılız olması

III. Yağış azlığı ve kuraklık

IV. Yer şekillerinin sade olması

Rüzgâr şekillendirmesinin Orta Anadolu'da yaygın olması üzerinde bölgenin yukarıda verilen özelliklerinden hangileri etkili olmuştur?

- A) I ve II C) I ve IV E) I, II ve III
D) II, III ve IV E) I, II, III ve IV

10. Türkiye'de denize kavuşabilen akarsuların tamamı delta ovaları oluşturamamıştır.

Bu duruma,

I. taşınan yük miktarının az olması

II. kıyı derinliğinin fazla olması

III. akarsu boylarının kısa olması

IV. jeolojik yapının dayanıklılığı

Özelliklerinden hangileri daha fazla etki etmektedir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

Y
A
R
G
I

Y
A
Y
I
N
E
V
I

1. Türkiye'de buzullaşma görülen yerlere bakıldığında yükseltisi 2000 metrenin üzerinde olan dağlık sahalar olduğu görülür. Ege ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri hariç olmak üzere diğer bölgelerdeki yüksek dağlık sahalarda buzul izlerine rastlanır. Jeolojik yapı ve toprak özelliklerinin buzullaşma üzerinde hiçbir ilgisi yoktur.

CEVAP: B

2. Geçmişten günümüze doğru oluşumlara bakıldığında,
- Temel arazilerin oluşması: Paleozoik (I. jeolojik zaman)
 - Ana fay kuşaklarının oluşması: Tersiyer (III. jeolojik zaman)
 - 2000 metre üzerindeki sahaların buzullaşmaya uğraması: Kuvaterner (IV. jeolojik zaman)
 - I. Egeid karasının çökmesi: Kuvaterner (IV. jeolojik zaman)

Bu nedenle en eski olan Masif arazilerdir.

CEVAP: A

3. Orojenez dar anlamı ile dağ oluşumu demektir. Türkiye'deki kıvrım ve kırık dağların oluşumunda aynı zamanda dağlar arasındaki çukur alanların (senkinal - graben) oluşumunda da orojenez etkilidir. Öncüllerde verilen oluşumlarda yalnızca Toroslar orojeneze bağlı oluşmuştur. Pamukkale travertenleri karstik süreçlere, Bafra Deltası akarsuların biriktirme faaliyetlerine bağlıdır.

CEVAP: A

4. Peribacaları Orta Anadolu'daki volkanik dağlardan püsküren tüflerin göl ortamında tortulanması ve gölün kuruması ile gelişen akarsu sistemlerinin aşındırması sonucunda ortaya çıkan yapılardır. Bu yapının ortaya çıkmasında kayaç yapısı başta olmak üzere dış kuvvetlerden sel suları ve rüzgârların aşındırma faaliyetleri ile günümüzdeki görünümü almıştır. Yükselti ve yağışın oluşum şekli (konveksiyonel - yükse- lim türde yağış) olması ile ilgili değildir.

CEVAP: A

5. Türkiye'nin dağlarının oluşum kökenine bakıldığında çoğunluğunun kıvrım ve kırık sisteminde olduğu görülür. Bu sisteme orojenik hareketler (kıta hareketleri, tektonik faaliyetler) sebep olmuştur. Ayrıca diğer bir dağ oluşumu olan volkanların oluşumunda volkanik aktivite etkili olmuştur. Fiziksel ayrışma toprak oluşumunu litolojik yapı ise kayaç yapısını ifade eder.

CEVAP: E

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
İ

6. Öncüllerde verilen platolardan Teke kıl keçisi yetiştiriciliği ile Ardahan ise büyükbaş mera hayvancılığı ile öne çıkmaktadır. Kapadokya platosu içinde peribacaları gibi turistik oluşumları barındıran doğal ve beşeri turizm alanıdır. Çatalca Platosu ise İstanbul Avrupa yakasının üzerinde bulunduğu alandır. İstanbul'un en önemli tarihi turistik mekânları olan tarihi yarımada bu plato üzerinde bulunmaktadır.

CEVAP: E

7. Hatay'ın Samandağ sahilinden başlayan yolculukta Mersin Silifke kıyılarına gelindiğinde karstik akarsu vadilerinin denize inmesiyle oluşan Kalanklı kıyı tipine rastlanır. Antalya Kaş – Finike arasında Dalmaçya kıyı tipi bulunur. Muğla Gökova körfezi'ne gelindiğinde Ria kıyı tipi görülür. Yani yolculuk boyunca üç kıyı tipine de rastlanır.

CEVAP: E

8. Türkiye'nin en yüksek zirvesi olan ve Atatürk Zirvesi olarak isimlendirilen Ağrı Dağı oluşum bakımından tabakalı volkan grubunda yer alır. Üzerinde kalıcı karların bulunduğu dağın üzerindeki buzullara takke buzulu denir. Ancak Van Gölü'nün oluşumunda etkin olan dağ Ağrı değil Nemrut (Bitlis) Dağı'dır. Ayrıca Ağrı Dağı Türkiye ile Ermenistan değil Türkiye ile İran arasında yer alır. Türkiye Ermenistan sınırında Aras Nehri sınır çizer.

CEVAP: E

9. Rüzgârlar yağış azlığı ve kuraklığın olduğu bu nedenle fiziksel ayrışma ile toprağın ince taneli hale geldiği toprağı tutacak gür bitkinin olmadığı düz yerlerde daha fazla etkilidir. Orta Anadolu bu özelliklerin tümüne sahip bir bölge olduğundan rüzgâr şekillendirmesi yaygındır.

CEVAP: E

10. Bir akarsuyun delta ovası oluşturup oluşturamaması üzerinde erozyon şiddetinin düşük olmasına bağlı taşıdığı yük miktarının (alüvyon miktarı yük olarak da verilebilir dikkat edinir) az olması ve kıyının derin olması (kıta sahanlığının dar olması da denilir) etkili olmuştur. Akarsu boylarının kısa olması ve jeolojik yapının dayanıklı olması daha az etkili olan doğrudan etkili olan faktörler değildir.

CEVAP: A

1. I. Kapadokya
II. Erzurum - Kars
III. Bozok
IV. Cihanbeyli

Yukarıda verilen platolardan hangileri oluşum bakımından benzer olmakla birlikte üzerinde yürütülen ekonomik faaliyetler bakımından oldukça farklıdır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

2. I. Tetis Jeosenklineinde tortulanmaların yaşanması
II. 2000 metre üzerindeki alanlarda buzullaşmanın yaşanması
III. İstanbul ve Çanakkale boğazlarının açılması
IV. Batı Anadolu'da depresyonların oluşması

Yukarıda verilen olaylardan hangileri Kuvaternerde yaşanmıştır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

3. I. Yalnızçam Dağları
II. Bozdağlar
III. Tendürek Dağı

Bu dağların oluşum türü aşağıdakilerden hangisinde doğru eşleştirilmiştir?

I	II	III
A) Volkanik	Kırık	Kırık
B) Kırık	Volkanik	Kıvrım
C) Kıvrım	Volkanik	Kıvrım
D) Kıvrım	Kırık	Volkanik
E) Volkanik	Kıvrım	Kırık

4. I. Tercan
II. Suluova
III. Alaşehir
IV. Nazilli

Yukarıda verilen ovalardan hangileri Batı Anadolu Fay sistemi üzerinde oluşmuştur?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

5. Kuzey Anadolu Fay Sistemi boyunca uzanan birden fazla ova bulunmaktadır.

Buna,

- I. Taşova
II. Tosya
III. Adapazarı
IV. Söke

Ovalarından hangileri örnek olarak verilemez?

- A) Yalnız IV B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
İ

6. Üç farklı bilim insanının araştırma konuları aşağıda verilmiştir.

I. Araştırmacı: Kırık-Dağ

II. Araştırmacı: Delta Ovası

III. Araştırmacı: Lav Örtülü Plato

Buna göre söz konusu araştırmacıların incelemesi gereken yer şekilleri aşağıdakilerden hangisinde doğru eşleştirilmiştir?

I	II	III
A) Aydın	Tosya	Bozok
B) Kaz	Balat	Erzurum
C) Madra	Elmalı	Taşeli
D) Bey	Dikili	Teke
E) Bolkar	Silifke	Perşembe

7. III. jeolojik zamanda yaşanan Alpinien Orojenezi sonucunda Anadolu'nun güneyinde oluşan dağlık sisteme Toroslar adı verilmiştir.

I. Aladağlar

II. Sultan Dağları

III. Samanlı Dağları

IV. Köroğlu Dağları

Yukarıda verilen dağlardan hangileri bu sistem içinde yer almaktadır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

8. Türkiye'de paleozoikte yaşanan kıvrım sistemine bağlı araziler oldukça azdır. Paleozoik arazilerinde karbonifer döneminden kalma yer altı kaynakları bulunmaktadır.

Bu kaynaklara,

I. Manisa

II. Kahramanmaraş

III. Bartın

IV. Zonguldak

İllerinden hangilerinde rastlanılmaktadır?

- A) Yalnız IV B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

9. Kaynağını dağlık sahalardan alan, dağları enine kesen ve denize delta ovası yaparak kavuşan akarsuların yatağı boyunca çentik, boğaz ve tabanlı vadiler görülür.

Buna göre,

I. Kızılırmak

II. Manavgat

III. Seyhan

IV. Asi

Akarsularından hangilerinde sözü edilen vadi tipleri görülmektedir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) III ve IV

10. Türkiye'deki dağlardan bazıları yöresel isimlendirmeleri ile birlikte birden fazla isim almaktadır.

I. Amanos Dağları

II. Istranca Dağları

III. İsfendiyar Dağları

Yukarıda verilen dağların diğer isimleri ile ilgili eşleştirmeler hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

I	II	III
A) Nur	Samanlı	Canik
B) Kaz	Küre	Nur
C) Küre	Yıldız	Kaz
D) Nur	Yıldız	Küre
E) Bozdağlar	Nur	Canik

1. Öncüllerde verilen platolardan Kapadokya ve Erzurum - Kars volkanik oluşumlu, Bozok ve Cihanbeyli tabaka düzlüğü (yatay duruşlu) oluşumlu platolardır. Kapadokya turizm platosu iken Erzurum - Kars Platoları büyükbaş hayvancılık yapılan platolardır. Bu nedenle oluşumu benzer ancak ekonomik faaliyeti farklı olana uygundur. Çünkü Bozok ve Cihanbeyli oluşumu aynı olmakla birlikte tahıl tarımı ve hayvancılık yapılmasıyla ekonomik faaliyet olarak da aynıdır.

CEVAP: A

2. Tetis jeosenklinali adı verilen alan II. jeolojik zamanda (mezozoik) Anadolu'nun bulunduğu alandaki okyanusun adıdır. Bu dönemde okyanus tabanında tortulanan kayalar daha sonraki zamanda yükselerek kıvrım dağlarına dönüşmüştür. Batı Anadolu'da depresyon adı verilen graben alanlarının oluşması III. jeolojik zamanda (Tersiyer) meydana gelmiştir. Kuvaterner adı verilen günümüzde 2 milyon yıl önce başlayan dönemde 4 büyük buzul çağı yaşanmış ve son buzul çağının sonunda yükselen sular ile İstanbul ve Çanakkale boğazları açılmıştır.

CEVAP: C

3. Kuzey Anadolu dağlık sistemi içinde Doğu Karadeniz'de yer alan Yalnızçam Dağları kıvrım sistemine bağlı oluşmuştur. Batı Anadolu'da İzmir'de bulunan Bozdağlar kırık sistemine bağlı olmuştur. Doğu Anadolu'da bulunan Van Gölü'nün kuzeyindeki Tendürek Dağı volkanizma sonucunda oluşmuştur.

CEVAP: D

4. Öncüllerde verilen ovalardan Erzincan'da bulunan Tercan ve Amasya'da bulunan Suluova Kuzey Anadolu Fay Kuşağı üzerinde bulunmaktadır. Manisa'da bulunan Alaşehir ve Aydın'da bulunan Nazilli ovaları Batı Anadolu Fay Hattı üzerinde bulunan ovalardır.

CEVAP: E

5. Kuzey Anadolu Fay Hattı Bingöl Karlıova'dan başlayarak kuzeyde bir yay çizerek Saros Körfezi'nden batıya girmektedir. Bu hat üzerinde Tercan, Erzincan, Erbaa, Niksar, Suluova, Taşova, Merzifon, Tosya, Bolu, Düzce ve Adapazarı ovaları bulunur. Aydın'da bulunan Söke Ovası Kuzey Anadolu değil Batı Anadolu Fay Hattı üzerinde bulunmaktadır.

CEVAP: A

Y
A
R
G
I

Y
A
Y
I
N
E
V
İ

6. Seçeneklerde verilen dağlardan Aydın, Kaz ve Madra dağları kırık dağlarıdır. Bey ve Bolkar dağları kıvrım dağları olduğundan aranan dağlar olmadıkları için elenir. Tosya ovası tektonik, Elmalı ovası ise karstik oluşumlu olduğu için elenir. Balat, Dikili ve Silifke ovaları delta ovasıdır. Bozok platosu oluşum bakımından tabaka düzlüğü, Teke ve Taşeli karstik, Perşembe Platosu Aşınım, Erzurum ise lav örtülü platodur. Bu durumda kırık dağ Kaz, delta ovası Balat, Lav örtülü plato Erzurum eşleştirmesi tam olarak doğrudur.

CEVAP: B

7. Toros Dağ sistemi Antalya'nın batısından başlamak üzere Batı Toroslar, Adana çevresinde Orta Toroslar ve Van Gölü'nün güneyinde kadar Güneydoğu Toroslar olarak üç kanada ayrılır. Sultan Dağları Batı Toroslar, Aladağlar ise Orta Toroslar kanadında yer alır. Diğer dağlardan Samanlı Dağları Yalova'da bulunur. Bolu - Ankara Arasında yer alan Köroğlu Dağları ile birlikte kuzeyde olan dağlık sistemin adı Kuzey Anadolu Dağları'dır.

CEVAP: A

8. Paleozoik'in alt dönemi olan karboniferde taş kömürü yatakları oluşmuştur. Bu yataklar günümüzde Zonguldak Kozlu ve Karadon havzalarında ve Bartın Amasra'da bulunmaktadır. Manisa (soma) ve Kahramanmaraş'ta (Afşin - Elbistan) bulunan kömür linyittir. Linyit paleozoik değil tersiyerde (III. jeolojik zaman) oluşan kömür türüdür.

CEVAP: E

9. Asi Nehri'nin kaynağı Türkiye'de olmadığından çentik vadilerine rastlanılmaz. Suriye'den Türkiye'ye girip denize kavuşana kadar tabanlı vadiler içinde akmaktadır. Manavgat kaynağını Batı Toroslar'dan almaktadır. Çentik ve kanyon vadiler içinde akmaktadır, Akdeniz'e döküldüğü yerde deltası yoktur. Kızılırmak ve Seyhan kaynağını Anadolu'nun yüksek kesimlerinde alır. Kuzeyde ve güneyde paralel dağları enine keserek denize dökülmeden delta ovası içinde tabanlı vadi oluşturur.

CEVAP: C

10. Hatay'da bulunan Amanos Dağları fiziki haritalarda Nur Dağları olarak geçmektedir. Istranca Dağları Kırklareli'ndeki Yıldız dağlarının olduğu alandır. Istranca Yöresi adı da verilir. Kastamonu - Sinop çevresinde geniş alan kaplayan Küre dağlarının olduğu alan Candaroğulları Beyliği'nin yöneticilerinden olan İsfendiyar Bey'den dolayı İsfendiyar dağları olarak da bilinmektedir.

CEVAP: D

Y
A
R
G
I

Y
A
Y
I
N
E
V
I

1. Türkiye'nin en yüksek platoları Erzurum – Kars platolarıdır.

Türkiye'nin kuzeydoğusunda sert karasal iklim şartlarının görüldüğü bu plato ile ilgili,

- I. tarlalar dar parçalı olduğu için tarım gelişememiş, büyükbaş mera hayvancılığı yapılmaktadır.
- II. lav örtülü volkanik oluşumlu olan platoda çayır bitki örtüsü altında gelişen çernezyum topraklar bulunmaktadır.
- III. fiziki haritalarda kahverengi ile gösterilen platonun ortalama yükseltisi 2000 metre üzerindedir.

bilgilerinden hangileri yanlıştır?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

2. I. Dağlık arazilerin oranı ovalık arazilerin oranından fazladır.
II. Tersiyer'de oluşan arazilerin oranı Paleozoik'te oluşan arazilerden fazladır.
III. Volkanik dağların sayısı kıvrım dağlarının sayısından fazladır.
IV. Delta ovalarının kapladığı alan engebeli arazilerin kapladığı alandan fazladır.

Türkiye arazi özellikleri ile ilgili yukarıda verilenlerden hangilerinin doğru olduğu söylenemez?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

3. Türkiye'deki dağlar kıtaların güney kuzey yönlü sıkışmasına bağlı olarak doğu batı yönlü uzanış gösterir.

Bu genelleme,

- I. Küre
- II. Kaz
- III. Bey
- IV. Amanos

dağlarından hangilerinin uzanış doğrultusu bakımından yapılamaz?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

4. I. Sıcak su kaynaklarının yaygın olması
II. Limanların hinterlandının geniş olması
III. Kıta sahanlığının geniş olması
IV. Deltalarda tarımsal verimin yüksek olması

Batı Anadolu'da dağların kıyıya uzanışının ortaya çıkardığı özellikler arasında hangileri sayılamaz?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) I ve IV E) III ve IV

5. I. Toros antiklinalinin oluşumu
II. İstanbul Boğazı'nın oluşumu
III. Ergene Ovası'nın oluşumu

Yukarıdaki yer şekillerinin oluşumunda etkili olan kuvvetler hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

	I	II	III
A) Epirojenez	Volkanizma	Dalga akıntı	
B) Volkanizma	Epirojenez	Orojenez	
C) Buzullar	Volkanizma	Orojenez	
D) Orojenez	Dalga akıntı	Rüzgârlar	
E) Orojenez	Epirojenez	Akarsular	

Y
A
R
G
I

Y
A
Y
I
N
E
V
I

6. I. Erzurum – Kars Platosu
II. Nevşehir Peribacaları
III. Saklıkent Kanyonu
IV. Balıca Mağarası

Yukarıdaki yer şekillerinden hangilerinin oluşumunda volkanizma ve akarsu aşındırması birlikte etkili olmuştur?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) I ve IV E) III ve IV

7. Kıyıya yakın adaların dalga birikimi sonucunda karaya bağlanması ile oluşan yarımada yapılarına tombolo adı verilir.

Buna göre,

- I. Biga Yarımadası
II. Kapıdağı Yarımadası
III. Dilek Yarımadası
IV. Sinop Yarımadası

yapılarının hangilerinin oluşumu tanıma uygundur?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

8. Yer şekillerinin eğim ve engebeliliğinin artması bir alandaki gerçek ve izdüşüm uzunluk ve alanlar arasındaki farkı belirlemektedir.

Buna göre,

- I. Kilis
II. Tekirdağ
III. Antalya
IV. Tunceli

İllerinden hangilerinde bu farklar daha fazladır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) I ve IV E) III ve IV

9. Buzulların aşındırma ve biriktirme faaliyetleri sonucunda oluşan araziye glasiyal topografya denir. Türkiye'nin bulunduğu arazi Kuvaterner'de buzullaşmaya uğramış ve günümüzde bu durumun etkileri gözlemlenmektedir.

- I. Buzullaşma IV. jeolojik zamanda yaşanmış ve deniz seviyesindeki araziler etkilenmiştir.
II. Batı Toroslar ve Kuzey Anadolu Dağlarında buzul izleri bulunmaktadır.
III. Tüm bölgelerde buzullaşmaya bağlı yer şekilleri bulunmaktadır.
IV. Sirk, Moren ve Buzul vadisi gibi şekiller daha yaygın görülmektedir.

Türkiye'de buzullaşma ile ilgili verilen bilgilerden hangileri yanlıştır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) I ve IV E) III ve IV

10. I. Bursa – Dağ Eteği Ovası
II. Develi – Volkanik Ova
III. Ergene – Delta Ovası
IV. Amik – Tektonik Ova

Yukarıda verilen ova oluşum eşleştirmelerinden hangileri doğru değildir?

- A) Yalnız II B) Yalnız III C) II ve III
D) I ve IV E) III ve IV

1. Erzurum - Kars platoları akarsular tarafından derince yarılmış düzlüklerden oluşur. Yani bu platolar düzdür. Tarımın gelişmemesi tarlalar dar parçalı olduğu için değildir. İklimden dolayı tarım yapılamadığı için büyükbaş mera hayvancılığı yapılmaktadır. Kışların uzun ve çok soğuk geçmesi, yaz süresinin kısa ve yağışlı olması tarımı kısıtlamaktadır. Çayır altında humuslanan çernezyum topraklar oldukça verimli olmasına rağmen yaz yağışı ile tekrar çayır gürleşmesi büyükbaş hayvancılık yapılmasını sağlamıştır. Yükseltisi 2000 metre üzerinde olan alan haritalarda kahverengi ile gösterilir.

CEVAP: A

2. Türkiye arazisinin genel özelliklerine bakıldığında dağlık engebeli arazilerin oranının diğer alanlardan fazla olduğu görülür. Platolar geniş alan kaplamakla birlikte engebeli yapı arazinin 1/3'ü kadarını kaplamaktadır. Bu alanlarda eğim engebe 20 - 50 derece arasında olup insan faaliyetlerine uygun olmayan arazilerdir. Türkiye'de sayıca en fazla olan dağ türü volkanik değil kıvrımdır. Ayrıca III. jeolojik zaman (Tersiyer) en fazla şekillendiğimiz dönemdir bu araziler daha fazladır.

CEVAP: E

3. Kıtalar Türkiye'yi güney kuzey yönlü sıkıştırıp dağların doğu batı yönlü genel uzanışını belirlemekle birlikte bazı bölgelerde kıtaların farklı parçalarının yön değiştirmesiyle birlikte sıkışma yönü doğu - batı olmakta bu da dağların kuzey güney yönlü uzanmasına neden olmaktadır. Antalya'daki Bey Dağları ve Hatay'daki Amanos Dağları kuzey güney yönlü uzanır. Batı Anadolu'daki Kaz Dağları ve Batı Karadeniz'deki Küre Dağları doğu batı yönlüdür.

CEVAP: E

4. Batı Anadolu'da dağların kıyı şeridinde göre dik uzanması sonucunda girinti çıkıntı, koy ve körfez sayısı fazladır. Bu durum kıyıların gerçek uzunluğu ile kuş uçuşu uzunluğu arasındaki farkın fazla olmasına neden olmuştur. Dağların dik uzanması kıyı derinliğinin az olması yani kıta sahanlığının geniş olmasını sağlamıştır. İç kesimlerle ulaşımın kolay olması ve denizel iklimin etki alanının geniş olması yine dağların uzanışının sonucudur. Ancak sıcak su kaynaklarının yaygın olması dağların uzanışı değil kırıklı yer yapısı ile ilgilidir. Deltalarda tarımsal verimin yüksek olması ılıman iklim ve Alüvyal toprakların sonucudur.

CEVAP: D

5. Antiklinal ve senklinal yapıları Orojenez sonucunda ortaya çıkan kıvrım sisteminde yüksekte ve alçakta kalan kütleleri tanımlar. Toroslar bir kıvrım sisteminin parçasıdır. İstanbul ve Çanakkale boğazlarının bulunduğu alan epirojenik çökmeler sonucunda alçak olarak açılmıştır. Ergene Ovası akarsuların taşkın yapmaları sonucunda oluşan taşkın ovasıdır.

CEVAP: E

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
I

6. Erzurum - Kars Platosu lav örtülü plato olarak bilinmektedir. Volkanik oluşumlu bu plato, akarsuların etrafı derince yarmasıyla oluşmuştur tüm platoların oluşumunda akarsular etkilidir. Peribacaları volkanik tüflü kayaçların olduğu arazinin sel ve selinti suları tarafından yarılmasıyla oluşur. Yine bu oluşum üzerinde akarsuların etkisi vardır. Mağara oluşumunda akarsular değil yer altı suları etkilidir. Kanyon vadiler akarsu aşındırma şeklidir. Ancak Saklıkent (Antalya - Muğla arası) kanyonunda volkanik değil karstik kayalar bulunmaktadır.

CEVAP: A

9. Türkiye'nin bulunduğu alan IV. jeolojik zaman olan Kuvaterner'de dört kez büyük buzul çağı geçirmiştir. Bu buzullaşmalardan sonuncusu 13 bin yıl önce sona eren Würm Buzulu'dur. Türkiye arazisi bulunduğu enlem itibarıyla deniz seviyesinde buzullaşmadan etkilenmemiştir. Ancak 2000 metre üzerindeki dağlık alanlarda buzullara ait şekillerden Sirk, Moren ve Buzul Vadileri yaygın görülmektedir. Tüm bölgelerde buzullaşmaya bağlı yer şekilleri bulunmaz. Ege ve Güneydoğu Anadolu'da hiçbir zaman buzullaşma olmamıştır.

CEVAP: B

7. Tombolo (saplıada) olarak ifade edilen yer şekli eskiden ada olan bir yerin dalgaların getirmiş olduğu kumlarla kıyı arasında bağlantı sağlayarak zamanla adanın karaya bağlanıp yarımada şeklini almasıyla oluşur. Balıkesir'deki Kapıdağ Yarımadası ve Sinop Yarımadası dalga biriktirmesi sonucunda oluşan bu anlamdaki en büyük Tombolo örneğidir. Aydın'da bulunan Dilek Yarımadası ve Çanakkale Biga Yarımadaalarının oluşumunda etrafındaki karaların çökmesiyle denizlerin oluşması etkili olmuştur.

CEVAP: D

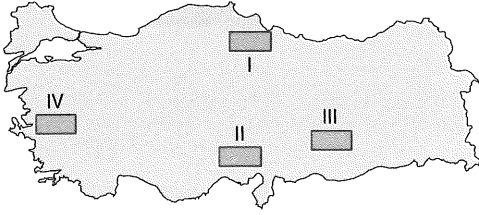
10. Öncüllerde verilen ovalardan Bursa, Uludağ'dan gelen akarsuların getirdiği birikinti koni ve yelpazelerine bağlı oluşan dağ eteği ovaları örneğidir. Kayseri'de bulunan Develi Ovası volkanik bir alanda oluşan volkanik ovadır. Amik, Doğu Anadolu Fayı üzerinde Hatay'da bulunan çökme sonucunda oluşan tektonik kökenli bir ovadır. Ancak Trakya'da bulunan ergene Ovası delta değildir. Ergene Ovası taban seviyesi veya taşkın ovaları olarak ergene nehri tarafından oluşturulmuştur.

CEVAP: B

8. Gerçek uzunluk ve alan ile izdüşüm uzunluk ve alan farkının fazla olduğu yerler dağlık engebeli yapıya sahiptir. Üst bilgide verilen illerden Antalya Batı Toroslar, Tunceli ise Mercan Dağları nedeniyle oldukça engebeli dağlık iller olduğundan gerçek uzunluk ve alan ile izdüşüm uzunluk ve alan farkı oldukça fazladır. Ancak Güneydoğu Anadolu'daki Kilis ile Marmara'daki Tekirdağ oldukça düz iller olduğundan bu farklar oldukça azdır.

CEVAP: E

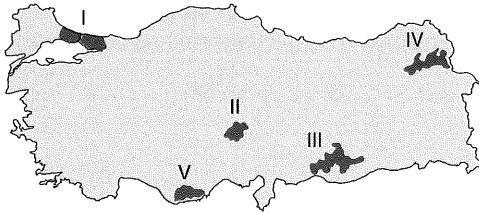
1. Türkiye'de dağların uzanış doğrultusu doğu – batı yönü olduğundan kuzey güney akış gösteren akarsular bu dağları enine keserek boğaz vadiler açmaktadır.

Yukarıdaki haritada taranarak gösterilen alanlardan hangilerinde akarsular boğaz vadilerden akış göstermez?

- A) Yalnız IV B) I ve III C) II ve IV
D) III ve IV E) I, II ve III

2. Aşağıdaki Türkiye haritasında benzer ve farklı özelliklere sahip beş plato alanı verilmiştir.

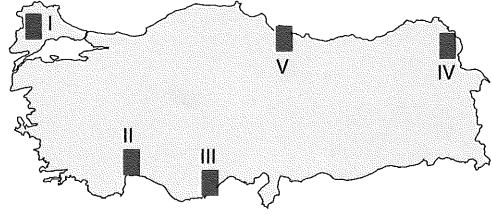

- Lav örtülü platolar sınıfında yer alan bu platoda sert karasal iklim koşulları yaşanmaktadır.
- Aşınım platosu olarak bilinen platoda tarım dışı ekonomik etkinlikler daha fazladır.
- Kalın kalker depolarının akarsular tarafından yarılmaması sonucunda ortaya çıkan az nüfuslu platodur.
- Volkanik oluşumların yaygın olduğu ve turizm alanında ekonomik katkısı ön planda olan platodur.

Verilen özellikler ile haritada numaralanmış alanlar eşleştirildiğinde hangisine ait özellik verilmiştir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

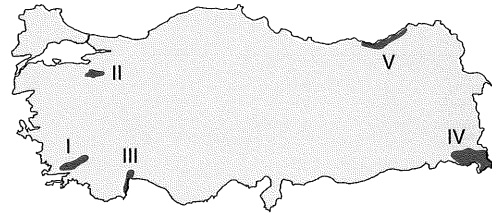
3. Anadolu'da yer alan karstik arazilerde kanyon vadiler yaygın olarak görülmektedir.

Buna göre haritada işaretli alanlardan hangilerinde karstik vadiler görülmektedir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

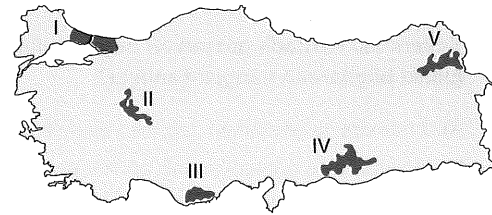
4. Aşağıdaki haritada bazı alanlar numaralandırılarak koyu renkle gösterilmiştir.

Bu alanlardan hangisinde buzulların oluşturduğu yer şekillerine rastlanmaz?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

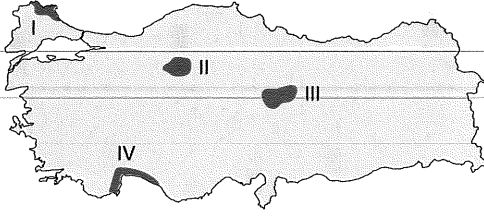
5. Aşağıdaki Türkiye haritasında bazı platoların yerleri numaralarla gösterilmiştir.

Haritadaki numaralanmış platolardan hangileri oluşum bakımından benzerdir?

- A) I ve II B) II ve III C) II ve IV
D) III ve IV E) IV ve V

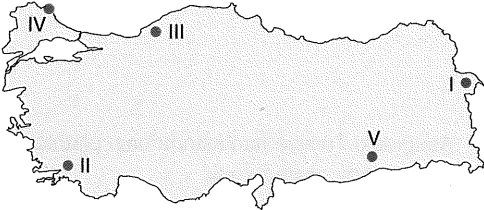
6. Aşağıdaki Türkiye haritasında karstik şekillerin bulunduğu bazı yerler numaralarla gösterilmiştir.

Haritadaki numaralı yerlerden hangilerinde jips (alçı taşı) üzerinde oluşan karstik şekiller bulunmaktadır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

7. Aşağıdaki Türkiye haritasında beş dağ numaralarla gösterilmiştir.

Yukarıdaki haritada gösterilen dağlarla ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) I numara ile gösterilen dağ, bir volkan konisidir.
B) II numara ile gösterilen dağ, bir horsttur.
C) III numara ile gösterilen bir kıvrım dağıdır.
D) IV numara ile gösterilen dağ, üzerinde buzullar etkili olmuştur.
E) V numara ile gösterilen dağ, kalkan biçimli bir volkan konisidir.

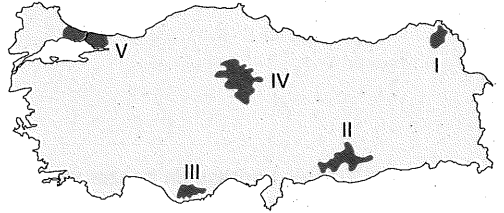
8. Aşağıdaki Türkiye haritasında bir alan taralı olarak gösterilmiştir.

Yukarıdaki haritada taralı olarak gösterilen alanda aşağıdaki yeryüzü şekillerinden hangisi yer almaz?

- A) Tektonik ova B) Delta ovası
C) Kıvrım dağı D) Tombolo
E) Volkan konisi

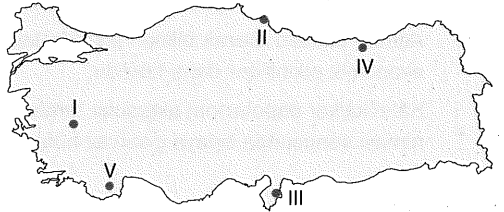
9. Aşağıdaki Türkiye haritasında bazı platolar numaralarla gösterilmiştir.

Haritadaki platolardan hangisi kalın kalker tabakalarının etrafının yarılmasıyla ortaya çıkmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

10. Aşağıdaki Türkiye haritasında beş merkez numaralarla gösterilmiştir.

Yukarıda haritada numaralanmış yerlerdeki yer şekilleri ile ilgili verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) I numaralı alanda genç kül konilerine rastlanır.
B) II numaralı alanda yaşlı temel araziler bulunur.
C) III numaralı alanda depresyon alanı bulunur.
D) IV numaralı alanda buzul gölleri yaygındır.
E) V numaralı alanda polyeler yaygın bulunur.

1. Haritada taralı alanlardan I'de Kızılırmak ve Yeşilirmak Canik Dağları'nı II'de Seyhan ve Ceyhan Orta Toroslar'ı III'te ise Fırat Doğu Anadolu'dan Güneydoğu Anadolu'ya geçerken Güneydoğu Toroslar'ı enine keserek boğaz vadiler açmıştır. IV numaralı Batı Anadolu'da ise dağları enine kesip denize kavuşan akarsulara rastlanmaz. Bu alandaki vadi tipi geniş tabanlı vadidir.

CEVAP: A

2. Haritada verilen platolardan,

- Lav örtülü platolar sınıfında yer alan bu platoda sert karasal iklim koşulları yaşanana plato IV numaralı Erzurum – Kars platosudur.
- Aşınım platosu olarak bilinen platoda tarım dışı ekonomik etkinlikler daha fazla olan plato haritada I numaralı Çatalca – Kocaeli platosudur.
- Kalın kalker depolarının akarsular tarafından yarılmaması sonucunda ortaya çıkan az nüfuslu plato haritada V numaralı Taşeli platosudur.
- Volkanik oluşumların yaygın olduğu ve turizm alanında ekonomik katkısı ön planda olan plato haritada II numaralı Kapadokya platosudur.

III numaralı alanda bulunan tabaka düzlüğü özelliği gösteren Şanlıurfa platosuna ait özellik verilmemiştir.

CEVAP: C

3. Türkiye'de kalın kalker depoların varlığına bağlı olarak karstik arazilere en çok Akdeniz Bölgesi'nde rastlanmaktadır. Mersin ve Antalya'da da çok sayıda kanyon vadi bulunmaktadır. Haritadaki numaralı yerlerden I'de geniş tabanlı vadiler, IV numaralı yerde Çentik vadiler, V numaralı Çarşamba deltasında geniş tabanlı vadiler bulunur.

CEVAP: C

4. Uludağ (Bursa), Beydağları (Antalya), Kaçkarlar(Rize), Buzul Dağları (Hakkâri) gibi yükseltinin 2000 metreden fazla olduğu dağlık sahalarda buzulların oluşturduğu yer şekilleri görülmektedir. I numara ile gösterilen Ege'deki Aydın Dağları hiçbir zaman buzullaşamaya uğramamıştır.

CEVAP: A

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
İ

5. Haritada numaralandırılmış platolardan I çatalca Kocaeli platosu olup oluşum bakımından aşınım platosudur. III numaralı Taşeli Karstik, V numaralı Erzurum – Kars volkanik platodur. II numaralı Yazılıkaya ile IV numaralı Şanlıurfa platoları tabaka düzlüğü özelliği göstermekte olup benzer oluşumludur.

CEVAP: C

6. Karstik kayaçların bir diğeri olan jips (alçı taşı) III. zamanda göl tabanlarında tortulanan malzemelerin daha sonradan buharlaşma ile göllerin kurumasıyla tortulanması kayacıdır. En çok Orta Anadolu'da Ankara, Sivas ve Kayseri çevresindeki eski göl tabanlarındaki birikimlerle alçı taşı arazileri ortaya çıkmıştır. Akdeniz'de yaygın olan kayaç kireç taşıdır.

CEVAP: C

9. Kalın kalker yani kireç taşı arazileri karstik arazi adı verilen alanlarda bulunmaktadır. Özellikle Akdeniz'de Batı ve Orta Toroslarda bu kayaçlar yaygındır. Bu arazide akarsuların kalın kalker tabakalarının etrafını parçalamasıyla oluşan platolara da rastlanır. Haritada III numara ile gösterilen Taşeli Platosu karstik platolara örnektir.

CEVAP: C

7. Türkiye haritasında numaralanmış yerlerden I numara ile gösterilen dağ, Ağrı Dağı'dır. Bu nedenle "I numara ile gösterilen dağ bir volkan konisidir." doğrudur. II numaralı dağ Menteşe olduğundan "II numara ile gösterilen dağ bir horsttur." doğrudur. III numaralı dağ Köroğlu olduğundan "III numara ile gösterilen bir kıvrım dağıdır." doğrudur. V numaralı dağ Mardin Karacadağ olduğundan "V numara ile gösterilen dağ kalkan biçimli bir volkan konisidir." doğrudur. Ancak IV numaralı Yıldız Dağları alçak olduğundan buzul bulunmaz.

CEVAP: D

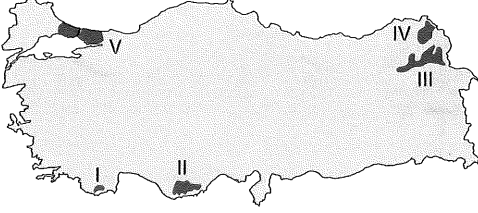
10. Haritadaki numaralı yerlerden I Kula volkanik alanını göstermektedir. Bu alan genç volkan kül konilerinin olduğu alandır. III numaralı Amik grabeni adı verilen depresyon (çöküntü) alanı bulunur. IV numaralı alan Doğu Karadeniz dağlarıdır. Buzullaşmadan fazlaca etkilenen bir yer olup buzul gölleri yaygındır. V numaralı Batı Toroslarda çok sayıda karstik ova anlamına gelen Polye bulunur. Ancak II numaralı alan Çarşamba deltası olup masif değil en yeni oluşum alanlarından biridir.

CEVAP: B

8. Bu bölgede yer alan Merzifon, Amasya, Erbaa, Taşova, Suluova tektonik ovaya örnektir. Bafra ve Çarşamba ovaları delta ovasıdır. Sinop yarımadası tombolodur. Canik Dağları kıvrım dağıdır. Bu bölgede volkanik dağ oluşumu yer almaz.

CEVAP: E

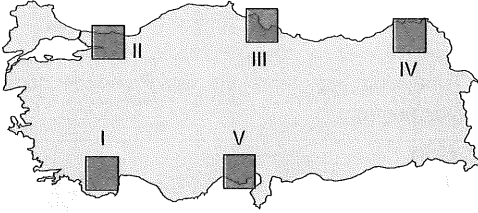
1. Aşağıdaki Türkiye haritasında beş plato alanı gösterilmiştir.

Haritadaki platolardan hangisinde hâkim ekonomik faaliyet hayvancılık değildir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

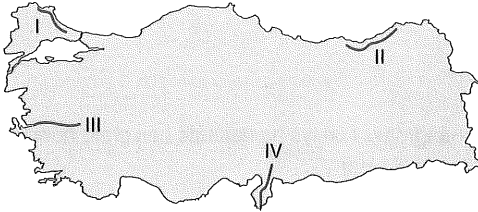
2. Aşağıdaki Türkiye haritasında beş farklı alan taralı olarak numaralarla gösterilmiştir.

Yukarıdaki haritada taranarak gösterilen alanlardan hangisinde kireçtaşlarının kalın depolar halinde bulunması ve tektonik hareketler polyelerin oluşmasına neden olmuştur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

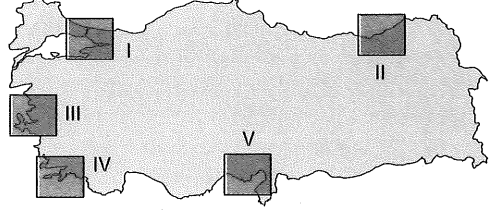
3. Aşağıdaki Türkiye haritasında bazı dağlar numaralarla gösterilmiştir.

Buna göre, aşağıda verilenlerden hangisi bu dağlarla ilgili verilen yanlış bir bilgidir?

- A) II numaralı dağın bulunduğu alanda yağış miktarı fazladır.
B) III ve IV numaralı dağın oluşum kökeni aynıdır.
C) I numaralı dağda çok sayıda buzul aşındırma ve biriktirme şekli bulunur.
D) II numaralı dağın bulunduğu yerde boyuna kıyı tipi oluşmuştur.
E) III numaralı dağın güneyinde ve kuzeyinde graben sahalrı bulunur.

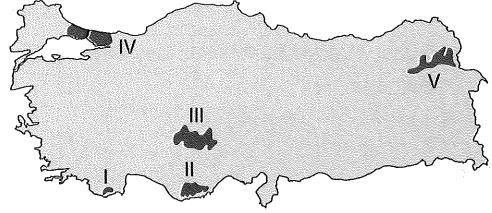
4. Aşağıdaki Türkiye haritasında beş kıyı alanı numaralarla gösterilmiştir.

Yukarıdaki haritada gösterilen alanlardan hangilerinde Ria kıyı tipi özelliği görülmektedir?

- A) I ve II B) II ve III C) I ve IV
D) III ve IV E) IV ve V

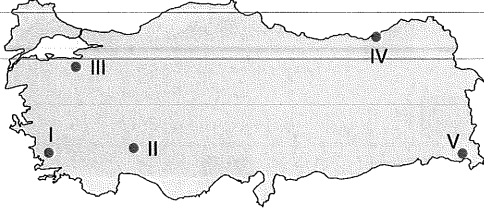
5. Aşağıdaki Türkiye haritasında beş plato alanı gösterilmiştir.

Haritada numaralanmış platolardan hangisinde yüzey suları fakir olduğundan yer altı sularının sondaj yoluyla çekilmektedir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

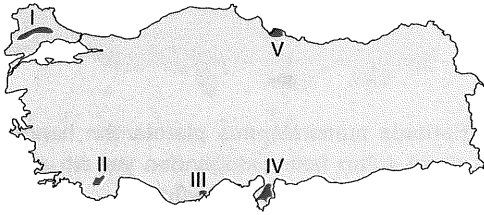
6. Aşağıdaki Türkiye haritasında bazı yerler numaralarla gösterilmiştir.

Haritadaki numaralanmış alanlardan hangisinde buzul şekillerine rastlanılacağı söylenemez?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

7. Aşağıdaki Türkiye haritasında beş ova numaralarla gösterilmiştir.

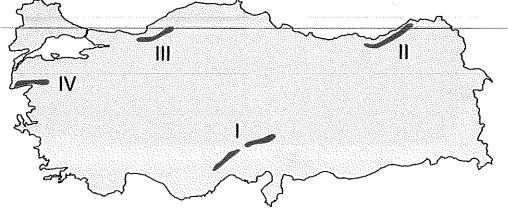

- Kalın kalker tabakalarının çözülmesiyle oluşan polye ovasıdır.
- Göksu Nehri ve kolları tarafından getirilen alüvyonlarla oluşan delta ovasıdır.
- Ergene Nehri ve kollarının taşkınları sonucunda oluşan taban seviyesi ovasıdır.
- Doğu Anadolu Fay Hattı üzerinde tektonik çökmelerle oluşan graben ovasıdır.

Haritadaki ovalarla verilen bilgiler eşleştirildiğinde kaç numaralı ova dışarıda kalır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

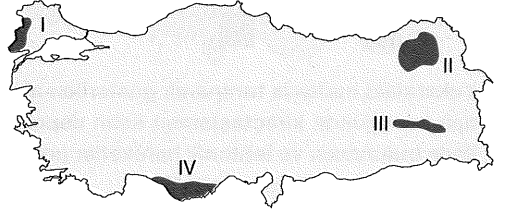
8. Türkiye'nin bazı dağlık sahalarında asılı vadiler, sirk çukurları ve moren gibi glasiyal topografyaya ait şekillere rastlanılmaktadır.

Yukarıdaki Türkiye haritasında numaralandırılmış dağlık sahalarından hangilerinde bu tür oluşumlara yaygın olarak rastlanılmaktadır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

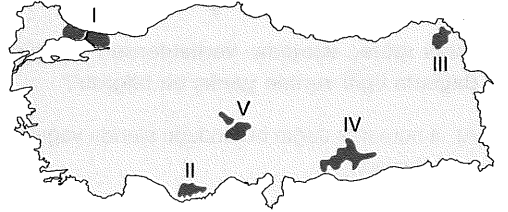
9. Türkiye'nin yaşlı temel arazileri Paleozoik dönemde oluşmuştur.

Yukarıdaki Türkiye haritasında numaralandırılmış alanlardan hangisinde bu tür arazilere rastlanılmaz?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

10. Aşağıdaki Türkiye haritasında beş plato numaralarla gösterilmiştir.

Haritadaki numaralandırılmış platoların oluşum kökeni ile ilgili hangisi yanlıştır?

- A) I - Aşınım B) II - Karstik
C) III - Lav Örtülü D) IV - Yatay Duruşlu
E) V - Aşınım

1. Haritada numaralandırılmış platolarda I Teke II Taşeli platosudur. Bu platolarda yüzey suları az olduğundan tarım yerine kıl keçisi yetiştiriciliği yapılmaktadır. III Erzurum - Kars IV ise Ardahan platolarıdır. Bu platolarda iklim tarıma uygun olmadığından çayırılara bağlı büyükbaş mera hayvancılığı yapılmaktadır. V numara ile gösterilen Çatalca - Kocaeli platolarında temel faaliyet hayvancılık değil sanayi ve ticarettir.

CEVAP: E

2. Polye adı verilen karstik çözülme süreçlerinin en büyüğü olan yapılar aynı zamanda karstik ovalar anlamına gelmektedir. Bu tür oluşumlar kalın kalker (kireçtaşı) tabakalarının su ile erimesi ve tektonik olarak arazinin çökmesi sonucunda yaygın olarak IV numara ile gösterilen Batı Toroslar çevresinde görülmektedir.

CEVAP: A

3. Haritadaki dağlardan I ve II kıyıya paralel olduğundan bu alanlarda yağış miktarı fazladır. III numaralı Bozdağlar ve IV numaralı Amanos Dağları kırık dağlar olduğundan oluşum şekilleri aynıdır, denilebilir. II numaralı Doğu Karadeniz Dağları kıyıya paralel uzandığından boyuna kıyı tipi görülür. III numaralı kırık dağın olduğu yerde graben adı verilen çöküntü alanları oluşmuştur. Ancak I numaralı Yıldız Dağları yükseltisi oldukça az olduğundan üzerinde buzullar bulunmaz.

CEVAP: C

4. Eski akarsu vadilerini deniz suları tarafından işgal edilmesiyle oluşan kıyı tipine Ria kıyı denir. 4. Jeolojik zamanda eskiden kara olan yerlerde akış gösteren akarsular deniz seviyelerinin yükselmesi sonucunda deniz altında kalmıştır. İstanbul ve Çanakkale boğazları Karadeniz suları tarafından Muğla Gökova Körfezi Akdeniz suları tarafından işgal edilmiş birer akarsu vadisi olan Ria kıyı örneğidir.

CEVAP: C

5. Haritada numaralandırılmış platolarda I Teke II Taşeli platosudur. Bu platolarda yüzey suları azdır ancak tarım yapılmadığı için yer altı suyu sondajı yoktur. IV numaralı Çatalca - Kocaeli platosu sanayinin ve ticaretin geliştiği yer altı suyu ihtiyacı olmayan bir yerdedir. V numaralı Erzurum - Kars platolarında iklim uygun olmadığından tarım yoktur. Yer altı suyu kullanımının en fazla olduğu bu nedenle obruk oluşumu gözlenen plato Konya'daki Obruk platosudur.

CEVAP: C

6. Haritadaki numaralandırılmış yerlerden II Batı Toroslar içinde bulunan Dedegöl ve Sultan Dağları bölgesidir. Bu alanda Kuvaterner'de buzullaşmaya uğramıştır. III numaralı Uludağ, IV numaralı Doğu Karadeniz Dağları (Kaçkarlar, Rize Dağları) ve V numaralı Cilo – Buzul Sat Dağları bölgesi de buzullaşmaya uğramıştır. I numaralı alan Aydın Dağları çevresidir. Ege Bölgesi hiçbir zaman buzullaşmaya uğramamıştır.

CEVAP: A

7. • Kalın kalker tabakalarının çözülmesiyle oluşan polye ovası II numara ile gösterilen Elmalı Ovası'dır.
- Göksu Nehri ve kolları tarafından getirilen alüvyonlarla oluşan delta ovası III numara ile gösterilen Göksu (Silifke) Ovası'dır.
- Ergene Nehri ve kollarının taşkınları sonucunda oluşan taban seviyesi ovası I numara ile gösterilen Ergene Ovası'dır.
- Doğu Anadolu Fay Hattı üzerinde tektonik çökmelerle oluşan graben ovası IV numara ile gösterilen Amik Ovası'dır.

V numaralı ova Çarşamba Delta Ovası olup bir bilgi verilmemiştir.

CEVAP: E

9. Türkiye'nin yaşlı temel arazileri masif olarak adlandırılır. Bu araziler günümüzden yaklaşık 500 milyon yıl önce Paleozoik dönemde oluşmuştur. Bu arazilerin başlıcaları Kastamonu Devrekâni ve Daday, Zonguldak, Yıldız Dağları, Menteşe, Taşeli, Bitlis çevresindedir. Haritadaki numaralandırılmış yerlerden I numaralı Edirne ve II numaralı Erzurum çevresinde bu arazilere rastlanılmaz. III Taşeli Masifi IV ise Bitlis Masifidir.

CEVAP: A

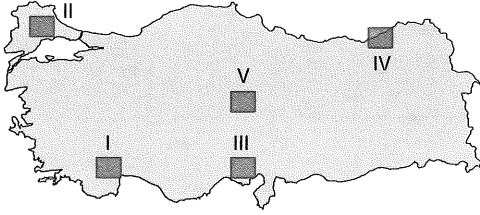
10. Haritada numaralandırılmış platolardan I Çatalca Kocaeli olup aşınım özelliği gösterir. II numaralı Plato Taşeli olup Karstik oluşumludur. III numaralı plato Ardahan olup Lav örtülü volkanik özelliği gösterir. IV numaralı plato yatay duruşlu (tabaka düzlüğü) platolarından olan Şanlıurfa'dır. Ancak V numaralı plato Kapadokya olup aşınım değil volkanik özellik gösterir.

CEVAP: E

8. Türkiye'de görülen 4 zaman buzullaşması (glasial) dağların 2000 metre üzerindeki sahalarında etkili olmuş ve buna bağlı olarak sirk, moren, asılı vadi gibi şekiller ortaya çıkmıştır. Haritadaki numaralanmış dağlardan Orta Toroslardaki Aladağlar, Bolkarlar (I) ile Doğu Karadeniz'de Rize, Verçenek, Kaçkar, Karçal gibi dağlarda(II) bu şekiller yaygın olarak görülür. Batı Karadeniz'de (III) ve Ege'de (IV) buzullara rastlanılmaz.

CEVAP: A

1. Aşağıdaki Türkiye haritasında beş farklı alan numaralarla gösterilmiştir.

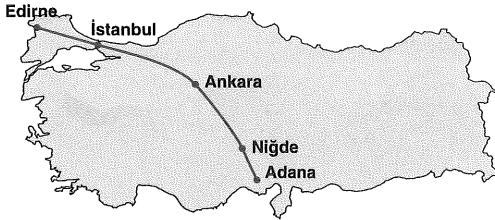

- Fiziki haritalarda kısa mesafelerde renk değişimi fazladır.
- Taşkın ovası üzerinde geniş tarım arazileri bulunmaktadır.
- Çok sayıda dolin, uvala, kör vadi, çıkmaz vadi ve mağaraya rastlanılır.
- Tüflü kayaların selinti suları ile aşındırılması sonucunda dikkat çekici doğal oluşumlara rastlanılır.

Haritadaki alanlar ile verilen bilgiler eşleştirildiğinde hangisi dışarıda kalır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

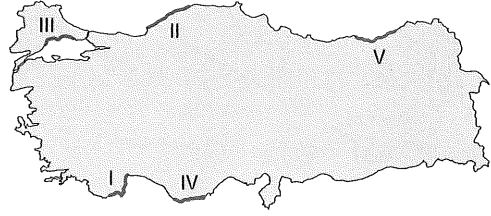
2. Aşağıdaki Türkiye haritasında Edirne ile Adana arasındaki Otoyol ağı gösterilmiştir.

Haritadaki güzergâhta yolculuk yapan bir kişinin aşağıdaki coğrafi birimlerden hangisinden geçtiği söylenemez?

- A) Çatalca Platosu B) Ergene Ovası
C) Düzce Ovası D) Obruk Platosu
E) Bolu Dağı

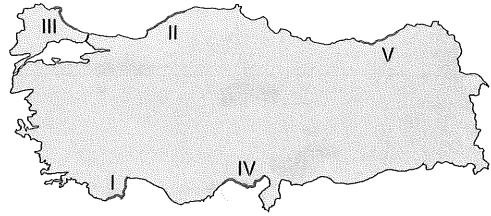
3. Türkiye kıyılarında yaygın olarak görülen oluşumlardan biri de dalga aşındırması sonucunda oluşan falezlerdir (yalıyar).

Yukarıdaki Türkiye haritasında numaralanmış kıyılardan hangisinde bu oluşumlara yaygın olarak rastlanılmaz?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

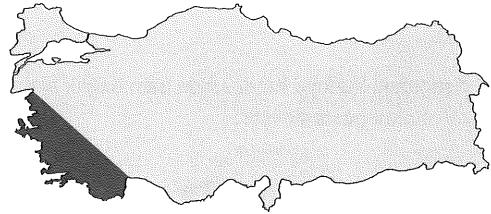
4. Kıta sahanlığının dar olduğu alanlarda dağlar kıyı şeridinden itibaren hızla yükselmektedir.

Yukarıdaki Türkiye haritasında numaralanmış kıyılardan hangisinde kıta sahanlığı diğerlerinden daha geniştir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

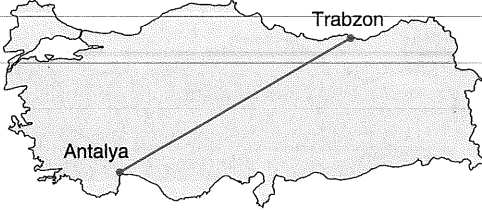
5. Aşağıdaki Türkiye haritasında bir alan koyu renkle gösterilmiştir.

Haritadaki alan dikkate alındığından aşağıdakilerden hangisine bu alanda rastlanılacağı söylenemez?

- A) Karstik kökenli ovalar ve göller
B) Sirk ve moren gibi buzul şekilleri
C) Volkanik oluşumlu platolar ve ovalar
D) Enine, Ria ve Dalmaçya kıyı tipleri
E) Horst – graben sistemi

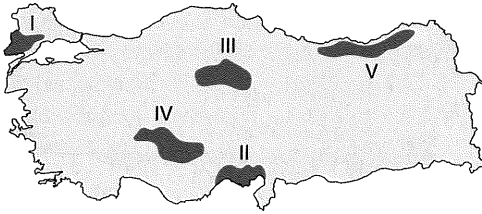
6. Aşağıdaki Türkiye haritasında Trabzon ile Antalya arasında bir doğrultu verilmiştir.

Haritadaki doğrultuda aşağıdaki yer şekillerinden hangisinden hangisi bulunamaz?

- A) Giresun Dağları B) Kelkit Vadisi
C) Obruk Platosu D) Aladağlar
E) Aksaray Ovası

7. Aşağıdaki Türkiye haritasında beş alan numaralarla gösterilmiştir.

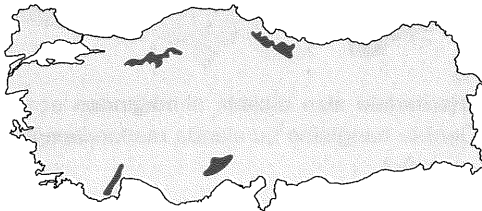

- Gerçek alan ile izdüşüm alan farkı fazladır.
- Akarsu vadileri dar derin, tarım alanları sınırlıdır.
- Yol yapımı güç, kamu hizmetleri yaygın değildir.

Haritada numaralanmış alanlardan hangisi bu özelliklerin tamamına sahiptir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

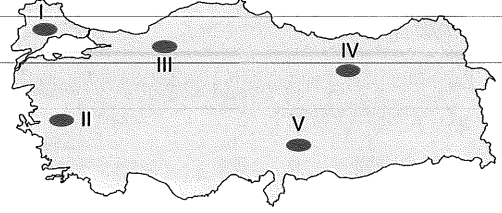
8. Aşağıdaki Türkiye haritasında bazı dağlık alanlar taralı olarak gösterilmiştir.

Haritadaki taralı alanlarda aşağıdaki dağlardan hangisi gösterilmemiştir?

- A) Canik Dağları B) Bey Dağları
C) Koroğlu Dağları D) Küre Dağları
E) Bolkar Dağları

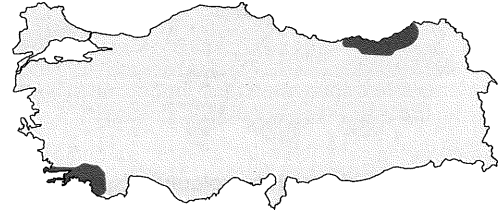
9. Türkiye'deki ovalardan bazıları ana fay kuşakları üzerindeki çöküntü alanları boyunca uzanmaktadır.

Haritadaki ovalardan hangisi bu duruma örnek verilemez?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

10. Aşağıdaki Türkiye haritasında iki farklı dağlık bölge gösterilmiştir.

Haritadaki dağlık sahalarla ilgili seçeneklerde verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Dağlar oluşum bakımından birbirinden farklıdır.
B) Dağların kıyıya uzanışı paraleldir.
C) Dağları kıyı ile iç kesimler arasındaki ulaşımı güçleştirir.
D) Kıyı bölgelerinde yamaç yağışları görülür.
E) Dağların güney bakı yamaçları yıl boyunca daha sıcaktır.

1. • Fiziki haritalarda kısa mesafelerde renk değişimi fazla olan yer IV numaralı Doğu Karadeniz'dir.
- Taşkın ovası üzerinde geniş tarım arazileri olan yer II numaralı Ergene'dir.
- Çok sayıda dolin, uvala, kör vadi, çıkmaz vadi ve mağaraya rastlanılan yer I numaralı karstik Batı Toroslardır.
- Tüflü kayaçların selinti suları ile aşındırılması sonucunda dikkat çekici doğal oluşumlara sahip olan yer V numaralı Kapadokya çevresidir.

Haritada III numara ile gösterilen Çukurova deltasına ait bir özellik verilmemiştir.

CEVAP: C

2. Yolculuk güzergâhında kişi Edirne'den İstanbul'a geldiğinde Ergene Ovası ve Çatalca Platosu'ndan geçmiştir. Adapazarı, Düzce ovasından sonra Bolu Dağı ve Bolu ovasından devam eden otoyolda Niğde ile Adana arasında yer alan Aladağlar'dan geçerek Çukurova'ya inmektedir. Obruk Platosu Konya'da Tuz Gölü'nün güneyinde yer alan bir platodur. Bu plato üzerinde otoyol yoktur.

CEVAP: D

3. Falez adı verilen dalga aşındırma şekilleri dağların kıyıya paralel olduğu ve kıydan itibaren hemen yükseldiği alanlarda yaygın görülür. En büyük falezler Doğu Karadeniz (V), Batı Karadeniz (II), ve Antalya (I) - Mersin arasında (IV) görülmektedir. III numaralı Tekirdağ çevresinde falezler yoktur. Marmara'da falez olan yerler kuzeyde Yıldız Dağları kıyılarındadır.

CEVAP: C

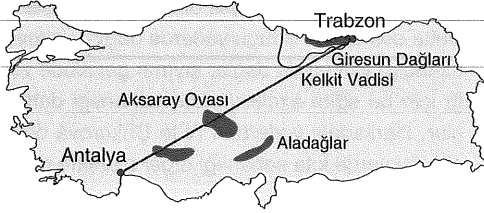
4. Kıta sahanlığı dağların kıyıya paralel olduğu ve kıydan itibaren hızla yükseldiği yerlerde deniz içine doğru devam eden eğimli diklikler nedeniyle dardır. Delta ovalarının olduğu yerlerde dağlar ya kıyıya dik uzandığı için ya da dağlar kıyının gerisinde yer aldığı için bu eğim azalır ve kıta sahanlığı daha geniş olur. Haritadaki yerlerden IV'te Çukurova deltasının olduğu yerde kıta sahanlığı diğer alanlara göre daha geniştir.

CEVAP: D

5. Haritada taralı olarak verilen alan Antalya'ya Bey dağlarına kadar uzanmaktadır. Bu nedenle Karstik kökenli ovalar ve göller ile sirk ve moren gibi buzul şekilleri bu alanda bulunur. Ayrıca Ege kıyılarında enine ve Ria kıyıları, Akdeniz kıyılarında ise Dalmaçya kıyıları bulunur. Ege'de horst - graben kırık sistemi yaygındır. Ancak bu alanda volkanik araziler olmakla birlikte volkanik ova, plato gibi şekillere rastlanılmaz.

CEVAP: C

6. Haritadaki doğrultudaki karşılaşılan yer şekillerinin kabaca gösterimi şu şekildedir.

Aladağlar Adana'nın kuzeydoğusundaki dağlık sahadır ve bu doğrultu üzerinde yer almamaktadır.

CEVAP: D

7. Gerçek alan ile izdüşüm alan farkı fazla, akarsu vadileri dar derin, tarım alanları sınırlı, yol yapımı güç olan yerler dağlık engebeli yerlerdir. Haritada V numaralı Doğu Karadeniz buna en uygun alandır. Kamu hizmetlerinin yaygınlaşamamasının nedeni de engebedir. Haritada numaralandırılmış alanlardan I numaralı alan Ergene ovası, III numaralı alan Bozok Platosu, II numaralı alan Çukurova, IV numaralı alan Konya ovası olduğundan oldukça düz alanlardır. Bahsedilen durumların tam tersi yaşanır.

CEVAP: E

8. Haritada verilen dağlardan Batu Karadeniz, Orta Anadolu, Marmara arasında bulunan dağlık saha Köroğlu Dağları'dır. Orta Karadeniz'de Amasya ile Samsun arasında Canik Dağları bulunur. Antalya'nın batısında kuzey - güney yönlü uzanan alanda Bey Dağları bulunur. Mersin'in kuzeyinde Orta Anadolu ile sınır oluşturan dağlar Bolkar Dağları'dır. Küre Dağları Kastamonu - Sinop arasında yer alıp haritada gösterilmemiştir.

CEVAP: D

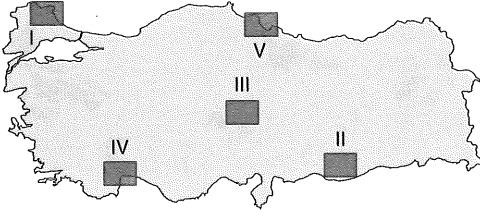
9. Haritadaki numaralanmış ovalardan IV numaralı Tercan ve III numaralı Bolu ovaları Kuzey Anadolu Fay Hattı üzerindeki ovalardır. V numaralı alanda Kahramanmaraş Afşin ve Elbistan ovaları bulunur. Bu ovalar Doğu Anadolu Fay Hattı üzerindedir. II numaralı alanda Manisa Alaşehir, Akhisar ovaları bulunur. Bu ovalar Batı Anadolu Fay Hattı üzerindedir. I numaralı Ergene Ovası Ergene Nehri tarafından oluşturulan taşkın ovasıdır.

CEVAP: A

10. Haritada verilen dağlık sahalardan Batı Anadolu'da bulunan dağlık saha Menteşe Dağlık Yöresi, Doğu Karadeniz'deki dağlar Kuzey Anadolu Dağlık Yöresidir. Kuzey Anadolu Dağları oluşum bakımından Kıvrım, Menteşe Dağları kırık sistemine bağlıdır (A). İki dağlık alanda da dağlar kıyı şeridinde göre paralel uzanır (B). Dağların kıyıya paralel olması kıyı ile iç kesimler arasındaki ulaşımı güçleştirmektedir (C). Dağların kıyıya paralel uzandığı yerlerde yamaç yağışları görülür (D). Ancak Menteşe Dağlarında güney bakı yamaçlar daha sıcak iken Doğu Karadeniz Dağları'nda kış aylarında kuzey yamaçlar (denizellik etkisiyle) daha sıcaktır.

CEVAP: E

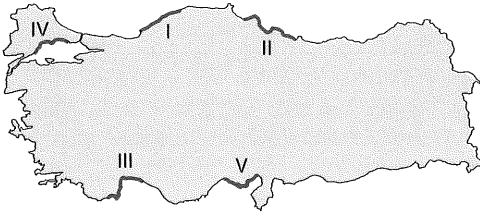
1. Kör vadi, çıkmaz vadi, düden ve galeri gibi şekiller bir kayaç türüne bağlı oluşur.

Haritada numaralandırılmış alanlardan hangisinde bu tür oluşumlar yaygın olarak görülmektedir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

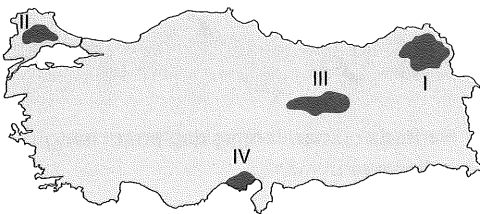
2. Aşağıdaki Türkiye haritasında beş kıyı numaraları gösterilmiştir.

Haritada numaralandırılmış kıyılardan hangilerinde falez (yalıyar) oluşumlarına yaygın olarak rastlanılmaktadır?

- A) I ve II B) I ve III C) I, III ve IV
D) I, III ve V E) I, II ve III

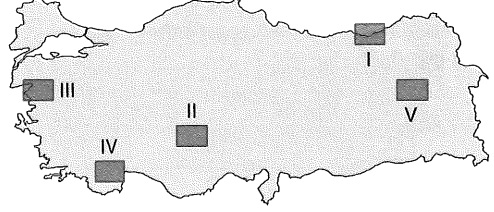
3. Türkiye'de epirojenik hareketlere bağlı olarak bazı alanlarda çökme, bazılarında yükselme yaşanmaktadır.

Haritadaki numaralandırılmış alanlardan hangileri epirojenezle bağlı çökmektedir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

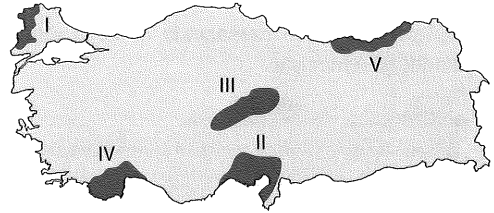
4. Aşağıdaki Türkiye haritasında farklı dış kuvvetlerin hâkim olduğu beş alan numaralarla gösterilmiştir.

Türkiye'de dış kuvvetlerin en fazla etkili olduğu bölgeler dikkate alındığında haritadaki numaralı alanlardaki dış kuvvet eşleştirmelerinden hangisi **yanlıştır**?

- A) I - Dalga ve akıntılar
B) II - Rüzgârlar
C) III - Buzullar
D) IV - Yer altı suları
E) V - Akarsular

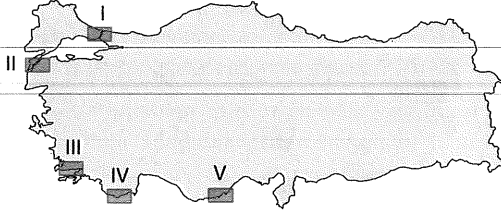
5. Andezit, obsidyen ve bazalt volkanik faaliyetlerle yerin derinliklerinden yükselen lavların yeryüzünde soğuyup katılaşmasıyla oluşan kayalardır. Ayrıca volkanik patlamalar sonucunda tuf adı verilen küller arazide örtü oluşturmaktadır.

Haritada numaralanmış alanlardan hangisinde bu arazilere rastlanılmaktadır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

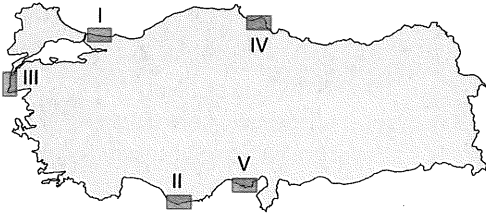
6. Aşağıdaki Türkiye haritasında beş kıyı bölgesi numaralarla gösterilmiştir.

Haritada numaralandırılmış kıyı tiplerinden hangileri benzerlik göstermez?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) I, II ve III E) IV ve V

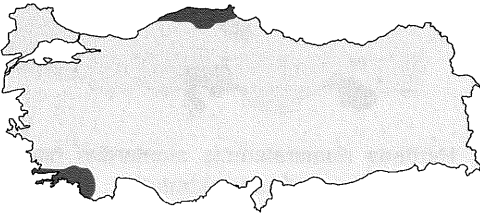
7. Yeryüzünü şekillendirici bir kuvvet olan rüzgârların birikim şekillerinden biri olan kumullara Türkiye kıyılarında bazı alanlarda daha yoğun, bazılarında daha seyrek rastlanmaktadır.

Türkiye haritasında numaralandırılmış kıyı alanlarından hangisinde bu şekillere yaygın rastlanılmaz?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

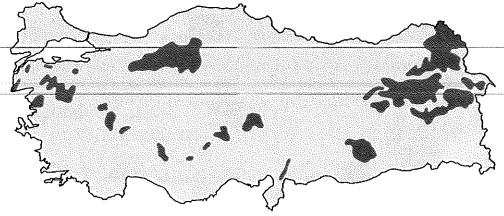
8. Aşağıdaki Türkiye haritasında iki farklı arazi taralı olarak gösterilmiştir.

Haritada taralı olarak gösterilen arazilerle ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Dağların oluşum kökenleri birbirinden farklıdır.
B) Tarım faaliyetleri iklimin elverişsizliği nedeniyle kısıtlıdır.
C) Bulundukları bölgelerin seyrek nüfuslanmış yöreleridir.
D) Toprak oluşumunda kimyasal çözülme etkilidir.
E) Yıllık yağış tutarının fazla olduğu alanlardır.

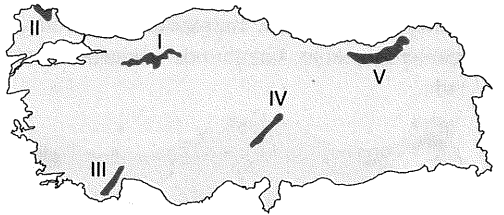
9. Aşağıdaki Türkiye haritasında bazı volkanik alanlar taralı olarak gösterilmiştir.

Yalnızca haritadaki dağılışa göre, seçeneklerde verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Doğuda kapladığı alan batıya göre daha fazladır.
B) Akdeniz ve Karadeniz'de alanı daha sınırlıdır.
C) Güney Marmara'da alanı kuzeyden daha fazladır.
D) Orta Anadolu'da kapladığı alan Güneydoğu Anadolu'dan fazladır.
E) Deniz altı volkanizması ile oluşan alan kara volkanizmasından fazladır.

10. Türkiye'de dağların yükseltisinden dolayı genel olarak fiziki haritalarda kahverengi ile gösterildiği bilinmektedir.

Haritada numaralanmış dağlardan hangisi bu genellemeye uymaz?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

1. Kör vadi, çıkmaz vadi, düden ve galeri gibi şekiller Karstik arazi adı verilen kalker (kireçtaşı) kayalarından bulunduğu alanda su ile temas ederek erimesi sonucunda oluşan şekillerdir. Bu şekiller haritada numaralandırılmış alanlardan IV numaralı Batı Toroslar çevresinde yaygın olarak görülmektedir. V numaralı alanda delta ovaları vardır. III numaralı alanda kayaç yapısı volkaniktir.

CEVAP: D

2. Falez (Yalıyar) dağların kıyı şeridine paralel uzandığı alanlarda görülür. Ancak II ve V numaralı kıyılarda dağlar kıyı çizgisinin gerisinde kaldığından dalgalar bu dağlara çarparak falez oluşturmaz. Delta ovaları olan yerlerde falez bulunmaz. Ayrıca Marmara'daki falezler güneyde Tekirdağ çevresinde değil kuzeyde Kırklareli'nin Yıldız Dağları kıyılarında görülür. Tekirdağ kıyılarında kumsallar bulunur.

CEVAP: B

3. Türkiye'de Epiojeneze bağlı olarak Anadolu Yarımadası genel olarak yükselirken (I ve III) Karadeniz ve Akdeniz çökmektedir (Deniz olan Akdeniz ve Karadeniz). Çukurova (IV) ve Ergene Ovası'nda (II) biriken kalın tortul tabakalar bu ovaların çöküntüye uğradığını göstermektedir. Ege Denizi, İstanbul ve Çanakkale boğazlarının oluşmasında da epirojenik hareketler etkili olmuştur.

CEVAP: D

4. Dalga ve akıntılar dağların kıyıya paralel uzandığı kıyılarda oldukça etkilidir (I). Düz ve kurak bölgelerde rüzgârlar hâkim kuvvet haline gelir (II). Karstik arazilerde yer altı suları etkili olmaktadır (IV). Yüksek dağlık sahalarda akarsuların aşındırma gücü fazladır (V). Ancak III numaralı alan Kaz Dağları çevresidir. Türkiye'de buzullaşma 2000 metre üzerindeki sahalarda etkili olmuştur. Ege Bölgesi hiçbir zaman buzullaşmaya uğramamıştır.

CEVAP: C

5. Andezit, obsidyen ve bazalt ve tuf gibi kayalar volkanik arazilerde özellikle volkan konilerinin olduğu alanda patlamalar sonucunda oluşan kayalardır. Haritada numaralandırılmış alanlardan III numaralı alanda Erciyes ve Hasan Dağı gibi büyük volkan konilerinin patlamalarına bağlı bu araziler görülür. Haritadaki diğer alanlarda volkan konisi yoktur.

CEVAP: C

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
İ

6. Haritada numaralanmış alanlardan I numaralı İstanbul, II numaralı Çanakkale ve III numaralı Gökova Körfezi'nde ortak olarak görülen kıyı tipi eski akarsu vadilerinin deniz suları tarafından işgal edilmesiyle oluşan Ria kıyı tipidir. IV numaralı Teke Yarımadası'nın güneyinde Dalmaçya, V numaralı Mersin Silifke'de Göksu Irmağının denize döküldüğü yerde Kalanklı kıyı tipi görülür. Bu kıyı tipleri benzerlik göstermez.

CEVAP: E

7. Kıyı kumulları özellikle delta ovalarının kenar kesimlerinde yaygın olarak birikir. Kıyının derinliği, kıyıdaکی açıklık, hâkim rüzgârlar ve getirdiği materyal miktarı gibi değişkenlere bağlı olarak bazı kıyılarda birikim daha fazla ya da az olmaktadır. Haritada numaralanmış kıyılarda IV ve V numaralı deltalarda I ve III numaralı boğazlar çevresi en fazla rastlandığı alanlar iken II numaralı Taşeli Platosu'nun güneyi en az olduğu yerlerden biridir.

CEVAP: B

8. Haritada taralı olarak koyu renkle gösterilen arazilerden biri Güneybatı Ege'de Menteşe Yöresi olarak ifade edilen alan ile Batı Karadeniz'de Küre Dağları Kastamonu Sinop çevresidir. İki alanda seyrek nüfuslu, dağlık engebeli alanlardır. Dağların kıyıya paralel uzanması sayesinde yağış miktarı fazladır. Bulundukları bölgede seyrek nüfuslu olan bu alanlarda toprak oluşumu neme bağlı kimyasal çözülmedir. Ancak bu alanlarda tarım faaliyetlerinin kısıtlı olmasında olumsuz iklim koşulları değil engebe nedeniyle tarla azlığı etkili olmuştur. Kıyı bölgelerinde iklim güzeldir.

CEVAP: B

9. Haritada taralı olarak verilen alanlar gerek volkanik dağlar ve çevresi gerek volkanik platolar ve ovalar gerekse yalnızca lav çıkışlarının olduğu sahaları göstermektedir. En fazla volkanik arazi Doğu Anadolu'da daha sonra Orta Anadolu'da bulunur. Akdeniz ve Karadeniz'de volkanik arazi daha azdır. Güney Marmara Kuzeye göre daha fazla volkanik araziye sahiptir. Ancak haritaya bakılarak volkanik arazilerin oluştuğu jeolojik zamanlara ulaşılamaz.

CEVAP: E

10. Fiziki haritalarda 1000 metreler sarı, 2000 metre sonrası kahverengi ile gösterilir. Haritada numaralanmış dağlardan I numaralı Köroğlu Dağları 2400 metre, III numaralı Bey Dağları 3000 metre, IV numaralı Aladağlar ve V numaralı Kaçkar Dağları 4000 metreye yakın yükseltilere sahiptir. II numaralı Yıldız (Istranca Dağları) 1000 mert civarında yükseltilere sahiptir. Bu nedenle Yıldız haritalarda sarı ile gösterilirken diğer dağlar kahverengi ile gösterilir.

CEVAP: B

1. Aşağıdakilerin hangisinde yer şekillerinin etkili olduğu söylenemez?

- A) Doğu Karadeniz Bölümü'nde heyelanların çok olması
- B) Doğu Anadolu Bölgesi'nde hidroelektrik potansiyelin yüksek olması
- C) Akdeniz Bölgesi'nde deniz turizmine elverişli sürenin uzun olması
- D) Karadeniz Bölgesi'nde kıyıyla iç kesimler arasında ulaşımın güç olması
- E) Marmara Bölgesi'nde makinalı tarımın yaygın olarak yapılabilmesi

2. Ege Bölgesi'nin aşağıdaki özelliklerinden hangisi, diğer dördünün nedeni olarak gösterilebilir?

- A) Ulaşımın batı-doğu yönünde gelişmesi
- B) Dağların kıyıya dik uzanması
- C) Deniz etkisinin iç kısımlara kadar sokulması
- D) Çok sayıda koy ve körfezin olması
- E) Limanların art bölgesinin geniş olması

3. Bir Türkiye fiziki haritasında kahverengi tonlarının fazla olduğu yerlerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Karın yerde kalma süresinin uzun olduğu
- B) Yıllık sıcaklık farkının az olduğu
- C) Gerçek alanla iz düşümsel alan arasındaki farkın fazla olduğu
- D) Akarsuların çağlayanlar oluşturduğu
- E) Ulaşımında güçlüklerle karşılaşıldığı

4. Türkiye'nin aşağıdaki özelliklerinden hangisi, yükseltinin fazla olmasının sonucu değildir?

- A) Bitki türleri bakımından zengin olması
- B) Kara yolu ve demir yolu yapım maliyetinin yüksek olması
- C) Sıra dağların genelde doğu batı yönünde uzanması
- D) Nüfus dağılışının düzensiz olması
- E) Yaylacılığın önemli bir etkinlik olması

5. Kıyı illerinde, kıyı çizgisine paralel uzanan dağ sıralarının bulunması iç kesimlerde yer alan illerde ise kısa mesafelerde büyük yükselti farkının olması, bu illerin sınırları içerisinde aynı mevsimde bile farklı iklim koşullarının görülmesine neden olur.

Buna göre, aşağıdaki illerin hangisinde, il sınırları içindeki iklim koşuldan daha az farklılık gösterir?

- A) Adana B) Erzincan C) Artvin
- D) Kilis E) Hakkâri

6. Türkiye'nin yüksek ve engebeli bir ülke olmasının aşağıdaki ekonomik etkinliklerden hangisi üzerinde etkisi yoktur?

- A) Kış turizmi
- B) Büyükbaş hayvancılık
- C) Yaylacılık
- D) Madencilik
- E) Orman işletmeciliği

Y
A
R
G
I

Y
A
Y
I
N
E
V
İ

7. I. Topraklarının mineral bakımından genellikle zengin olması
II. Turizm açısından önemli yer şekillerine sahip olması

III. Aktif volkanların bulunması

IV. Fay hatları ve püskürük kayaların olduğu yerlerde bulunması

Yukarıdakilerden hangileri Türkiye'deki volkanik arazilerin tümü için ortak bir özelliktir?

- A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

8. Türkiye'nin dağlarıyla ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi doğrudur?

- A) Karadeniz ve Akdeniz kıyıları boyunca uzanan sıradağlar, kırılmayla oluşmuştur.
B) Güncel buzullar çoğunlukla ülkenin doğusundaki dağlar üzerindedir.
C) Ülkenin batısında çok sayıda volkanik dağ vardır.
D) Dağların yükseltisi doğudan batıya doğru gidildikçe artmaktadır.
E) En yüksek zirve kıvrımlı dağlar üzerindedir.

9. Aşağıda verilen ekonomik etkinliklerden hangisinin, topoğrafik koşullara bağlı olarak geliştiği söylenemez?

- A) Karadeniz yaylalarında hayvancılık etkinliklerinin yapılması
B) Kıyı ovalarında tarımsal etkinliklerin yoğun olması
C) Palandöken Dağlarında kış turizminin yoğun olması
D) Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da hidroelektrik santrallerinin fazla olması
E) Çatalca ve Kocaeli platolarında endüstriyel etkinliklerin gelişmiş olması

10. Kaynağını Batı ve Orta Torosların güney yamaçlarından alan akarsuların Akdeniz'e döküldükleri alanlarda büyük deltalar oluşmamıştır.

Bu durum, aşağıdakilerden hangisi ile açıklanabilir?

- A) Yatak eğimlerinin fazla olmasıyla
B) Rejimlerinin düzenli olmasıyla
C) Bitki örtüsünün tahrip edilmesiyle
D) Havzalarındaki kayaların litolojik özellikleriyle
E) Kıyıdaki derinliğin fazla olmasıyla

1. Doğu Karadeniz'de heyelanların fazla olmasında eğim ve engebenin etkisi fazladır. Akarsuların hidroelektrik potansiyelleri üzerinde yer şekilleri ve yükselti etkilidir. Karadeniz'de kıyı ile iç kesimler arasındaki ulaşımın güç olmasında dağların kıyıya paralel ve yüksek olması etkilidir. Tarımda makine kullanımı üzerinde yükselti etkilidir. Ancak Akdeniz Bölgesi'nde deniz turizmine elverişli sürenin uzun olması enlemden kaynaklanmaktadır.

CEVAP: C

2. Ege Bölgesi'nde bulunan dağların çoğunluğu kıyı şeridine dik uzanmaktadır. Kıyıya dik şekilde uzanan dağlar doğu batı doğrultuda uzandığından ulaşım batı-doğu yönünde gelişmiştir. Dağların kıyıya dik uzandığı yerlerde denizel iklim iç kesimlere girebilir. Kıyıya girinti çıkıntı fazla olduğundan koy körfez sayısı fazladır. Kıyı ile iç kesimler arasındaki ulaşımın kolay olması limanların art bölgesinin geniş olmasını sağlamıştır.

CEVAP: B

3. Fiziki haritalarda renkler yükseltileri göstermektedir. Yükselti arttıkça renkler kahverengiye dönüşmektedir. Kahverengi ve tonları fazla olan bir alan hem yüksek hem de engebeldir. Yüksek ve engebeli olan yerlerde karın yerde kalma süresi uzun, sıcaklık farkı fazla, gerçek alan izdüşüm alan farkı fazla, akarsularda çağlayan (şelale) oluşumları görülür ve ulaşım da güçlükler yaşanmaktadır.

CEVAP: B

4. Türkiye'de yükseltinin fazla olması sıcaklık koşullarının değişmesine neden olmaktadır. Sıcaklık değişimi bitki türleri bakımından zengin olmasına neden olmuştur. Nüfus dağılışımda, ulaşımın güç ve maliyetli olmasında yaylacılık yapılmasında yükselti etkilidir. Sıra dağların genelde doğu batı yönünde uzanması yükseltinin değil, kıtalar tarafından kuzey güney yönü sıkıştırılmasıyla ilgilidir.

CEVAP: B

5. İklim koşulları kısa mesafeler içinde değişen illerde yer şekilleri değişkenliği fazladır. İl sınırları içinde yükseltinin fazlaca değişimi, sıcaklık ve yağış koşullarının fazlaca değişmesine neden olmaktadır. Adana, Erzincan, Hakkâri ve Artvin illeri oldukça engebeli arazilere sahip iken Kilis düzlüklerden oluştuğu için iklim değişimi daha azdır.

CEVAP: D

6. Türkiye'nin yer şekillerinin değişkenliği, yükseltinin fazla olması ekonomik faaliyetlerinde çok ve çeşitli olmasına neden olmuştur. Ekonomik faydaları kış turizmi potansiyelinin fazla olması, yaylacılık faaliyetlerinin yapılması, yüksek yaylalarda büyükbaş hayvancılığın yapılması, dağlık arazilerde orman varlığının fazla olmasına bağlı olarak orman işletmeciliğinin yapılması bu ekonomik faydalar arasındadır. Ancak madencilik üzerinde doğrudan yükselti ve engebenin etkisi yoktur. Madenler büyük oranda volkanik kökenlidir

CEVAP: D

7. Türkiye'deki volkanik araziler kıtaların sıkıştırması sonucunda oluşan kırık hatlarını takip eden magmanın yüzeye çıkmasıyla oluşmuştur. Bu araziler mineral bakımından zengindir. Türkiye'de aktif volkan yoktur. Tüm volkanik arazilerde turistik değerler bulunmaz. Fay hatları ve püskürük kayaçlar volkanik arazilerin oluşma nedenidir.

CEVAP: B

8. Türkiye'deki dağlar büyük oranda kıvrımla ile oluşmuştur. Kıvrım dağlar güneyde ve kuzeyde bulunmaktadır. Volkanik dağlar iç ve doğu kesimlerde daha fazladır. Dağların yükseltisi doğudan batıya değil batıdan doğuya doğru gidildikçe artmaktadır. En yüksek zirve olan Ağrı kıvrım değil volkanik dağdır. Güncel buzullar çoğunlukla ülkenin doğusundaki dağlar üzerindedir.

CEVAP: B

9. Ekonomik etkinlikler topografik (yer şekilleri özellikleri değişkenliği) koşullardan fazlaca etkilenmektedir. Yaylacılık etkinliklerinde, tarımsal faaliyetlerde, kış turizmi yapılabilmesinde, akarsuların hidroelektrik potansiyeli üzerinde topografya etkisi vardır. Ancak Çatalca ve Kocaeli platolarında endüstriyel etkinliklerin gelişmiş olması üzerinde platonun kendi özellikleri değil, ulaşımın gelişmiş olması etkilidir

CEVAP: E

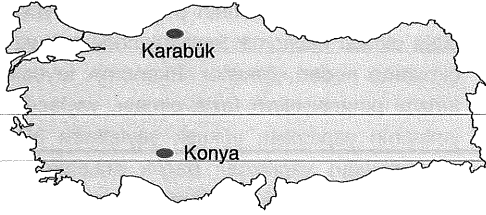
10. Kaynağını batı ve Orta Toroslardan alan Aksu, Köprü çay, Düden ve Manavgat gibi akarsular denize döküldükleri yerlerde delta ovası oluşturamamıştır. Akarsuların geçtiği araziler karstik kayaçlardan oluşmaktadır. Su içinde çözülebilen ve alüvyon bulundurmeyen bu akarsular denize döküldüklerinde delta yapamamıştır. Temel neden karstik arazi nedeniyle (litolojik yapı) alüvyon taşınmamasıdır.

CEVAP: D

Y
A
R
G
I

Y
A
Y
I
N
E
V
I

1.

Yukarıdaki haritada gösterilen Karabük şehrin-den Konya şehrine doğru çizilecek hat boyunca hareket eden bir kişinin, sırasıyla aşağıdaki jeomorfolojik birimlerden hangilerini görmesi beklenir?

- A) Küre Dağları, Cihanbeyli Platosu, Sultan Dağları
- B) Köroğlu Dağları, Haymana Platosu, Cihanbeyli Platosu
- C) Köroğlu Dağları, Haymana Platosu, Sultan Dağları
- D) Küre Dağları, Haymana Platosu, Cihanbeyli Platosu
- E) Köroğlu Dağları, Cihanbeyli Platosu, Sultan Dağları

2. Ege Bölgesi, genellikle horst ve graben sistemlerini meydana getiren tektonik hareketlerle şekillenmiştir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi bu şekillenmenin bir sonucu değildir?

- A) Akarsuların doğu-batı yönünde akması
- B) Kıyı ile iç kesimler arasındaki ulaşımın zor olması
- C) Kıyılarının çok fazla girintili-çıkıntılı olması
- D) Kıyılarda çok sayıda doğal liman bulunması
- E) Denizel hava kütlelerinin iç kısımlara kolay erişebilmesi

3.

Türkiye genel hatlarıyla yüksek, dağlık ve engebeli bir arazi yapısına sahiptir.

Bu durumun ortaya çıkmasında aşağıdakilerden hangisi daha az etkili olmuştur?

- A) Alp orojenez kuşağında bulunması
- B) Epirojenez ile yükselmesi
- C) Akarsu aşındırmasının fazla olması
- D) Aktif fayların bulunması
- E) Farklı kayaç türlerinin bulunması

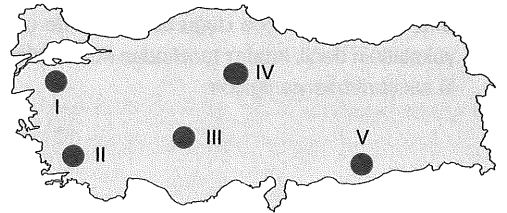
4.

Türkiye'nin jeomorfolojik özellikleri dikkate alındığında aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Erzurum-Kars-Ardahan Platosu'nun oluşumunda akıcı lavların yayılması etkilidir.
- B) Taşeli Platosu'nda karstlaşma etkilidir.
- C) Üçüncü Zaman'da geniş alan kaplayan göller zamanla karalaşmıştır.
- D) Ege Bölgesi'ndeki doğu-batı uzantılı ovalar birer grabendir.
- E) Türkiye'deki volkanik dağlar üzerinde buzullar bulunmamaktadır.

5.

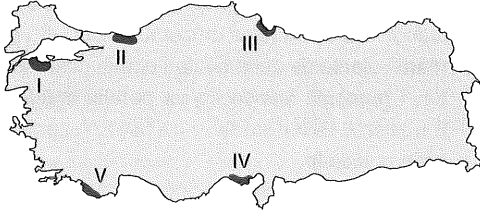
Aşağıdaki haritada bazı alanlar numaralandırılarak koyu renkle gösterilmiştir.

Bu alanların hangilerinde rüzgâr, yer şekilleri üzerinde daha fazla etkilidir?

- A) I ve II
- B) I ve IV
- C) II ve V
- D) III ve IV
- E) III ve V

6. Dağların denize paralel olarak uzandığı yüksek kıyılarda duvar gibi yükselen falezler oluşur.

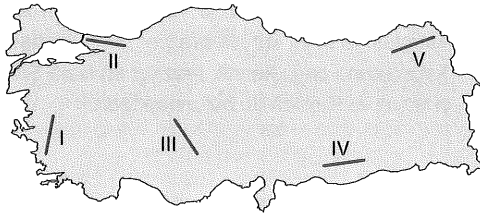
Buna göre haritada numaralarla gösterilen alanların hangisinde, geniş alanlı falez oluşumları görülür?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

7. Aşağıda verilen akarsu ve oluşturduğu delta ovası eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

Akarsu	Oluşturduğu Delta Ovası
A) Kızılırmak	Bafra
B) Sakarya	Karasu
C) Yeşilirmak	Çarşamba
D) Büyük Menderes	Menemen
E) Göksu	Göksu

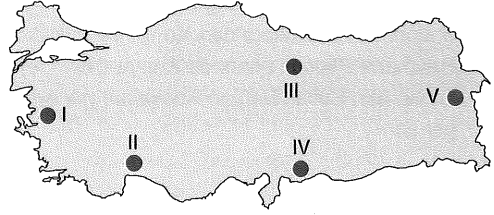
8. Aşağıdaki haritada numaralandırılarak koyu renkle gösterilmiş beş doğrultu verilmiştir.

Yer şekil özellikleri göz önünde alındığında, doğrultu boyunca yükselti farkının en fazla olduğu yer aşağıdakilerden hangisidir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

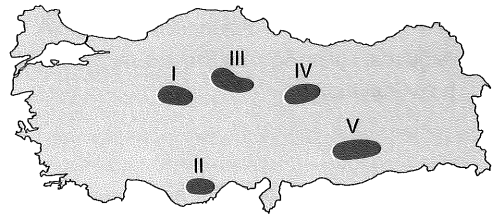
9. Aşağıdaki haritada bazı yerler numaralandırılarak koyu renkle gösterilmiştir.

Bu yerlerin hangilerinde kalker ve jipse bağlı karstlaşmanın tipik örnekleri daha yaygın olarak görülür?

- A) I ve II B) I ve V C) II ve III
D) III ve IV E) III ve V

10. Platolar, Türkiye arazisi içinde geniş yer kaplamaktadır. Bu alanlarda genellikle kuru tarım ve hayvancılık faaliyetleri yapılmaktadır.

Buna göre, yukarıdaki haritada numaralarla gösterilen platolardan hangisi bu faaliyetlerin her ikisi bakımından bu genellemeye uymamaktadır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

1. Karabük ile Konya arasındaki hat arasında Ankara yer alır. Karabük ile Ankara arasında Köroğlu dağları bulunmaktadır (Küre dağları Kastamonu ile Çankırı arasındadır). Ankara'dan Konya'ya gidilirken önce Haymana Platosu sonra da Konya Cihanbeyli platosu yer alır. Sultan Dağları Konya'nın güneybatısında yer alır.

CEVAP: B

2. Ege Bölgesi'nde kırılmalar sonucunda oluşan horst - graben sisteminde dağlar kıyıya dik uzanmaktadır. Doğu batı yönlü uzanan dağlar akarsuların doğu - batı yönlü akmasını, kıyıda girinti çıkıntının fazla olmasını, denize hava kütlelerinin iç kesimlere rahatlıkla sokulabilmesi, kıyıda çok sayıda liman olması bu durumun sonuçlarıdır. Ege'de kıyı ile iç kesimler arasındaki ulaşım zor değil kolaydır.

CEVAP: B

3. Türkiye'nin yüksek, dağlık ve engebeli bir ülke olmasında orojenez nedeniyle kıvrılma ve kırılmaların yaşanması, epirojenez ile toptan yükselme yaşanması, fay hatlarına bağlı kırılma, çökme ve yükselmelerin yaşanması, akarsu aşındırmasıyla arazinin parçalanması bu durumun nedenleridir. Farklı dirençte kayaların bulunması doğrudan değil dolaylı yoldan engebeye neden olurken yüksek olmanın nedeni değildir.

CEVAP: E

4. Türkiye yer şekilleri oldukça çeşitli olup farklı olaylar sonucunda meydana gelmiştir. Erzurum - Kars platoları lav örtülü platolara örnektir. Taşeli platosu karstik kayaların erimesiyle oluşmuştur. Üçüncü jeolojik zamanda Anadolu üzerinde oluşan göller karlaşmaya uğramıştır. Ege'de kırık sistemine bağlı oluşan graben ovaları bulunmaktadır. Ancak volkanik dağlardan olan Ağrı ve Erciyes dağlarında buzullar bulunmaktadır.

CEVAP: E

5. Rüzgârların yer şekillerini meydana getirdiği alanların ortak özelliği alanların düz, kurak ve bitkisiz alanlar olmalarıdır. Haritada numaralandırılan alanlardan bu kurak iklim şartlarını taşıyan III numaralı Orta Anadolu'da Konya çevresi ve V numaralı Güneydoğu Anadolu'da Mardin çevresi en fazla rüzgâr şekillenmesi olan alanlardır.

CEVAP: E

6. Falez adı verilen kıyı diklikleri, dağların kıyı şeridine paralel olarak uzandığı ve kıyıdan itibaren hızla yükseldiği alanlarda görülmektedir. Delta ovalarının olduğu alanlarda falez oluşumu yoktur. III ve IV numaralı alanlarda delta ovaları olduğundan falez yoktur. I numaralı alanda kıyıya paralel dağlar yoktur. II numaralı Batı Karadeniz'de falez oluşumlarına en fazla rastlanılır.

CEVAP: B

7. Seçeneklerde verilen akarsulardan Kızılırmak'ın Samsun'dan Karadeniz'e döküldüğü alanda Bafra deltası bulunmaktadır. Sakarya Nehri'nin Sakarya ilinden Karadeniz'e döküldüğü alanda Karasu deltası oluşmuştur. Yeşilirmak'ın Samsun'dan Karadeniz'e döküldüğü alanda Çarşamba deltası bulunmaktadır. Göksu Nehri'nin mersinden denize döküldüğü alanda Göksu (Silifke) deltası bulunmaktadır. Ancak Menemen deltası Gediz Nehri tarafından oluşturmuştur. Büyük Menderes Nehri'nin deltası Balat deltasıdır.

CEVAP: D

8. Haritada numaralandırılmış alanlardan II numaralı alanda Kocaeli platosu ve Adapazarı ovası bulunmaktadır. Bu alan düzlüklerden oluşmaktadır. III numaralı alanda Cihanbeyli platosu, IV numaralı alanda Harran Ovası, V numaralı alanda Erzurum - Kars platoları bulunur. Ovalar ve platolar olan alanlarda yükselti farkı azdır. I numaralı Ege'de kuzey güney yönünde dağlar ve grabenler bulunur. Bu alanda yükselti farkı fazladır.

CEVAP: A

9. Karstik araziler kireçtaşı (kalker), alçıtaşı (jips) ve kaya tuzuna bağlı oluşmaktadır. Haritadaki numaralı alanlardan I ve V numaralı alanlarda volkanik araziler bulunmaktadır. II ve IV numaralı alanlarda kireçtaşına bağlı karstik araziler bulunmaktadır. Jips kayalarına bağlı karstik araziler en fazla Sivas (III), Ankara ve Kayseri'de bulunmaktadır.

CEVAP: C

10. Haritadaki platolardan I numaralı plato Haymana, III numaralı plato Bozok, IV numaralı Plato Uzunyayla ve V numaralı plato Şanlıurfa platolarıdır. Orta Anadolu ve Güneydoğu Anadolu platolarında hem tarım hem de küçükbaş hayvancılık yapılmaktadır. Ancak II numaralı Taşeli platosunda yüzeyde su olmadığından ve arazi taşlardan oluştuğundan tarım yoktur. Taşeli platosunda sadece kıl keçisi yetiştiriciliği yapılır.

CEVAP: B

SORULARA BAŞLAMADAN ÖNCE KISA BİLGİLER

- Türkiye’de sıcaklığın bölgeler arasındaki dağılışı en etkili faktör yükseltidir.
- Türkiye’de güneyden kuzeye sıcaklığın azalma nedeni mutlak konumdur. (Enlem)
- Türkiye’nin kış aylarında en sıcak bölgesi Akdeniz’dir. Nedeni: enlem ve nemlilik.
- Türkiye’nin hem kış hem de yaz aylarında en soğuk yöresi Kuzeydoğu Anadolu’dur (Erzurum – Kars).
- Yaz aylarında en sıcak bölgenin Güneydoğu olmasında enlem ve karasallık etkisi belirgindir.
- Türkiye’de kıyılardan iç kesimlere karasallığın etkisi ile doğuya doğru yükseltinin etkisi ile sıcaklık farkları artar.
- Kıyı kesimlerde yıllık sıcaklık farklarının az olmasının nedeni nemlilik.
- Sabah ve akşam vakitlerinde Güneş ışınları aynı açıyla gelmesine rağmen akşam vaktinin daha sıcak olması “ısı birikimi” kavramı ile açıklanır.
- İndirgenmiş izoterm haritalarında sıcaklık üzerinde etkisi olmayan faktör, yükseltidir.
- Gerçek sıcaklık ile indirgenmiş sıcaklık farkı fazla ise merkezin yükseltisi fazladır.
- Gerçek sıcaklığı indirgenmiş sıcaklığına eşit olan merkezler deniz kıyısındadır.
- Türkiye’de sıcaklığın dağılışı üzerinde enlemin, bakının, yer şekilleri ve yükseltinin, karasallık ve denizelliğin, hava kütlelerinin ve rüzgârların etkisi vardır.
- Türkiye’nin mutlak konumuna bağlı görülen tek iklim, Akdeniz iklimidir. Diğer iklimler özel (göreceli) konumdur.
- Türkiye’ye kuzeybatı yönünden gelen ve yağış bırakan basınç İzlanda Dinamik Alçak Basınç’tır.
- Türkiye’ye kuzeydoğu yönünden gelen ve ayaz yaşanmasına neden olan basınç Sibirya Termik Yüksek Basınç’tır.
- Türkiye’ye güneybatı yönünden gelen ve tüm yurttaki sıcak yazların geçmesini sağlayan basınç, Asor Dinamik Yüksek Basınç’tır.
- Türkiye’ye güneydoğu yönünden gelen Basra Termik Alçak Basınç kaynağını Muson ikliminden alır.

Y
A
R
G
I

Y
A
Y
I
N
E
V
I

- İzlanda ve Asor Dinamik Basınçlarının oluşumu Dünya’nın günlük hareketine bağlı olup yıl boyunca etkili olan basınçlardır.
- Türkiye’de kuzeyden gelen rüzgârların sıcaklığı düşürüp güneyden esen rüzgârların sıcaklığı artırması Türkiye’nin mutlak konumuna bağlıdır.
- Rüzgârlar basınç farkına bağlı olarak ortaya çıkar, hareket yüksek basınçtan alçak basınca doğrudur. Basınç farkı ortadan kalktığında rüzgâr durur.
- Karayel, kuzeybatı yönünden etkili olup etkili olduğu dönemde yağışlara neden olur.
- Yıldız, kuzeyden etkili olup etkili olduğu dönemde Karadeniz’de denizin kabarmasına neden olarak deniz ulaşımını ve balıkçılığı olumsuz etkiler.
- Poyraz, kuzeydoğu yönünden etkili olup oldukça soğuk etki eden ve tipilere neden olan rüzgârdır.
- Samyeli rüzgârı güneydoğu yönünden gelen bir rüzgârdır. Keşişleme adıyla bilinmesi Bursa Uludağ’dan güneydoğu yönünde Marmara’ya doğru esmesidir. Uludağ’ın eski adı Keşiş Dağı’dır.
- Lodos güneybatı yönünden gelir. İstanbul çevresinde fırtına şeklinde etkili olarak deniz ulaşımını olumsuz etkiler. Güney Marmara’da bacaları tıkayarak soba zehirlenmelerine neden olur.
- Kible, güney yönünden gelerek Akdeniz’de sıcak etki yaratır.
- Meltem rüzgârlarının kaynağı dünyanın günlük hareketidir.
- Meltem rüzgârları yağış bırakmaz.
- Ege Bölgesi’nde deniz meltemlerine “imbat” adı verilir.
- Fön rüzgârlarına Anadolu’da “kar yiyen” veya “bakır sattıran” adı verilir.
- Avusturya Alplerinde fön rüzgârına “Türk rüzgârı” adı verilir.
- Fön rüzgârı nemi azalttığından yağış getirmez.
- Rize çevresinde etkili olan fön rüzgârı turuncgöl yetişmesini sağlar.
- İstanbul ve Çanakkale Boğazlarında hâkim rüzgârlar poyrazdır ve lodostur.

SORULARA BAŞLAMADAN ÖNCE KISA BİLGİLER

- Yıl boyunca mutlak nemin en yüksek olduğu bölge, Akdeniz'dir.
- Kıyılarda mutlak nem yüksek, iç kesimlerde düşüktür.
- Yaz aylarında sıcaklık arttığından maksimum nem artar ve yağışlar azalır.
- Maksimum nemin en yüksek olduğu bölge, Güneydoğu Anadolu'dur.
- Bağıl nem, havanın neme doymasıdır. En yüksek bağıl nemlilik Karadeniz'dedir.
- Yazdan kışa geçildiğinde, gündüzden geceye geçildiğinde, kıyıda iç kesimlere geçildiğinde mutlak nem azalır.
- Kıştan yaza geçildiğinde, geceden gündüze geçildiğinde maksimum nem artar.
- Bir yörede yağış olması için hava kütlelerinin mutlaka yükselmesi gerekir.
- Türkiye'de en fazla yağış oluşum şekli, cephedir.
- Cephe yağışları Türkiye'nin Orta Kuşak olmasından kaynaklanır.
- İç Anadolu'da ilkbahar'da görülen konveksiyonel yağışlara "kırkikindi" adı verilir.
- Erzurum-Kars'ta yaz aylarında konveksiyonel yağışlar görülür.
- Akdeniz ve Karadeniz'de yağış miktarının fazla olma nedeni cephe sistemlerine bağlı gelen hava kütlelerinin orografik (yamaç) yükselmesidir.
- Çiy, sis, yağmur ve kar gibi yağış şekilleri bitkiler açısından besleyici iken kırağı, kırç ve dolu bitkilere zarar verir.
- Türkiye'nin en fazla yağış alan yeri Rize (Doğu Karadeniz)'dir.
- Türkiye'nin en az yağış alan yeri Tuz Gölü çevresidir.
- Dağların kıyıya paralel uzandığı kıyılar, çevresine göre yüksek yerler, hâkim hava kütlelerine açık yamaçlar daha fazla yağış alır.
- Akdeniz iklim bölgesinde en fazla yağış kış aylarında düşmektedir.
- Bir yağış grafiğinde yağış her ay 50 mm üzerinde ise o merkezde yağış rejimi düzenlidir.
- Türkiye'de yağış rejiminin tek düzenli olduğu iklim Karadeniz iklimidir.
- Karadeniz iklimi görülen yerlerdeki fındık, Akdeniz iklimi görülen yerlerdeki zeytin kanıttır.
- Ilıman karasal iklim olarak bilinen iklim "İç Anadolu Tipi Karasal" sert karasal olarak bilinen iklim "Doğu Anadolu Tipi Karasal" olarak sorulabilir dikkat ediniz.
- Karadeniz Bölgesi'ndeki çay, zeytin ve turuncgil, Iğdır Ovası'ndaki pamuk, Akdeniz'deki muz mikroklima olarak yetiştirilmektedir.
- Çayı Türkiye'ye getiren kişi ziraat mühendisi "Zihni Derin"dir.
- Türkiye'de en fazla iklim görülen bölge Marmara'dır (kuzeyde Karadeniz, güneyde Akdeniz batıda ise İç Anadolu Tipi karasal iklim görülür).

Sorulara Başlamadan Önce Coğrafi

Terimler Sözlüğü

- **İzoterm:** Eş Sıcaklık Eğrisi
- **İzobar:** Eş Basınç Eğrisi
- **Bar:** Basınç Birimi
- **İnversiyon:** Sıcaklık Terselmesi
- **Gerçek sıcaklık:** Bir merkezin yükseltisindeki sıcaklığı
- **İndirgenmiş sıcaklık:** Bir merkezin yükselti dikkate alınmadan hesaplanan sıcaklığı
- **Termik Basınç:** Sıcaklığa bağlı oluşan basınç
- **Dinamik Basınç:** Dünya'nın dönüşüne bağlı oluşan basınç
- **Frontal Yağış:** Cephe Yağışı
- **Orografik Yağış:** Kıyıya paralel dağ yamaçlarındaki yağış türü
- **Nisbi Nem:** Bağıl Nem
- **Doyma Noktası:** Maksimum Nem
- **Mikroklima:** Küçük İklim
- **Makroklima:** Büyük İklim

1. Türkiye'nin göreceli konumundan kaynaklanan özellikleri kuzeye doğru gidildikçe sıcaklığın düzenli azalış göstermesini engellemektedir.

Aşağıdaki illerden hangisinin ortalama kış sıcaklık değerinin Yozgat'tan daha yüksek olması enlem sıcaklık ilişkisi ile çelişir?

- A) Adana B) Muğla C) Burdur
D) Giresun E) Hatay

2. Bir merkezin bulunduğu yükseltideki sıcaklığına gerçek sıcaklık, deniz seviyesinde kabul edilerek hesaplanan sıcaklığına indirgenmiş sıcaklık adı verilir. Yükselti farkı arttıkça gerçek sıcaklık ile indirgenmiş sıcaklık arasındaki fark da artar.

Buna göre, aşağıdaki kentlerden hangileri arasında gerçek sıcaklık ile indirgenmiş sıcaklık farkının daha fazla olduğu söylenebilir?

- A) Manisa - İzmir
B) Edirne - Tekirdağ
C) Antalya - Konya
D) Sivas - Erzincan
E) Balıkesir - Çanakkale

3. Karadeniz'in doğusunda yağış rejiminin düzenli ve yağış miktarının fazla olmasının aşağıdakilerden hangisi üzerinde etkili olduğu söylenemez?

- A) Çay ve fındık üretilmesi
B) Ulaşım maliyetlerinin yüksek olması
C) Topraklardaki yıkanmanın fazla olması
D) Heyelan olaylarının sık yaşanması
E) Akarsu debilerinin yüksek olması

4. Akdeniz ikliminde yetişen zeytin, Karadeniz iklimi içindeki Çoruh Vadisi'nde de yetişmektedir.

Aşağıdakilerden hangisinde buna benzer bir durum yaşanmaktadır?

- A) Yozgat'ta yeşil mercimek yetişmesi
B) Kilis'te Antep fıstığı yetişmesi
C) Diyarbakır'da pamuk yetişmesi
D) Rize'de narenciye yetişmesi
E) Aydın'da incir yetişmesi

5. Bir yörede yağışın oluşmuş olması bağıl nemin en yüksek düzeye ulaşmış olmasını ifade eder. Neme doymuş hava kütlelerinin fazla nemi yağış olarak düşmektedir.

Aşağıdaki illerin en fazla yağış aldıkları mevsim dikkate alındığında hangisinde yaz döneminde bağıl nemin daha fazla olduğu söylenebilir?

- A) Karaman B) Bilecik C) Adıyaman
D) Kars E) Uşak

6. Akdeniz ikliminin belirgin olduğu yerlerde yaz mevsiminin sıcak ve kurak geçmesi, aşağıdaki-lerden hangisinde etkili değildir?

A) Orman yangınları
B) Tarımda sulamaya gereksinimi
C) Kıl keçisi yetiştiriciliği
D) Deniz turizmi süresi
E) Pamuk üretimi

7. Yaşadığı yer ile ilgili bilgi veren bir kişi mevsimler arasında belirgin yağış farklarının olmadığını, kışla-rın genel olarak ılık geçtiğini ve yıllık yağış miktarının fazla olduğunu söylemiştir.

Verilen bilgilere göre bu kişinin aşağıdaki iller-den hangisinde yaşadığı söylenemez?

A) Bartın B) Bayburt C) Trabzon
D) Sinop E) Artvin

8. Güneşlenme süresi ile bulutluluk arasında ters orantı vardır. Enleme bağlı güneyden kuzeye azalan güneşlenme süresi havanın kapalı olduğu dönemlerde ve yerlerde düşmektedir.

Buna göre, aşağıda illerin iklim özellikleri dikkate alındığında hangisinde yaz mevsiminde güneşlenme süresinin daha az olması beklenir?

A) Ardahan B) Konya C) Kilis
D) Malatya E) Muğla

9. Akdeniz ve Karadeniz kıyılarındaki bağıl nem oranı, Ege kıyılarına oranla daha fazladır.

Bu duruma neden olan faktör aşağıdakilerden hangisinin de nedeni olarak değerlendirilebilir?

A) Güneydoğu Torosların güney yamaçlarında maksimum nemin kuzey yamaçlarından yüksek olması
B) Türkiye’de güneyden kuzeye doğru gidildikçe sıcaklık ortalamalarının azalması
C) Aydın-Denizli arasındaki bitki örtüsü farklılığının Trabzon-Gümüşhane arasına göre daha az olması
D) Altınbaşak ovasında tarımsal sulamaya duyulan ihtiyacın Yüksekova’ya göre daha fazla olması
E) Orta enlem siklonların etkisiyle şiddetli sağanak yağışların ortaya çıkması

10. Türkiye’de coğrafi koşullara bağlı olarak bölgelere göre ortalama sıcaklık değerlerinde belirgin farklılıklar görülür. Enlem, yükselti, nem, karasallık gibi faktörler sıcaklığın dağılışında belirleyici olmaktadır.

Buna göre Türkiye’de sıcaklığın dağılışıyla ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

A) İskenderun körfezinde sıcaklık ortalaması Edremit körfezine göre yüksektir.
B) Sıcaklık ortalamalarının en düşük olduğu yerler Kuzeydoğu Anadolu’da bulunur.
C) Akdeniz kıyıları ve Güneydoğu Anadolu’da sıcaklık ortalamaları 16-20°C arasındadır.
D) Aynı enlemde yer alan merkezlerde sıcaklık ortalamaları benzerlik göstermektedir.
E) Akdeniz kıyılarında sıcaklık ortalaması Karadeniz kıyılarından 5-8 °C daha yüksektir.

1. Enlem-sıcaklık ilişkisine göre Türkiye'de yer alan merkezlerde daha güneyde yer alan merkezin daha sıcak olması beklenir. Özellikle kış mevsiminde sıcaklığın dağılışı üzerinde denizellik karasallık faktörü etkili olmakta ve daha kuzeyde yer alan Giresun deniz kıyısında yer aldığı için Yozgat'tan daha sıcak olmaktadır. Bu durum enlem-sıcaklık ilişkisine ters düşmektedir.

CEVAP: D

2. Seçeneklerde verilen illerden İzmir, Tekirdağ, Çanakkale ve Antalya deniz seviyesinde olduklarından yükseltileri 0 metredir. Manisa 70, Edirne 42, Sivas 1285, Erzincan 1185 ve Balıkesir 70, Konya 1016 metre yüksekliktedir.

- Manisa – İzmir arası fark: 70 metre
- Edirne – Tekirdağ arası fark: 42 metre
- Antalya – Konya arası fark 1016 metre
- Sivas – Erzincan arası fark 100 metre
- Balıkesir – Çanakkale fark 70 metredir.

CEVAP: C

3. Karadeniz'in doğusunda ulaşım maliyetlerinin fazla olması yağış rejimiyle ve miktarıyla ilgili değil yer-yüzü şekillerinin engebeli olmasıyla ilgilidir. Çay ve fındık yıl boyunca yağış isteyen bir alanda yıkanmış asitli topraklarda yetişir. Heyelan üzerinde aşırı sağanak yağışlar etkidir. Akarsu debileri yani taşıdıkları su miktarı doğrudan yağış miktarı ile ilgilidir.

CEVAP: B

4. Akdeniz ikliminde yetişen zeytinin Karadeniz iklimi içindeki Çoruh Vadisi'nde de yetişmesi mikro klima iklim olarak ifade edilir. Türkiye'deki diğer mikro klima olaylar şunlardır:

- Doğu Karadeniz'de çay yetişmesi
- Iğdır'da pamuk yetişmesi
- Akdeniz'de muz yetişmesi
- Rize'de turuncgiller (narenciye) yetişmesi

CEVAP: D

5. Yaz aylarında bağıl nemin yüksek olduğu yerlerde yaz yağışı görülür. Yaz yağışı alan yerler Kuzeydoğu Anadolu platolarıdır. Bu alandaki Erzurum, Kars ve Ardahan yaz yağışı alır. Seçeneklerde verilen illerden karaman ve uşak ilkbaharda, Adıyaman ve Bilecik kışın yağış almaktadır.

CEVAP: D

Y
A
R
G
I

Y
A
Y
I
N
E
V
I

6. Akdeniz ikliminin belirgin olarak görüldüğü yerlerde yaz mevsiminin sıcak ve kurak geçmesi orman yangını riskini, tarımda sulama gereksinimi, deniz turizmi süresini ve pamuk üretimini artırmaktadır. Kıl keçisi yetiştiriciliği Akdeniz Bölgesi'nin engebeli alanlarda görülen maki bitki örtüsü varlığı ile ilgilidir.

CEVAP: C

9. Türkiye'de dağlar doğu-batı doğrultusunda uzanmaktadır. Bu durum Akdeniz ve Karadeniz kıyılarındaki dağların kıyı çizgisine paralel uzanması, Ege'de ise dik uzanmasının nedenidir. Dağların uzanış doğrultusu bağıl nem ve yağış üzerinde etkili olmaktadır. Benzer bir durum da Aydın-Denizli arasındaki bitki örtüsü farklılığının Trabzon-Gümüşhane arasına göre daha az olması üzerinde etkili olmaktadır. Dağların kıyı çizgisine paralel uzandığı yerlerde kıyı ile iç kesimler arasındaki iklim farklılığı dik uzandığı kıyılara göre daha azdır.

CEVAP: C

7. Mevsimler arasında belirgin yağış farklarının olmadığı, kışların genel olarak ılık geçtiği ve yıllık yağış miktarının fazla olduğu iklim Karadeniz iklimidir. Bu iklim kıyı kuşağında yer alan Karadeniz illerinde belirgin olarak yaşanır. Bartın, Sinop, Artvin ve Trabzon Karadeniz kıyı kuşağı illeridir. Ancak Bayburt Karadeniz Dağları'nın iç kesimlerinde denizel etkiden uzak karasal iklim şartları görülen bir ildir. Bölge olarak Karadeniz'de olmasına rağmen görülen iklim Karadeniz değildir.

CEVAP: B

10. Türkiye'de Enlem etkisiyle güneyden kuzeye gidildikçe ve yükseltinin batıdan doğuya doğru artması nedeniyle sıcaklıklar düşmektedir. Yani aynı enlemde olsa bile iki merkezin yüksekti, nem vb. farkı sıcaklıklarının değişmesine neden olmaktadır. Aynı enlemde ger alıp Ege kıyılarında yer alan bir merkez Doğu Anadolu'daki bir merkezden sıcaktır.

CEVAP: D

8. Seçeneklerde verilen illerden Ardahan'da yaz mevsimi diğer illere oranla daha yağışlı geçtiğinden bulutluluk oranı fazla, güneşlenme süresi daha azdır. Diğer illerde yaz mevsiminde nem oranı ve bulutluluk azaldığından güneşlenme süresi artmaktadır.

CEVAP: A

Y
A
R
G
I

Y
A
Y
I
N
E
V
İ

1. Aşağıdaki tablo bazı illerin Ocak Ayı sıcaklık ortalamalarını göstermektedir.

İller	Ocak Ayı Sıcaklık Ortalaması (°C)	İller	Ocak Ayı Sıcaklık Ortalaması (°C)
Şanlıurfa	5,6	Ankara	0,4
Antalya	9,9	Sivas	- 3,2
İzmir	8,9	Malatya	- 0,1
İstanbul	5,7	Ardahan	- 11,3
Sinop	7	Iğdır	- 3,3

Buna göre Ocak ayında sıcaklığın dağılışı üzerinde aşağıdakilerden hangisinin etkisi diğerlerine göre daha fazladır?

- A) Yükselti B) Enlem
C) Nem D) Bakı
E) Güneşlenme süresi

2. Türkiye'de görülen makro iklimlerden biri Akdeniz diğeri Karadeniz iklimidir. Bu iklimlerin Akdeniz ve Karadeniz bölgelerinde görülen tipleri ile ilgili benzer özellikler bulunmaktadır.

Aşağıdaki seçeneklerde bu iklimlerin benzer yönleri ile ilgili verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Kıyıda dar bir şerit halinde görülmeleri
B) Kış sıcaklıklarının 0 derece üzerinde olması
C) Yıllık yağış miktarının Türkiye ortalamasının üzerinde olması
D) Göreceli konumdan nemliliğe bağlı oluşmaları
E) Kış aylarında don olaylarının daha az yaşanması

3. Türkiye'nin bir yarımada ülkesi olması ulaşım çeşitliliği, denizel kıyı iklimlerinin oluşması ve turizm çeşitliliği gibi özellikler üzerinde etkili olduğu gibi bazı rüzgârların da görülmesinde etkili olmaktadır.

Aşağıdaki rüzgârlardan hangisinin görülmesi anlatılan özelliğin sonucudur?

- A) Fön B) Meltem C) Yıldız
D) Samyeli E) Poyraz

4. Türkiye'de etkili olan rüzgârlar geldikleri yöne göre isim alırlar.

Türkiye'nin illerinde görülen rüzgârlar ve geliş yönleri ile ilgili eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?

- A) Adana'da Kible güneyden esmektedir.
B) İstanbul'da Karayel kuzeydoğudan esmektedir.
C) Ankara'da Lodos güneybatıdan esmektedir.
D) Samsun'da Yıldız kuzeyden esmektedir.
E) Diyarbakır'da Samyeli güneydoğudan esmektedir.

5. Deniz üzerinden karalara doğru hareket eden hava kütleleri karşılaştıkları dağ sıralarında yamaçlar boyunca yükselerek soğumaya başlar. Soğuma ile birlikte havanın nem taşıma kapasitesi azalarak nemin fazlası yamaçlara yağış olarak düşer. Bu tür yağışlara orografik yükselmeye bağlı yağış adı verilir.

Aşağıdaki dağlık sahalardan hangisinde bu tür yağışlar daha az görülmektedir?

- A) Küre Dağları'nın kuzey bakı yamaçlarında
B) Rize Dağları'nın kuzey bakı yamaçlarında
C) Canik Dağları'nın güney bakı yamaçlarında
D) Bolkarlar'ın güney bakı yamaçlarında
E) Istranca Dağları'nın kuzey bakı yamaçlarında

6. Orta Toroslar'ın güney yamaçlarında güneş ışınları daha büyük açılarla gelerek dağın kuzey yamacına göre güney yamaçlar daha fazla güneşlenmektedir. Bu dağın kuzey yamaçlarında ve eteklerindeki düzlüklerde ise açılar daha eğik gelmektedir.

Yukarıda anlatılan durum sıcaklık ve güneşlenme ile ilgili aşağıdakilerden hangisini tanımlamaktadır?

- A) Yükselti
B) Eğim ve baki
C) Dağların uzanışı
D) Günün saati
E) Denize yakınlık

7. Türkiye'de Akdeniz iklimi olarak geniş bir alanda etkili olan makro klima sahası Marmara Denizi çevresinden Batı Anadolu'nun kıyıya yakın alanları ve Akdeniz bölgesinin kıyı kuşağı ile Güneydoğu Anadolu'nun batısına kadar sokulmaktadır.

Yukarıdaki bilgilere göre aşağıdaki illerden hangisinde Akdeniz ikliminin görüldüğü söylenmez?

- A) Tekirdağ
B) Yalova
C) Gaziantep
D) Karaman
E) Hatay

8. Türkiye'de yazlar genel olarak kurak geçmektedir. Bu durum akarsuların havzalarına düşen yağış miktarının azalmasına neden olmaktadır.

Türkiye'de yaz mevsiminde aşağıda verilen akarsulardan hangisinin havzasına düşen yağış miktarı diğerlerinden fazladır?

- A) Asi
B) Sakarya
C) Kura
D) Gediz
E) Manavgat

9. Türkiye'de sıcaklık güneyden kuzeye, batıdan doğuya, kıyılardan iç kesimlere ve kısa mesafeler içinde değişiklik göstermektedir.

Buna göre, sıcaklık değişimi üzerinde aşağıdakilerden hangisinin etkisinden söz edilmemiştir?

- A) Yükseltinin artışı
B) Eğim ve Baki değişimi
C) Nemliliğin azalması
D) Güneş ışınlarının geliş açısının daralması
E) Yer şekillerinin değişkenliği

10. Türkiye'nin iklimi üzerinde etkili olan faktörlerden biri de etrafında oluşan basınç sistemlerinin etkisidir. Bu basınçlardan biri de Asor basıncıdır. Bu basınç sistemi etkisiyle Türkiye'de yaz aylarında sıcaklıklar mevsim normalleri üzerinde seyreder ve kuraklık şiddetinde artış yaşanır.

Aşağıdaki illerden hangisi bu basınç sisteminin etkilerine daha az maruz kalmaktadır?

- A) Konya
B) Hatay
C) Diyarbakır
D) Aydın
E) Bartın

1. Tablo incelendiğinde genel olarak kıyı bölgelerde yer ala illerin iç bölgelerde yer alan illere göre sıcaklık ortalamasının daha fazla olduğu görülmektedir. Bu durum nemin sıcaklığa etkisidir. İstanbul'un Ankara'dan sıcak olması enlemle, Sivas'ın Iğdır'dan sıcak olması yükselti ile Sinop'un Malatya'dan sıcak olması güneşlenme süresi ile çelişmektedir.

CEVAP: C

2. Akdeniz ve Karadeniz iklimleri dağların kıyıya paralel uzandığı yerlerde kıyıda dar bir kuşak halinde görülmektedir. Akdeniz ikliminde kış sıcaklıkları 10, Karadeniz ikliminde 5 derece civarındadır. Bu nedenle don olayları daha az yaşanır. Karadeniz ikliminde yağış 1500 – 2000 mm, Akdeniz ikliminde 1000 – 1500 mm civarındadır. Türkiye ortalama yağışı 600 mm'dir. Ancak iki ikliminde oluşumunun göreceli konum olduğu bilgisi yanlıştır. Karadeniz iklimi göreceli konumdan nemliliğe bağlı ortaya çıkmış iken Akdeniz iklimi mutlak konum (Orta Kuşak) sonucu olarak oluşmuştur.

CEVAP: D

3. Fön rüzgârı dağlardan aşağı inen sıcak havadır. Samyeli, Poyraz ve Yıldız rüzgârları kaynağı mutlak konumdur. Türkiye'nin yarımada özelliği kara ve deniz meltemlerinin; yer şekillerinin engebeli olması da dağ ve vadi meltemlerinin oluşmasına neden olmuştur.

CEVAP: B

4. Seçeneklerde verilen rüzgârlardan kible tam güneyden, Lodos güneybatıdan, yıldız tam kuzeyden ve samyeli güneydoğudan esmektedir. İllerin yeri fark etmeksizin rüzgârları geldiği yön değişmez. Ancak İstanbul'a Karayel'in kuzeydoğudan geldiği bilgisi yanlıştır. Karayel kuzeybatıdan esmektedir. Kuzeydoğudan İstanbul ve diğer kentlerde etkili olan rüzgâr poyrazdır.

CEVAP: B

5. Yamaç yağışları (Orografik yağışlar) dağların kıyıya paralel olduğu yerlerde dağların denize bakan yamaçlarında görülür. Seçeneklerde verilen dağlardan Rize, Istanca, Küre ve Canik dağlarının denize bakan yamaçları kuzey bakı yamaçlarıdır. Canik Dağları'nın güney bakı yamaçları daha az yağış alır. Akdeniz'de ise Bolkar ve Aladağlar'ın denize dönük yamaçları güney bakı yamaçları olduğundan yağış güney bakı yamaçlarda daha fazladır.

CEVAP: C

Y
A
R
G
I

Y
A
Y
I
N
E
V
I

6. Türkiye'de dağlar genel olarak doğu batı doğrultusunda uzanmaktadır. Türkiye Kuzey Yarım Küre'de Yengeç Dönencesi'nin kuzeyinde yer aldığından öğle vakti güneş ışınları dağların güney bakı yamaçlarına daha büyük açı ile gelir. Bu nedenle dağların güney yamaçları kuzey yamaçlarına göre güneşlenme süresinin daha fazla olduğu yamaçlardır. Üst bilgide vurgulanan durum dağların güney ve kuzey bakı yamaçlarındaki bakı ve eğim değişimidir.

CEVAP: B

9. Türkiye'de güneyden kuzeye doğru sıcaklığın azalmasının nedeni Güneş ışınlarının geliş açısının daralmasıdır. Batıdan doğuya sıcaklığın azalmasının nedeni yükseltisinin artışıdır. Kıyıda iç kesimlere doğru sıcaklığın azalmasının nedeni nemliliğin azalmasıdır (karasallığın artışı olarak da verilebilir). Kısa mesafeler içinde sıcaklığın değişmesinin nedeni Yer şekillerinin değişkenliğidir. Ancak eğim ve bakıya bağlı dağların güney ve kuzey yamaçlarındaki değişime değinilmemiştir.

CEVAP: B

7. Akdeniz iklimi Marmara Bölgesi'nde Marmara Denizi'ne kıyısı olan illerden görülmektedir. Marmara Denizi'ne kıyısı olan Tekirdağ ve Yalova illerinde bu iklim görülür. Akdeniz illerinden olan Hatay ve Güneydoğu illerinden olan Gaziantep'te de Akdeniz iklimi görülür. Güneydoğu Anadolu'da Gaziantep ve Şanlıurfa'nın bir bölümünde Akdeniz iklimi görülmektedir. Ancak Karaman bölge olarak Akdeniz'e yakın olmakla birlikte Karasallık etkisi ile bu iklim görülmez.

CEVAP: D

10. Azor dinamik kökenli yüksek basınç sistemi kaynağını 30 derece enlemi çevresindeki Azor adalarından alarak sahra çölü ve Akdeniz üzerinden geçerek güneybatı yönünden Türkiye'yi etkisi altına alan basınç sistemidir. Yıl boyunca etkili olan bir basınç olmasına rağmen yaz aylarında etkisini artırırken sıcaklıkların aşırı yükselmesine neden olur. Azor basıncının sıcak etkisinden etkilenmeyen yerler Karadeniz ve Erzurum Kars platolardır. Bartın'da bu basınç etkileri diğer illere göre daha az yaşanmaktadır.

CEVAP: E

8. Türkiye'de genel olarak yaz kuraklığı yaşanmakla birlikte bu kuraklığın daha az olduğu yağışların yaz aylarında devam ettiği yerlerde Doğu Karadeniz ve Erzurum Kars platolardır. Kura Nehri Ardahan'da yer alır. Ardahan Erzurum - Kars platoları en fazla yağışı yaz aylarında alır. Bu alanda yaz kuraklığı belirgin değildir. Diğer akarsuların bulunduğu alanlarda belirgin bir yaz kuraklığı yaşanmaktadır.

CEVAP: C

1. Türkiye’de farklı dönemlerde etkili olan;
I. poyraz,
II. karayel,
III. lodos,
IV. samyeli,
rüzgârlarından hangileri sıcak yerel rüzgârlar olarak tanımlanmaktadır?

A) Yalnız IV B) I ve II C) I ve III
D) II ve IV E) III ve IV

2. I. Kış yağışları yağmur şeklindedir.
II. Kış sıcaklıkları eksi değerlere nadiren düşer.
III. Uzun bir kurak dönem yaşanır.
IV. En fazla yağışı sonbahar mevsiminde
Yukarıda verilenlerden hangileri Türkiye’de Akdeniz iklimi görülen yerlerin ortak özelliklerinden arasında sayılamaz?

A) Yalnız IV B) I ve II C) I ve III
D) II ve IV E) III ve IV

3. Bir yerin doğal bitki örtüsüne bakılarak o yerin iklim özellikleri hakkında çıkarımda bulunmak mümkündür.

Buna göre, Türkiye’de;

- I. Manisa,
II. Karaman,
III. Niğde,
IV. Balıkesir

illerinden hangilerinde zeytin, defne ve zakkum gibi bitkilerin varlığı yazların sıcak ve kurak, kışların ılık ve yağışlı geçtiğini kanıtlamaktadır?

A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

4. Aşağıdaki tabloda bazı şehirlerin 2025 yılı Ocak ayı sıcaklık ortalamaları verilmiştir.

	Şehir	Sıcaklık Ortalaması
I	Mersin	10,8 °C
II	Aksaray	1,1 °C
III	Muğla	8,1 °C
IV	Sinop	5,2 °C

Tabloda verilen şehirlerden hangi ikisi arasındaki sıcaklık farkı enlem – sıcaklık ilişkisine ters düşmektedir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

5. Bir yarım ada özelliği taşıdığı halde Türkiye’de karasal iklim özellikleri görülen yerlerin geniş alan kaplamasında;

- I. Toprak türleri
II. Bitki örtüsü
III. Yer şekilleri

özelliklerinden hangileri etkili olmaktadır?

A) Yalnız I B) I ve II C) Yalnız II
D) II ve III E) Yalnız III

6. Rüzgârın yönü basınç merkezlerinin konumu ve yer şekillerinin uzanış doğrultusuna göre şekillenmektedir. Rüzgârlar boğaz, kanal, vadi vb. yer şekillerinin olduğu alanlarda bu yer şekilleri hangi yönde uzanış gösteriyorsa o doğrultuda esme eğilimindedir.

- I. Karayel
II. Poyraz
III. Lodos
IV. Samyeli

Buna göre Çanakkale boğazında etkili olacak rüzgârlar yönlerine göre sınıflandırıldığında yukarıdaki rüzgârlardan hangilerinin daha sık eseceği söylenebilir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) I ve IV E) III ve IV

7. Cismin bir gramının sıcaklığını 1 °C artırmak için gerekli enerji miktarı özgül ısı olarak adlandırılır. Kara ve denizlerin özgül ısıları arasında fark vardır. Özgül ısı farklılığı karalar ile denizlerin farklı ısınıp farklı soğumasına yol açar. Bu da karalar ile denizler arasındaki sıcaklık ve basınç farkının ortaya çıkmasına neden olur.

- I. Ege kıyılarında yaz ayları boyunca etkili olan deniz meltemleri
II. Batı Karadeniz kıyıları boyunca sonbaharda artış gösteren orografik yağışlar
III. Kış mevsiminde Doğu Anadolu'dan Karadeniz'e doğru esen ve fön karakteri kazanan rüzgârlar

Buna göre yukarıdakilerden hangilerinin oluşumu özgül ısı farklılığı ile açıklanmaz?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

8. Aşağıdaki tabloda Meteoroloji genel müdürlüğü verilerine göre iklim elemanları bakımından enler verilmiştir.

I	En yüksek toplam yağış	Rize
II	En düşük sıcaklık	Çaldıran-Van
III	En düşük ortalama sıcaklık	Yozgat
IV	Günlük en yüksek yağış	Marmaris-Muğla
V	En düşük toplam yağış	Konya

Buna göre verilen tablodaki bilgilerden hangileri yanlıştır?

- A) I ve IV B) II ve III C) III ve IV
D) III ve V E) IV ve V

9. Orta Anadolu'da ilkbahar aylarında Erzurum – Kars Platolarında yaz aylarında meydana gelen konveksiyonel yağışların oluşmasında,

- I. hava kütlelerinin dağlar boyunca yükselmesi,
II. ısınan hava kütlelerinin yükselerek soğuması
III. sıcak ve soğuk hava kütlelerinin karşılaşması

özelliklerinden hangileri etkili olmaktadır?

- A) Yalnız I B) I ve II C) Yalnız II
D) II ve III E) Yalnız III

10. I. Türkiye'de en yağışlı yerler Doğu ve Batı Karadeniz kıyıları ile Menteşe Yöresi, Batı ve Orta Toroslardır.
II. En az yağış alan bölge olmadığı halde buharlaşma şiddeti en fazla olduğu için en kurak bölge Güneydoğu Anadolu Bölgesi'dir.
III. Yaz mevsiminde maksimum nemin en yüksek olduğu bölge Akdeniz Bölgesi'dir.
IV. Kış aylarında güney sektörlü basınç merkezlerinin etkisi ile kar yağışları görülmektedir.

Türkiye'de nemlilik ve yağışlarla ilgili yukarıda verilen özelliklerden hangileri yanlıştır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

1. Türkiye'de etkili olan yerel rüzgârlar, sıcak yerel rüzgârlar ve soğuk yerel rüzgârlar olarak ikiye ayrılmaktadır. Türkiye Kuzey Yarım Küre'de yer aldığından kuzeyden esen rüzgârlar sıcaklığı düşürürken güneyden esen rüzgârlar sıcaklığı artırır. Kuzeyden gelen karayel, yıldız ve poyraz soğuk yerel rüzgârlar iken güneyden gelen samyeli, kible ve lodos sıcak yerel rüzgârlardır.

CEVAP: E

2. Türkiye'de Akdeniz ikliminin görüldüğü alanlarda yazlar sıcak ve kurak geçmektedir. Bu dönem oldukça uzundur. Kışlar ise ılık geçer. Bu nedenle sıcaklıklar kışın nadiren sıfır derece altına düşer ve don olayları nadiren görülür. Bu alanlara en çok yağış kış mevsiminde düşmektedir. En fazla yağışın sonbaharda düştüğü iklim Karadeniz iklimidir.

CEVAP: A

3. Yazların sıcak ve kurak, kışların ılık ve yağışlı geçtiği yöreler Akdeniz ikliminin etkisi altındadır. Bu alanlarda zeytin, defne, zakkum, keçiboynuzu, pırnal meşesi gibi maki türleri yaygındır. Manisa ve Balıkesir Akdeniz ikliminin görüldüğü illerdir. Karaman ve Niğde karasal iklimin görüldüğü illerdir. Bu alanlarda bozkır bitki örtüsü görülür. Yazlar sıcak kurak olmakla birlikte kış ılıkılığı yoktur.

CEVAP: B

4. Türkiye'de enlem - sıcaklık ilişkisine göre birbirine göre daha güneyde yer alan merkezin sıcaklık ortalamasının kuzeyde yer alan merkeze göre daha fazla olması gerekir. Kuzeydeki merkezin daha sıcak olması enlem - sıcaklık ilişkisine ters düşer. Kuzeyde yer alan Sinop'un sıcaklık ortalamasının güneyde olan Aksaray'dan fazla olması bu duruma örnektir.

CEVAP: D

5. Türkiye'de yer şekillerinin etkisi, Karadeniz ve Akdeniz kıyılarında dağların kıyıya paralel uzanması deniz etkilerinin iç kesimlere girmesini engellemiş buna bağlı olarak karasal iklim özelliği görülen alanların geniş olmasına neden olmuştur.

CEVAP: E

6. Çanakkale boğazı kuzeydoğu-güneybatı doğrultusunda uzanış göstermektedir. Bu durumda rüzgârlar en çok kuzeydoğu ve güneybatıdan esecektir. Türkiye'de kuzeydoğu yönlü rüzgârlar poyraz, güneybatı yönlü rüzgârlar ise lodos olarak adlandırılmaktadır.

CEVAP: C

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
İ

7. Meltem rüzgârları günlük sıcaklık farklarının sonucunda ortaya çıkan yerel rüzgârlardır. Gündüz karalar denizlere göre erken ısındıklarından karalara göre daha soğuk olan denizler üzerinde yüksek basınç oluşur ve rüzgâr denizden karaya doğru eser. Kış mevsiminde Doğu Anadolu karasallığının etkisi ile aşırı soğuyup yüksek basıncı konumuna geçtiğinde Karadeniz geç soğuduğu için daha sıcaktır ve alçak basınç oluşur. Bunun neticesinde Doğu Anadolu'dan Karadeniz'e doğru hava hareketliliği olur. Yaklaşık 4000 metreyi bulan Doğu Karadeniz dağlarını aşan rüzgâr alçalırken fön karakteri kazanır. Batı Karadeniz'deki orografik yağışların oluşumu özgül ısı ile açıklanamaz.

CEVAP: B

9. Orta Anadolu Bölgesi'nde ilkbaharda öğleden sonraları etkili olan halk arasında kırkikindi yağışları olarak adlandırılan yağışlar ile Kuzeydoğu Anadolu Platolarında yaz aylarında oluşan yağışlar konveksiyon (yükselim) yağışlarıdır. Isınan hava kütleleri yükselirken soğur ve bağıl nem artar, yağış meydana gelir. Hava kütlelerinin dağlar boyunca yükselmesi yamaç yağışlarını, sıcak ve soğuk hava kütlelerinin karşılaşması cephe yağışlarını tanımlar.

CEVAP: C

8. Sıcaklık ve yağış verilerine göre Türkiye'nin enleri aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Ölçülen Değer	Değer	Ölçüldüğü Yer
En yüksek sıcaklık	49 °C	Şırnak-Cizre
En düşük sıcaklık	-46,4 °C	Van-Çaldıran
En yüksek yıllık ortalama sıcaklık	21,3 °C	Hatay-İskenderun
En düşük yıllık ortalama sıcaklık	-0,2 °C	Kars-Sarıkamsı
Yıllık en yüksek toplam yağış	4074,6 mm	Rize
Yıllık en düşük toplam yağış	114,5 mm	İğdır
Günlük en yüksek yağış	466,3 mm	Muğla-Marmaris

Tabloya göre en düşük ortalama sıcaklık Kars-Sarıkamsı, En düşük toplam yağış ise İğdır'da ölçülmüştür.

CEVAP: D

10. Türkiye'de en yağışlı yerler Doğu ve Batı Karadeniz kıyıları ile Menteşe Yöresi, Batı ve Orta Toroslardır ve en az yağış alan bölge olmadığı halde buharlaşma şiddeti en fazla olduğu için en kurak bölge Güneydoğu Anadolu Bölgesi'dir bilgileri doğrudur. Ancak yaz aylarında maksimum nemin en fazla olduğu bölge en sıcak ve kurak olan Güneydoğu Anadolu'dur. Ayrıca kış aylarında kar yağışları kuzey sektörlü (Sibirya ve İzlanda) basınçlar ile oluşmaktadır.

CEVAP: E

1. I. Antalya ili içinde sıcaklığın kısa mesafede değişmesi
II. Fethiye'deki sıcaklığın Bandırma'dan fazla olması
III. Çanakkale'nin Kars'tan daha sıcak olması

Buna göre, I, II ve III numara ile gösterilen merkezlerde sıcaklık farklılığının nedenleri aşağıdaki-lerden hangisinde birlikte verilmiştir?

I	II	III
A) Enlem	Yükselti	Denizellik
B) Denizellik	Enlem	Yükselti
C) Denizellik	Yükselti	Yer şekilleri
D) Yer şekilleri	Enlem	Yükselti
E) Yükselti	Yer şekilleri	Denizellik

2. I. Batı rüzgârlarının etkili olması Türkiye'nin mutlak konumuyla ilgilidir.
II. Meltem rüzgârları Türkiye'nin yarımada olmasının sonucudur.
III. Türkiye'de bakır sattıran ya da kar yiyen olarak bilinen rüzgâr Etezyen'dir.
IV. Türkiye'de kuzeybatıdan eserek zaman zaman fırtınaya yol açan rüzgâr lodostur.

Türkiye'de rüzgârların özellikleriyle ilgili yukarıda verilen bilgilerden hangileri doğrudur?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

3. I. Sibiryası Basıncı
II. Yükselti
III. Toprak yapısı

Kış aylarında Türkiye'nin en soğuk yerlerinin Kuzeydoğu Anadolu çevresi olmasında yukarıda verilenlerden hangileri etkili olmuştur?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) Yalnız III

4. Yükselti ile yağış arasında doğru orantı vardır.
I. Amik Ovası
II. Uzunyayla Platosu
III. Kaçkarlar

Verilen alanların yağışı azdan fazlaya doğru sıralanışı hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

- A) I - II - III B) I - III - II C) II - III - I
D) II - I - III E) I - II - III

5. **Akdeniz iklimi ile Karadeniz iklimi kıyaslandığında,**

- I. kış sıcaklık ortalamalarının 0 derece üzerinde olması,
II. yağışın mevsimlere dağılımının düzenli olması,
III. mutlak konuma bağlı ortaya çıkması,
IV. Yıllık ortalama yağış miktarının üzerinde yağış almaları

özelliklerinden hangilerinin ortak olduğu söylenebilir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) I ve IV E) III ve IV

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
I

6. Türkiye, mutlak konumu itibarıyla Akdeniz iklim kuşağı içinde yer alır. Bu kuşakta olmasına rağmen ülkemizde çeşitli iklim türleri ortaya çıkmıştır.

Bu durum,

- I. Kısa mesafelerde yükseltinin çok fazla değişmesi,
- II. Denizellik-Karasallık,
- III. Dağların doğu batı doğrultusunda uzanması

faktörlerinden hangileri ile açıklanabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
- D) I ve II E) I, II ve III

7. Türkiye'deki bir alanda yağış oluşabilmesi için;

- I. denizden nemini alarak gelen bir hava kütleinin dağ yamacı boyunca yükselmesi,
- II. akarsu ve göl gibi yüzeylerden ısınarak yükselen hava kütleinin atmosferin soğuk bölgesi ile karşılaşması,
- III. dağların diğer yamacına doğru ısınarak alçalan hava kütleinin maksimum neminin yükselmesi,
- IV. sıcak ve soğuk hava kütlelerinin karşılaşma alanlarında sıcak hava kütleinin yükselmesi

koşullarından hangilerinin gerçekleşmesi gerekmektedir?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve III
- D) II ve IV E) I, II ve IV

8. Yaşadığı yer ile ilgili bilgiler veren bir kişi, karasal iklim koşullarının görüldüğünü, toplam yağış içinde yaz döneminde düşen yağışın daha fazla olduğunu söylemiştir.

Yüksek platolarda yaşadığını ifade eden kişinin,

- I. Erzurum – Kars
- II. Bozok
- III. Uzunyayla
- IV. Ardahan

platolarından hangilerinde yaşadığını düşünebilir?

- A) I ve II B) I ve III E) II ve III
- D) I ve IV E) III ve IV

9. I. Günlük ve yıllık sıcaklık farklarının kıyı kuşağında az olması
- II. Kar örtülü gün sayısının iç ve doğu kesimlere doğru artması
- III. Kuzey sektörlü rüzgârların sıcaklıkları azaltıcı etki yapması
- IV. Sıcaklıkların kuzeye doğru sadece kıyılarda düzenli azalış göstermesi

Türkiye iklimi ile ilgili verilen bilgilerden hangileri üzerinde mutlak konum etkili olmuştur?

- A) I ve II B) I ve III E) II ve III
- D) I ve IV E) III ve IV

10. I. Yıl boyunca etkili olmaktadır.
- II. Dinamik kökenli bir basınçtır.
- III. Etkili olduğu dönemde yağışların artmasına neden olur.
- IV. Kutbi kökenli bir basınç merkezidir.

Türkiye'de etkili olan Azor basıncı ile ilgili yukarıda verilen bilgilerden hangileri doğrudur?

- A) I ve II B) I ve III E) II ve III
- D) II ve IV E) III ve IV

1. Antalya'da yer şekilleri engebeli olduğu için sıcaklıklar kısa mesafelerde değişmektedir. Fethiye enlem olarak Bandırma'ya göre daha güneyde yer aldığı için daha sıcaktır. Çanakkale'nin yükseltisi Kars'a göre daha düşük olduğu için Çanakkale'nin sıcaklık ortalaması Kars'tan daha yüksektir.

CEVAP: D

2. Batı rüzgârları Orta Kuşak ülkelerinde etkili olan bir rüzgâr olduğundan Türkiye'nin doğrudan mutlak konumu ile ilgilidir. Türkiye'de deniz ve kara meltemlerinin görülmesi etrafının denizlerle çevrili olması yani yarımada olması ile ilgilidir. Ancak bakır sattıran ya da kar yiyen rüzgârı Etezyen değil fön rüzgârıdır (Etezyen Ege Denizi'nde kuzeyden güneye esen rüzgârdır). Türkiye'nin kuzeybatısından esen rüzgâr Lodos değil Karayel'dir. Lodos Güneybatı yönünden eser.

CEVAP: A

3. Kış aylarında Türkiye'nin en soğuk yerleri Kuzeydoğu Anadolu adı verilen Erzurum – Kars Ardahan platolarının olduğu alandır. Bu alan yükseltisi fazla olan bu nedenle yerin ısı kaybının en fazla olduğu yerlerden biridir. Ayrıca kış aylarında kuzeydoğu yönünden gelen Sibiryâ kutbi hava kütlelerinin Türkiye'ye giriş yaptığı yer burasıdır. Toprak tipinin iklim üzerinde etkisi yoktur.

CEVAP: B

4. Yükselti arttıkça havanın nem taşıma kapasitesi azalmaktadır. Bu nedenle hava kütlesi içindeki nemin fazlasını yağış olarak bırakmaktadır. Verilen alanlardan yükseltisi az olan Amik Ovası en az yağışlı iken Uzunyayla Platosu yükseltisinin arttığı bir yer olduğundan Amik Ovası'na göre daha fazla yağış alır. Dağlar ise en fazla yağış alan yerlerdir. Doğu Karadeniz'deki Kaçkarlar aynı zamanda kıyıya paralel uzanması nedeniyle en yağışlı yerlerden biridir.

CEVAP: E

5. Akdeniz ikliminde kış sıcaklık ortalamaları 10, Karadeniz'de 5 derece olduğundan I doğrudur. Türkiye'nin yıllık ortalama yağış miktarı 600 mm'dir. Karadeniz'de yağış 2000, Akdeniz'de 1500 mm civarında olduğundan IV doğrudur. Ancak yağışın mevsimlere dağılımının düzenli olması sadece Karadeniz iklimine ait iken mutlak konuma bağlı ortaya çıkması (Orta Kuşak sonucu) sadece Akdeniz iklimine ait bir özelliktir.

CEVAP: D

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
I

6. Türkiye, mutlak konumu itibarıyla Akdeniz iklim kuşağı içinde yer alır. Bu kuşakta olmasına rağmen kısa mesafelerde yükseltinin çok fazla değişmesi, denizellik-karasallık, dağların uzanış doğrultusu gibi faktörlerin etkisiyle ülkemizde çeşitli iklim türleri ortaya çıkmıştır. Dağlar doğu batı yönünde uzandığı için Türkiye'nin kuzeyinde ve güneyinde kıyı bölgeler ile iç bölgeler arasında nem oranlarının değişiklik göstermesi iklimin farklılaşmasına yol açmıştır. Yükselti de sıcaklığın azalmasına ve iklimin karasallaşmasına etkili olmaktadır.

CEVAP: E

7. Denizden nemini alarak gelen bir hava kütlelerinin dağ yamacı boyunca yükselmesi yamaç (orografik yağış) yağışını tanımlamaktadır. Akarsu ve göl gibi yüzeylerden ısınarak yükselen hava kütlelerinin atmosferin soğuk bölgesi ile karşılaşması konveksiyonel (yükselim yağış) yağışını tanımlamaktadır. Sıcak ve soğuk hava kütlelerinin karşılaşma alanlarında sıcak hava kütlelerinin yükselmesi cephe yağışını tanımlamaktadır. Ancak dağın diğer tarafında geçip alçalan ve sıcaklığı artan hava kütlesi fön rüzgârıdır. Fön yağış getirmez.

CEVAP: E

8. Toplam yağış içinde en fazla yağışın yaz aylarında düştüğü yerler kuzeydoğu Anadolu platolarıdır. Kuzeydoğu Anadolu platoları Erzurum – Kars ve Ardahan platolarıdır. Bozok platosu (Yozgat çevresi) ve Uzunyayla (Kayseri ve Sivas çevresi) Orta Anadolu'da bulunur. Orta Anadolu platoları en fazla yağışını ilkbahar aylarında alır. Tüm platolarda karasal iklim görülmele birlikte yaz oranı yüksek olanlar sorulduğu için Erzurum – Kars ve Ardahan platoları düşünülür.

CEVAP: D

9. Türkiye'de enlem etkisine bağlı olarak (mutlak konum) güneyden kuzeye doğru sıcaklık sadece kıyılarda düzenli azalış gösterir. İç kesimlere ve doğuya doğru gidildikçe sıcaklıkların azalması ve karla örtülü gün sayısının artması göreceli konum ile ilgilidir. Sıcaklık farklarının kıyılarda az olmasının nedeni kıyıların nemliliği ile ilgilidir. Nemlilik göreceli konumdan kaynaklanır. Kuzeyden esen rüzgârların sıcaklığı düşürmesi, güneyden esenlerin artırması Kuzey Yarım Küre'de olmamıza (mutlak konum) bağlıdır.

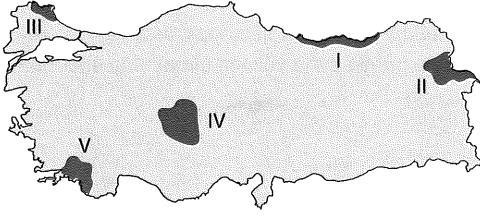
CEVAP: E

10. Türkiye'de etkili olan Azor basıncı kaynağını 30 derece enlemi çevresindeki Azor adalarından almaktadır. Türkiye'ye güneybatı yönünden gelir. Sahra çölü üzerinde sıcaklığını artırır. Yıl boyunca etkili olan dinamik kökenli bir basınç olmasına rağmen en etkili olduğu dönem yaz dönemidir. Yaz aylarında sıcaklıkların aşırı yükselmesine kuraklığa neden olur.

CEVAP: A

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
İ

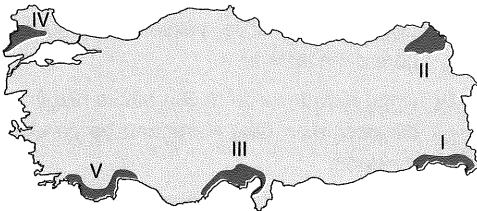
1. Aşağıdaki Türkiye haritasında beş alan numaralarla gösterilmiştir.

Yukarıda haritada numaralanmış yerlerdeki iklim özellikleri ile ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) I ve III numaralı alan en fazla yağışını aynı mevsimde almaktadır.
B) II numaralı alanda en fazla yağış yaz aylarında düşmektedir.
C) V numaralı alanda en fazla yağış kış mevsiminde yağmur şeklinde düşmektedir.
D) IV numaralı alan Türkiye'nin en az yağış alan yöresidir.
E) I, III ve V numaralı alanlar kışlar ılık geçmektedir.

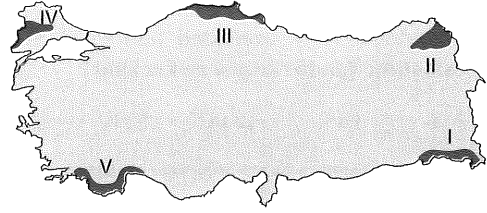
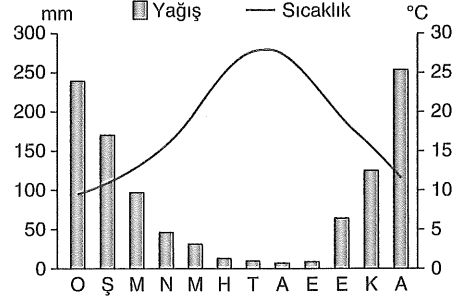
2. Bağıl nem sıcaklıkla ters orantılıdır. Bağıl nemin yüksek olduğu mevsimde yağışlar artmaktadır.

Yukarıdaki Türkiye haritasındaki numaralandırılmış alanlardan hangisinde bağıl nemin yaz aylarında yüksek olduğu söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

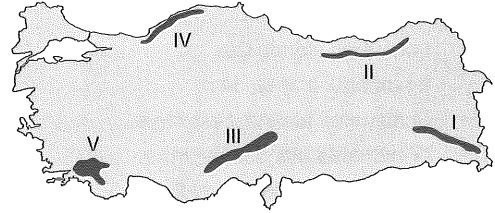
3. Aşağıdaki grafikte bir bölgenin yağış ve sıcaklığın mevsimlere göre dağılışı gösterilmiştir.

Yukarıdaki yağış ve sıcaklığının mevsimlere göre dağılışı gösterilen grafik harita üzerindeki kaç numaralı alana aittir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

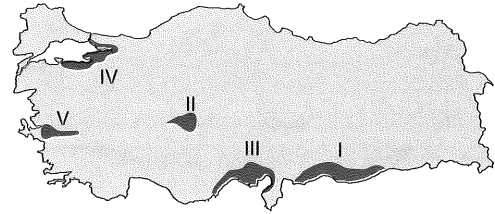
4. Aşağıdaki Türkiye haritasında bazı alanlar numaralarla gösterilmiştir.

Haritada numaralandırılmış alanlardan hangisinin yıllık yağış miktarı diğerlerinden daha azdır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

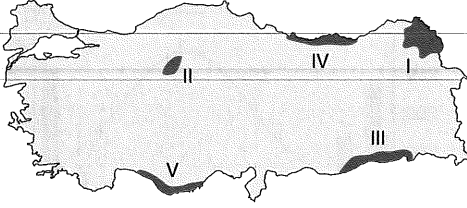
5. Aşağıdaki haritada bazı alanlar numaralandırılarak koyu renkle gösterilmiştir.

Bu alanlardan hangisinde en çok yağışın düştüğü mevsim diğerlerinden farklıdır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

6. Aşağıdaki haritada bazı alanlar numaralandırılarak koyu renkle gösterilmiştir.

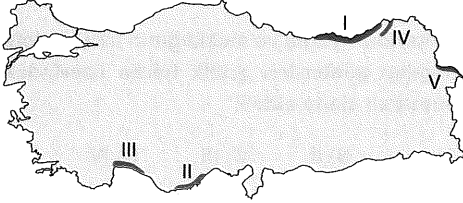

- Yağış rejimi düzenli olan
- Ocak ayı sıcaklık ortalaması en yüksek olan
- Karın yerde kalma süresi en uzun olan
- En çok yağış ilkbaharda düşen

Yukarıdaki iklim özellikleri haritadaki alanlarla eşleştirildiğinde hangisi açıkta kalır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

7. Aşağıdaki haritada bazı alanlar numaralarla gösterilmiştir.

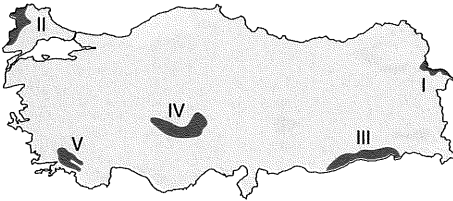
Yukarıdaki haritada bazı alanlar numaralarla gösterilmiştir. Bu alanlarda yetiştirilen bazı tarım ürünleri aşağıda eşleştirilmiştir.

- I numaralı alanda Çay
- II numaralı alanda: Muz
- III numaralı alanda: Narenciye
- IV numaralı alanda: Zeytin
- V numaralı alanda: Pamuk

Buna göre haritada numaralarla gösterilen alanlardan hangisinde yetiştirilen tarım ürünü mikro klima etkisiyle ilişkilendirilemez?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

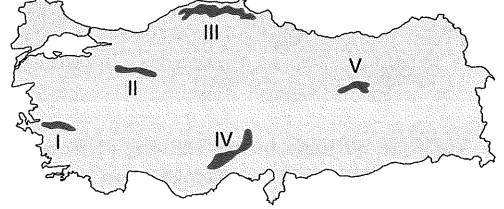
8. Aşağıdaki Türkiye haritasında beş alan numaralarla gösterilmiştir.

Haritadaki numaralanmış alanlardan hangisinde yıllık toplam yağış miktarı Türkiye ortalamasının üzerindedir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

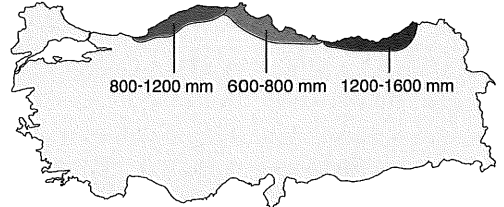
9. Türkiye'de yer şekillerinin sıcaklığa etkisi vardır. Örneğin Toros Dağları'nın güney yamacında bakı etkisiyle güneşlenme süresinin daha uzun olması bu dağların güney yamacındaki sıcaklığın kuzey yamacına oranla daha yüksek olmasında etkili olur.

Bu durum haritada numaralandırılarak gösterilen dağlık alanlardan hangisi için geçerli değildir?

- A) i B) ii C) iii D) iv E) v

10. Aşağıdaki harita incelendiğinde yıllık ortalama yağış miktarının Doğu Karadeniz'de Batı Karadeniz'den, Batı Karadeniz'de ise Orta Karadeniz'den daha fazla olduğu görülmektedir.

Buna göre söz konusu bölgede bölümler arası yağış farklılığını açıklamak üzere aşağıdakilerden hangisi kullanılamaz?

- A) Doğu Karadeniz'de yükselti Batı Karadeniz'e göre daha fazladır.
- B) Doğu Karadeniz'de dağlar hâkim rüzgâr yönüne dik uzanırken Orta Karadeniz'de paralel uzanmaktadır.
- C) Doğu Karadeniz'de dağlar kıyı çizgisinin hemen gerisinden uzanırken Orta Karadeniz'de kıyıya daha uzaktır.
- D) Batı Karadeniz'de yükselti Orta Karadeniz'den daha fazladır.
- E) Batı Karadeniz'de dağlar kıyı çizgisine paralel uzanırken Orta Karadeniz'de dik uzanmaktadır.

1. I ve III numaralı alanlar Karadeniz ikliminde yer aldığından en fazla yağış aldıkları mevsim sonbahar olarak ortaktır (A). (B). V numaralı alan Akdeniz ikliminde olduğundan en fazla yağışını kış aylarında yağmur şeklinde alır (C). IV numaralı Tuz Gölü çevresi 300 mm yağış ile Türkiye'nin en az yağış alan yeridir (D). I, III ve V kıyıda yer aldığından kışları ılık geçer. Ancak dikkat ediniz II numaralı alan Erzurum – Kars değil Iğdır çevresidir bu alan yaz değil ilkbahar yağışları alır.

CEVAP: B

2. En fazla yağışını yaz aylarında alan Erzurum Kars platolarında bağıl nem yaz aylarında yükselmektedir. Bu alan haritada II numara ile gösterilmiştir. I, III ve V en fazla yağışını Kış aylarında aldığından bağıl nem kışın daha yüksek iken IV numaralı Trakya en fazla yağışını ilkbaharda almaktadır.

CEVAP: B

3. Verilen grafik incelendiğinde kış sıcaklık ortalamalarının 10 derece civarında olduğu, yaz kuraklığının yaşandığı, en fazla yağışın kışın aylarında düştüğü görülmektedir. Bu iklim Akdeniz iklimidir ve haritada numaralanmış yerlerden V'te bu iklim en belirgin şekilde görülmektedir. I ve IV'te karasal, II'de sert karasal ve III'te Karadeniz iklimi görülmektedir.

CEVAP: E

4. Harita üzerinde numaralandırılmış alanlara bakıldığında I numaralı alanın Van Gölü'nün güneyindeki Güneydoğu Toroslar, III numaralı alanın Orta Toroslar'da Aladağlar ve Bolkarlar olduğu, IV numaralı alanın Batı Karadeniz Zonguldak çevresi olduğu ve V numaralı alanın Menteşe Dağları olduğu görülür. Bu alanlar Türkiye'nin en fazla yağış alan dağlık sahalardır. I numaralı alan ise Çoruh – Kelkit olduğu adı verilen Doğu Karadeniz dağlarının arkasında yer alan yağışın az olduğu bir alandır Doğu Karadeniz kıyıları ile karıştırmayınız.

CEVAP: B

5. Haritadaki numaralandırılmış alanlardan I numaralı Güneydoğu Anadolu, III numaralı Çukurova çevresi, V numaralı Batı Anadolu ve IV numaralı İzmit Körfezi ve Bursa çevresi Akdeniz iklimi etkisi altında olan ve en fazla yağışını kış aylarında alan yerlerdir. II numaralı Konya çevresi karasal iklimin etkisi altındadır. Karasal iklimde yağışlar en fazla ilkbaharda konveksiyonel olarak düşmektedir.

CEVAP: B

Y
A
R
G
I

Y
A
Y
I
N
E
V
I

6. İklim özellikleri şu şekilde eşleştirilir:

- Yağış rejimi düzenli olan (IV)
- Ocak ayı sıcaklık ortalaması en yüksek olan (V)
- Karın yerde kalma süresi en uzun olan (I)
- En çok yağış ilkbaharda düşen (II)

Buna göre III numaralı alan açıkta kalır. Bu alan temmuz sıcaklıklarının en yüksek olduğu, en çok yağış kış mevsiminde alan, yağış rejimi düzensiz bir bölgedir.

CEVAP: C

7. Çevresine göre farklı iklim özellikleri gösteren dar alanlara mikro klima iklim alanı denir. Bu alanlarda çevresine göre farklı tarım ürünleri yetiştirilebilmektedir. Turunçgiller (Narenciye) kış ılıklığı olan Akdeniz başta olmak üzere Ege ve Rize çevresinde yetiştirilebilmektedir. III numara ile gösterilen alanda yetişmesi mikro klima ile açıklanamaz. Diğer örneklerde verilen tarım ürünleri haritadaki alanlarda mikro klimaya bağlı yetişmektedir.

CEVAP: C

8. Karasal iklimde yağış miktarı 300 – 600 mm arasında değişmektedir. Özellikle en az yağış alan yerlere bakıldığında Tuz Gölü Çanağı, Iğdır Ovası, Ergene Havzası ve Güneydoğu Anadolu'nun güneyi olduğu görülür. V numaralı Menteşe Yöresi dağların kıyıya paralel olduğu ve yağışın 1200 – 1500 mm civarında olduğu bir alandır.

CEVAP: E

9. Türkiye'de yer alan dağların güney yamaçlarının kuzey yamaçlarına göre daha fazla güneşlenmesi ve daha sıcak olması ülkenin Kuzey Yarım Küre'de yer almasının sonucudur. Ancak istisna olarak Kuzey Anadolu Dağları'nın kuzey yamaçları güney yamaçlarına göre daha sıcaktır. Bu durum nemlilik etkisi ile açıklanmaktadır. Kuzey Anadolu'da yer alan III numaralı Küre Dağları'nın nemli olan kuzey yamaçları kış mevsiminde aşırı soğumadığı için sıcaklık ortalaması güneyine göre daha yüksektir.

CEVAP: C

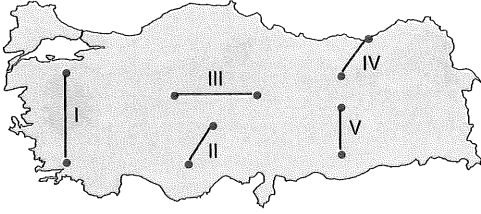
10. Karadeniz kıyı kuşağı Türkiye'de yağış miktarının fazla olduğu alanlar içinde kalsa da bölge içinde yağış miktarı açısından farklılıklar yaşanmaktadır. Bu durumun nedenleri arasında yükselti, dağların kıyı çizgisine uzaklığı ve hâkim rüzgâr yönü gibi durumlar etkili olmaktadır. Karadeniz kıyısındaki yağış miktarı farklılıklarının sebepleri arasında dağların kıyı çizgisine göre uzanış doğrultusunun farklı olması yoktur. Çünkü Karadeniz kıyı kuşağı boyunca dağlar kıyıya paralel uzanış göstermektedir.

CEVAP: E

Y
A
R
G
I

Y
A
Y
I
N
E
V
I

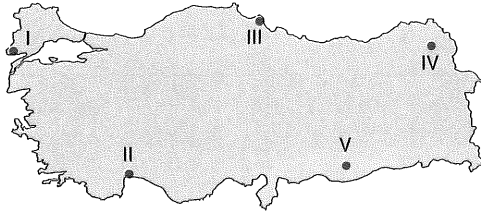
1. Türkiye'de genel olarak güneyden kuzeye ve batıdan doğuya gidildikçe sıcaklık ortalamalarının azaldığı bilinmektedir.

Bu genelleme haritada numaralandırılarak gösterilen doğrultulardan hangisi için geçerli değildir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2. Aşağıdaki haritada bazı alanlar numaralandırılarak koyu renkle gösterilmiştir.

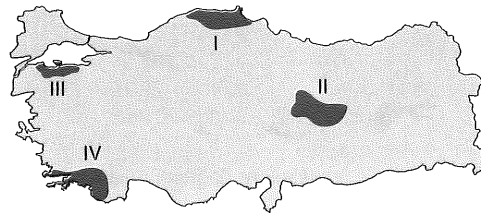

Yükselti arttıkça atmosferde bulunan gazlar seyreltiğinden ters orantı oluşmaktadır.

Buna göre, haritadaki numaralanmış yerlerden hangisinde basıncın daha düşük olduğu söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

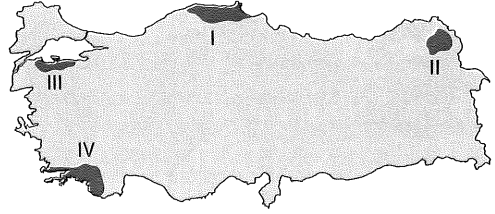
3. Aşağıdaki Türkiye haritasında dört alan numaralandırılarak koyu renkle gösterilmiştir.

Haritadaki numaralı alanlardan hangileri toplam yağışını en fazla kış döneminde almaktadır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

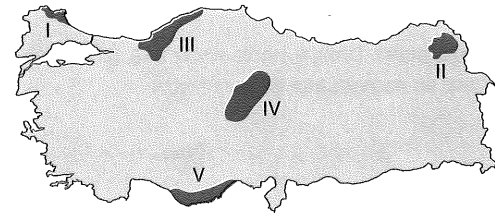
4. Aşağıdaki Türkiye haritasında dört alan numaralandırılarak koyu renkle gösterilmiştir.

Haritadaki numaralandırılmış alanların iklim özellikleri ile ilgili seçeneklerde verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Haritadaki alanlardan yalnızca I numaralı alanda yağışın mevsimlere dağılımı düzenlidir.
B) II numaralı alan yaz yağışlarının toplam yağış içindeki oranının en fazla olduğu alandır.
C) III ve IV numaralı alanlar ortak olarak en fazla yağışını aynı mevsimde almaktadır.
D) II numaralı alan kış sıcaklık ortalamalarının en düşük olduğu alandır.
E) IV numaralı alanda dağlar kıyıya dik uzandığı için yağış miktarı azdır.

5. Aşağıdaki Türkiye haritasında beş alan numaralarla gösterilmiştir.

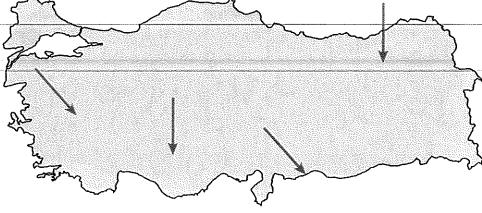
Haritadaki numaralandırılmış alanlardan hangisi,

- Yazlar sıcak ve kurak geçer.
- Kış sıcaklıkları 0'ın altına iner.
- Sıcaklık farkları fazladır.

özelliklerinin tamamını göstermektedir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

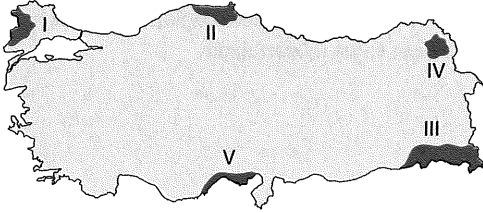
6. Aşağıdaki haritada herhangi bir günde Türkiye’de etkili olan rüzgârların esme yönleri gösterilmiştir.

Haritadaki esme yönleri dikkate alındığında aşağıdaki rüzgâr çiftlerinden hangisi etkili olmaktadır?

- A) Poyraz ve Lodos B) Yıldız ve Samyeli
C) Karayel ve Yıldız D) Karayel ve Poyraz
E) Samyeli ve Kible

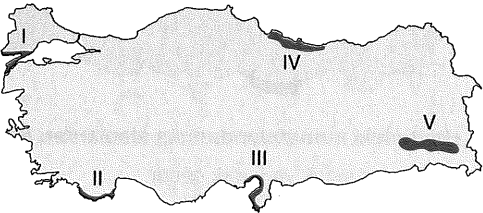
7. Aşağıdaki Türkiye haritasında dört farklı alan taralı olarak numaralarla gösterilmiştir.

Haritadaki numaralanmış alanlardan hangilerinde ılıman karasal iklim görülmektedir?

- A) I ve II B) I ve III E) II ve III
D) I ve IV E) III ve IV

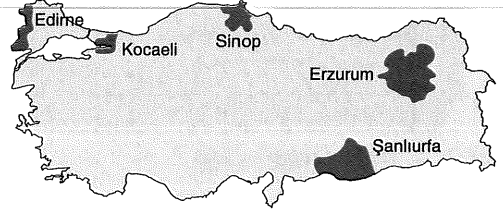
8. Aşağıdaki Türkiye haritasında beş farklı alan taralı olarak numaralarla gösterilmiştir.

Haritadaki numaralanmış alanlardan hangisinde kış sıcaklık ortalamaları diğerlerinden daha düşüktür?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

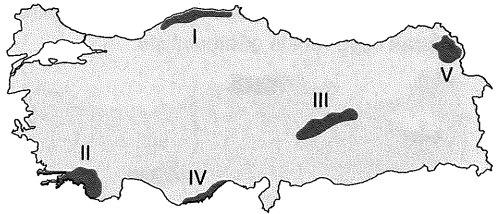
9. Türkiye’deki bazı iller konumları itibarıyla birden fazla iklimin etkisi altındadır. Bu illerin güneyi ile kuzeyi bazen de doğusu ile batısı arasında farklı iklim şartları yaşanmaktadır.

Haritadaki illerden hangisinde bu tür bir durum yaşanmamaktadır?

- A) Edirne B) Kocaeli C) Sinop
D) Şanlıurfa E) Erzurum

10. Aşağıdaki Türkiye haritasında beş alan koyu renkle numaralandırılarak gösterilmiştir.

- Yağışın mevsimlere dağılımı düzensizdir.
- Yağışların bir bölümü kar şeklindedir.
- Yaz kuraklığı belirgindir.

Haritadaki numaralanmış alanlardan hangisi bu özelliklerin tamamını gösterir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

1. Türkiye’de genel olarak güneyden kuzeye gidildikçe enlem etkisi ile batıdan doğuya gidildikçe yükselti etkisiyle sıcaklık ortalamalarının azaldığı bilinmektedir. Haritada IV numara ile gösterilen güzergâhta enlem sıcaklık ilişkisine ters düşmektedir. Kuzeye doğru gidilse de ortalama yükseltinin fazla olduğu bir yerden kıyı bölgesine gidilmektedir. Hem yükselti azalmakta hem de nemlilik arttığı için kış sıcaklık ortalaması yükselmektedir. Bu nedene Karadeniz kıyılarında ortalama sıcaklık Doğu Anadolu’dan daha yüksektir.

CEVAP: D

2. Türkiye’de yıllık basınç dağılışı izlendiğinde en yüksek basıncın yükseltinin az olmasından dolayı kıyı kesiminde olduğu görülmektedir. İç kesimlerde de basınç dağılışında yükseklik belirleyici konumdadır. Ülkemizde basıncın en düşük olduğu yer, yükseltinin fazla olmasından dolayı Kuzeydoğu Anadolu’dur.

CEVAP: D

3. Toplam yağışı içinde en büyük payın kış aylarında olduğu iklim Akdeniz iklimidir. Bu iklimde kış aylarında cephe sistemlerine bağlı bol yağış görülmektedir. Haritadaki numaralandırılmış alanlardan III numaralı Güney Marmara ve IV numaralı Menteşe Yöresi’nde bu iklim görülmektedir. I numaralı Sinop çevresinde Karadeniz iklimi görülmekte olup en fazla yağış sonbahar, II numaralı alanda karasal iklim görülmekte olup en fazla yağış ilkbahar mevsiminde düşmektedir.

CEVAP: E

4. Haritadaki numaralandırılmış alanlardan I Karadeniz ikliminde olduğundan yağış rejimi düzenlidir. II numaralı Erzurum – Kars platolarında en yağışlı mevsim yazdır. III ve IV numaralı alanlarda Akdeniz iklimi görüldüğünden en yağışlı mevsim kıştır. II numaralı Erzurum – Kars çevresi kışın en düşük sıcaklıkların görüldüğü alandır. Ancak IV numaralı Menteşe Yöresi’nde dağlar kıyıya dik değil paralel uzanır. Ayrıca bu nedenle yağış miktarı da fazladır.

CEVAP: E

5. Haritadaki numaralandırılmış alanlardan I ve III numaralı alanlarda Karadeniz iklimi görülür. Karadeniz ikliminde yaz kuraklığı yoktur ve sıcaklıklar 0 derece altına inmez. Ayrıca Karadeniz ikliminde sıcaklık farkı azdır. V numaralı alanda Akdeniz iklimi görülür. Akdeniz ikliminde yazlar kurak olmasıyla birlikte kışlar 0 derecenin üzerindedir. II numaralı Erzurum – Kars platolarında sıcaklık 0 derece altına iner fakat yazlar serin ve yağışlıdır. Tüm koşulları karşılayan alan Orta Anadolu’daki IV numaralı alandır.

CEVAP: D

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
I

6. Haritadaki rüzgârların geldiği yönler bakıldığında kuzeybatı ve kuzey yönünden etkili olduğu görülür. Kuzeybatı yönünden etkili olan rüzgâr karayeldir. Tam kuzeyden etkili olan rüzgâr ise yıldızdır. Samyeli güneydoğudan, Lodos güneybatıdan poyraz ise kuzeydoğudan etkili olurken kible tam güneyden gelir.

CEVAP: C

7. Haritadaki numaralanmış alanlardan IV numaralı alanda sert karasal iklim, V numaralı alanda Akdeniz iklimi, II numaralı alanda ise Karadeniz iklimi görülmektedir. Ilıman karasal iklim deniz etkisinden uzak olan yerlerde I numaralı Edirne ve III numaralı Güneydoğu Anadolu'nun doğusu ile Doğu Anadolu'nun Erzurum – Kars platoları haricindeki alanlarda görülmektedir.

CEVAP: B

8. Kış sıcaklık ortalamalarının en yüksek olduğu iklim Akdeniz iklimidir. Bu iklimde güneyden kuzeye doğru gidildikçe sıcaklıklar azalmakla birlikte iç kesimlerden hala daha yüksektir. Kış sıcaklıkları 5 derece civarında olan bir diğer iklim ise Karadeniz iklimidir. En düşük kış sıcaklıkları sert karasal iklimde yaşanmaktadır. Deniz etkisinden uzak karasal iklim alanlarında kış sıcaklıkları 0 derece civarındadır haritadaki numaralı alanlardan I, II ve III'te Akdeniz, IV'te Karadeniz V'te ise karasal iklim görülmektedir.

CEVAP: E

9. Edirne'nin güneyinde Ege kıyılarında Akdeniz kuzeyinde ise karasal iklim görülmektedir. Kocaeli'nin güneyinde ve batısında Marmara kıyılarında Akdeniz, kuzeyinde Karadeniz kıyılarında Karadeniz iklimi yaşanmaktadır. Erzurum'un platolar bölgesinde sert karasal diğer alanlarınsa ılıman karasal iklim görülmektedir. Şanlıurfa'nın batısında Akdeniz doğusunda karasal iklim görülmektedir. Sinop tamamıyla Karadeniz ikliminde olan bir ildir.

CEVAP: C

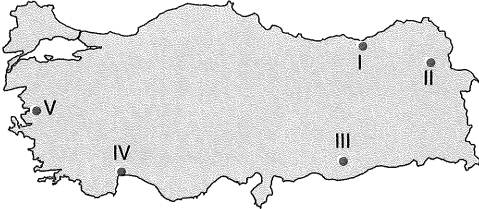
10. Haritadaki numaralandırılmış yerlerden I'de yağış rejimi düzenli olduğu için koşullara uymaz. II ve IV numaralı alanlarda rejim düzensiz ve yaz kuraklığı belirgin olmakla yağışların bir bölümü kar şeklinde olmadığı için koşullara uymaz. V numaralı alanda rejim düzensiz yağışlar kar şeklinde olmasına rağmen yaz kuraklığı olmadığı için koşullara uymaz. III numaralı Malatya – Elazığ çevresi verilen tüm şartlara uymaktadır.

CEVAP: C

1. Türkiye’de iklimin aşağıdakilerden hangisi üzerinde etkisi olduğu söylenemez?

- A) Tarımsal etkinliklerin çeşitlilik göstermesi
- B) Akarsu rejimlerinin düzensiz olması
- C) Deniz turizmine elverişli sürenin bölgeler arasında farklılık göstermesi
- D) Bitki örtüsünün çeşitlilik göstermesi
- E) Jeolojik yapının çeşitlilik göstermesi

2.

Yukarıdaki haritada numaralanmış yerlerin iklim özellikleri göz önüne alındığında, kaç numaralı yerin,

- en soğuk ay ortalamasının sıfır derecenin altına düşmemesi,
- yıllık yağış tutarının 2000 milimetrenin üstünde olması,
- Türkiye’de, yıllık güneşlenme süresinin en az olduğu yer olması

özelliklerinin tümüne sahip olduğu söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

3. Türkiye’de etkin olan yerel rüzgârlardan hangisinin esiş yönü yanlış verilmiştir?

Rüzgâr adı	Esiş yönü
A) Poyraz	Kuzeydoğu
B) Keşişleme	Güneydoğu
C) Yıldız	Kuzey
D) Karayel	Kuzeybatı
E) Lodos	Batı

4. Türkiye’nin coğrafi bölgelerinde kar yağışının ve karın yerde kalma süresinin farklı olmasında,

- I. deniz etkisi,
- II. yükselti,
- III. boylam,
- IV. bitki örtüsü

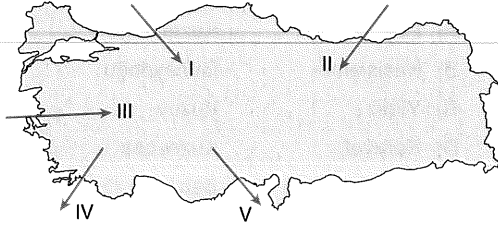
etmenlerinden hangilerinin etkisi vardır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
- D) II ve IV E) III ve IV

5. Aşağıdaki merkezlerin hangisinde gerçek sıcaklık ile indirgenmiş sıcaklık arasındaki fark diğerlerinden daha fazladır?

- A) Edirne B) Samsun C) Sivas
- D) Kars E) Adana

6. Televizyonda hava durumunu aktaran sunucu Türkiye kıyılarında rüzgârın karayel ve poyrazdan saatte 50-60 kilometre hızla estiğini söylemiştir.

Buna göre, haritada numaralanmış rüzgârlardan hangisinin esiş yönü yanlış verilmiştir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

7. I. Gece ve gündüz süresine
II. Yarımada özelliğine
III. Yer şekillerinin çeşitliliğine
IV. Orta kuşakta bulunmasına

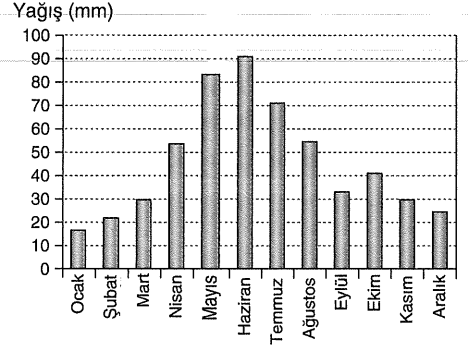
Türkiye'nin farklı yörelerinde değişik yönlerden esen meltem rüzgârlarının görülmesi, yukarıdakilerden hangilerine bağlanabilir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

8. Türkiye'deki iklim özellikleri göz önüne alındığında aşağıdakilerden hangisi, Iğdır Ovası'nda pamuk yetiştirilmesine benzer bir durumdur?

- A) Tekirdağ'da ayçiçeği yetiştirilmesi
B) Bolu'da fındık yetiştirilmesi
C) Hatay'da pamuk yetiştirilmesi
D) Aydın'da incir yetiştirilmesi
E) Rize'de turuncgil yetiştirilmesi

9. Türkiye'deki bir meteoroloji istasyonunun alınan yağış rejim grafiği aşağıda verilmiştir.

Buna göre, bu grafik hangi yağış rejim tipine aittir?

- A) Akdeniz yağış rejimi
B) Karadeniz yağış rejimi
C) İç Anadolu yarı karasal yağış rejimi
D) Doğu Anadolu karasal yağış rejimi
E) Akdeniz-Karadeniz geçiş yağış rejimi

10. Türkiye'de; Ege Denizi kıyılarıyla ilgili olarak aşağıda verilen özelliklerden hangisi, yaz mevsiminin sıcak ve kurak geçmesiyle ilişkili değildir?

- A) Deniz turizmi süresinin uzun olması
B) Maki örtüsünün yaygın olması
C) Pamuk ve zeytin yetiştirilmesi
D) Sıcak su kaynaklarının bulunması
E) Orman yangınlarının sık görülmesi

1. İklim koşullarından özellikle sıcaklık ve yağışın dağılışı birçok etkinlik üzerinde etkili olmaktadır. Tarım ürünleri çeşitliliğinden olgunlaşma süresine kadar tarımsal faaliyetler üzerinde iklim etkilidir. Akarsu debileri (taşındıkları su miktarı), rejimleri, bitki çeşitliliği, turizm faaliyetleri yine iklimden etkilenmektedir. Ancak jeolojik yapı tamamen kıta hareketlerine bağlı ortaya çıkmaktadır.

CEVAP: E

2. Kıyılarda nemlilik etkisiyle sıcaklıklar kış aylarında 0 derece üzerinde seyretmektedir. Yıllık yağış miktarının 2000 mm üzerine çıktığı tek alan Doğu Karadeniz'dir. Yine yıllık güneşlenme süresinin en az olduğu alan bulutluluk süresinin en uzun olduğu Doğu Karadeniz'dir. Haritada tüm şartları taşıyan alan haritada I numara ile gösterilen Rize çevresidir.

CEVAP: A

3. Türkiye'nin bulunduğu coğrafi konum nedeniyle farklı yönlerden esen rüzgârlar bulunmaktadır. Karayel kuzeybatıdan, yıldız kuzeyden, poyraz kuzeydoğudan esen soğuk rüzgârlardır. Güney sektörlü sıcak rüzgârlardan samyeli (keşişleme) güneydoğudan, kible güneyden, lodos güneybatıdan gelmektedir. Lodos batı yönünden değil güneybatı yönünden gelmektedir.

CEVAP: E

4. Türkiye'de kıyı bölgelerde karın yerde kalma süresi kısa iken denizden uzaklaşıldıkça iç kesimlerde ve doğuda karın yerde kalma süresi uzamaktadır. Kıyılarda nemlilik etkisiyle, iç kesimlerde karasal etkileyle doğruya doğru ise yükselti etkisiyle karın yerde kalma süresi değişmektedir. Bitki örtüsü ve boylam özelliklerinin karın yerde kalma süresi üzerinde etkisi yoktur.

CEVAP: A

5. Gerçek sıcaklık bir merkezin bulunduğu yükseltideki sıcaklığı iken indirgenmiş sıcaklık merkezin deniz seviyesinde kabul edilerek hesaplanan sıcaklığıdır. Bir merkezin gerçek sıcaklığı ile indirgenmiş sıcaklığı arasındaki fark arttıkça yükselti farkı da artmaktadır. Seçeneklerde verilen merkezlerden yükseltisi en fazla olan Kars'ta bu fark en fazladır.

CEVAP: D

6. Rüzgârlar adını geldiği yer değil yöne göre almaktadır. Kuzeybatıdan esen rüzgârlar nerede görülürse görülsün karayel adı ile bilinir. Bu nedenle haritadaki I ve V numaralı rüzgârlar karayeldir. Poyraz kuzeydoğudan esmektedir. Haritada kuzeydoğu yönünden gelen II ve IV numaralı rüzgârlar poyrazdır. III numaralı yönden esen rüzgâr gün batısı olarak bilinir.

CEVAP: C

7. Meltem rüzgârları denizden karaya, karadan denize, dağdan vadiye ve vadiden dağa doğru esen rögârlardır. Kara ve deniz meltemlerinin görülmesinin nedeni Türkiye'nin bir yarımada ülkesi olması (etrafında denizlerin bulunması), dağ ve vadi meltemlerinin görülmesi yer şekillerinin engebeli olması ile ilgilidir. Orta Kuşak'ta olmamıza bağlı görülen rüzgârlar Batı rüzgârlarıdır.

CEVAP: C

8. Iğdır Ovası'nda pamuk yetiştirilmesi mikro klima alan olarak bilinen alanda yetişebilme imkânı bulan ürünü ifade etmektedir. Doğu Karadeniz'de çay ve Rize'de turuncgiller yetiştirilmesi, Akdeniz'de muz yetişmesi, Çoruh Vadisi'nde zeytin yetişmesi mikro klima alanlara örnektir.

CEVAP: E

9. Akdeniz yağış rejiminde en fazla yağış aralık ocak şubat döneminde düşmektedir. Karadeniz yağış rejiminde eylül ekim kasım ayları daha yağışlıdır. İç Anadolu yarı karasal yağış rejiminde mart nisan ayları daha yağışlıdır. Karadeniz ve Akdeniz geçiş iklimi yaşanan Marmara'da sonbahar kış arası dönem yağışlıdır. Mayıs, haziran ve temmuz aylarında yağış alan iklim doğu Anadolu'da Erzurum - Kars platolarında görülen iklimdir.

CEVAP: D

10. Ege kıyılarında Akdeniz iklimi etkisiyle yazlar sıcak ve kurak geçmektedir. Yaz sıcaklığı nedeniyle Deniz turizmi süresinin uzundur. Pamuk ve zeytin yaz kuraklığı istemektedir. Orman yangınlarının sık görülmesi yaz kuraklığı ile ilgilidir. Makiler Akdeniz iklimi bitki örtüsüdür ancak sıcak su kaynaklarının görülüyor olması iklimden değil kırık yer yapısından kaynaklanmaktadır.

CEVAP: D

Y
A
R
G
I

Y
A
Y
I
N
E
V
I

1. Ankara, Mersin ve Trabzon il merkezlerinde iklim özelliklerine bağlı olarak en fazla yağışın görüldüğü mevsimler, aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

Ankara	Mersin	Trabzon
A) Kış	İlkbahar	Kış
B) Kış	Sonbahar	İlkbahar
C) İlkbahar	Kış	Sonbahar
D) İlkbahar	Sonbahar	Kış
E) Kış	Kış	Sonbahar

2. Türkiye'yi etkileyen aşağıdaki basınç merkezlerinden hangisi muson sisteminin bir parçasıdır?

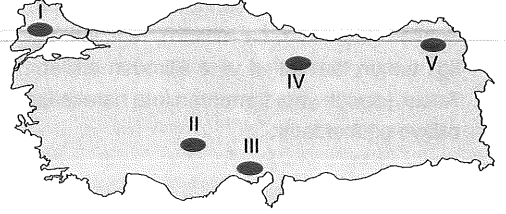
- A) İzlanda Alçak Basınç Merkezi
B) Basra Alçak Basınç Merkezi
C) Azor Yüksek Basınç Merkezi
D) Akdeniz Alçak Basınç Merkezi
E) Sibirya Yüksek Basınç Merkezi

3. Türkiye kışın genellikle kuzey sektörlü soğuk ve nemli hava kütlelerinin, yazın ise güney sektörlü sıcak ve kuru hava kütlelerinin etkisinde kalır.

Bu durum Türkiye'nin başlıca hangi özelliğinden kaynaklanmaktadır?

- A) Orta kesimlerinde geniş düzlüklerin bulunmasından
B) Üç tarafının denizlerle çevrili olmasından
C) Kuzeyinde ve güneyinde yüksek dağ sıralarının bulunmasından
D) Ortalama yükseltisinin fazla olmasından
E) Mutlak konumundan

4. Yaz ile kış sıcaklıkları arasındaki fark bir bölgenin karasallığını gösterir. Bu fark ne kadar fazla ise karasallık da o kadar fazladır.

Buna göre yukarıdaki haritada numaralarla gösterilen alanların hangisinde karasallık daha fazladır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

5. Yaklaşık olarak aynı enlemlerde yer almasına karşın yaz mevsiminde Şanlıurfa'nın Mersin'e göre daha sıcak olmasında aşağıdakilerden hangisinin etkisi yoktur?

- A) Yükseltinin
B) Karasallığın
C) Nem oranının düşük olmasının
D) Basra Alçak Basıncı'nın
E) Güneyden esen rüzgârların

6. Türkiye'nin iç kesimlerinde; bazı istasyonlarda yıllık ortalama sıcaklıkların batıdan doğuya doğru, Eskişehir'de 10,6 C°, Sivas'ta 9,1 C° ve Erzurum'da ise 5,9 C° olduğu görülür.

Bu değişimde aşağıdakilerden hangisi daha fazla etkilidir?

- A) Yükselti farkı B) Enlem farkı
C) Rüzgâr etkisi D) Karasallık
E) Nem oranı

7. Türkiye'de, birbirine çok yakın alanlarda farklı iklim özellikleri görülebilir. Çevresinden farklı iklim özelliklerinin görüldüğü bu tip alanlara mikroklima adı verilir. Mikroklima alanlarında normal koşullarda o bölgede yetişmesi mümkün olmayan bitkiler yetişebilir.

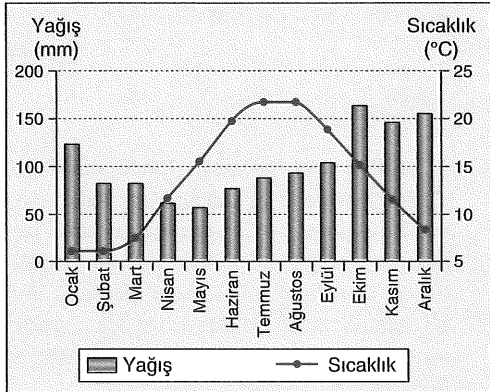
Buna göre;

- I. Iğdır Ovası'nda pamuk yetiştirilmesi,
- II. Çukurova'da mısır yetiştirilmesi,
- III. Çoruh Vadisi'nde zeytin eğiştirilmesi,
- IV. Meriç Vadisi'nde çelik yetiştirilmesi

uygulamalarından hangileri mikroklimaya örnek gösterilebilir?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

8. Aşağıda, bir il merkezine ait aylık ortalama yağış ve sıcaklık grafiği verilmiştir.

Grafikteki bilgiler dikkate alındığında bu il merkezinin aşağıdakilerden hangisi olduğu söylenebilir?

- A) Zonguldak
- B) Ankara
- C) İzmir
- D) Çanakkale
- E) Ardahan

9. Türkiye'de sıcaklık kısa mesafelerde önemli değişimler göstermektedir.

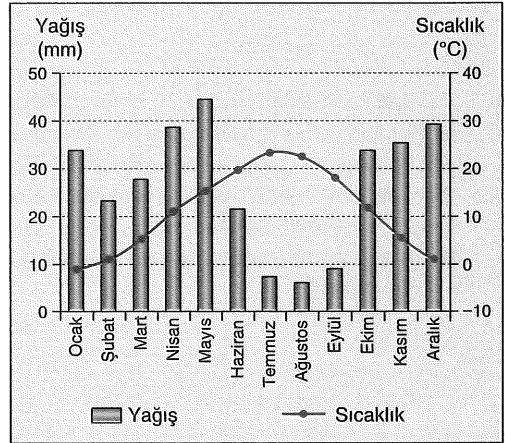
Bu durum üzerinde;

- I. bakı,
- II. yağış,
- III. yükselti,
- IV. enlem

faktörlerinden hangileri daha fazla etkili olmaktadır?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) I ve IV
- D) II ve III
- E) III ve IV

10. Aşağıda, bir il merkezine ait aylık ortalama yağış ve sıcaklık grafiği verilmiştir.

Grafikteki bilgiler dikkate alındığında bu il merkezinin aşağıdakilerden hangisi olduğu söylenebilir?

- A) Adana
- B) Trabzon
- C) Konya
- D) Erzurum
- E) Diyarbakır

1. Ankara karasal iklim bölgesinde bulunmaktadır. Orta Anadolu karasal iklim tipinde en fazla yağış ilkbaharda düşmektedir. Mersin Akdeniz iklimindedir. Akdeniz ikliminde en fazla yağış kış aylarında düşmektedir. Karadeniz ikliminde yer alan Trabzon'da en yağışlı mevsim sonbahardır.

CEVAP: C

2. Muson iklimi Hint Okyanusu üzerinde oluşan ve yaz aylarında Türkiye'yi etkileyen basınç sistemidir. Bu sistem etkili olduğu dönemde Türkiye'ye güneydoğu yönünden gelerek Basra basınç sisteminin bir parçası olarak etkilemektedir.

CEVAP: B

3. Türkiye bulunduğu coğrafi konumdan mutlak konum özellikleri nedeniyle kış aylarında kuzeyden gelen yaz aylarında güneyden gelen hava kütlelerinden etkilenmektedir. Orta kesimlerde geniş düzlüklerin bulunması, etrafında denizlerin olması, yükseltinin fazla olması ve kuzeyde ve güneyde dağların bulunması göreceli (özel) konum sonucudur.

CEVAP: E

4. Karasallık denizden uzaklık ile birlikte ortaya çıkan bir durumdur. Haritadaki numaralandırılmış alanlardan III numaralı Çukurova çevresi denizel iklimdedir. Diğer yerlerde Karasallık görülmektedir. Yükselti Karasallık şiddetinin artmasını sağlayan bir faktördür. Haritadaki V numaralı alanda Karasallık daha şiddetli yaşanmaktadır.

CEVAP: E

5. Şanlıurfa ve Mersin kentleri yaklaşık aynı enlemde bulunmaktadır. Ancak iki kentin de yaz ve kış sıcaklıkları birbirinden farklıdır. Yaz aylarında Şanlıurfa daha sıcak iken kış aylarında Mersin daha sıcaktır. Şanlıurfa'nın yazın sıcak olmasında karasallığın, nemin düşük olmasının, Basra basıncının ve güneyden esen rüzgârların güneydoğuyu daha sıcak yapması etkili olmaktadır. Ancak Şanlıurfa yüksek bir yerde değildir. Ayrıca yükselti bir alanı sıcak değil daha soğuk yapmaktadır.

CEVAP: A

6. Üst bilgide verilen Eskişehir, Sivas ve Erzurum kentlerinin bulundukları enlem yaklaşık olarak aynıdır. Ancak doğuya doğru gidildikçe ortalama sıcaklıklar azalmaktadır. Bu durum enlem farkından olamaz. Verilen tüm kentlerde nem oranı düşük ve Karasallık görülmektedir. Ancak aradaki belirgin fark yükseltiden kaynaklanmaktadır.

CEVAP: A

7. Ana yetiştirme alanı dışında başka bir iklim bölgesinde bulunan türlere mikro klima denilmektedir. Iğdır Ovası'nda pamuk yetiştirilmesi, Çoruh Vadisi'nde (Artvin Yusufeli) zeytin yetiştirilmesi, Rize'de turuncgiller yetiştirilmesi, Akdeniz'de muz ve Karadeniz'de çay yetiştirilmesi mikro klima alanlara örnektir. Çeltik akarsu boylarında, mısır sulama ile yetiştirilmektedir.

CEVAP: B

8. Grafikte dikkat edilmesi gereken bilgiler merkezin en fazla yağışı aldığı dönemdir. Ekim kasım ayları yağışın fazla olduğu aylardır. Ayrıca merkezde yağış her mevsim 50 mm üzerinde olmuştur. Bu durum yağış rejiminin düzenli olduğu Karadeniz iklimini ifade etmektedir. Seçeneklerde verilen illerden Karadeniz ikliminde olan Zonguldak'tır.

CEVAP: A

9. Türkiye'de kısa mesafeler içinde sıcaklık, basınç, rüzgâr, nem ve yağış koşulları çok fazla değişmektedir. Türkiye yer şekilleri oldukça engebeli bir yapıya sahiptir. Yer şekillerinin kısa mesafe içindeki değişkenliği ile yükselti koşullarının çok fazla değişmesi bu duruma neden olmaktadır. Ayrıca dağların güney ve kuzey yamaçları arasında bakı farklılığına bağlı değişimler sıklıkla yaşanmaktadır.

10. Soruda verilen grafikte sıcaklık incelendiğinde kış sıcaklıklarının 0 derece civarında olduğu görülmektedir. Akdeniz ikliminde sıcaklık 10, Karadeniz ikliminde 5, Karasal iklimde 0 sert karasal iklimde -5 derece civarındadır. Yağışların da ilkbahar aylarında artması nedeniyle bu iklimin karasal olduğu ve ilin Konya olduğu söylenebilir.

CEVAP: C

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
I

SORULARA BAŞLAMADAN ÖNCE KISA BİLGİLER

- Akdeniz Bölgesi’nde yaygın olarak bulunan karstik kaynakların diğer adı “voklüz”dür. Sifonlu kaynak olarak bilinir.
- Fay kaynaklarının yıl boyunca rejimi düzenlidir.
- İnsan eliyle açılan kuyulara “artezyen” adı verilir. Kurak sahalarda ihtiyaç fazladır.
- Fay suları kentsel ısıtma, jeotermal elektrik üretimi, sera ısıtması ve tarımsal sulamada kullanılır. “Sıcak sudan sulama olmaz!” şeklinde yanlış sorular ve bilgiler vardır. Türkiye’de onlarca yerde örnekleri vardır bu tür bilgilere itibar etmeyiniz.
- Türkiye, genel olarak yüksek dağlık bir ülke olduğundan akarsular kaynaklarını dağlık yüksek sahalardan alırlar.
- Türkiye akarsularının akış hızları, aşındırma güçleri ve hidroelektrik potansiyelleri yüksektir.
- Türkiye akarsuları genel olarak kurak iklim bölgesinde yer aldıklarından debileri yani taşıdıkları su miktarı azdır.
- Türkiye’nin genç tektonik bir ülke olmasından dolayı akarsular denge profilinden uzaktırlar.
- Akarsular genel olarak denize döküldükleri için havzaları açıktır.
- Sınırlarımız içindeki en uzun akarsu Kızılırmak’tır.
- Debisi yani taşıdığı su miktarı en fazla olan akarsu Fırat’tır.
- Fırat ve Dicle Irmaklarının birleşmesiyle oluşan akarsuya “Şattül Arap” adı verilir.
- Fırat ve Dicle Irmaklarının arasındaki bölgeye “Mezopotamya” adı verilir.
- En kirli akarsu, Ergene’dir.
- En temiz akarsu, Zap Suyu’dur.
- Kaynaklarını ülke dışından alarak Türkiye’ye gelen akarsular, Meriç ve Asi’dir.
- Türkiye’nin en yüksek setli barajı Yusufeli Çoruh üzerinde bulunur (Artvin).
- Sığ olması ve aşırı buharlaşma nedeniyle alanı en fazla değişen göl, Tuz Gölü’dür.
- Yolu kısaltması ve derin olması nedeniyle üzerinde feribot aracılığıyla demir yolu ulaşımı yapılabilen göl, Van Gölü’dür.

Y
A
R
G
I

Y
A
Y
I
N
E
V
I

- Van Gölü ve Beyşehir Gölleri oluşum bakımından karma yapıdadırlar. Van’ın oluşumunda tektonizma ve volkanizma, Beyşehir’in oluşumunda tektonizma ve karstlaşma etkili olmuştur.
- Gideğen adı verilen akarsularla sularını dışarı boşaltan akarsuların suları tatlıdır. Eğirdir, Beyşehir, Tortum, Hazar, Ulubat, Manyas, İznik ve Sapanca Göllerinin gideğeni vardır.
- Tortum, Hazar ve Eğirdir Göllerinin gideğenleri vasıtasıyla enerji üretimi yapılmaktadır.
- Manyas Gölü aynı zamanda bir millî parktır.
- Manyas Gölü “Kuş Cenneti” adıyla bilinir.
- Dünya’nın “Nazar Boncuğu” adı verilen gölümüz, Meke Gölü’dür (Konya).
- Nemrut Dağı (Bitlis) zirvesinde krater gölü bulunur.
- Uludağ üzerinde buzul gölleri bulunur.
- Yedigöller, Abant ve Uzungöl’den turizm amaçlı yararlanılmaktadır.
- Türkiye’nin tuzluluğu en az denizi, Karadeniz’dir.
- Karadeniz’de 200 metre altta bulunan zehirli gazlar nedeniyle 200 metre derinlikten sonra balık yaşamaz.
- En uzun kuş uçuşu kıyıları Karadeniz kıyılarıdır.
- En az kıyı uzunluğu olan deniz Marmara’dır.
- Boğazlardaki kuvvetli akıntıların nedenleri seviye ve yoğunluk farkıdır.
- Ege kıyıları en uzun gerçek kıyılarıdır.
- Ege kıyılarında kültür balıkçılığı yapılır.
- Akdeniz’de son 200 yılda balık çeşidindeki artışın nedeni Süveyş Kanalı’nın açılmasıyla Kızıldeniz balıklarının Akdeniz’de girmesidir.
- Dünya’nın en tuzlu denizi Kızıldeniz’dir.
- Türkiye’nin tek deniz suyu arıtılıp içilen beldesi Balıkesir Avşa Adası’dır.
- Asrın Projesi olarak nitelendirilen proje, Kıbrıs “Can Suyu–Barış Suyu Projesi”dir.
- Kıbrıs “Can Suyu–Barış Suyu Projesi” kapsamında Anamur–Dragon Çayı suları Alaköprü Barajı’nda toplanmaktadır.

SORULARA BAŞLAMADAN ÖNCE KISA BİLGİLER

- İstanbul’un su ihtiyacını karşılamak üzere yapılan proje, Melen Çayı Projesi’dir.
- Kahverengi orman toprakları ve podzol topraklar Karadeniz’de yaygındır.
- Çernezyom toprakların humusça zengin olması üzerlerindeki çayırların kar altında kalmasıyla ilgilidir.
- Terra rossa topraklar demir oksitçe zengin fakat verimsizdir. Gübreleme ile verimli olurlar.
- Bozkır topraklar sulama ile verimli olurlar.
- Alüvyal topraklar işlenmesi en kolay, verimli topraklardır. Bulundukları yörelerin iklim ve kayaç yapısı hakkında bilgi vermezler.
- İntrozonal toprak türü olan vertisol topraklar, Trakya’da yaygındır. Anadolu’da bu topraklara “Dönen toprak”, “taş doğuran toprak” veya “kepir toprak” adı verilir.
- Türkiye endemik bitki türleri bakımından Avrupa’da birinci sıradadır.
- Dünya’da en fazla kızılçam, Türkiye’de bulunur.
- En saf fıstık çamı ormanları, İzmir Kozak Yaylası’ndadır.
- Sarıçamlar karasal iklimin klimaks türüdür. Soğuğa dayanıklı bu ağaçlara Kars Sarıkamış’ta yaygın rastlanır.
- Tüm iklimlere uyumlu olduğu için en yaygın orman ağacı meşedir.
- Endemik türlerden olan yağı çıkarıldığı için tahrip edilen sığla (günlük) ağaçlarına Muğla Köyceğiz Gölü çevresinde rastlanır.
- Karadeniz’in yüksek kapalı ve sisli ortamlarındaki ağaçlar, ladindir.
- Orman dağılışını nemlilik belirler.
- En fazla orman Karadeniz Bölgesi’nin “Batı Karadeniz Bölümü”nde bulunur.
- Kıyılarda ormanların kendini yenileme süresi daha kısadır.
- Orman alt sınırını NEM, orman üst sınırını ENLEM belirler. Güneyden kuzeye tüm sınırlar deniz seviyesine yaklaşır.
- Kızılçamların tahribiyle oluşan makilerin tüylü bir yapıda olmaları sıcaktan korunmak, gelişmiş bir kök sistemine sahip olmaları suya erişmek (karstik arazi) içindir.
- Makilerin tahrip edildiği yerlerde garig topluluklarına rastlanır.
- Akdeniz dışı orman tahribatı sonucunda psödomakiler oluşur. Karadeniz’deki fındık psödomaki örneğidir.
- Karasal yerlerdeki orman tahribi sonucunda antropojen bozkırlar oluşur. Yozgat, Ankara ve Edirne bozkırları antropojendir.
- Yüksek dağ çayırlarına “alpin çayırlar” denir.
- Ormanların kapladığı alanın en fazla olduğu il, Antalya’dır.

Sorulara Başlamadan Önce Coğrafi

Terimler Sözlüğü

- **Debi:** Akarsuyun taşıdığı su miktarı
- **Rejim:** Taşınan suyun aylara göre dağılımı
- **Havza:** Akarsuyun su topladığı alan
- **Yukarı Çığır:** Akarsuyun kaynak kesimi
- **Aşağı Çığır:** Akarsuyun denize döküldüğü kesim
- **Kaynak:** Akarsuyun doğduğu yer
- **Ağız:** Akarsuyun denize döküldüğü yer
- **Denge Profili:** Akarsuyun kaynağı ile ağız kısmı arasındaki az eğim
- **Gideğen:** Gölden çıkan akarsu, göl ayağı
- **Gayzer:** Aktif volkanik alanlarda görülen kaynak türü (Türkiye’de görülmez.)
- **Humus:** Topraktaki organik madde
- **Horizon:** Toprak katmanı
- **Hidromorfik:** Sulu toprak
- **Halomorfik:** Tuzlu toprak
- **Kalsimorfik:** Kireçli toprak
- **Alüvyal:** Akarsular tarafından biriktirilen taşınmış toprak
- **Vejetasyon:** Bitki
- **Flora:** Bitki örtüsü
- **Regosol:** Volkanik toprak
- **Litosol:** Yamaçtaki ince toprak
- **Kolüvyal:** Dağlardan düzlüğe inen toprak

1. Türkiye'nin denizleriyle ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Deniz ürünlerinin %80'i Karadeniz'den elde edilmektedir.
- B) Tuzluluk oranı en yüksek deniz Akdeniz'dir.
- C) En sığ kıyılar Marmara Denizi kıyılarıdır.
- D) Gerçek kıyı uzunluğu en fazla olan deniz Ege'dir.
- E) Denize girme süresi en fazla Akdeniz'dedir.

2. Türkiye'deki göller oluşumları bakımından karstik, volkanik, buzul, tektonik ve setleşmeye bağlı olmak üzere beşe ayrılır.

Aşağıdaki göllerden hangisinin oluşumunda setleşme olayları etkili olmamıştır?

- A) Sera
- B) Van
- C) Elmalı
- D) Büyük Çekmece
- E) Köyceğiz

3. Türkiye'nin yıllık yağış miktarı ortalama yıllık 600 mm civarındadır. Bazı havzalar bu yağışın yarısını ancak alabilmektedir. Bu nedenle bu alanlarda yüzey sularının oldukça fakir olması yer altı sularından sondajlar yapılarak yararlanılmasına neden olmaktadır. "Artezyen" adı verilen bu kaynaklar tarımsal sulama başta olmak üzere kullanılmaktadır.

Aşağıdaki yörelerin yağış özellikleri dikkate alındığında hangisinde artezyenlerin yaygın olarak yararlanılan bir kaynak olduğu savunulamaz?

- A) Mardin çevresi
- B) Tuz Gölü çevresi
- C) Ergene Havzası
- D) Küre Dağları çevresi
- E) Iğdır Ovası

4. Genellikle yağmur suları ile beslenen akarsuların akımı yağışın arttığı dönemde artarken yağışın azaldığı dönemde azalmaktadır.

Buna göre, aşağıdaki akarsulardan hangisinin akımının kış aylarında arttığı söylenemez?

- A) Bakırçay
- B) Aksu
- C) Manavgat
- D) Büyük Menderes
- E) Dicle

5. Kıyıların gerçek uzunluğu ile kuş uçuşu uzunluğu arasındaki farkın fazla olması kıyının girintili çıkıntılı olmasıyla ilgilidir.

Aşağıdaki verilen merkezler arasındaki kıyıda bu farkın daha fazla olduğu söylenebilir?

- A) Sinop İnceburun - Ordu Yason Burnu
- B) Kırklareli İğneada - İstanbul Şile
- C) Adana Karataş Burnu - Mersin Anamur Burnu
- D) Bartın Amasra - Kastamonu Cide
- E) Muğla Fethiye - Aydın Kuşadası

6. Sularına açık denizlerin sularına ulaştıramayan akarsulara kapalı havza denir.

Aşağıda verilen akarsulardan hangisinin havzası kapalı havzadır?

- A) Eşen Çayı B) Karamenderes Çayı
C) Bartın Çayı D) Dalaman Çayı
E) Çarşamba Çayı

7. Türkiye'de akarsular birden fazla yan kolun birleşmesiyle oluşmaktadır.

Aşağıdaki akarsulardan hangisi ona ait olmayan bir yan kol ile eşleştirilmiştir?

Ana Akarsu

Yan Kol

- A) Meriç Nehri Ergene Nehri
B) Yeşilırmak Kelkit Çayı
C) Fırat Nehri Karasu Nehri
D) Susurluk Nehri Nilüfer Çayı
E) Kızılırmak Porsuk Çayı

8. Türkiye'nin kıyı illerinden bazılarının birden fazla denize kıyısı bulunmaktadır. Marmara Bölgesi'ndeki illerde bu özellik daha belirgindir.

Aşağıdaki illerden hangisinin bu özelliğe sahip olduğu söylenemez?

- A) Balıkesir B) İstanbul C) Çanakkale
D) Sakarya E) Kocaeli

9. Erzincan'da bulunan Otlukbeli Gölü Dünya'da bilinen göl türleri içinde başka örneği olmayan göldür.

Otlukbeli Gölü oluşumu aşağıdakilerden hangisi bakımından Dünya'da tektir?

- A) Büyük bir krater içinde oluşmasıyla
B) Kütle hareketleri sonucunda oluşmasıyla
C) Traverten setleşmesiyle oluşmasıyla
D) Çoklu volkanik gaz patlaması sonucunda oluşmasıyla
E) Gayzer kaynaklarının etkisiyle oluşmasıyla

10. Türkiye'deki akarsuların havzaları; genel olarak sularını Karadeniz'e, Akdeniz'e, Marmara Denizi'ne, Ege Denizi'ne ve Basra Körfezi'ne ulaştırdığı için açık havza özelliğindedir. Akarsulardan bir kısmı ise yeryüzü şekilleri, iklim vb. faktörlerin etkisi ile bir denize ya da okyanusa ulaşamaz. Göllere, bataklıklara ya da çukur alanlara dökülen ya da hiç bir yere ulaşmadan kuruyan/yeraltına sızan bu akarsuların havzaları "kapalı havza" şeklinde tanımlanır.

Buna göre aşağıda verilen akarsulardan hangisinin havza özelliği diğerlerinden farklıdır?

- A) Çoruh B) Aras C) Dalaman
D) Göksu E) Yeşilırmak

1. Balık miktarı en fazla olduğu için balıkçılığın en geliştiği deniz Karadeniz'dir. Enlem ve buharlaşmaya bağlı olarak en tuzlu deniz Akdeniz'dir. Denize girme süresi enleme bağlı olarak en fazla Akdeniz'dedir. Girinti çıkıntının fazla olması nedeniyle gerçek kıyı uzunluğunun en fazla olduğu deniz Ege'dir. Ancak en sığ kıyılar (derinliğin az olduğu) Marmara değil Ege Denizi'dir.

CEVAP: C

2. Göllerin oluşumunda doğal setleşme denilen bir akarsuyun önünün çeşitli materyaller tarafından tıkanması olayları yaşanmaktadır. Seçeneklerde verilen göllerden Trabzon'da bulunan Sera Gölü heyelan set, Van volkanik set, Köyceğiz alüvyal set, Büyük çekmece kıyı gölleri arasında yer alır. Elmalı Gölü Antalya'da bulunan setleşme değil karstlaşma sonucunda oluşan bir göldür.

CEVAP: C

3. Artezyen (su kuyusu) iki geçirimsiz tabaka arasında bulunan suların sondajlarla yeryüzüne çıkarılmasıyla oluşan kaynaklardır. Karasal kurak iklim bölgelerinde ihtiyaç oldukça fazladır. Seçeneklerde verilen yerlerden Mardin, Tuz Gölü çevresi, Ergene ve Iğdır kurak bölgeler olduğundan bu kaynaklara duyulan ihtiyaç fazladır. Ancak Küre Dağları çevresi (Kastamonu - Sinop) oldukça yağışlı ve su kaynaklarının bol olduğu bir alan olduğundan bu kaynaklara daha az ihtiyaç duyulur.

CEVAP: D

4. Türkiye'de kaynağını Anadolu'nun orta ve doğusundan alan akarsular kar erimeleri ile beslenir ve debileri ilkbaharda artar. Seçeneklerde verilen akarsulardan Dicle'nin kaynağı doğu Anadolu olduğundan akımı kış değil ilkbaharda artar. Akdeniz iklim bölgesinde kışın yağışlar yağmur şeklinde düştüğünden bu iklim sahasında bulunan Bakırçay, Aksu, Manavgat ve Büyük Menderes kışın bol su taşır.

CEVAP: E

5. Dağların kıyıya dik uzandığı alanlarda kıyının girintili çıkıntılı yapısı nedeniyle kuş uçuşu uzunluk ile kuş uçuşu uzunluk arasındaki farkın en fazla olduğu yerler Ege Denizi kıyılarıdır. Muğla ile Aydın arasındaki kıyı şeridi farkın en fazla olduğu kıyılardır. Diğer verilen alanlar arasında dağlar kıyıya paralel uzanır ve kıyıların uzunluk farkları daha azdır.

CEVAP: E

6. Bartın Çayı Karadeniz'e, Karamenderes Çayı (Çanakkale) Ege'ye, Eşen Çayı (Muğla - Antalya sınırı) ve Dalaman Çayı (Muğla) Akdeniz'e dökülen akarsulardır. Çarşamba Çayı ise Beyşehir Gölü'nden kaynağını alarak Konya Ovası kapalı havzasına doğru akan akarsudur. Kuraklık nedeniyle Konya Ovası'nda bataklık haline dönüşerek kaybolur.

CEVAP: E

7. Meriç Nehri kaynağını Bulgaristan'dan alır. Türkiye'den karışan yan kolu Ergene Nehri'dir. Yeşilirmak'ın kolu Kelkit Gümüşhane yakınlarından kaynağını alır. Fırat Nehri Karasu ve Murat olmak üzere iki büyük koldan oluşur. Susurluk Nehri'nin bir kolu Bursa Nilüfer Çayı'dır. Ancak Kızılırmak Porsuk eşleştirmesi yanlıştır. Porsuk Sakarya Nehri'nin koludur. Kızılırmak ana kolları Devrez, Gökırmak ve Delice'dir.

CEVAP: E

8. Seçeneklerde verilen illerden Balıkesir'in kuzeyden Marmara Denizi'ne, batıdan Ege Denizi'ne kıyısı bulunur. İstanbul'un güneyden Marmara Denizi'ne kuzeyden Karadeniz'e kıyısı bulunur. Çanakkale'nin doğudan Marmara Denizi'ne güneyden Ege Denizi'ne kıyısı bulunur. Kocaeli'nin kuzeyden Karadeniz'e batıdan Marmara Denizi'ne kıyısı bulunur. Sakarya ilinin kuzeyden Karadeniz'e kıyısı olmakla birlikte başka bir denize kıyısı yoktur.

CEVAP: D

9. Otlukbeli Gölü traverten setleşmesiyle oluşmasıyla Dünya'da bugüne kadar literatüre giren başka örneği olmamasıyla bilinir. Büyük bir krater içinde oluşmasıyla bilinen göl Nemrut, Kütle hareketleri sonucunda heyelan set gölleri, Çoklu volkanik gaz patlaması sonucunda maar gölleri oluşur ve bunları Türkiye'de ve Dünya'da örnekleri fazladır. gayzer kaynakları Türkiye'de bulunmaz.

CEVAP: C

10. Seçeneklerde verilen akarsulardan dört tanesi açık havza, bir tanesi ise kapalı havza özelliği gösterir. Çoruh Batum'dan, Yeşilirmak ise Samsun'dan denize ulaşmaktadır. Aynı şekilde Göksu Mersin'den, Dalaman ise Muğla'dan denize ulaşmaktadır. Aras ise Türkiye'den çıktıktan sonra Azerbaycan'dan Hazar gölüne dökülmektedir. Bu akarsu göle ulaştığı için kapalı havza özelliği taşır.

CEVAP: B

1. Dağlık sahalarda yer çekimi etkisiyle hareket ederek çukur sahalarda biriken topraklara "----" denmektedir. Aynı yamaçlarda geride kalan taneli sığ topraklara ise "----" denmektedir.

Yukarıdaki parçada boş bırakılan yere aşağıdaki toprak tiplerinden hangileri sırasıyla getirilmelidir?

- A) kolüvyal - litosol
B) halomorfik - kalsimorfik
C) vertisol - rendzina
D) alüvyal - regosol
E) podzol - rendzina

2. Türkiye'deki bir alanda sondaj yaparak toprak kesiti çıkaran bir araştırma grubu çıkardıkları kesitte toprak katmanlarının olmadığını tek tip parçalanmış kayalardan, kil ve mil gibi unsurlardan oluşan bir toprak gördüklerini rapor etmiştir.

Verilen bilgilere göre söz konusu rapor alanının aşağıdakilerden hangisi olduğu söylenebilir?

- A) Bozok Platosu
B) Çukurova Deltası
C) Küre Dağları çevresi
D) Perşembe Platosu
E) Ardahan Platosu

3. Coğrafya araştırma gezisi sırasında Kapadokya'ya giden bir grup gittiği bölgedeki volkanik arazilerde üzerinde gelişen regosol topraklarda üzüm bağları görmüştür.

Buna göre regosol topraklar üzerinde üzüm yetiştirilmesi toprağın hangi özelliğinin bir sonucudur?

- A) Kumlu depolar üzerinde gelişmesi
B) Kil oranının fazla olması
C) Taban suyunun yüksek olması
D) Kireç oranının fazla olması
E) Fazla yıkanmış olması

4. Yıllık yağış ve nem oranının yüksek olduğu yerlerde kayalar kimyasal yolla çözünerek toprağa dönüşmektedir.

Buna göre aşağıdaki illerden hangisindeki çözülme türü kimyasal çözülme değildir?

- A) Adana B) Muğla C) Isparta
D) Bartın E) Artvin

5. Yıllık yağış miktarının az olduğu yerlerde topraktaki yıkanma azaldığından toprak üzerinde tuzlanma ve kireçlenme görülür.

İklim özellikleri düşünüldüğünde aşağıda verilen illerin hangisinde toprakta tuz ve kireç birikimi daha azdır?

- A) Sakarya B) Uşak C) Afyon
D) Malatya E) Kırşehir

6. Türkiye'deki toprakların bazılarının oluşumunda ve özelliklerinde bulundukları alanın iklim özellikleri etkili olmaktadır.

Aşağıdakilerden hangisinde iklimin etkisi gözlemlenmektedir?

- A) Alüvyal toprakların tarımsal verimliliğinin yüksek olması
- B) Kahverengi orman topraklarında tuz ve kireç birikiminin az olması
- C) Nevşehir çevresindeki regosol topraklarının yumru köklü bitkilerin yetişmesine uygun olması
- D) Vertisol topraklarında kireç oranının yüksek olması
- E) Kolüvyal toprakların eğimli yamaçların kenar kesimlerinde birikmesi

7. • Akdeniz ikliminin karakteristik toprak tipidir. Demiroksitçe zengin olması kırmızı renk almasına neden olmuştur.
- Anakayanın özelliğini yansıtan tuzlu topraklardır. Kurak ve yarı kurak alanlarda görülürler.
- Drenajın iyi olmadığı toprakta suyu seviyesinin yüksek olduğu alanlarda ve bataklıklarda görülürler.
- Kara topraklar olarak bilinen, üzerinde gelişen yüksek boylu çayırarda büyükbaş hayvancılık yapılan topraklardır.

Yukarıdaki maddelerde aşağıdaki seçeneklerde verilen ve Türkiye'de yer alan toprak tiplerinden hangisi ile ilgili bilgi verilmemiştir?

- A) Regosol
- B) Solonçak
- C) Hidromorfik
- D) Terra - Rossa
- E) Çernezyom

8. Türkiye'de toprakların oluşumunda iklim ve ana kayanın ayrışması temel belirleyicilerden biri olmakla birlikte farklı oluşuma sahip topraklar da görülmektedir.

Türkiye'de görülen aşağıdaki toprak tiplerinden hangisinin oluşumunda bulundukları yerlerin iklim ve anakaya özelliklerinin etkisi olmamıştır?

- A) Alüvyal
- B) Çernezyom
- C) Terra-Rossa
- D) Podzolik
- E) Step

9. Toprak oluşumunda ana kayanın fiziksel ya da kimyasal yolla parçalanması etkili olmaktadır. Fiziksel ya da kimyasal çözülme toprak oluşum hızı üzerinde de etkilidir.

Türkiye'de görülen aşağıdaki toprakların bulundukları yerler dikkate alındığında hangi toprağın çözülme türü ile ilgili yapılan eşleştirmesi yanlıştır?

Toprak Tipi	Çözülme Türü
A) Terra-Rossa	Kimyasal
B) Çernezyom	Fiziksel
C) Step	Fiziksel
D) Podzolik	Kimyasal
E) Kahverengi Orman	Fiziksel

10. Trakya Yarımadası Kırklareli, Tekirdağ, Edirne illerinin tamamının Çanakkale ve İstanbul'un ise bir bölümünün bulunduğu yarımadadır. Bu yarımada farklı toprak türleri bir arada bulunmaktadır.

Aşağıdaki toprak tiplerinden hangisinin bu yarımada görülmediği söylenemez?

- A) Vertisol
- B) Rendzina
- C) Alüvyal
- D) Regosol
- E) Kahverengi Orman

1. Yüksek dağlık sahalarda yamaçlardan aşağı kayarak yamaç dibinde biriken topraklara kolüvyal topraklar denir. Yamaçta ise henüz kaymanın olmaması nedeniyle kalan topraklar ise litosol olarak isimlendirilmektedir. Halomorfik tuzlu toprak, kalsimorfik (vertisol ve rendzina) kireçli toprak, alüvyal akarsu birikimi toprak, regosol volkanik toprak, podzol ise soğuk nemli bölge toprağıdır.

CEVAP: A

2. Yer altına yapılan bir sondaj ile elde edilen toprak kesitinde toprak katmanlarının bulunmaması o alandaki toprağın zonal (yerli) katmanlaşmış toprak olmadığını gösterir. Katmanlaşmamış topraklar taşınmış topraklardır. Taşınmış topraklar içinde en yaygın olanı alüvyal topraklardır ki o da Çukurova Deltası'nda yaygındır. Bozok Platosu'nda kahverengi bozkır, Küre Dağları çevresi ve Perşembe Platosu'nda kahverengi orman, Ardahan platosunda Çernezyom topraklar bulunur ki bu toprakların tamamı yerli (zonal) katmanlaşmış topraklardır.

CEVAP: B

3. Üzüm az eğimli alanlardaki kumlu, tınlı toprakları seven bir bitkidir. Kökünün su içinde kalmasını sevmez. Kumlu topraklarda su daha kolay süzülüşü için regosol topraklarda üzüm yetiştirilmektedir.

CEVAP: A

4. Seçeneklerde verilen illerden Akdeniz kıyı kuşağında yer alan Adana ve Muğla ile Karadeniz kıyı kuşağında yer alan Bartın ve Artvin'de nemlilik nedeniyle toprak oluşumunda çözülme türü kimyasal çözülmedir. Ancak iç kesimlere doğru gidildikçe nem oranı azalır günlük sıcaklık farkları arttıkça çözülme türü fiziksel (mekanik) çözülmeye dönüşmektedir. Isparta Akdeniz Bölgesi ili olmakla birlikte iç kesimlerde yer aldığından fiziksel çözülmeye olan bir ildir.

CEVAP: C

5. Toprakta tuz ve kireç birikimi sorunu toprağın yağışla içinde bulunan kalsiyum karbonatın ve sodyumun eriyerek alt katlara sızamamasından kaynaklanan ve verimin düşmesine neden olan bir sorundur. Bu sorunun yıllık yağış miktarının az olduğu deniz etkisinden uzak iç kesimlerdeki topraklarda görülmektedir. Orta Anadolu, Doğu Anadolu, Güneydoğu Anadolu ve iç Ege'de bu tür sorunlar yaşanmaktadır. Verilen illerden yağış miktarının fazla olduğu nemli iklim bölgesinde olan Sakarya'da bu sorun verilen diğer illerden daha azdır.

CEVAP: A

6. Alüvyal toprakların verimli olması farklı kayaçların birleşmesiyle oluşan mineralli yapıya sahip olmasına bağlıdır. Regosol toprakların yumru köklü bitkilerin yetişmesine imkân sağlaması suyu yer altına sızdırma kapasitesinin yüksek olmasına, vertisol topraklarda kireç oranının yüksek olması eski göl tabanlarında kalsiyum karbonat çökelleri içinde olmasına, kolüvyal toprakların yamaç kenarlarında birikmesi yer çekimi etkisiyle oluşmasına bağlıdır. Bu özelliklerin hiçbirinde iklim etkisi yoktur. Ancak Karadeniz topraklarında tuz ve kireç birikiminin az olması yağışın fazla olmasıyla ilgilidir.

CEVAP: B

7. Demiroksitçe zengin kırmızı renkli Akdeniz toprakları: Terra - Rossa topraklarıdır.
Kurak alanlarda görülen tuzlu topraklar: Solonçak
Drenajın gelişmediği sulak ve bataklık alanlarda görülen topraklar: Hidromorfik
Çayır altında oluşan ara topraklar: Çernezyom'dur.
Regosol Toprak ise volkanik arazilerde görülen kırıntılı toprak tipidir. Bağcılık ve yumru köklü bitki gelişimine uygundur.

CEVAP: A

8. Türkiye'de görülen topraklardan yerli (zonal) toprak grubunda yer alan Çernezyom, Terra-Rossa, step ve podzolik toprakların oluşumunda iklim yapısı ve ana kayanın ayrışması söz konusudur. Ancak alüvyal topraklar akarsuların aşındırması ile uzun mesafeler taşıyarak başka alanlara biriktirdiği topraklar olduğundan bulundukları yerin yerli toprağı olamazlar.

CEVAP: A

9. Seçeneklerde verilen topraklardan Terra-Rossa, Podzolik ve Kahverengi Orman toprakları kıyı bölgelerinde bulunur. Kıyılarda neme bağlı çözülme kimyasal çözülmedir. Kahverengi orman topraklarının fiziksel çözülme ile oluştuğu eleştirme yanlıştır. Çernezyom ve step toprakları deniz etkisinden uzak karasal yerlerde görüldüğünden çözülme türü fizikseldir.

CEVAP: E

10. Trakya Yarımadası'nın kuzeyindeki Yıldız Dağları çevresinde orman örtüsü altında oluşan kahverengi orman toprakları bulunur. Meriç Nehri'nin taşkın alanlarında ve denize döküldüğü yerdeki küçük deltasında alüvyal topraklar görülür. Eski bir göl tabanı olan Ergene Havzası'nda Kalsimorfik topraklardan olan Vertisol ve Rendzina topraklar görülür. Ancak volkanik arazilerde oluşan regosol topraklara volkanik arazi olmadığı için Trakya'da rastlanılmaz.

CEVAP: D

1. Karadeniz Bölgesi'nde yaygın olarak görülen orman gülleri ve kayın Amanos Dağları yamaçlarında, Akdeniz Flora Bölgesi'ne ait Lübnan Sediri Erbaa-Nik-sar, kızılçamlar ise Kastamonu çevresinde yetişmektedir.

Bu durum bu bitkilerle ilgili hangisini göstermektedir?

- A) Yeryüzüne henüz yayılamamış endemik bitkiler olduğunu
B) Kuvaterner'deki iklim salınımlarına bağlı yayılış gösteren relik bitkiler olduğunu
C) Temel iklimlere uyum sağlamış klimaks bitkiler olduğunu
D) Beşeri tahribatlar sonucunda bu alanlara yayılmış antropojen bitkiler olduğunu
E) Belirli sıcaklık ve yağış koşullarına uyum sağlayan adaptif türler olduğunu

2. Karadeniz'deki bitkilerin kök derinlikleri az iken Akdeniz'deki maki türlerinin gelişmiş bir kök sistemi vardır.

Bu durumun ortaya çıkması iki bölgenin aşağıda verilen hangi özelliğinin farklı olmasından kaynaklanmaktadır?

- A) Suya erişim B) Yamaç eğimi
C) Toprak derinliği D) Bakı
E) Matematik konum

3. Benzer iklim koşullarına sahip alanlarda ortaya çıkan bitki türleri de benzerlik gösterir.

Marmara Bölgesi'nde İstrancalarda doğal koşullar altında yetişen bir bitkinin aşağıdaki illerden hangisinde doğal olarak yetişmesi beklenir?

- A) Bartın B) Adana C) Balıkesir
D) Bitlis E) Osmaniye

4. Aydın ile Muğla illerinde araştırma yapan bir bitki bilimci gezdiği alanlarda iğne yapraklı ağaçlardan, çalı türlerinden ve otsu bitkilerden örnekler toplamıştır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi bitki bilimcinin örnek topladığı türlerden birisi olamaz?

- A) Lavanta çiçeği B) Defne
C) Kızılçam D) Ladin
E) Fıstık Çamı

5. • Akdeniz İkliminin ağaç türleri arasındadır.
• İzmir Kozak Yaylası çevresinde saf ormanlar oluşturur.
• Aydın Muğla arasında granit kayalar üzerinde gelişmiştir.

Yukarıda bazı özellikleri verilen ağaç türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sedir B) Sığla C) Fıstık Çamı
D) Kızılçam E) Zeytin

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
İ

6. Akdeniz kıyılarında yayılış gösteren maki türlerinin yaprakları tüylü, kadifemsi ya da cilalı, parlak bir yapıdadır.

Akdeniz'de bulunan bitkilerin bu özelliği kazanması bulundukları yerin hangi özelliğinden kaynaklanmaktadır?

- A) Demiroksitli toprakların bulunmasının
B) Yazların kurak geçmesinin
C) Litolojik yapının karstik olmasının
D) Kışların ılık geçmesinin
E) Dağlar ile kıyı arasındaki mesafenin dar olması

7. Türkiye'de çeşitli bitki türlerinin olmasında iklim, yer-yüzü şekilleri, toprak, ana materyal, iklim değişiklikleri ve insan gibi faktörlerin etkisi vardır.

Buna göre Türkiye'de bitki topluluklarının dağılışıyla ilgili olarak aşağıda verilen örneklerden hangisi farklı bir faktörle ilişkilendirilebilir?

- A) Küre dağlarının kuzey yamaçlarında bitki örtüsünün güney yamaçlara göre daha fazla olması
B) Teke yöresinde bitki çeşitliliğinin Tuz Gölü çevresine göre daha fazla olması
C) Doğu Karadeniz Dağlarında bitki örtüsünün kuşaklar oluşturması
D) Torosların güney yamaçları ile kuzey yamaçlarında bitki örtüsünün farklılık göstermesi
E) Kuzeydoğu Anadolu'da görülen sarıçam ağaçlarının köklerinin derinlere kadar uzaması

8. Bir fotoğrafçı İskenderun körfezinden başlayarak kıyı boyunca gözlem yaparak Fethiye körfezine kadar ilerlemiş ve yaygın olarak gördüğü bitkileri fotoğraflamıştır.

Buna göre aşağıdaki bitkilerden hangisinin fotoğraflandığı söylenemez?

- A) Kızılçam B) Defne C) Kayın
D) Zakkum E) Sandal

9. Türkiye'nin hemen her bölgesinde görülmektedir. Ağaç ve yaprak döken çalı veya yıl boyu yeşil kalabilen çalı formunda türleri vardır. Türkiye'de ağaç türlerinin genel ormanlık alana oranına göre sıralanmasında %25'den büyük payıyla birinci sıradadır.

Buna göre yukarıda sözü edilen tür aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Meşe B) Kayın C) Gürgen
D) İhlamur E) Porsuk

10. Türkiye'de maki türlerinin yetişme sınırı, Akdeniz'de 800- 1.000 metreyi bulurken Ege'de 500-600 metreye, Marmara'da ise 200-400 metreye kadar düşmektedir.

Aşağıdakilerden hangisinin nedeni bu duruma neden olan faktörle aynıdır?

- A) Orman üst sınırı Toroslarda 2400 metreyi bulurken Kuzey Anadolu Dağlarında 1800 metrelerde sona ermesi
B) Orman alt sınırının Karadeniz kıyılarında deniz seviyesinde, Akdeniz kıyılarında ise 500-600 metrelerden başlaması
C) Karadeniz kıyı kuşağında ormanların tahrip edildiği alanlarda yaklaşık 200- 300 metreye kadar psödomakilerin gelişmesi
D) Türkiye'de orman üst sınırının 2700-2800 metre ile en yüksek olduğu alanın Sarıkamış, Ziyarettepe olması
E) Endemik bitki çeşitliliğinin en fazla olduğu alanların Toros dağlarında yer alması

1. Jeolojik zamanlar boyunca yaşanan iklim salınımları bitkilerin Türkiye'ye yayılmasına neden olmuştur. Günümüzde iklim koşulları değiştiğinden bazı bitkiler eskiden görüldüğü yayılış alanlarından çekilmektedir. Bu çekilme esnasında korunaklı alanlarda kalan bitkilere relikt (kalıntı) tür denir. Akdeniz ikliminde bulunan bitkilerin yer yer Karadeniz'de görülmesi ya da Karadeniz'de günümüzde yaygın olarak görülen bitkilerin Akdeniz'de yer yer görülmesi relikt tür olarak ifade edilir.

CEVAP: B

2. Akdeniz'de yaygın olan karstik arazi yapısı nedeniyle yüzey suları bakımından fakirleşme nacak yer altı suları bakımından zengin bir yapı ortaya çıkmıştır. Karadeniz'de yağışın bol olması toprağın suya doygun olmasını sağladığı için yüzeye yakın yerlere kadar su bulunabilirken Akdeniz'de bitkiler derinlerde su ararken köklerini geliştirir. İki bölge arasındaki temel fark bitkilerin suya erişim farkıdır.

CEVAP: A

3. Marmara Bölgesi'nde Istrancalarda (Yıldız Dağları) görülen iklim Karadeniz iklimidir. Karadeniz ikliminde doğal olarak yetişen bitkiler yine Karadeniz iklimi görülen Bartın'da doğal olarak yetişmektedir. Adana, Balıkesir ve Osmaniye'de Akdeniz iklimi, Bitlis'te ise karasal iklim görülmektedir.

CEVAP: A

4. Aydın ve Muğla illeri Akdeniz iklim ve flora bölgesinde yer almaktadır. Bu alandaki granitlerden oluşan ve tor topografyası adı verilen alanda fıstık çamı ormanları bulunur. Akdeniz florasının karakteristik ağacı olan kızılçamlar yaygındır. Maki türlerinden olan defne ve çiçekli bitkilerden lavanta çiçeği bu alanda görülür. Ancak Ladin Doğu Karadeniz'in yüksek rakımlarında yetişen sis ve nem isteği yüksek olan bir türdür. Bu alanda yetişmesi mümkün değildir.

CEVAP: D

5. Aydın ve Muğla illeri arasında granitlerden oluşan ve tor topografyası adı verilen alanda fıstık çamı ormanları bulunur. Fıstık çamı aynı zamanda Akdeniz iklimi görülen yerlerden İzmir'in Bergama ilçesine bağlı Kozak Yaylası çevresinde saf ormanlar oluşturur ve yörenin önemli bir geçim kaynağıdır.

CEVAP: C

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
I

6. Akdeniz ikliminde yaşanan yüksek yaz kuraklığından korunmak için bu alandaki bitkiler gövde ve yapraklarını tüylendirerek kuraklıktan korunmaya çalışmaktadırlar. Litolojik yapının karstik olması makilerin kök sistemlerinin gelişmesini sağlamıştır. Kışların ılık geçmesi kış ılıkliği isteyen türlerin yetişmesini demiroksitli toprakların bulunması ağaç tarımı yapılmasını sağlamıştır.

CEVAP: B

7. Toprak isteği bakımından kanaatkâr olan sarıçamlar derin ve kumlu topraklarda iyi yetişmektedir. Kumlu topraklarda ise sular çok derinlere kadar sızar. Bu nedenle kumlu topraklardaki bitkilerin kökleri daha çok derinlere doğru uzamaktadır. Özetle Kuzeydoğu Anadolu'da görülen sarıçam ağaçlarının köklerinin derinlere kadar uzaması toprak ile ilgilidir. Diğer seçeneklerde verilenler yer şekillerinin yükselti, eğim, engebe ve uzanış doğrultusu gibi genel özellikleri ile ilişkilendirilebilir.

CEVAP: E

8. İskenderun körfezinden başlayarak kıyı boyunca gözlem yaparak Fethiye körfezine kadar olan Akdeniz kıyılarında Kızılçam ormanları ve maki bitki topluluğuna ait bitkiler görülmektedir. Zakkum, Defne ve Sandal bu yörede görülen maki türleridir. Yaz kuraklığına dayanıklı kısa boylu ağaççıklardır. Kayın ise nemli ılıman iklimi seven, Kuzey Anadolu Dağlarının denize bakan yamaçlarında yayılım gösteren bir türdür. Hatay çevresinde 1500 metrenin üzerinde relikt olarak görülse de kıyı kesimlerde görülmez.

CEVAP: C

9. Ülkemiz ormanlarını oluşturan ağaç türlerinin yaklaşık %90'ı çeşitli meşe türleri ile kızılçam, karaçam, kayın, sarıçam ve ardıç gibi ağaçlardır. Bunlar içinde en büyük pay meşe ağaçlarına aittir. Meşeler Türkiye'de görülen her iklim koşuluna uyumlu türler olduğu için ülkemizin hemen her yöresinde görülmektedir. Akdeniz Bölgesi'nde ise kermes meşesi, pırnal meşesi gibi çalı türleri bulunmaktadır.

CEVAP: A

10. Türkiye'de maki türlerinin yetişme sınırının Akdeniz'den Marmara'ya doğru gidildikçe alçalması enlem etkisi sonucu sıcaklık ortalamasının düşmesiyle ilgilidir. Genellikle ormanın üst sınırını (ormanın son bulunduğu yükseltiyi) sıcaklık ve alt sınırını da (başlama yerini) yağış değerleri belirler. Türkiye' Kuzey Yarım kürede yer aldığı için enlem etkisi ile orman üst sınırı daha güneyde olan Toros Dağlarında Kuzey Anadolu Dağlarına göre daha yüksektir. Ülkemizde orman üst sınırı, Sarıkamış (Kars) çevresinde karasallığın etkisi ile 2.800 metreye kadar çıkar.

CEVAP: A

Y
A
R
G
I

Y
A
Y
I
N
E
V
I

1. I. Dalaman Çayı
II. Göksu Nehri
III. Filyos (Yenice)
IV. Susurluk

Yukarıdaki akarsulardan hangileri aynı havzaya sularını boşaltmaktadır?

- A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

2. I. Karasu ve Murat en önemli kollarıdır.
II. Hazar Denizi Havzası'na dökülmektedir.
III. Atatürk, Karakaya, Keban ve Birecik barajları bulunur.
IV. Irak ile olan sınırın bir bölümünü çizer.

Yukarıda verilen bilgilerden hangisi Fırat Nehri'ne aittir?

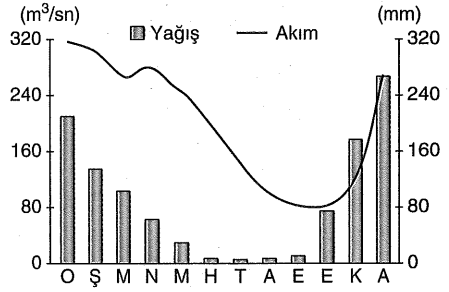
- A) Yalnız I B) Yalnız IV C) I ve III
D) II ve III E) II ve IV

3. I. Çarşamba Çayı
II. Tortum Çayı
III. Susurluk Nehri
IV. Bartın Çayı

Yukarıda verilen akarsulardan hangileri göl ayağı (gideğen) olarak bilinmektedir?

- A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

4. Aşağıdaki Türkiye'deki bir akarsuyun Akım grafiği verilmiştir.

Yalnızca grafikteki bilgilere göre,

- I. akarsu rejimi
II. akarsu havza genişliği
III. debi ile yağış arasındaki ilişki

verilerinden hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

5. I. Suları soğuk ve kireçlidir.
II. Rejimleri genellikle düzenlidir.
III. Mineral bakımından zengin kaynaklardır.
IV. Suları yeryüzüne sondajlarla çıkarılmaktadır.

Türkiye'de jeolojik yapının kalın kalker depolarından oluştuğu bir bölgede yaygın olarak görülen voklüz kaynaklarla ilgili olarak yukarıda verilen bilgilerden hangileri doğrudur?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
İ

6. I. Asi nehri kaynağını yurt dışından alıp Türkiye'de akış gösterirken kaynağı Türkiye'de olan Çoruh nehri yurt dışından denize dökülmektedir.

II. Fırat nehri kaynağını Türkiye'den alıp akışına yurt dışında devam ederken kaynağını yurt dışından alan Meriç nehri siyasi sınır oluşturup denize dökülmektedir.

III. Aras nehri kaynağını yurt dışından alıp Türkiye'de akış gösterirken kaynağı Türkiye'de olan Kura nehri yurt dışından denize dökülmektedir.

Türkiye'nin akarsuları ile ilgili olarak yukarıda verilen bilgilerden hangilerinde yanlışlık vardır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

7. Türkiye akarsuları üzerine araştırma yapan bir kişi akarsuların sahip olduğu özelliklerin yer şekilleri, yükselti, iklim ve beşeri faktörlerden kaynaklandığını gözlemlemiştir.

Buna göre,

- I. yıl boyunca aynı miktar su taşımamaları
II. derine ve geriye aşındırma güçlerinin fazla olması
III. kar ve buz erimeleri ile beslenmeleri
IV. hidroelektrik potansiyellerinin fazla olması

özelliklerinden hangilerini kazanmaları arazinin yüksek ve engebeli olmasından kaynaklanmaktadır?

- A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

8. Kentlerin artan nüfusa bağlı ortaya çıkan su ihtiyaçlarının artması ve çevresindeki havzalara düşen yağışın azalması su stresi yaşamalarına neden olmaktadır. Bu amaçla büyükşehirlerin su ihtiyacını sağlamak için uzak mesafeler kat edilerek akarsulardan kentlere su sağlanmaktadır.

- I. Kızılırmak – Ankara
II. Büyük Menderes Nehri – İzmir
III. Melen Çayı – İstanbul
IV. Yeşilırmak – Samsun

Yukarıda verilen akarsu ve su sağladığı il eşleştirmelerinden hangileri doğrudur?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

9. I. Gemlik

II. Bandırma

III. İzmit

IV. Erdek

Yukarıda verilen Marmara körfezlerinden hangilerinin oluşumu dalga birikimine bağlı Tombolo oluşumu ile gerçekleşmiştir?

- A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

10. Türkiye'de yaşanan şiddetli yaz kuraklığı akarsuların yaz aylarında debilerinde önemli düşüşlerin yaşanmasına neden olmaktadır. Yer altı su sistemleri tarafından desteklenen akarsuların debileri yaz aylarında daha az düşüş gösterir.

Buna göre,

- I. Ergene
II. Manavgat
III. Köprü çay
IV. Gediz

Akarsularından hangilerinin yaz aylarında debilerinde yaşanan düşüş daha azdır?

- A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

1. Seçeneklerde verilen akarsulardan Muğla'daki Dalaman Çayı ve Mersin'deki Göksu Nehri sularını Akdeniz açık havzasına boşaltmaktadır. Filyos (Yenice) Zonguldak'tan Karadeniz'e, Susurluk ise Balıkesir'den Marmara Denizi'ne dökülmektedir.

CEVAP: A

2. Fırat Nehri Türkiye'nin en fazla su taşıyan akarsusudur. Kaynağını aldığı Doğu Anadolu'da Karasu ve Murat Nehirlerinin birleşmesiyle oluşur. Debisi en yüksek akarsu olduğundan Türkiye'nin en büyük barajları olan Atatürk, Karakaya, Keban ve Birecik barajları üzerinde bulunur. Irak sınırında yer alan nehir Dicle iken Fırat Hazar değil Basra Havzası'na dökülmektedir.

CEVAP: C

3. Konya'da bulunan Çarşamba Çayı Beyşehir Gölü'nün, Erzurum'da bulunan ve Çoruh'un kollarından biri olan Tortum Çayı, Tortum Gölü'nün gideğenidir. Bartın Çayı kaynağını Küre Dağları'ndan Dalaman Nehri ise kaynağını Muğla, Denizli, Burdur arasındaki karstik kaynaklarından aldığı için gölden çıkan akarsular arasında sayılamaz.

CEVAP: A

4. Akım diğer adıyla debi akarsuyun yağmur sularıyla ya da kar erimeleriyle beslenmesine göre mevsimden mevsime farklılık gösterir. Kar erimleri ile beslenen akarsular ilkbahar'da fazla su taşıırken yağmur sularıyla beslenen akarsuların debisi kış aylarında artar. Bu nedenle grafiğe bakıldığında akarsuyun rejimine, debi ile yağış arasındaki ilişkiye ulaşılabiriken akarsuyun havza genişliğine ulaşılamaz.

CEVAP: C

5. Kireç taşlarının çatlaklarından sızan suların yer altı boşluklarında toplanması ve bunların vadi tabanı ile yamaçlarında bol debili akması sonucunda karstik kaynaklar oluşur. Karstik kaynaklarla beslenen akarsuların düzenli rejime sahip olması bu kaynakların da genellikle düzenli rejime sahip olduğunu göstermektedir. Voklüz de denilen bu kaynaklar, kalkerli arazilerde olduğundan suları bol miktarda kireç içerir. Kendiliğinden çıkan bu sular mineral bakımından yerin derinliklerinden gelen sıcak su kaynakları kadar zengin değildir.

CEVAP: A

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
I

6. Türkiye'deki akarsuların çoğu, ülke sınırları içinden doğmakta ve yine ülke sınırlarından denize ulaşmaktadır. Denize ulaşamayan akarsular da iç kısımlarda kapalı havzalar oluşturur. Bazı akarsular ise kaynağını ülkemizden almasına rağmen ülkemiz sınırları dışındaki göl ve denizlere dökülür (Fırat, Dicle, Kura, Aras ve Çoruh nehirleri gibi). Bazı akarsular da kaynağını başka ülkelerden alarak Türkiye sınırları içinde denizlere dökülür (Meriç ve Asi nehirleri gibi). III numaralı öncülde Aras nehriyle ilgili verilen bilgi yanlıştır.

CEVAP: C

7. Türkiye akarsularının genel özelliklerine bakıldığında kaynaklarını yüksek dağlık sahalardan aldıkları görülür. Yüksekten dökülen bir akarsuyun akış hızı, aşındırma gücü ve hidroelektrik potansiyeli yüksektir. Yıl boyunca aynı miktar su taşımamaları ile kar ve buz erimeleri ile beslenmeleri arazi yapısından değil bulundukları alanların iklim koşullarından kaynaklanmaktadır. Beslenme imkânları, rejim, debi (akım), tarımda sulamada kullanılmaları iklimden kaynaklanmaktadır.

CEVAP: D

8. İstanbul'un nüfusun artması ve su havzalarındaki su kaynaklarının azalması nedeniyle 1994 yılında planlanan ve hayata geçirilen su temin projesi Düzce Melen Nehri'nin sularını İstanbul'a getirmektedir. Ankara'nın 2008 yılında yaşadığı su kıtlığı nedeniyle Kırıkkale üzerinde Kızılırmak Nehri suları Ankara'ya ulaşmıştır. Büyük Menderes Nehri İzmir'de değil Aydın'dadır. Göksu Nehri ise Antalya değil Mersin'dedir. Ayrıca iki akarsuda bu şehirlere su vermemektedir.

CEVAP: B

9. Marmara Denizi'nde dört körfez bulunmaktadır. İzmit ve Gemlik körfezleri bulundukları alandaki kara parçasının çökmesi sonucu deniz suyunun bu alanları doldurmasıyla oluşmuştur. Bandırma ve Erdek körfezlerinin oluşumu bu şekilde değildir. Balıkesir'de bulunan kapıdağ yarımadası daha önceden bir ada iken dalga birikimi ile karaya bağlanmıştır. Eski adanın çok büyük olması nedeniyle karaya bağlandıktan sonra doğu ve batısında büyük girintiler oluşmuştur. Körfez olarak isimlendirilen bu büyük girintileri Bandırma ve Erdek'tir.

CEVAP: D

10. Akdeniz bölgesinde yer alan Manavgat ve Köprü Çayı karstik kaynaklardan beslenir. Bulundukları bölgede yaz mevsimi kurak geçse de yer altı sularının etkisiyle bu mevsimde akarsu debilerinde belirgin bir düşüş yaşanmaz.

CEVAP: C

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
I

1. I. Vertisol Toprak
II. Podzolik Toprak
III. Regosol Toprak

Türkiye'de görülen toprak türlerinin görüldüğü iller ile ilgili yapılan eşleştirmelerden hangisi doğrudur?

I	II	III
A) Tekirdağ	Rize	Nevşehir
B) Adana	Tekirdağ	Konya
C) Rize	Nevşehir	Adana
D) Tekirdağ	Konya	Rize
E) Nevşehir	Rize	Tekirdağ

2. Türkiye'de bitki örtüsünden yoksun engebeli arazilerde,

- I. Vertisol
II. Litosol
III. Kolüvyal
IV. Regosol

toprak tiplerinden hangileri görülmektedir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

3. I. Regosol
II. Çernezyum
III. Halomorfik
IV. Terra-Rossa

Türkiye'de görülen yukarıdaki toprak tiplerinden hangilerinin bulunduğu yerlerde volkanik araziler geniş alan kaplamaktadır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

4. I. Alüvyal Toprak
II. Vertisol Toprak
III. Podzolik Toprak
IV. Çernezyum Toprak

Türkiye'deki yukarıda verilen toprak tiplerinden hangileri üzerinde tarımsal faaliyetler sınırlıdır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

5. I. Muş – Vertisol Toprak
II. Muğla – Terra Rossa
III. Yozgat – Kahverengi Orman
IV. Mersin – Podzolik Toprak

Yukarıda verilen il ve yaygın görülen toprak eşleştirmelerinden hangileri doğrudur?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
İ

CEVAP: A

6. Yerli topraklar, belirli iklim şartları ve buna bağlı bitki örtüsü altında oluşur.

Buna göre,

- I. Akdeniz İklimi - Terra Rossa
- II. Sert Karasal İklim - Çernezyum
- III. Karasal İklim - Alüvyal Toprak
- IV. Karadeniz İklimi - Vertisol Toprak

iklim ve toprak türü eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

7. Türkiye'nin toprak çeşitliliği bakımından zengin olduğunu belirten bir kişi bu durumun nedenlerini ortaya koymak için aşağıdaki faktörleri sıralamıştır.

- I. İklim çeşitliliğinin fazla olması
- II. Yeryüzü şekillerinin kısa mesafelerde değişiklik göstermesi
- III. Dış kuvvetlerin aşındırma ve biriktirme süreçlerinin etkili olması

Buna göre verilen faktörlerden hangilerinin etkili olduğu savunulabilir?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) Yalnız III
- E) I, II ve III

8. Podzol topraklar nemli, soğuk veya yüksek ortamlarda iğne yapraklı ormanların altında oluşur.

- I. Batı Karadeniz'deki karaçam ormanları
- II. Kars Sarıkamış'taki sarıçam ormanları
- III. Antalya, Kemer'deki kızılçam ormanları

Bu topraklar hakkında gözlem yapmak isteyen bir araştırmacı yukarıdaki ormanlardan hangilerine gitmelidir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) II ve III

9. Trakya'da ayçiçeği tarımı yapılan bölgelerde yaygın olarak karşılaşılan vertisoller ile ilgili inceleme yapan bir kişi şu notları almıştır.

- I. Kum oranı yüksek su tutma kapasitesi düşüktür.
- II. İklim etkisiyle oluşmuş horizonları tamamlanmıştır.
- III. Halk arasında taş doğuran ya da kepir olarak adlandırılmaktadır.

Buna göre alınan notlardan hangilerinin doğru olduğu savunulabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve III
- E) II ve III

10. Türkiye'de toprak türlerinin dağılışını gösteren bir haritayı inceleyen öğrenciler aşağıdaki iller ile toprak türlerini eşleştirmiştir.

- I. Terra Rossa - Sivas
- II. Kahverengi Orman Toprağı- Tekirdağ
- III. Çernezyom- Erzurum
- IV. Kahverengi Bozkır Toprağı - Eskişehir

Buna göre yapılan eşleştirmelerden hangileri hatalıdır?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
I

1. Vertisol topraklar taş doğuran adı ile de bilinir Trakya'da Tekirdağ ve Anadolu'da Muş Ovası'nda bulunur. Podzolik topraklar iğne yapraklı ormanlar altında oluşurlar. Doğu Karadeniz'de Rize çevresinde ve Batı Karadeniz'de Zonguldak çevresinde görülürler. Regosol topraklar volkanik arazilerde görülen kırıntılı topraklardır ve Nevşehir çevresinde bulunurlar.

CEVAP: A

2. Türkiye'de özellikle bitkiden yoksun dağlık sahalarda Hakkâri'den başlayarak Toroslar boyunca menteşe dağlarına kadar uzanan güney alanlarda yer çekimi ile eğimli yamaçlardan eğimin az olduğu eteklere biriken kolüvyal ve yamaçta asılı kalan Litosol topraklar bulunur. Vertisol toprak eski göl tabanlarında oluşur (Trakya ve Muş), regosol ise volkanik arazilerde aşınmayla oluşur (Erzurum – Nevşehir).

CEVAP: C

3. Regosol topraklar doğrudan volkanik kayaların iri taneli parçalandığı ve sızma kapasitesi yüksek olan yumru köklü bitkilerin yetişmesine imkân sağlayan Orta ve Doğu Anadolu'nun volkanik alanlarında görülen topraklardır. Çernezyomlar da yine Erzurum – Kars platoları gibi lav örtülü platoların olduğu alanda görülmektedir. Halomorfik adı verilen tuzlu topraklar Tuz Gölü çevresinde iken Terra-Rossa toprakların görüldüğü alanlar karstik arazilerdir.

CEVAP: A

4. Podzolik topraklar Batı ve Doğu Karadeniz dağlarında yüksek rakımlarda iğne yapraklı ormanlar altında oluşan iklimin uygun olmadığı yerlerdeki kül rengi ve tarıma uygun olmayan topraklardır. Erzurum – Kars Çernezyum toprakları çayır altında oluşan verimli bir toprak olmasına rağmen iklim uygun olmadığından tarımda değil büyükbaş hayvancılıkta kullanılır. Alüvyal topraklar en önemli tarım alanları iken Vertisol toprağın olduğu Trakya'da ayçiçeği ve Kanola tarımı yapılır.

CEVAP: E

5. Vertisol toprak eski göl tabanlarında oluşur. Trakya ve Muş Ovası görüldüğü yerlerdir. Muğla Karstik arazinin yaygın olduğu illerden biridir. Bu nedenle Muğla'da Terra-Rossa topraklar yaygın olarak görülür. Ancak Yozgat'ta kahverengi orman değil yağış azlığı nedeniyle oluşan Kahverengi Bozkır (Step) topraklar yaygındır. Mersin'de yüksek dağlık sahalarda Terra-Rossa, Silifke Ovası'nda alüvyal toprak bulunur. Podzolik topraklar Akdeniz değil Karadeniz'de görülür.

CEVAP: A

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
I

6. Azonal topraklardan grubundaki alüvyal toprakların ve intrazonal topraklar grubundaki Vertisol toprakların oluşumunda iklimin etkisi yoktur. İklim yerli yani zonal toprakların oluşumunda etkilidir. Akdeniz ikliminde Terra - Rossa, Sert Karasal iklimde Çernezyum oluşmaktadır.

CEVAP: E

7. İklim çeşitliliğinin fazla olması zonal toprakların, yer şekilleri ve anakayanın etkisi intrazonal toprakları, dış kuvvetlerin etkisi ise azonal toprakların oluşmasında etkilidir. Türkiye'de bu faktörlerin tamamı toprak çeşitliliğin fazla olmasına neden olmuştur.

CEVAP: E

8. Yıllık ortalama sıcaklığın 8°C'nin altında ve yıllık yağış miktarının 1000 mm üzerinde olduğu nemli çok nemli soğuk ortamlarda kayın, sarıçam ve ladin ormanlarının altında gelişme göstermektedir. Batı ve Doğu Karadeniz Dağlarında ve Uludağ'ın yüksek kesimlerinde bu topraklara sıkça rastlanır. Bu topraklar fazla yağıştan dolayı fazlaca yıkanmışlardır. Fazla yıkanmadan dolayı toprak asit reaksiyonludur ve besin maddeleri bakımından oldukça fakirdir. Kars'ta yağış yetersiz olduğu için görülmez. Antalya da bu toprakların gelişmesi için fazla sıcaktır.

CEVAP: A

9. Vertisoller killi ana kaya üzerinde oluşan intrazonal toprak türlerinden biridir. Intrazonal topraklar ana kaya ve yer şekillerinin etkisiyle oluşan ve horizonları tamamlanmamış topraklardır. Killi ana kaya üzerinde oluşan toprak ağır bünyelidir. Bu topraklar yağışlı dönemde suyu emer ve şişer. Kurak dönemde de çatlar. Halk arasında taş doğuran ya da kepir olarak anılan vertisollere dönen topraklar da denilmektedir.

CEVAP: E

10. Terra-Rossa Akdeniz ikliminin etkisi altında oluşan Akdeniz, Ege ve Güney Marmara'da dağılışı gösteren kırmızı renkli ve kil oranı yüksek bir topraktır. Siyas'ta ise kahverengi ve kestane Renkli bozkır toprakları görülmektedir. Kahverengi Orman Toprakları ise en çok Karadeniz dağlarının kuzey yamaçlarında görülmektedir. Tekirdağ'da ise vertisoller ve rendzinalar görülmektedir.

CEVAP: A

1. Türkiye'nin en önemli bitki bölgelerinden biri de Avrupa - Sibiryâ Flora bölgesidir.

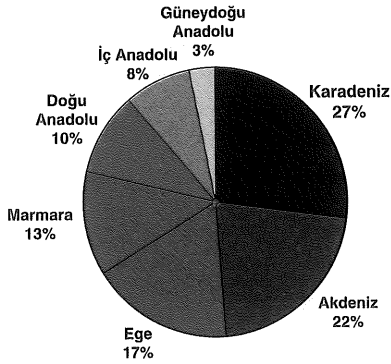
Bu alanda yer alan;

- I. Kayın
- II. Ladin
- III. Karaçam
- IV. Dişbudak

türlerinden hangileri geniş yapraklı türler sınıfında yer almaktadır?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız IV
- C) I ve II
- D) I ve IV
- E) II ve III

2. Aşağıdaki grafik, Türkiye'deki ormanların coğrafi bölgelere dağılışını göstermektedir.

Yalnızca bu grafiğe göre;

- I. Akdeniz'in tüm bölümleri Ege'den daha fazla yağış almaktadır.
- II. Karadeniz'in orman oranı tüm iç bölgelerin toplamından fazladır.
- III. Doğu Anadolu'nun yüz ölçümü daha büyük olduğundan orman oranı fazladır.
- IV. Akdeniz iklimindeki ormanlar sıcağa dayanıklıdır.

İfadelerinden hangileri doğrudur?

- A) Yalnız II
- B) Yalnız IV
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) III ve IV

3. I. Üzerlik otu
II. Lavanta
III. Sığır Kuyruğu
IV. Defne

Yukarıdaki bitkilerden hangileri İran - Turan bitki bölgesinde yaygın bulunan türlerdir?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

4. I. Marmara Bölgesi'nde maki üst sınırının Ege Bölgesi'nden düşük olması
II. Orman üst sınırının Doğu Anadolu Bölgesi'nde daha yüksekte olması
III. Geniş yapraklı ormanların Karadeniz'de 0 metre-den itibaren görülmeye başlaması

Yukarıdaki durumları ortaya çıkaran etmenler hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

	I	II	III
A) Enlem	Yükselti	Nemlilik	
B) Nemlilik	Enlem	Enlem	
C) Enlem	Yükselti	Yükselti	
D) Yükselti	Enlem	Nemlilik	
E) Nemlilik	Enlem	Yükselti	

5. Dağlık ve engebeli bu alanda çalışma yapmak üzere dört tekerlekten çekişli bir arazi aracına ihtiyacımız vardı. Yolculuğa deniz kıyısından başladık. Daha önceden belirlediğimiz dört durakta araştırma yaparak farklı bitki türlerine ait yaprak, kozalak ve sürgün örnekleri topladık ve yaklaşık 1500 rakımlı bölgeye kadar yüksek eğimli bir yoldan ilerledik.

	İl	Bitki Türleri
I	Giresun	Kayın, Karaçam
II	Antalya	Kızılcım, Meşe
III	Trabzon	Fıstıkçamı, Defne
IV	Mersin	Sarıçam, Ladin

Buna göre anlatımı yapılan arazi çalışmasının yapıldığı yer ve örnekleri toplanan bitki türleri yukarıda verilenlerden hangileri olabilir?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

CEVAP: A

6. Ormancılık faaliyetleri ile uğraşan Âdem Amca yaşıntısıyla ilgili bilgiler verirken: "Bizim hayatımız ormanda geçer. Mevsimine göre ne varsa toplar, topladığımız ürünlerden bazılarını işleyip bazılarını da işlemeyen satarız. Burada en çok topladığımız ürünler ise defneyapağı, damla sakızı, keçiboyunu ve yaban mersinidir." demiştir.

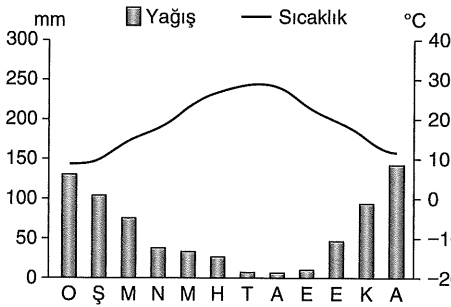
Buna göre Âdem Amca,

- I. Trabzon
II. Muğla
III. Hatay

İllerinden hangilerinde yaşıyor olabilir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) Yalnız I E) I, II ve III

7. Aşağıdaki grafik Türkiye'de bulunan bir yörede sıcaklık ortalaması ve yağış miktarının yıl içindeki dağılışını göstermektedir.

- I. Yaz kuraklığına dayanıklı türlerden oluşurlar.
II. Yaprakları küçük, kalın ve kadifemsi yapıdadır.
III. İlkbahar yağışlarıyla yeşerip kışın yaprak dökerler.

Bu bölgede görülen doğal bitki topluluklarıyla ilgili olarak yukarıda verilen hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I ve III

8. Doğu Karadeniz dağlarının kuzeye bakan yamaçlarında kıydan itibaren 200-300 metre yüksekliklere kadar farklı çalı toplulukları görülmektedir.

- I. Geniş yapraklı ormanların tahrip edilmesiyle ortaya çıkan çalılıklardır.
II. Düzensiz yağış rejimine sahip bölgelerde bulunurlar.
III. Kış mevsiminde yaprak dökerler.
IV. Kısa boylu ve otsu gövdeye sahip bitkilerdir.

Bu bitkilerle ilgili olarak yukarıda verilen bilgilerden hangileri doğrudur?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) I ve IV E) III ve IV

9. Türkiye haritası üzerinde Ankara, Zonguldak, Edirne, İzmir ve Hatay işaretlenmiş ve bu iller doğal bitki örtüsüne göre ikiye ayrılmıştır. Daha sonra açıkta kalan ilin doğal bitki örtüsü ile ilgili şu bilgiler verilmiştir:

- I. Ormanların yüz ölçüme oranı yüzde ellinin üzerindedir.
II. Kayın ağacı klimaks tür olarak yayılım göstermektedir.
III. İlkbaharda yeşeren, yazın kuruyan cılız ot toplulukları görülmektedir.
IV. Kısa boylu ağaççık ve çalılar yaz kuraklığına uyum sağlamıştır.

Buna göre yukarıda verilen bilgilerden hangileri doğrudur?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) I ve IV E) III ve IV

10. I. Dağ çayırlarının tamamı Kuzeydoğu Anadolu'da bulunmaktadır.
II. Ormanların yaklaşık yarısı Akdeniz ve Karadeniz bölgelerinde bulunmaktadır.
III. Orman alanı en fazla olan il Karabük'tür.
IV. Maki üst sınırının en fazla olduğu yerler Akdeniz Bölgesinde yer almaktadır.

Türkiye'de görülen bitki topluluklarının özellikleri ve dağılışı ile ilgili yukarıda verilen bilgilerden hangileri doğrudur?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) I ve IV E) III ve IV

1. Avrupa – Sibirya Flora Bölgesi Marmara'da Yıldız Dağları'ndan başlar doğuda Gürcistan sınırına kadar uzanır. Karadeniz ikliminin hâkim olduğu bu alanda kayın, ladin, karaçam, dişbudak, ıhlamur, göknar gibi türler bulunur. Bu türler içinde ladin ve karaçamlar iğne yapraklı türler iken diğerleri geniş yapraklı türlerdir.

CEVAP: D

2. Grafikteki bilgilere bakılarak Karadeniz'in orman oranının tüm iç bölgelerin orman oranının toplamından daha fazla olduğuna ulaşılmaktadır. İç Anadolu, Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu'nun toplamı %21 iken Karadeniz'in oranı %27'dir.

CEVAP: A

3. İran – Turan Flora bölgesi Türkiye'de deniz etkisine kapalı iç kesimlerde görülen bitkilerin bulunduğu bölgedir. Orta Anadolu, Güneydoğu Anadolu'nun doğusu ve Doğu Anadolu bölgeleri bu flora bölgesinde yer alır. Bozkır ve çayır türleri bu alanda yer alır. Bozkır türlerinden Çoban Yastığı, Sığır Kuyruğu, Geven Otu ve Üzerlik otu gibi türler İran – Turan topluluklarıdır. Öncüllerde verilen Defne ve Lavanta maki türleri olduğundan Akdeniz Flora Bölgesi içinde sayılır.

CEVAP: B

4. Maki üst sınırı sıcaklığın güneyden kuzeye doğru azalmasına bağlı olarak alçalır (deniz seviyesine yaklaşır). Sıcaklığın güneyden kuzeye doğru alçalma nedeni enlemdir. Orman üst sınırının en yüksek olduğu yerlerin Doğu Anadolu'da olmasının nedeni bölgenin zaten en yüksek bölge olmasının sonucudur. Karadeniz'de 0 metreden itibaren orman görülür. Çünkü kıyından itibaren yüksek nemlilik orman oluşmasını sağlar.

CEVAP: A

5. Paragrafta anlatılan arazi denize kıyısı olan dağlık ve engebeli bir alandır. Ayrıca araştırma sahasında ki en yüksek alanın deniz seviyesinden 1500 metre yüksekte olduğu belirtilmiştir. Karadeniz kıyılarında 1500 metre yüksekliğe kadar geniş yapraklı ormanlar ve karışık ormanlar bulunmaktadır. Yani Giresun ya da Trabzon'da bu yüksekliğe kadar kayın ve karaçam görülebilir. Ancak Trabzon için verilen bitkiler Akdeniz ikliminin etkili olduğu alanlarda görülür. Akdeniz'de yer alan ve deniz seviyesinden 1500 rakıma kadar yükselmeye imkân tanıyan Toroslarda ise kızılçam ve meşeler görülür. Mersin için verilen sarıçam ve ladin 1500 metreden yukarıda görülen bu bölgeye ait olmayan türlerdir.

CEVAP: A

6. Defneyaprağı, damla sakızı, keçiboyunuzu ve yaban mersini gibi ürünler ormancılık faaliyetleri sonucu elde edilen yan ürünler olarak bilinmektedir. Maki türü olan bu bitkilerin yetiştiği alanlar ise Akdeniz ikliminin etkisi altındadır. Buna göre Âdem amca Hatay ya da Muğla'da yaşıyor olabilir. Trabzon'daki ormanlık sahalarda bu türlere rastlanmaz.

CEVAP: C

7. Grafik incelendiğinde yazların sıcak ve kurak, kışların ise ılık ve yağışlı geçtiği Akdeniz iklimine ait olduğu anlaşılmaktadır. Akdeniz ikliminin görüldüğü yerlerin tipik bitki örtüsü olan makiler, bodur ağaç ve çalılardan meydana gelir. Yıl boyunca yeşil kalan makilerin şiddetli yaz kuraklığı nedeniyle yaprakları küçük, kalın ve kadifemsi bir yapıdadır. Bitkiler böylelikle su kaybını azaltarak yaşamsal faaliyetlerini sürdürür. Yaz kuraklığına dayanıklı olan makiler, soğuğa karşı fazla dayanıklı değildir.

CEVAP: D

8. Doğu Karadeniz dağlarının kuzeye bakan yamaçlarında kıydan itibaren 200-300 metre yüksekliklere kadar farklı çalı toplulukları psödomaki olarak adlandırılır. Psödomakiler (yalancı maki) de geniş yapraklı ormanların tahrip edilmesiyle ortaya çıkan çalılıklardır. Psödomakilerin maki ve gariglerden farkı, daha nemli ve yağışlı bölgelerde bulunmaları ve kış mevsiminde yaprak dökmeleridir. Başlıca psödomaki türleri muşmula, karaçalı, katran ardıcı, kızılıçık ve orman gülüdür.

CEVAP: B

9. Ankara ve Edirne'de bozkır ve antropojen bozkırlara, İzmir ve Hatay'da ise maki türlerine rastlanmaktadır. Bu iller doğal bitki örtüsüne göre ikiye ayrılmıştır. Zonguldak açıkta kalmaktadır. Zonguldak'ta Karadeniz ormanları bulunur. Zonguldak'ın yaklaşık %59'u ormanlarla kaplıdır. Bu ormanlarda en çok kayın ağacı görülmektedir.

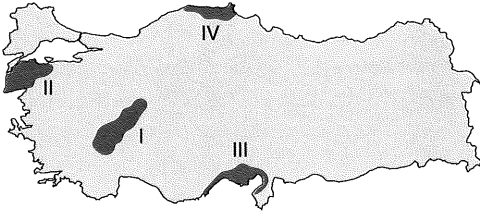
CEVAP: A

10. Türkiye'de ormanların %25'i Karadeniz %24'ü ise Akdeniz bölgesinde yer alır. Makilerin güneyden kuzeye gidildikçe üst sınırının alçalması enlem etkisinin sonucudur. İlkbaharda yeşerip yaz boyu yeşil kalan ve bozkırlardan daha gür olan ot toplulukları çayır, dağ çayırı veya Alpin çayır olarak adlandırılır. Bu tür bitkiler Erzurum-Kars çevresindeki yüksek plato alanlarında, Kuzey Anadolu Dağlarında, Toroslar'da ve ülkemizin doğusunda yer alan yüksek dağlarda görülür. Tamamı Kuzeydoğu Anadolu'da bulunmaz. Orman alanı en fazla olan il ise Antalya'dır. Karabük ise orman oranı yani ormanların yüz ölçümündeki payı açısından ilk sıradadır.

CEVAP: D

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
I

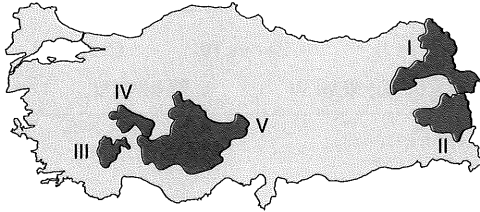
1. Türkiye aktif tektonik kuşak ülkelerinden biri olduğundan sıcak su kaynakları bakımından zengin bir ülkedir.

Aşağıda numaralandırılmış alanlardan hangilerinde bu zenginliğe rastlanılmamaktadır?

- A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

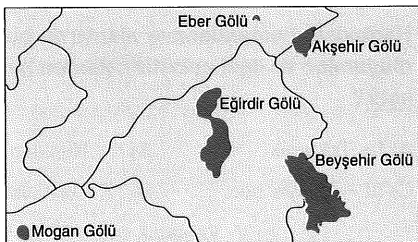
2. Aşağıdaki Türkiye haritasında beş alan numaralarla verilmiştir.

Haritada numaralarla gösterilen kapalı havzalar ile ilgili yapılan eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?

- A) I – Hazar Denizi Kapalı Havzası
B) II – Van Gölü Kapalı Havzası
C) III – Seyfe Gölü Kapalı Havzası
D) IV – Afyon – Akarçay Kapalı Havzası
V) V – Orta Anadolu Kapalı Havzası

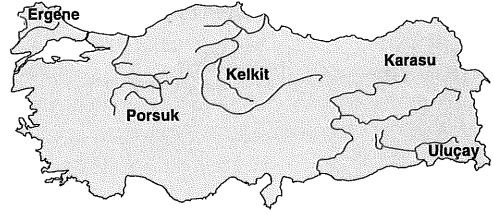
3. Aşındaki haritada göller bakımından zengin olan bir alandaki göller verilmiştir.

Haritada verilen göllerden hangisinin adı yanlış verilmiştir?

- A) Eber Gölü B) Mogan Gölü
C) Akşehir Gölü D) Beyşehir Gölü
E) Eğirdir Gölü

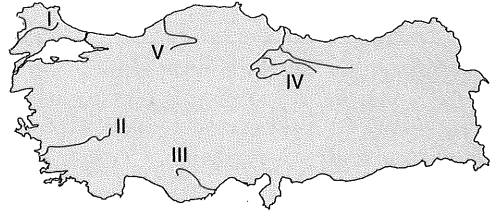
4. Aşağıdaki Türkiye haritasında bazı akarsular ve onu besleyen yan kollar verilmiştir.

Haritadaki akarsulardan hangisini besleyen yan kol yanlıştır?

- A) Uluçay B) Karasu C) Porsuk
D) Ergene E) Kelkit

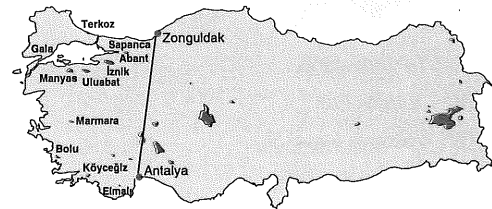
5. Aşağıdaki Türkiye haritasında beş akarsu numaralarla gösterilmiştir.

Türkiye kıyılarında delta ovalarının dağılımı dikkate alındığından haritada numaralandırılmış akarsulardan hangisine ait deltaya rastlanıldığı söylenemez?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

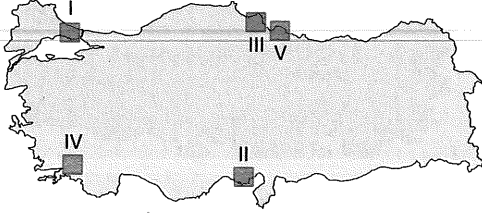
6. Aşağıdaki haritada Zonguldak Antalya hattının batısında yer alan bazı göllerin isimleri verilmiştir.

Zonguldak'tan Antalya'ya çekilen çizginin batısında aşağıdaki göl oluşumlarından hangisine rastlanmaz?

- A) Heyelan set B) Karstik
C) Alüvyal set D) Kıyı set
E) Volkanik set

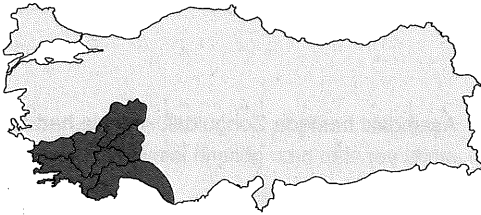
7. Aşağıdaki Türkiye haritasında beş gölün bulunduğu alanlar numaralarla gösterilmiştir.

Haritadaki göller oluşum bakımından sınıflandırıldığında hangisi dışarıda kalır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

8. Türkiye'deki göllerin oluşum türüne göre sınıflandırılması amacıyla oluşturulan bir bölgede yer alan iller aşağıdaki haritada işaretlenerek gösterilmiştir.

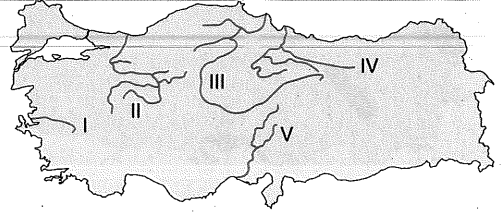

- I. Tektonik Göl
II. Karstik Göl
III. Volkanik Set Gölü
IV. Alüvyal Set Gölü

Buna göre araştırma bölgesinde aşağıda verilen göl oluşum türlerinden hangisine rastlanmamıştır?

- A) Yalnız III B) I ve II C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

9. Aşağıdaki haritada Türkiye'nin bazı akarsuları numaralandırılarak, bu akarsular üzerinde kurulu olan baraj gölleri belirtilmiştir.

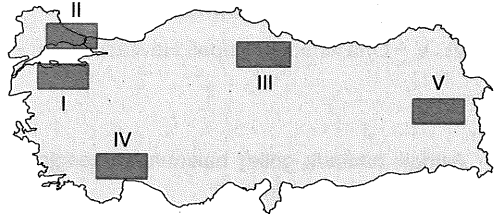

- I. Karakaya
II. Altinkaya
III. Hirfanlı
IV. Almus
V. Seyhan

Buna göre verilen baraj gölü ve akarsu eşleştirmelerinden hangileri yanlıştır?

- A) I ve II B) I ve IV C) II ve V
D) III ve IV E) III ve V

10. Aşağıdaki Türkiye haritasında beş alan numaralarla gösterilmiştir.

Haritadaki numaralanmış alanlarda bulunan göl oluşumları ile ilgili eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?

- A) I - Tektonik B) II - Kıyı seti
C) III - Alüvyal set D) IV - Karstik
E) V- Volkanik set

1. Haritadaki numaralandırılmış alanlardan I numaralı Afyon'dan Denizli'ye kadar uzanan alan ve II numaralı Balıkesir – Çanakkale bölgesi Türkiye'de kırıklı yapıya bağlı fay kaynaklarının, kaplıcaların, jeotermal enerji potansiyelinin yüksek olduğu alanlardır. Ancak III numaralı Çukurova çevresi delta ovası olduğundan, IV numaralı Kastamonu – Sinop çevresi masif arazi olduğundan bu kaynaklar bakımından zengin yerler arasında sayılamaz.

CEVAP: E

2. Kapalı havzalar gerek iklim gerekse yer şekilleri etkisi ile denizlerle bağlantısı sağlanamayan alanlardır. I numaralı Hazar Denizi kapalı havzasında Aras ve Kura nehirleri bulunur. II numaralı Van Gölü, IV numaralı Afyon – Akarçay ve V numaralı Orta Anadolu Kapalı Havzaları (Bu havza içindeki alt havzalar Tuz Gölü, Konya Ovası ve Beyşehir Gölü'dür) eşleştirmesi doğrudur. Ancak III numaralı kapalı havza Seyfe Gölü değil Göller Yöresi kapalı havzasıdır. Seyfe Gölü Kırşehir'dedir.

CEVAP: C

3. Harita Göller Yöresi olarak adlandırılan bölgenin bir bölümünü göstermektedir. Bu göllerden Isparta'daki Eğirdir, Konya – Isparta arasındaki Beyşehir, Konya – Afyonkarahisar arasındaki Akşehir ve Afyonkarahisar'daki Eber göllerinin yerleri ve isimleri doğrudur. Ancak haritanın güneybatısında yer alan il Burdur'dur. Burdur'da bulunan konumdaki göl Salda Gölü'dür. Mogan Gölü Ankara'da bulunan alüvyal set gölüdür.

CEVAP: B

4. Haritada verilen konumlara göre Marmara'daki Meriç'in kolu olan Ergene, Orta Anadolu'da Sakarya'nın kolu olan Eskişehir Porsuk, Fırat'ın ana kollarından olan Karasu ve Dicle'nin Van Gölü güneyinden karışan Uluçay eşleştirmesi doğrudur. Ancak Sivas Kızıldağ'dan kaynağını alan ve Samsun Bafra'dan denize döküldüğü anlaşılan akarsu Kızılırmak'tır. Kelkit Kızılırmak değil Yeşilırmak'ın koludur. Kızılırmak'ın Delice, Devrez ve Gökırmak olmak üzere üç büyük kolu vardır.

CEVAP: E

5. Haritada numaralandırılmış akarsulardan I numara Meriç Nehri'dir. Edirne'den Ege Denizi'ne döküldüğü yerde küçük bir deltası vardır. II numaralı akarsu Büyük Menderes'in deltası Balat, III numaralı Göksu'nun deltası Silifke (ya da Göksu Deltası, IV numaralı Yeşilırmak'ın deltası Çarşamba'dır. V numaralı akarsu Filyos (Yenice) Nehri'dir. Karadeniz'e döküldüğü yerde deltası yoktur.

CEVAP: E

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
I

6. Haritadaki alanda verilen göllerden Abant heyelan set, İznik, Manyas, Ulu abat ve Sapanca tektonik, Bafa, Köyceğiz, Marmara ve Gala alüvyal set, Elmalı karstik ve Terkos ise kıyı set gölüdür. Bu alanda volkanik set gibi göl oluşumları bulunmaz. Volkanik set göllerinin tamamı Doğu Anadolu Bölgesi'ndedir.

CEVAP: E

7. Haritadaki numaralandırılmış alanlardan I'de Büyük Çekmece, Küçük Çekmece ve Terkos (Durusu) gölleri, II numaralı Çukurova'da Ağyatan ve Akyatan, III numaralı Bafra'da Balık ve V numaralı Çarşamba'da Tuz gölleri bulunur. Bu göllerin ortak oluşum özelliği kıyı set gölü olmalıdır. IV numaralı Muğla Köyceğiz gölü oluşum bakımından alüvyal set gölüdür.

CEVAP: D

8. Haritada Muğla, Aydın, Afyonkarahisar, Denizli, Isparta, Burdur ve Antalya işaretlenmiştir. Bu bölgede karstik göller, tektonik göller, alüvyal set gölleri (Aydın Bafa ve Muğla Köyceğiz) bulunur. Haritada volkanik-set göllerinin bulunduğu illerden herhangi biri işaretlenmemiştir. Volkanik set gölleri Nazlı, Çıldır, Balık, Erçek ve Haçlı gölleri olup Doğu Anadolu'da toplanmıştır.

CEVAP: A

9. Haritada numaralandırılarak verilen akarsulardan I numaralı Gediz üzerinde Demirköprü Barajı bulunur. Karakaya barajı Fırat üzerindedir. II numaralı Altınkaya Barajı Kızılırmak üzerindedir. II numaralı akarsu üzerinde Sarıyar (Hasan Polatkan) barajı bulunur. Kızılırmak üzerinde Hirfanlı, Yeşilirmak üzerinde Almus ve V numaralı Seyhan üzerinde Seyhan Barajı bulunur. Buna göre I ve II numaralı akarsular ve baraj gölleri yanlış eşleştirilmiştir.

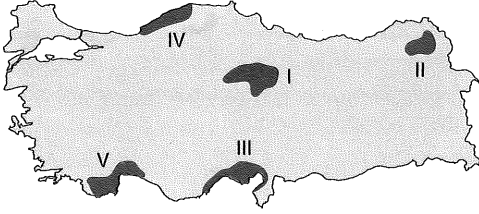
CEVAP: A

10. I numaralı alanda Manyas (Kuş Gölü) ve Ulu abat gölleri yer alır. Bu göller oluşum bakımından tektoniktir. II numaralı alanda Büyük Çekmece, Küçük Çekmece ve Terkos gölleri bulunur. Bu göller oluşum bakımından kıyı seti gölüdür. IV numaralı alanda karstik çukurların sularla dolmasıyla oluşan göller yaygın iken V numaralı alanda volkanik set gölleri yaygın bulunur. Ancak III numaralı alanda alüvyal set değil Tokat Zinav ve Amasya Borabay gibi heyelan set gölleri bulunur.

CEVAP: C

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
I

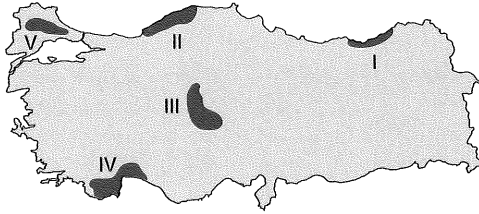
1. Aşağıdaki Türkiye haritasında yerler numaralarla gösterilmiştir.

Haritadaki numaralı yerlerden hangisinde demiroksitçe zengin kırmızı topraklara yaygın olarak rastlanmaktadır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

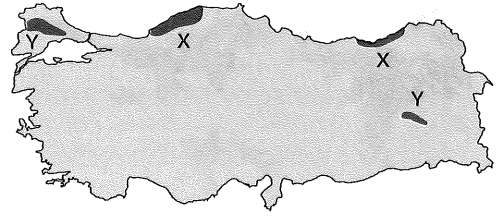
2. Aşağıdaki Türkiye haritasında beş alan numaralarla gösterilmiştir.

Yukarıda haritada numaralanmış yerlerdeki toprak özellikleri ile ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) I ve II numaralı alanda podzolik topraklara rastlanmaktadır.
B) III numaralı alanda solonçuk topraklar bulunur.
C) IV numaralı alanda bulunan topraklarda kireç oranı oldukça yüksektir.
D) V numaralı alandaki topraklar taş doğuran olarak adlandırılmaktadır.
E) III ve V numaralı alandaki topraklar introzonal topraklar grubundadır.

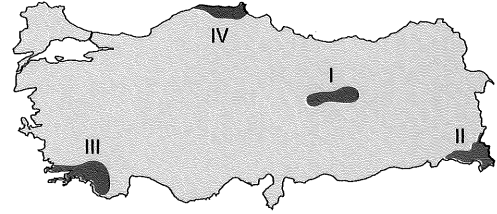
3. Aşağıdaki Türkiye haritasında aynı tür topraklar aynı harflerle gösterilmiştir.

Buna göre aşağıda verilen toprak tipi eşleştirmelerinden hangisi doğrudur?

X	Y
A) Regosol	Podzol
B) Vertisol	Podzol
C) Podzol	Regosol
D) Litosol	Vertisol
E) Podzol	Vertisol

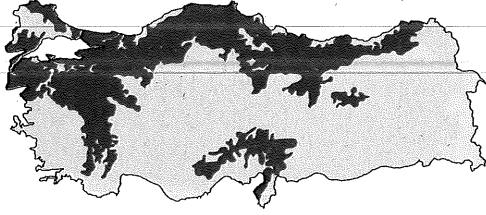
4. Aşağıdaki Türkiye haritasında dört alan numaralarla gösterilmiştir.

"Araştırma yaptığım alanlarda kayalar daha çok fiziksel yolla ufalanmaktadır. Bu nedenle bu alanlarda toprak oluşumu oldukça yavaştır." diyen bir araştırmacı haritada numaralarla gösterilen alanlardan hangilerine gitmiş olabilir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

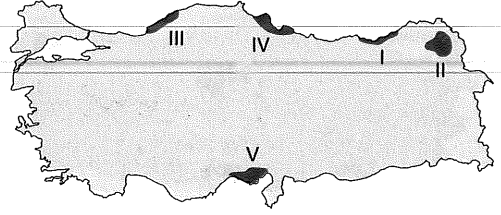
5. Aşağıdaki Türkiye haritasında bir toprak tipinin yayılış alanı gösterilmiştir.

Yukarıdaki Türkiye haritasında dağılış alanları gösterilen toprak tipi ile ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Organik madde bakımından zengindir.
- B) Orman örtüsü altında oluşur.
- C) En büyük yayılış alanı Karadeniz'dedir.
- D) Kalker anakayanın çözülmesiyle oluşur.
- E) Koyu renkli topraklardır.

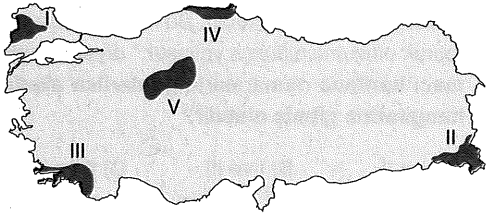
7. Aşağıdaki Türkiye haritasında beş alan numaralarla gösterilmiştir.

Haritadaki numaralı alanlarda görülen topraklar ikili eşleştirildiğinde hangisi dışarıda kalır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

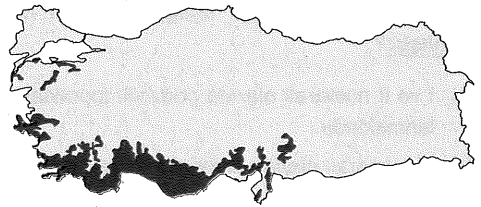
6. Aşağıdaki Türkiye haritasında beş alan numaralarla gösterilmiştir.

Haritada numaralandırılmış alanların toprak türleri ile ilgili seçeneklerde verilenlerden hangisi yanlıştır?

- A) I numaralı alanda Podzolik topraklar yaygındır.
- B) II numaralı alanda sığ taşlı topraklar bulunur.
- C) III numaralı alanda kırmızı renkli Akdeniz toprakları bulunur.
- D) IV numaralı alanda orman toprakları yaygındır.
- E) V numaralı alanda kahverengi step topraklar bulunur.

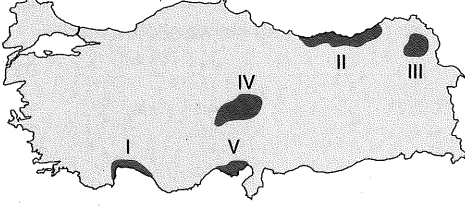
8. Aşağıdaki Türkiye haritasında bir toprak tipinin yayılış alanı gösterilmiştir.

Haritaya göre aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Batı Toroslardaki alanı Orta Toroslar'dan daha fazladır.
- B) Birden fazla coğrafi bölgede yayılış göstermiştir.
- C) Çukurova ve Silifke ovasında bulunmaz.
- D) Güney Marmara'da yayılış alanı Güneybatı Anadolu'dan fazladır.
- E) Teke ve Taşeli Platolarında bulunmaktadır.

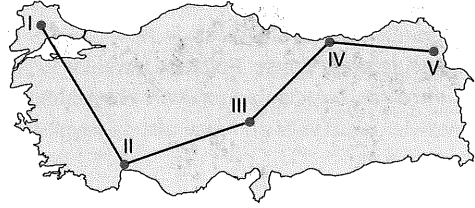
9. Volkanik sahalar özellikle tarım ve turizm açısından önemlidir. Tarımsal anlamda verimli topraklar oluşturmuşlardır. Özellikle bağcılık ve yumru kök bitkilerin gelişmesi için elverişlidirler.

Yukarıda bahsedilen durum haritadaki numaralı alanlardan hangisi için geçerlidir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

10. Aşağıdaki Türkiye haritasında bir güzergâh üzerindeki beş merkez verilmiştir.

Haritadaki I numaralı merkezden yola çıkan bir kişi numaralı yerlerde aşağıdaki toprak tiplerinden hangisini görmüş olamaz?

- A) I – Rendzina B) II – Terra Rossa
C) III – Regosol D) IV – Kahverengi Step
E) V – Kara Toprak

1. Haritada numaralandırılmış alanlardan I numaralı Yozgat çevresinde kahverengi bozkır, II numaralı Kuzeydoğu Anadolu Platolarında Çernezyom, III numaralı Çukurova çevresinde alüvyal, IV numaralı Batı Karadeniz'de ise Podzolik topraklar yaygındır. Kırmızı renkli Akdeniz toprakları kireçtaşının çözülmesiyle oluşur ve V numaralı alanda yaygındır.

CEVAP: E

2. Podzolik topraklar hem Doğu hem de Batı Karadeniz'de yaygın olarak bulunur. Tuz Gölü çevresindeki tuzlu Halomorfik topraklara Solonçak denir. V numaralı yerde bulunan Vertisol topraklar taş doğuran adıyla bilinir. III ve V numaralı yerdeki topraklar yani Vertisol ve Solonçak İntrozonal topraklardır. Ancak IV numara ile verilen alanda bulunan topraklar kireç bakımından zengin değil tam tersi kirecin çözülmesi ve ortamdan uzaklaşması nedeniyle geriye kalan kil ve demirden oluşmaktadır. Vertisol ve Rendzina toprakları Terra- Rossa topraklara göre daha kireçlidir.

CEVAP: C

3. Haritada X ile gösterilen yerler Doğu Karadeniz Rize çevresi ve Batı Karadeniz Zonguldak çevresidir. Bu alanda ortak olarak görülen toprak tipi iğne yapraklı ormanlar altında oluşan Podzolik topraklardır. Y ile gösterilen Trakya'da ve Doğu Anadolu'daki Muş ovasında vertisol topraklar bulunmaktadır.

CEVAP: E

4. Günlük ve yıllık sıcaklık farklarının fazla olduğu karasal iklim bölgelerinde kayalar fiziksel (mekanik) yolla çözülme türünde toprak oluşumu oldukça yavaştır. Haritada üzerinde numaralanmış III ve IV numaralı alanlar nemli alanlar olduğundan çözülme türü kimyasal çözülmedir.

CEVAP: A

5. Haritada gösterilen toprak tipi Kahverengi orman toprağıdır. Bu topraklar orman örtüsü altında oluşur. Ağaç dal ve yapraklarının çözülmesiyle yoğun organik madde birikimi olan topraklardır. Organik madde bakımından zengin olduğundan koyu renklidir. Bu toprak tipi en yaygın Karadeniz'de en az Güneydoğu Anadolu'da bulunur. Kalkerin çözülmesiyle oluşan topraklar Terra - Rossa topraklarıdır.

CEVAP: D

6. Podzol, iğne yapraklı ağaçlardan oluşan ormanlar altında görülür. Özellikle Karadeniz dağlarında 1500 metrenin üzerinde yayılış gösterir. I numara ile gösterilen alanda ise dönen toprak olarak bilinen vertisoller yaygındır. Orman toprakları Karadeniz'de, Step toprakları Orta Anadolu'da, kırmızı renkli Akdeniz toprakları Güneybatı Ege'de, engebeli arazilerin sığ taşlı toprakları Hakkâri çevresinde yaygındır.

CEVAP: A

7. Haritada numaralanmış yerlerden I ve II numaralı yerlerde hem kahverengi orman hem de podzolik topraklar ortak olarak bulunur. IV numaralı Bafra ve Çarşamba ovaları ile V numaralı Çukurova'da ortak olarak alüvyal topraklar bulunur. II numaralı Kuzeydoğu Anadolu Platolarında bulunan çernezyom toprakların Türkiye'de başka örneği yoktur.

CEVAP: B

8. Haritadaki yayılış alanı verilen toprak tipi Kırmızı Renkli Akdeniz Toprağı olan Terra-Rossa'dır. Bu toprak Akdeniz, Ege ve Marmara'da bulunur. Akdeniz'de delta ovalarında alüvyal toprak olduğu için bulunmaz. Teke ve Taşeli platolarındaki karstik kayaların çözülmesiyle bu alanlarda da görülür. Ancak Güneybatı Anadolu olan Menteşe Yöresi'nde alanı Güney Marmara'dan az değil fazladır.

CEVAP: D

9. Volkanik toprakların olduğu yerlerde bağcılık ve aynı zamanda turizmin olduğu yer IV numara ile gösterilen Nevşehir çevresi için uygundur. I, II ve V numaralı yerlerde volkanik araziler yoktur. III numaralı yerde çernezyom toprakları bulunur ve tarıma uygun değildir.

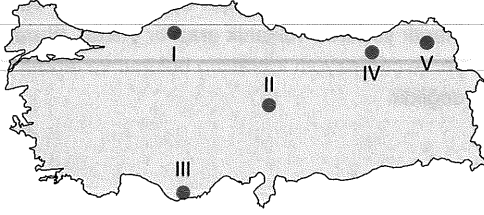
CEVAP: D

10. I numaralı Trakya'da Vertisol ve Rendzina toprakları bulunur. II numaralı Antalya çevresinde Terra Rossa yaygındır. III numaralı Nevşehir çevresinde volkanik Regosol topraklar bulunur. V numaralı Erzurum - Kars platolarında bulunan Çernezyom toprakların diğer adı kara topraktır. Ancak IV numaralı Doğu Karadeniz'de yaygın olan toprak Kahverengi Step değil Kahverengi Orman toprağıdır. Kahverengi Step toprakları Orta Anadolu'da karasal iklimde yaygındır.

CEVAP: D

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
I

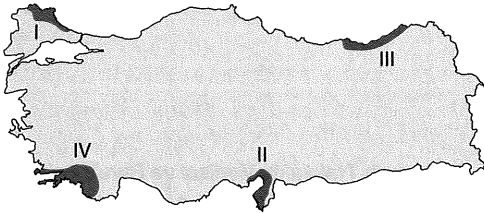
1. Aşağıdaki Türkiye haritasında beş yer numaralarla gösterilmiştir.

Haritadaki numaralı yerlerden hangisinde sarıçam ormanlarına rastlanıldığı söylenemez?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

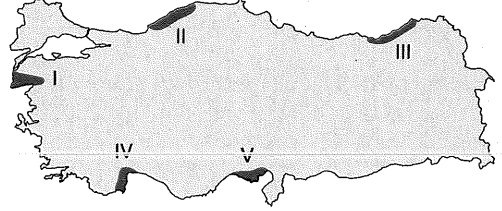
2. Aşağıdaki Türkiye haritasında dört alan numaralandırılarak taralı olarak gösterilmiştir.

Haritadaki numaralandırılmış alanlardan hangileri Avrupa – Sibiryaya Flora Bölgesi'nde yer almaktadır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

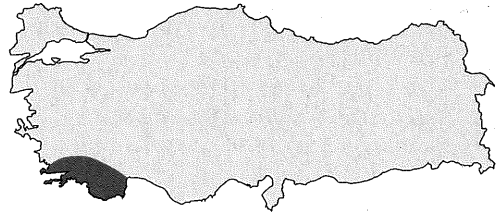
3. Yolculuğa başladığımız bölgede ormanlar deniz seviyesinde başlıyordu. Dağlar denize paralel uzandığı için çok yağış alan ve gür ormanlarla kaplı olan bölgede kıydan itibaren 1000 metre yükseltiye kadar geniş yapraklı ağaçlardan oluşan ormanları gördük. Bölgede dikkatimi çeken en yaygın tür kayın ağacıydı. Dağa doğru tırmandıkça 1000-1500 metre arasında karışık ormanları gördük. 1500 metrenin üzerine çıktığımızda ise en ortamda iğne yapraklı ağaçların hâkim olduğunu gözlemledik. Bu ağaçlar içinde ladin en yaygın türdür.

Yukarıdaki paragrafta sözü edilen bölge haritada numaralandırılarak gösterilen alanlardan hangisi olabilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

4. Endemik bitkiler yeryüzünün belirli sahalarında görülen başka yerlerde görülmeyen bitkilerdir. Endemik bitkilerin tespit edilmesi amacıyla araştırma yapan bir kişinin araştırma sahası aşağıdaki haritada taranarak gösterilmiştir.

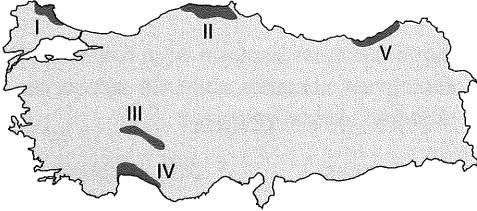
Buna göre haritada taranarak koyu renkle gösterilen bölgede gözlemlenen endemik bitkiler arasında,

- I. Sığla ağacı
II. Datça hurması
III. İspir meşesi
IV. Ters lale

türlerinden hangileri sayılabilir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

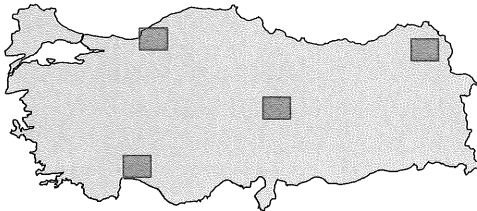
5. Yükselti etkisiyle dağ yamaçlarında bitki topluluklarının değişimini araştıran bir botanikçi araştırma yaptığı sahaya ilgili olarak şu notları almıştır: "Dağların denize bakan yamaçlarında yaklaşık 500-1.000 metre arasında yaz kuraklığına dayanıklı meşe ve kızılçam ormanları görülür. 1.000 metrenin üzerinde ise düşük kış sıcaklıklarına dayanabilen sedir, karaçam ve ardıç, gibi iğne yapraklı ağaçlar hâkimdir."

Buna göre sözü edilen botanikçinin araştırma sahası haritada numaralandırılarak gösterilen dağlardan hangisi olabilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

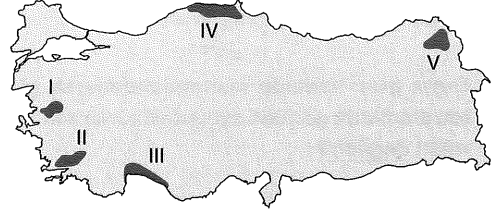
6. Aşağıdaki haritada bazı alanlar taralı olarak gösterilmiştir.

Buna göre aşağıda özellikleri verilen alanlardan hangisi haritada gösterilmemiştir?

- A) Orman yoğunluğunun en az olduğu alan
B) Orman üst sınırının en yüksek olduğu alan
C) Sarıçam ormanlarının en güneyde görüldüğü alan
D) Orman alt sınırının en alçak olduğu alan
E) Endemik bitki çeşitliliğinin en fazla olduğu alan

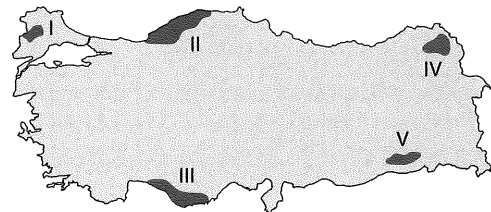
7. Coğrafya dersinde öğretmen, Türkiye'nin bitki örtüsü konusunu işlenirken "25 metreye kadar boylanabilen düzgün gövdeli, şemsiye görünümünde yuvarlak tepeli bir ağaçtır. En geniş coğrafi yayılımını Anadolu'da yapan bu ağacın yağlı tohumu ekonomik açıdan oldukça önemlidir. Aynı zamanda süs ağacı olarak da kullanılmaktadır." açıklamasını yaptıktan sonra öğrencilerinden bu ağacın ne olduğu ne haritada numaralandırılarak gösterilen alanlardan hangilerinde görüldüğünü sormuştur.

Buna göre aşağıda verilen cevaplardan hangisinin doğru olduğu söylenebilir?

Ağacın türü	Haritadaki konumu
A) Fıstıkçamı	I ve II
B) Kızılçam	II ve III
C) Karaçam	III ve IV
D) Sedir	III ve V
E) Sarıçam	IV ve V

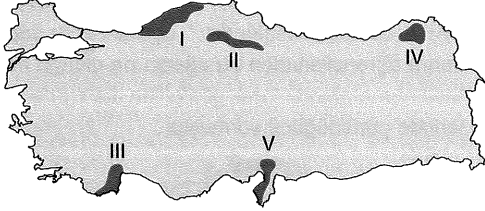
8. Ankara'dan başka bir yöreye arkadaş ziyareti için giden Ahmet'e yaşadığı bölgeyi anlatan Ali: "Bu yörede sert yapraklı, kuraklığa dayanıklı, her mevsim yeşil kalabilen bodur ağaç ve çalılardan oluşan bir bitki topluluğu bulunmaktadır. Bu bitkilerin tahrip edildiği yerlerde ise diz boyu yüksekliğinde dikenli çalılar yer almaktadır." demiştir.

Buna göre Ali'nin yaşadığı yöre harita numaralandırılarak gösterilen alanlardan hangisi olabilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

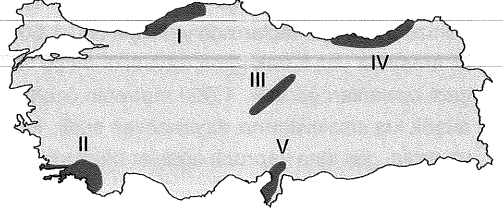
9. Üçüncü Jeolojik Zaman'daki iklim değişikliklerine bağlı olarak günümüz yetişme bölgesinin dışına yayılan sonra da yayıldığı bu yerlerde iklim ve toprak şartlarının uygun olduğu dar alanlarda yetişen bu tür bitkilere relik (kalıntı) bitkiler denir.

Buna göre haritada numaralandırılarak gösterilen alanlarda görülen aşağıdaki türlerden hangisi relikt değildir?

- A) I numaralı alanda karaçam ağacı
- B) II numaralı alanda Kızılçam ağacı
- C) III numaralı alanda ıhlamur ağacı
- D) IV numaralı alanda kızılğaç yapraklı huş ağacı
- E) V numaralı alanda kayın ağacı

10. Aşağıdaki Türkiye haritasında bazı alanlar taralı olarak gösterilmiştir.

Haritadaki taralı alanların iklim özellikleri dikkate alındığında numaralı alanlarla eşleştirilen ağaç türlerinin hangisi yanlıştır?

- A) I - Karaçam
- B) II - Kızılçam
- C) III - Meşe
- D) IV - Ladin
- E) V - Sarıçam

1. Soğuğa dayanıklı olan bir ağaç türü olan Sarıçam genel olarak Türkiye'nin kuzeyinde dağlık alanların yüksek kesimlerinde görülmektedir. Doğu ve Batı Karadeniz'in yüksek bölgelerinde görülen karasal iklim şartlarında görülmektedir. Kuzeydoğu Anadolu Platolarında sert karasal iklim alanlarında saf ormanlar oluşturur (Kars Sarıkamış) En güneydeki yayılış alanı Kayseri Pınarbaşı'dır. Akdeniz'de görülmez.

CEVAP: C

2. Türkiye Dünya üzerindeki büyük bitki bölgelerinden Holarktis olarak adlandırılan alanda yer alır. Holar-tis'in üç büyük alt grubu Avrupa - Sibiry, İran - Tu-ran ve Akdeniz flora bölgeleridir. Avrupa - Sibiry Flora Bölgesi: Batıda Yıldız Dağları'ndan başlamak üzere Batı Karadeniz ve Doğu Karadeniz'in geniş yapraklı ve iğne yapraklı türleri bu flora bölgesi için-de yer alır. Bu alan harita üzerinde I ve III numara ile gösterilmiştir. II ve IV Akdeniz Flora Bölgesidir.

CEVAP: A

3. Karadeniz ormanlarında nem ve yağışın fazla olması nedeniyle ormanlar deniz seviyesinden itibaren baş-langıç göstermektedir. Akdeniz ve Ege kıyılarında yer yer deniz seviyesinde başlayan kızılçam orman-ları olsa da genel olarak denize yakın kesimlerde bitki örtüsü maki topluluklarından oluşmaktadır. So-ruda ayırt edici tür olarak ladinden bahsedilmiş. La-din ağacının yaygın olduğu ormanlar Doğu Karade-niz'de yer almaktadır. Bu durumun nedeni ise Doğu Karadeniz'de yükseltinin daha fazla olmasıdır. Bu nedenle sözü edilen bölge III numaralı alan olabilir.

CEVAP: C

4. Bulunduğu alanın iklim ve topoğrafya şartlarına uyum sağlayan ve doğal ortamında yalnızca o böl-gede görülen bitkilere endemik bitkiler adı verilir. Ülkemizdeki bitki örtüsünün yaklaşık üçte biri (3.778 adet), Üçüncü Jeolojik Zaman'a ait olan ve dünyanın diğer bölgelerinde yetişmeyen türlerden oluşmakta-dır. Sığıla Ağacı Köyceğiz Gölü çevresinde, Datça hurması ise Teke ve Datça yarımadalarında görül-mektedir. Haritada taranarak gösterilen alanda İspir meşesi ve ters lale bulunmaz. İspir meşesi Kastamo-nu ve Yozgat çevresinde Ters Lale ise Erzurum'da görülen endemik türlerdir.

CEVAP: A

5. Kızılçam sıcaklığı seven bir bitki olarak Akdeniz or-manlarında hâkim olan bir türdür. Özellikle Torosla-rın güney yamaçlarında 1000 metre yüksekliğe ka-dar meşelerle birlikte görülmektedir. Yine Toroslarda 1.000 metrenin üzerinde ise düşük kış sıcaklıklarına dayanabilen sedir, karaçam ve ardıç, gibi iğne yap-raklı ağaçlar görülmektedir. Bu özellikleri karşılayan dağlık alan IV numara ile gösterilmiştir.

CEVAP: D

6. Türkiye'de orman yoğunluğunun en az olduğu iller (yüz ölçüme göre %1 ve daha az orman alanı bulunan) Şanlıurfa, Iğdır, Ağrı, Nevşehir ve Van'dır. Bu alanlar haritada gösterilmemiştir. Orman üst sınırının en yüksek olduğu alan Kuzeydoğu Anadolu'da Kars Sarıkamış çevresi, sarıçam ormanlarının en güneyde görüldüğü alan Orta Anadolu'nun doğusu Kayseri Pınarbaşı çevresi, orman alt sınırının en alçak olduğu alan Karadeniz kıyıları, endemik bitki çeşitliliğinin en fazla olduğu alan ise Toros Dağlarıdır.

CEVAP: A

7. 25 metreye kadar boylanabilen düzgün gövdeli, şemsiye görünümünde yuvarlak tepeli bir ağaçtır. En geniş coğrafi yayılışını Anadolu'da yapan ağaç fıstıkçamıdır. Bu ağacın yağlı tohumu çam fıstığı olarak da bilinmektedir. Odunu da yapı kerestesi olarak kullanılmaktadır. Anadolu'da en geniş yayılımını yapan bu türe en çok Batı Anadolu'da rastlanır. İzmir Kozak Yaylası, Aydın ve Muğla çevresi, Manavgat sahilleri, Gemlik Körfezi kıyılarında görülmektedir. Kahramanmaraş, Çorum, Trabzon ve Çoruh vadisinde de yerel olarak görülmektedir.

CEVAP: A

8. Akdeniz ikliminin etkili olduğu yerlerde yetişen kızılçam ve meşe ağaçlarının tahrip edildiği kıyılarda geniş alan kaplayan, sert yapraklı, kuraklığa dayanıklı, her mevsim yeşil kalabilen bodur ağaç ve çalılardan oluşan bir bitki topluluğudur. Makileri oluşturan başlıca bitki türleri yabani zeytin, kermes meşesi, sandal, koca yemiş, keçiboyunu, defne, mersin, zakkum, sakız ve menengiçidir. Ülkemizde maki türleri en fazla Akdeniz ve Ege kesimlerinde yayılış alanına sahiptir. Bu alanlardan biri de haritada III numara ile gösterilmiştir.

CEVAP: C

9. Üçüncü Jeolojik Zaman'da meydana gelen iklim değişikliklerine bağlı olarak bitki örtüsünün dağılışında önemli değişiklikler olmuştur. İklimin sıcak olduğu buzul arası dönemlerde Akdeniz'deki iklim şartları Anadolu'nun kuzeyini de etkilemiştir. Örneğin Anadolu'nun kuzeyinde yer alan sedir, zeytin, kızılçam ve sandal gibi bitkiler aslında Akdeniz iklimine ait türlerdir. Bununla birlikte Türkiye'deki çeşitli relikt bitkiler ve görüldüğü alanlar şu şekilde sıralanabilir:

- Çoruh Vadisi'nde yetişen kızılbaş yapraklı huş ve kocayemiş
- Gökçeada'daki kara mürver
- Çamiçi Gölü'nün kuzeyinde görülen kral eğreltisi
- Bey dağlarında ıhlamur
- Amanos dağlarında kayın
- Kelkit vadisinde sedir

Karaçam ise Karadeniz bölgesi için endemik bir tür değildir.

CEVAP: A

10. Haritadaki numaralandırılmış alanlardan I numaralı Batı Karadeniz Karaçamların en yoğun olduğu alanların başında gelmektedir. Yüksek yaylalarda sis ve duman içinde yaşayan Ladinler IV numaralı Doğu Karadeniz'dedir. II numaralı Muğla çevresi Akdeniz ikliminin ağaç türü olan Kızılçamların en yaygın olduğu alanlardan biridir. III numaralı Orta Anadolu'da meşe ormanları görülür. Ancak soğuk iklimlerde yaşayan Sarıçamların en güney sınırı Kayseri Pınarbaşı'dır. Bu alanın güneyinde Sarıçam bulunmaz.

CEVAP: E

1. Aşağıdaki göllerden hangisi, bir koy önünün dalgalarıyla taşınan kumlar tarafından kapatılması sonucu oluşmuştur?

- A) Beyşehir Gölü B) Tortum Gölü
C) Büyük Çekmece Gölü D) İznik Gölü
E) Kuş Gölü

2. Türkiye'de bazı balıklar mevsimine göre Karadeniz ile Ege Denizi arasındaki göçleri sırasında avlanmaktadır.

Coğrafi konumları göz önüne alındığında, aşağıdaki yerlerin hangisinde mevsimlik göçleri sırasında avlanan balık miktarının diğerlerinden daha fazla olması beklenir?

- A) Yalova B) Mudanya C) Gelibolu
D) Gemlik E) Bandırma

3. Aşağıdakilerden hangisi, Ege Bölgesi akarsularının özelliklerinden biri değildir?

- A) Kollarından bir kısmının kaynağının bölge dışına olması
B) Yataklarında menderesler çizerek akmaları
C) Doğudan batıya doğru havza genişliklerinin farklılık göstermesi
D) Sıradagılar arasındaki çöküntü alanlarında akmaları
E) Yıl boyunca bol su taşımaları

4. Çeşitli nedenlerle tahrip edilen bir orman alanının eski hâline dönebilmesi için geçen süreye ormanın kendini yenileme süresi denir.

Buna göre, aşağıda verilen yerlerin iklim özellikleri göz önüne alındığında hangisinde ormanın kendini yenileme süresinin diğerlerinden daha kısa olması beklenir?

- A) Göller Yöresi B) Ergene Havzası
C) Gaziantep Platosu D) Menteşe Yöresi
E) Konya Ovası

5. Türkiye'de farklı toprak türlerinin görülmesinde;

- I. iklimin çeşitlilik göstermesi,
II. farklı kayaçların bulunması,
III. iki kıtada da arazisinin bulunması,
IV. akarsu ağının sık olması

özelliklerinden hangileri etkilidir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

6. Doğu Anadolu Bölgesi'nin kuzeydoğusunda, uzun boylu çayır örtüsü altında koyu renkli ve organik madde bakımından zengin topraklar gelişmiştir.

Buna göre, özellikleri verilen toprak tipi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Solancak B) Çernozyem C) Podsol
D) Terra-Rossa E) Vertisol

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
I

7. Türkiye'de ekonomik balıkçılık açısından Karadeniz önemli bir yer tutmaktadır. Ancak Karadeniz'de 200 metrenin altındaki derinliklerde canlı yaşamamaktadır.

Bunun nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

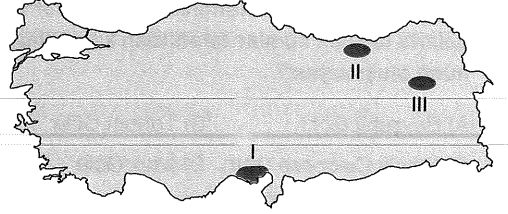
- A) Güneş ışınlarının 200 metreden fazla derinlikte etkili olmaması
B) Karadeniz'e dökülen bazı nehirlerin taşıdığı kimyasal atıklar
C) 200 metreden fazla derinlikte bulunan kükürtlü hidrojen gazı
D) Karadeniz tabanındaki volkanik aktiviteler
E) 200 metreden fazla derinlikte su sıcaklığının canlı varlığına engel olması

8. I. Göksu – Akdeniz
II. Sakarya – Karadeniz
III. Filyos – Marmara
IV. Ergene – Ege

Yukarıdaki akarsulardan hangileri, karşısında verilen denize dökülmez?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) II ve IV E) III ve IV

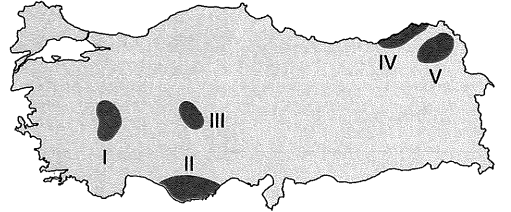
9.

Haritada numaralarla gösterilen alanlarda yaygın olarak görülen toprak tipleri aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak eşleştirilmiştir?

I	II	III
A) Alüvyal	Kahverengi orman	Çemozyem
B) Terra-Rossa	Alüvyal	Çemozyem
C) Terra-Rossa	Kahverengi orman	Alüvyal
D) Alüvyal	Çemozyem	Kahverengi orman
E) Çemozyem	Alüvyal	Kahverengi orman

10. Aşağıda, haritada numaralandırılarak gösterilmiş beş alan ve bu alanların dördüne ait toprak özellikleri verilmiştir.

- Yazları yağışlı karasal iklim koşullarında yetişen yüksek boylu çayırlar altında oluşmuşlardır.
- Kalker ana kaya üzerinde oluşan kırmızı renkli bu topraklarda organik madde miktarı azdır.
- Yıkanmanın fazla olduğu bu topraklar asidik karakter gösterir.
- Bünyelerinde bol miktarda çeşitli tuzlar bulunan bu toprakların tarımsal verimi düşüktür.

Buna göre, haritadaki alanlardan hangisine alt toprak özelliği verilmemiştir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

1. Bir koy önünün dalgalarla taşınan kumlar tarafından kapatılması olayı ile oluşan göller kıyı set gölleri olarak ifade edilmektedir. Kıyı set gölleri (lagün) örnekleri İstanbul'da bulunan Büyük Çekmece, Küçük Çekmece ve Terkos (Durusu) ile Bafra Ovası'nda bulunan Balık ve Çukurova'da bulunan Akyatan ve Ağyatan gölleri örnektir.

CEVAP: C

2. Karadeniz'den Ege'ye bir üst akıntı, Ege'den de Karadeniz'e bir alt akıntı yaşanmaktadır. Bu akıntılara kapılan balıklar İstanbul ve Çanakkale boğazlarında bulunan merkezlerde balıkçılık yapılmasını sağlamaktadır. İstanbul boğazında Beykoz ve Sarıyer, Çanakkale boğazında Gelibolu, Lâpseki ve Eceabat bu merkezlere örnektir.

CEVAP: C

3. Ege Bölgesi'nde akış gösteren akarsular kaynaklarını iç Ege ve bazı kollarıyla Marmara ve İç Anadolu'dan alarak kıyıya dik uzanan dağlar arasında doğu batı doğrultuda grabenler içinde akmaktadır. Bu nedenle menderes adı verilen bölümler çizmektedirler. Doğudan batıya doğru yatak eğimleri ve havzaları değişmektedir. Ancak yıl boyunca bol su taşımaları iklimin yaz kuraklığı ve en fazla yağışın kışın düşmesinden dolayı mümkün değildir.

CEVAP: E

4. Ormanların tahrip edilmesi veya yangınlar nedeniyle yok olması sonrasında yapılan ağaçlandırma çalışmaları ile tekrar orman oluşturma çalışmaları yapılmaktadır. Ormanların tekrar oluşabilmesi için geçen süre bölgelerin nemlilik koşullarına bağlı olarak değişmektedir. Kıyıda olan nemli alanlarda orman kendini daha kısa sürede yenileyebilmektedir. Göller Yöresi, Ergene Havzası, Konya Ovası ve Gaziantep platosunda kuraklık nedeniyle orman daha geç kendini yenileyebilirken Menteşe Yöresi kıyıda nemli bir alan olduğundan orman kendini daha kısa sürede yeniler.

CEVAP: D

5. Toprak türleri Türkiye'de oldukça çeşitlidir. Başta yerli topraklar olmak üzere, taşınmış topraklar ve göl tabanlarındaki kurumalar olmak üzere farklı toprak türleri oluşmuştur. Yerli toprakların oluşumu üzerinde iklim ve ana kaya yapısının çeşitli olması etkili olmuştur. Akarsu ağı ve iki kıtada arazilerinin olmasının toprak çeşitliliği üzerinde etkisi yoktur.

CEVAP: A

6. Doğu Anadolu Bölgesi'nin Kuzeydoğusunda sert karasal iklim koşulları yaşanmaktadır. Bu alanda bulunan Erzurum - Kars platolarında yaz yağışları ile yetersen çayırın kış aylarında kar altında kalmasıyla oluşan organik madde yönünden zengin, koyu renkli çernezyom toprakları bulunmaktadır. Podsol, Karadeniz'de, Vertisol Trakya'da, Terra- Rossa Akdeniz'de, Solonçak Tuz Gölü çevresinde bulunmaktadır.

CEVAP: B

7. Karadeniz Kuveterneri'de İstanbul boğazı açılana kadar milyonlarca yıl boyunca göl olarak kalmıştır. Göl ortamında yaşayan canlıların Karadeniz tabanına birikmesi ile Kükürtlü Hidrojen gazı oluştuğu düşünülmektedir. Bu gazlar tabandan 200 metre derinliğe kadar olan alana yayıldığından bu alanda balık yaşamaz.

CEVAP: C

8. Göksu kaynağını Taşeli platosu yakınlarından alarak Akdeniz'e Mersin Silifke'den dökülmektedir. Sakarya Nehri kaynağını Orta Anadolu'dan alarak Karasu'dan Karadeniz'e dökülmektedir. Filyos Çayı diğer adıyla Yenice Irmağı Zonguldak'tan Karadeniz'e dökülmektedir. Ergene Nehri Meriç Nehri'nin kolu olup Ege Denizi'ne dökülmektedir.

CEVAP: C

9. Haritada numaralandırılmış alanlardan I numaralı Çukurova'da akarsu birikimi ile oluşan Alüvyal topraklar bulunmaktadır. II numaralı Doğu Karadeniz'de orman altında oluşan Kahverengi orman toprakları bulunmaktadır. III numaralı alanda Erzurum - Kars çevresinde çernezyom topraklar bulunmaktadır.

CEVAP: A

10. Yaz yağışlı geçen yörede uzun boylu çayır altında oluşan çernezyom topraklara haritadaki V numaralı Erzurum - Kars çevresinde görülmektedir. Kalker ana kaya üzerinde oluşan Terra - Rossa toprakları II numaralı Taşeli çevresinde yaygındır. Yıkanmanın fazla olduğu asitli topraklar yağışın fazla olduğu IV numaralı alanda yaygındır. Bol miktarda tuz bulunan topraklar Tuz Gölü çevresinde III numaralı alandadır.

CEVAP: A

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
I

1. Bir grup doğa yürüyüşçüsü kıyından başlayarak bir dağa tırmanırken;kestane, gürgen, şimşir, kayın, sarıçam,gökmar ve ladin gibi ağaçları görmüştür.

Bu doğa yürüyüşünün aşağıdaki dağların hangisinde yapıldığı söylenebilir?

- A) Amanoslar B) Bozdağ C) Kazdağı
D) Kaçkar E) Bolkar

2. Karadeniz Bölgesi'nde yaygın olarak görülen orman güllerinin Nur Dağları yamaçlarında, Akdeniz Flora Bölgesi'ne ait Lübnan Sediri'nin ise Erbaa-Niksar çevresinde yetişmesinin temel sebebi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Toprak şartlarının bu alanlarda bitki isteğine uygun olması
B) Bu alanların, bitkilerin sıcaklık ve nem isteğine uygun olması
C) 4. Zaman iklim salınımları sırasında bu alanlara yayılmış olmaları
D) Bu alanlara ağaçlandırma çalışmalarıyla dikilmiş olmaları
E) Bu türlerin endemik bitkiler olması

3. Aşağıdakilerden hangisi, Türkiye topraklarının tümü için en önemli sorundur?

- A) Tuzluluk B) Taşlılık
C) Erozyon D) Kuraklık
E) Drenaj bozukluğu

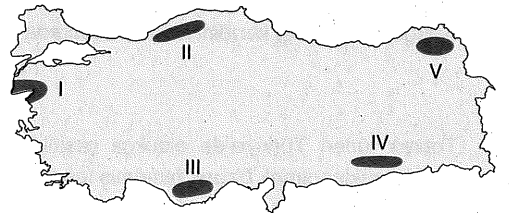
4. Türkiye'nin toprak özellikleriyle ilgili aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- A) Karadeniz Bölgesi'nin yüksek kesimlerindeki topraklarda podzollaşma görülür.
B) En fazla yıkanmanın olduğu topraklar iç bölgelerdeki platolardadır.
C) Akdeniz Bölgesi'nin alçak kesimlerindeki topraklarda Terra Rossa oluşumu görülmez.
D) Kuzeydoğu Anadolu platolarındaki topraklarda organik madde miktarı azdır.
E) Tuz Gölü Havzası'ndaki topraklarda bitki yetişmez.

5. Aşağıdakilerden hangisi Akdeniz'e dökülen akarsulardan biri değildir?

- A) Seyhan B) Ceyhan C) Eşen
D) Manavgat E) Gönen

6. Aşağıdaki haritada bazı alanlar numaralandırılarak koyu renkle gösterilmiştir.

Bu alanların hangisinde ormanlar daha az yer kaplar?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

7. I. Kızılçam - Akdeniz İklimi
II. Sedir - Karasal İklim
III. Kayın - Karadeniz İklimi

Türkiye'nin coğrafi özellikleri dikkate alındığında, yukarıdaki ağaç türleri ile yaygın olarak görüldüğü iklim tipi eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

8. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'deki set göllerinden biri değildir?

- A) Büyük Çekmece Gölü
B) Köyceğiz Gölü
C) Uzungöl
D) Beyşehir Gölü
E) Tortum Gölü

9. Türkiye'nin endemik bitki türleri bakımından zengin olmasında,

- I. geçmiş küresel iklim değişimleri,
II. Kuzey Yarım Küre'de yer alması,
III. yeryüzü şekilleri,
IV. doğu boylamlarında yer alması

özelliklerinden hangileri etkili olmuştur?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

10. Aşağıdakilerden hangisi, Anadolu'nun iç kısımlarından kaynağını alarak kuzey veya güneydeki sıradağları aşan akarsulardan biri değildir?

- A) Kızılırmak
B) Fırat Irmağı
C) Seyhan Nehri
D) Sakarya Irmağı
E) Dalaman Çayı

1. Kıyıda itibaren yüksek yerlere doğru tırmanan bir kişi aşağı kesimlerde kestane, gürgen, şimşir ve kayın gibi geniş yapraklı türleri, yüksek kesimlerde ise sarıçam, göknar ve ladin gibi iğne yapraklı türleri görebilir. Kıyıda geniş yapraklı yüksek yerlerde iğne yapraklı türlerin olduğu alan Doğu Karadeniz'dir. Kaçkar dağları Doğu Karadeniz'de bulunmaktadır.

CEVAP: D

2. Karadeniz bölgesinde bulunan bitki türlerinin Akdeniz'deki Amanos dağları çevresinde bulunması, Akdeniz'de görülen sedir gibi türlerin Karadeniz iklim sahasında yer alan Tokat'ta olması relik (kalıntı) bitki özelliğini göstermektedir. Relikt bitki türlerinin oluşumu geçmiş jeolojik zamanlarda yaşanan iklim sınırları sonucunda bu türlerin geniş alanlara yayıldığını göstermektedir.

CEVAP: C

3. Toprakların tuzlanma sorunu kurak bölgelerde yağış azlığı olan yerler için bir sorundur. Taşlılık sorunu toprak derinliğinin az olduğu ana kayanın yüzeye yakın olduğu engebeli yerler için bir sorundur. Kuraklık yağış azlığı olan yerde yaşanan bir sorundur. Drenaj bozukluğu belli havzalarda yaşanan bir sorundur. Türkiye'de toprak üzerinde tüm yörelerde en etkili olan sorun toprağın verimli kısmının süpürülmesi ile sonuçlanan erozyon sorundur.

CEVAP: C

4. Seçeneklerde verilen bilgilere bakıldığında iç bölgelerde yıkanmanın fazla değil az olmasından dolayı yanlış olduğu görülür. Akdeniz'deki Terra Rossa toprakları her yükseltide oluşabilmektedir. Kuzeydoğu Anadolu platoları olan Erzurum Kars platolarında organik madde az değil fazladır. Tuz Gölü çevresinde topraklarda kuraklığa dayanıklı bitkiler bulunur. Doğru bilgi Karadeniz'in yüksek kesimlerinde topraklarda podzolleşme olmasıdır.

CEVAP: A

5. Kaynağını Orta Anadolu'dan alan Seyhan Nehri Çukurova'yı oluşturup Akdeniz'e dökülmektedir. Ceyhan kaynağını Doğu Anadolu'dan alıp Çukurova'yı oluşturup Akdeniz'e dökülmektedir. Batı Toroslar çevresinden kaynağını alan Manavgat Antalya'da Akdeniz'e dökülmektedir. Eşen Çayı Kaynağını Teke Yarımadası'ndan alıp Muğla'dan Akdeniz'e dökülmektedir. Gönen Çayı ise Balıkesir'de olup Marmara denizine dökülmektedir.

CEVAP: E

6. Ormanların dağılışına bakıldığında nemlilik etkisiyle %80'inin kıyı bölgelerde olduğu görülür. En fazla orman olan bölge Batı Karadeniz'dir. III numaralı Akdeniz ve I numaralı Ege orman alanlarındadır. Karadeniz'den sonra gelmektedir. V numaralı Kars çevresinde Sarıçam ormanları geniş alan kaplar. Türkiye'de ormanların en az olduğu bölge Güneydoğu Anadolu bölgesidir. Haritada IV numara ile gösterilen alanda orman varlığı oldukça azdır.

CEVAP: D

7. Bir iklim sahası içinde o iklimin şartlarına en iyi uyum sağlamış türlere Klimaks tür adı verilmektedir. Akdeniz'deki kızılçamların sıcaklık isteğinin yüksek olması, Karadeniz'deki kayın türlerinin nem isteğinin yüksek olması Klimaks tür olduklarını göstermektedir. Sedir bir Akdeniz çam türü olup sıcak iklimlerde yaşamaktadır. Karasal iklimin hâkim türü soğuya dayanıklı yapıları sayesinde sarıçamlardır.

CEVAP: B

8. Türkiye'de yerleşme olaylarına bağlı oluşan göller kıyı set, Alüvyal set, traverten set, volkanik set ve heyelan set olarak bilinmektedir. Seçeneklerde verilen göllerden Tortum ve Uzungöl heyelan set (Uzungöl oluşumunda Alüvyal yerleşme de etkilidir), Köyceğiz Alüvyal set ve Büyük Çekmece kıyı set gölüdür. Konya'da bulunan Beyşehir Gölü oluşumunda büyük oranda tektonizma etkili olmuştur.

CEVAP: D

9. Türkiye endemik tür olarak bilinen yeryüzüne henüz yayılmamış sadece bir yerde bulunan bitkiler bakımından oldukça zengin bir ülkedir. 3000'e yakın endemik tür bulunmaktadır. Bu zenginliğin fazla olmasında, geçmiş zamanlarda yaşanan iklim değişimleri ile farklı bitkilerin yayılması ve yer şekillerinin değişikliği nedeniyle iklim koşullarının da farklı olması etkili olmuştur.

CEVAP: B

10. Türkiye'deki akarsuların birçoğu kaynağını yüksek olan yerlerden almaktadır. Seçeneklerde verilen akarsulardan Kızılırmak Sivas'tan, Fırat kaynağını Doğu Anadolu'dan Seyhan Orta Anadolu'dan, Sakarya kaynağını Ankara ve Eskişehir'den almaktadır. Dalaman Çayı kaynağını Güneybatı Ege ile Akdeniz arasında Teke Yarımadası çevresinden almaktadır. Kaynağı Anadolu'nun iç kesimleri değil kıyı kesimidir.

CEVAP: E

- Türkiye'de en fazla can ve mal kaybına neden olan afet, depremlerdir.
- Türkiye'de deprem riskinin genel olarak düşük olduğu yerler; Tuz Gölü ile Mersin arasındaki alan, Sinop çevresi ve Doğu Karadeniz sahil şeridi, Güneydoğu Anadolu'nun güneyindeki ovalar bölgesi, Ergene Bölümü'dür (Trakya'nın batısı-Yıldız Dağları).
- Türkiye'de göçme-çökme depremlerinin oluşumunda insan etkisi olduğu unutulmamalıdır. Özellikle maden ocaklarında ve yol yapımlarında kullanılan dinamit patlatmaları bu tür depremlere neden olmaktadır.
- Türkiye'de aktif volkan olmadığından volkanik depremler görülmez.
- Heyelanın afet bölgesi Karadeniz'dir.
- Heyelan oluşumunda temel faktörler eğim, bol yağış ve killi toprak yapısıdır.
- Türkiye'deki heyelanların mevsimlere göre dağılımında %65 ile ilkbahar birinci sıradadır. Nedeni ise kar erimeleri ile birlikte toprağın suya doyması ve kayganlığın artmasıdır.
- Akarsuların üzerinin kapatılması ve yataklarının daraltılması taşkın riskini artırır.
- Türkiye'de en çok taşkına neden olan akarsular; Asi, Meriç, Ergene ve Gediz'dir. Ortak özellikleri yatak eğimlerinin oldukça az olmasıdır.
- Çığ riski batıdan doğuya doğru artar. Çığda önemli olan eğim ve kar yağış oranının fazla olmasıdır.
- Marmara Denizi çevresinde tsunami riskinin yüksek olma nedeni deniz altı depremleridir.
- Orman yangınları en fazla Akdeniz ve Ege'dedir. Bu alanlarda riskin yüksek olmasının nedeni Akdeniz iklimidir.
- Orman yangını ihbar hattı ALO 177'dir.
- Kuraklığın en fazla hissedildiği bölge, Güneydoğu Anadolu; en az hissedildiği bölge, Karadeniz'dir.
- Don olaylarının en fazla olduğu bölge, Doğu Anadolu; en fazla tarımda olumsuzluklar yarattığı bölge, Akdeniz'dir.

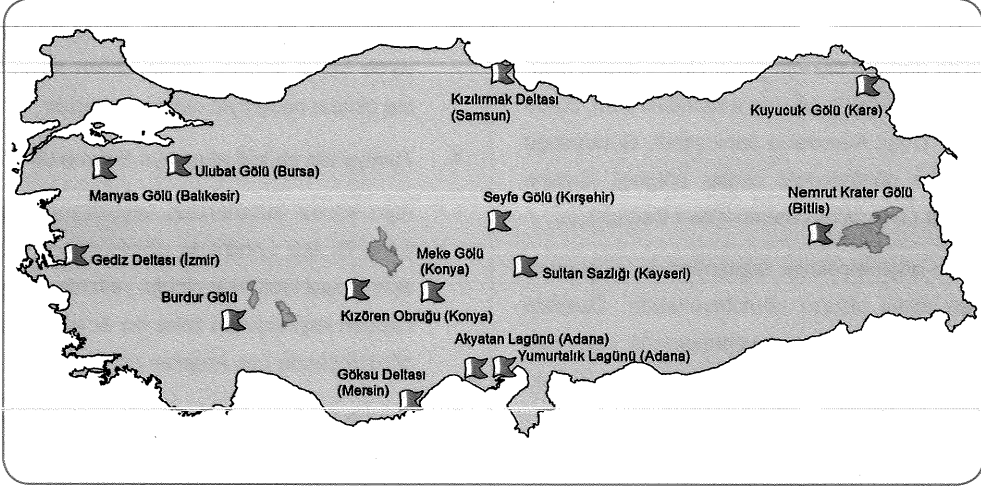
- Türkiye'nin en temiz akarsuyu, Zap Suyu'dur.
- Türkiye'nin en temiz körfezi, Saros Körfezi'dir. Dünya'da kendi kendini yenileyebilen sayılı körfezden biri olması nedeniyle oldukça temizdir.
- Türkiye'nin en kirli akarsuyu Ergene'dir.
- Aşırı kömür kullanımdan kaynaklanan hava kirliliği tipine ilk kez Londra'da görüldüğünden Londra tipi, aşırı sanayi üretiminin olduğu yerlerde sanayileşme ve trafikten kaynaklanan tipine ise ilk kez Los Angeles'ta görüldüğünde Los Angeles tipi adı verilir.
- Londra tipi hava kirliliği kömür santralleri çevresinde görülmektedir.
- Los Angeles tipi kirlilik zaman zaman İzmit - İstanbul arasında görülmektedir.
- Toprağın verimli üst kısmının rüzgâr ve akarsu ile aşınmasına "erozyon" denir. Temel neden bitkisizliktir.
- Türkiye'nin ilk tabiat anıtı, Düzce'deki Samandere Şelalesi'dir (19.12.1988).
- Türkiye'nin ilk tabiatı koruma alanı, Hacıosman Ormanı'dır. (07.04.1987 Samsun Çarşamba).
- Türkiye'nin ilk tabiat parkı Muğla Ölüdeniz Tabiat parkıdır (01.12.1983).
- Türkiye'nin ilk millî parkı, Yozgat Çamlık Millî Parkı'dır (05.02.1958).
- Sulak alan koruma projesi olan ilk Ramsar alanı Göksu Deltası; son Ramsar alanı olarak Nemrut Kalderası (Bitlis)'nda çalışma yapılmıştır.

Sorulara Başlamadan Önce Coğrafi Terimler Sözlüğü

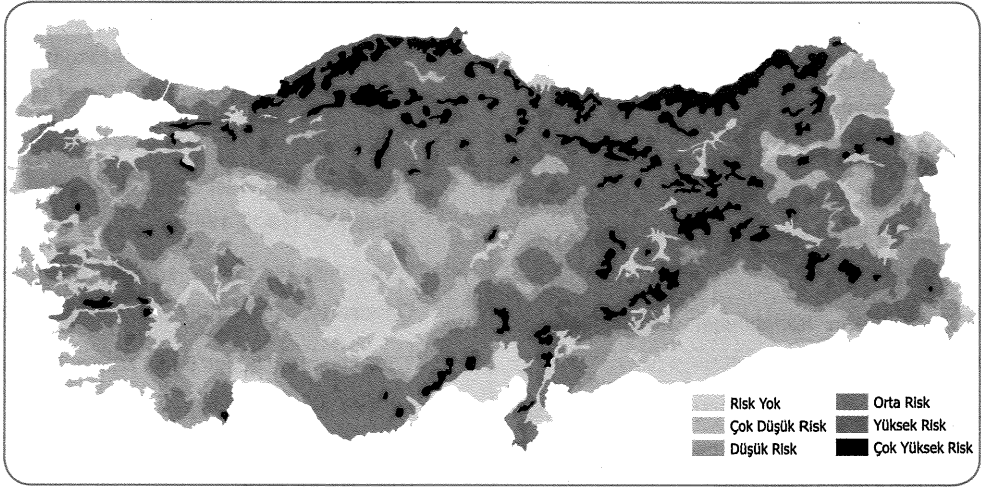
- **Tektonik deprem:** Kırıklı yer yapısına bağlı deprem
- **Göçme deprem:** Yer altı boşluklarının çökmesine bağlı deprem
- **Anız:** Ekin hasadından sonra geride kalan saplar
- **Nadas:** Toprağın 1 yıl ekilmekten boş bırakılması
- **Taraçalandırma:** Eğimli yamaçların basamaklı hâle getirilmesi
- **İslah:** İyileştirme, sağlıklı hâle getirme

SORULARA BAŞLAMADAN ÖNCE KISA BİLGİLER

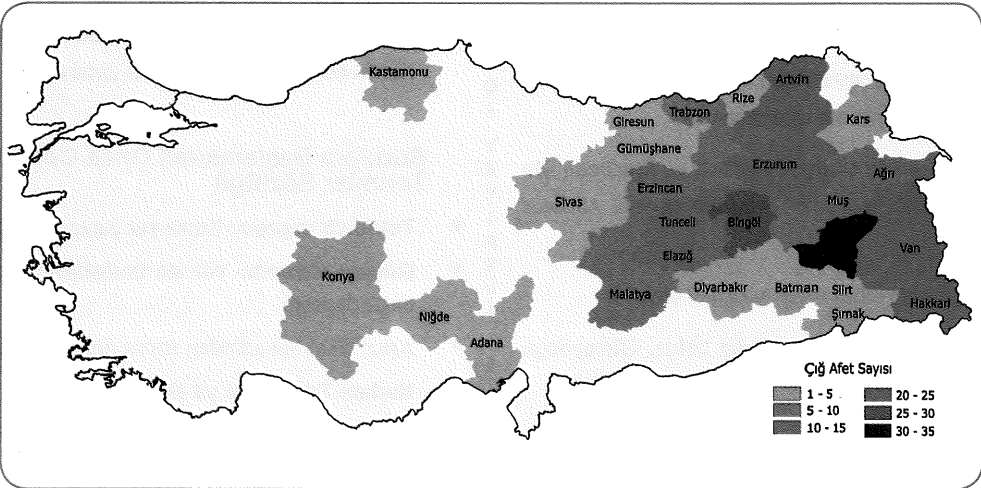
Sorulara Başlamadan Önce Örnek Haritalar

Ramsar Alanlar Haritası

Heyelan Risk Haritası

Çiğ Risk Haritası

1. Türkiye'de meydana gelen orman yangınlarında yaz kuraklığı ile birlikte doğal bitki örtüsünün yapısı da etkili olmaktadır.

Aşağıdaki dağlık sahaların iklim ve bitki örtüsü özellikleri dikkate alındığında orman yangını riskinin daha düşük olduğu söylenebilir?

- A) Beşparmak Dağları B) Amanos Dağları
C) Kaz Dağları D) Bozdağlar
E) Istranca Dağları

2. Türkiye'de meydana gelen bazı afetler meydana geldikleri alan itibariyle tarlalara ve tarımsal üretime zarar vermektedir.

Aşağıdaki afetlerden hangisinin meydana geldiği alanlar dikkate alındığında bahsedilen duruma etkisi sınırlıdır?

- A) Sel ve Taşkın B) Don
C) Çığ D) Erozyon
E) Kuraklık

3. Türkiye'de kentleşmenin artması kentlerin akarsu havzalarına doğru ilerlemesine neden olmuştur. Bu nedenle su kirliliği de artmaktadır.

Türkiye'de geçtikleri yerlerin endüstri ve kentleşme durumları düşünüldüğünde aşağıdaki akarsulardan hangisinin diğerlerine göre daha az kirlenmesi beklenir?

- A) Ankara Çayı B) Yeşilırmak
C) Ergene Nehri D) Seyhan Nehri
E) Arpaçay

4. Türkiye'de bazı yıllar yağış miktarının azalması nedeniyle kuraklık yaşanmaktadır. Kuraklık yavaş ortaya çıkan ve etkileri uzun süren bir doğa afettir.

Aşağıdakilerden hangisi kuraklığın sonuçları arasında sayılamaz?

- A) Tarımsal üretimin azalması
B) Erozyonun artması
C) Beslenme sorununun artması
D) İthalatın azalması
E) Enerji üretiminin azalması

5. Deprem bölgeleri haritasına göre Türkiye'nin %92'sinin deprem bölgeleri içinde olduğu, nüfusumuzun %95'inin deprem tehlikesi altında yaşadığı ve ayrıca büyük sanayi merkezlerinin %98'inin ve barajlarımızın %93'ünün deprem bölgelerinde bulunduğu bilinmektedir.

Aşağıdaki illerden hangisi yukarıda sözü edilen bölgeler içinde yer almaz?

- A) Karaman B) Kütahya C) Muğla
D) Tokat E) Bingöl

6. Türkiye'de 17 Ağustos 1999 tarihinde Gölcük (Kocaeli) merkezli 7,4 büyüklüğünde bir deprem meydana gelmiştir. Bu sarsıntı; Bolu, Bursa, Eskişehir, İstanbul, Kocaeli, Sakarya, Yalova ve Zonguldak'ta çok şiddetli hissedilmiştir. Deprem Türkiye'nin önemli sanayi merkezlerinin bulunduğu, şehirleşme ve nüfus yoğunluğunun fazla olduğu bir bölgede yaşanması can ve mal kaybını artırmıştır.

Buna göre aşağıda verilen depremlerden hangisi yukarıda sözü edilen depremle aynı fay zonunda meydana gelmemiştir?

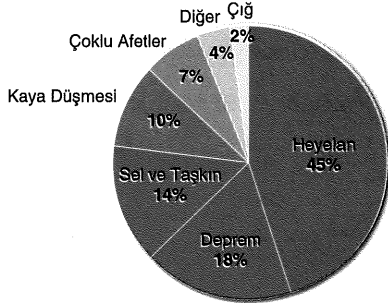
- A) Düzce 7,2 (1999) B) Erbaa 7,0 (1942)
C) Erzincan 7,9 (1939) D) Kütahya 7,2 (1970)
E) Gerede 7,2 (1944)

7. Coğrafi Bilgi Sistemleri (CBS); yeryüzünde mevcut olan veya sonradan oluşan her türlü veriyi toplama-ya, depolamaya, güncelleştirmeye yarayan bilgisayar tabanlı bir sistemdir. Türkiye'de afetle mücadele ve afet sonrası iyileştirme çalışmaları sırasında aktif olarak kullanılan bu sistemin sağladığı pek çok avantaj bulunmaktadır.

Aşağıdakilerden hangisi bu kullanım alanlarından biri değildir?

- A) Afetten zarar gören insanların geçici yerleşim alanlarına yerleştirilmesi
- B) Sağlık hizmetlerinin ve gıda yardımlarının belirli merkezlerden ve düzenli sağlanması,
- C) Tehlike arz eden trafo merkezleri, doğal gaz vanalarının tespitiyle güvenliğin sağlanması
- D) Afet öncesinde afetin türüne göre riskli alanların belirlenmesi
- E) Tüm afetlerin yeri ve zamanın önceden tespit edilmesiyle can kaybının en aza indirilmesi

8. Aşağıdaki grafikte Türkiye'de meydana gelen afetlerin görülme oranını vermektedir.

Grafikteki bilgilere göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılabılır?

- A) Görülme oranı daha düşük olmasına rağmen depremde yaşanan can ve mal kaybı daha fazladır.
- B) Heyelan olayları ilkbahar aylarında kar erimelerine bağlı toprağın suya doymun hale gelmesi nedeniyle en çok görülen afettir.
- C) Çığ afeti karın yerde kalma süresinin uzun olduğu dağlık sahalarda daha fazla görülmektedir.
- D) Jéolojik kökenli afetlerin görülme oranı iklimatik – hidrolojik kökenli afetlerden fazladır.
- E) Heyelan, kaya düşmesi ve sel afetleri Karadeniz Bölgesi'nde sıklıkla görülen afetlerdir.

9. Türkiye'nin yaz aylarında maruz kaldığı afetlerden biri de orman yangınlarıdır. Orman yangınlarının görülmesinde gerek iklim gerekse bitki türleri etkili olmaktadır.

Aşağıdakilerden hangisi orman yangını bakımından hassas bölgeler içinde yer almaz?

- A) Manisa B) İzmir C) Kütahya
- D) Düzce E) Osmaniye

10. Türkiye'de enerji üretimi amacıyla kurulan baraj gölleri fosil yakıt kullanmaması nedeniyle çevre sorunlarına termik santrallerden daha az neden olmaktadır. Ancak baraj göllerinin yapıldığı alanlarda yerleşmeler etkilenecek yer değiştirmektedir.

Aşağıdaki yerleşim yerlerinden hangisinde bu durum yaşanmıştır?

- A) Dereli B) Bozkurt C) Yusufeli
- D) Keşan E) Haymana

1. Beşparmak Dağları Muğla'da Menteşe Dağlık sahasında, Kaz Dağları Balıkesir'de, Amanos Dağları Hatay'da ve Bozdağlar İzmir'de yer alır. Bu alanların tamamında Akdeniz iklimi görülmekte ve doğal bitki örtüsü Kızılçamlarla birlikte yaz aylarında kuru hale gelen makiliklerden ve orman altı otlarından oluşmaktadır. Ancak Istranca Dağları (Yıldız) Karadeniz iklimi görülen nemli bir bölgededir. Ağaç türleri ve iklim yangınların oluşmasını engellemektedir.

CEVAP: E

2. Türkiye'de tarımsal üretime en fazla zarar veren afetler erozyon ve kuraklıktır. Sel ve taşkın afeti hem tarlaların yapısını bozmakta hem de üretilen ürünlere zarar vermektedir. Don olayları özellikle Akdeniz'de tarıma daha çok zarar vermektedir. Ancak çığ olaylarının gerek yüksek dağlık sahalarda tarlalardan uzak alanlarda meydana gelmesi gerekse erime döneminde ortadan kaybolması nedeniyle tarımsal üretime etkisi oldukça azdır.

CEVAP: C

3. Türkiye'de batıdan doğuya doğru gidildikçe kentleşme ve endüstrileşmenin azalmasına bağlı olarak akarsuları tehdit eden kirlilik görece azalmaktadır. Marmara Bölgesi'ndeki Ergene başta olmak üzere Ankara'dan geçen Ankara Çayı, Samsun'dan geçen Yeşilirmak, Adana'dan geçen Seyhan havzada yaşanan kirlilik dikkat çekmektedir. Görece daha az tehdit altında olan akarsulardan biri Doğu Anadolu'daki Arpaçay'dır.

CEVAP: E

4. Türkiye'de genel olarak yaşanan yağış azlığı üzerine şiddetli buharlaşma da eklendiğinde kuraklık artmaktadır. Bu durumda yeterince su alamayan tarım ürünlerinde üretim kaybı yaşanmaktadır. Bu durum beslenme sorunlarına neden olmaktadır. Akarsularda sular azaldığında enerji üretiminde azalma yaşanmaktadır. Ayrıca toprakta bitki olmaması durumunda erozyon da artacaktır. Ancak kuraklık sonucunda ithalatın azalması değil tam tersi artması yaşanır. Gıda ürünleri başka ülkelerden tedarik edilmek zorunda kalır.

CEVAP: D

5. Türkiye'de deprem tehlikesinin az olduğu yöreler şu şekilde sıralanabilir:

- Taşeli yöresi (Mersin)
- Tuz gölü Çevresi
- Karaman Çevresi
- Yıldız Dağları ve Ergene Yöresi (Kırklareli, Edirne)
- Doğu ve Batı Karadeniz Kıyıları
- Mardin, Şanlıurfa çevresi

Bunun dışında kalan arazilerde deprem ciddi bir tehlike arz etmektedir.

CEVAP: A

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
I

6. 1999 yılında Gölcük Kocaeli) merkezli 7,4 büyüklüğünde yaşanan deprem (KAF) Kuzey Anadolu Fay Zonunda meydana gelmiştir. Düzce, Tokat (Erbaa), Gerede (Bolu) ve Erzincan KAF Kuzey Anadolu Fay Zonunda yer alan illerdir. Kütahya'da 1970 yılında meydana gelen 7,2 büyüklüğündeki deprem ise Batı Anadolu Fay Zonunda meydana gelmiştir.

CEVAP: D

7. Sel, orman yangını, tsunami gibi afetlerde erken uyarı sistemleri kullanılsa da Coğrafi Bilgi Sistemleri yardımı ile tüm afetlerin yeri ve zamanın önceden tespit edilemez. Örneğin depremin olacağı yer az ya da çok tahmin edilse de zamanı hakkında bir öngöründe bulunmak ve nu sayede yapıları boşaltarak can kayıplarını en aza indirmek mümkün değildir.

CEVAP: E

8. Grafikte Türkiye'de görülen afetlerin oranları verilmiştir. Deprem, kaya düşmesi ve heyelan jeolojik kökenli, çığ ve sel- taşkın iklimik-hidrolojik kökenli afetlerdir. Jeolojik kökenli afetlerin toplam oranı %73 iken iklimik-hidrolojik kökenli afetlerin oranı %16'dır. Ancak bu grafikten afetlerin meydana gelme nedenlerine, can ve mal kayıpları ile afetlerin bölgesel dağılışına ulaşılamaz.

CEVAP: D

9. Türkiye'de orman yangınlarına daha çok Akdeniz, Ege ve Marmara kıyılarında rastlanmaktadır. Bu alanlarda Akdeniz ikliminin görülmesi, yazların sıcak ve kurak geçmesi orman yangınlarının hızlı yayılmasına neden olur. Düzce orman yangını riski yüksek bir alanda bulunmaz. Düzce Karadeniz ikliminde yer alır. Karadeniz'deki yüksek nemlilik ve orman altı otların kuru olmaması yangın riskini düşürmektedir.

CEVAP: D

10. Artvin'de Çoruh Nehri üzerine inşa edilen Yusufeli Baraj Gölü'nün suları Yusufeli ilçesinin bulunduğu alanı tamamen kaplamıştır. Bu nedenle ilçe sıfırdan baraj gölünün yüksek kotlarında yeniden inşa edilerek bu alana taşınmıştır. Bir ilçenin tamamen kaldırılması ve yer değiştirme örneğidir. İlçenin yeni taşındığı alanın oldukça engebeli bir yerde olması heyelan riskine maruz kalmasını artırmıştır. Giresun Dereli ve Kastamonu Bozkurt ilçelerinde sel olayı yaşanarak dere yataklarında yıkıma yol açmıştır.

CEVAP: C

1. Türkiye'deki illerden bazıları ana fay hatları üzerinde bulunması nedeniyle depremlere, doğal bitki örtüsü ve iklim nedeniyle orman yangınlarına ve akarsuların yatak eğimlerinin az olmasına bağlı olarak taşkınlarla maruz kalmaktadır.

Aşağıdaki illerden hangisi bahsedilen afetlerden hesebine maruz kalmaktadır?

- A) Kırklareli B) Mersin C) Hatay
D) Antalya E) Mardin

2. Türkiye sahip olduğu klimatolojik, jeolojik, jeomorfolojik özellikleri nedeniyle afet çeşitliliğinin de fazla olduğu ülkelerden biridir. Sıklıkla yaşanan afetler can ve mal kaybına neden olmaktadır. Bazı afetler diğerlerine göre daha seyrek görülmektedir.

Aşağıdaki afetlerden hangisinin Türkiye'de görülme sıklığı diğerlerinden daha azdır?

- A) Kütle hareketleri B) Sel ve taşkın
C) Tsunami D) Deprem
E) Orman yangını

3. Su kuşları yaşam alanı olarak belirlenen sulak alanların korunmasına yönelik uluslararası sözleşmedir. 168 devletin imzaladığı sözleşme 21 Aralık 1975'te yürürlüğe girmiştir. Türkiye Ramsar alana 1994 yılında taraf olmuştur. Türkiye'de 14 alan Ramsar Alanı ilan edilmiştir.

Aşağıdaki Ramsar alanlarından hangisi bulunduğu il ile yanlış eşleştirilmiştir?

- A) Kuyucuk Gölü - Bursa
B) Seyfe Gölü - Kırşehir
C) Kızören Obruğu - Konya
D) Sultan Sazlığı - Kayseri
E) Yumurtalık Lagünü - Adana

4. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de hızlı büyüyen şehirlerde görülen çarpık kentleşmenin etkilerinden biri değildir?

- A) Verimli tarım arazilerinin üzerine yapıların inşa edilmesi
B) Kentlerin çok hızlı göç alması
C) Yeraltı ve yerüstü suyunun zarar görmesi
D) Gecekondulaşma ve toplumsal sorunlar
E) Sanayi tesislerinin kentsel alan içinde kalması

5. Sanayinin, nüfusun yoğun olduğu ve termik santrallerin bulunduğu alanlarda hava kirliliği yoğun olarak yaşanmaktadır.

Buna göre aşağıdaki alanlardan hangisinde bu tür sorunlar daha az yaşanır?

- A) İskenderun Körfezi B) Gökova Körfezi
C) Saros Körfezi D) İzmit Körfezi
E) Gemlik Körfezi

6. Doğal kaynak kullanımı ve enerji üretimi çeşitli çevre sorunlarına yol açmaktadır. Kömür santralleri çevresinde Londra Tipi Hava Kirliliği görülür.

Aşağıdaki enerji üretim merkezlerinde kullanılan enerji kaynakları dikkate alındığında hangisinde Londra Tipi Hava kirliliğinin olduğu söylenemez?

- A) Gökova B) Soma C) Çatalağzı
D) Alaçatı E) Elbistan

7. Türkiye’de engebeli ve karın yerde kalma süresinin fazla olduğu yerlerde yaşanan afetlerin başında çığlar gelir. Çığ oluşumu üzerinde doğal ve beşeri etkiler söz konusudur.

Aşağıdakilerden hangisinin çığ oluşumunda tetikleyici olduğu söylenemez?

- A) Depremler B) Kış turizm faaliyetleri
C) Avcılık faaliyetleri D) Fön rüzgârı
E) Yaylacılık faaliyetleri

8. Türkiye’de görülen doğal afetlerden bazıları beraberrinde göçlere neden olmaktadır.

Aşağıdaki doğal afetlerden hangisi sonucunda göç olaylarının yaşandığı söylenemez?

- A) Deprem B) Taşkın C) Erozyon
D) Don Olayı E) Heyelan

9. Bilimsel ve estetik bakımından, millî ve milletlerarası ender bulunan tabii ve kültürel kaynak değerleri ile koruma, dinlenme ve turizm alanlarına sahip tabiat parçalarına “millî park” denir. Doğal ve beşeri bakımından bazı iller milli park sayısı bakımından diğerlerinden fazla olmaktadır.

Aşağıdaki illerden hangisinde milli park sayısı diğerlerinden fazladır?

- A) Yozgat B) Artvin C) Trabzon
D) Antalya E) Kırklareli

10. Erozyon su veya rüzgârın toprak üzerinde bulunan verimli tabakasını süpürerek kullanılamaz hale getirmesidir. Bu afetin doğal yolla oluşmasından ziyade beşeri etkilerle şiddetlenmesi önemli bir sorun haline gelmesine neden olmaktadır.

Aşağıdakilerden hangisi erozyon üzerinde etkili olan diğerlerinden farklı bir faktördür?

- A) Akarsuların aşındırma gücünün fazla olması
B) Doğal bitki örtüsünün tahrip edilmesi
C) Eğimli yamaçların taraçalandırılmaması
D) Otlak ve mera alanlarında aşırı otlatma yapılması
E) Tarlaların tarım dışı etkinlikler nedeniyle boş bırakılması

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
I

1. Seçeneklerde verilen illerden Kırklareli, Mardin, Antalya ve Mersin ana fay hatları üzerinde olan ve şiddetli deprem görülen illerden değildir. Ayrıca orman yangınları Kırklareli'nde nemli Karadeniz ikliminden dolayı Mardin'de ise orman olmadığından görülmez. Bu iller içinde hem depreme, hem Akdeniz ikliminden dolayı orman yangınlarına hem de Asi Nehri'nin taşkınlarına maruz kalan il Hatay'dır.

CEVAP: C

2. Coğrafi özellikleri nedeniyle Türkiye birçok afete maruz kalmakta, bu afetler can ve mal kayıplarına yol açmaktadır. Türkiye'de en sık meydana gelen afet kütle hareketleridir (heyelan, toprak kayması, kaya düşmesi). Deprem, Sel ve taşkın, çığ ve orman yangını sık görülen diğer afetlerdendir. Deniz altı depremleri ve heyelanlarına bağlı meydana gelen Tsunami nadiren görülmektedir. Cumhuriyet tarihi boyunca kaydedilen ilk Tsunami 30 Ekim 2020 tarihinde İzmir'de meydana gelen deprem sonucunda yaşanan Sığacık tsunamisi.

CEVAP: C

3. Türkiye'de Ramsar alana dâhil eden ve koruma çalışmaları yapılan 14 alan ve bulundukları il eşleştirmeleri şunlardır:

- Uluabat Gölü – Bursa
- Manyas Gölü – Balıkesir
- Gediz Deltası – İzmir
- Göksu Deltası – Mersin
- Akyatan Lagünü – Adana
- Yumurtalık Lagünü – Adana
- Meke Gölü – Konya
- Kızören Obruğu - Konya
- Kızılırmak Deltası – Samsun
- Sultan Sazlığı – Kayseri
- Burdur Gölü - Burdur
- Seyfe Gölü – Kırşehir
- Kuyucuk Gölü – Kars
- Nemrut Gölü – Bitlis

CEVAP: A

4. Çarpık kentleşme Türkiye'de kırdan kente göçün başladığı 1950'lerde ortaya çıkan ve 1980'lerde hızlanan bir süreçtir. Verimli tarım arazilerinin üzerine yapıların inşa edilmesi, yeraltı ve yerüstü suyunun zarar görmesi, gecekondulaşma ve toplumsal sorunlar ve sanayi tesislerinin kentsel alan içinde kalması kırdan kente göçün sonuçlarıdır. Kentlerin çok hızlı göç alması çarpık kentleşme sonucu değil nedenidir.

CEVAP: B

5. Türkiye'de hava kirliliği yaşanan alanlarda sanayi, yoğun nüfus ve trafik görülmektedir. Enerji üretimi esnasında ya da enerjinin sanayide kullanılması esnasında ortaya çıkan kimyasal gazlar, araçlardan çıkan karbon gazları ile birleşerek bu kirliliği oluşturmaktadır. İskenderun Körfezi çevresindeki demir çelik ve liman, Muğla Gökova Körfezi çevresinde termik santral, Bursa Gemlik Körfezi ve İzmit Körfezi çevresinde sanayi ve liman faaliyetlerine bağlı kirlilik fazladır. Çanakkale Saros Körfezi çevresi nüfusun, sanayinin, ulaşımın az olduğu bir alan olduğundan kirlilik en azdır.

CEVAP: C

Y
A
R
G
I

Y
A
Y
I
N
E
V
İ

6. Kömür ile çalışan santraller çevresinde Londra tipi hava kirliliği yoğun olarak yaşanmaktadır. Seçeneklerde verilen santrallerden Zonguldak'ta bulunan Çatalağzı termik santralinde taş kömürü, Muğla Gökova (Yatağan), Kahramanmaraş Elbistan ve Manisa Soma santrallerinde linyit kömürü kullanıldığından Londra tipi hava kirliliği görülmektedir. Ancak Alaçatı santrali İzmir Çeşme'de bulunan ilk rüzgâr gücü ile çalışan santraldir. Hava kirliliğine neden olmaz. Rüzgâr santralleri gürültü kirliliği ve kuşlara zarar vermektedir.

CEVAP: D

9. Türkiye'de 2025 tarihi itibarıyla 49 milli park bulunmaktadır. Antalya ili tamamı kendi sınırları içinde olan ve komşu illerle ortak alan kaplayan milli parklar sayesinde en fazla milli parka sahip ildir. Bey Dağları, Termessos, Altınbeşik Mağarası, Köprülü kanyon ve Saklıkent kanyonu milli parkları bu il sınırları içinde yer almaktadır. Yozgat'ta çamlık milli parkı, Trabzon'da Altındere vadisi milli parkı, Kırklareli'nde İğneada Longoz ormanları milli parkı ve Artvin'de Hatila vadisi ile Kaçkar dağları milli parkları bulunmaktadır.

CEVAP: D

7. Çiğ olaylarının en fazla yaşandığı bölge Doğu Anadolu bölgesidir. Bölgenin eğimli ve engebeli olması, kar yağış oranının fazla ve karın yerde kalma süresinin uzun olması bölgede çiğ afetlerinin fazlaca yaşanma nedenidir. Bu afette başlıca tetikleyici olaylar yaşanmaktadır. Depremlere bağlı titreşimler, kış turizm faaliyetleri ile risk alanların kayak ve dağcılık yapılması, avcılık faaliyetlerine bağlı silah atılması sesleri, fön rüzgârına bağlı erken kar erimeleri çiğ neden olmaktadır. Ancak yaylacılık faaliyetlerinin çiğ neden olduğu söylenemez. Yaylacılık karların eriyip otlakların çıktığı dönemde başlamaktadır.

CEVAP: E

8. Türkiye'de afet riskinin fazla olduğu yerleşmeler oldukça fazladır. Deprem olayları nedeniyle özellikle büyükşehirlerin fay hatları üzerinde yer alması göçe neden olmaktadır. Taşkın olayları dere yataklarına yapılmış olan yerleşmelerde yıkıma neden olduğundan göç nedenidir. Heyelanlar özellikle Karadeniz'de kırsal yerleşmelerde yıkıma ve yer değiştirmelere neden olmaktadır. Erozyon genel olarak toprağın verimsizleşmesi ve tarımsal kayba neden olduğundan göç nedenidir. Ancak don olayı göçe neden olacak can kaybına ya da her dönemde ekonomik kayba neden olan bir afet olmadığından göçe neden olmaz.

CEVAP: D

10. Türkiye'de erozyonun bu denli şiddetli olmasında beşeri faktörlerin etkisi daha fazladır. Ormanların tahrip edilmesi, tarlaların eğime dik sürülmesi, eğimli arazilerin tarımsal kullanılmaması, nadas uygulaması, otlak ve meraların aşırı otlatılması erozyon üzerindeki beşeri faktörlerdir. Akarsuların aşındırma gücünün fazla olması doğal faktördür.

CEVAP: A

1. Türkiye'nin bazı yörelerinde toprak erozyonunun şiddetli olmasında etkili olan;

- I. Eğimli arazilerin fazla olması
- II. Bitki örtüsünün tahrip edilmiş olması
- III. Nadas alanlarının geniş olması

özelliklerinden hangileri beşeri faktörler arasında yer alır?

- A) Yalnız I B) I ve III C) Yalnız II
D) II ve III E) Yalnız III

2. Türkiye'de batıdan doğuya doğru gidildikçe iklim ve jeomorfolojik yapının değişimine bağlı olarak,

- I. Çığ
- II. Heyelan
- III. Taşkın

afetlerinden hangilerinde azalma yaşanmaktadır?

- A) Yalnız II B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

3. I. Orman yangını
II. Heyelan
III. Don
IV. Çığ

Yukarıda verilen afetlerden hangileri ile görüldükleri alanların jeomorfolojik özellikleri arasında ilişki yoktur?

- A) Yalnız I B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

4. Türkiye'de çığ afetinin bölgesel dağılımında Doğu Anadolu birinci sırada gelirken bu bölgedeki Bingöl, Bitlis, Van ve Hakkâri illeri en fazla yaşandığı illerdir.

Bu illerde çığ riskinin yüksek olmasında

- I. topografya
- II. iklim
- III. mutlak konum

faktörlerinden hangileri etkili olmuştur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

5. I. Kızılçam ormanlarının geniş alan kaplaması
II. Yaz kuraklığının şiddetli olması
III. Karstik alanların fazla olması

Türkiye'de orman yangınlarının en fazla yaşandığı yerlerin Ege ve Akdeniz olmasında hangileri etkili olmuştur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
I

6. 11 Ağustos 2021 tarihinde Kastamonu'nun Bozkurt ilçesinde ilçe merkezinden geçen Ezine Çayı taşı. Çayın taşmasıyla birlikte meydana gelen selde, su seviyesi bazı bölgelerde 4 metreye kadar yükseldi. Araçlar sel sularında sürüklendi. Bu olayın afete dönüşmesinde,

- I. İlçeye düşen yağış miktarının fazlalığı
- II. Ezine Çayı yatağının insanlar tarafından daraltılması
- III. Yerleşim alanlarının vadi tabanına kurulması

etkili olmuştur. Ayrıca çevredeki depolarda bulunan tomrukların selin etkisiyle akıntıya kapılıp su kanallarını tıkaması selin yıkıcı etkisini artırmıştır. Ezine Çayı üzerindeki köprülerin alçak olması da bu etkinin artmasında rol oynamıştır.

Bu örnek olayın afete dönüşmesinde etkili olan beşeri faktörler yukarıda numaralandırılarak verilenlerden hangileridir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) II ve III E) I, II ve III

7. Türkiye'de orman yangınlarıyla mücadele çalışmalarının yaygınlaştırılması amacıyla yapılan bir araştırmada şu bilgiye ulaşılmıştır:

"Türkiye ormanlarının büyük bir bölümü yoğun bir yangın tehdidi altındadır. Kahramanmaraş'tan başlayıp Akdeniz'i ve Ege'yi takiben İstanbul'a kadar uzanan yaklaşık 1.700 kilometre uzunluğunda, 160 km genişliğindeki kuşak, orman yangınlarının en fazla görüldüğü alandır."

Bu alanda orman yangını sıklığının fazla olması,

- I. Yaz kuraklığının şiddetli yaşanması
- II. Mutlak nem miktarının düşük olması
- III. Kızılçam ağaçları ve maki topluluklarının varlığı
- IV. Terra rossa topraklarını yayılım göstermesi

faktörlerinden hangileriyle ilgilidir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

8. I. Doğu Karadeniz'de heyelan sıklığı Orta Karadeniz'den fazladır.
II. Trakya'da sel ve taşkınlar Tuz Gölü çevresine göre daha az yaşanır.
III. Doğu Anadolu'da çığ düşme ihtimali Batı Anadolu'dan yüksektir.

Türkiye'de yaşanan afetlerin sıklığı ile ilgili yukarıda verilen bilgilerden hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) I, II ve III

9. Aşağıda bazı iller ve bu illerin yüksek risk taşıdığı iki doğal afet eşleştirilerek verilmiştir

<u>İl</u>	<u>Doğal Afetler</u>
I. Erzurum	Su Baskını ve toprak kayması
II. İzmir	Orman yangını ve deprem
III. Bingöl	Deprem ve Çığ
IV. Isparta	Çığ ve Su Baskını

Buna göre yukarıda yapılan eşleştirmelerden hangileri doğrudur?

- A) I ve II B) I ve III C) I, II ve III
D) III ve III E) II, III ve IV

10. Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD) verilerine göre Türkiye'de 1900 ile 2019 yılları arasında can kaybına, ağır hasar veya yıkıma neden olan 240 deprem meydana gelmiştir. Deprem ülkemizde en fazla can kaybına neden olan doğal afet olmuştur.

- I. Yoğun nüfuslu yerleşim alanlarının fay hatlarının üzerinde ya da yakınında kurulması
- II. Eğimin az olduğu alüvyal tabanlı ova ve vadilerin yerleşim alanı olarak kullanılması
- III. Afet yönetimi konusunda yapılması gereken planlamaların yetersiz olması

Bu durumun nedenleri arasında yukarıda verilen faktörlerden hangileri sayılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) I, II ve III

1. Eğimli arazilerin fazla olması ve bitki örtüsünün tahrip edilmiş olması Türkiye’de toprak erozyonunu artıran en önemli özelliklerdir. Eğimli arazilerin fazla olması doğal özelliklerdendir. Bitki örtüsünün tahrip edilmiş olması (II) ve nadas alanlarının fazla olması (III) beşeri faktörlerdir.

CEVAP: D

2. Batıdan doğuya doğru gidildikçe iklime bağlı olarak karın yerde kalma süresi uzamaktadır. Bu duruma engebeli eğimli araziler eklenince çığ afet riski artmaktadır. Karadeniz’den sonra heyelan olaylarının en fazla yaşandığı bölge Doğu Anadolu’dur. Kar erimeleri ve eğimli arazilerde heyelanlar yaşanmaktadır. Ancak doğuya doğru gidildikçe akarsuların vadi derinliği arttığından taşkın riski azalmaktadır.

CEVAP: B

3. Heyelan ve çığ olaylarının yaşanması için eğimli ve engebeli araziler olmalıdır. Yani jeomorfolojik (yer şekilleri) yapının sade olduğu yerlerde diğer koşullar sağlansa dahi bu afetler görülmemektedir. Orman yangınları üzerinde iklim ve bitki örtüsü, don üzerinde doğrudan iklim etkilidir.

CEVAP: B

4. Çığ üst üste yağan karların eğim boyunca hareketidir. Karın yerde kalma süresinin uzun olması gerekir. Kar bir kez yağdığında çığ oluşmaz. Birkaç kez üst üste yağan karlar arasında bağlantı kurulamaz. Kar erimelerinin başlaması ve diğer tetikleyici faktörler bir araya geldiğinde çığ olur. Kar nedeniyle iklim, eğim engebe nedeniyle topografya etkili denilir. Bu afetin matematik konumla yani enlem boylamla ilgisi yoktur.

CEVAP: C

5. Orman yangını Akdeniz iklimi görülen alanlarda gerek iklimin yaz aylarında kurak geçmesi ve orman altı otlarını kurutması gerekse doğal bitki örtüsünün yağlı gövdesiyle çabuk tutuşabilen kızılçamlardan ve maki adı verilen çalılardan oluşması nedeniyle Hatay’dan başlamak üzere Akdeniz Ege ve Marmara’da Bursa’ya kadar olan alanda görülmektedir. Karstik arazi ile orman yangını arasında bir ilişki yoktur.

CEVAP: C

6. Öncüllerde verilen durumların tamamı sel ve taşkınların nedenidir. Ancak beşeri faktörler insan etkisiyle ortaya çıkan durumlardır. Sel ve taşkınlarda etkili olan yağış miktarının fazla olması, toprağın emme kapasitesinin düşük olması gibi durumlar doğal faktörlerdir. Ancak yerleşim yerinin yanlış tercih edilmesi ve akarsu yataklarına yapılan müdahaleler beşeri faktör olarak değerlendirilir.

CEVAP: D

7. Ülkemiz ormanlarının büyük bir bölümü, üzerinde bulunduğu coğrafya ve sahip olduğu iklim özellikleri nedeniyle yoğun bir yangın tehdidi altındadır. Kahramanmaraş'tan başlayıp Akdeniz'i ve Ege'yi takiben İstanbul'a kadar uzanan alanda yazları sıcak ve kurak kışların ise ılık ve yağışlı geçtiği Akdeniz iklim koşulları etkilidir. Bu iklimin bitki örtüsü olan kızılçam ve makiler yaz kuraklığının etkisiyle yanmaya daha müsaittir. Çoğunlukla insan kaynaklı faktörlerden ortaya çıkan yangınlar iklimin ve bitki örtüsünün etkisi ile çok hızlı yayılabilmektedir. Türkiye'de son 10 yıllık süreçte 24 bin 264 orman yangını meydana gelmiş, yılda ortalama 9 bin hektar alan zarar görmüştür. Bu yangınların %87'si insan kaynaklı nedenlerle ortaya çıkmıştır. Bu sürede en fazla orman yangını Antalya, Muğla, İzmir, Çanakkale ve İstanbul'da meydana gelmiştir.

CEVAP: B

8. Türkiye'deki sel ve taşkınlar başta Karadeniz olmak üzere tüm bölgelerimizde görülmektedir. Ancak Tuz gölü çevresi yağış miktarının az olduğu bir yöre olduğu için burada sıklığı daha azdır. Trakya yöresinde başta Edirne olmak üzere pek çok alan özellikle kış mevsiminde taşkınlara maruz kalabilmektedir. Heyelan açısından bakıldığında Doğu Karadeniz'de meydana gelen heyelan sayısı Orta Karadeniz'den çok daha fazladır. Çığ da engebe yükselti ve kar kalınlığının etkisi ile en çok Doğu Anadolu'da yaşanmaktadır.

CEVAP: D

9. Isparta ile ilgili yapılan eşleştirme hatalıdır. Isparta bugüne kadar hem çığ hem de su baskınlarından en az etkilenen illerden biridir. Bingöl hem aktif faylar üzerinde hem de kar kalınlığı yüksek engebeli alanlar olduğu için deprem ve çığ tehdidi altındadır. Yazları kurak geçen İzmir'de çok sayıda orman yangını çıkmıştır. Ayrıca İzmir Batı Anadolu Fayı üzerindedir. Erzurum ise hem su baskını hem de toprak kayması sayısı açısından Türkiye'deki iller içinde ilk sıralardadır.

CEVAP: C

10. Depremın yıkıcı etkisini arttıran faktörler arasında, depremin büyüklüğü, depremin süresi, odak derinliği, merkez üssüne yakınlık, zemin yapısı ve depremle ilgili alınan tedbirlerin yetersi olması sayılabilir. Türkiye'de arazinin büyük bölümü deprem bölgesi olduğu için bu bölgelerde meydana gelen depremler yoğun nüfuslu yerleşmelerde çok büyük kayıplara yol açmaktadır. Ayrıca eğimin az olduğu alüvyal tabanlı ovalarda deprem daha şiddetli yaşanmaktadır. Afet yönetimi sadece afet sırasında ve sonrasında yapılması gereken çalışmaları kapsamaz. Afet öncesinde alınması gereken önlemler de afet yönetiminin içinde değerlendirilmelidir.

CEVAP: E

1. Türkiye'de tsunami açısından en riskli denizin Marmara Denizi olduğu tespit edilmiştir. Tarih Boyunca İzmit Körfezi ve İstanbul kıyılarında yaşanmış pek çok tsunami vakası kaydedilmiştir.

Bu denizde tsunami riskinin fazla olması

- I. Deprem
- II. Denizaltı heyelanı
- III. Şiddetli rüzgâr ve yağış
- IV. Volkanizma

potansiyellerinden hangileriyle ilişkilendirilebilir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

2. Türkiye'de can ve mal kaybına neden olan afetlerden biri de sel ve taşkın afetidir. Bu afetin ortaya çıkmasında doğal koşullar kadar beşeri faktörlerde etkili olmaktadır.

Buna göre,

- I. kuru dere yataklarının kapatılması
- II. yağışların ani ve sağanak şeklinde yağması
- III. akarsu yataklarının yönünün değiştirilmesi
- IV. toprağın su tutma kapasitesinin düşük olması

faktörlerinden hangileri sel ve taşkın üzerinde etkili olan beşeri faktörler arasında yer alır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

3. Türkiye'de erozyon önemli sorun olarak gündene artmaktadır. Bu sorunun ortaya çıkmasında,

- I. nöbetleşe tarım yönteminin uygulanması
- II. ahır ve besi hayvancılığının yaygınlaşması
- III. doğal bitki örtüsünün tahrip olması
- IV. tarlaların eğime paralel sürülmesi

özelliklerinden hangileri etkili olmuştur?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

4. Yaşadığı köyden göç etmek zorunda kaldıklarını söyleyen bir kişi göç etmelerinin nedenini toprakların verimsizleşmesi, elde ettikleri gelirin düşmesi ve zaman zaman yaşanan doğa olaylarının tarımsal ürünlere zarar vererek ekonomik kayıplara uğratması şeklinde ifade etmiştir.

Buna göre kişinin yaşadığı alanda,

- I. deprem
- II. erozyon
- III. dolu ve don olayları
- IV. orman yangını

afetlerinden hangilerine daha çok maruz kaldıkları söylenebilir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

5. Orman yangınları Türkiye'nin Akdeniz iklim kuşağında olmasından dolayı özellikle yaz aylarında sıklıkla yaşanmaktadır. Bu yangınlar belli alanlarda kuraklığın yanı sıra doğal bitki örtüsünün karakterinden de kaynaklanmaktadır.

Türkiye ormanlarının dağılışı dikkate alındığında,

- I. Sarıçam
- II. Kızılçam
- III. Ladin
- IV. Sedir

türlerinden hangilerinin yangın risk alanlarında bulunan ve yangına maruz kalan türler arasında sayılacağı söylenebilir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

B

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
I

6. Türkiye'deki orman yangınlarında aşırı yaz kuraklığının yaşanması ve bu alanlarda yayılış gösteren türlerden kızılçamların yangınlara karşı dirençsiz olması etkili olmaktadır.

Buna göre,

- I. Bey Dağları
- II. İsfendiyar Dağları
- III. Yalnızçam Dağları
- IV. Aladağlar

hangilerinin bu risk alanı içindeki dağlık sahalar olduğu söylenebilir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) I ve IV E) III ve IV

7. Antalya sahip olduğu doğal ve kültürel alanların çeşitliliği nedeniyle birçok millî parka sahip illerden biridir.

Bu ilde,

- I. Altındere Vadisi
- II. Köprülü Kanyon
- III. Altınbeşik Mağarası
- IV. Munzur Vadisi

Millî parklarından hangileri bulunmaktadır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

8. Türkiye'de korunması ve gelecek nesillere aktarılması gereken hassas alanlar çeşitli projeler içinde değerlendirilmektedir. Bunlardan biri kuşların göç yolları üzerindeki sulak alanları koruma projesi olan Ramsar alanıdır. Ramsar alanı içinde yer alan bazı alanlar aynı zamanda millî park olarak da korunmaktadır.

- I. Sultan Sazlığı
- II. Manyas Gölü
- III. Botan Vadisi
- IV. Beyşehir Gölü

Yukarıda verilen alanlardan hangileri Ramsar alanı içinde yer alan millî parklardır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

9. Türkiye'de engebeli ve karın yerde kalma süresinin fazla olduğu yerlerde yaşanan afetlerin başında çığlar gelir. Çığ oluşumunu hem doğal hem de beşeri faaliyetler tetiklemektedir.

I. Depremler

- II. Kış turizm faaliyetleri
- III. Avcılık faaliyetleri
- IV. Fön rüzgârı

Yukarıdakilerden hangilerinin çığ oluşumunda tetikleyici olan beşeri faktörlerden olduğu söylenebilir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) I ve IV E) III ve IV

10. Ramsar Alanı su kuşları yaşam alanı olarak belirlenen sulak alanların korunmasına yönelik uluslararası sözleşmedir. Türkiye bu sözleşmeye 1994 yılında taraf olmuş ve birçok sulak alan sözleşme kapsamında Ramsar Alanı ilan edilmiştir.

- I. Nemrut Kalderası
- II. Seyfe Gölü
- III. Beyşehir Gölü
- IV. Abant Gölü

Yukarıda verilen sulak alanlardan hangileri Ramsar Alanı içinde yer almaktadır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

1. Tsunami, deniz dibinde veya sahile yakın yerlerde olan depremler, okyanus diplerinde gerçekleşen toprak kaymaları veya volkanik faaliyetler sebebiyle ortaya çıkar. Ancak Marmara denizi özelinde volkanizma tehdidi bulunmamaktadır. Ayrıca şiddetli rüzgâr ve yağışlar da tsunami dalgalarına yol açmaz. Marmara denizi için riskin fazla olması deprem ve deniz altı heyelanı açısından riskli olmasıyla açıklanır.

CEVAP: A

2. Yağışların sağanak şeklinde düşmesi ve toprağın su tutma kapasitesinin düşük olması sel ve taşkınların doğal nedenidir. Akarsu yataklarının yönünün değiştirilmesi, dere yataklarının yerleşime açılması, toprağın asfalt ve betonla örtülmesi ve akarsu havzalarındaki bitki örtüsünün tahrip edilmesi ise sel ve taşkına yol açan beşeri faktörlerdir.

CEVAP: E

3. Erozyon su ve rüzgâra bağlı olarak gerçekleşen doğal bir süreçtir. Ancak Türkiye'de önemli bir çevre sorunu haline gelmiştir. Bu durumun nedenleri arasında arazideki bitki örtüsünün tahrip edilmesi, ortak ve meraların aşırı otlatılması, tarlaların nadasa bırakılması, tarlaların eğime paralel sürülmesi etkili olmaktadır. Nöbetleşe tarım, sulu tarım erozyonu önlemeye yardımcı olur. Ahır ve besi hayvancılığı kapalı ortamda yapılıp doğadan bağımsızdır. Erozyonu artıran otlak ve meralarda erken ve aşırı otlatma yapılmasıdır.

CEVAP: E

4. Kişinin verdiği bilgilerden yola çıkıldığında zaman içinde toprağın verimsizleşmeye başladığı için ekonomik kayıp yaşadıklarını söylemesi bulundukları yerde erozyon yaşandığını göstermektedir. Ayrıca zaman zaman yaşanan afetler nedeniyle tarım ürünlerinin zarar gördüğünden söz etmiştir. Bu durumda öncüllerde verilen afetlerden don ve dolu olaylarının yaşandığı düşünülmür. Deprem ve orman yangını doğrudan tarımsal üretime zarar veren afetlerden değildir.

CEVAP: C

5. Türkiye'de orman yangınlarının dağılışına bakıldığında en fazla Marmara, Ege ve Akdeniz bölgelerinde olduğu görülür. Akdeniz ikliminin yaz kuraklığının etkili olduğu bu alanda orman altı otlarının çabuk tutuşması, yaz döneminde nem oranının azalması ve doğal orman türlerinin yangına karşı dirençsiz olması etkili olmuştur. Akdeniz ikliminde yer alan kızılçamlar yangın sever adıyla bilinir. Yine bu alanda bulunan Toros sediri adı verilen tür yangın sahasında bulunmaktadır. Sarıçamlar Karadeniz'in yüksek yaylalarında ve Kuzeydoğu Anadolu platolarında bulunur. Ladin Doğu Karadeniz'in yüksek yaylalarında bulunur. Doğu Karadeniz ve Kuzeydoğu Anadolu orman yangını afet sahasında yer almaz.

CEVAP: D

Y
A
R
G
I

Y
A
Y
I
N
E
V
I

6. Türkiye'de orman yangınlarının dağılışına bakıldığında en fazla Marmara, Ege ve Akdeniz bölgelerinde olduğu görülür. Bey Dağları Antalya'da Aladağlar ise Adana'nın kuzeyinde bulunur. Bu dağlık sahalarda gerek iklim gerekse bitki örtüsü etkisiyle orman yangınlarına karşı en hassas noktaları oluşturmaktadır. İsfendiyar Dağları Kastamonu Küre dağlarının diğer adıdır. Yalnızçam Dağları Doğu Karadeniz ile Doğu Anadolu arasında yer alır. Karadeniz ve Doğu Anadolu orman yangını risk bölgesinde değildir.

CEVAP: D

7. Antalya ili gerek jeolojik – jeomorfolojik gerek bitki türleri gerekse tarihi geçmişi nedeniyle çeşitlilik gösteren illerden biridir. Bu ilde bulunan milli parklar şunlardır:

- Saklıkent Milli Parkı (Antalya – Muğla arası)
- Termessos Milli Parkı (Antalya)
- Altınbeşik Mağarası Milli Parkı (Antalya)
- Bey Dağları Milli Parkı (Antalya)
- Köprülü Kanyon Milli Parkı (Antalya – Isparta)

Altındere Vadisi Milli parkı Trabzon ilinde Munzur Vadisi Milli Parkı Tunceli ilinde yer almaktadır.

CEVAP: C

8. Türkiye'de 2024 yılı sonu itibarıyla 49 milli park bulunmaktadır. Ramsar alanı ilan edilen alan sayısı ise 14'tür. Öncüllerde verilen alanlardan Kayseri'deki Sultan Sazlığı ve Balıkesir'deki Kuş Gölü (Manyas Gölü – Kuş Cenneti) hem Ramsar Alanı içinde yer alan sulak alan iken hem de birer milli parktır. Siirt'te yer alan Botan Vadisi ve Konya'da yer alan Beyşehir Gölü Ramsar alanı olmayıp sadece birer milli parktır.

CEVAP: A

9. Karın yerde kalma süresinin uzun olduğu engebeli sahalarda fön rüzgârı, sesler, titreşimler, depremler, patlatmalar, avcılık faaliyetleri nedeniyle çığlar düşmektedir. Fön rüzgârı ve depremler bazen de yaban hayvanlarının hareketleri çığa neden olan doğal faktörler iken yol yapım çalışmaları esnasında yaşanan patlamalar, titreşimler, kış turizm faaliyetleri (dağcılık kayakçılık), avcılık faaliyetlerine bağlı hareketler ve silah sesleri çığa neden olan beşeri faktörlerdir.

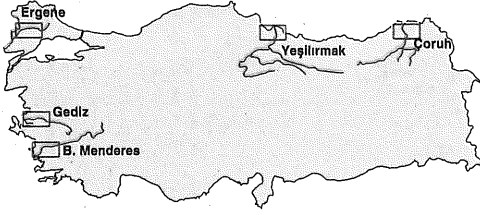
CEVAP: C

10. Türkiye'de Ramsar Alanı olarak belirlenen 14 sulak alan bulunmaktadır. Kırşehir'de bulunan Seyfe Gölü ve Bitlis'te bulunan Nemrut Krater Gölü Ramsar Alanı içinde yer almaktadır. Bolu'da bulunan Abant Gölü ve Konya'da bulunan Beyşehir Gölü birer milli parktır. Diğer Ramsar Alanı olan yerler şunlardır:

- Kuş Gölü – Balıkesir
- Ulu abat Gölü – Bursa
- Gediz Deltası – İzmir
- Göksu Deltası – Mersin
- Meke Gölü ve Kızören Obruğu – Konya
- Burdur Gölü – Burdur
- Akyatan ve Yumurtalık Lagünü – Adana
- Sultan Sazlığı – Kayseri
- Kuyucak Gölü – Kars
- Kızılırmak Deltası – Samsun

CEVAP: A

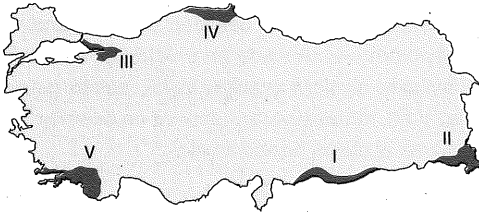
1. Akarsuların taşkın riski vadi derinliği ile ters orantılıdır.

Buna göre aşağıdaki akarsulardan hangisinin haritada işaretlenen alanlarında taşkın yapma ihtimali daha düşüktür?

- A) Çoruh B) Yeşilırmak C) Gediz
D) Ergene E) B. Menderes

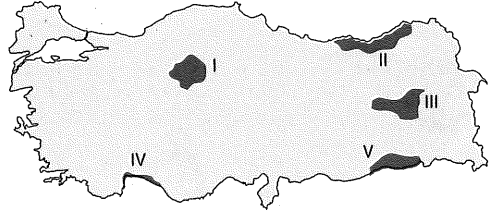
2. Türkiye geçmişte yaşamadığı çevre sorunları ile günümüzde artan nüfus baskısı, kentleşme, taşıt sayısının artması ve endüstrileşme kaynaklı karşılaşmaya başlamıştır. Bu sorunlardan biri de Los Angeles tipi hava kirliliğidir.

Buna göre, haritadaki alanlardan hangisinde bu kirlilik görülmektedir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

3. Aşağıdaki Türkiye haritasında beş alan numaralarla gösterilmiştir.

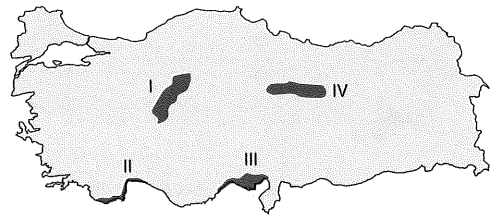

- Ani sağanak yağışlara bağlı sellenmelerin yaşandığı alan
- Heyelan olaylarının en fazla yaşandığı alan
- Çığ afetinin en fazla yaşandığı alan
- Nadiren görülen ani sıcaklık düşüşlerinin tarıma zarar verdiği alan

Haritadaki numaralanmış alanlar ile verilen bilgiler eşleştirildiğinde hangisi dışarıda kalır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

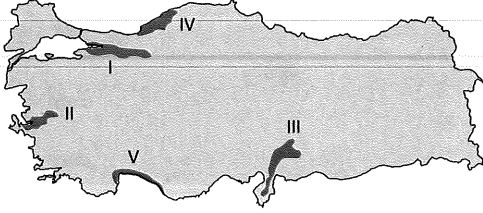
4. Türkiye'de kış aylarında yaşanan don ve buzlanma olayları bazı yörelerde tarıma, bazı yörelerde ise ulaşım zarar vermektedir.

Haritadaki numaralı alanlardan hangilerinde don olayları yaşandığı mevsimde daha çok ulaşım sorunlarına neden olmaktadır?

- A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

5. Aşağıdaki Türkiye haritasında beş alan numaralarla gösterilmiştir.

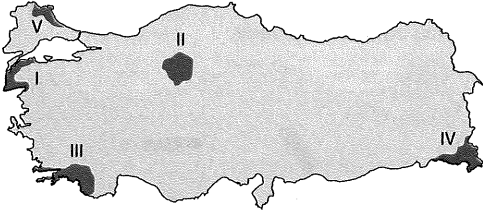

Türkiye'de deprem riski yüksek alanların çoğunluğu sık nüfuslanmış alanlardır.

Haritada numaralanmış alanlardan hangileri bu genellemeye uymaz?

- A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) II ve IV E) IV ve V

6. Aşağıdaki Türkiye haritasında beş alan numaralarla gösterilmiştir.

Yukarıdaki haritada işaretlenerek gösterilen alanlardan hangisinde şiddetli ilkbahar yağışlarına bağlı sel ve taşkın görülme riski diğerlerine göre daha fazladır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

7. Aşağıdaki Türkiye haritasında geçmiş dönemlerde tsunami yaşanan noktalarla gösterilmiştir.

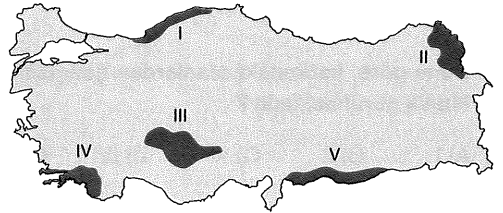
- I. İstanbul Boğazı çevresindeki yoğunluğu Çanakkale Boğazı'ndan daha yüksektir.
II. Marmara Denizi içinde yaşanan tsunamiler Ege Denizi'nde yaşananlara göre daha yıkıcıdır.
III. İskenderun Körfezi çevresi Akdeniz kıyılarında en fazla yaşandığı alandır.
IV. İzmir Körfezi çevresinde Antalya Körfezi'ne göre daha fazladır.

Haritadan yola çıkıldığında hangilerinin doğru olduğu söylenemez?

- A) Yalnız II B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) III ve IV

8. Küresel iklim değişimiyle ilgili yapılan bir bilgilendirmede şu açıklamalar dikkat çekmiştir:

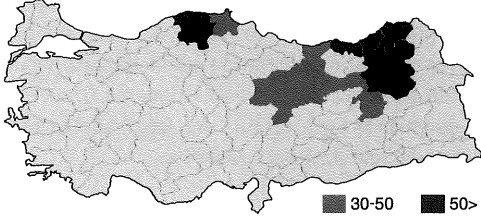
"Ülkemizin de içerisinde yer aldığı Akdeniz Havzası, küresel iklim değişikliğine karşı dünyanın en hassas bölgelerinden biridir. Akdeniz Havzası'nda gerçekleşecek 2 °C'lik bir sıcaklık artışı, beklenmeyen hava olayları, sıcak hava dalgaları, orman yangınlarının sayısında ve etkisinde artış, kuraklık ve bunlar dolayısıyla biyolojik çeşitlilik kaybı, turizm gelirlerinde azalma, tarımsal verim kaybı ve en önemlisi kuraklık olarak etkilerini hissettirecektir."

Bu durumda ortaya çıkacak olumsuzluklardan haritada numaralandırılarak gösterilen alanlardan hangilerinin daha az etkilenmesi beklenir?

- A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) III ve V E) IV ve V

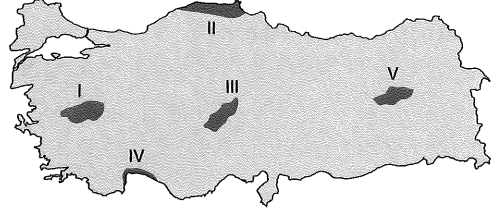
9. Aşağıdaki haritada bir doğal afetin Türkiye’den en fazla yaşandığı iller olay sıklığına göre taranarak gösterilmiştir.

Haritada coğrafi dağılışı gösterilen doğal afetin görülme riskini artıran faktörler arasında aşağıdakilerden hangisi gösterilemez?

- A) Şiddetli yağış ve kar erimeleri
- B) Bitki örtüsünün tahrip edilmesi
- C) Tabakaların eğime dik yönde
- D) Kayaçlar arasında killi tabakaların varlığı
- E) Depremler sonucu ortaya çıkan sismik hareketlilik

10. Afetlerle mücadele konusunda hem bireysel hem de toplumsal olarak yeterli tedbirlerin alınmadığını düşünen bir kişi Türkiye’de yaşamını sürdürmek için deprem, sel, toprak kayması, orman yangını ve çığ gibi afetlerin en az yaşandığı bölgeleri araştırmış ve ikamet etmek istediği yöreyi belirlemiştir.

Buna göre sözü edilen kişinin haritada numaralandırılarak gösterilen alanlardan hangisinde yaşaması beklenir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

1. Akarsuların yatak eğiminin azaldığı yerlerde ani sağanak yağışlarla birlikte sular yükselerek taşkın yaşanmaktadır. Haritadaki akarsulardan Yeşilırmak, Ergene, Gediz ve Büyük Menderes akarsularının işaretlenmiş kesimlerinde eğim oldukça azdır ve zaman zaman taşkınlar yaşanmaktadır. Çoruh Nehri’nin işaretli alanında dar derin vadiler nedeniyle taşkın riski daha düşüktür.

CEVAP: A

2. Özellikle motorlu taşıtlardan çıkan çeşitli gazlar güneş ışınlarının etkisiyle karbondioksit dönüşerek bulunduğu yerde solunum yolu hastalıkları başta olmak üzere birçok hastalığa neden olur ve insan sağlığını olumsuz etkiler. Bu şekilde oluşan hava kirliliğine “Los Angeles Tipi Hava Kirliliği” denir. Bu kirlilik trafik, kentleşme ve sanayiye bağlı olarak İstanbul - İzmit arasında görülmektedir.

CEVAP: C

3. • Ani sağanak yağışlara bağlı sellenmelerin yaşandığı alan I numaralı Orta Anadolu’da Ankara çevresidir.
• Heyelan olaylarının en fazla yaşandığı alan II numaralı Doğu Karadeniz’dir.
• Çığ afetinin en fazla yaşandığı alan III numaralı Bitlis çevresidir.
• Nadiren görülen ani sıcaklık düşüşlerinin tarıma zarar verdiği alan IV numaralı Antalya çevresidir.
V numaralı Mardin çevresinde bahsi geçen afetlerden hiçbiri yoktur.

CEVAP: E

4. Don olayları kış aylarında Akdeniz kıyı kuşağında tarım ürünlerine zarar vermektedir. Akdeniz’de nadiren de olsa görülen bu olay büyük tarımsal kayıplara neden olmaktadır. Don ve buzlanma olaylarının ulaşımında aksamalara ve kazalara neden olarak zarar vermesi karasal yerlerde görülmektedir. I numaralı Ankara Afyon çevresi ve IV numaralı Sivas Erzincan çevresinde kış aylarında don kaynaklı ulaşım sorunları yaşanmaktadır.

CEVAP: B

5. Haritadaki numaralandırılmış alanlardan I, II ve III numaralı yerler hem Türkiye’nin en tehlikeli fay hatlarının olduğu alanda bulunmakta hem de nüfuslanma çok fazladır. IV numaralı Zonguldak çevresi ve V numaralı Antalya kıyı kuşağı sık nüfuslu yerler içinde sayılmakla birlikte deprem riski düşük yerler olduğundan sık nüfuslu yerlerde deprem riski yüksektir genellemesine uymaz.

CEVAP: E

6. İlkbahar ve yaz başlarında ani sağanak yağışlarla sele dönüştüğü yerlerin başında Ankara çevresi gelmektedir. Ankara gerek yer şekilleri yapısı gerekse merkezindeki akarsu yataklarının üzeri kapatıldığı için sel afetine maruz kalmaktadır. I ve III numaralı alanda orman yangını, IV numaralı alanda çığ görülür. V numaralı alanda sık yaşanan bir afet yoktur.

CEVAP: B

7. Haritada daha önce meydana gelen tsunamilerin nerelerde yoğunlaştığı gösterilmektedir. Bu nedenle hangi alanda daha az ve daha fazla görüldüğüne dair ifadeler kullanılabilir. Ancak Marmara Denizi içinde yaşanan tsunamiler Ege Denizi'nde yaşananlara göre daha yıkıcıdır denilemez. Çünkü hangi alanda yaşanan tsunaminin dalga yüksekliği, kıyıya geliş hızı ve nasıl hasara yol açtığı bilinmemektedir.

CEVAP: A

8. Türkiye'de yarı kurak iklimin etki alanı oldukça geniştir. Karadeniz kıyıları hariç hemen hemen her bölge yarı kurak iklim koşullarına sahip olduğu için küresel sıcaklıkların artmasıyla ortaya çıkacak kuraklık, orman yangını vb. afetlerle daha sık karşılaşabilir. Kuzeydoğu Anadolu'da ise yükseltinin fazla olması yöre için bir avantaj sağlayabilir, söz konusu afetlerle karşılaşma olasılığını azaltabilir.

CEVAP: A

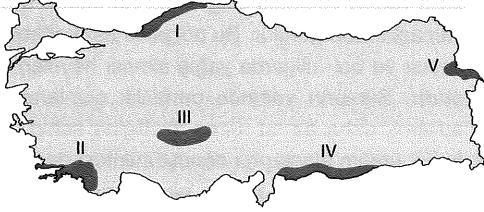
9. Haritada görülme sıklığı verilen doğal afet heyelanıdır. Türkiye'nin ortalama yükseltisinin ve engebelerinin fazla olması toprak kaymasını ve heyelan oluşumunu kolaylaştırır. Ülkemizde heyelan olayları en fazla Kuzey Anadolu Dağlarının Karadeniz'e bakan yamaçlarında görülür. Bu bölgenin aşırı eğimli arazi yapısı ve bol miktarda yağış alması heyelan riskini artırır. Bunların yanında ormanlık alanların tahrip edilerek daha az su tutma özelliğine sahip çay ve fındık üretim alanlarına dönüştürülmesi de heyelanların yaşanmasına neden olmaktadır. Tabakaların eğime paralel uzanması heyelan riskini artırırken tabakaların eğime dik yönde uzanması heyelan riskini azaltmaktadır.

CEVAP: C

10. Türkiye'de deprem, sel, toprak kayması, orman yangını ve çığ gibi afetlerin en az yaşandığı bölgeler Orta ve Güneydoğu Anadolu'da yer almaktadır. Haritada numaralandırılan bölgeler deprem riski açısından değerlendirildiğinde riskin en az olduğu yerler II ve III'tür. II numaralı Kastamonu'da sel ve heyelan riski fazladır. Ayrıca IV orman yangını, V'de çığ açısından oldukça risklidir.

CEVAP: C

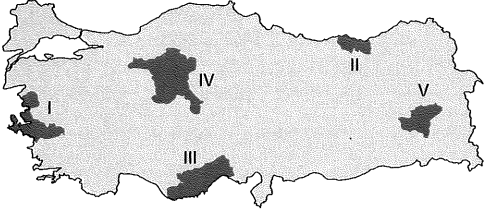
1. Türkiye'de küresel ısınmaya bağlı olarak son yıllarda yağış miktarının azaldığı tespit edilmiştir. Türkiye çölleşme risk haritasına göre ülkemizin yaklaşık %47'si orta ve üzeri risk grubunda yer almaktadır.

Buna göre haritada numaralandırılarak gösterilen alanlardan hangileri düşük risk grubunda yer almaktadır?

- A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) III ve V E) IV ve V

2. Türkiye'de geçmişten günümüze yaşanan doğal afetlerin sıklığı dikkate alınarak afette mücadele konusunda kamu spotları hazırlamak için beş grup oluşturulmuş ve bu gruplar haritada numaralandırılarak gösterilen illerde görevlendirilmiştir.

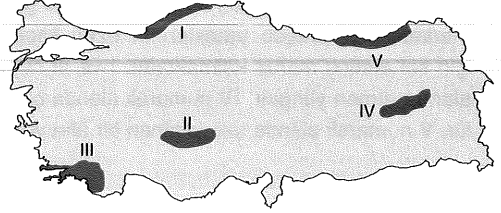
Söz konusu grupların verilen illerle ilgili yapmış oldukları çalışmaların konusu aşağıda belirtilmiştir:

- I. Deprem, orman yangını, su baskını,
II. Heyelan, sel ve taşkın
III. Deprem, çığ ve erozyon,
IV. Erozyon, su baskını
V. Deprem, çığ ve toprak kayması

Buna göre grupların yapmış olduğu çalışmalarından hangisi geçmişte yaşanan afetlerin sıklığını yansıtmamıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

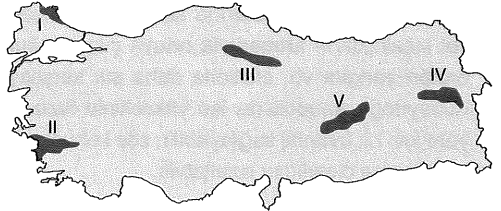
3. Aşağıdaki haritada bazı alanlar numaralandırılarak koyu renkle gösterilmiştir.

Bu alanlarla ilgili olarak aşağıda verilen bilgilerden hangisi doğrudur?

- A) Orman yangını açısından I numaralı alan III numaralı alandan daha risklidir.
B) Çığ II numaralı alanda IV numaralı alandan daha fazladır yaşanır.
C) Heyelan açısından III numaralı alan V numaralı alandan daha risklidir.
D) Sel ve taşkınlar I numaralı alanda II numaralı alandan daha fazla yaşanır.
E) Deprem riski II numaralı alanda IV numaralı alandan daha fazladır.

4. Türkiye, 6 Şubat 2023 tarihinde iki büyük deprem haberiyle sarsılmıştır. AFAD verilerine göre bu depremlerin ilki saat 04.17'de ve 7,7 büyüklüğünde Pazarcık merkezli, ikincisi ise saat 13.24'te ve 7,6 büyüklüğünde Elbistan merkezli meydana gelmiştir. Bu depremlerin ardından Hatay'da yaşayan ve depremden çok etkilenen Yılmaz ailesi ülke sınırları içinde deprem açısından riskin en az olduğu yeleri araştırarak o alanlardan birine göç etmeyi düşünmüştür.

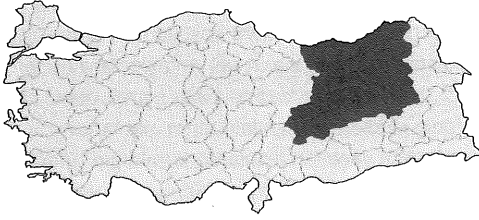

Buna göre Yılmaz ailesi haritada numaralandırılarak işaretlenen alanlardan hangisine göç etmiş olabilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

CEVAP: A

5. Aşağıdaki haritada bazı iller işaretlenerek bir afet risk bölgesi oluşturulmuştur.

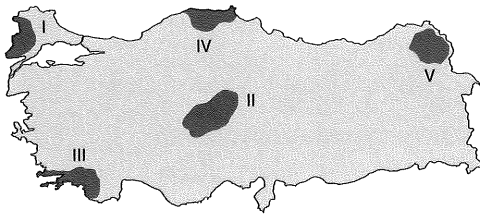
Bu alan,

- I. Heyelan
- II. Çığ
- III. Orman Yangını
- IV. Erozyon ve Çölleşme

riskleri açısından düşünüldüğünde hangilerinin afet bölgesi olabilir?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

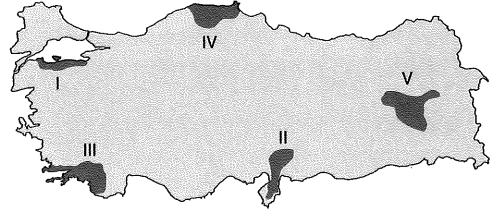
6. Türkiye'de zaman zaman yaşanan yağış azlığı, aşırı sıcaklara bağlı buharlaşma ve su kaynaklarının kuruması beraberinde meteorolojik, tarımsal ve hidrolojik kuraklığa neden olmaktadır.

Haritadaki numaralanmış alanlardan hangileri olası bir yaz kuraklığından diğerlerine göre daha az olumsuz etkilenmektedir?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve IV
- D) III ve IV
- E) IV ve V

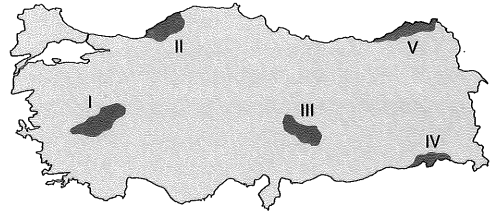
7. Aşağıdaki Türkiye haritasında beş alan taranarak numaralarla gösterilmiştir.

Haritadaki numaralanmış alanlarda görülen afet türleri ile ilgili eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?

- A) I – Kütle hareketleri
- B) II – Deprem
- C) III – Orman Yangını
- D) IV – Sel ve Taşkın
- E) V – Çığ

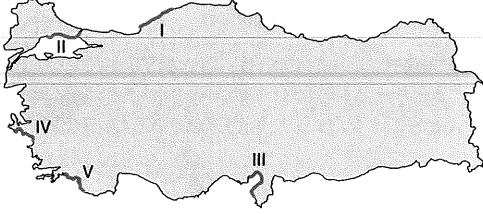
8. Türkiye'de kömür kullanarak elektrik üreten santral-ler çevresinde Londra Tipi hava kirliliği görülmektedir.

Buna göre, haritadaki numaralanmış alanlardan hangisinde bu kirlilik görülmemektedir?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

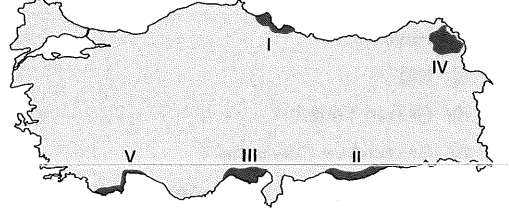
9. Aşağıdaki Türkiye haritasında beş kıyı alanı numaralarla gösterilmiştir.

Haritada numaralanmış kıyılardan hangisinde deprem ve buna bağlı tsunami görülme ihtimali diğerlerinden düşüktür?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

10. Küresel iklim değişimleri sonucunda Türkiye’nin içinde bulunduğu kuşakta birçok olumsuzluğun yaşanacağı düşünülmektedir. Bunlar arasında Akdeniz üzerinde kararsız hava koşullarının artmasına bağlı olarak aşırı yağışların sel ve taşkınlara neden olması, buzulların erimesine bağlı olarak deniz seviyelerinin yükselerek kıyıdaki tarım alanlarını yok etmesi, kuraklık yaşayan alanlarda kuraklığın artarak tarımsal üretimin, gıda kaynaklarının ve su kaynaklarının yok olması gelmektedir.

Bu senaryoya bakıldığında haritadaki numaralanmış alanlardan hangisi daha az etkilenecektir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

1. Günümüzde küresel ısınma, su kaynaklarının yanlış kullanımı, ormanların tahribi ve erozyon gibi nedenlerle küresel çapta kuraklık yaşanmaya başlanmıştır. Kuraklığın en çarpıcı sonuçlarından biri de çölleşmedir. Anadolu'nun özellikle orta (Konya-Karapınar), doğu (Iğdır-Aralık) ve güneydoğusunda (Şanlıurfa-Ceylanpınar) daha fazla kuraklık yaşanmaktadır. Bu alanlar Türkiye Çölleşme Risk Haritasında yüksek riskli bölgeler içindedir. Teke yöresi ve Batı Karadeniz'de ormanların varlığı ve yağış miktarının fazla olması nedeniyle çölleşme riski azdır.

CEVAP: A

2. III numara ile gösterilen il Mersin'dir Mersin deprem riskinin en az olduğu yörelerden birinde yer almaktadır. Ayrıca sıcaklığın yüksek kar yağışının az olması nedeniyle Mersin'de çığ riski de azdır. Yüzölçümünde ormanları büyük alan kapladığı Mersin erozyon riski açısından da öncelikli bir il değildir.

CEVAP: C

3. Haritada numaralandırılarak gösterilen alanlar ve Türkiye'de doğal afetlerin dağılışı incelendiğinde orman yangınının Akdeniz ve Ege Kıyılarında, çığın Doğu Anadolu ve Doğu Karadeniz'de, heyelan, sel ve taşkınların Karadeniz bölgesinde, depremin ise ana fay hatlarında çokça yaşandığı görülmektedir. Haritada I numara ile gösterilen Batı Karadeniz'de yaşanmış sel ve taşkınlar II numara ile gösterilen Tuz Gölü güneyine göre daha fazladır. Verilen diğer bilgilerin tamamı yanlıştır.

CEVAP: D

4. Türkiye'de deprem tehlikesinin az olduğu yöreler Taşeli yöresi (Mersin), Tuz gölü Çevresi, Karaman Çevresi, Yıldız Dağları ve Ergene Yöresi (Kırklareli, Edirne), Doğu ve Batı Karadeniz Kıyıları, Mardin ve Şanlıurfa çevresidir. Haritada I numara ile gösterilen alan Yıldız Dağları yöresinde yer almaktadır. Bunun dışında kalan arazilerde deprem ciddi bir tehlike arz etmektedir.

CEVAP: A

5. Ülkemizde heyelan olayları en fazla Kuzey Anadolu Dağlarının Karadeniz'e bakan yamaçlarında görülür. Bu bölgenin aşırı eğimli arazi yapısı ve bol miktarda yağış alması heyelan riskini artırır. Ayrıca heyelan açısından dağlık ve engebeli olan Doğu Anadolu da oldukça risklidir. Türkiye'nin özellikle kuzey, kuzeydoğu ve doğu kesimlerinde çığ riski taşıyan araziler ve çığ oluşumuna neden olabilecek meteorolojik koşullara sahip dağlık alanlar mevcuttur. Bu alanlar ise Doğu Anadolu ve Doğu Karadeniz'de toplanmıştır. Orman yangını açısından riskli alanlar Akdeniz ve Ege'de Erozyon ve çölleşme riski ise Orta ve Güneydoğu Anadolu'da fazladır.

CEVAP: A

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
I

6. Türkiye'deki kuraklık yaz aylarında sıcaklıkların aşırı yükselmesi ve yağışların azalmasına bağlı olarak yaşanmaktadır. Haritadaki numaralanmış alanlardan I numaralı Trakya, II numaralı Orta Anadolu, III numaralı Güneybatı Ege bu kuraklıktan fazlaca olumsuz etkilenen alanlardır. Karadeniz ve Doğu Anadolu'daki Kuzeydoğu Anadolu Platolar bölgesi hem yazları yağışlı hem de serin olduğundan kuraklıktan daha az etkilenmektedir.

CEVAP: E

7. Haritadaki numaralandırılmış alanlardan II numaralı alan Doğu Anadolu ve Ölüdeniz fay hatlarının karşılaşma alanında olduğundan şiddetli depremlere maruz kalmaktadır. III numaralı Muğla Menteşe çevresi Akdeniz ikliminde olduğundan orman yangınları sıklıkla yaşanmaktadır. IV numaralı Kastamonu çevresi dere yataklarına kurulan yerleşmeler nedeniyle sel ve taşkına maruz kalmaktadır. Çığ afetinin en fazla yaşandığı alan V numaralı alandır. Ancak I numaralı Güney Marmara'da kütle hareketleri (heyelan, toprak kayması ve kaya yuvarlanması) yaygın görülmez.

CEVAP: A

8. Haritadaki numaralanmış alanlardan I numaralı alan Kütahya (Tavşanlı, Tunçbilek, Seyitömer) ve Manisa (Soma), III numaralı alan Kahramanmaraş (Afşin - Elbistan) havzalarıdır. Bu havzalarda linyit kömürü ile çalışan termik santrallere bağlı kirlilik görülmektedir. II numaralı Zonguldak havzasında Taş kömürü, IV numaralı Şırnak Silopi'de asfaltit kömürüne bağlı elektrik üretimi yapıldığından hava kirliliği görülmektedir. Ancak V numaralı alanda herhangi bir kömür türüne bağlı termik santral yoktur.

CEVAP: E

9. Türkiye'nin etrafındaki denizlerin iç deniz olması ve okyanus kenarlarında meydana gelen türde derin depremlerin olmaması nedeniyle tsunamilerin daha küçük olması hem daha önceki kayıtlara göre hem de bilimsel araştırmalara bağlı bilinmektedir. Ancak küçük çaplı olmalarına rağmen daha öncede Türkiye kıyılarında meydana gelen tsunami izlerine rastlanılmıştır. Marmara Denizi ve boğazlar, İzmir Körfezi, Fethiye Körfezi ve İskenderun körfezi çevresi en fazla görülen alanlar olmuştur. Batı Karadeniz ve Doğu Karadeniz'de tsunami izleri görülmemiştir.

CEVAP: A

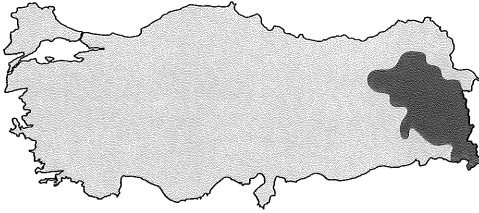
10. Akdeniz üzerinde kararsız hava koşullarının artmasına bağlı olarak aşırı yağışların sel ve taşkınlara neden olması haritadaki V numaralı Antalya çevresinde hissedilecektir. Buzulların erimesine bağlı olarak deniz seviyelerinin yükselerek kıyıdaki tarım alanlarını yok etmesi haritadaki deltalarından I numaralı Bafra ve Çarşamba ile III numaralı Çukurova çevresinde yaşanacaktır. Kuraklık yaşayan alanlarda kuraklığın artarak tarımsal üretimin, gıda kaynaklarının ve su kaynaklarının yok olması II numaralı güneydoğu Anadolu'da yaşanacaktır. Olumlu etkilenecek alan IV numaralı Erzurum - Kars platoları çevresi olacağı düşünülmektedir.

CEVAP: D

1. Havzalarındaki yer şekilleri dikkate alındığında aşağıdaki akarsulardan hangisinin, birlikte verilen yörede taşkına yol açma olasılığı diğerlerinden daha fazladır?

A) Zapsuyu – Hakkâri B) Meriç – Edirne
C) Kızılırmak – Sivas D) Karasu – Erzincan
E) Dicle – Diyarbakır

2.

Yukarıdaki Türkiye haritasındaki taralı alanda yıl içinde çığ olasılığının fazla olmasında,

- I. mutlak nem oranının az olması,
II. arazinin eğimli olması,
III. ortalama yükseltinin fazla olması,
IV. kar yağışının fazla olması

etmenlerinden hangileri etkilidir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

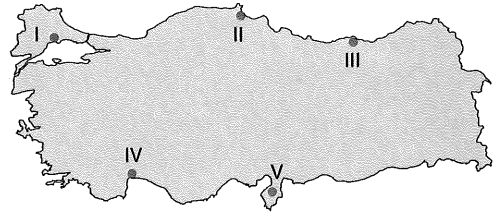
3. Aşağıdakilerden hangisi, Türkiye'de ekolojik dengeyi bozan etkenlerden biri değildir?

A) Tarımda göl sularının aşırı kullanılması
B) Birçok hayvan türünün bilinçsiz avlanması
C) Kentlerin hızlı ve plansız büyümesi
D) Yer altı sularının kontrolsüz bir şekilde çekilmesi
E) Akarsu ağzlarındaki deltaların genişlemesi

4. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de toprak erozyonunun fazla olduğu bölgelerde ortaya çıkan sorunlardan biri değildir?

A) Toprak kalınlığının azalması
B) Baraj tabanında biriken materyalin artması
C) Delta alanlarının genişlemesi
D) Çayır ve mera alanlarının azalması
E) Tarımsal verimin ve üretimin düşmesi

5. Endüstrileşme ve teknolojik gelişmelerin ortaya çıkardığı çevre sorunlarından biri de hava kirliliğidir.

Buna göre, haritada numaralarla gösterilen liman kentlerinin hangisinde endüstrileşmeye bağlı olarak hava kirliliğinin daha fazla olması beklenir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

6. Aşağıdakilerin hangisinde insanların doğal çevre üzerindeki etkisi daha azdır?

A) Elmalı ilçesindeki Avlan Gölü ile Karagöl'ün tarım alanı oluşturmak amacıyla kurutulması
B) İnebolu – Abana arasındaki kıyı şeridinde denizin doldurularak kara yolu yapılması
C) Yatağan Termik Santrali'nde elektrik üretilmesi
D) Doğu Karadeniz yaylalarında arıcılık faaliyetlerinin yaygın olması
E) İstanbul Boğazı'nın her iki yakasını birbirine bağlayan köprülerin yapılması

7. Aşağıdakilerden hangisi, kuraklığın Türkiye'deki etkileri arasında gösterilemez?

- A) Hidroelektrik santrallerinin üretimi azalır.
- B) Kentlerde kullanma ve içme suyu sıkıntısı yaşanır.
- C) Sanayi kuruluşlarının üretiminde azalma olur.
- D) Ekolojik denge bozulup bulaşıcı hastalıklar görülür.
- E) Sondajlarla taban suyu seviyesi yukarılara çekilir.

8. Türkiye'de çığ olaylarının görülme sıklığı, dağların kuzey ve güney yamaçlarında farklılık gösterir.

Aşağıdakilerden hangisinin bu durum üzerinde daha etkili olduğu söylenebilir?

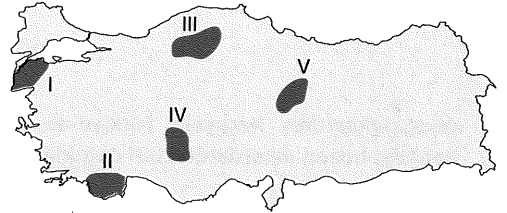
- A) Doğal bitki örtüsünün sıklığı
- B) Toprak örtüsünün kalınlığı
- C) Egemen rüzgâr yönü
- D) Yer şekillerinin engebeliliği
- E) Donma erime olaylarının sıklığı

9. Heyelanlar, Karadeniz Bölgesi'nin önemli doğal afetlerindendir.

Aşağıdakilerden hangisi heyelanların bu bölgede sık görülmesinin nedenlerinden biri değildir?

- A) Yıllık yağış miktarının fazla olması
- B) Akarsu rejimlerinin farklılık göstermesi
- C) Tabaka eğimlerinin fazla olması
- D) Doğal ve beşerî nedenlerle yamaç dengesinin bozulması
- E) Killi kayaların fazla olması

10. Aşağıdaki haritada, birbirinden farklıbeş yöre numaralandırılarak koyu renkle gösterilmiştir.

Sıcaklığın düşmesiyle gerçekleşen don olayının bu yörelerin hangilerinde daha erken görülmesi beklenir?

- A) I ve II
- B) I ve IV
- C) II ve III
- D) III ve IV
- E) III ve V

1. Bir akarsuyun havzası içindeki taşkın olasılığını artıran faktör vadi derinliğidir. Eğimin fazla olduğu yerlerde akarsular yataklarını derine aşındırırlar. Derine aşındırılmış vadilerde taşkın riski düşüktür. Doğu Anadolu'dan kaynağını alan Zap Suyu, Karasu, Dicle ve Kızılırmak eşleştirildiği illerde yüksekten aktığı için taşkın ihtimali düşük olan akarsulardır. Meriç Edirne'de oldukça düz ve eğimin az olduğu vadi içinde aktığından daha fazla taşkına neden olur.

CEVAP: B

2. Çığın oluşumunda karın yerde kalma süresinin fazla olması, kar yağış oranının fazla olması, karların üst üste yağarak düşük sıcaklıkta buz tutması ve arazinin kaymaya neden olacak şekilde eğimli ve engebeli olması gerekmektedir. Haritada taralı olan alanda karın yerde kalma süresi ve engebe oldukça fazladır. Yükselti doğrudan değil kar yağış oranının ve karın yerde kalma süresinin artmasını sağlayan tali bir nedendir.

CEVAP: D

3. Ekolojik denge yani doğal çevre dengesinin bozulmasına büyük oranda beşeri faaliyetler ve bu faaliyetlerde yanlış teknikler ve aşırı uygulamalar neden olmaktadır. Tarım amacıyla göllerin kurutulması, bitki ve hayvan türlerinin yok edilmesi, kentlerin orman ve tarım alanlarını işgal etmesi, yer altı ve yer üstü su kaynaklarının tüketilmesi dengeyi bozmaktadır. Deltaların genişlemesi doğal bir süreçtir.

CEVAP: E

4. Toprak erozyonu tüm Türkiye için oldukça önemli bir sorundur. Toprak kalınlığının azalması tarımsal üretim ve verimin düşmesine neden olmaktadır. Çayır ve mera alanlarının azalması, baraj tabanına gelen materyallerle barajların ömrünün kısalması sorunları çıkmaktadır. Delta alanlarının genişlemesi olumlu bir sonuç olarak yeni verimli tarım alanlarının ortaya çıkması olarak görülmektedir.

CEVAP: C

5. Haritada verilen liman kentleri I ile Tekirdağ II Sinop, III Trabzon, IV Antalya ve V İskenderun'dur. Çevresinde ağır sanayi bulunan (demir çelik sanayisi enerji kaynağı olarak taş kömürü yakılması) İskenderun körfezi çevresinde kirlilik daha fazladır. Sinop çevresi geri kalmıştır. Antalya ve Trabzon'da ağır sanayi yoktur. Tekirdağ çevresinde bulunan sanayiler daha çok su kirliliğine neden olmaktadır.

CEVAP: E

6. İnsanın doğal çevre üzerindeki baskısı daha çok sanayi, kentleşme, ulaşım ve tarım faaliyetlerinde görülmektedir. Göllerin kurutularak tarım alanı yapılması, kara yolları yapımında kıyıların doldurulması, termik santrallerde enerji üretilmesi, köprü, tünel, hava limanı gibi ulaşım faaliyetleri doğaya zarar vermektedir. Ancak Doğu Karadeniz yaylalarında arıcılık faaliyetlerinin yaygın olması doğal faaliyettir.

CEVAP: D

7. Kuraklık meteorolojik, tarımsal ve hidrografik olarak üçe ayrılır. Yağışın azalması ya da düşen yağıştan fazla buharlaşma yaşanması meteorolojik kuraklıktır. Barajların, göllerin ve akarsuların kurumması, sularının azalması hidrografik kuraklıktır. Tarım ürünlerinin yetişmesi için gerekli suyun olmaması tarımsal kuraklıktır. Santrallerde enerji üretiminin azalması, içme ve sulama suyunun azalması, ekolojik denge- nin bozulması, sanayi üretiminde azalma (tarıma dayalı olanlarda daha fazla) yaşanır. Ancak Sondajlarla taban suyu seviyesi yukarılara çekilmez, su çekildiği için yer altı su seviyesi aksine alçalır.

CEVAP: E

8. Türkiye'de çığ olayları dağların güney yamaçlarında bakı etkisine bağlı olarak sıcaklığın daha erken artması ile erime olaylarının daha çabuk olması nedeniyle daha erken görülür. Dağların güneşe dönük olmayan yamaçlarda erimeler daha geç yaşanır. Bu durum yamaçlar arasında bakı farklılığına bağlı yaşanan donma çözülme olaylarının sıklığı ile ilgilidir.

CEVAP: E

9. Karadeniz Bölgesi heyelanların en fazla yaşandığı bölgedir. Bölgenin eğim engebesinin fazla olması, toprağın aşırı yağış ve kar erimeleri nedeniyle suya doymun hale gelmesi, killi toprakların suyu daha fazla tutması ve çamur haline gelmesi ile tabakaların eğime paralel uzanması etkili olmaktadır. Akarsu rejimlerinin farklılığı gibi bir durumun heyelan üzerinde hiçbir etkisi yoktur.

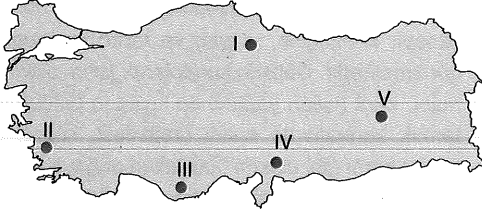
CEVAP: B

10. Don olayları sıcaklığın 0 derece altına inmesiyle oluşmaya başlar. Akdeniz ve Ege kıyı kuşağında kış aylarında nadiren sıcaklıklar 0 derece altına inmektedir. Bu alanda don olayları görülmekle birlikte III ve V numaralı tam karasal yerlere göre daha az ve daha geç görülmektedir.

CEVAP: E

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
I

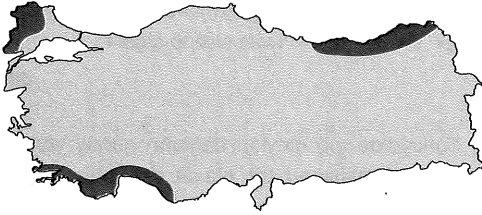
1.

Yukarıdaki haritada numaralarla gösterilen alanların hangisinde deprem riski diğerlerinden daha azdır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2.

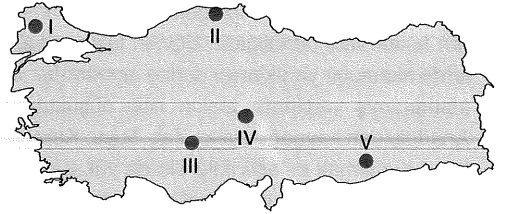

Yukarıdaki haritada bazı alanlar koyu renkle gösterilmiştir.

Bu alanlarda aşağıdaki doğal afetlerden hangisi daha sık görülmektedir?

- A) Sel ve taşkın B) Orman yangını
B) Deprem C) Heyelan
E) Çığ

3.

Yukarıdaki haritada numaralandırılan yerlerin hangisinde heyelan riski diğerlerine göre daha fazladır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

4.

Aşağıda, Türkiye'de yer alan bir millî parkla ilgili bazı özellikler verilmiştir.

- Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk millî parkıdır.
- Geçmişte Anadolu'nun ormanlarla kaplı olduğunun bir kanıtıdır.
- Park alanı genellikle karaçam, ardış ve meşe gibi ağaçlardan oluşur.

Bu özellikler aşağıdaki millî parklardan hangisine aittir?

- A) Yozgat Çamlığı Millî Parkı
B) Soğuksu Millî Parkı
C) Ilgaz Dağı Millî Parkı
D) Boğazköy-Alacahöyük Millî Parkı
E) Küre Dağları Millî Parkı

5.

Aşağıdaki doğa olaylarından hangisinin Türkiye'de görülme sıklığı daha azdır?

- A) Sel ve taşkın B) Çığ
C) Deprem D) Tsunami
E) Kütle hareketleri

6. I. Bazı doğal göllerin kuruması
II. Peribacası oluşumu
III. Çökme obruklarının sayıca artması

Yukarıdakilerden hangileri Türkiye'de insanlar tarafından doğal kaynaklar üzerinde gerçekleşen baskının artması sonucunda ortaya çıkmıştır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

7. Kurak ve yarı kurak bölgelerdeki kapalı havza tabanlarında sığ göller oluşmaktadır. Yağışlı dönemlerde bu göllerin alanı genişlemekte ve derinliği artmaktadır. Şiddetli kurak dönemlerde ise göller tamamen kuruyabilmektedir. Kendine has ekosisteme sahip olan bu göller, aynı zamanda önemli sulak alanlardır.

Aşağıdaki göllerden hangisi bu türden bir oluşum gösterir?

- A) Seyfe (Kırşehir)
B) Abant (Bolu)
C) Tortum (Erzurum)
D) Büyükçekmece (İstanbul)
E) Eğirdir (Isparta)

8. Kurak ve yarı kurak alanlarda, iklim değişiklikleri ve insan faaliyetlerinin etkisiyle toprakta ve ekolojik şartlarda bozulmalar oluşabilir. Arazinin niteliğindeki bu tür bozulmaların son aşaması ise çölleşme olarak adlandırılır. Çölleşme sonucunda ekolojik ve ekonomik yapıda çeşitli kayıplar meydana gelir.

Bu arazilerde aşağıdaki uygulamalardan hangisinin yapılması, çölleşmeye karşı alınacak bir önlem olarak gösterilemez?

- A) Çayır ve meraların ıslah edilmesi
B) Yer altı suyu kullanımının kontrol altına alınması
C) Sazlık ve bataklık alanların kurutulması
D) Çölleşmenin zararlarına dönük eğitim çalışmaları yapılması
E) Bölgenin iklimine uygun tarım ürünlerinin yetiştirilmesi

9. Erozyon; özellikle toprağın üst kısmının su, rüzgâr ve insanların çeşitli faaliyetleri sonucunda aşınarak taşınması olayıdır. Bu şekilde verimli katman olan A horizonunun taşınması ile toprak, verimliliğini kaybeder ve tarımsal amaç için kullanılamaz hâle gelir.

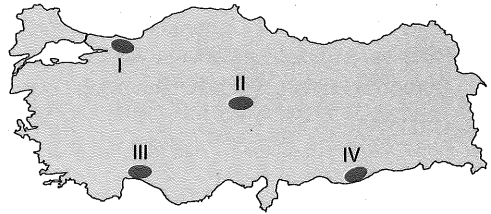
Buna göre;

- I. çayır ve meralarda aşırı otlatmanın azaltılması,
II. tarım alanlarında nöbetleşe ekim yapılması, III. tarlaların eğime paralel olarak sürülmesi

uygulamalarından hangileri bu afete karşı alınacak önlemlerdendir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

10. Türkiye'de son yıllarda küresel iklim değişikliğinin etkileri görülmektedir. Bu etkiler zaman içerisinde bazı alanlarda çölleşme riskinin artmasına neden olacaktır.

Haritada numaralandırılan alanların hangilerinde bu risk daha azdır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

1. Türkiye'de deprem riskinin yüksek olduğu alanlar ana fay kuşakları üzerindeki alanlardır. Haritada numaralandırılmış yerlerden I ve V Kuzey Anadolu fay hattı üzerinde, IV numara Doğu Anadolu Fay hattı ve II numaralı yer Batı Anadolu fay hattı üzerinde yer aldığından deprem riski yüksektir. III numaralı Taşeli platosu çevresi masif arazi olup fay hatlarından uzak riskin düşük olduğu yerdir.

CEVAP: C

2. Orman yangınları Trakya ve Doğu Karadeniz'de görülmez, Çığ olayları Akdeniz ve Trakya'da görülmez. Heyelan Akdeniz ve Trakya'da görülmez. Deprem bu alanlardan Trakya ve Doğu Karadeniz'de görülmez. Ani sağanak yağışlara bağlı sel ve taşkın olayları Trakya'da Edirne'de, Doğu Karadeniz vadi yerleşmelerinde ve Akdeniz'de Antalya Muğla illerinin tarım alanlarındaki akarsularda yaşanmaktadır.

CEVAP: A

3. Heyelan olayları Türkiye'de iki bölgede yoğun olarak yaşanmaktadır. Karadeniz ve Doğu Anadolu bölgesi bu afetin en fazla görüldüğü bölgelerdir. Haritada II numara ile gösterilen Küre Dağları çevresinde sıklıkla heyelanlar yaşanmaktadır. I numaralı alanda taşkın, III, IV ve V numaralı alanlarda kuraklık ve erozyon yaşanmaktadır.

CEVAP: B

4. Türkiye'nin ilk milli parkı 1958 yılında ilan edilen Yozgat çamlık Milli parkıdır. Bu alan orman tahribatı ve antropojen bozkırların yaygın olduğu Yozgat'ta 400 yıllık karaçam ormanları ve endemik türleri nedeniyle milli park ilan edilerek koruma altına alınmıştır. Ilgaz, Küre ve Soğuksu ormanlarla kaplıdır. Alacahöyük Çorum'da Hititlere ait kalıntıların olduğu alandır.

CEVAP: A

5. Türkiye'de sıklıkla görülen afetlerin başında kaya düşmesi, toprak kayması ve heyelan olaylarının bütününü ifade eden kütle hareketleri gelmektedir. Tektonik kökenli depremler, ilkbahar aylarında sağanak yağışlara ve kar erimelerine bağlı sel ve taşkın olayları ile kış - ilkbahar arası dönemde çığ olayları daha sık görülmektedir. Ancak depremlere bağlı yaşanan tsunamilerin görülme sıklığı oldukça azdır. Yaklaşık son 150 yıl içinde bilinen tsunami 2020 İzmir depreminde Seferihisar'da yaşanmıştır.

CEVAP: D

6. İnsanların doğal çevre üzerindeki baskısının artması özellikle tarımsal amaçlı göllerin ve yer altı sularının aşırı kullanımı göllerin kurumasına, yer altı sularının aşırı kullanımı obruk oluşumlarına neden olmaktadır. Peri bacaları oluşumu tamamen doğal bir süreçtir.

CEVAP: D

7. Kurak ve yarı kurak bir sahada olan göl sorulduğundan bu göl Karadeniz iklimi etkisinde olan Abant ve Tortum gölleri olamaz. Ayrıca kapalı havzada yer almaktadır bilgisinden yola çıkıldığında Eğirdir ve Büyük Çekmece gölleri olmadığı anlaşılmaktadır. Hem kurak sahada hem kapalı havzada olan Ramsar alanı kapsamında çalışmalar yapılan göl Kırşehir'deki Seyfe Gölü'dür.

CEVAP: A

8. Çölleşme riski yağışların azalması, sıcaklıkların yükselmesi, doğal bitki örtüsünün yok olması ile ortaya çıkmaktadır. Çölleşmenin önlenmesi amacıyla çayır ve mera alanlarının korunması, yer altı sularının aşırı kullanımının engellenmesi, çölleşmenin nedenlerinin anlatılması ve bölge iklimine uygun ürünlerin tercih edilmesi yapılması gerekenlerdir. Ancak Sazlık ve bataklık alanların kurutulması ekolojik dengeyi bozarak çölleşme riskini artıracaktır.

CEVAP: C

9. Erozyon önenebilir bir afettir. Bu afetin temelde görülmesi doğal bitki örtüsünün tahrip edilmesidir. Bu nedenle çayır ve meralarda aşırı otlatmanın azaltılması bitkinin korunması bakımından uygundur. Tarım alanlarında nöbetleşe ekim yapılması (her yıl toprak üzerinde bitki olması) yine erozyonu önler. Ancak tarlaların eğime paralel olarak sürülmesi değil dik sürülmesi gerekmektedir.

CEVAP: D

10. Çölleşme riski yağışların azalması, sıcaklıkların yükselmesi, doğal bitki örtüsünün yok olması ile ortaya çıkmaktadır. Haritadaki numaralı alanlardan I numara Karadeniz, III numara Akdeniz ikliminde nemli ve yağışlı alanlarda olduğundan çölleşme riski az olan yerlerdir. Çölleşme riskinin en fazla olduğu alanlar Konya, kayseri, Şanlıurfa ve Mardin çevreleri ile İçdir ovası çevresidir.

CEVAP: B

- Cumhuriyet Dönemi'ndeki ilk nüfus sayımı 1927 yılında yapılmıştır.
- 1927 yılı ilk sayım olması nedeniyle nüfus artış hızı olmayan sayımdır.
- 1935'ten 1990'a kadar 5 yılda bir sayım yapılmıştır. 1990 - 2000 arası 10 yılda bir sayım yapılmıştır.
- Evde nüfus sayımı son kez 2000 yılında yapılmıştır.
- Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi'ne (ADNKS) 2007 yılında geçilmiştir. Sonraki yıllarda her yıl sayım yapılmaktadır.
- 1923 - 1965 yılları arasında resmî nüfus politikası ARTIRMA politikasıdır.
- 1965 - 1980 arası resmî nüfus politikası AZALTMA politikasıdır.
- Günümüz resmi politika ARTIRMA politikasıdır.
- Nüfus hiçbir sayım döneminde bir öncekinden az olmamıştır.
- 1955 - 1960 arası dönemde nüfus artış hızı en fazla olmuştur (%28).
- Gerçek nüfus artışı göç alan büyük kentlerde daha fazla, doğal nüfus artışı doğuda fazladır.
- Nüfus artışının fazla olmasının olumlu sonucu iş gücünün ucuzlamasıdır.
- Türkiye nüfusunun sektörel dağılımı (1) Hizmet, (2) Sanayi ve (3) Tarım sıralamasıdır.
- Türkiye nüfusunun %50'den fazlası erkeklerden oluşmaktadır.
- Nüfusun %98'i okur - yazardır. Doğuda düşük batıda yüksektir.
- Ortanca yaş yükselmektedir. En yaşlı il Sinop, en genç il Şanlıurfa'dır.
- Nüfus yoğunluğu en az olan il Tunceli'dir.
- 30 il büyükşehir belediyesi kapsamında köye sahip değildir. Köyler merkeze mahalle olarak bağlanmıştır.
- Son büyükşehir belediyesi ORDU'dur.
- 1985 yılında kent nüfusu kır nüfusunu geçmiştir.
- Türkiye'nin nüfusa göre beş büyük il sıralaması (1) İstanbul, (2) Ankara ve (3) İzmir, (4) Bursa, (5) Antalya'dır.
- Aritmetik nüfus yoğunluğu sürekli artmıştır. Nedeni nüfusun sürekli artması ve yüz ölçümün sabit olmasıdır.

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
I

- Karadeniz ve Doğu Anadolu'da tarım alanları az olduğundan tarımsal nüfus yoğunluğu fazladır.
- Aritmetik nüfus yoğunluğu en fazla Marmara en az Doğu Anadolu'dur.
- Sık nüfuslanmış alanların ortak yönü ekonomik faaliyetlerin ve istihdamın fazla olmasıdır.
- Doğu Karadeniz kıyılarının sık nüfuslu olma nedeni iklim koşullarının iç kesimlerden ılıman olmasıdır.
- Nüfusun dağılışı üzerindeki en etkili doğal faktörler iklim ve yer şekilleridir.
- İstanbul'un en nüfuslu il olmasında payı en az sektörler tarım ve madenciliktir.
- Doğu Anadolu'da doğum fazla olmasına rağmen nüfusun az olma nedeni dışarıya çok fazla göç vermesidir.
- Göç katılanların büyük bölümü çalışma çağındadır.
- Göç edenler içinde kadın oranı daha fazladır.
- Göç edenlerin büyük bir bölümünün eğitim düzeyi düşüktür.
- Vasıfsız işçi olarak çalışanların oranı fazladır.
- Göç alan yerlerde erkek nüfus oranı ve miktarı göç veren yerlerde kadın oranı daha yüksektir.
- Göçün en temel nedeni ekonomik sıkıntılardır.
- Göçlerin yönü en fazla kentlerden kentleredir.
- Göçler daha çok doğudan batıya ve iç kesimlerden kıyılara doğrudur.
- Doğal afetler zorunlu göç nedenidir.
- Kamulaştırma adı verilen istimlak çalışmaları zorunlu göçe neden olur.
- Anadolu'daki en eski yerleşme Antalya'daki Karain Mağarası'dır.
- Dünya'nın en eski ticaret kenti Kayseri yakınlarındaki Kültepe'dir.
- Anadolu'nun en eski inanç merkezi Şanlıurfa Göbeklitepe'dir.
- Anadolu'daki ilk şehir yerleşmesi Konya Çatalhöyük'tür.

- Anadolu'daki son yerleşim alanı Doğu Karadeniz'dir.
- Türkiye'deki en küçük idari birim **köy**dür. Köyler en çok 2000 nüfuslu yerleşmelerdir.
- Bir kır yerleşmesinin kalıcı ya da geçici olmasının en temel belirleyicisi yapılan ekonomik etkinliğin türüdür.
- Ağıl, kom, dam, oba, yayla yerleşmeleri hayvancılık amacıyla kullanılır ve geçicidir.
- Yaylalar son yıllarda turizm etkinlikleri ile bilinir hâle gelmiştir.
- Doğu Anadolu'ya özgü tarım yapılan yerleşmelere **mezra** adı verilir.
- Batı Karadeniz'de mahallerin birleşmesiyle oluşan yerleşmelere **divan** adı verilir.
- Ege'de kültür balıkçılığı yapılan yerleşmelere **dalyan** adı verilir.
- Toplu dokuda yerleşmelerin temel kurulum nedeni su kaynaklarının kısıtlı olmasıdır.
- Dağınık dokuda kır yerleşmeleri en fazla Doğu Karadeniz'dedir.
- Çizgisel dokudaki yerleşmelere -ırmak boyu yerleşme- örnek Amasya'dır.
- Ahşabın Karadeniz'de yaygın olma nedenlerinden biri de yüksek nemlilikidir.
- Ahşap meskenlerin sorunu yangın riskinin yüksek olmasıdır.
- Karasal iklim bölgelerinde iklimin olumsuz etkisini kesmek için kerpiç kullanılır.
- Kerpiç meskenlerin sorunu depreme dayanıksız olmalarıdır.
- Nevşehir çevresinde tüf, Akdeniz'de kalker, Erzurum'da bazalt evler bulunur.
- Taş, ahşap, kerpiç karışımı meskenlere himiş adı verilir. Safranbolu evleri.
- Himiş evlerin temel yapım nedeni depreme dayanıklı olmalarıdır.
- Tarım kentleri, Rize, Yozgat, Amasya, Adıyaman, Niğde, Aydın, Kilis, Tarsus ve ödemiş gibi. Bu kentlerdeki tarımsal üretim tarıma dayalı sanayiye de getirmiştir.

- Sanayi kentleri sanayi üretiminin başladığı ve çalışanların ekonomik faaliyet kollarına dağılımında sanayinin ön planda olduğu kentlerdir. İstanbul, İzmir, Adana, Bursa, Gaziantep, Karabük, Kırıkkale, İskenderun, Ereğli gibi.
- Zonguldak, Batman, Seydişehir, Soma, Elbistan, Divriği, Murgul gibi kentler maden kentlerine örnektir.
- Muğla, Antalya, Çeşme, Nevşehir, Van gibi kentler turizm kentlerine örnektir.
- İstanbul, Trabzon, Samsun, İzmir, Mersin gibi kentler liman kentlerine örnektir.
- Ticaret fonksiyonu az ya da çok hemen her kentte vardır. İstanbul, İzmir, Ankara, Bursa, Kayseri, Gaziantep gibi kentlerde daha fazladır.

Sorulara Başlamadan Önce Coğrafi Terimler Sözlüğü

- **Demografik yatırım:** Nüfusa yapılan yatırım
- **İş gücü:** Nüfus içinde çalışmaya katılabilecek kişiler
- **İstihdam:** İş imkânı
- **Çocuk Nüfus:** 0 - 14 yaş grubundaki kişi sayısı
- **Genç Nüfus:** 15 - 24 yaş grubundaki kişi sayısı
- **Yaşlı Nüfus:** 65 yaş üzerindeki kişi sayısı
- **Çalışma Çağı Nüfus:** 15 - 64 yaş arasındaki kişi sayısı
- **Aktif (Faal) Nüfus:** Çalışma çağı içinde işi olanlar
- **Bağımlı Nüfus:** 0 - 14 yaş arasındakilerin ve 65 yaş üzerindeki toplamı
- **Fonksiyon:** İşlev
- **Arızalı Topografya:** Engebeli, sorunlu araziler.

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
I

1. Türkiye'de 1960 yılında binde 28 olan nüfus artış hızı 2024 yılında binde 3,4 e düşmüştür.

Bu duruma neden olan faktörler arasında aşağıdakilerden hangisi sayılmaz?

- A) Evlilik yaşının yükselmesi
- B) Bebek ölüm oranlarının azalması
- C) Çalışma hayatındaki kadın sayısının artması
- D) Kentlerde yaşayan nüfusun artması
- E) Eğitim seviyesinin yükselmesi

2. Türkiye son yıllarda beyin göçü ile Avrupa ve Amerika ülkelerine giden bilim insanlarını geriye döndürmek için tersine beyin göçü politikaları uygulamaktadır.

Tersine beyin göçü uygulamalarının başarılı olması için aşağıdakilerden hangisinin yapılması katkı sağlamaz?

- A) Üniversitelerin akademik başarılarının artırılması
- B) Araştırma ve geliştirme faaliyetlerinin artırılması
- C) Bilim insanlarına üst düzey bürokratik makam verilmesi
- D) Bilimsel faaliyetleri destekleyici altyapının sağlanması
- E) Bilimsel projelerin desteklenmesi ve teknoloji kullanımının artırılması

3. Yaşadığımız yerde bulunan köy altı yerleşmeleri mahallelerin bir araya gelmesi ile oluşan divan adı verilen yerleşmedir. Şu an ikamet ettiğim ilçe ise bir köy altı yerleşmenin büyümesi ile oluşan Serdivan'dır.

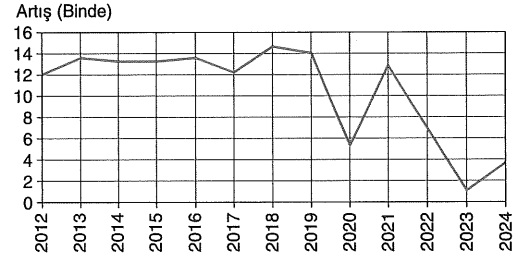
Yukarıdaki ifadeyi kullanan bir kişi aşağıdaki illerden hangisinde ikamet etmektedir?

- A) Samsun B) Sakarya C) Bursa
- D) Antalya E) Çorum

4. Türkiye'de 1965 yılından sonra uygulanan ve 1980'lere kadar devam eden politika döneminde aşağıdakilerden hangisi yaşanmamıştır?

- A) I. Beş Yıllık Kalkınma Planı'nı hayata geçirilmesi
- B) Doğum kontrol araçlarına erişimin kolaylaştırılması
- C) Nüfusu artıcı teşvikler ve artırmaya yönelik yasal yükümlülüklerin kaldırılması
- D) Yurt dışına olan göçlerin teşvik edilmesi
- E) Normal evlilik yaşının erkeklerde 17'ye kızlarda 15'e düşürülmesi

5. Aşağıdaki grafik 1985 – 2024 yılları arasındaki nüfus artış hızını göstermektedir.

Grafikteki bilgilere göre aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) 2023 yılında azalan nüfus miktarı 2024 yılında yeniden artmaya başlamıştır.
- B) 2013 – 2017 arası dönemde nüfus artış hızındaki dalgalanma daha azdır.
- C) Nüfus miktarının en fazla olduğu yıl 2024 yılıdır.
- D) Verilen yılların tamamında nüfus miktarı sürekli artmıştır.
- E) 2021 – 2023 yılları arasındaki artış hızı binde 10'dan fazla düşmüştür.

6. Türkiye'de en küçük idari birim köydür. Ancak köylerden daha küçük ve idari olarak köye bağlı yerleşim birimleri de oldukça yaygındır.

Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de köyden küçük, idari olarak köye bağlı yerleşmelerin ortaya çıkmasının nedenlerinden değildir?

- A) Aile içinde ve aileler arasında yaşanan anlaşmazlıklar
B) Tarım alanlarının yerleşme merkezine uzak olması
C) Hazine arazilerine yerleşme isteği
D) Hayvancılık faaliyetleri için taze otlak atayışı
E) Yer şekillerinin engebeli olması

7. Kerpiç meskenler kırsal kesimlerde yaygın görülen yapı tipinden biridir. Bu mesken tipinin tercih edilmesinde kerpiğin yaz aylarında mesken içini daha serin, kış aylarında daha sıcak tutmasıdır. Bu özellikleri nedeniyle tercih edilmesi tercih edildiği alanlarda hâkim iklim türünün karasal iklim olmasıdır.

Buna göre, bu mesken tipine aşağıdaki illerden hangisinde daha fazla rastlanılmaktadır?

- A) Çanakkale B) Karaman C) Karabük
D) Artvin E) Antalya

8. Türkiye'de köy altı yerleşmeleri oldukça çeşitlidir. Başta tarlaların ve otlakların köylerden uzak olması nedeniyle ortaya çıkan bu yerleşmeler bazı yörelere özgünlük göstermektedir. Bu nedenle bu yerleşmelerden bazıları aynı yöre içinde bulunabilirken bazıları birbirinden zıt alanlarda farklı isimlerle ortaya çıkmıştır.

Aşağıda verilen köy altı yerleşmelerinden hangileri bir arada bulunabilir?

- A) Yayla - Güzle - Oba
B) Kom - Dalyan - Divan
C) Divan - Ağıl - Kom
D) Çiftlik - Ağıl - Dalyan
E) Mezra - Dam - Divan

9. 2022 - 2023 arası dönemde net göç hızı en yüksek negatif olan Hatay, Malatya, Adıyaman ve Kahramanmaraş illerinin tamamında 2023 - 2024 döneminde net göç hızı pozitif olmuştur.

Bu durum aşağıdakilerden hangisi ile açıklanabilir?

- A) Olabilecek en yıkıcı depremlerin yaşanmış olması
B) Yeniden inşa çalışmalarının hızla sürdürülmesi
C) Göç eden nüfusun barınma sorunları yaşaması
D) Göçün mevsimlik olarak yapılmış olması
E) Afet riskinin tamamen önlenmiş olması

10. Türkiye ekonomisini etkileyen beşeri faktörlerin başında nüfus özellikleri gelmektedir.

Türkiye'de nüfus artış hızının fazla olmasının ekonomiye olumsuz etkileri arasında aşağıdakilerden hangisi sayılamaz?

- A) Kalkınma hızının düşmesi
B) Demografik yatırımların artması
C) İşgücü potansiyelinin artması
D) İthalatın artması
E) Ekolojik baskının artması

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
I

1. 1960 yılından 2024 yılına gelindiğinde nüfus artış hızının belirgin bir oranda azaldığı gözlenmektedir. Bebek ölüm oranlarının azalması nüfus artış hızının azalmasına değil, artmasına neden olmaktadır. Bu nedenle Türkiye'de nüfus artış hızının yükselmesine neden olan faktörler arasında sayılamaz.

CEVAP: B

2. İyi eğitim almış kişilerin gelişmiş ülkelere bilimsel çalışmalarını yürütmek üzere göç etmesine beyin göçü denilmektedir. Son yıllarda bilim insanlarını ülkeye geri döndürmek için çalışmalar yapılmaktadır. Tersine beyin göçü projesinin başarılı olması için: üniversitelerin akademik başarılarının artırılması, araştırma ve geliştirme faaliyetlerinin artırılması, bilimsel faaliyetleri destekleyici altyapının sağlanması ve bilimsel projelerin desteklenmesi ve teknoloji kullanımının artırılması etkili olacaktır.

CEVAP: C

3. Divan adı verilen köy altı yerleşmeleri Batı Karadeniz'de mahallelerin bir araya gelerek bir köye dönüşmesi ile oluşan yerleşmelerdir. Bu yerleşmelerden bazıları günümüzde ilçelere dönüşmüştür. Sakarya Serdivan, Çankırı Eldivan ve Bolu Dörtdivan gibi yerleşmeler en güzel örneklerdir.

CEVAP: B

4. 1965-1980 Arası Dönem: Nüfus artış hızını AZALTICI politikalar uygulanmıştır. Bu nedenle nüfus artırıcı politikalar terk edilmiştir. Ayrıca kalkınma planlarında nüfus artış hızının düşmesine yönelik çalışmalar konulmuştur. Yurt dışına olan göçler teşvik edilerek nüfus dengelenmek istenilmiştir. Ancak Normal evlilik yaşının erkeklerde 17'ye kızlarda 15'e düşürülmesi 1938 yılında çıkarılan kanunla bir önceki nüfus artış hızını artırıcı politikalar döneminde uygulanmıştır.

CEVAP: E

5. Nüfus artış hızı grafiklerinde grafiğin ilk yılı en az nüfusu son yılı en fazla nüfusu gösterir (C). 2013 - 2017 arası dönemde nüfus artış hızındaki dalgalanma daha diğer yıllara göre daha azdır (B). 2021 ile 2023 yılları arasında binde 10'dan fazla düşüş olmuştur ki bu da diğer yıl aralıklarındaki düşüşlere göre en büyük düşüştür (E). Nüfus artışında hiçbir zamanda artış negatif olmamıştır bu nedenle nüfusun hep arttığı söylenebilir (D). Ancak 2023 yılında düşen ve 2024 yılında artan nüfus miktarı değildir (A).

CEVAP: A

6. Köy altı yerleşmelerinin ortaya çıkmasında beşeri faktörler daha ön planda olmuştur. Kalabalık aileler içindeki yaşam zorlukları, köy içi anlaşmazlıklar, tarım ve hayvancılık için yeni alanlara ihtiyaç duyulması ve kamu arazilerini ele geçirme isteği köy altı yerleşmelerinin çıkış nedenleridir. Yer şekillerinin engebeli olması doğrudan çıkışın sebebi değildir. Engebeli arazi yerleşmelerin dokusu üzerinde etkilidir (toplu ya da dağınık olması).

CEVAP: E

7. Kerpiç meskenlerim kırsal kesimde tercih edilmesinde alandaki iklimin karasal iklim olması, toprağın bol olması etkili olmuştur. Seçeneklerde verilen illerden karasal iklimde olan tek il Karaman'dır. Artvin ve Karabük'te Karadeniz iklimi görüldüğünden kırsal kesim mesken yapımında ahşap kullanılmaktadır. Akdeniz iklimi görülen Çanakkale ve Antalya illerinin kırsal kesiminde kireçtaşlarından yapılan taş meskenlere rastlanılmaktadır.

CEVAP: B

8. Seçeneklerde verilen köy altı yerleşmelerinden mezra adı verilen yerleşmeler ile kom adı verilen hayvancılık yerleşmeleri daha çok Doğu Anadolu bölgesinde görülmektedir. Divan, Batı Karadeniz'de yaygın olan yerleşmelere verilen isimdir. Dalyanlar Batı Anadolu'daki balıkçı yerleşmeleridir. Bu nedenle B'de verilen Kom ve Dalyan bir arada olamaz. C'de verilen Kom ve Divan, D'de verilen Ağıl ve Dalyan, E'de verilen Mezra ve Dam bir arada olamaz. Ancak Yayla, yayladan dönüşte kullanılan Güzle ve Toroslar'daki obalar bir arada bulunabilir.

CEVAP: A

9. Bir ilin dışarı verdiği göçün dışarıdan aldığı göçten fazla olması durumunda o ilin net göç hızı negatif olmaktadır. 6 Şubat depremleri sonucunda Hatay, Kahramanmaraş, Adıyaman ve Malatya illeri yıkımın fazla olmasından dolayı dışarı fazlaca göç verdiğinden net göç hızı negatif olmuştur. Daha sonra bölgede inşa edilen konutların tamamlanması ile birlikte bu iller dışarı verdiği göçü yeniden alarak net göç hızı tekrar pozitif olmuştur.

CEVAP: B

10. Nüfus artış hızının fazla olması nüfustan daha az istihdam (iş imkânı) olması durumunda işsizlik ortaya çıkmaktadır. Nüfusun fazla olması durumunda ülkeler ülke kaynaklarını nüfusun ihtiyaçları için harcar buna demografik yatırım denilmektedir. Demografik yatırımların artması kalkınma hızının düşmesine neden olmaktadır. fazla nüfus kaynakları tükettiği gibi ithalatın (dış alım) artmasına ve çevre sorunlarına neden olmaktadır (ekolojik baskının artmasına). Ancak işgücü potansiyelinin artması olumsuz değil olumlu bir sonuçtur.

CEVAP: C

1. Tarımsal nüfus yoğunluğu geçimini birincil faaliyetlerden sağlayan nüfusun tarım alanlarına oranına verilen isimdir. Tarımsal yoğunluğun fazla olduğu alanların özelliği, tarım alanlarının dar ve tarımda çalışanların fazla olmasıdır.

Buna göre, aşağıdaki illerden hangisinde tarımsal yoğunluğun diğerlerinden düşük olması beklenir?

- A) Artvin B) Konya C) Tunceli
D) Rize E) Ağrı

2. Uzaktan lisansüstü eğitim programına çevrimiçi bağlanan öğrencilerin olduğu bir platformda dersin öğretim üyesi öğrencilerden bağlandıkları şehirlerle ilgili bilgiler vermesini istemiştir. Yaşadığı kentle ilgili bilgiler veren öğrencilerden biri, yaşadığı kentin bir kıyı kenti olduğunu, yazları kurak geçen nemli bir iklim sahasında olduğunu, serbest ticaret bölgesine sahip kentte krom işleme tesisi olduğunu söylemiştir.

Buna göre, öğrencinin yaşadığı kent aşağıdaki kentlerden hangisidir?

- A) Elazığ B) Mersin C) Antalya
D) Bursa E) İzmir

3. Çalışanların sektörel dağılıma göre Türkiye'de en fazla istihdam edilen sektör hizmet sektörüdür. Üçüncül ekonomik faaliyetler olarak bilinen hizmet sektörü oldukça geniş tanımlıdır.

Aşağıda meslekleri verilen kişilerden hangisi üçüncül ekonomik faaliyetler grubunda yer almaz?

- A) Bursa'da otomobil fabrikasında çalışan işçi
B) Şehirlerarası otobüs firmasında çalışan şoför
C) Fethiye'de otelde çalışan housekeeping
D) Ankara'da bankada çalışan iktisatçı
E) Yozgat şehir hastanesinde çalışan radyolog

4. **Doğu Karadeniz'de belirli bir rakım üzerinde kurulan kırsal yerleşmelerin seyrek ve dağınık dokulu olmasında aşağıdakilerden hangisi etkili olmamıştır?**

- A) Dar ve derin vadilerle arazinin parçalanmış olması
B) Yer şekillerinin dağlık ve engebeli olması
C) Su kaynaklarının bol olması
D) Tarım alanlarının dar ve parçalı olması
E) Kahverengi orman ve podzol topraklarının yaygın olması

5. Türkiye'de en fazla göç küçük kentlerden büyük kentlere doğru yaşanmaktadır. Buna kademeli göç denir.

Buna göre, aşağıdaki kentlerden hangisine olan göçün kademeli göçe örnek olduğu söylenemez?

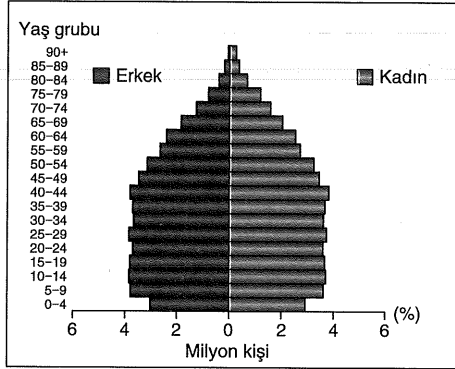
- A) Balıkesir'den Çanakkale'ye göç
B) Korkuteli'nden Antalya'ya göç
C) Uşak'tan İzmir'e göç
D) Çankırı'dan Samsun'a göç
E) Bayburt'tan Trabzon'a göç

6. Anadolu Paleolitik çağdan itibaren yerleşim yeri olarak seçilmiştir. Bu çağda avcılık ve toplayıcılık ile yaşamını sürdüren topluluklar neolitik çağdan itibaren yerleşik hayata geçmiştir.

Aşağıdaki yerleşim yerlerinden hangisi diğerlerinden farklı bir çağda yerleşim yeri olarak kullanılmıştır?

- A) Çayönü (Diyarbakır)
B) Göbeklitepe (Şanlıurfa)
C) Karain (Antalya)
D) Çatalhöyük (Konya)
E) Hacılar (Burdur)

7. Aşağıda, Türkiye'nin 2024 yılına ait nüfus piramidi verilmiştir.

Piramitteki verilere bakılarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Toplam nüfus miktarına
B) Nüfusun yaş ortalamasına
C) Yıllık nüfus artış hızına
D) Kadın nüfusunun erkek nüfusa oranına
E) Çocuk nüfusun genç nüfusa oranına

8. I. Yaşlı Bağımlı nüfus oranı artmaktadır.
II. Çocuk bağımlı nüfus oranı azalmaktadır.

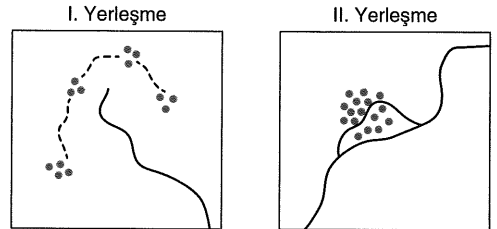
Türkiye nüfusunda yaşanan yukarıdaki değişimlerin nedenle hangi seçenekte doğru verilmiştir?

- A) I. Doğumların azalması, II. Ölümünün azalması
B) I. Ortalama ömrün uzaması, II. Doğumların azalması
C) I. Orta yaşın yükselmesi, II. Cinsiyet oranının değişimi
D) I. Kentli nüfusun artması, II. Bebek ölümlerinin azalması
E) I. Kadının iş hayatına katılması, II. Evlilik yaşının yükselmesi

9. Aşağıdakilerden hangisi Cumhuriyet'in ilk yıllarından 1965 yılına kadar olan dönemde uygulanan nüfus politikalarından biri değildir?

- A) Beş ve daha fazla çocuğu olan ailelerin yol vergisinden muaf tutulması
B) Altı ve daha fazla çocuğu olan ailelere madalya verilmesi
C) Sağlık hizmetlerinde çalışan personelin nüfus planlamasıyla ilgili bilgilendirilmesi
D) İsteyerek çocuk düşürmenin suç sayılması
E) Doğumu önleyici araç ve gereçlerin satış ve ithalatının yasaklanması

10. Aşağıdaki çizimlerde iki farklı yerleşmede meskenlerin ve yolların dağılışı gösterilmiştir.

• Mesken — Yol - - - - - Patika yol

Yer şekilleri ve su kaynaklarının yerleşme dokusu üzerindeki etkisi düşünüldüğünde bu yerleşmelerin aşağıdaki illerden hangilerinde görülmesi beklenir?

I. Yerleşme II. Yerleşme

- A) İzmir Trabzon
B) Rize Konya
C) Muğla Hakkâri
D) Ankara Giresun
E) Trabzon Bolu

1. Tarımsal nüfus yoğunluğunun yüksek olduğu alanlarda tarlaların dar ve ekonominin geri kalmış olması dikkate alınmalıdır. Kırsal nüfus oranının yüksek olduğu arazinin engebeli olduğu illerde tarımsal nüfus yoğunluğu da fazladır. Tunceli, Ağrı, Rize ve Artvin illerinde hem ekonomi geri kalmış hem de tarlalar dar ve parçalı olduğundan tarımsal nüfus yoğunluğu yüksektir. Ancak Konya tarım alanları geniş olan bir il olduğundan yoğunluğun az olduğu bir ildir.

CEVAP: B

2. Seçeneklerde verilen illerden Mersin, Bursa, Antalya ve İzmir illeri kıyı illeridir. Bu illerin tamamında yazları kurak Akdeniz iklimi görülmektedir. Mersin ilk serbest ticaret bölgesi olan ildir. Diğer illerden İzmir, Bursa ve Antalya'da da serbest ticaret bölgesi bulunmaktadır. Ancak Türkiye'de iki ilde ferro krom fabrikası bulunmaktadır. Bunlardan biri Elâzığ biri de Antalya'dır. Antalya kıyıda, Akdeniz ikliminde ve serbest ticaret bölgesine sahip olduğundan kişinin yaşadığı il Antalya olmalıdır.

CEVAP: C

3. Şehirlerarası otobüs firmasında çalışan şoför, Fethiye'de otelde çalışan housekeeping, Ankara'da bankada çalışan iktisatçı ve Yozgat şehir hastanesinde çalışan radyolog hizmet sektörü adı verilen 3. cül ekonomik faaliyetlerde çalışmaktadır. Hizmet sektörü eğitim, sağlık, bankacılık, finans, turizm, ticaret, ulaştırma, haberleşme, satış sunuş pazarlama sektörlerini ifade eder. Sanayi sektörü 2. cil ekonomik faaliyetlerdir. Bu nedenle Bursa'da otomobil fabrikasında çalışan işçi diğerlerinden farklıdır.

CEVAP: A

4. Doğu Karadeniz Türkiye'de yerleşme dokusunun dağınık olduğu evlerin birbirinden uzak ve kamu hizmetlerinin yetersiz olduğu bölgedir. Bu bölgedeki yerleşmelerin dağınık dokuda olmasında engebeli dağlık arazi yapısı, dar ve derin vadilerin araziye daha da parçalı hale getirmesi, tarım arazilerinin dar ve parçalı olması ile yağış nedeniyle suya erişimin her yerde olması etkili olmuştur. Toprak tipinin yerleşme üzerinde etkisi yoktur.

CEVAP: E

5. Kademeli göçte temel unsur göç edilen merkezin göç veren merkezden ekonomik, sosyal ve nüfus bakımından daha büyük bir yerleşme olmasıdır. Seçeneklerde verilen Bayburt, Çankırı, Uşak ve Korkuteli göç edilen yerlere daha geri kalmış oldukları için kademeli göç örnekleridir. Ancak Balıkesir büyükşehir iken Çanakkale ekonomik ve nüfus bakımından Balıkesir'den küçüktür.

CEVAP: A

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
İ

6. Paleolitik çağdaki insanlar mağara ve ağaç kovuklarında, iklim koşullarının uygun olduğu alanlarda yaşamlarını sürdürmekteydi. Özellikle Akdeniz'de karstik arazi yapısı nedeniyle mağaraların fazla olması bu alanın yerleşim yeri seçilmesinde etkili olmuştur. Paleolitik çağın önemli yerleşim alanları Karain, Bel-dibi ve Belbaşı (Antalya), Yarımburgaz (İstanbul) ve Tekkeköy (Samsun) mağaraları gelmektedir. Neolitik çağda ise yerleşik hayata geçilmesiyle kurulan yerleşmeler Çatalhöyük (Konya), Hacılar (Burdur), Çayönü (Diyarbakır) ve Göbeklitepe (Şanlıurfa) olarak sıralanmaktadır.

CEVAP: C

7. Nüfus piramitleri yalnızca bir yıla ait değerleri gösterir. Bu nedenle yıllık nüfus artışına ulaşamaz. Çünkü önceki yıl bilinmemektedir. Ancak piramitte tüm yaşlar ve cinsiyet olduğuna göre diğer tüm seçeneklerdeki verilere ulaşılabilir.

CEVAP: C

8. Yaşlı Bağımlı nüfus çalışma çağındaki nüfusun bakmakla yükümlü olduğu 65 yaş üstü nüfusu tanımlamaktadır. Türkiye'de beslenme ve sağlık koşullarının, refah düzeyinin artmasına bağlı olarak ölümlülük oranının azalması ortalama ömrün uzamasını sağlamıştır. Bu nedenle yaşlı nüfus oranı artmaktadır. Çocuk bağımlı nüfus ise 0 - 14 yaş grubunu ifade etmektedir. Türkiye'de doğurganlık azalmaktadır. Azalan doğurganlık bu yaş grubundaki kişi sayısını azaltmaktadır.

CEVAP: B

9. 1965 yılında çıkarılan 557 sayılı nüfus planlaması kanunuyla birlikte bireylerin istediği zaman istediği kadar çocuk sahibi olması gerektiği belirtilmiştir. Bu konuda sağlık personellerinin bilgilendirilmesi sağlanmıştır.

CEVAP: C

10. Genel olarak su kaynaklarının bol olduğu engebeli alanlarda dağınık yerleşme, su kaynaklarının sınırlı olduğu düz alanlarda ise toplu yerleşme özelliği görülür. I. Yerleşmenin engebeli olan Rize'de II. yerleşmenin düz olan Konya'da görülmesi beklenir.

CEVAP: B

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
I

1. • Elbistan, Tavşanlı, Yatağan
• Iğın, Sorgun, Alaşehir
• Mersin, Samsun
• Van, Ayvalık, Ürgüp

Aşağıdakilerden hangisi yukarıda verilen şehir gruplarının gelişip büyümesinde etkili olan ekonomik faaliyetlerden biri değildir?

- A) Tarım B) Madencilik C) Turizm
D) Sanayi E) Liman

2. Göçebe hayvancılık faaliyetleriyle uğraşan insanların kurduğu Akdeniz ve Orta Karadeniz'de yaygın görülen geçici çadır yerleşmeleri aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ağıl B) Yayla C) Oba
D) Mezra E) Çiftlik

3. Cumhuriyet tarihi boyunca Türkiye'de çalışanların ekonomik faaliyet kollarına dağılımı sürekli değişim göstermiştir.

Türkiye'de çalışan nüfusun ekonomik faaliyet alanlarına göre dağılımı ile ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Hizmet sektöründe çalışan nüfus diğer sektörlerle göre daha fazladır.
B) Tarımda çalışan nüfus oranı 1980'den sonra sürekli azalmıştır.
C) En büyük artış sanayi sektöründe çalışan nüfusta olmuştur.
D) 1990 yılına kadar tarımda çalışanların oranı diğer sektörlerde çalışanların oranından fazladır.
E) Cumhuriyetin ilk yıllarında sanayi ve hizmet sektöründe çalışanların toplamı tarım sektöründe çalışanların oranından azdır.

4. TÜİK verilerine göre çalışma çağı olarak tanımlanan 15-64 yaş grubundaki nüfusun oranı, 2007 yılında %66,5 iken 2024 yılında %68,4 oldu. Diğer yandan çocuk yaş grubu olarak tanımlanan 0-14 yaş grubundaki nüfusun oranı %26,4'ten %20,9'a gerilerken, 65 ve daha yukarı yaştaki nüfusun oranı ise %7,1'den %10,6'ya yükseldi.

Buna göre Türkiye nüfusunun yapısal özellikleriyle ilgili aşağıdaki göstergelerden hangilerinde artış yaşanmamıştır?

- A) Ortanca yaş
B) Net doğurganlık hızı
C) Nüfusun yaş ortalaması
D) Ortalama yaşam süresi
E) Yaşlı nüfus oranı

5. Türkiye nüfusunun tarihsel gelişimiyle ilgili olarak aşağıda verilen bilgilerden hangisi gerçeği yansıtmamaktadır?

- A) 1927 yılında kadın nüfus oranı erkek nüfus oranından daha yüksektir.
B) 1945 yılında nüfus artış hızının azalmasında II. Dünya Savaşı etkili olmuştur.
C) Nüfus artış hızının yüksek olduğu 1950-1990 arasında ölüm oranları azalmıştır.
D) 1990'dan sonra kentleşme ve kadın istihdamı nüfus artış hızının azalmasına neden olmuştur.
E) Nüfus artış hızının en düşük olduğu yıl Covid-19 pandemisinin etkisiyle 2020 olmuştur.

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
I

6. Türkiye'de iç göç araştırmaları yapan bir araştırmacının saha notlarından birinde "Bizim memlekette nüfusun çok hızlı artmasıyla geçim kaynaklarının yetersiz kalması, tarım arazisinin miras yoluyla bölünmesi ve tarımda makineleşme sonucu insan gücüne duyulan ihtiyacın azalması göçe neden olmuş. Bunun üzerine biz de ailecek kalkıp Ankara'ya gelmişiz." cümlesi göze çarpmıştır.

Buna göre sözü edilen kişi Ankara'ya aşağıdaki illerden hangisinden gelmiş olamaz?

- A) Trabzon B) Yozgat C) Sivas
D) Aksaray D) Şanlıurfa

7. Çocukluğum, dedemin hikâyelerini dinleyerek geçmiştir. Dedemin şu cümleleri o gün bu gündür hatırlarım:

"Bizim ana geçim kaynağımız büyükbaş hayvancılıktı. Hayvanlarla birlikte hareket eder bir gün orada bir gün burada yaşadık. Giresun'daki yaşamımızın yarısı köyde yarısı da yaylada geçerdi. Hayatımızı yayla ile köy arasında mekik dokuyarak geçirdik. Şimdi yaşlandık, hayvanların peşinden gidemez olduk. Sağlık sorunları baş gösterdi. Biz de bütün hayvanları sattık, büyük şehrin yolunu tuttuk. Artık köye yılda bir kez ya uğrarız ya uğramayız."

İnsanoğlu kuş misali, yarın nerede olacağımızın bir garantisi yok. Gurbet elde bir başıma para kazanmak için yaşadığım bu ülkede, hatırimda dedemin sözleri, yüreğimde memleket hasretiyle yaşıyorum. Belki bir gün çocuklarım da amcam gibi iyi eğitim alır ve daha iyi koşullarda yaşamak üzere daha gelişmiş bir ülkeye yerleşir.

Yukarıdaki metinde aşağıda verilen göç türlerinden hangisinin örneği verilmemiştir?

- A) Kırdan kente göç B) Uluslararası işçi göçü
C) Mübadele göçü D) Beyin göçü
E) Mevsimlik göç

8. 2012 yılında Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nda yapılan değişiklikle büyükşehir belediyesinin sınırları il sınırlarının tamamını kapsayacak şekilde genişletilmiştir. Bunun sonucunda büyükşehir sınırları içindeki tüm köyler mahalleye dönüştürülerek büyükşehir bağlanmıştır.

Buna göre aşağıdaki illerden hangisinde köy statüsünde bir yerleşme bulunmamaktadır?

- A) Çanakkale B) Rize
C) Yozgat D) Kahramanmaraş
E) Zonguldak

9. Coğrafya dersinde Kaya öğretmen öğrencilerine Türkiye'deki tarım, madencilik, turizm, liman ve sanayi kentleri ile ilgili birer kent örneği vermesini istemiştir. Öğrencilerin verdiği örnekler aşağıdaki şekildedir.

- Deniz: Maden kenti – Batman
- Kumsal: Tarım kenti – Tarsus
- Yamaç: Liman kenti – Manisa
- Sarp: Turizm kenti – Ürgüp
- Volkan: Sanayi kenti – Karabük

Öğrencilerden birinin verdiği örnekte yanlışlık yaptığını söyleyen Kaya öğretmen hangi öğrencinin yanıtını düzeltmiştir?

- A) Deniz B) Yamaç C) Kumsal
D) Sarp E) Volkan

10. Türkiye'de doğurganlık oranı 2001'de 2,38 iken, 2023'te 1,51'e gerileyerek tarihinin en düşük seviyesine ulaşmıştır. Bu oran, nüfusun kendini yenileyebilmesi için gerekli olan 2,1 seviyesinin çok altındadır.

Buna göre Türkiye nüfusunun yapısal özellikleri ile ilgili aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılamaz?

- A) Nüfusun ikiye katlanma süresi uzamıştır.
B) Ortanca yaş yükselmiştir.
C) Nüfus artış hızı azalmıştır.
D) Yaşlı nüfus oranı azalmıştır.
E) Çalışan nüfusun yaş ortalaması yükselmiştir.

1. • Elbistan, Tavşanlı, Yatağan maden şehirleridir.
• Iğın, Sorgun, Alaşehir tarım şehirleridir.
• Mersin, Samsun, İzmit liman şehirleridir.
• Van, Ayvalık, Ürgüp turizm şehirleridir.

Verilen şehirlerde sanayi faaliyetleri olmakla birlikte bu şehirlerden hiçbiri temelde sanayi amacıyla kurulup gelişmemiştir.

CEVAP: D

2. Ağıl başta Orta Anadolu olmak üzere küçükbaş hayvan beslenen geçici yerleşmelerdir. Yayla Akdeniz ve Karadeniz'de kurulan ancak çadır şeklinde değil meskenlerden oluşan geçici yerleşmelerdir. Mezra Doğu Anadolu'ya özgü tarım ve hayvancılık yerleşmeleridir. Çiftlik geniş tarım arazilerinde kurulan kalıcı yerleşmelerdir. Konargöçer hayvancılık ile uğraşan kişilerin kurduğu Akdeniz'de Toroslar ve Orta Karadeniz'de Canik Dağları'nda kurulan yerleşmeler obalardır.

CEVAP: C

3. Türkiye'de çalışanların sektörel dağılımına göre en büyük artış hizmet sektöründe olmuştur. Hizmet sektöründe çalışan nüfus oranı Cumhuriyetin ilk yıllarında %10 civarında iken günümüzde %50'nin üzerine çıkmıştır.

CEVAP: C

4. Bir ülkede 0-14 yaş grubundaki nüfus oranının azaldığı görülüyorsa o ülkede genel olarak doğum oranı, net doğurganlık hızı, nüfus artış hızı gibi göstergelerde düşüş yaşanmıştır. Nüfus artış hızının düştüğü ülkelerde nüfusun yaş ortalaması, ortalama yaşam süresi, yaşlı nüfus oranı, ortanca yaş gibi göstergeler ise yükselecektir.

CEVAP: B

5. Cumhuriyet tarihi boyunca nüfus artış hızının düşük olduğu dönemler yaşanmıştır. Ancak nüfus artış hızının en düşük olduğu yıl 2020 değil, 2023 olarak kayıtlara geçmiştir. 2020 yılında nüfus artış hızı binde 5,5 iken 2023 yılında nüfus artış hızı binde 1,1 olarak kayıtlara geçmiştir. 2023 yılının Şubat ayında Kahramanmaraş merkezli yaşanan ve asrın felaketi olarak anılan depremin nüfus artış hızının azalmasında etkili olduğu savunulabilir. Söz konusu yılda hem depremin yol açtığı ölümler hem de doğum oranlarının düşmesi nüfus artış hızını düşürmüştür. 2024 yılında ise nüfus artış hızı binde 3,4 olmuştur.

CEVAP: E

Y
A
R
G
I

Y
A
Y
I
N
E
V
I

6. Göç hikâyesinde göçün nedenlerinden biri olarak tarımda makineleşme sonucu insan gücüne duyulan ihtiyacın azalmasından bahsedilmektedir. Tarımda makineleşmenin gerçekleşebilmesi için maddi koşulların yerine getirilmesinin yanı sıra makine kullanımına uygun arazinin varlığı da gerekmektedir. Trabzon gibi dağlık ve engebeli bir ilde tarımda makine kullanımı çok kısıtlıdır. Çünkü arazi makine kullanımına elverişli değildir. Aksine yörede insan gücüne daha çok ihtiyaç duyulan bağ, bahçe tarımı yapılmaktadır. Bu nedenle sözü edilen kişinin memleketi Trabzon olamaz.

CEVAP: A

7. Mübadele göçü ülkeler arasında yapılan anlaşmalarla nüfusun karşılıklı olarak yer değiştirmesi esasına dayanır. Bu göç siyasi ve zorunlu bir göçtür. Bu göçe metinde örnek verilmemiştir. Dedesinin memleketinde yayla ile köy arasında yaptığı göç mevsimlik göçe, dedesinin büyük şehire yaptığı göç kırdan kente göçe, amcasının iyi eğitim alıp gelişmiş ülkeye yaptığı göç beyin göçüne, kişinin para kazanmak için başka ülkeye yaptığı göç ise uluslararası işçi göçüne örnektir.

CEVAP: C

8. Türkiye'de büyükşehir belediyesi teşkilatı kurulan il sayısı 30'dır. Söz konusu 30 ilde bulunan köyler Büyükşehir Belediyesi Kanunu gereği mahalleye dönüştürülmüş ve köy statüsünü kaybetmiştir. Bu iller içinde Çanakkale, Rize, Yozgat ve Zonguldak bulunmamaktadır. Kahramanmaraş büyükşehir statüsünde olduğu için Kahramanmaraş'ta köy bulunmamaktadır.

CEVAP: D

9. Denizin maden kentleri ile ilgili verdiği Batman örneği doğrudur. Batman petrol çıkarımı sayesinde gelişen bir kendir. Kumsalın tarım kentlerine verdiği Tarsus örneği doğrudur. Mersin'in Tarsus ilçesi tarımsal etkinliklere bağlı gelişmiştir. Yamaçın liman kentlerine verdiği Manisa örneği yanlıştır. Manisa'nın denize kıyısı yoktur. Sarpın turizm kentlerine verdiği Ürgüp örneği doğrudur. Nevşehir ilçelerinden Ürgüp, Göreme gibi kentler turizm kentidir. Volkanın sanayi kentlerine verdiği Karabük örneği doğrudur. Karabük Cumhuriyet ile birlikte kurulan demir çelik sanayi sayesinde gelişmiştir.

CEVAP: B

10. Doğurganlık oranının azalması nüfus artış hızının azalmasına neden olmaktadır. Böyle bir durumda genç nüfus oranı azalacak yaşlı nüfus oranı ise yükselecektir. Bu nedenle "yaşlı nüfus oranı azalmıştır" doğru bir söylem olmayacaktır.

CEVAP: D

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
İ

1. I. Kamulaştırma kapsamındaki istimlak çalışmaları
II. Doğal afetlerin neden olduğu yıkımlar
III. Daha iyi koşullarda yaşama isteği
IV. Büyükşehirlerin çekici sosyal olanakları
- Yukarıda verilen durumlardan hangileri zorunlu göçe neden olmaktadır?**

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

2. I. Çalışan nüfusun yaş ortalamasının yükselmesi
II. Toplam nüfus içindeki 65 yaş üzeri nüfusun artması
III. Ortanca yaşın geçmiş yıllara göre daha yüksek olması
- Türkiye nüfusunun yaşlanmaya başladığını söyleyen bir kişi yukarıdakilerden hangilerini kanıt olarak gösterebilir?**

A) Yalnız II B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

3. Türkiye'de 1950'lerden itibaren artan tarımda makine kullanımı kırlardan kentlere büyük göçler yaşanmasına neden olmuştur.
- I. Artvin
II. Tunceli
III. Yozgat
IV. Manisa
- Yukarıda verilen illerden hangisinin kırsal kesiminde bahsedilen duruma bağlı yaşanan göçler daha azdır?**

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

4. Türkiye'de son yıllarda nüfus artış hızı düşmektedir.
- I. Yaşlı bağımlı nüfus oranı artması
II. Doğurganlık oranının düşmesi
III. Medyan (ortanca) yaşın artması
IV. Nüfusun ikiye katlanma süresinin uzaması
- Türkiye'de nüfus artış hızının düşmesinin nedenleri arasında hangileri gösterilebilir?**

A) Yalnız II B) I ve II C) II ve III
D) III ve IV E) I, III ve IV

5. I. Mutlak konumu
II. Ekonomik faaliyetlerin sıklığı
III. Topoğrafik yapısı
IV. Su ve toprak kalitesi
V. Afet riski
- Türkiye'deki yerleşmelerin kurulup büyümesinde yukarıdakilerden hangisi daha az etkilidir?**

A) Yalnız I B) I ve V C) I, II ve III
D) II, III ve IV E) III, IV ve V

6. Tarımda ve sanayide yeterince makineleşmenin yaşanmaması ve iş gücüne ihtiyacın fazla olması nedeniyle uygulanan nüfus artış hızını artıracı politikalar,

- I. 1923 - 1965 arası dönem
- II. 1965 - 1980 arası dönem
- III. 1980 - 2014 arası dönem
- IV. 2014 - günümüz

nüfus politikalarından hangilerinde gerekçe olarak sunulmuştur?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve IV
- D) II ve III
- E) III ve IV

7. Türkiye'nin bölgeleri arasında demografik göstergeler farklılık göstermektedir.

Türkiye'nin doğu ve güneydoğusu ile batısı arasında bulunan bu farklardan;

- I. Genç bağımlı nüfus oranı
- II. Ortanca yaş
- III. Doğal nüfus artışı
- IV. 6 yaş üzeri okuryazar nüfus oranı

hangileri doğu ve güneydoğusunda daha fazladır?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) I ve III
- E) II ve III

8. I. Ortanca yaşın ve yaşlı bağımlı nüfus oranının artması
II. Hizmet sektöründe çalışan nüfusun endüstride çalışan nüfustan fazla olması
III. Kadın okuryazar nüfusun erkek okuryazar nüfustan fazla olması

Yukarıdakilerden hangileri Türkiye nüfusunun özelliklerindendir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) II ve III

9. Türkiye'de 1927'deki ilk nüfus sayımından günümüze kadar nüfus miktarı sürekli bir artış göstermiştir.

Bu durumun ortaya çıkmasında;

- I. nüfus artış hızını artıracı politikaların uygulanması,
- II. doğurganlık oranının yüksek olması,
- III. ortanca yaşın giderek yükselmesi,
- IV. kadınların iş hayatına katılımının artması

faktörlerinden hangileri daha fazla etkili olmuştur?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

10. I. Amasya - Akarsu boyu yerleşmesi
II. Ankara - Kale yerleşmesi
III. Düzce - Yol boyu yerleşme
IV. Trabzon - Kıyı boyu yerleşme

Türkiye'deki yerleşmelerin ilk kuruluş yerleri düşünüldüğünde yukarıda verilen eşleştirmelerin hangilerinin doğru olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) I, II, III ve IV

1. Kamulaştırma kapsamındaki istimlak çalışmaları örneğin baraj, yol yapımı, maden alanı gibi alanlar için yerleşmelerin boşaltılması zorunlu göç nedenidir. Ayrıca afetler nedeniyle yerleşmelerin yıkılması ve yer değiştirmesi zorunlu göç nedenidir.

CEVAP: A

2. Türkiye'de doğurganlık geçmiş yıllara göre azalmaktadır. Bu durum toplam nüfus içindeki çocuk nüfus grubunun düşmesine neden olmaktadır. Ortalama yaşam süresinin uzaması 65 yaş üzeri nüfusun artmasına neden olmaktadır. Yaşlı nüfusun artıp genç nüfusun azalması ortanca yaşın yükselme nedenleridir. Ayrıca yaşlı nüfuslu ülkelerde çalışan nüfusun yaş ortalaması artmaktadır. Tüm durumlar Türkiye nüfusunun yaşlandığının kanıtıdır.

CEVAP: E

3. Tarımda makine kullanımının kırdan kente göçe neden olması için ilin yer şekillerinin makine kullanımına uygun olması gerekir. Dağlık ve engebeli olduğu için fazlaca tarım arazisine sahip olmayan Artvin ve Tunceli gibi illerim kırsal kesiminde makine kullanımı oldukça sınırlı olduğundan bu illerde makine kullanımının işsizlik yaparak kente göçe neden olacağı söylenemez. Yozgat ve Manisa'da bu duruma bağlı göçler yaşanmıştır.

CEVAP: A

4. Türkiye'de son yıllarda nüfus artış hızı düşmesinin temel nedeni doğum oranlarının azalmasıdır. Yaşlı bağımlı nüfus oranı artması ortalama yaşam süresinin uzamasına bağlı artmaktadır. Medyan (ortanca) yaşın artması doğurganlığın azalması ve yaşlı oranının artması ile yükselmektedir. Nüfusun ikiye katlanma süresinin uzaması nüfus artış hızının düşmesinin nedeni değil sonucudur.

CEVAP: A

5. Türkiye'de yerleşmeler kurulup büyürken bulundukları enlem ve boylam yani mutlak konumları dikkate alınmamıştır. Aynı enlem üzerinde olan ancak topoğrafik yapısı uygun olan yerleşmeler büyürken engebeli arazi yapısına sahip olanlar büyüyememiştir. Aynı şekilde yerleşmeler kurulurken afet riski göz önünde bulundurulmamaktadır ki depremler, seller, heyelanlara maruz kalan büyükşehirler bulunmaktadır. Toprak ve su kalitesi, iklim gibi fiziki faktörler ile ekonomik faaliyetlerin sıklığı, ulaşım gibi beşeri faktörler ön planda olmaktadır.

CEVAP: B

Y
A
R
G
I

Y
A
Y
I
N
E
V
İ

6. Cumhuriyet tarihi boyunca çeşitli gerekçelerle nüfus artış hızını artırıcı azaltıcı ve düzenleyici politikalar uygulanmıştır. 1923 – 1965 arası dönem ve günümüzde nüfus artış hızını artırıcı politikalar uygulamakla birlikte günümüzdeki gerekçesi "Tarımda ve sanayide yeterince makineleşmenin yaşanmaması nedeniyle iş gücüne ihtiyacın fazla olması" olmaz. Bu Cumhuriyetin ilk yıllarına ait bir gerekçedir.

CEVAP: A

7. Türkiye'de Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da doğurganlık oranı yüksek olduğu için bu bölgelerde toplam nüfus içindeki çocuk ve genç nüfus oranı ve genç bağımlı nüfus oranı daha yüksektir. Ayrıca genç nüfusun fazla olması ortalanca yaşın daha düşük olmasını sağlamıştır. Okuryazar oranı ve ortalanca yaş yüksek değil düşüktür.

CEVAP: D

8. Türkiye'de doğurganlığın azalması ve toplam nüfus içinde yaşlı oranının artması ortalanca yaşın yükselmesine neden olmaktadır. Ortalama yaşam süresinin uzaması toplam nüfus içinde yaşlı bağımlı nüfus oranının artmasına neden olmaktadır. Çalışanların sektörel dağılımına bakıldığında yarıdan fazlasının hizmet sektöründe olduğu görülür. Ancak kadın okuryazar oranı değil erkek okuryazar oranı daha fazladır.

CEVAP: D

9. Nüfus artış hızını artırıcı politikaların uygulanması ve doğurganlık oranının yüksek olması nüfusun artması üzerinde etkilidir. Kadının iş hayatına katılımı doğurganlığın azalmasına neden olan faktörlerden biridir. Ortanca yaşın yükselmesi ise doğurganlığın azalıp yaşlı nüfus oranının artması ile ilgilidir.

CEVAP: A

10. Amasya'nın ilk kurulum yeri dikkate alındığında Yeşilirmak boyunca uzanan çizgisel yerleşme olduğu görülür. Düzce ise Ankara – İstanbul devlet yolu üzerinde gelişimini göstermiştir. Yine yol boyu çizgisel yerleşme özelliği gösterir. Ankara ise Cumhuriyet'ten önce bir kasaba iken yüzyıllar boyunca kale içinde etrafında kurulan küçük bir yerleşmedir. Trabzon ise dar bir kıyı şeridi boyunca uzanan kıyı boyu yerleşmedir.

CEVAP: E

1. I. Karabük
II. Antalya
III. Aydın
IV. Kocaeli

Yukarıdaki illerden hangilerinde turizm veya tarımsal etkinliklere bağlı olarak mevsimlik nüfus değişimi daha fazladır?

- A) I ve II B) I ve III C) I ve IV
D) II ve III E) III ve IV

2. I. Tuz Gölü çevresi
II. Çoruh – Kelkit Oluğu
III. Taşeli Yarımadası
IV. Biga Yarımadası

Yukarıda verilen seyrek nüfuslu sahalardan hangilerinde olumsuz iklim koşullarının seyrek nüfuslanmaya neden olduğu savunulamaz?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

3. Yaşlı nüfus olarak kabul edilen 65 ve daha yukarı yaştaki nüfus, 2019 yılında 7 milyon 550 bin 727 kişi iken son beş yılda %20,7 artarak 2024 yılında 9 milyon 112 bin 298 kişi olmuştur. Yaşlı nüfusun toplam nüfus içindeki oranı ise 2019 yılında %9,1 iken, 2024 yılında %10,6'ya yükselmiştir.

Bu durumun oluşmasında,

- I. beslenme ve sağlık koşullarının gelişmesi
II. doğurganlık ve ölümlülük hızının azalması
III. ortanca yaşın yükselmesi

gelişmelerinden hangileri etkili olmuştur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

4. Türkiye'de nüfus artış hızında dalgalanmalar yaşan-
sa da özellikle 1990'dan sonra belirgin bir düşüş ya-
şanmıştır. 1990'lı yıllara kadar binde 20'nin üzerinde
seyreden nüfus artış hızı 2000'den sonra binde 15'in
2020'den sonra ise binde 5'in altına inmiştir.

- I. Sağlık koşullarında görülen iyileşmelerle bebek
ölüm oranlarının azalması
II. Eğitim seviyesindeki artışla evlenme yaşının
yükselmesi
III. Kırdan kente göçle birlikte kadın istihdamı oran-
larının yükselmesi

**Bu durumun neden olan faktörler arasında yukarı-
dakilerden hangileri sayılamaz?**

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I ve III

5. Türkiye'de cinsiyetin yaş gruplarına göre dağılımında
belirgin farklar olduğu görülmektedir. Örneğin 65 yaş
üzerinde 100 kadına karşılık 78 erkek yaşamaktadır.

Bu durumun ortaya çıkmasında,

- I. Erkeklerin genellikle daha fazla emek isteyen
ağır işlerde çalışması
II. Genetik olarak kadınların ortalama yaşam süre-
sinin daha fazla olması
III. Göç alan yerlerde erkek nüfus oranının daha
yüksek olması

gibi faktörlerden hangileri etkili olmuştur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I ve III

6. Türkiye'de % 97,6 olan okuma yazma oranının %
100'e ulaştırılması için "Okuma yazma bilemeyen
kalmasın" projesi uygulanacaktır. Bu projenin başa-
rıya kavuşması için okuma yazma bilmeyen nüfusa
ulaşılması amacıyla aşağıda özellikleri ifade edilen
nüfusa öncelik verilmiştir.

- I. Cinsiyet grubu olarak kadın nüfusa
II. Yaş grubu olarak 65 yaş ve üzerindeki nüfusa
III. İkamet yeri olarak kent nüfusuna
IV. Bölge olarak ülkenin doğusuna ve güneydoğu-
suna

**Buna göre verilen önceliklerden hangileri başarı-
ya ulaşılmasını kolaylaştıracaktır?**

- A) I ve II B) Yalnız II C) II ve IV
D) Yalnız III E) I,II ve IV

Y
A
R
G
I

Y
A
Y
I
N
E
V
I

7. Aşağıda son yılların verilerine göre Türkiye nüfusuy-
la ilgili bazı bilgiler verilmiştir.

- I. Tarım, sanayi ve inşaat sektörlerinde çalışan-
ların toplamı hizmet sektöründe çalışanlardan
daha azdır.
- II. 65 yaş ve üzerindeki nüfus içinde erkeklerin ora-
nı kadınların oranından yüksektir.
- III. İller arası göç eden nüfusun dağılımına bakıldı-
ğında en çok göç veren ilin İstanbul olduğu görü-
lür.

**Buna göre yukarıda verilen bilgilerden hangileri
gerçeği yansıtmamaktadır?**

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I ve III

8. Mevsimlik ve yerleşmek amacıyla gerçekleşen göç-
lerin fazla olduğu Antalya'da yerleşik yabancı sayısı
oldukça fazladır. Bu durum mekânsal açıdan çeşitli
sonuçlar doğurmuştur.

- I. Cinsiyet yapısı ile ilgili denge bozulmaya başla-
mıştır.
- II. Verimli tarım arazileri üzerinde konutlar yüksel-
miştir.
- III. Kültürel çeşitlilik ve göçmen dernekleri sayısında
artış yaşanmıştır.
- IV. Tabelalardaki yabancı dil kullanımı artış göster-
miştir.

**Buna göre yukarıdaki mekânsal sonuçlardan
hangileri Antalya'ya yapılan göçlerin sosyokül-
türel etkileri içinde değerlendirilebilir?**

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

9. Bir ülkede nüfusun tarihî seyriyle ilgili en sağlıklı ve-
riler nüfus sayımlarıyla elde edilir.

- I. İlk nüfus sayımı 1927 yılında yapılmıştır.
- II. Nüfus artış hızı ilk defa 1935'te tespit edilmiştir.
- III. 1935'ten 2000'e kadar her beş yılda bir nüfus sa-
yımları yapılmıştır.
- IV. Adrese dayalı nüfus kayıt sistemine 2005 yılında
geçilmiştir.

**Buna göre Türkiye'de gerçekleştirilen nüfus sa-
yımlarıyla ilgili olarak yukarıda verilen bilgiler-
den hangileri doğrudur?**

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

10. Köylerden daha küçük olan ve idari olarak köye bağlı
birimler olan köy altı yerleşmeleri ekonomik faaliyet
türüne ve yerleşmelerin sürekliliğine göre farklılaşır.
Genellikle toprağı işlemeye dayalı tarım faaliyetinin
hâkim olduğu yerleşme tipleri sürekli iken hayvan-
cılığın göçebe olarak yapıldığı yerleşmeler geçicidir.

Buna göre,

- I. Dam
- II. Yayla
- III. Mahalle
- IV. Çiftlik

**yerleşmelerinden hangileri ikamet süresine göre
geçici köy altı yerleşmeleri içinde yer almaktadır?**

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

1. Seçeneklerde verilen illerden Antalya ve Aydın hem kıyı kuşağındaki yerleşmelerdeki yoğun turizm faaliyetleri hem de yoğun tarımsal üretimleri sayesinde mevsimlik göç alan yerlerdir. Kocaeli ve Karabük illeri sanayi faaliyetlerine bağlı daimi göç alır. Bu illerde turizm ve tarım ön planda değildir.

CEVAP: D

2. Kıyıda olan yerlerin seyrek nüfuslanmasında olumsuz iklim koşullarının etkisinden söz edilemez. Taşeli ve Biga (Çanakkale) yarımadaı Akdeniz iklimi görülen ılıman yerlerdir. Tuz Gölü çevresi ve Çoruh - Kelkit oluğu (Gümüşhane - Bayburt) yağış azlığı ve kuraklık nedeniyle seyrek nüfusludur.

CEVAP: E

3. Türkiye'de yıllar içinde 65 yaş üzerinde olan yaşlı nüfusun hem sayısı hem de toplam nüfus içindeki oranı yükselmiştir. Yaşlı sayısının artmasında ortalama ömrün uzaması etkili olmuştur. Ortalama ömrün uzamasında beslenme ve sağlık koşullarının iyileşmesi, refah artışı etkili olmuştur. Aynı zamanda ölüm oranlarının azalması yaşlı nüfus sayısının artmasında etkilidir. Toplam nüfus içinde yaşlı oranının artması doğurganlığın azalmasına bağlı olarak çocuk ve genç nüfusun azalması ile olmuştur. Ortanca yaşın yükselmesi tüm bu durumların nedeni değil sonucudur.

CEVAP: C

4. 1990 yılından sonra nüfus artış hızının azalmasındaki temel neden doğum oranlarının azalmasıdır. Doğum oranlarının azalmasına yol açan faktörler ise şu şekilde sıralanabilir:

- Kentleşme,
- Kırsal nüfus oranının azalması,
- Eğitim seviyesinin yükselmesi,
- Genç nüfusun iş hayatına daha geç atılması,
- Evlenme oranlarının azalması,
- Evlenme yaşının yükselmesi,
- Aile planlaması konusunda bilincin artması,
- Kadınların iş hayatına atılması.

Buna göre bebek ölüm oranlarının azalması nüfus artış hızını düşüren bir faktör değildir. Aksine bebek ölüm oranlarında görülen azalma 1950'den itibaren nüfus artış hızını yükseltmiştir.

CEVAP: A

5. Türkiye'de her 100 kadına karşılık 100,3 erkek yaşamaktadır. Cinsiyetin yaş gruplarına göre dağılımında belirgin farklar olduğu görülmektedir. 0-14 yaş grubunda 100 kız çocuğuna karşı 105 erkek çocuk vardır. Kadın ile erkek nüfus arasındaki oran, orta yaş gruplarında dengelenmektedir fakat 65 yaş üzerinde 100 kadına karşılık 78 erkek nüfusla bu denge kadınlar lehine bozulmaktadır. Bu durumun ortaya çıkmasında genetik faktörler, savaşlar, erkeklerin genellikle daha fazla emek isteyen ağır işlerde çalışması gibi birçok neden etkilidir. Göç alan yerlerde erkek nüfus oranının daha yüksek olmasının ülke genelinde yaşlı nüfus içinde kadınların daha fazla olması üzerinde etkisi yoktur.

CEVAP: D

6. Türkiye'deki okuryazar oranında yaş cinsiyet açısından önemli farklar vardır. 2022 verilerine göre okuryazar oranı erkeklerde %99,3 iken kadınlarda %95,9'dur. Okuma yazma bilmeyen %2,4'lük nüfus genellikle yaşlılardan oluşmaktadır. Okuryazar oranı ülke içinde de dengeli dağılmamıştır. Ülkemizin doğu ve güneydoğusunda okuryazar oranı daha düşükken batısında yüksektir. Aynı zamanda kırsal kesimde okuryazar oranı daha düşük, şehirlerde ise daha yüksektir. Bu nedenle ülkenin doğu ve güneydoğusundaki yaşlı, kadın ve kırsal nüfusa öncelik verilmelidir.

CEVAP: E

7. 2024 yılı verilerine göre İstihdam edilenlerin %14,8'i tarım, %27,3'ü sanayi ve inşaat, %57,9'u ise hizmet sektöründe çalışmaktadır. Yani Tarım, sanayi ve inşaat sektörlerinde çalışanların toplamı hizmet sektöründe çalışanlardan daha azdır. Türkiye'de cinsiyetin yaş gruplarına göre dağılımında belirgin farklar olduğu görülmektedir. 65 yaş üzerinde 100 kadına karşılık 78 erkek yaşamaktadır. 2023 verilerine göre İstanbul 581 bin 330 kişi ile en çok göç veren il olmuştur. Burada miktar olarak fazlalık söz konusudur. Aynı şekilde en çok göç alan il de İstanbul'dur. Ancak İstanbul'un verdiği göç aldığı göçten fazla olduğu için net göç hızı negatiftir.

CEVAP: B

8. Antalya'da göçün mekânsal sonuçlarına dayalı olarak verilen örnekleri etki alanına (ekonomik, çevresel, sosyokültürel, demografik) göre şu şekilde sıralayabiliriz.
- Cinsiyet yapısı ile ilgili denge bozulmaya başlamıştır, yabancı göçmenler içinde kadınların yoğun olduğu söylenebilir. (Demografik etki),
- Verimli tarım arazileri üzerinde konutlar yükselmiştir. Nüfusun artması konut ihtiyacını artırmıştır. Bu da yerleşim alanının genişlemesine yol açmıştır. (Çevresel etki),
- Kültürel çeşitlilik ve göçmen dernekleri sayısında artış yaşanmıştır. Tabelalardaki yabancı dil kullanımı artış göstermiştir. (Sosyokültürel etki)

CEVAP: E

9. Türkiye'de geniş kapsamlı sayımın yapıldığı 1927 yılına kadar nüfusla ilgili sağlıklı bilgiler yoktur. 1927'de yapılan sayımda nüfusumuzun 13,6 milyon olduğu tespit edilmiştir. Ülkemizdeki ikinci nüfus sayımı ise 1935'te yapılmıştır. 1927 öncesine ilişkin veri olmadığı için nüfus artış hızı ilk defa 1935 yılında tespit edilmiştir. Daha sonra her beş yılda bir nüfus sayımı yapılması kararlaştırılmış ve bu uygulama 1990'a kadar devam etmiştir. 1990'da yapılan değişiklikle nüfus sayımlarının on yılda bir yapılmasına karar verilmiş fakat 1997'de seçmen sayısını belirlemek amacıyla tekrar nüfus sayımı yapılmıştır. Sokağa çıkma yasağının uygulandığı ve insanların görevliler tarafından evlerinde sayıldığı en son nüfus sayımı 2000'de yapılmıştır. 2006'dan itibaren nüfusla ilgili bütün verilerin bilgisayar sistemlerine kaydedildiği Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi uygulaması başlamıştır.

CEVAP: A

10. Mahalle ve Çiftlik ikamet süresine göre devamlı yerleşme olarak sınıflandırılır.

Geçici Yerleşmeler:

Dam: Yerleşme yeri çevresinde kolay bulunan malzemeler ile yapılan barınaklardan oluşan bu yerleşmelerde daha çok küçükbaş hayvancılık yapılır. Ege ve Akdeniz'de yaygındır.

Yayla: Yüksek kesimlerde yer alan, yazın çıkılıp yerleşilen düzlüklere yayla denir. Geçici yerleşmeler içinde en yaygını olan yayla yerleşmeleri özellikle hayvan otlatmak amacıyla kullanılır. Yayla yerleşmeleri; Doğu Karadeniz'de, Kuzey Anadolu Dağları'nda, Toroslar ve Akdeniz'de yaygındır

CEVAP: A

1. I. Olağanüstü evlenme yaşının 15'e düşürülmesi
II. Çok çocuklu ailelerin yol vergisinden muaf tutulması
III. Gebeliği önleyici tedavilerin yasallaşması
IV. Aile planlaması kanununun çıkarılması
- Cumhuriyetin ilk yıllarında nüfus artış hızının yükseltilmesi için hayata geçirilen çalışmalar yukarıdakilerden hangileri ile çalışmaktadır?**
- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

2. I. Nüfusun ikiye katlanma süresinin uzaması
II. Çocuk nüfusun toplam nüfus içindeki oranının azalması
III. Ortanca (medyan) yaşın yükselmesi
- Türkiye'de doğurganlık hızının azalması yukarıdaki sonuçlardan hangilerini ortaya çıkarmaktadır?**
- A) Yalnız II B) Yalnız III C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

3. Türkiye'de 15-64 yaş grubundaki çalışma çağındaki nüfusun yaklaşık yarısı işgücüne katılmamaktadır. İşgücüne katılmayanların oranı geçmişe oranla yükselmiştir.
- Bu durum,**
- I. Üniversite eğitime katılımın atması
II. Tarımda makineleşmenin yol açtığı işsizlik
III. Nüfus artış hızında görülen düşüş
- hangisi ile açıklanamaz?**
- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

4. Türkiye'de akarsuların vadileri boyunca ve çoğunlukla da denize döküldüğü yerlerde nüfuslanma fazladır. Ancak bazı akarsu vadileri ve ağız kısımlarında nüfuslanma diğerleri kadar fazla değildir.
- I. Seyhan
II. Gediz
III. Meriç
IV. Bartın
- Yukarıda verilen akarsulardan hangilerinin denize döküldüğü ağız kesimlerinde nüfuslanma diğerlerinden daha azdır?**
- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

5. Türkiye dünyadaki ilk yerleşim alanlarının ortaya çıktığı toprakların bulunduğu bir ülkedir. Dünyanın en eski yerleşmeleri arasında bulunan (UNESCO tarafından Dünya Mirası Listesine alınmış olan) Çatalhöyük (Konya) aynı zamanda ilk şehir yerleşmelerinin örneklerindendir.
- Anadolu'da ilk şehirlerin ortaya çıkmasında;**
- I. Turizm
II. Tarım
III. Ticaret
IV. Madencilik
- faaliyetlerinden hangileri etkili olmuştur?**
- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
I

6. I. Tarım

II. Hayvancılık

III. Ticaret

Karadeniz Bölgesinin özellikle doğu kesimlerinde yayla adı verilen köy altı yerleşmelerinin ortaya çıkmasında yukarıda verilenlerden hangisinin etkisi daha fazladır?

A) Yalnız I

B) Yalnız II

C) Yalnız III

D) I ve II

E) I ve III

7. Türkiye'de kentlerin gelişmesinde çeşitli fonksiyonlar etkili olmuştur.

Buna göre;

I. Manisa - Turizm,

II. Çanakkale - Liman,

III. Kocaeli - Sanayi,

IV. Batman - Maden

kentlerinin gelişmesinde etki olan faktörlerden hangisi yanlış verilmiştir?

A) I ve II

B) II ve III

C) I ve III

D) II ve IV

E) III ve IV

8. Nüfus sayımlarından elde edilen sonuçlar her ne kadar o dönemin özelliklerini yansıtsa da nüfusun geleceğine dair önemli ipuçları vermektedir. Bu verilere bakılarak nüfusun geleceği hakkında çıkarımlarda bulunmak mümkündür.

Türkiye'nin güncel nüfus yapısına bakılarak gelecekte,

I. yaşlı nüfus oranının yükseleceği

II. ortalama yaşın yükseleceği

III. ortalama yaşam süresinin kısılacağı

IV. çocuk bağımlı nüfus oranının artacağı

çıkarımlarından hangileri yapılabilir?

A) I ve II

B) I ve III

C) II ve III

D) II ve IV

E) III ve IV

9. Türkiye'de iklim koşullarının uygun olmasına bağlı olarak yerleşme nüfuslanma açısından avantajlı alanlar bulunmaktadır. Bu alanlardan bazılarında arazi yapısının engebeli olması tarımsal faaliyetleri sınırlandırmakta, ulaşım ve diğer ekonomik etkinlikleri sınırlandırmaktadır. Bu sınırlılıklar nedeniyle bu alanlar potansiyelleri ölçüsünde nüfuslanamamıştır.

Buna göre,

I. İskenderun Körfezi

II. Menteşe Yöresi

III. Çatalca Platosu

IV. Istranca Yöresi

alanlarından hangileri örnek olarak gösterilebilir?

A) I ve II

B) I ve III

C) II ve III

D) II ve IV

E) III ve IV

10. I. Sinop Çevresi

II. Istrancalar

III. Teke Yarımadası

IV. Iğdır Ovası

Yukarıda verilen seyrek nüfuslu alanlardan hangisinde olumsuz iklim koşulları seyrek nüfuslanma nedeni olmuştur?

A) Yalnız IV

B) I ve III

C) II ve III

D) II ve IV

E) III ve IV

1. Türkiye'de nüfus artış hızını artırıcı politikalar Cumhuriyetin ilk yıllarında başlamıştır. Savaşlar nedeniyle nüfusun azalması nüfus artış hızının artırılması gerekliliğini meydana getirmiştir. 1923 - 1965 yılları arasında nüfus artış hızını artırıcı politikalar uygulanmıştır. Bu politikalar çerçevesinde olağanüstü evlenme yaşının 15'e düşürülmesi, çok çocuklu ailelerin yol vergisinden muaf tutulması gelmektedir. Bu dönemde Gebeliği önleyici tedavilerin yasallaşması değil tam tersi yasaklanması söz konusudur. Aile planlaması kanununun çıkarılması 1965 yılında düşürme politikası zamanında uygulanmıştır.

CEVAP: E

2. Türkiye'de doğurganlık hızı cumhuriyetin ilk yıllarına göre daha azdır. 1960larda en yüksek düzeye ulaşan doğurganlık 1980lerden sonra azalma eğilime girmiş ve günümüzde en düşük düzeye gelmiştir. Bu durum nüfusun eskisi kadar yüksek artmamasına neden olmuştur. Nüfusun hızla artmadığı ülkelerde nüfusun ikiye katlama süresi uzamaktadır. Ayrıca doğum azaldığı için toplam nüfus içinde 0 - 14 yaş grubu olan çocuk nüfusun oranı düşmektedir. Nüfusun dinamizmini yitirmesi ortalanca yaşın yükselmesine neden olmaktadır.

CEVAP: E

3. Türkiye'de geçmişten günümüze iş gücü oranı giderek azalırken, çalışmayan nüfusta artış gözlemlenmektedir. Bunda: zorunlu eğitimin uzaması, üniversite eğitime katılımın artması, eğitim görenlerin sayısının artması, tarımda makineleşmenin artması nüfusun iş alanlarının artışından daha hızlı artması ve ülkemize dışarıdan gelen göçler etkili olmuştur.

CEVAP: C

4. Akarsuların denize döküldüğü yerlerde geniş delta ovalarının bulunması bu alanların aynı zamanda yoğun tarımsal üretim alanları olmaları nedeniyle ekonomik olarak gelişmiş ve nüfuslanmış alanlar olduğu görülür. Öncüllerde verilen akarsulardan Gediz Nehri'nin ve Seyhan Nehri'nin denize döküldüğü alanlarda delta ovaları, yoğun tarım ve nüfuslanma yaşanmıştır. Ancak Bartın çayı ve Meriç nehri'nin denize döküldüğü alanlarda büyük yerleşmeler yoktur.

CEVAP: E

5. Türkiye 500 bin yıl öncesinden itibaren (Karain Mağarası Antalya) ilk yerleşim yerleri olarak tercih edilen coğrafyalardan biri olmuştur. Ilıman iklim kuşağında yer alması, verimli topraklara sahip olması, su kaynaklarının zengin olması, kıtalar arasında ticaret faaliyetlerinin merkezinde olması geçmişten beri yerleşim yeri seçilmesinde etkili olmuştur. Madenlerin keşfi ve turizm daha yakın zamanlarda etkili olan faktörlerdir.

CEVAP: C

Y
A
R
G
I

Y
A
Y
I
N
E
V
I

6. Doğu Karadeniz'de yaylacılık faaliyetlerinin yaygın olmasının birkaç nedeni vardır. Karadeniz'de tarım alanlarının sınırlı olması halkı hayvancılığa yönlendirmiştir. Hayvancılık faaliyetleri için gerekli olan otlakların dağların yüksek kesimlerinde olması yaylacılık faaliyetlerinin yapılmasını sağlamıştır. Günümüzde her ne kadar turizm ile de ön plana çıkmış olsa da yayla yerleşmeleri temelde hayvancılık amacıyla kurulmuştur.

CEVAP: B

7. Manisa ili Ege Bölgesi'nin iç kesimlerinde yer alan tarım alanları ve tarıma bağlı sanayi ile İzmir limanına yakın olması nedeniyle sanayi tesisleri etkisiyle gelişmiştir. Manisa'da turizm faaliyetleri oldukça sınırlıdır. Çanakkale her ne kadar Marmara'da ve boğaz kıyısında yer alsa da çevresinde limanı besleyen üretimin olmaması nedeniyle gelişmiş bir ulaşım kenti değildir.

CEVAP: A

8. Türkiye'de doğum oranları günümüzde azalmaktadır. Bu nedenle çocuk bağımlı nüfusun artması değil azalması beklenir. Toplam nüfus içinde yaşlı oranının artması, ortanca yaşın yükselmesine neden olmaktadır. Beslenme ve sağlık koşullarındaki iyileşme ortalama yaşam süresinin artacağını göstermektedir.

CEVAP: A

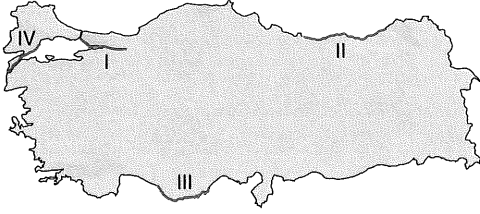
9. Öncüllerde verilen alanlardan İskenderun Körfezi çevresi Hatay ve Adana illerinin bulunduğu kıyı kuşağını ifade eder. Bu alanda nüfuslanma oldukça fazladır. Çatalca Platosu üzerinde Kocaeli ve İstanbul illerinin bulunduğu en fazla nüfuslanmış alandır. Ancak Ege'de yer almasına ve ılıman iklime sahip olmasına rağmen seyrek nüfuslu olan Menteşe ve Karadeniz ikliminde ve Marmara'da yer alan İstrancalar yer şekillerinin dağlık ve engebeli olması ekonomik faaliyetlerin gelişmemesi nedeniyle yeterince nüfuslanamamıştır.

CEVAP: D

10. Öncüllerde verilen alanlardan Sinop çevresinde ve İstrancalar (Yıldız Dağları Kırklareli) çevresinde görülen iklim nemli ılıman karadeniz iklimidir. Karadeniz iklimi etkisinde olan sahalar yerleşim için uygundur. Ancak bu iki alan olumsuz iklim değil yer şekillerinin uygun olmaması nedeniyle seyrek nüfusludur. Teke Yarımadası'nda görülen iklim ılıman Akdeniz iklimidir. Güzel iklime sahip Teke, arazi yapısının olumsuz olması nedeniyle seyrek nüfusludur. Verilen alanlar içinde kurak ve karasal iklime sahip tek alan Iğdır Ovası'dır.

CEVAP: A

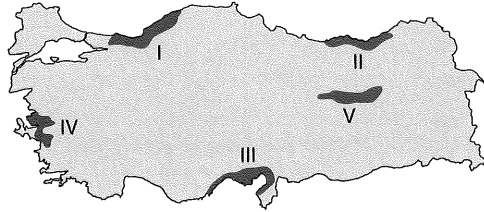
1. Aşağıdaki haritada dört farklı ulaşım güzergâhı numaralarla gösterilmiştir.

Haritada numaralarla gösterilen ulaşım güzergâhlarından hangileri üzerinde yerleşme yoğunluğu diğerlerinden daha fazladır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

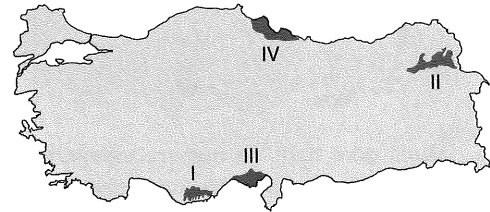
2. Türkiye'de kilometrekareye 111 kişi düşmektedir. Bazı yörelerde bu yoğunluk Türkiye ortalamasının da altında kalmaktadır.

Haritada numaralanmış alanlardan hangisinde kilometrekareye düşen insan sayısı Türkiye ortalamasının altındadır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

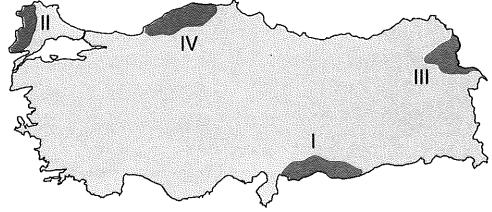
3. Türkiye'deki platolar ve ovalık alanlar geniş tarım arazileri nedeniyle tarımsal üretim ve verimin yüksek olduğu yerler olduğundan nüfuslanma açısından uygun alanları oluşturmaktadır.

Haritadaki numaralanmış alanlardan hangileri bu genellemeye uymamaktadır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

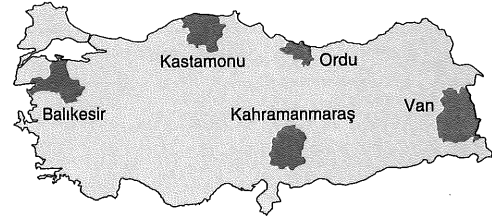
4. Aşağıdaki Türkiye haritasında dört alan numaralarla gösterilmiştir.

Haritadaki numaralanmış alanlardan hangilerinde doğurganlık oranı diğerlerinden daha yüksektir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

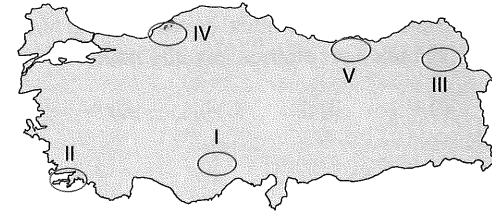
5. Türkiye'de 2025 yılı itibariyle 30 büyükşehir belediyesine sahip il bulunmaktadır.

Haritada konumları gösterilen illerden hangisinin bu özelliğe sahip olduğu söylenemez?

- A) Kahramanmaraş B) Van
C) Ordu D) Kastamonu
E) Balıkesir

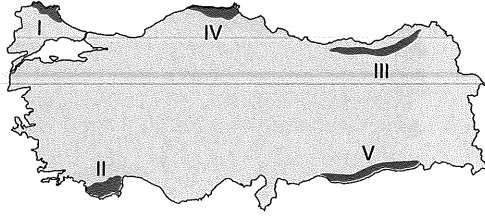
6. Aşağıdaki Türkiye haritasında beş alan numaralarla gösterilmiştir.

Haritadaki numaralı alanlarda yaygın olarak rastlanılan köy altı yerleşmelerinden hangisi ile ilgili bir yanlışlık yapılmıştır?

- A) I - Oba B) II - Dalyan C) III - Dam
D) IV - Divan E) V - Çiftlik

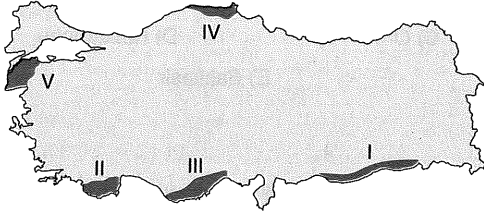
7. Aşağıdaki Türkiye haritasında beş alan numaralarla gösterilmiştir.

Haritadaki numaralanmış alanlardan hangisi iklim koşulları ılıman olmasına rağmen yüzey suları bakımından fakir ve arazi yapısının taşlık kayalık olması nedeniyle seyrek nüfusludur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

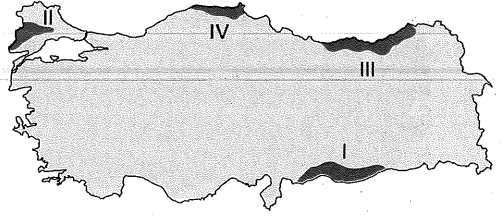
8. Aşağıdaki Türkiye haritasında beş alan numaralarla gösterilmiştir.

Haritadaki numaralanmış yerlerden hangisinde toplam nüfus içindeki çocuk ve genç nüfus oranı yüksek iken ortalama yaş düşüktür?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

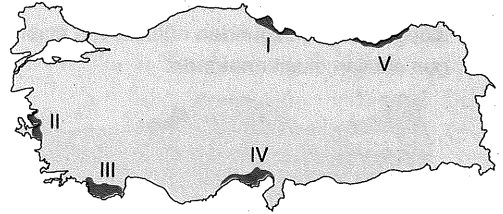
9. Aşağıdaki Türkiye haritasında dört alan numaralarla gösterilmiştir.

Haritadaki numaralanmış alanlardan hangilerinin kırsal bölgelerindeki yerleşme dokusu toplu ve mesken tipi kerpiçten oluşmaktadır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

10. Türkiye'de nüfusun dağılışı, doğal ve beşeri faktörlerin farklılık göstermesi nedeniyle kimi yerlerde yoğun iken kimi yerlerde ise seyrek. İklim; tarım, hayvancılık, ulaşım, sanayi, turizm gibi ekonomik etkinlikleri de önemli ölçüde etkiler. Bu nedenle ülkemizde sıcaklık ve yağış koşullarının uygun olduğu kıyı kesimlerinde nüfus fazladır. Ancak bazı yöreler bu genellemeye uymamaktadır.

Buna göre haritada numaralandırılarak gösterilen alanlardan hangisi yukarıdaki genellemeye uymaz?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

1. Nüfus yoğunluğunun fazla olduğu İstanbul-Adapazarı arasında (I) ve nüfusun dar kıyı şeridinde toplandığı Doğu Karadeniz'de (II) çizilen yol güzergâhlarında yerleşme yoğunluğu diğer güzergâhlara göre daha fazladır.

CEVAP: A

2. Harita üzerinde numaralanmış alanlardan I numaralı Doğu Marmara ve Batı Karadeniz, II numaralı Doğu Karadeniz kıyı kuşağı, III numaralı Mersin – Adana – Hatay kıyı kuşağı ve IV numaralı İzmir çevresi dar bir alanda oldukça yoğun nüfuslanmış yerlerdir. Bu nedenle bu alanlarda nüfus yoğunluğu Türkiye ortalamasının üstündedir. Ancak V numaralı Tunceli çevresi Türkiye'nin km²'ye 12 kişi ile en seyrek yerlerinden biridir.

CEVAP: E

3. Haritada numaralanmış yerlerden I Taşeli Platosu'nu göstermektedir. Plato olmasına ve ılıman iklime sahip olmasına rağmen bu alan yüzey sularının azlığı ve kayalık yapısı nedeniyle tarıma uygun olmadığından seyrek nüfusludur. II numaralı Erzurum – Kars platoları soğuk iklim nedeniyle seyrek nüfusludur. Bu iki alan da platolar tarıma uygun ve sık nüfuslu genellemesine uymaz. III numaralı Çukurova ve IV numaralı Bafra – Çarşamba sık nüfusludur.

CEVAP: A

4. Harita üzerinde numaralanmış yerlerden II numaralı Trakya ve IV numaralı Batı Karadeniz Türkiye'de doğurganlık oranının en düşük olduğu yerler iken en yüksek doğurganlığa sahip alanlar I numaralı Şanlıurfa çevresi ve III numaralı Ağrı çevresidir. Genel olarak doğurganlık Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da yüksek iken Karadeniz, İç Anadolu ve Trakya'da düşüktür.

CEVAP: B

5. Türkiye'de 2025 yılı itibarıyla büyükşehir belediyesi olan iller: Adana, Ankara, Antalya, Aydın, Balıkesir, Bursa, Denizli, Diyarbakır, Erzurum, Eskişehir, Gaziantep, Hatay, İstanbul, İzmir, Kahramanmaraş, Kayseri, Kocaeli, Konya, Malatya, Manisa, Mardin, Mersin, Muğla, Ordu, Sakarya, Samsun, Şanlıurfa, Tekirdağ, Trabzon ve Van şeklindedir. Kastamonu bir büyükşehir değildir. Karadeniz'de sadece üç il büyükşehirdir.

CEVAP: D

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
I

6. I numaralı Orta Toroslar Oba adı verilen konargöçer toplulukların yaşadığı geçici yerleşmelerdir. Bu alanda ayrıca güzle ve yayla yerleşmeleri de bulunur. II numaralı Güneybatı Anadolu'da balıkçı yerleşmeleri olan Dalyanlar yaygın iken III numaralı Doğu Anadolu hayvancılık amacıyla kullanılan Damlar bulunur. IV numaralı Batı Karadeniz Divan adı verilen yerleşmelerin yaygın olduğu alandır. Ancak V numaralı Doğu Karadeniz'de geniş tarım arazileri olmadığından Çiftliklere rastlanmaz.

CEVAP: E

7. Akdeniz iklimi kışların ılık ve yağışlı geçtiği ılıman bir iklimdir. İklimin yaşanabilir seviyede olması nedeniyle bu alanın sık nüfuslanması beklenir. Ancak bu alanda bulunan Teke ve Taşeli Yarımadaı seyrek nüfusludur. Bu durum üzerinde karstik arazi kaynaklı sorunlar etkili olmuştur. Karstik arazi yapısının yaygın olması nedeniyle yüzeydeki su kaynakları sınırlıdır ve tarım alanları azdır. Ulaşımının gelişmemiş olması ve endüstri ve ticaretin gelişmemiş olması seyrek nüfuslanma nedenidir.

CEVAP: B

8. Türkiye'de en yüksek doğum oranlarına sahip illere bakıldığında Doğu ve Güneydoğu Anadolu'daki iller olduğu görülmektedir. 0-14 yaş grubundaki çocuk sayının fazla olması nedeniyle toplam nüfus içindeki çocuk ve genç oranı yüksek iken ortanca yaş düşüktür.

CEVAP: A

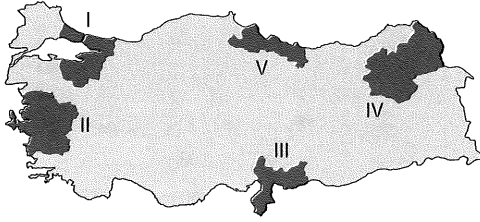
9. Haritadaki numaralandırılmış yerlerden I numaralı Güneydoğu Anadolu ve II numaralı Ergene'de yer şekilleri sade ve su kaynakları sınırlı olduğu için kırsal kesimdeki yerleşmeler bir suyun etrafında toplu doku özelliği göstermektedir. Ayrıca bu alanlarda konut yapımında kerpiç kullanılmaktadır. III ve IV numaralı yerlerde ise yerleşme dokusu dağınık konut malzemesi ise ahşaptır.

CEVAP: A

10. Türkiye'de nüfusun önemli bir kısmının 0-1.000 metreler arasında (kıyı ovaları, iç kesimlerdeki ovalar, alçak platolar) yer aldığı görülmektedir. 1.500 metrelerden sonra nüfus oldukça seyrekmektedir. Dağlık ve engebeli alanlarda iklim koşullarının olumsuz anlamda değişmesi, ulaşım koşullarının zorlaşması nüfusun dağılımını olumsuz etkiler. Yıldız Dağları, Menteşe Yöresi, Taşeli ve Teke platolarının bulunduğu yerlerde iklim koşulları olumludur fakat bu yerler, engebeli arazi yapısı nedeniyle seyrek nüfusludur. Haritada III numara ile gösterilen alan ise Teke platosudur.

CEVAP: C

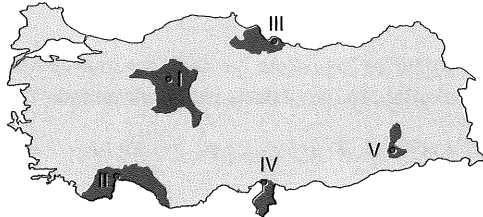
1. 024 yılı nüfus sayımı sonuçlarına göre nüfus yoğunluğu olarak tanımlanan "bir kilometrekareye düşen kişi sayısı", Türkiye genelinde 111 kişi olmuştur.

Buna göre haritada numaralandırılarak koyu renkle gösterilen bölgelerden hangisinde nüfus yoğunluğu Türkiye ortalamasının altındadır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2. Türkiye'deki şehirlerin fonksiyonel özellikleri konusu işlenirken ders öğretmeni "Türkiye'deki şehirlerin etki alanı; şehrin idari önem taşımasına, sosyoekonomik gelişmişliğine, ulaşım imkânlarına ve nüfusu miktarına göre değişiklik gösterir. Türkiye içinde şehirlerin ulusal, bölgesel ve yerel etki alanları bulunur. Buna göre haritada numaralandırılarak gösterilen şehirlerin fonksiyonları ve etki alanlarıyla ilgili bilgileri aşağıdaki tabloya yazınız." demiştir.

	Şehir	Fonksiyon	Etki Alanı
I	Ankara	İdari	Ulusal
II	Antalya	Turizm	Bölgesel
III	Çarşamba	Sanayi	Yerel
IV	İskenderun	Liman	Yerel
V	Batman	Maden	Bölgesel

Buna göre haritada numaralandırılarak gösterilen şehirlerden hangileriyle ilgili bilgilerde yanlışlık yapılmıştır?

- A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) III ve IV E) IV ve V

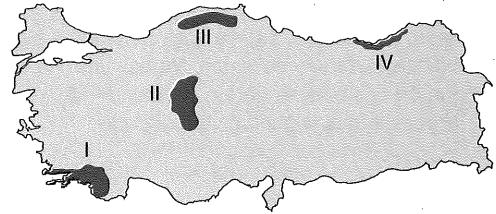
3. Aşağıdaki haritada Türkiye'deki bazı şehirler fonksiyonlarına göre gruplandırılarak çeşitli sembollerle gösterilmiştir.

Buna göre haritada gruplandırılan şehirler aşağıdaki sınıflandırmalardan hangisine dâhil edilemez?

- A) Turizm şehirleri B) Tarım şehirleri
C) Sanayi şehirleri D) Liman Şehirleri
E) Maden şehirleri

4. Aşağıdaki haritada bazı alanlar numaralandırılarak koyu renkle gösterilmiş, bu alanlarda yaygın olarak rastlanan kırsal yerleşmelerin yazılması istenmiştir.

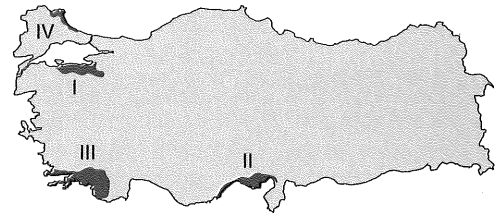

- I. Mezra
II. Ağıl
III. Çiftlik
IV. Yayla

Buna göre hangi alanlarda yaygın olarak rastlanan kırsal yerleşme türü yanlış yazılmıştır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

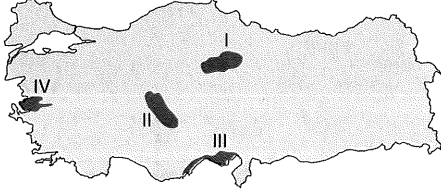
5. Türkiye'de ılıman iklime sahip su kaynaklarının bol olduğu verimli tarım arazisine sahip alanlar sık nüfuslanmıştır.

Haritadaki numaralanmış alanlardan hangileri bu genellemeye uymaz?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

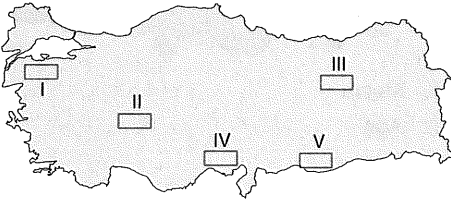
6. Erozyon nedeniyle toprakların verimsizleşmesi kırsal kesimde geçim sıkıntısına neden olduğundan ekonomik temelli büyükşehirlerle göç yaşanmaktadır. Günümüzde oldukça az olan bu göçleri geçmişte yoğun olarak görmek mümkündür.

Haritadaki numaralanmış alanlardan hangilerinden geçmişte bu tür bir göç yaşandığı söylenebilir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

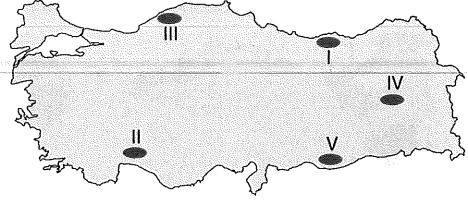
7. Tarım alanlarının dar ve parçalı olduğu alanlarda makine kullanımının sınırlı olması tarımda işgücünün öne çıkmasına neden olmaktadır. Bu yörelerde tarımsal nüfus yoğunluğu artmaktadır.

Buna göre, haritadaki numaralandırılmış alanlardan hangisinde bu yoğunluk daha fazladır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

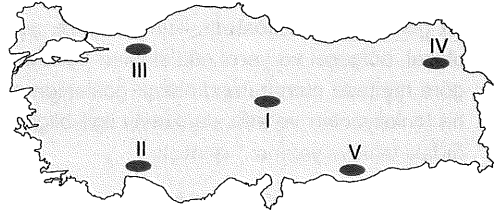
8. Aşağıdaki Türkiye haritasında beş yer numaralarla gösterilmiştir.

Haritadaki numaralı alanların kırsal kesim yerleşme özellikleri ile ilgili hangisi yanlıştır?

- A) I numaralı alanda yerleşmeler dağınık dokudadır.
B) II numaralı alanda yayla, oba ve güzle gibi köy altı yerleşmeleri bulunur.
C) III numaralı alanda su kaynakları kısıtlı olduğundan toplu dokuda yerleşmeler yaygındır.
D) IV numaralı alanda meskenlerin çatı eğimleri fazladır.
E) V numaralı alanda kuraklıktan dolayı meskenlerde çatı kullanılmaz.

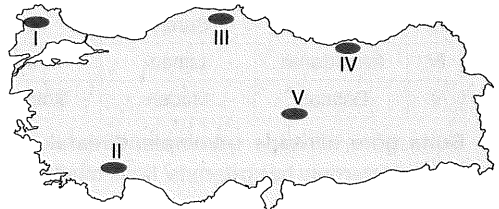
9. Divan, dağınık halde bulunan ve idari olarak bir sınıf sayılmadığı için bir araya gelen mahalle yapılarının oluşturduğu yerleşmelere verilen isimdir.

Bu tür yerleşmelere haritadaki numaralandırılmış alanlardan hangisinde rastlanılmaktadır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

10. Türkiye'deki bazı yörelerde iklimin bunaltıcı sıcak ve neminden kaçanlar için bir serinleme ve dinlenme amacıyla yapılan yaylacılık faaliyetlerine sayfiye yaylacılığı denilmektedir.

Haritadaki numaralandırılmış alanlardan hangisinde sayfiye yaylacılığı öne çıkmaktadır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

1. Son nüfus sayımına göre İstanbul, kilometrekareye düşen 2 bin 934 kişi ile nüfus yoğunluğu en yüksek olan ilimiz olmuştur. Nüfus yoğunluğu en az olan il ise kilometrekareye düşen 11 kişi ile Tunceli olmuştur. Haritada IV numara ile gösterilen ve Erzurum, Kars ve Ardahan'dan oluşan bölgede nüfus yoğunluğu kilometrekareye 11-50 kişidir. Bu bölgede nüfus yoğunluğu Türkiye ortalaması olan 111 kişinin altındadır.

CEVAP: D

2. Şehirler, fonksiyonel özelliğine göre (idari, eğitim, tarım, sanayi, liman, ticaret, maden ve turizm) sınıflandırıldığında bazı şehirlerde tek bir fonksiyon ön plana çıkarken bazılarında birden fazla fonksiyonun etkili olduğu görülür. Samsun'un ilçesi olan Çarşamba yerel etki alanına sahip bir tarım şehridir. Çarşamba fonksiyon olarak sanayi şehirleri içinde sınıflandıramaz. Hatay'ın ilçesi olan İskenderun ise bölgesel etki alanına sahip bir liman şehridir. Liman'ın etkisi şehirde sanayinin de gelişmesine neden olmuştur.

CEVAP: D

3. Haritada turizm şehirleri gösterilmemiştir. Antalya, Marmaris, Kuşadası, Bodrum, Fethiye gibi turizm ve turizme dayalı etkinliklerin ö planda olduğu şehirler bu şekilde sınıflandırılır.

Haritada gruplandırılan şehirler ise şu şekilde sınıflanabilir:

Tarım şehirleri: Söke, Çarşamba, Bafra

Sanayi şehirleri: Karabük, İzmit, Kırıkkale

Liman şehirleri: İskenderun, Mersin, İzmir

Maden şehirleri: Soma, Zonguldak, Batman

CEVAP: A

4. Daha çok Doğu Anadolu'da görülen mezarlara Güneydoğu Anadolu ve Karadeniz'de de rastlanır. Ancak Kıyı Ege'de mezarlar yaygın olarak rastlanan bir yerleşme türü değildir. Çiftlikler ise geniş tarım arazilerinin bulunduğu alanda tarım faaliyetiyle birlikte hayvancılığın da yapıldığı yerleşmelerdir. Karadeniz bölgesinde yer şekillerinin dağlık ve engebeli olması nedeniyle tarım arazileri dar ve parçalıdır. Bu durum çiftliklerin yaygın olmasını engellemiştir.

CEVAP: B

5. Haritada numaralanmış alanlardan I numaralı Bursa Balıkesir çevresi ve II numaralı Adana Mersin çevresi ılıman iklime sahip su kaynaklarının bol olduğu verimli tarım arazisine sahip alanlar içinde sayılır. Bu alanlar sık nüfuslanmıştır. Ancak III numaralı Menteşe Yöresi ve IV numaralı Yıldız Dağları çevresi kıyıda ılıman iklime sahip olmasına rağmen seyrek nüfuslanmıştır.

CEVAP: E

Y
A
R
G
I

Y
A
Y
I
N
E
V
İ

6. Haritadaki numaralanmış alanlardan I numaralı Yozgat çevresi ve II numaralı Tuz Gölü çevresi erozyon şiddetinin fazla olduğu yerler arasındadır. Bu alanlarda toprağın verimsizleşmesi nedeniyle dışarıya göç geçmişte yaşanmıştır. Ancak III numaralı Çukurova ve IV numaralı Ege Ovaları oldukça verimli olan ve ekonomik getirinin yüksek olduğu alanlardandır. Bu alanlar göç veren değil alan yerlerdir.

CEVAP: A

7. Tarımsal nüfus yoğunluğunda bir alandaki çiftçi sayısı o alandaki tarlaya oranlanmasıyla hesaplanır. Bir alanda tarlalar dar ve parçalı ise ve tarımla uğraşan nüfus fazla ise orada yoğunluk fazladır. Haritadaki alanlardan I numaralı Güney Marmara, II numaralı Konya IV numaralı Çukurova ve V numaralı Güneydoğu Anadolu'da tarlalar geniştir. III numaralı Erzincan Tunceli çevresi tarım alanlarının az olduğu bir alan olduğundan tarımsal nüfus yoğunluğu yüksek olan bir alandır.

CEVAP: C

8. Haritadaki numaralandırılmış yerlerde dağınık yerleşme dokusunun en yaygın olduğu alan I numaralı Doğu Karadeniz'dir. II numaralı Batı Toroslar çevresinde geçici köy altı yerleşmelerinden yayla, güzle ve oba gibi yerleşmelere yaygın rastlanılır. IV numaralı alanda kış aylarında kar yağışları fazla olduğundan hem çatı eğimleri fazla hem de kar örtüsünün kolay kayması açısından saç çatı tercih edilir. V numaralı Güneydoğu Anadolu'da aşırı sıcaklar nedeniyle çatı yoktur. Çatı ev sıcaklığını artıran bir unsurdur. Ancak III numaralı Batı Karadeniz'de toplu değil su kaynakları bol olduğundan ve arazi engebesinden dolayı dağınık yerleşmeler görülmektedir.

CEVAP: C

9. Divanlar Batı Karadeniz'e özgü yerleşmelere verilen isimdir. Bu yerleşmeler mahalleler olarak birleşen ve köye dönüşen birimlere verilen isimlerdir. Bu alanda divanların zamanla büyümesi ile birer ilçeye dönüştüğü de görülmektedir. Bolu Dörtdivan, Sakarya Serdivan ve Çankırı Eldivan bu yerleşmelere örnektir. Haritada III numaralı alanda divanlar yaygındır.

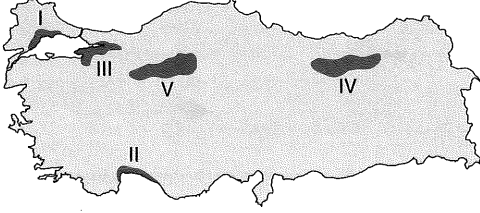
CEVAP: C

10. Yaylacılık faaliyetleri yüzyıllardır Anadolu'da konar-göçer hayvancılık faaliyetleri amacıyla kullanılmıştır. Günümüzde geleneksel hayvancılık etkinlikleri devam etmekle birlikte Karadeniz yayları aynı zamanda turizm etkinlikleri ile de anılmaya başlamıştır. Akdeniz yaylaları yaz aylarında alçak ve deniz kıyısı alanlarda aşırı sıcaklar nedeniyle çıkılan sayfiye amacı güdülen yaylalardır. Haritada numaralandırılmış alanlardan II'de sayfiye amacı güdülmektedir.

CEVAP: B

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
I

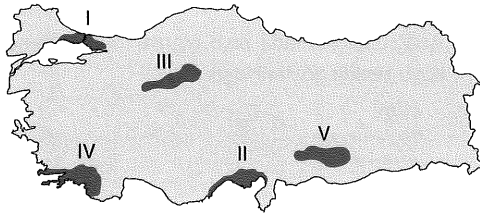
1. Belirli bir yerleşim yerinin aldığı göç ile verdiği göç arasındaki farka net göç denir. Belirli bir yerleşim yerinin aldığı göç verdiğiğinden fazla ise net göç pozitif, verdiği göç aldığı göçten fazla ise net göç negatiftir.

Haritadaki numaralandırılmış alanların özellikleri düşünüldüğünde hangisinin net göç hızının negatif olması beklenir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

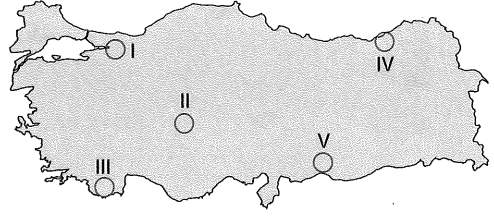
2. Fizyolojik nüfus yoğunluğunda nüfusun fazla veya tarım arazilerinin sınırlı olduğu alanlarda yoğunluk daha fazladır.

Haritadaki numaralandırılmış alanlardan hangisinde yoğunluğun fazla olma nedeni diğerlerinden farklıdır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

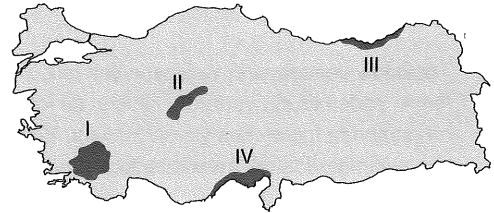
3. Aşağıdaki haritada bazı alanlar numaralandırılarak koyu renkle gösterilmiştir.

Bu alanlarla ilgili olarak aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Sanayi tesislerinin varlığına bağlı olarak göç alan I'de erkek nüfus oranı yüksektir.
B) Yarı kurak iklim koşullarının olumsuz etkisi II'de nüfus yoğunluğunun az olmasına yol açmıştır.
C) Akdeniz ikliminin olumlu etkisi III'ye nüfus yoğunluğunun fazla olmasına neden olmuştur.
D) Ekonomik faaliyetlerin yetersizliği nedeniyle IV numaralı alan göç vermektedir.
E) Doğurganlık hızının fazla olması nedeniyle V'te nüfusun yaş ortalaması düşüktür.

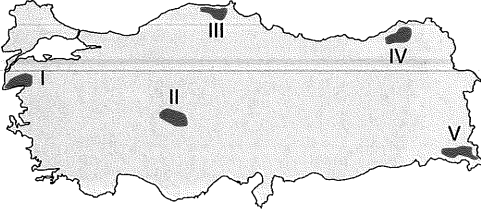
4. Aşağıdaki haritada bazı alanlar numaralandırılarak koyu renkle gösterilmiştir.

Bu alanlardan hangilerinde yerleşme yoğunluğu diğerlerine göre daha azdır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV+

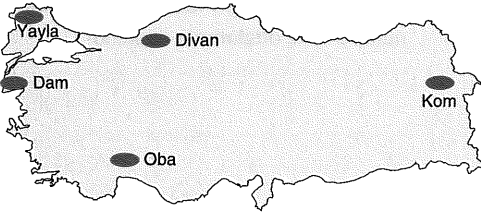
5. Aşağıdaki haritada bazı alanlar numaralandırılarak koyu renkle gösterilmiştir.

Bu alanlardan hangisinde nüfus yoğunluğunun az olması yer şekillerinin olumsuz etkisi ile ilişkilendirilemez?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

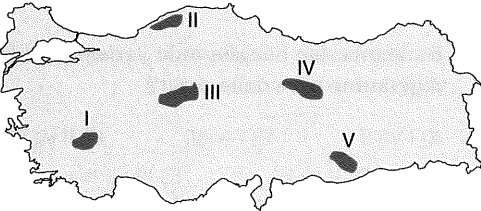
6. Aşağıdaki harita Türkiye'nin farklı yörelerinde yaygın olarak karşılaşılan köy altı yerleşmelerinin dağılışını göstermektedir.

Bu haritada hangi yerleşmenin yaygın olarak görüldüğü alan yanlış gösterilmiştir?

- A) Yayla B) Divan C) Kom
D) Dam E) Oba

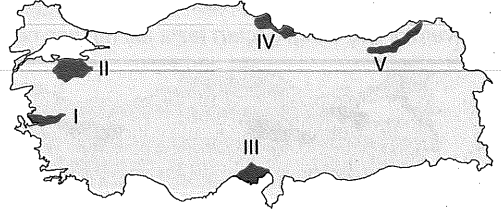
7. Toplu köy yerleşmeleri yağışların yetersiz, yer şekillerinin sade olduğu yerlerde nüfusun su kaynaklarının etrafında toplanmasıyla oluşmuştur. Evler, birbirine yakın şekilde tek merkezde toplanmıştır.

Bu yerleşmelere haritada işaretlenerek gösterilen alanlardan hangisinde daha az rastlanır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

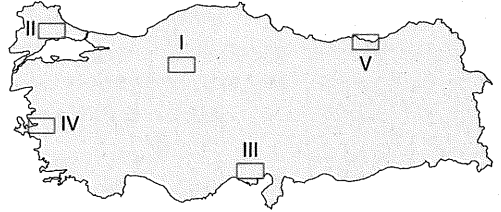
8. Su kaynakları bakımından zengin olan akarsu vadilerinde nüfuslanma fazladır.

Haritadaki numaralandırılmış akarsu vadilerinden hangisi bu duruma uygun değildir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

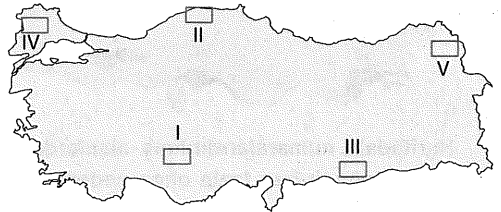
9. Aşağıdaki Türkiye haritasında beş alan numaralarla gösterilmiştir.

Haritada numaralandırılarak gösterilen alanlardan hangisinde aritmetik nüfus yoğunluğu ile fizyolojik nüfus yoğunluğu arasındaki fark fazladır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

10. Aşağıdaki haritada bazı alanlar numaralandırılarak koyu renkle gösterilmiştir.

Bu alanlardan hangisinde yerleşme üst sınırı diğerlerine göre daha yüksektir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

1. Göç veren geri kalmış alanlarda net göç hızı negatif olurken ekonomik olarak gelişmiş olan yerler göç aldığından net göç hızı pozitif olmaktadır. Haritada numaralandırılmış alanlardan I numaralı Tekirdağ, III numaralı Kocaeli – Bursa çevresi, II numaralı Antalya ve V numaralı Ankara – Eskişehir çevresi gelişmiş ve göç alan yerler olduğundan net göç hızı pozitif olan alanlardır. IV numaralı Çoruh – Kelkit olduğu geri kalmış bir alan olduğundan göç vermekte net göç hızı negatif olmaktadır.

CEVAP: D

2. Fizyolojik nüfus yoğunluğunda nüfusun fazla veya tarım arazilerinin sınırlı olduğu alanlarda yoğunluk daha fazladır. Bu nedenle verilen alanlardan bazıları fazla nüfuslu bazıları ise engebeli olduğundan yoğunluğun fazla olduğu alanlar olmaktadır. Haritadaki numaralanmış alanlardan I numaralı İstanbul, III numaralı Ankara, II numaralı Adana ve V numaralı Gaziantep çevresinde yoğunluğun fazla olma nedeni fazla nüfuslu olmalarıdır. Ancak IV numaralı Menteşe Yöresi'nde fizyolojik nüfus yoğunluğunun fazla olmasının nedeni fazla nüfus değil engebe nedeniyle tarlaların az olmasıdır.

CEVAP: D

3. III numaralı Teke yöresinde Akdeniz ikliminin etkili olması olumlu bir hava yaratsa da yörenin jeolojik yapısı karstik, yer şekilleri de engebeli olduğu için tarım, ulaşım ve sanayi yeterince gelişmemiştir. Bu nedenle söz konusu yöre yoğun nüfuslanmamıştır. Burada nüfus yoğunluğu azdır.

CEVAP: C

4. I numara ile gösterilen Menteşe yöresinde yer şekillerinin dağlık ve engebeli olması yerleşmelerin seyrek olmasına neden olmuştur. II numara ile gösterilen Tuz Gölü çevresinde kuraklık ve toprağın verimsizliği sebebiyle yerleşmeler azdır. Doğu Karadeniz ve Doğu Akdeniz kıyılarında yerleşme yoğunluğu fazladır.

CEVAP: A

5. Biga, Kastamonu, Artvin ve Hakkâri yörelerinde yer şekilleri dağlık ve engebelidir. Bu durum ulaşımın ve sanayinin gelişmesini olumsuz yönde etkilemiş ve bu yörelerde nüfus yoğunluğunun az olmasına neden olmuştur. Nüfus yoğunluğu az olan bir diğer yöre ise Tuz gölü çevresidir. Ancak burada yer şekilleri oldukça sadedir. Burada nüfusun az olma nedeni iklim koşullarıdır. Kuraklık tarımsal verimi olumsuz etkilediği için bu yörede nüfus yoğunluğu azdır.

CEVAP: B

6. Türkiye'de Batı Karadeniz'e özgü yerleşim birimlerinden biri olan divanlar birkaç mahallenin bir araya gelmesiyle oluşan devamlı yerleşmelerdir. Dam ise Ege Bölgesi'ne özgü küçükbaş hayvancılık yapılan yerleşmelerdir. Mersin, Antalya gibi Toros dağları üzerinde kurulan ve oba adı verilen geçici çadır yerleşmeleri ile Doğu Anadolu'da büyükbaş hayvancılık için kullanılan komlar da geçici yerleşmelerdir. Haritada yaylaların dağılışını göstermek için kullanılan işaret hatalıdır. Yaz aylarında hayvanlara taze otlak bulmak amacıyla çıkılan yaylalar genellikle Karadeniz ve Akdeniz bölgeleri gibi dağlık alanlarda yer alır.

CEVAP: A

7. Türkiye'de toplu köy yerleşmeleri; vadi tabanlarında, dağ yamaçları ile eteklerinde ve ovalar üzerinde kurulmuştur. Bu yerleşmelerin iç bölgelerde daha yoğun olmasında yerleşmeleri yağışların yetersiz, yer şekillerinin sade olması etkilidir. Haritada II numara ile gösterilen Batı Karadeniz'de yer şekilleri dağlık ve engebeli, yağış çok, su kaynağı boldur. Ayrıca ormanların geniş alan kapladığı bu alanda dağınık yerleşmeler yaygındır.

CEVAP: B

8. Akarsu vadileri genel olarak verimli tarım arazilerine sahip olduğundan sık nüfuslu alanlar içinde yer almaktadır. Haritada numaralandırılmış alanlardan I numaralı Gediz Vadisi, II numaralı Susurluk ve kolu olan Nilüfer çayı vadisi, III numaralı Seyhan ve Ceyhan Vadisi, IV numaralı Kızılırmak ve Yeşilirmak vadisi taralı alanlarında nüfulanmanın fazla olduğu alanlardır. ancak V numaralı alan Çoruh Nehri vadisi. Oldukça dağlık ve olan bu alanda iklim olumsuz ve yerleşime uygun alüvyal düzlükler bulunamamakta tarım imkanları sınırlı olduğundan nüfuslanma azdır.

CEVAP: E

9. Fizyolojik nüfus yoğunluğu tarım alanlarının az olduğu dağlık ve engebeli alanlarda yüksektir. Doğu Karadeniz'de nüfus yoğun tarım alanı az olduğu için aritmetik nüfus yoğunluğu ile fizyolojik nüfus yoğunluğu arasındaki fark fazladır.

CEVAP: E

10. Türkiye'de ortalama yükseltinin fazla olması ve yükseltilere çıkıldıkça sıcaklık ortalamalarının azalması belirli bir yükseltiden sonra sürekli yerleşmelere rastlanmamasına neden olmuştur. Batı Anadolu'da 1500 metre, orta kesimlerde 1800 metre, Doğu Anadolu'da 2600 metreden sonra sürekli yerleşmelere rastlanmaz.

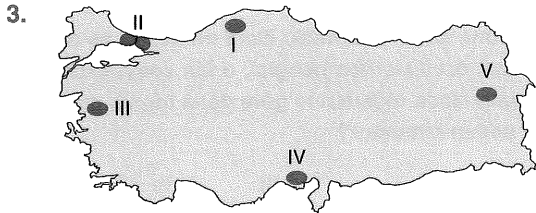
CEVAP: E

1. Aşağıdakilerden hangisi, Türkiye'de nüfus dağılışı üzerinde en az etkilidir?

- A) Ulaşımın gelişmişliği
- B) Endüstri kuruluşlarının dağılışı
- C) Enerji üretim merkezlerine yakınlık
- D) Ticaretin gelişmişliği
- E) Verimli tarım alanlarının genişliği

2. Türkiye'de kırsal nüfus oranı azalırken kentsel nüfus oranının artmasında aşağıdakilerden hangisi etkili değildir?

- A) Tarımda makineleşmenin hızlanması
- B) Tarım gelirlerinin artması
- C) Kentlerde iş olanaklarının fazla olması
- D) Kentlerde eğitim ve sağlık kuruluşlarının fazla olması
- E) Arazinin miras yoluyla parçalanması

Haritada numaralarla gösterilen yerlerin hangisinde doğurganlık oranı diğerlerinden daha yüksektir?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

4. Türkiye'de bazı yerleşim merkezlerinin büyümesinde o yörede çıkartılan yer altı zenginliklerinin payı büyüktür.

Buna göre aşağıdaki merkezlerden hangisinin büyümesinde bu payın katkısı daha azdır?

- A) Zonguldak
- B) İskenderun
- C) Seydişehir
- D) Soma
- E) Batman

5. Aşağıdakilerden hangisinin Türkiye'de kırsal kesimden kentlere göçe neden olduğu söylenmez?

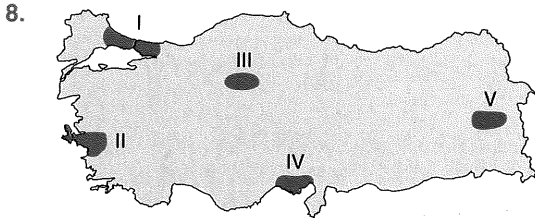
- A) Geleneksel tarım yöntemlerinin terk edilerek makinele tarımın yoğunlaşması
- B) Tarımı yapılan ürünlerin çeşitlenmesi
- C) Kırsal kesimde iş olanaklarının çok kısıtlı olması
- D) Eğitim ve sağlık hizmetlerinin kırsal kesimde yetersiz olması
- E) Tarım topraklarının miras yoluyla parçalanması

6. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de köy altı yerleşmelerinin özelliklerinden biri değildir?

- A) Ekonomik etkinliklerinin tarım ve hayvancılığa dayalı olması
- B) Dağınık tip yerleşmenin yaygın olması
- C) Su kaynaklarına yakın olması
- D) Genellikle küçük ve az nüfuslu olması
- E) Kent merkezlerine yakın olması

7. Türkiye'de nüfusun düzensiz dağılışında etkili olan etmenlerden ikisi aşağıdakilerin hangisinde birlikte verilmiştir?

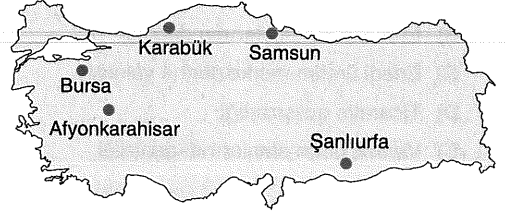
- A) Enlem - Yağış biçimi
B) Toprak türü - Jeolojik yapı
C) Yükselti - Yer şekilleri
D) Yağış biçimi - Bitki örtüsü
E) Yer şekilleri - Enlem

Yukarıdaki haritada gösterilen alanların hangisinde, nüfus artışının temel nedeni doğurganlığın yüksek olmasıdır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

9. Aşağıda, haritada beş kent gösterilmiş ve bu kentlerden dördünün gelişmesinde etkili olan etmenler verilmiştir.

- Geniş art bölgesi sayesinde gelişen liman kenti
- Tarım ve turizm fonksiyonlarının etkisiyle gelişen kent
- Kara yolu ve demir yolu ulaşımında önemli kavşak noktası olan kent
- Tarımsal endüstri ve otomotiv endüstrisiyle gelişen kent

Buna göre, yukarıda hangi kentin gelişmesinde etkili olan etmen yoktur?

- A) Bursa B) Afyonkarahisar
C) Şanlıurfa D) Samsun
E) Karabük

10. Aşağıda beş ile ait bazı beşeri ve ekonomik özellikler verilmiştir:

- I. Bolu'da kümes hayvancılığının yaygınlaşması
II. Kars'taki turizminin gelişmesi
III. Elazığ'da Keban Barajı'nın işletmeye açılması
IV. Burdur'da İnsuyu Mağarası'nın turizme açılması

Buna göre, yukarıdaki illere ait beşeri ve ekonomik özelliklerden hangisi, o ilin sosyoekonomik yapısında diğerlerine göre daha büyük değişime neden olmuştur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

1. Türkiye'de nüfusun dağılışı üzerinde doğal faktörlerden yer şekilleri ve iklimin, beşeri faktörlerden ise ekonomik faaliyetlerin etkisi fazladır. Ulaşım, endüstri dağılışı, ticaret ve tarım üretimi en fazla belirleyici olan beşeri faktörlerdir. Ancak enerji üretim merkezlerine yakınlığa bağlı nüfuslanma yoktur. Enerji üretim alanları çevresi fosil kaynaklara bağlı olduğunda hava kirliliğine neden olmaktadır. Yenilenebilir kaynak bölgeleri ise genelde yüksek ve dağlık alanlardır. Yerleşime uygun değildir.

CEVAP: C

2. Tarımda makineleşmenin artması 1950lerden sonra kırsal kesimde işsizliğe neden olduğundan kentlere göç olmasına neden olmuştur. Ayrıca kırsal kesimde tarım arazilerinin miras yoluyla bölünmesi ve kalan arazinin geçinmeye yetmeyecek kadar küçük kalması kente göçe neden olmuştur. Kentlerde iş imkânlarının fazla olması, eğitim ve sağlık hizmetlerinin kentlerde fazla olması kentlerin çekici özellikleridir. Tarımsal gelirin artması kente göçü önler.

CEVAP: B

3. Türkiye'de doğurganlık oranları bölgesel farklılıklar göstermektedir. Genel olarak doğu ve güneydoğu illerinde doğurganlık oranı diğer bölgelerden yüksektir. Haritada numaralandırılan yerlerden V numaralı Ağrı - Muş çevresinde doğurganlık yüksektir. I numaralı Batı Karadeniz, II numaralı İstanbul, III numaralı İzmir ve IV numaralı Adana çevresinde nüfus artışı daha çok göç almalarına bağlıdır.

CEVAP: E

4. Zonguldak taş kömürünün çıkarılması ve daha sonra enerji üretilmesi ve demir çelik sanayisinde kullanılması ile gelişmiştir. Konya Seydişehir'de alüminyum ham maddesi olan Boksit çıkarılıp işlenmektedir. Batman petrol çıkarımı ile il olmuştur. Manisa Soma linyit yatakları çıkarılması ile gelişmiştir. İskenderun'dan çıkarılan bir maden yoktur. İskenderun demir çelik sanayinin ulaşım (liman) sayesinde gelişmiştir.

CEVAP: B

5. Tarımda makineleşmenin artması 1950lerden sonra kırsal kesimde işsizliğe neden olduğundan kentlere göç olmasına neden olmuştur. Ayrıca kırsal kesimde tarım arazilerinin miras yoluyla bölünmesi ve kalan arazinin geçinmeye yetmeyecek kadar küçük kalması kente göçe neden olmuştur. Kentlerde iş imkânlarının fazla olması, eğitim ve sağlık hizmetlerinin kentlerde fazla olması kentlerin çekici özellikleridir. Tarımı yapılan ürünlerin çeşitlenmesi kırsalda gelir artışı sağlayacağından kırsaldan göç edilmesini önler.

CEVAP: B

6. Türkiye'de köye bağlı köyden küçük köy altı yerleşmeleri genel olarak hayvan otlatma ve tarım yapmak amacıyla kurulmuştur. Otlaklara bağlı veya parçalı tarım arazilerine bağlı kuruldukları için dağınık yapıda olurlar. Su kaynakları yakın ve genellikle az nüfuslu yerleşmelerdir. Ancak kent merkezlerine yakın olması söz konusu değildir. Bu yerleşmeler kırsal alanlarda yaygındır.

CEVAP: E

7. Türkiye'de nüfusun dağılışı üzerinde doğal faktörlerden yer şekilleri, yükselti ve iklimin payı fazladır. İklimin kurak olduğu, yer şekillerinin dağlık ve engebeli olduğu, yükseltinin fazla olduğu alanlar seyrek nüfuslanmıştır. Enlem, yağış biçimi, bitki örtüsü ve jeolojik yapı nüfusun seyrek olmasında daha az etkilidir.

CEVAP: C

8. Türkiye'de doğurganlık oranları bölgesel farklılıklar göstermektedir. Genel olarak doğu ve güneydoğu illerinde doğurganlık oranı diğer bölgelerden yüksektir. Haritada numaralandırılan yerlerden V numaralı Van - Ağrı çevresinde nüfus artışı iken I numaralı İstanbul, II numaralı İzmir, III numaralı Ankara ve IV numaralı Adana'da nüfus artışı göç almalarına bağlı gerçek artıştır.

CEVAP: E

9. Geniş art bölgesi sayesinde gelişen liman kenti olarak Samsun gösterilebilir. Tarım ve turizmin birlikte etkili olduğu kent Şanlıurfa'dır. Kara yolu ve demir yollarının kavşak noktasında olan ulaşım kenti Afyonkarahisar'dır. Otomotiv sanayisi olan kent Bursa'dır. Bilgilerde Karabük ile ilgili bilgi verilmemiştir. Karabük'ün gelişimi Demir çelik sanayisi ile olmuştur.

CEVAP: E

10. Bolu'da kümes hayvancılığının yapılması, Kars'ta kış turizminin gelişmesi, Elazığ'da Keban barajının yapılması, Burdur İnsuyu mağarasının turizme açılması, şehirlerde daha çok ekonomik değişimlere neden olmakla birlikte sosyal yapıdaki değişimi daha azdır. Ancak Eskişehir'in bir üniversite ve kültür şehri olması sosyal yapının değişimi üzerinde daha fazla etkilidir.

CEVAP: D

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
I

1. Aşağıdaki mesleklerle sahip kişilerden hangisi, farklı bir ekonomik faaliyet grubu içinde yer alır?

A) Çubuk Ovası'nda buğday tarımı yapan çiftçi
B) İzmir – Ankara arasında bir otobüs firmasında çalışan şoför
C) Mardin'de bir ilköğretim okulunda görev yapan öğretmen
D) Konya'da bir hastanede görev yapan doktor
E) Ilgaz Dağı'ndaki bir otelde çalışan aşçı

2. Türkiye'de nüfusun dağılışı üzerinde aşağıdakilerden hangisinin etkisi diğerlerine göre daha azdır?

A) Yer şekilleri B) Su kaynakları
C) İklim D) Enlem
E) Toprak özellikleri

3. Türkiye'de kırsal alanlarda hem tarım hem de hayvancılık yapılan yerleşme tiplerinden biri de mezralardır.

Buna göre, coğrafi özellikleri göz önüne alındığında aşağıdaki yerlerin hangisinde bu tür yerleşmelere daha çok rastlanılması beklenir?

A) Ergene Yöresi B) Datça Yarımadası
C) Konya çevresi D) Hakkâri çevresi
E) Yozgat çevresi

4. Türkiye'de hızlı kentleşme, kentlerdeki yaşamı giderek güçleştirmektedir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi, hızlı kentleşmenin yaşandığı yerlerde alınması gereken önlemlerden biri değildir?

A) Büyük kentlerde endüstri tesislerinin ve yerleşmelerin kurulması için uygun alanlar belirlenmelidir.
B) Yeni yerleşim alanlarının altyapı gereksinimleri bitirilmeden yerleşmeye açılmamalıdır.
C) Dere yatakları ancak kurutulduktan sonra iskâna açılmalıdır.
D) Yeni alanlar yerleşmeye açılmadan önce zemin etüdü çalışmaları yapılmalıdır.
E) Hizmet planlaması, adrese dayalı nüfus kayıt sistemi verilerine göre yapılmalıdır.

5. İnsanların ekonomik, sosyal, siyasi veya doğal nedenlerle yer değiştirmesi olayına göç denir. Bu yer değiştirme hareketleri, bireylerin istekleriyle veya istekleri dışında gerçekleşir.

Buna göre, Türkiye'de yaşanan aşağıdaki göçlerden hangisi, bireylerin istekleri dışında yapılan göçlere örnektir?

A) 1960 yılından sonra Avrupa'nın endüstrileşmiş ülkelerine yapılan göçler
B) 20. yüzyılın sonlarında Batı Trakya'dan Türkiye'ye yapılan toplu göçler
C) Bazı illerden çok sayıda tarım işçisinin çalışmak amacıyla Çukurova'ya yaptığı göçler
D) Bilim ve teknolojinin gelişmesiyle nitelikli elemanların çalışmak için başka ülkelere yaptığı göçler
E) Üniversite ve yüksekokullarda öğrenim görmek amacıyla gençlerin, öğretim kurumlarının bulunduğu kentlere yaptığı göçler

6. Türkiye'de 1960'tan günümüze kadar olan dönemde nüfus artışıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

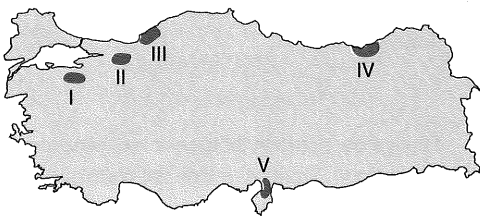
- A) Nüfus artış hızı yıllar arasında aynı oranda gerçekleşmiştir.
- B) Toplam nüfus tüm sayım dönemlerinde artmıştır.
- C) Nüfus artış hızı bölgelere göre değişiklik göstermiştir.
- D) Kırsal kesimde nüfus artış daha çok doğal artış şeklinde olmuştur.
- E) Büyük şehirlerde nüfus artışı genellikle göçlerle olmuştur.

7. Türkiye'de 1950'li yıllardan günümüze kentsel nüfus oranında bir artış söz konusudur.

Bu durumun oluşmasında aşağıdakilerden hangisinin etkisi daha azdır?

- A) Eğitim imkânlarının kentlerde fazla olması
- B) Kentte iş olanaklarının çeşitli olması
- C) Sulu tarım alanlarının genişlemesi
- D) Tarımda makineleşmenin yaygınlaşması
- E) Sanayi faaliyetlerinin kentlerde yoğunlaşması

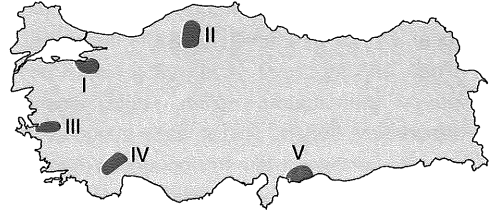
8. Sanayi faaliyetleri, Türkiye'deki nüfuslanma sürecinde oldukça önemli bir yer tutmaktadır. Sanayi tesislerinin çok olduğu yerler aynı zamanda nüfus yoğunluğunun da fazla olduğu yerlerdir.

Buna göre, yukarıdaki haritada numaralandırılarak gösterilen yerlerin hangisinde nüfus yoğunluğunun yüksek olmasında sanayi faktörü fazla etkili değildir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

9.

Yukarıdaki haritada numaralandırılarak koyu renkle gösterilen alanların hangilerinde, arazinin engebeli yapısı nüfusun seyrek dağılışında daha fazla etkilidir?

- A) I ve II B) II ve III C) II ve IV
- D) III ve IV E) IV ve V

10. Türkiye'nin nüfus özellikleriyle ilgili aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- A) Nüfus ülke genelinde dengeli bir şekilde dağılmıştır.
- B) Çatalca - Kocaeli yöresinde nüfus yoğunluğu azdır.
- C) Taşeli Platosu, nüfus yoğunluğunun fazla olduğu alanlardan biridir.
- D) Nüfusun büyük bölümü kırsal kesimde yaşamaktadır.
- E) Karadeniz'e kıyısı olan illerde nüfusun büyük bölümü kıyı kuşağında toplanmıştır.

1. Tarım, hayvancılık, ormancılık, balıkçılık gibi faaliyetler birincil ekonomik faaliyetlerdir. Çubuk Ovası'nda buğday tarımı yapan çiftçi birincil ekonomik faaliyet grubundadır. Eğitim, sağlık, ulaştırma ve haberleşme, turizm, ticaret, satış sunuş ve pazarlama gibi sektörlerin tamamı üçüncül ekonomik faaliyettir. Otobüs firmasında çalışan şoför, Mardin'deki öğretmen, Konya'daki doktor, oteldeki aşçı üçüncül faaliyetlerdedir.

CEVAP: A

2. Türkiye'deki bir yörede nüfusun seyrek olması ya da sık olmasında doğal faktörlerden yer şekilleri, yükselti ve iklimin payı fazladır. İklimin kurak olduğu, yer şekillerinin dağlık ve engebeli olduğu, yükseltinin fazla olduğu alanlar su, kaynaklarının az olduğu yerler, toprak verimliliğinin az olduğu yerler seyrek nüfuslanmıştır. Enlem nüfus dağılışı üzerinde etkisi fazla olan bir faktör değildir.

CEVAP: D

3. Türkiye'de kırsal alanlarda hem tarım hem de hayvancılık yapılan yerleşme tiplerinden biri de mezralardır. Mezralar köylerden uzak kurulan 8 - 10 evden oluşan yerleşmelerdir. Bu yerleşmeler Doğu Anadolu Bölgesi, Güneydoğu Anadolu Bölgesi ve Doğu Karadeniz'in iç kesimlerinde kurulmaktadır. Hakkâri çevresinde bulunan yerleşmelerdir.

CEVAP: D

4. Hızlı kentleşmenin beraberinde getirdiği sorunlar gecekondulaşma, çarpık kentleşme, trafik, gürültü ve görüntü kirliliği, sanayi tesislerinin kent içinde kalması, alt yapı hizmetlerinin geri kalması şeklinde sıralanabilir. Bu sorunların oluşmaması için planlı yerleşimi sağlamak gerekmektedir. A, B, D ve E seçeneklerinde verilen bilgiler planlamaya yöneliktir. Ancak dere yatakları ancak kurutulduktan sonra iskâna açılması sel ve taşkına neden olacağından hatalı bir yerleşim planıdır.

CEVAP: C

5. Bireylerin istekleri dışında gerçekleşen zorunlu göçler savaş, terör, kan davası, baskı ve asimilasyon, mübadele ve doğal afetlere bağlı gerçekleşen göçlerdir. 20. yüzyılın sonlarında Batı Trakya'dan Türkiye'ye yapılan toplu göçler baskı ve asimilasyona uğrayan kişilerin katıldığı zorunlu göçtür. Beyin göçleri, eğitim göçleri, iş amaçlı mevsimlik veya daimi göçler gönüllü göçlerdir.

CEVAP: B

6. 1960 yılından sonra nüfus artışı hızını düşürücü politikalar uygulanmaya başlanmıştır. Günümüzde yeniden nüfus artış hızını artırıcı politikalara dönülmüştür. Toplam nüfus sayım dönemleri boyunca sürekli artmıştır. Nüfus artış hızı bölgeler ve yöreler arasında farklılık göstermiştir. Kırsal kesimde doğal nüfus artışı kentlerde gerçek nüfus artışı fazla olmuştur. Büyük kentler göç olarak nüfusunu artırmıştır. Ancak nüfus artış hızı hep aynı kalmamış dönemler arasında farklılık göstermiştir.

CEVAP: A

7. 1950lerden sonra kırdan kente göç arttığından kentsel nüfus sürekli artmıştır. 1950lerden sonra tarımda makineleşmenin artması kırsal kesimde işsizliğe neden olduğundan kentlere göç olmasına neden olmuştur. Kentlerde iş imkânlarının fazla olması, eğitim ve sağlık hizmetlerinin kentlerde fazla olması, sanayiye bağlı iş imkânlarının kentlerde fazla kentlerin çekici özellikleridir. Sulu tarımın artması kırsalda gelir artışı yaşattığından kentlere göçe neden olmaz.

CEVAP: C

8. Haritadaki numaralandırılmış alanlardan I numaralı Bursa, otomotiv, tarım ve mobilya sanayisi etkisiyle göç olarak büyümüştür. III numaralı Zonguldak ve V numaralı İskenderun'da demir çelik sanayisi gelişimi sağlamıştır. II numaralı Adapazarı çevresi otomotiv sanayi başta olmak üzere yoğun sanayi bölgelerinden biridir. Ancak IV numaralı Trabzon - Rize çevresinde sanayiye bağlı gelişmeden söz edilemez.

CEVAP: D

9. Haritada numaralandırılmış alanlardan I numaralı Bursa, III numaralı İzmir ve V numaralı Gaziantep çevresi ovalardan oluşan alanlardır. Bu alanlar oldukça sık nüfuslu alanlar içinde sayılmaktadır. II numaralı Batı Karadeniz ve IV numaralı Batı Toroslar çevresi oldukça dağlık ve engebeli olduğundan bu alanlarda nüfuslanma azdır.

CEVAP: C

10. Türkiye'de nüfusun bölgelere ve yörelere dağılımı düzensizdir. Çatalca - Kocaeli platoları İstanbul ve Kocaeli illerinin üzerinde olduğu ekonomik anlamda gelişmiş bir alan olduğundan nüfus az değil fazladır. Taşeli platosu karstik arazi nedeniyle tarım alanı ve su kaynağı olmaması nedeniyle seyrek nüfusludur. Nüfusun büyük bölümü kırsal değil kentlerde yaşamaktadır. Doğru bilgi Karadeniz kıyı kuşağında nüfusun daha fazla olmasıdır.

CEVAP: E

- Cumhuriyet'in ilk yıllarında liberal ekonomi politikaları uygulanmıştır.
- 1933 yılında I. Sanayi Planı yapılmıştır.
- II. Sanayi Planı II. Dünya Savaşı nedeniyle iptal edilmiştir.
- 1950 sonrası 2. Liberal Ekonomi Dönemi'dir.
- Boğaziçi Köprüsü 1960-1980 arası politikalara bağlı inşa edilmiştir.
- En büyük ekonomik sektör hizmet sektörüdür.
- Modern tarıma intansif, ilkel tarıma ekstansif tarım denir.
- Arazi toplulaştırmasının Karadeniz gibi engebeli yerlerde uygulanması zordur.
- Toplam tarım alanının, ekilen alanların ve nadas alanlarının en fazla olduğu il KONYA'dır.
- Türkiye'de toplam tarım alanının en az olduğu il YALOVA'dır.
- Destekleme alımı yapılmayan ürünler sebzeler, meyveler ve Tütün'dür.
- Devlet kontrolündeki ürünler kenevir, pirinç, haşhaş ve tütündür.
- İki yılda bir iyi ürün veren ürünler fındık, zeytin ve Antep fıstığıdır.
- Sulama ile yetişen ürünler mısır, pamuk, tütündür.
- Kış ılıklığı isteyen ürünler zeytin, turuncgiller, muz ve incirdir.
- Seracılık en fazla Akdeniz'de yapılır.
- Şeker pancarı üretimi kıyılarda ve Güneydoğu Anadolu'da sınırlıdır.
- Çayın %100'ü Karadeniz'de üretilir.
- İklim seçiciliği en az olan ürünler üzüm, kayısı ve elmadır.
- Mısırın Karadeniz'de iç tüketimi fazla olduğundan ticari üretimi Akdeniz'dedir.
- Pamukta GAP ile birlikte sulamanın yapılması nedeniyle Güneydoğu Anadolu birinci sıraya gelmiştir.
- Tarımda tarla alanını artırmak veya çiftçi sayısını artırmak, hayvancılıkta hayvan sayısını artırmak verim değildir.

- Büyükbaş mera hayvancılığı doğal koşullardan etkilenirken, büyükbaş ahır/besi hayvancılığı doğal koşullardan etkilenmez.
- En gelişmiş ahır/besi hayvancılığı Marmara'da yapılır.
- Koyun sayısında Van birincidir.
- Kıl Keçisi sayısında Mersin birincidir.
- Tiftik keçisi sayısında Ankara birincidir.
- En çok bal üretimi Ordu'da yapılmıştır.
- Türkiye'de arıcılık gezici arıcılık şeklinde yapılır. Bu durum yıl boyunca bal üretimi yapılmasını sağlar.
- Demir, krom, bakır gibi madenler, metal hâlinde. Çeşitli tuzlar, kükürt, soda, mermer gibi madenler metal hâlde değildir.
- En fazla bakır Karadeniz'de, en fazla boksit Akdeniz'de bulunur.
- Tek boksit (alüminyum) işletmesi Konya Seydişehir'dedir.
- İlk krom fabrikası Antalya'da kurulmuştur.
- Mermer, krom, zımpara taşı, bor rezervleri fazlayken fosfat rezervleri oldukça azdır.
- İlk petrol Raman Dağı (Batman)'nda bulunmuştur.
- Linyit rezervleri % 42 ile en fazla Doğu Anadolu'dadır. Ancak en fazla linyit çıkarımı Ege'den yapılır. Bu durumun nedeni Ege'de linyite erişimin Doğu Anadolu'dan daha kolay olmasıdır (Derinlik).
- En büyük Linyit ile çalışan termik santral Afşin-Elbistan A ve B santralleridir.
- Şırnak Silopi'de Türkiye'nin asfaltla çalışan tek termik santrali kurulmuştur.
- Mersin'de bulunan Ataş Rafinerisi 2005 yılından sonra petrol arıtımını durdurmuştur. Yabancı ortaklı bir şirket olan Ataş bu tarihten sonra sadece bir depo olarak çalışmaktadır.
- Tuz Gölü altına doğal gaz depolama tesisi yapılmaktadır. Alınan fazla gaz bu alanda depolanacak ve ihtiyaç dâhilinde kullanılacaktır.
- En büyük hidroelektrik santrali Atatürk Barajı'dır.

- Türkiye'nin Güneş, enerji üretiminde kullanıldığında bu potansiyelin en fazla olduğu bölge Güneydoğu Anadolu en az olduğu bölge Karadeniz'dir (Doğu Karadeniz Bölümü).
- İlk deneme amaçlı Güneş santrali Şanlıurfa Birecik'tedir. Kule tipi santral Mersin'dedir.
- İlk rüzgâr türbini İzmir-Çeşme Alaçatı'daki santraldir (1998).
- Fay sularına bağlı elektrik üretimi yapan tesisler Aydın-Germencik, Denizli-Sarayköy ve Çanakkale-Tuzla'dır.
- İlk Serbest Ticaret Bölgesi Mersin'dir (1987).
- Dış satımda en büyük paya sahip ürünler sanayi ürünleridir. En çok satılan ürün otomotivdir.
- En çok dış satımı yapılan maden ürünü mermerdir (doğal taş ve travertenler).
- Doğal gaz ve petrol en çok alımı yapılan enerji kaynaklarıdır.
- Kara yollarına 1950'li yıllardan sonra önem verilmiştir. Dünya'nın en geniş asma köprüsü Yavuz Sultan Selim Köprüsü'dür. İlk kez iki kıta arasında hızlı tren bağlantısı sağlayacak köprü Yavuz Sultan Selim Köprüsü'dür.
- Ordu'daki Nefise Akçelik tüneli 2007 yılında açılmıştır (Nefise Akçelik, Türkiye'de 1 km'den uzun tünellerin yapılabileceğini hesaplayan kadın mühendistir ve 2003 yılında hayatını kaybetmiştir).
- Günümüzde en çok gelişen yol hava yollarıdır.
- En büyük hava limanı İstanbul Hava Limanı'dır.
- İlk deniz doldurularak yapılan hava limanı Ordu-Giresun arasındadır.
- En büyük kargo hava limanı Şanlıurfa (GAP) Hava Limanı'dır.
- İlk demir yolu 1856 yılında yapımına başlanan ve 1866 yılında tamamlanan İzmir-Aydın demir yollarıdır.
- İlk YHT (Yüksek Hızlı Tren) Ankara-Eskişehir'dir (2009)
- En geri kalmış liman Sinop'tur.
- Frigya Kültür ve Termal Turizm Gelişim Bölgesi: Afyonkarahisar, Kütahya, Eskişehir, Ankara, Uşak illeri
- Troya Kültür ve Termal Turizm Gelişim Bölgesi: Balıkesir ve Çanakkale illeri
- Aphrodisia Kültür ve Termal Turizm Gelişim Bölgesi: Aydın, Denizli illeri
- Söğüt Kültür Turizmi Gelişim Bölgesi: Bursa, Bilecik illeri
- Kapadokya Kültür Turizmi Gelişim Bölgesi: Aksaray, Kayseri, Kırşehir, Nevşehir illeri
- Göller Bölgesi Kültür Turizmi Gelişim Bölgesi: Konya, Isparta, Afyon, Burdur illeri
- Hitit Kültür Turizmi Gelişim Bölgesi: Çorum ve Yozgat illeri
- Urartu Bölgesi Kültür Turizmi Gelişim Bölgesi: Bitlis ve Van illeri
- GAP Kültür Turizmi Gelişim Bölgesi: Adıyaman, Batman, Diyarbakır, Gaziantep, Kilis, Mardin, Siirt, Şanlıurfa, Şırnak illeri
- Zeytin Koridoru: Bursa İli Gemlik ve Mudanya ilçeleri, Balıkesir İli Gönen, Bandırma ve Erdek ilçeleri, Çanakkale ili Ezine ilçesi
- Kış Koridoru: Erzincan, Erzurum, Ağrı, Kars ve Ardahan illeri
- İnanç Koridoru: Mersin ili Tarsus ilçesinden başlayarak Hatay, Gaziantep, Şanlıurfa ve Mardin illeri
- İpek Yolu Koridoru: Ayaş-Sapanca Koridoru içinde
- Yayla Koridoru: Samsun ilinden Hopa'ya kadar uzanan bölge

1. Türkiye'de tarımın önemli sorunlarından biri de kurak iklimin etkili olmasından dolayı yaşanan sulama eksikliğidir.

Buna göre, aşağıdaki ovaların iklim özellikleri dikkate alındığında hangisinde tarımsal sulamaya duyulan ihtiyaç diğerlerinden daha azdır?

- A) Amik Ovası B) Altınbaşak Ovası
C) Çarşamba Ovası D) Ergene Ovası
E) Nazilli Ovası

2. Türkiye'de çiftçilerin traktöre sahip olma oranı fazla iken biçerdövere sahip olma oranı azdır. Bu nedenle biçerdöverler bir sezonda birden fazla ile götürülerek buğday hasadında kullanılmaktadır.

Buna göre aşağıdaki illerden hangisinde buğday hasadı diğerlerine göre daha sonra yapılır?

- A) Adana B) Konya C) Yozgat
D) Karaman E) Sivas

3. Türkiye'de iklim çeşitliliğinin fazla olması farklı sıcaklık, yağış ve nem ihtiyacı isteyen bitkilerin yetiştirilmesine imkân tanımaktadır. Türkiye'de bazı bitkilerin yetişmesi sıcaklık isteklerinin yüksek olmasın bağlı olarak kıyı kuşağında ve güney bölgelerde yoğunlaşmıştır.

Türkiye'de yetiştirilen aşağıdaki tarım ürünlerinden hangisini kış ılıklığı isteği diğerlerine göre daha azdır?

- A) İncir B) Zeytin C) Turunçgiller
D) Pamuk E) Muz

4. Türkiye Dünya'da birden fazla tarım ürününün üretiminde ön sıralarda yer almaktadır. Bazı türler endemik olmasıyla bazı türler ise iklimin Türkiye'de yetişmelerine en uygun koşulları sağlaması nedeniyle ön sıralarda yer almaktadır.

Aşağıdaki tarım ürünlerinden hangisi ön sıralarda olduğumuz ürünlerden biri değildir?

- A) Zeytin B) Antep fıstığı
C) Çay D) Şeker pancarı
E) Kayısı

5. Türkiye'de bitki örtüsünün çeşitli olması aşağıdaki hayvancılık türlerinden hangisinin daha fazla gelişmesini sağlamıştır?

- A) Kümes hayvancılığı B) Balıkçılık
C) Arıcılık D) İpek böcekçiliği
E) Besi hayvancılığı

6. Türkiye hayvan sayısı bakımından Avrupa'nın ön sıralarda gelen ülkelerinden biri olmasına rağmen birim hayvandan elde edilen hayvansal ürün miktarında Avrupa'nın gerisindedir.

Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de büyükbaş ve küçükbaş hayvancılıktan elde edilen verimin artırılması için yapılması gerekenlerden değildir?

- A) Hayvan sayısının artırılması
B) Besi hayvancılığının geliştirilmesi
C) Hayvan soylarının ıslahı
D) Kaliteli yem üretiminin artırılması
E) Teşvik ve kredilerin verilmesi

7. Türkiye'de yetiştirilen tarım ürünlerinden bazılarının yetiştirme alanını enleme bağlı sıcaklık sınırlandırmaktadır.

Aşağıdakilerden hangisi bu tarım ürünlerine örnek olarak gösterilebilir?

- A) Kanola – Kolza B) Muz
C) Aspir D) Ayçiçeği
E) Kırmızı Mercimek

8. Türkiye'de tarıma dayalı sanayi tesisleri büyük oranda ham maddeye yakın kurulmuştur.

Buna göre aşağıdaki illerden hangisinde üretimi yapılamadığından tütün sanayisinin gelişmesi beklenmez?

- A) Eskişehir B) Tokat C) Adıyaman
D) İzmir E) Adana

9. Türkiye'nin tarımsal üretiminin düşmesinde etkili olan faktörlerden biri de toprağın bir yıl boyunca boş bırakılması anlamına gelen nadas uygulamasıdır.

Aşağıdaki illerden hangisinde toprakların nadasa bırakılma oranı diğerlerinden daha azdır?

- A) Afyonkarahisar B) Kastamonu
C) Yozgat D) Sivas
E) Ankara

10. Anavatanı Doğu Akdeniz olan Anason, anethol adı verilen yağı ile alkollü içecek sanayinde tat ve koku vermek amacıyla üretilen tarım ürünlerinden biridir.

Aşağıdaki illerden hangisinde bu tarım ürününün üretimi yapılmamaktadır?

- A) Burdur B) Denizli
C) Konya D) Afyonkarahisar
E) Isparta

1. Türkiye'de Karadeniz kıyı kuşağı ve Erzurum – Kars platoları dışında belirgin bir yaz kuraklığı yaşanmaktadır. Verilen ovalardan Güneydoğu Anadolu'daki Altınbaşak, Akdeniz'deki Amik, Ege'deki Nazilli ve Marmara'daki Ergene ovaları yaz kuraklığının belirgin olduğu yerlerdir. Samsun'un doğusundaki Çarşamba Ovası yaz aylarında diğer ovalara göre daha serin olduğundan sulama ihtiyacı olmakla birlikte diğerlerinden daha azdır.

CEVAP: C

2. Tarım ürünlerinin olgunlaşma süresi güneyden kuzey doğru enlem etkisine bağlı olarak uzamaktadır. Batıdan doğuya doğru gidildikçe yükseltiye bağlı sıcaklık azaldığından da tarım ürünü olgunlaşma süresi uzamaktadır. En erken hasat Adana çevresinde yapılmaktadır. Konya, Karaman ve Yozgat hemen hemen aynı sıcaklıklara sahip olduğundan aynı dönemde hasat yaparken Sivas oldukça yüksek ve soğuk bir il olduğundan bu iller içinde en geç hasat yapılan yerdir.

CEVAP: E

3. Kış ılıkılığı isteyen tarım ürünleri Türkiye'nin kıyı yörelerinde üretilebilirken bu ürünlerin iç kesimlerdeki üretimi, kalitesi ve verimi düşmektedir. İncir, Turuncgiller ve Zeytin başta Ege olmak üzere Akdeniz'de kış ılıkılığı nedeniyle üretilir. Muz tropikal bir bitkidir ve Akdeniz'de kışlar ılık geçtiği için üretilebilmektedir. Ancak Pamuk yaz kuraklığı isteyen ancak ilk-bahar'da ekildiği için kışı görmeyen bu nedenle kış ılıkılığı ile ilgisi olmayan tarım ürünlerinden biridir.

CEVAP: D

4. Türkiye iklim çeşitliliğinin bir sonucu olarak birden fazla tarım ürününün üretiminde ön sıralarda olan ülkelerden biridir. Kayısı ve Fındık üretiminde Dünya'da birinci sıradadır. Ayrıca Dünya'da en fazla çay ve zeytin üreten ilk beş ülkeden biridir. Antep fıstığı diğer adıyla Şam Fıstığı Ortadoğu'nun endemik ürünlerinden biridir. ABD, İran, Suriye ve Türkiye üretimde ön sıralardadır. Türkiye'de şeker pancarı önemli üretimi olan bir ürün olmakla birlikte diğer ürünler kadar ön sıralarda değildir.

CEVAP: D

5. Kümes hayvancılığı ve besi hayvancılığı kapalı ortamlarda suni yemlerle beslenen hayvancılık türü olduğundan üretim iklimdeki değişimlerden ve diğer doğal koşullardan bağımsızdır. Balıkçılık iklim değişimlerinden etkilenmekle birlikte bitki çeşitliliğine bağlı değildir. İpek böceği sadece tut yaprağı ile beslenir bitki çeşidinin önemi yoktur. Ancak bitki tür ve çeşitliliğinin en fazla etki ettiği hayvancılık arıcılıktır.

CEVAP: C

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
İ

6. Hayvan sayısının artması üretimin artması anlamına gelir ancak verimin artması için mevcut hayvan sayısından daha fazla et ve süt almakla ilgilidir. Modern hayvancılık yöntemi uygulamak, yüksek verime sahip türleri beslemek, yem ekimi ve sanayisini geliştirmek bu verimin artmasını sağlar. Ancak sayının artması verim artışı olmaz dikkat ediniz.

CEVAP: A

7. Muz yüksek sıcaklık isteyen tropikal bir bitkidir. Bu nedenle Türkiye’de enlem olarak Ekvator’a yakın alanlarda yetişmektedir. Muzun yetiştirildiği alanlar Anamur, Alanya arasında yoğunlaşır. Bu tarım ürünü yüksek enlemlerde (Karadeniz, Trakya vb.) yetiştirilemez. Diğer tarım ürünlerinin yetişme koşullarında kış ılıklığı yoktur.

CEVAP: B

8. Türkiye’de tütün tarımının yapıldığı alanlar Kıyı Ege, Akdeniz, Adıyaman çevresi ve Orta Karadeniz’de toplanmıştır. Bu alanlarda tütün mamulleri sanayisinin gelişmesi beklenir. Ancak Orta Anadolu’da tütün yetiştirilmez. Bu nedenle Eskişehir’de tütün sanayisinin gelişmesi beklenmez.

CEVAP: A

9. Nadas kuraklık nedeniyle uygulanan bir yöntemdir. Her yıl Türkiye topraklarının %10’u nadasa bırakılmaktadır. Kastamonu da gerek tarla azlığı gerekse kuraklığın diğer illere göre daha az olması nedeniyle toprakların nadasa bırakılma olayı daha azdır. Toprakları en fazla nadasa bırakan iller şunlardır:

Konya	2804310	Aksaray	832795
Sivas	2302975	Van	687867
Ankara	2264313	Kırıkkale	639128
Afyon	1380857	Niğde	587060
Eskişehir	1370278	Kırşehir	584993
Yozgat	1190621	Malatya	571862
Çorum	1006731	Kütahya	534676
Kayseri	881439	Ağrı	528295

CEVAP: B

10. Anason’un en fazla üretildiği alan göller yöresinde Burdur olmasına rağmen hemen yanındaki il olarak Isparta’da üretimi yoktur. Antalya, Denizli, Konya ve Afyonkarahisar gibi Burdur’a yakın illerde üretilmektedir.

CEVAP: E

Y
A
R
G
I

Y
A
Y
I
N
E
V
I

1. Türkiye'de seracılığın yaygın yapıldığı alanlara bakıldığında özellikle kış aylarında ısıtma maliyetinin düşük olduğu iller olduğu görülür.

Aşağıdaki illerden hangisindeki seracılık faaliyetleri bu durum ile açıklanamaz?

- A) Muğla B) Antalya C) Hatay
D) Aydın E) Konya

2. Türkiye'de yaklaşık 17 milyon baş sığır beslenmektedir. Bu varlığın bir kısmı ahır besi hayvancılığı şeklinde çiftliklerde yapılırken bir kısmı da otlak ve mera şeklinde yüksek yayla ve platolarda yapılmaktadır.

Aşağıdaki illerden hangisi büyükbaş sığır üretiminde ön sıralarda olan illerden biri değildir?

- A) İzmir B) Konya C) Diyarbakır
D) Ankara E) Sinop

3. Şeker pancarı fabrikalarda işlenirken geriye kalan kısımları hayvan yemi olarak kullanılmaktadır. Bu nedenle şeker fabrikaları yakınlarında besi çiftlikleri olduğu görülür.

Aşağıdaki illerden hangisinde bu bağlantıdan söz edilemez?

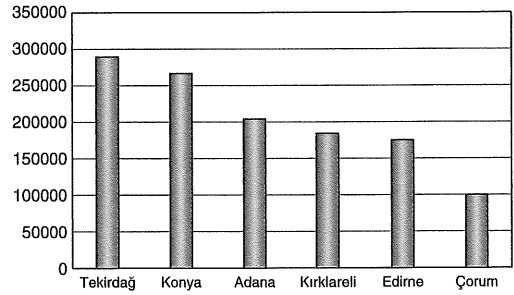
- A) Ankara B) Diyarbakır C) Konya
D) Eskişehir E) Yozgat

4. Türkiye'de tarımın önemli kayıplarından biri de toprağın bir yıl boyunca boş bırakılması anlamına gelen nadas uygulamasıdır.

Aşağıdaki illerden hangisinde nadasa bırakılan toprak alanı diğerlerinden daha azdır?

- A) Yozgat B) Çorum C) Sivas
D) Ankara E) Rize

5. Aşağıdaki grafik Türkiye'deki bir tarım ürününün en fazla üretimini gerçekleştiren illeri göstermektedir.

Üretiminde ön sırada olan iller dikkate alındığında bu tarım ürününün aşağıdakilerden hangisi olduğu söylenebilir?

- A) Mısır B) Şeker Pancarı
C) Buğday D) Ay çiçeği
E) Nohut

6. Türkiye'de çiçekli bitkilerin açılış dönemleri iklim koşullarına bağlı olarak mevsimsel değişiklikler göstermektedir. Genel olarak ilkbahar ve yaz başlarından itibaren kıyılardan iç kesimlere ve doğuya doğru göçler yaşanmaktadır.

Yukarıda verilen bilgi aşağıdaki hayvancılık etkinliğini tanımlamaktadır?

- A) Keçi Yetiştiriciliği
B) Gezici Arıcılık
C) İpek Böcekçiliği
D) Küçükbaş Mera Otlatıcılığı
E) Manda Yetiştiriciliği

7. • Ana vatanı Anadolu topraklarıdır
• Yağışın 600-700 mm'den en düşük sıcaklığın 5 ila 6 °C'dan az olması üretimi sınırlandırır.
• Türkiye'de kıyı şeridinin tamamında yetiştirilir.
• En çok üretildiği yer Büyük ve Küçük Menderes havzalarıdır.

Yukarıda genel özellikleri verilen tarım ürünü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Fındık B) Zeytin C) İncir
D) Turunçgiller E) Pamuk

8. Türkiye'de yer alan X bölgesinde yazlar sıcak ve kurak kışlar ise ılık ve yağışlı geçmektedir. Geniş tarım alanlarında sulama, gübreleme ve ilaçlama imkânları sağlanmış yüksek gelir getiren ürünler üretilmektedir. Y bölgesinde ise yazlar serin kışlar ise ılıktır. Her mevsim yağış alan bölgede tarımsal sulamaya ihtiyaç duyulmamaktadır. Tarım alanlarının dar ve parçalı olması insan gücüne duyulan ihtiyacın fazla olmasına neden olmuştur.

Buna göre X ve Y bölgelerinde yürütülen tarımsal faaliyetlerle ilgili olarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) X bölgesi pamuk, zeytin, turunçgiller ve sebze üretimine elverişlidir.
B) Y bölgesi tarımda makine kullanımına elverişli değildir.
C) Y bölgesinde fındık, mısır ve çay gibi ürünler yetiştirilebilir.
D) X bölgesinde entansif(yoğun) tarım yöntemi kullanılmaktadır.
E) X bölgesinde iklim koşulları tahıl tarımına elverişli değildir.

9. Türkiye'de tarım sektörünün başlıca yapısal sorunlarından birisi de işletme ölçeğinin küçük ve tarım arazilerinin parçalı çok hisseli olmasıdır. Bu parçalı yapının birçok nedeni olmakla birlikte miras yoluyla parçalanma ve küçük parsellerin ekonomik getiri düşük olduğundan tarımda kullanılamaması gelmektedir. Bu sorunları ortadan kaldırmak amacıyla arazi toplulaştırması çalışmaları başlatılmıştır.

Aşağıdaki illerden hangisinde arazi toplulaştırması faaliyetlerinin yeterince uygulanamamasının nedeni diğerlerinden farklıdır?

- A) Konya B) Ankara C) Şanlıurfa
D) Artvin E) Manisa

10. Türkiye'de bazı tarım ürünleri iklim ve toprak uyumu yüksek olduğu için oldukça geniş alanlarda üretilmekte olup bazı ürünler ise daha özel istekleri nedeniyle daha sınırlı alanlarda yetiştirilmektedir.

Aşağıdaki tarım ürünlerinden hangisinin Türkiye'deki üretim alanı diğerlerine göre daha sınırlıdır?

- A) Buğday B) Pirinç C) Mısır
D) Gül E) Arpa

1. Seracılık kışların ılık geçtiği başta Akdeniz’de Hatay, Adana, Mersin, Antalya olmak üzere Ege’de Muğla, Aydın ve İzmir illerinde yapılmaktadır. Bu alanlarda kış aylarında sera ısıtması için çok fazla maliyet gerekmemektedir. Ancak iç kesimlerde yer alan Afyon, Konya, Kırşehir, Yozgat gibi illerde son yıllarda sera ısıtmasında jeotermal sular kullanılmaktadır. Bu sular sayesinde maliyeti düşük şekilde bu illerde seracılık yapılabilmektedir.

CEVAP: E

2. Türkiye’de sığır üretimi 81 ilin tamamında yapılmaktadır. Ancak bazı iller bu üretimde çok ön sıralarda iken bazı iller son sıralarda gelmektedir. Türkiye’de en fazla sığır beslenen başlıca iller şunlardır:

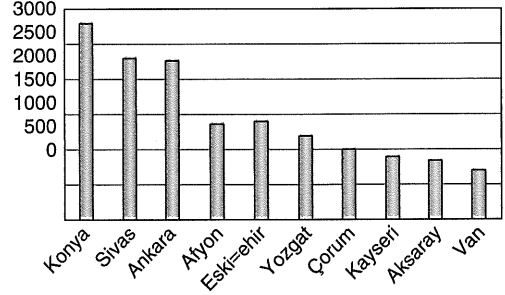
Konya	944634
İzmir	883357
Erzurum	709326
Ankara	629357
Kars	604272
Diyarbakır	599154
Balıkesir	574072
Aydın	509711
Kayseri	433065
Afyonkarahisar	385035

CEVAP: E

3. Seçeneklerde verilen illerden Konya, Eskişehir, Yozgat ve Ankara’da hem şeker üretimi yoğun olarak yapılmakta hem de fabrikalar bulunmaktadır. Bu iller aynı zamanda büyükbaş besi hayvancılığının da yoğun olduğu sığır sayısında önde olan illerdir. Ancak Diyarbakır sığır yetiştiriciliğinde ön sıralarda olmakla birlikte güneydoğu Anadolu’nun diğer illerinde olduğu gibi şeker üretimine ve fabrikasına sahip değildir.

CEVAP: B

4. Nadas uygulaması genel olarak kurak iklime sahip illerde sulama koşullarının yeterince gelişemediği alanlarda yapılan bir uygulamadır. 2024 Türkiye İstatistik kurumu rakamlarına göre Rize ilinde nadasa bırakılan toprak olmamıştır. Türkiye’de en fazla nadas alanına sahip iller şunlardır:

CEVAP: E

5. Türkiye’de Buğday, mısır ve şeker pancarı üretiminde birinci sırada olan il Konya’dır. Nohut üretiminde birinci olan il ise Ankara’dır. Grafikte birinci sırada olan il Tekirdağ olmakla birlikte Edirne ve Kırklareli gibi Trakya illerinin ön sıralarda olması nedeniyle bu ürün Trakya’da yoğun üretilen ayçiçeği veya kanola olmalıdır.

CEVAP: D

6. Türkiye’de bitki örtüsünün özellikle ormanlık alanlarda ve yüksek yaylalarda çiçekli bitkilerin çeşitliliğine bağlı yapılan hayvancılık türü arıcılıktır. Mevsimler arasında çiçeklenme dönemlerinin bölgelere farklı olması bu hayvancılık faaliyetinin gezici arıcılık adı verilen kamyonlarla arıların taşınması yöntemini ortaya çıkarmıştır. Keçi dağlık alanlarda, ipek böceği dut yaprağına bağlı, küçükbaş mera bozkırlara, manda yetiştiriciliği sulak bataklık alanlara bağlı yapılmaktadır.

CEVAP: B

7. Ana vatanı Anadolu olan incir, ülkemizin kıyı şeridinin tamamında ve iç bölgelerimizin alçak alanlarında yetişir. En düşük sıcaklığın 5 ila 6 °C’dan, yağışın 600-700 mm’den az olmadığı yerlerde yetişen incirin en çok üretildiği yer Büyük ve Küçük Menderes havzalarıdır. Aydın ili, tek başına incir üretiminin %63’ünü karşılar. En kaliteli kurutmalık incir Kıyı Ege’de üretilir.

CEVAP: C

8. X bölgesinin yazlar sıcak ve kurak kışlar ise ılık ve yağışlı geçen iklim koşulları Akdeniz iklimine işaret etmektedir. Akdeniz ikliminde buğday, arpa gibi tahıllar kolaylıkla yetişirken sululu alanlarda mısır ve çeltik tarımı da yapılabilir. Türkiye’de Akdeniz ikliminin etkili olduğu alanlarda tahıl üretiminin sınırlı olması iklim koşullarıyla ilgili bir durum değildir. Çiftçilerin yüksek gelir getiren tarım ürünleri ekme imkânı olduğu için tahıl tarımı tercih etmemesidir. Y bölgesi ise Karadeniz bölgesini işaret etmektedir. Bölgenin makine kullanımına elverişli olmayışı ve yetiştirilen tarım ürünleri metinde verilen bilgilerden çıkarılacak bilgilerdir.

CEVAP: E

9. Arazi toplulaştırması çalışmalarındaki birçok zorluk bulunmaktadır. Bunlar içinde tarım arazilerinin miras ve intikal yolu ile çok fazla bölünmüş olması gelmektedir. Hissedarların çoğuna ulaşılamaması çalışmaları aksatmaktadır. Bu arazinin engebesinin az, tarlaların düzgün olduğu alanlarda yaşanan sorunlardır. Toplulaştırma üzerindeki en büyük güçlük arazinin miras yolu ile değil de engebe nedeniyle parçalı hale gelmesidir. Seçeneklerde verilen illerden en engebeli ve dağlık olan Artvin’de en büyük güçlük dar ve parçalı tarlalardan tek ve düzgün parseller çıkarmanın mümkün olmamasıdır.

CEVAP: D

10. Tarım ürünlerinin üretim alanlarının sınırlı olmasında doğal koşullarla birlikte beşeri faktörler de etkili olmaktadır. Buğday ve arpa kurak iklimde yetişen ürünlerdir. Üretim alanları oldukça geniştir. Mısır sulama yapılabilen 1300 metre yüksekliğe kadar olan alanlarda yetişmektedir. Pirinç akarsu boylarında birçok yörede üretilmektedir. Yağlık gül üretiminin %90ı sadece Isparta da olup seçenekler arasında üretim alanı en sınırlı olan güldür.

CEVAP: D

1. I. Yün elde etmek amacıyla yetiştirilmektedir.
II. Toros Dağları kuşağında yoğun olarak beslenir.
III. Son yıllarda verilen önem azalmıştır.
IV. Maki sürgünleri ile beslenmektedir.

Türkiye'de tiftik keçisi ile ilgili verilen bilgilerden hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III
D) II ve III E) II ve IV

2. I. Obruk oluşumunun azalması
II. Endüstriyel bitkilerinin ekim alanının artması
III. Nadas alanlarının azalması
IV. İklimle bağımlı üretimin azalması

Yukarıda verilen gelişmelerden hangileri hem KOP hem de GAP projelerinin ortak sonucu olarak sayılabilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) II ve III
D) I ve IV E) II, III ve IV

3. Kümes hayvancılığı 1980'li yıllardan itibaren artan nüfus ve kentleşme nedeniyle büyükşehirler çevresinde kurulmaya başlayan hayvancılık türüdür.
I. Üretimin iklim koşullarından etkilenmemesi
II. Pazarlama olanaklarına bağlı yayılım göstermesi
III. Batıda doğuya göre daha yaygın olması
IV. Et ve yumurta üretimi sağlaması

Yukarıdakilerden hangileri bu hayvancılık şekli için doğru bilgilerdir?

- A) Yalnız I B) I ve III C) II, III ve IV
D) I, II ve IV E) I, II, III ve IV

4. Orta Anadolu'nun güneyinde Konya Ovası Projesi uygulanmaya başlayınca sulama imkânları artmış ve tarımsal faaliyetlerde birtakım değişiklikler yaşanmıştır.

- I. Tarımda iklim koşullarına bağımlılık azalmıştır.
II. Tarımsal ürün deseninin değişmesine yol açmıştır.
III. Nadas uygulamasının yaygınlaşmasını sağlamıştır.
IV. Üretimde gübreye duyulan ihtiyacı azaltmıştır.

Yukarıdakilerden hangileri bu değişikliklerden biri olamaz?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

5. Türkiye'de tarımı etkileyen doğal faktörlerle ilgili araştırmaları ve tarımsal üretimin sorunlarını ortaya koyan bir makalede "Türkiye'de tarım toprakları; yerleşme, sanayiye açılma ve erozyon tehdidi ile karşı karşıyadır. Bununla birlikte tarım alanlarında aşırı sulama nedeniyle tuzlanma; kimyasal gübre ve ilaç kullanımı nedeniyle toprak kirliliği sorunları görülmektedir." cümlesi dikkat çekmektedir.

Buna göre

- I. Konya
II. Adana
III. Kars
IV. Bartın

illerinden hangilerinde bu sorunlar daha çok yaşanmaktadır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
I

6. Temel besin maddelerinden biri olan buğday, Türkiye'de en çok üretilen tarım ürünüdür. Tarımda modern yöntemlerin kullanılmasıyla birlikte son yıllarda buğday üretiminde ciddi artışlar yaşanmıştır. Ancak bazı illerde bu artıştan söz edilemez.

- I. Yozgat
- II. Trabzon
- III. Edirne
- IV. Düzce

Yukarıda verilen illerden hangileri paragrafta sözü edilen illere örnek olarak gösterilebilir?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

7. Pamuk, yetişme döneminde bol su, hasat döneminde ise kuraklık istemektedir. Yazların sıcak kurak geçtiği Orta Anadolu'da (özellikle Kızılırmak çevresindeki arazilerde) sulama imkânları artırılarak pamuk yetiştirilmek istenmiş ancak istenen sonuca ulaşamamıştır.

- I. Yetişme döneminde sıcaklıkların yetersiz olması
- II. Makineli tarıma elverişli arazilerin bulunmaması
- III. Yaz yağışlarının tarladaki pamuğa zarar vermesi

Sözü edilen bölgede pamuk üretiminin başarısız olmasında yukarıdaki faktörlerden hangileri etkili olmuş olabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) I ve III

8. Türkiye'nin toplam tarımsal üretiminin yaklaşık %10'unu Konya karşılamaktadır. Ekmeklik buğday üretiminin %11'i, şeker pancarı üretiminin %35'i, mısır üretiminin %8'i, kuru baklagiller üretiminin %10'u, ayçiçeği üretiminin %9'u Konya'dan sağlanır.

Konya'da tarım ürünü çeşitliliğinin fazla olması

- I. Konya Ovası Projesinin hayata geçirilmesi
- II. Nadas alanlarının azalması
- III. Sulama koşullarının geliştirilmesi

gibi faktörlerden hangileri ile ilişkilendirilebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) I ve III

9. Türkiye'de nüfus miktarının yüksek olması, nüfusun et ihtiyacını karşılamak amacıyla birim hayvandan alınan verimin yüksek olduğu hayvancılık tiplerinin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bu tip hayvancılık faaliyetleri pazarlama ile doğru orantılı olarak yayılım gösterir.

Buna göre,

- I. Arıcılık
- II. Kümes hayvancılığı
- III. Mera hayvancılığı
- IV. Besi Hayvancılığı

faaliyetleri ile pazarlama arasında doğrudan ilişki bulunmaktadır?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

10. I. Başta Çukurova olmak üzere Akdeniz kıyı kuşağının sulanabilen alanlarında yetiştirilen bir tarım ürünüdür.
- II. Gıda maddesi, hayvan yemi, biyoenerji üretimi ve yağ sanayisinde ham madde olarak kullanılmaktadır.
- III. Her mevsim yağış alan Karadeniz Bölgesinde yetiştirilemez.
- IV. Üretimi devlet denetiminde gerçekleştirilmektedir.

Türkiye'de soya fasulyesi tarımıyla ilgili olarak yukarıda verilen bilgilerden hangileri doğrudur?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

1. Tiftik keçisi diğer adıyla Angora keçisi Ankara çevresinin endemik bir hayvan türüdür. Yün elde etmek amacıyla temelde beslenen bu hayvancılığa olan önem son yıllarda yapay yünlerin artması ile birlikte azalmıştır. Toros Dağları kuşağında yoğun olarak bulunan ve maki sürgünleri ile beslenene keçi türü tiftik değil kıl keçisidir.

CEVAP: C

2. Obruk oluşumunun azalması yer altı sularının Konya Ovası'nda çekilmesi sonucunda yaşanan bir durum olduğundan sadece KOP bölgesi için geçerlidir. KOP ve GAP'ın ortak sonuçları iklime bağımlılığın azalması, üretimin ve verimin artması, işlenebilen arazilerin artarak nadasın azalması ve sanayi bitkilerinin ekim alanının artması olarak sayılabilir.

CEVAP: E

3. Kümes hayvancılığı nüfus ve kentleşme ile paralel olarak büyükşehirler çevresine kurulduğundan hem pazarlamaya bağlı olduğu hem de batıda daha fazla olduğu söylenir. Kümes hayvanları içinde en fazla beslenen tür tavuktur. Hem et hem de yumurta elde etmek amacıyla yapılan bu hayvancılık kapalı ortamlarda suni yemlerle beslenen hayvanlardan oluştuğu için üretim iklim koşullarından etkilenmez.

CEVAP: E

4. Sulama imkânlarının artması özellikle iklim koşullarına olan bağımlılığı azaltmaktadır. Yağışın az olduğu dönemde üretim miktarının azalması gibi bir durumu engellemektedir. Sulama ile birlikte üretim miktarı arttığı gibi ürün çeşitliliği de artmaktadır. Tarımsal ürün deseni, belirli bir coğrafi bölgede üretilen tarımsal ürünlerin çeşitlilik ve dağılımını ifade eden bir terimdir. Sulama imkânları yokken tahıl tarımı yapılan bölgelerde su kullanımı arttıktan sonra daha fazla gelir getiren (pamuk, mısır, meyve üretimi gibi) ürünler yetiştirilebilir. Kuraklığın yol açtığı bir uygulama olan nadas sulama ile terk edilecektir. Daha çok işlenen toprakta suyla birlikte daha çok gübre kullanılabilir.

CEVAP: E

5. Konya ve Adana Kars ve Bartın'a göre hızla büyüyen hem yerleşme hem de sanayi alanlarının tarım alanlarını işgal ettiği illerdir. Bu illerde sulama ve gübrenin aşırı kullanımı toprakta kirliliğe ve çoraklaşmaya yol açmaktadır. Kars'ta yükseltinin fazla olması tarımsal faaliyetlerin yerini hayvancılığa bırakmasına yol açmıştır. Bartın'da da yer şekilleri engebeli ve arazide ormanlar geniş alan kapadığı için tarımsal faaliyetler sınırlıdır. Tarımın yol açtığı kirlilik daha azdır.

CEVAP: A

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
I

6. Buğday, yazları sıcak ve kurak geçen iklim şartlarında yetişir. Buğdayın yetişmesi için filizlenme ve büyüme döneminde yağış; olgunlaşma ve hasat döneminde ise kurak iklim şartları gerekir. Karadeniz ikliminin etkili olduğu Trabzon ve Düzce'de doğal koşullar buğday üretimine elverişli değildir. Ayrıca yer şekillerinin engebeli olması da makine kullanımını sınırlandırarak modern yöntemlerin gelişmesine yol açmaktadır.

CEVAP: D

7. Pamuk, dokuma sanayisinde; pamuğun çekirdekleri ise yağ üretiminde kullanılır. Pamuk, yetişme döneminde yüksek sıcaklık ve bol su; hasat döneminde ise kuraklık ister. Yetişme döneminin kurak geçtiği yerlerde sulama ile üretilmektedir. Ancak pamuğun yetişme dönemi olan ilkbahar aylarında Orta Anadolu'daki yağışlar fazla, sıcaklıklar yeteriz kalmaktadır. Orta Anadolu'da pamuğun hasat dönemi olan yaz ayları kurak geçtiği için yağışların pamuğa zarar vermesi gibi bir durum söz konusu değildir. Türkiye'de pamuk üretiminin en fazla olduğu iller; Şanlıurfa, Diyarbakır, Aydın, Hatay, İzmir ve Adana'dır.

CEVAP: A

8. Konya ovası projesi ile birlikte sulama koşullarının geliştirilmesi Konya ve çevresinde tarım ürünü çeşitliliğini, tarımsal verimi ve geliri artırmıştır. Sulama imkânlarının artması nadas alanlarının azalmasına yol açar. Ancak Nadas alanlarının azalması ürün çeşitliliğini artırmaz. Nadas alanlarının azalması ile verim ve gelir artmıştır.

CEVAP: E

9. Türkiye'de arıcılık faaliyetleri geleneksel yöntemlerle yapılmaktadır. Dağlık ve engebeli arazilerde orman varlığının fazla olduğu alanlarda bitki çeşitliliğine bağlı olarak yapılan doğal bir hayvancılık yöntemidir. Mera hayvancılığı doğal bozkır ve çayır otlarına bağlı yapılan geleneksel otlatma hayvancılığıdır. 1980lerden sonra büyükşehirler çevresinde yoğunlaşan ve pazarlamaya bağlı kurulan hayvancılık yöntemleri kapalı ortamlarda yapılan besi ve kümes hayvancılığıdır.

CEVAP: D

10. Soya fasulyesinin Türkiye'de ilk denendiği yer Çorum'dur. Önceleri Karadeniz kıyısında üretilse de zamanla üretim Adana ve Osmaniye gibi Akdeniz illerine kaymıştır. Karadeniz bölgesinde yer alan Samsun'da hala üretilmektedir. Üretimin devlet denetiminde gerçekleşmesi gibi bir durum söz konusu değildir. Soyanın yağı çıkarıldıktan sonra kalan unu ya da küspesi proteince çok zengindir. Bundan dolayı gıda sanayisinde sıkça kullanılır. Soya tohumlarında % 40 oranında protein, %20 oranında da yağ bulunur. Dünya'da en fazla üretilen ve tüketilen yağ, soya yağıdır. Ayrıca yem sanayisinde en fazla kullanılan hammadde yine soya küspesidir.

CEVAP: A

1. I. Akdeniz ikliminin etkili olduğu alanlarda yetiştirilmektedir.
II. En çok Akdeniz bölgesinde üretilmektedir.
III. Don olaylarından olumsuz etkilenir.

Türkiye'de zeytin tarımıyla ilgili olarak yukarıda verilen bilgilerden hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) I, II ve III

2. I. Mera hayvancılığının yaygınlaştırılması
II. Et ve süt ithalatını artırarak iç piyasada rekabet koşullarının oluşturulması
III. Yem üretimini artırarak beslenme koşullarını iyileştirmesi
IV. Hayvan soylarını ıslah ederek ithal ve melez ırkların yaygınlaştırılması

Büyükbaş hayvancılıkta verimi artırmak ve üretimde sürekliliği sağlamak için yukarıdakilerden hangileri yapılmalıdır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

3. Türkiye'de tarımda yaşanan önemli sorunlardan biri de tarlaların küçük parseller haline gelmesidir. Bu yüzden küçük parsellerin toplulaştırma uygulaması ile bir araya toplanmasına yönelik çalışmalar sürdürülmektedir.

- I. Tarım etkinliklerinde zaman kaybının azalması
II. Makine kullanımı konusunda verimliliğin artması
III. Meraların ve otlakların genişlemesi

Buna göre, toplulaştırmanın uygulanması ile yukarıda verilenlerden hangilerinin gerçekleşmesi beklenmez?

- A) Yalnız I B) I ve II C) Yalnız II
D) I ve III E) Yalnız III

4. Türkiye'de tarımın önemli sorunlarından biri de sulu tarımının yaygın olmamasıdır. Genel olarak kurak bir iklime sahip olunması nedeniyle sulama ile gelen artışlardan birçok yöre henüz istenilen oranda yararlanamamaktadır.

Sulu tarımın yaygınlaşmasıyla,

- I. işlenebilen araziler
II. nadasa bırakılan topraklar
III. tarımsal ürün çeşitliliği
IV. iklime bağımlılık

konularından hangilerinde artış sağlanacaktır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

5. Türkiye'de tarımın gelişmesi amacıyla yapılan uygulamalardan biri de tarım üreticilerine önceden duyurulan fiyattan ürün alma garantisi verilmesidir.

Destekleme alımı olarak adlandırılan bu uygulama kapsamındaki ürünlerin,

- I. halkın temel tüketim maddesi olması
II. uzun süre ilaçlanarak saklanabilmesi
III. ekim alanlarının devlet tarafından belirlenmesi
IV. ihracata dayalı olması

özelliklerinden hangilerini göstermesi beklenmektedir?

- A) Yalnız III B) Yalnız IV C) I ve II
D) II ve III E) III ve IV

6. I. Üretimi devlet kontrolünde yapılmaktadır.
II. Üretimine yalnızca Afyonkarahisar'da izin verilir.
III. Bolvadin alkaloidler fabrikasında işlenir.
IV. Ege dışında iklimden dolayı yetişmez.

Tıp ve eczacılık sanayisi açısından önemli bir bitki olan haşhaş ile ilgili verilen bilgilerden hangileri yanlıştır?

- A) Yalnız II B) Yalnız IV C) I ve II
D) II ve IV E) III ve IV

7. Türkiye'de yetiştirilen tarım ürünlerinin bazıları sulama projeleri geliştirildikten sonra artmaya başlamıştır. Ekim alanlarının genişlemesiyle sulama aynı oranda artarak ilerlemiştir.

Buna göre,

- I. Şeker pancarı
II. Mısır
III. Fındık
IV. Zeytin

üretim alanları ile sulama arasında doğru orantı yoktur?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

8. Konya Ovası sulama projesi ile birlikte Konya'da eskiden ekilmeyen tarım ürünlerinin ekim alanı artmaya başlamıştır.

Bu ürünler arasında,

- I. Buğday
II. Mısır
III. Arpa
IV. Şeker Pancarı

hangileri yer almaktadır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

9. Bazı tarım ürünleri yetiştirme döneminde bazıları ise yıl boyunca nem ve yağışa ihtiyaç duymaktadır.

Buna göre,

- I. Şeker pancarı
II. Çay
III. Mısır
IV. Fındık

ürünlerinden hangilerinin nem ve yağış isteği yıl boyunca devam etmektedir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

10. I. Sulama yetersizliği
II. Tarım alanlarının sınırlı olması
III. Kuraklığın yüksek olması
IV. Tarımsal alet ve makine kullanımı yetersizliği

Türkiye'de tarımın gelişmemesine neden olan yukarıdaki sınırlılıklardan hangileri Karadeniz için geçerli değildir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

1. Zeytin yazları sıcak ve kurak, kışları ılık ve yağışlı geçen Akdeniz ikliminde doğal olarak yetiştirilmektedir. Kış ılıkılığı isteyen bir tarım ürünü olduğu için don olaylarından olumsuz etkilenmektedir. Türkiye'de en çok yetiştirildiği bölge Ege'dir.

CEVAP: D

2. Büyükbaş hayvancılıkta verimi artırmak ve üretimdeki sürekliliği sağlamak için mera hayvancılığı değil besi ve ahır hayvancılığı desteklenmelidir. Et ve süt ithal etmek yerli üreticiyi rekabet edemez hale getirecek ve üretimden uzaklaştıracaktır. Et ve süt ithal etmek yerine yerli üretici desteklenmelidir. Hayvan soylarının ıslahı ve yem üretiminin artırılması üretimi artıracaktır.

CEVAP: E

3. Arazi toplulaştırması projesi ile bölünmüş ve tarım dışına itilmiş olan arazilerin bir araya getirilmesi projesidir. Otlak ve mera gibi hayvan otlatılan arazilerle ilgisi yoktur. Arazilerin birleşmesi tek ve düzgün tarlalar haline getirilmesi tarım etkinliklerinde zaman kaybının azalması (ekim ve hasat süresinin azalması), makine kullanımı konusunda verimliliğin artması (traktör ve biçerdöver kullanımının artması) sağlanacaktır.

CEVAP: E

4. Sulamalı tarımın yaygınlaşması ile birlikte sulama ile yetişen ve ekonomik getirisi yüksek olan tarım ürünlerinin ekim alanında genişleme yaşanmıştır. Bu durum işlenebilen arazilerin arttığı anlamına gelir. Nadas kuraklık nedeniyle toprağın bir yıl boş bırakılması işlemidir. Ancak sulama geldikten sonra nadas alanları azalmıştır. İklimle bağılılık (yağış bekleme zorunluluğu) ortadan kalkmıştır. Bir yörede ekilen tarım ürünü çeşidi artmıştır.

CEVAP: B

5. Destekleme alımlarının yapılmasının birkaç amacı vardır. Bunlardan biri ürünlerin ilaçlanarak uzun süre saklanabilmesidir. İkicisi ürünlerin halkın temel tüketim ürünleri olması ve birinci maddedeki bozulmama koşulunu sağlamasıdır. Ayrıca bazı destekleme yapılan ürünler ise ilk iki maddeyi karşılayıp ihraç değeri de olmalıdır.

CEVAP: A

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
I

6. Haşhaş bitkisi uyuşturucu madde imal edilebildiği için ekim alanları devlet kontrolünde yapılan bir tarım ürünüdür. Tıbbi amaçlı haşhaş ekimi yapılmakta ve süt adı verilen kapsülden çıkarılan yağı Afyonkarahisar Bolvadin ilçesinde bulunan ve alkaloidler adı verilen fabrikada işlenmektedir. Ancak en fazla ekimine Afyonkarahisar'da izin verilmekle birlikte tek ekim alanı burası değildir. Denizli ve Konya illerinde de üretilir. Bu nedenle sadece Ege'de üretilir bilgisi de yanlıştır.

CEVAP: D

7. Türkiye'de delta ovalarının olduğu yerlerde akarsulardan sulamalı tarım yapılmaktaydı. Son yıllarda inşa edilen sulama barajları ve KOP ve GAP gibi sulama projeleri ile su ile yetişen tarım ürünlerinin ekim alanı genişlemiştir. Şeker pancarı ve mısır bol su isteyen tarım ürünleridir. Fındık Karadeniz, Zeytin ise Akdeniz ikliminin doğal bitki örtüsüdür. Bu bitkiler doğal koşullar altında yetişip sulama ile yetişen üretimi artan ürünler değildir.

CEVAP: E

8. Konya ovası projesi öncesinde Konya, kuru tarım ile yetiştirilen arpa ve buğdayın en fazla üretildiği ildi. Sulama arttıktan sonra Konya Şeker Pancarı ve mısır gibi sulama ile yetişen ürünlerin en fazla ekildiği il olmuştur.

CEVAP: D

9. Tütün ve mısır sulama ile yetiştirilen tarım ürünleridir. Hasat dönemine yakın kuraklık isterler. Ayrıca sulama nem yağış ihtiyacı değildir. Ancak Karadeniz ikliminin doğal tarım ürünü olan fındık ve yıkanmış asitli topraklarda yetişen çay bitkisi yıl boyunca yeşil kalabilen ve hasat döneminde de nemin ve yağışın olduğu yerlerde yetişen ürünlerdir.

CEVAP: D

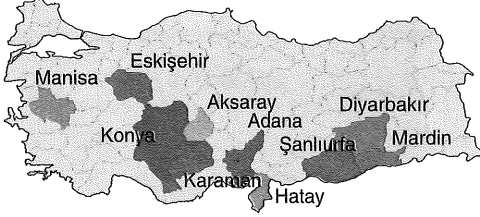
10. Türkiye'de kuraklık ve çoğu yörede yaşanan yağış azlığı tarımsal üretim için önemli bir sorundur. Ancak Karadeniz'de kuraklık olmaması ve yıl boyunca yağış olması tarımsal üretim için bir sorun değildir. Karadeniz'deki tarımsal sınırlılıklar yer şekillerinin dağlık ve engebeli olması nedeniyle tarım topraklarının dar ve parçalı olması ile birlikte tarımsal alet ve makine kullanımı yetersizliği şeklinde gelişmektedir.

CEVAP: B

Y
A
R
G
I

Y
A
Y
I
N
E
V
I

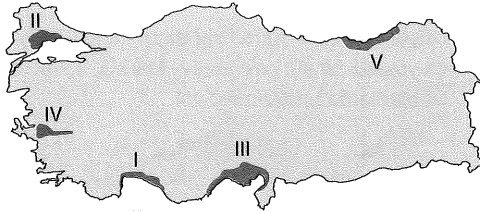
1. Aşağıdaki Türkiye haritasında bir tarım ürününün üretiminde en önde olan iller verilmiştir.

Üretiminde önde olan illerin verildiği tarım ürününün aşağıdakilerden hangisi olduğu söylenebilir?

- A) Çeltik B) Anason C) Mısır
D) Tütün E) Kenevir

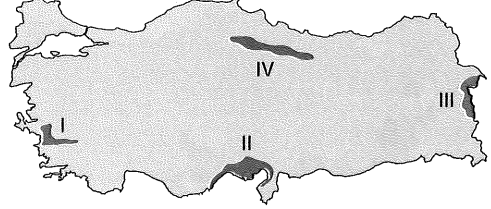
2. Aşağıdaki Türkiye haritasında bazı yerler numaralarla gösterilmiştir.

Haritadaki numaralanmış yerlerden hangisinde Ekstansif tarım daha yaygındır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

3. Aşağıdaki Türkiye haritasında bazı yerler numaralarla gösterilmiştir.

Yukarıdaki haritada taranarak gösterilen alanlardan hangilerinde sebze, meyve ve sanayi bitkilerinin üretimi yaygındır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

4. Aşağıdaki Türkiye haritasında bir tarım ürününün yetiştiği iller gösterilmiştir.

Yukarıdaki haritada üretim alanları gösterilen tarım ürünüyle ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Sıcaklık isteği fazladır.
B) Olgunlaşma döneminde yaz kuraklığı ister.
C) Yetiştirme döneminde sulama ister.
D) En fazla Ege'de üretilir.
E) Dokuma sanayisinde ham madde olarak kullanılır.

5. Aşağıdaki haritada bir narenciye üretimi yapılan iller koyu renkle gösterilmiştir.

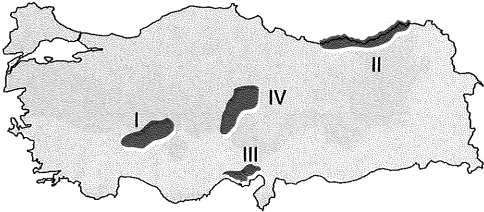

- I. Sadece iki bölgede üretilir.
II. Soğuğa karşı hassas ürünlerdir.
III. Sulama ile yetişebilen ürünlerdir.
IV. Üretim tüketimi karşılayamaz.

Haritada üretildiği illerin gösterildiği tarım ürünüyle ilgili olarak yukarıdaki bilgilerden hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

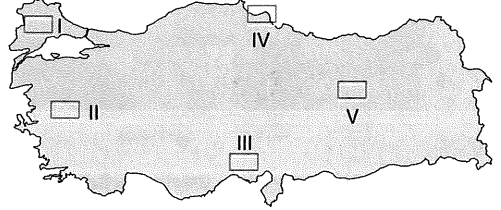
6. Aspir, kuraklığa dayanıklı yağlık bir bitkidir.

Haritada numaralanmış alanlardan hangileri Aspir üretiminde ön plandadır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) I ve IV E) III ve IV

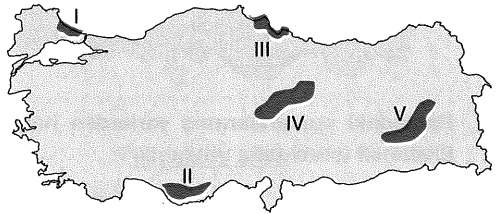
7. Türkiye’de tarımın gelişmesi için gerekli koşullardan biri olan tarımsal alet ve makine kullanımı oldukça yaygınlaşmakla birlikte bazı yerlerde bu etken doğal koşulların kontrolünde yeterince gelişmemiştir.

Haritada numaralandırılmış alanlardan hangisinde bu durum yaşanmaktadır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

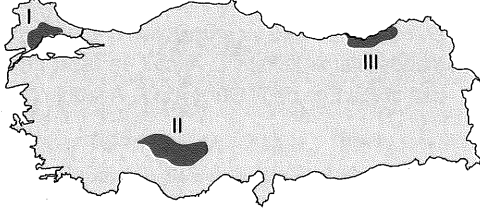
8. Büyükbaş türler içinde yer alan manda verimi oldukça yüksek bir süt hayvanıdır. Manda, sulak ve bataklık alanlarda beslenmektedir.

Haritada numaralandırılmış alanlardan hangisinde manda yetiştiriciliği yoktur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

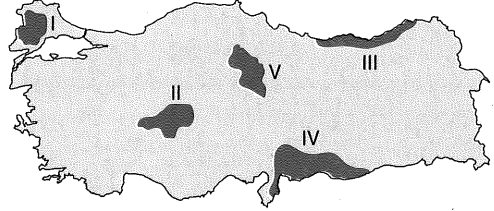
9. Aşağıdaki Türkiye haritasında üç tarım bölgesi numaralandırılarak koyu renkle gösterilmiştir.

Bu alanlarda en çok yetiştirilen tarım ürünleri hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

	I	II	III
A)	Çeltik	Mısır	Fındık
B)	Kanola	Patates	Çay
C)	Ayçiçeği	Kanola	Fındık
D)	Ayçiçeği	Buğday	Mısır
E)	Kanola	Mısır	Çay

10. Tarım topraklarının en önemli sorunlarından biri de toprakta tuz ve kireç birikimidir. Bu sorunu yaşamayan alanlar Türkiye'de tarım arazisi azlığı ve modern yöntemlerin kullanılamaması gibi eksiklikler nedeniyle tarımda geri kalmaktadır.

Haritadaki numaralanmış alanlardan hangisi bu duruma en uygun örnektir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

1. Verilen tarım ürünlerinden çeltik (pirinç) üretiminde Edirne, Anason üretiminde Burdur, Tütün üretiminde Adıyaman ve Kenevir üretiminde Samsun birinci sıradadır. Ancak bu illerin hiçbiri haritada gösterilmemiştir. Konya başta olmak üzere sulama ile KOP ve GAP bölgesinde, Akdeniz'de ve Ege'de yoğun üretilen tarım ürünü mısırdır.

CEVAP: C

2. Ekstansif tarım yöntemi sulama imkânlarının gelişmediği, tarlaların dar ve parçalı olduğu, ekimde ve hasatta alet ve makine kullanımının olmadığı bu nedenle üretim miktarının az, verimin düşük ve emek yoğunluklu bir tarım yöntemidir. Haritadaki numaralanmış alanlardan Akdeniz, Ege ve Marmara'da tarlalar geniş ve üretim fazladır. Ancak Doğu Karadeniz'deki çay tarımı ekstansif tarımdır.

CEVAP: E

3. Sebze ve meyveler ile bunlara bağlı sanayinin geliştiği yerler Akdeniz ve Ege'de bulunmaktadır. Meşrubat üretimi için gerekli ham maddeler başta olmak üzere konserve sanayisi bu alanlarda yoğunlaşmıştır. III ve IV numaralı alanlarda sebze üretimi ve tarıma dayalı sanayi yoktur.

CEVAP: A

4. Güneydoğu Anadolu, Ege, Akdeniz ve Güney Marmara'ya kadar yoğun üretimi olan ürün pamuktur. Pamuk ilkbaharda ekilir yaz kuraklığı ile hasat edilir. Sulama ile yetişen bu ürün dokuma sanayisinde ham madde olarak kullanılır. Ancak en fazla üretimi yapan bölge Ege değil Güneydoğu Anadolu'dur.

CEVAP: E

5. Narenciye (turunçgiller) kış ılıkliği isteyen bu nedenle Akdeniz ve Ege'de kısmen de mikro klima alanda Rize'de yetişen ürünlerdir. Bu nedenle sadece iki bölgede yetişir bilgisi yanlıştır, ayrıca soğuğa karşı dayanıksız ürünlerdir. Turunçgiller ağaçta yetişen ürünlerdir ağaç tarımı sulu tarım değildir. Haritadan ürünlerin yeterlilik düzeylerine ulaşamaz.

CEVAP: B

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
I

6. Aspir bitkisi Anavatanı Arabistan yarımadası olan ve Anadolu'da yabancı olarak yetişen bir bitki iken son yıllarda ıslah edilmesiyle birlikte önemli yağlık bitkilerden biri olmaya başlamıştır. Kuraklık isteği yüksek bir bitki olduğundan Orta Anadolu'da rahatlıkla yetişmekte ve yağ verimi yüksek olmaktadır. I numaralı Isparta – Konya çevresi ve IV numaralı Kayseri – Nevşehir – Aksaray çevresi önemli üretim alanlarıdır.

CEVAP: D

7. Türkiye'de tarımsal alet ve makine kullanımını sınırlandıran en önemli doğal faktör yer şekillerinin dağlık engebeli olması ve dar derin akarsu vadileri nedeniyle tarlaların dar ve parçalı olmasıdır. Haritadaki numaralı yerlerden I Ergene, II Gediz, III Çukurova ve IV Bafra ovasını göstermektedir. Bu alanlarda tarlalar düzgün ve geniş olduğundan makine kullanımına uygun iken V numaralı Erzincan – Tunceli çevresi oldukça dağlık bir saha olduğundan makineleşme gelişmemiştir.

CEVAP: E

8. Türkiye'de en fazla manda beslenen alan Samsun'da Bafra ve Çarşamba deltalarıdır. Daha sonra Diyarbakır – Bitlis çevresi, İstanbul ve Kayseri – Sivas çevresi gelmektedir. II numara ile gösterilen Taşeli Platosu çevresinde manda yetiştirmek amacıyla gerekli olan bataklık ve sulak alanlara rastlanılmaz bu alanda kıl keçisi beslenmektedir.

CEVAP: B

9. I numaralı alan olan Tekirdağ'da Ayçiçeği ve Kanola – Kolza en fazla yetiştirilen ürünlerdir. Dikkat ediniz I numaralı alan Tekirdağ çevresi olup Edirne olmadığından çeltik olamaz. II numaralı Konya çevresinde Mısır, Buğday, Arpa, Şeker fazladır. III numaralı Doğu Karadeniz'in doğusunda Çay vardır.

CEVAP: E

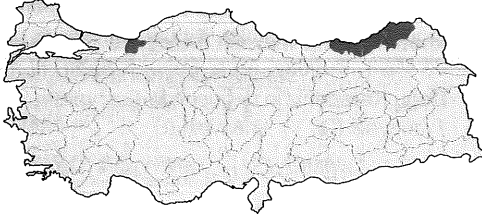
10. Topraktaki tuzlanma ve kireçlenme sorunu yaşayan yerler yağış miktarının az olduğu toprağın yıkanmadığı karasal yerler için geçerlidir. Haritada numaralanmış alanlardan III numaralı Doğu Karadeniz'de yağış miktarının fazla olması nedeniyle tuzlanma ve kireçlenme görülmez. Ancak tarla azlığı ve engebe nedeniyle modern tarım yöntemleri uygulamadığından tarım geri kalmıştır.

CEVAP: C

Y
A
R
G
I

Y
A
Y
I
N
E
V
I

1. Aşağıdaki haritada buğday üretim miktarının en az olduğu iller taranarak koyu renkle gösterilmiştir.

Bu durumun ortaya çıkmasında söz konusu illerde

- I. Buğday üretimine elverişli toprakların bulunmaması
- II. İklim koşullarının buğdayın olgunlaşma dönemi koşullarını karşılamaması
- III. Tarımsal alet ve makine kullanımının sınırlı olması
- IV. Üretim için yüksek gelir getiren tarım ürünlerinin tercih edilmesi

gibi koşullardan hangileri daha çok etkilidir?

- A) I ve III B) Yalnız II C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

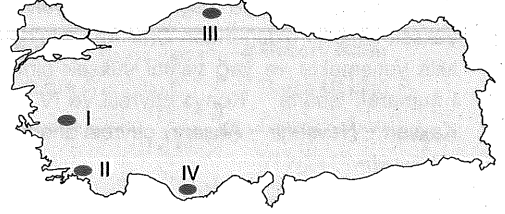
2. Buğdayın yetişmesi için filizlenme ve büyüme döneminde yağış; olgunlaşma ve hasat döneminde ise kurak iklim şartları gerekir. Aşağıdaki haritada buğdayın yetişmesi için koşulların uygun olduğu ancak buğday üretiminin beklenenden daha az olduğu bazı iller gösterilmiştir.

Buna göre haritada gösterilen alanda buğday üretiminin az olması aşağıdakilerden hangisi ile açıklanabilir?

- A) Buğday üretimi için kullanılacak geniş düzlüklerin bulunmaması
- B) Toprağın buğday üretimine elverişli olmaması
- C) Buğday üretimi için gerekli olan makineleşmenin yeterli seviyeye ulaşmaması
- D) Buğdaya göre daha yüksek gelir getiren tarım ürünlerinin tercih edilmesi
- E) En çok yağışın düştüğü mevsimde buğdayın filizlenip büyümemesi

3. Aşağıdaki haritada bazı alanlar numaralandırılarak koyu renkle gösterilmiş, bu alanlarda yürütülen hayvancılık faaliyetleriyle ilgili bilgiler verilmiştir.

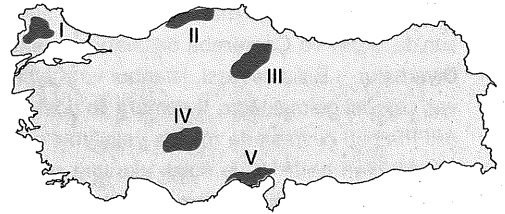

- I. Kümes hayvancılığının gelişmesinde nüfusun kalabalık olması ve İzmir, Aydın gibi büyükşehirlere yakın olması etkili olmuştur.
- II. Bitki örtüsünün çeşitli olması arıcılık faaliyetlerini geliştirmiş bal üretimini artırmıştır.
- III. Ormanların geniş alan kaplaması ipek böcekçiliğinin gelişmesine ya da koza üretiminin artmasına neden olmuştur.
- IV. Arazi yapısının engebeli olması küçükbaş hayvancılığın gelişmesine en çok beslenen hayvanın koyun olmasına yol açmıştır.

Bu alanlardan hangileriyle ilgili olarak yukarıda verilen bilgiler doğru değildir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

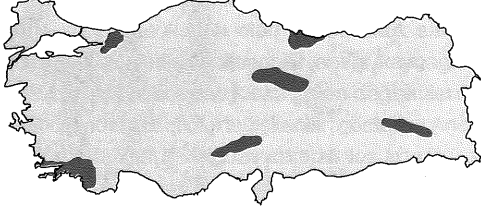
4. Ayçiçeği bitkisi Türkiye’nin farklı yörelerinde günebakan, gündöndü ve gün çiçeği isimleriyle de bilinmektedir. Ayçiçeği tek yıllık bir bitki olup yüksek oranda yağ içermektedir. Türkiye ekonomisi için önemli bir yağ bitkisidir.

Haritada numaralandırılmış alanlardan hangisinde bu bitkinin yoğun üretimi yoktur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

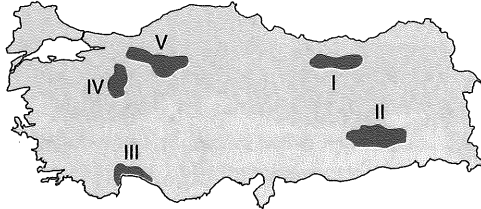
5. Aşağıdaki Türkiye haritasında bazı alanlar taralı olarak gösterilmiştir.

Haritadaki taralı alanlar dikkate alındığında aşağıdaki hayvancılık faaliyetlerinden hangisinin yoğunlaştığı alanları gösterdiği söylenebilir?

- A) Büyükbaş mera hayvancılığı
B) İpek Böcekçiliği
C) Arıcılık
D) Koyun yetiştiriciliği
E) Kümes Hayvancılığı

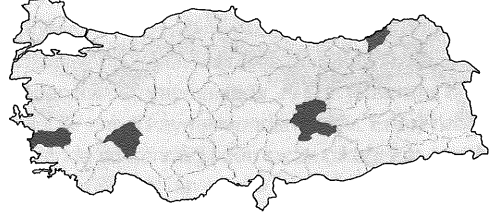
6. Türkiye’de günümüzde önemi azalan hayvancılık faaliyetlerinden biri de ipek böcekçiliğidir. Yalnızca dut yaprağı ile beslenen kurtçukların salgıladığı doğal ipeğin üretilmesi faaliyeti günümüzde az da olsa bazı alanlarda sürdürülmektedir.

Haritada numaralanmış alanlardan hangisinde ipek böcekçiliği diğerlerinden daha azdır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

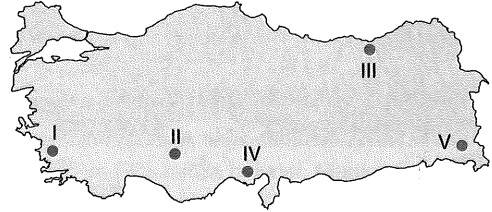
7. Aşağıdaki haritada bazı iller taranarak koyu renkle gösterilmiştir.

Buna göre aşağıdaki tarım ürünlerinden hangisinin monokültür olarak yetiştirildiği il haritada gösterilmemiştir?

- A) İncir B) Gül C) Kayısı
D) Fındık E) Çay

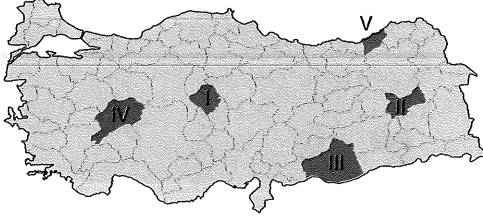
8. Aşağıdaki haritada bazı alanlar numaralandırılarak koyu renkle gösterilmiştir.

Bu alanlarla ilgili olarak aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Tütün, üzüm, incir, pamuk ve turuncgillerin tamamı I numaralı alanda yetiştirilmektedir.
B) Tarım arazilerinin oldukça geniş olduğu II numaralı alanda makine kullanımı yaygınlaşmıştır.
C) Her mevsim yağış alması ve yıkanmış topraklara sahip olması III numaralı alanda çay tarımının gelişmesine imkân sağlamıştır.
D) Yaz kuraklığının şiddetli olduğu IV numaralı alan sıcaklık isteği yüksek olan pamuğun en çok yetiştirildiği yöredir.
E) Yer şekillerinin engebeli olmasının yanı sıra sıcaklıkların yetersiz olması V numaralı alanda tarım ürünü çeşitliliğini olumsuz yönde etkilemiştir.

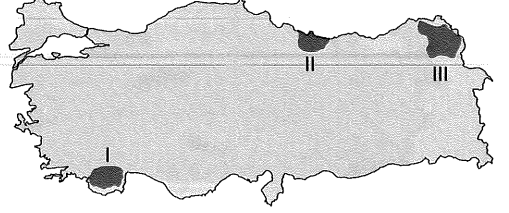
9. Aşağıdaki haritada bazı iller numaralandırılarak koyu renkle gösterilmiştir.

Aşağıda verilen ve bu illerde yoğun olarak yetiştirilen sanayi bitkilerinden hangisine ilişkin eşleştirme yanlış yapılmıştır?

- A) I – Tütün
B) II – Şeker pancarı
C) III – Pamuk
D) IV – Haşhaş
E) V- Çay

10. Aşağıdaki haritada bazı alanlar numaralandırılarak gösterilmiştir.

Yukarıdaki haritada işaretlenen merkezlerde doğal koşullara bağlı olarak en çok yapılan hayvancılık türleri sırasıyla aşağıdakilerden hangisidir?

	I	II	III
A)	Tiftik Keçisi	Arıcılık	Sığır
B)	Kıl Keçisi	Arıcılık	Sığır
C)	Koyun	Sığır	Arıcılık
D)	Sığır	Kıl Keçisi	Tiftik Keçisi
E)	Arıcılık	Sığır	Koyun

1. Temel besin maddelerinden biri olan buğday, Türkiye'de en çok üretilen tarım ürünüdür. Ülkemizin büyük bölümünde görülen yarı kurak iklim özellikleri buğday üretimine son derece elverişlidir. Buğday, yazları sıcak ve kurak geçen iklim şartlarında yetişir. Buğdayın yetişmesi için filizlenme ve büyüme döneminde yağış; olgunlaşma ve hasat döneminde ise kurak iklim şartları gerekir. Doğu Karadeniz kıyıları her mevsim yağışlı olduğundan, yüksek kesimlerde ise sıcaklık çok düşük olduğundan buralarda buğday yetişmez. Bu iki özelliğe sahip yerler dışında hemen her yerde buğday yetiştirilebilir.

CEVAP: B

2. Haritada numaralandırılarak gösterilen alanlarda buğday üretiminin az olmasının nedeni daha yüksek gelir getiren tarım ürünlerinin yetiştirilmesidir.

CEVAP: D

3. Dut yaprakları ile beslenen ipek böceğinin kozasından ipek üretilir. Üretiminin %80'i Antalya, Ankara, Bursa, Bilecik, Diyarbakır, Eskişehir, Hatay, İzmir ve Sakarya'da gerçekleşir. Haritada III numara ile gösterilen Kastamonu yöresinde ipek böcekçiliği çok gelişmemiştir. Koyun, kıl ve tiftik keçisi küçükbaş hayvancılık türleridir. Kurak, yarı kurak iklim bölgelerinde görülen bozkır bitki örtüsünün hâkim olduğu Orta, Güneydoğu ve Doğu Anadolu ile Trakya'da koyun yetiştiriciliği yapılmaktadır. Tiftik keçisi, en çok Ankara çevresinde yetiştirilirken kıl keçisi daha çok Toros Dağları'nda yaygındır. IV numara ile gösterilen Taşeli yöresinde en çok koyun değil kıl keçisi yetiştirilir.

CEVAP: E

4. Ayçiçeği, kuru tarım yöntemleri ile yetiştirilebilen yağlık bir bitki olmakla birlikte kuruyemiş olarak tüketilebilen bir üründür. Trakya en önemli üretim alanıdır. Bu yörenin yanı sıra Konya çevresi, Adana çevresi Yozgat ve Çorum çevresinde de yoğun üretilmektedir. Haritada II numara ile gösterilen Batı Karadeniz Küre Dağları çevresinde tarım alanları sınırlı, topraklar verimsiz ve ormanlar gür olduğundan tarım sınırlıdır.

CEVAP: B

5. Haritadaki taralı alanlar Karadeniz'de ordu, Akdeniz'de Adana, Menteşe'de Muğla, Doğu Anadolu'da Siirt ve Sivas ilçeleri, Marmara'da Kocaeli çevresidir. Ordu ve Muğla illeri başta olmak üzere en fazla yapılan faaliyet arıcılıktır. Büyükbaş mera en fazla Erzurum, koyun en fazla Van, kümes en fazla Manisa, ipek böceği için en fazla Diyarbakır verilmelidir.

CEVAP: C

6. İpek böcekçiliği geçmiş yıllarda en fazla Bursa çevresinde yapılan ancak günümüzde önemi azalan bir hayvancılık türüdür. İpek üretimi günümüzde oldukça azdır. Bu türün beslendiği alanların başında Diyarbakır gelmektedir. Daha sonra Antalya, Ankara, Bolu ve Bilecik illerinde az miktar üretimi vardır. I numara ile haritada gösterilen alan Çoruh- Kelkit oluğu (Gümüşhane - Bayburt) çevresinde belirgin bir hayvancılık faaliyeti yoktur.

CEVAP: A

7. Monokültür belirli bir bitki türünün bir bölgede çok yaygın olarak uzun yıllar boyunca yetiştirilmesine dayanan bir tarımsal yöntemdir. Endüstriyel tarımda sıklıkla kullanılan bu yöntem, kısıtlı iş gücü olanaklarına sahip bölgelerde yüksek hasat oranlarına ulaşılmasına yardımcı olmaktadır. Haritadaki iller ve monokültür bitkisi eleştirmesi şu şekildedir:

Aydın	İncir
Isparta	Gül
Malatya	Kayısı
Rize	Çay

Fındık ise Ordu ve Giresun'da monokültür bitkisidir.

CEVAP: D

8. I numaralı alan Çukurova'dır. Burada pamuk tarımı yapılır. Ancak Türkiye'nin en çok pamuk üretilen yöresi Çukurova değildir. GAP ile birlikte sulama imkânlarının artması pamuk üretiminde Güneydoğu Anadolu'nun -özellikle de Şanlıurfa'nın- birinciliği yakalamasına yardımcı olmuştur.

CEVAP: D

9. Haritadaki iller ve bu illerde yetiştirilen sanayi bitkileri şu şekildedir:

I. Kırşehir- Şekerpancarı

II. Muş - Şekerpancarı

III. Şanlıurfa - Pamuk

IV. Afyonkarahisar- Haşhaş

V. Rize - Çay

Tütünün Türkiye'de en çok yetiştirildiği bölge Ege'dir. Orta Anadolu'da tütün üretimi yapılmamaktadır.

CEVAP: A

10. Haritada I numara ile gösterilen alan Teke Yarımadası'dır. Bu alanda tarım sınırlı olduğundan ve dağlık bir alan olup maki bitki örtüsü bulunduğundan bu bitkilerle beslenen Kıl keçisi beslenir. II numaralı Ordu çevresi en fazla Arıcılık yapılan alandır. III numaralı Kuzeydoğu Anadolu platoları çayır bitkisiinden dolayı büyükbaş mera hayvancılığının yapıldığı alandır. Büyükbaş hayvanlar içinde bu alanda sığır türü beslenir.

CEVAP: B

1. Bakırçay, Gediz, Küçük Menderes ve Büyük Menderes ovalarında tarımsal etkinliklerin yoğun olarak yapılmasında aşağıdakilerden hangisinin etkili olduğu söylenemez?

- A) Yer şekillerinin makineli tarıma uygun olması
- B) Nüfus yoğunluğunun Türkiye ortalamasının üzerinde olması
- C) İklim koşullarının uygun olması
- D) Sulama olanaklarının fazla olması
- E) Toprağın çeşitli ürünlerin yetiştirilmesine elverişli olması

2. I. İklim koşullarının uygun olması
II. Tüketimin fazla olması
III. Dış satım ürünleri arasında yer alması

Yukarıdakilerden hangileri Türkiye'de, kümes hayvancılığının büyük kentler çevresinde yoğunlaşmasında etkilidir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
- D) I ve II E) II ve III

3. Bir ürünün herhangi bir yerde üretilmesi her zaman mümkün olsa bile, o üründen ekonomik değer taşıyacak ölçüde yüksek verim alınması iklim koşullarına bağlıdır.

Buna göre, aşağıdaki illerin hangisinde yetiştirilen üzümde verimlilik ekonomik değer taşıyacak ölçüde değildir?

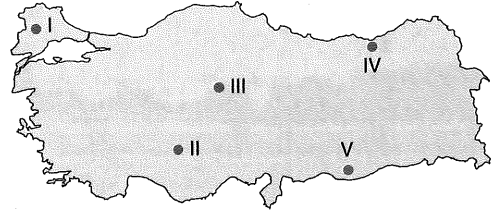
- A) Nevşehir B) İzmir C) Denizli
- D) Tekirdağ E) Artvin

4. Karadeniz Bölgesi'nde fındık ve çay tarımı genelde 500-600 metrelerden daha yüksekte yapılmamaktadır.

Bu durumun temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Farklı tarım ürünlerinin yetiştirilmesi
- B) Ormanların sıklaşması
- C) Yerleşim yerlerinin seyrekleşmesi
- D) Sıcaklık ve yağış koşullarının değişmesi
- E) Ulaşım koşullarının zorlaşması

5. Türkiye'de koyun, kısa boylu otluk alanların bulunduğu düzlüklerde yaygın olarak yetiştirilir.

Buna göre, yukarıdaki haritada numaralarla gösterilen yerlerin hangisi koyun yetiştirilmesi için daha az elverişlidir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

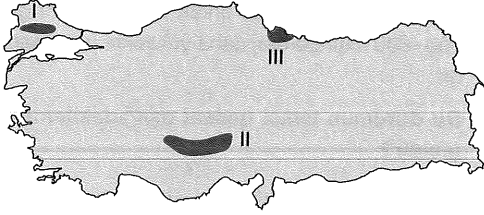
6. Çukurova'yla Konya Ovası arasında yapılan aşağıdaki karşılaştırmalardan hangisi doğrudur?

- A) Seracılık etkinlikleri Konya Ovası'nda daha yaygındır.
- B) Yetiştirilebilen tarım ürünü çeşidi Konya Ovası'nda daha fazladır.
- C) Toprağı nadasa bırakma uygulaması Çukurova'da daha yaygındır.
- D) Endüstriyel tarım ürünlerinin yetiştirilmesi bakımından Konya Ovası daha elverişlidir.
- E) Aynı tarihte ekilen buğday Çukurova'da daha erken hasat edilir.

Y
A
R
G
I

Y
A
Y
I
N
E
V
I

7.

Haritada gösterilen üç yörede yoğun olarak yetiştirilen ürünler aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

I	II	III
A) Ayçiçeği	Buğday	Fındık
B) Portakal	Şeker pancarı	Mısır
C) Pamuk	Buğday	Mısır
D) Pamuk	Mercimek	Fındık
E) Ayçiçeği	Şeker pancarı	Çay

8. Türkiye'nin tarım politikalarıyla ilgili önemli uygulamalarından biri de destekleme alımlarıdır. Bu politikanın temeli, devletin üreticiye önceden ilan ettiği taban fiyattan ürününü satın alma garantisi vermesidir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi destekleme alımlarının amaçlarından biri değildir?

- A) Üreticinin ürettiği ürünlerin elde kalmasını engellemesi
B) Üreticinin fiyatlardaki ani iniş ve çıkışlardan zarar görmesini engellemesi
C) Ürünlerin uygun fiyatlarla piyasaya sunulması ve keyfi fiyat artışlarının önüne geçmesi
D) Aynı tarım ürünlerinin ülke genelinde benzer fiyatlarla satılmasını sağlaması
E) Pazarlarda belli tarımsal ürünlere olan talebin artırılması

9. Türkiye'nin büyükbaş hayvancılığıyla ilgili olarak aşağıdaki bilgilerden hangisi doğrudur?

- A) Et ve süt verimleri yüksek olan ırklar çoğunlukta-
dır.
B) Büyükbaş hayvancılık için uygun otlaklar giderek
artmaktadır.
C) Küçükbaş hayvancılığa göre daha yaygın bir et-
kinliktir.
D) Besicilik ve ahır hayvancılığı, kentlerin yakın
çevresinde gelişmiştir.
E) Dış satımda canlı büyükbaş hayvanların payı
fazladır.

10. Türkiye’de tarımsal etkinliklerin zorlaşmasında,

- I. eğimin fazla olması,
II. ortalama yükseltinin fazla olması,
III. şiddetli yaz kuraklığı yaşanması etkili olmaktadır.

Buna göre, I, II ve III numaralı etmenlerin daha çok etkili olduğu iller aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir?

I	II	III
A) Kars	Konya	Rize
B) Konya	Rize	Kars
C) Rize	Kars	Konya
D) Kars	Rize	Konya
E) Rize	Konya	Kars

1. Bakırçay, Gediz, Küçük Menderes ve Büyük Menderes ovaları Ege Bölgesi'nde Akdeniz iklimi görülen alanlardır. Bu nedenle iklim koşulları oldukça avantajlıdır. Bu ovalar aynı zamanda geniş tabanlı vadiler içinde akarsu varlığı nedeniyle sulamanın yapıldığı, makine kullanımına uygun olan alüvyal verimli topraklardan oluşan ovalardır. Nüfusun fazla olması tarımın yoğun olmasının nedeni değil sonucudur.

CEVAP: B

2. Türkiye'de kümes hayvancılığı ve en fazla beslenen tür olan tavuk üretiminde (et ve yumurta) Manisa, Balıkesir, Bolu ve Sakarya illeri ön sıralarda gelmektedir. Kümes hayvancılığı 1980lerden sonra büyükşehirlerin et ve yumurta ihtiyacını karşılamak amacıyla kurulmuştur (tüketimin fazla olması). Kapalı ortamlarda suni yemlerle beslenen hayvanlar olması nedeniyle üretimin iklim ile bağlantısı yoktur.

CEVAP: B

3. Üzüm iklim seçiciliği oldukça az olan kumlu, volkanik topraklarda verimi yüksek olan bir tarım ürünüdür. Ege Bölgesi'nde Manisa, İzmir ve Denizli Güneydoğu Anadolu'da Mardin ve Gaziantep Orta Anadolu'da Nevşehir Marmara'da Tekirdağ çevresinde üretime sahiptir. Ancak Doğu Karadeniz illeri üzüm üretiminde son sıralarda gelmektedir. Bu durumun en önemli nedeni yüksek kalite üzüm üretiminin geliştirilmesinin gerekmesidir.

CEVAP: E

4. Çay, yıl boyunca nem ve yağışın fazla olduğu sıcaklığın yüksek, kışların ılık geçtiği yıkanmış asitli topraklarda 500 - 600 metreye kadar ki alanlarda yetişmektedir. Daha yüksek sahalarda sıcaklık ve yağış şartlarının değişmesi nedeniyle üretilmez.

CEVAP: D

5. Haritadaki numaralandırılmış yerlerden I numaralı Ergene, II numaralı Konya, III numaralı Kırıkkale ve V numaralı Şanlıurfa çevresi bozkır arazilerinden oluşan düzlük (ovalar ve platolar) alanlardır. Bu alanlar koyun yetiştirildiği için uygundur. Ancak IV numaralı Doğu Karadeniz'de bitki örtüsü bakımından bozkır olmaması ve arazinin engebesi nedeniyle koyun yetiştiriciliği için uygun bir alan değildir.

CEVAP: D

6. Çukurova akarsuların getirdiği alüvyonlarla oluşan Akdeniz iklimindeki bir delta ovaları iken Konya Ovası tektonizma sonucunda oluşan karasal iklimdeki iç ova'dır. Seracılık en fazla Akdeniz'dedir. Tarım ürünü çeşidi Akdeniz iklimindeki Çukurova'da daha fazladır. Çukurova'da sıcaklık daha yüksek olduğundan tarım ürünü olgunlaşma süresi daha kısa ve hasat dönemi daha erkendir. Sanayi ürünlerine Çukurova daha uygundur. Konya Ovası'nda kuraklık nedeniyle nadas Çukurova'dan fazladır.

CEVAP: E

7. Haritadaki numaralandırılmış alanlardan I numaralı Trakya en fazla Ayçiçeği üretilen alandır. II numara ile gösterilen Konya Ovası ve Obruk platosu en fazla şeker pancarı üretilen alandır. III numara ile gösterilen Giresun - Ordu çevresi en fazla Fındık üretilen alandır. Pamuk güneydoğu Anadolu'da, Portakal Akdeniz'de, Mısır en fazla Konya'da, Çay en fazla Rize çevresinde üretilmektedir.

CEVAP: A

8. Destekleme adı verilen devletin üreticiye önceden duyurduğu fiyattan ürün alma garantisi vermesi gerek üreticiyi gerekse tüketiciyi ani fiyat değişikliklerinden korumaktadır. Ürünlerin bölgeler arasında farklı fiyatlardan satılmasının önlenmesi, halkın temel tüketim maddesi olan ürünlerde karaborsacılık ve stokçuluğun önüne de geçmekte politika kapsamıdadır. Pazarlarda belli tarımsal ürünlere olan talebin artırılması bir amaç yoktur.

CEVAP: E

9. Türkiye'de yapılan büyükbaş hayvancılık faaliyetlerinde yerli ırkların payı yüksek verim sağlayan ırklara göre daha fazladır. Otlak ve meralar tarım alanlarına dönüştürüldüğü için gündün güne azalmaktadır. Küçükbaş hayvancılık daha fazla yapılmaktadır. Dış satımda değil dış alımda canlı büyükbaşlar hayvanların payı fazladır. Büyükşehirler çevresinde şehirlerin et ve süt ihtiyacını karşılamak amacıyla yaygınlaşmaktadır.

CEVAP: D

10. Eğimin fazla olması Doğu Karadeniz illerinde tarımsal faaliyetleri sınırlandıran bir faktördür (Rize). Ortalama yükseltinin fazla olması sıcaklıkların düşmesine neden olduğundan Kuzeydoğu Anadolu'da tarımı sınırlandırmaktadır (Kars). Şiddetli yaz kuraklığı yaşanması etkili olması ürün kayıplarına karasal yerlerde neden olmaktadır (Konya).

CEVAP: C

1. Son yıllarda, Türkiye'de, tarımdaki gelişmelere bağlı olarak aşağıdakilerin hangisinde azalma olduğu söylenebilir?

- A) Tarımsal etkinliklerin iklime bağımlılığında
- B) Tarımsal ürünleri pazarlama olanaklarında
- C) Tarımsal ürünlerin tüketiminde
- D) Tarıma dayalı endüstri kuruluşlarının sayısında
- E) Tarımdan elde edilen gelirde

2. Türkiye'de son dönemlerde,

- tarımda çalışan işçi sayısının azalması,
- hasat süresinin kısalması,
- hasat sırasında ürün kaybının azalması

aşağıdakilerden hangisinin bir sonucudur?

- A) Makine kullanımının yaygınlaşmasının
- B) Sulanabilen tarım alanlarının artmasının
- C) Nöbetleşe ekim yapılmasının
- D) Türklerin iyileştirilmesi için aşılama yapılmasının
- E) Kaliteli tohum kullanılmasının

3. Türkiye'de çay ve muz üretimi için,

- I. üretilebilecek alanların sınırlı olması,
- II. her mevsim yağış istemesi,
- III. hasadının iş gücü gerektirmesi,
- IV. üretimin tüketimi karşılaması

özelliklerinden hangileri ortaktır?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

4. Türkiye'de tarım sektörünün en önemli sorunlarından biri işletmelerin parsel büyüklüğünün giderek küçülmesidir. Bu sorunun çözümü için küçük arazilerin toplulaştırma yoluyla birleştirilmesi konusunda çalışmalar yapılmaktadır.

Buna göre, arazi toplulaştırmasıyla birlikte aşağıdakilerden hangisinin ortaya çıkması beklenmez?

- A) Tarımsal üretimde artış sağlanması
- B) Tarımsal işlerde zaman kaybının azalması
- C) Teknolojiden yararlanmanın artması
- D) Mülkiyet yapısının değişmesi
- E) İşletme sayısının artması

5. Türkiye'nin kıyı kesimlerindeki ovalarda tarımsal ürün çeşidinin, iç kesimlerdeki ovalara göre daha fazla olmasının temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Toprak çeşitliliğinin fazla olması
- B) İklim koşullarının elverişli olması
- C) Modern tarım yöntemlerinin kullanılması
- D) Ulaşım olanaklarının çeşitli olması
- E) Pazarlama olanaklarının gelişmiş olması

6. I. Maki

II. Bozkır

III. Çayır

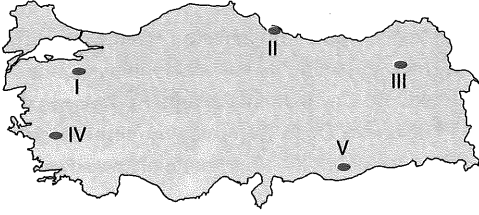
IV. Çiçekli bitkiler ve orman

Yukarıda Türkiye'deki bazı bitki tür ve toplulukları verilmiştir.

Buna göre, bu bitkilerin egemen olduğu yerlerde doğal koşullara uygunluk ve üretimdeki verimlilik bakımından sırasıyla hangi hayvan türlerinin yetiştirilmesi ve hayvancılık faaliyetlerinin yapılması beklenir?

	I	II	III	IV
A) Koyun	Siğir	Arıcılık	Kıl keçisi	
B) Kıl keçisi	Koyun	Siğir	Arıcılık	
C) Kıl keçisi	Siğir	Arıcılık	Koyun	
D) Koyun	Kıl keçisi	Arıcılık	Siğir	
E) Arıcılık	Koyun	Kıl keçisi	Siğir	

7.

Pamuk, sıcak iklimin egemen olduğu alanlarda ve alüvyal topraklarda yetişir. Yetiştirme döneminde bol su, olgunlaşma dönemindeyse sıcak ve kurak bir havaya ihtiyaç uyar.

Buna göre, yukarıdaki haritada numaralarla gösterilen yerlerden hangileri pamuk tarımı için uygun değildir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) II ve III
D) III ve IV E) IV ve V

8. Aşağıdakilerden hangisi, Türkiye’de çeltik tarımı yapılan yerlerin ortak özellikleri arasında gösterilebilir?

- A) Yağış rejimlerinin düzenli olması
B) Genellikle akarsu boylarında bulunmaları
C) Kış aylarında don olaylarının görülmemesi
D) Yılda birden fazla ürün alınması
E) Aynı iklim bölgesinde yer almaları

9.

Türkiye’de büyükbaş hayvancılığa göre küçükbaş hayvancılık daha yaygındır. Küçükbaş hayvan türleri içerisinde de koyun, en çok yetiştirilen hayvan türüdür.

Buna göre, Türkiye’de koyun yetiştiriciliğinin diğer türlere göre daha fazla olmasında;

- I. bozkırların geniş yer kaplaması,
II. ülkenin büyük bölümünde yaz kuraklığının belirgin olması,
III. ortalama yükseltinin fazla olması,
IV. tümüyle aile işletmeciliği şeklinde yapılması
özelliklerinden hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) I, II ve IV E) II, III ve IV

10. İstanbul ve Çanakkale Boğazlarının Türkiye’de deniz balıkçılığının önemli alanlarından olmasında;

- I. akıntılara bağlı olarak besin maddeleri yönünden zengin olması,
II. balıkların göç yolunu oluşturması,
III. kıyı kullanımının diğer yerlere göre daha yoğun olması,
IV. boğazların ortalama derinliğinin fazla olmaması
özelliklerinden hangileri etkili olmuştur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) III ve IV E) II, III ve IV

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
I

1. Türkiye'de tarımda makine kullanımının artması, sulanabilen alanların genişlemesi, nüfusun artmasına bağlı olarak tüketimin artması, tarıma dayalı sanayi kollarının artması ve buna bağlı olarak tarımsal gelir ve verimin artması söz konusudur. Sulama imkânlarının artması, seracılık gibi faaliyetlerin yaygınlaşması tarımsal etkinliklerin iklime bağımlılığında azalmaya neden olmaktadır.

CEVAP: A

2. Tarımda makineleşme beraberinde kas gücüne dayalı tarımsal faaliyetlerde çalışan sayısının azalmasına neden olmaktadır. Ekim ve hasat esnasında kullanılan tarım araçları hem süreyi kısaltmakta hem de ürün kayıplarını azaltmaktadır. Sulama ürün çeşidi artışı, ekilebilen arazi artışı verim çeşit ve gelir artışı sağlamaktadır. Nöbetleşe tarım erozyonu azaltır. Tohum, toprak, gübre ve aşılama kalitesinin artması verim ve gelir artışı sağlar.

CEVAP: A

3. Türkiye'de çay Karadeniz doğusunda kıyıda dar bir alanda, Muz ise Akdeniz kıyı kuşağında dar bir alanda üretildiğinden üretim alanlarının sınırlı olması ortak özelliktir. Muz ve çay hasadı elle yapılmaktadır. Bu nedenle hasatta iş gücü gerektirmesi ortak özelliktir. Her mevsim yağış istemesi sadece çay için gereken bir özellik iken iki üründe yeterli olmadığından ithal edilmektedir.

CEVAP: B

4. Arazilerin toplulaştırma yoluyla birleştirilmesi konusunda çalışmaları ile geçmişte tarım dışı kalan arazilerde tekrardan ekim yapılacağından üretimde artış sağlanması, makine kullanımının artması, zaman kayıplarının azalması beklenmektedir. Ayrıca birden fazla miras varisine mülkiyeti ayrılmış olan arazilerin birleşmesi ile mülkiyet yapısı çokludan daha aza inecektir. Ancak toplulaştırma sonucunda işletme sayısı artmaz azalır.

CEVAP: E

5. Türkiye'nin iç kesimlerinde bulunan ovalar iklim bakımından yağışın ve nemin az, kış sıcaklıklarının düşük, kar ve don olaylarının fazla olduğu ovalardır. Kıyı ovaları ise kış ılıkılığı yaşanan, nemin yüksek olduğu ürün çeşidinin ve verimin fazla olduğu ovalar olmaktadır. Kıyı ve iç kesimler arasında iklim bakımından farklar fazladır.

CEVAP: B

6. Türkiye'de makilik alanlar Akdeniz iklimi etkisinde kıl keçisi beslenen alanlarla örtüşmektedir. Karasal iklimin görüldüğü bozkır alanlarında koyun beslenmektedir. Çayırın bulunduğu Kuzeydoğu Anadolu Platoları ve Doğu Karadeniz'de sığır beslenmektedir. Çiçekli bitkiler ve orman alanları arıcılık yapılan alanlarla örtüşmektedir.

CEVAP: B

7. Haritada numaralandırılmış alanlardan I numaralı Bursa, IV numaralı Aydın ve V numaralı Şanlıurfa çevresinde yazlar sıcak ve kurak geçmektedir. Sulama imkânlarının olması ve yaz kuraklığı sayesinde pamuk tarımı yapılmaktadır. Ancak II numaralı Karadeniz ve III numaralı Erzurum çevresinde yazlar serin ve yağışlı olduğundan sulama yapılsa dahi pamuk yetişmez.

CEVAP: C

8. Türkiye'de çeltik (pirinç) tarımı devlet kontrolünde üretilmektedir. Çeltik üretim alanlarının bataklık ve sulak alanlar olmasıyla nedeniyle sıtma hastalığı yaydığından üretim kontrollü gerçekleşmektedir. Akarsu boylarında akarsuların suları kullanılarak tava adı verilen çukur tarlalarda suların doldurulmasıyla ekimi yapılmaktadır.

CEVAP: B

9. Türkiye'de büyükbaş hayvancılık geleneksel otlatma yöntemleri yapıldığında, çayır ve meralara bağlıdır. Çayır ve mera alanları daha sınırlıdır. Küçükbaş türlerinden olan koyun karasal iklimin hâkim olması, bozkır bitki örtüsünün fazla olması ve geniş iç kesim düzlüklerinin bulunması nedeniyle en fazla beslenen hayvan türüdür.

CEVAP: A

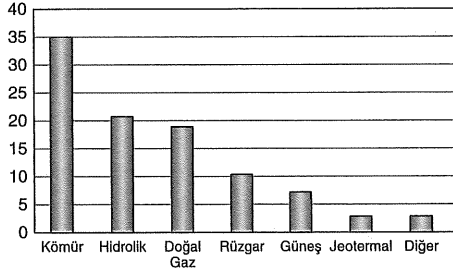
10. İstanbul ve Çanakkale boğazları Karadeniz'den Ege'ye yaşanan üst ve Ege'den Karadeniz'e doğru yaşanan alt akıntının geçiş alanında bulunması, akıntılara bağlı olarak besin maddeleri yönünden zengin olması ve balıkların göç yolunu oluşturması nedeniyle önemli balık avlama sahasını oluşturmaktadır.

1. Türkiye’de linyit çıkarılan önemli yerler; Elbistan (Kahramanmaraş), Soma (Manisa), Tunçbilek, Seyitömer, Tavşanlı (Kütahya), Çan (Çanakkale), Yatağan (Muğla), Çeltik (Amasya), Nallıhan, Çayırhan (Ankara), Dodurga (Çorum) ve Aşkale (Erzurum) şeklinde sıralanabilir. Ancak linyit çıkarımı yapılan her yörede termik santral kurulmamıştır.

Buna göre aşağıdaki yerlerden hangisinde linyitle işletilen bir termik santral bulunmamaktadır?

- A) Tunçbilek B) Soma C) Yatağan
D) Elbistan E) Aşkale

2. Aşağıda Türkiye’nin 2024 yılı elektrik enerjisi üretiminde doğal kaynakların kullanım oranı verilmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi yalnızca yukarıdaki grafikten çıkarılacak bilgilerden biridir?

- A) Türkiye enerji üretiminde büyük oranda dışa bağımlı bir ülkedir.
B) Yenilenebilir enerji kaynakları içinde en büyük pay rüzgâra aittir.
C) Elektrik enerjisi üretiminde fosil yakıtların payı yarıdan fazladır.
D) Yenilenebilir enerji kaynaklarının elektrik üretimindeki payı her geçen gün artmaktadır.
E) İklim koşullarına bağlılık elektrik üretiminde dalgalanmalara neden olmaktadır.

3. Türkiye, bu madenin üretiminde dünyada çok önemli bir paya sahiptir. Günümüzde yaygın bir kullanım alanı olan maden cam, seramik, deterjan, kimya ve ilaç sanayisi gibi pek çok alanda kullanılır. Dünya rezervi, yaklaşık 1,3 milyar tondur. Türkiye, 953 milyon ton bor rezervi ile dünyada %72,8; ham ihracatında ise %95’in üzerinde bir paya sahiptir.

Aşağıdakilerden hangisi yukarıda sözü edilen madenin Türkiye’deki rezerv alanlarından biri değildir?

- A) Eskişehir (Kırka) B) Balıkesir (Bigadiç)
C) Antalya (Akseki) D) Bursa (Kemalpaşa)
E) Kütahya (Emet)

4. Elektrik iletme özelliği bulunan ve yumuşak bir metal olan bakır, elektrik-elektronik ve makine sanayilerinin ham maddesidir. Bunun yanı sıra ilk çağlardan itibaren Anadolu’da mutfak ve süs eşyası yapımında da kullanılmıştır.

Yukarıda özellikleri verilen madenin çıkarım alanları arasında aşağıdakilerden hangisi yer almaz?

- A) Ergani B) Küre C) Murgul
D) Akseki E) Çayeli

5. Türkiye’nin III. jeolojik zamanda oluşan arazileri yaygın olduğundan bu zamanda bulunan bitki kalıntılarının kömürleşmesiyle oluşan linyit yatakları rezervi fazladır.

Aşağıdakilerden hangisi linyit kömüründen elektrik enerjisi üreten bir termik santral değildir?

- A) Afşin-Elbistan B) Efeler
C) Çayırhan D) Yatağan
E) Çan

6. Türkiye'deki büyük doğal gaz çevrim santralleri (DGÇS) Marmara Bölgesi'nde kurulmuştur. Bu durum üzerinde enerji ihtiyacının bölgede fazla olması, doğal gazın batı hattıyla bu bölgeye yoğunlaşması, depolama tesislerinin kurulması ve bölgede doğal gaz çıkarımı yapılması etkili olmuştur.

Buna göre, bölgedeki doğal gaz çevrim santralleri arasında aşağıdakilerden hangisi yer almaz?

- A) Ambarlı DGÇS B) Bandırma DGÇS
C) Ovaakça DGÇS D) Hamitabat DGÇS
E) Aliağa DGÇS

7. Jeotermal suların olduğu yerlerin tamamında elektrik üretimi yoktur. Yer altından gelen suların belli bir derece üzerinde olması ile elektrik üretimi yapılabilir.

Aşağıdaki illerden hangisinde sıcak su kaynakları olması ile birlikte elektrik üretimi de yapılmaktadır?

- A) Bursa B) Ankara C) Denizli
D) Samsun E) Yalova

8. "Güneşlenme süresi Türkiye'de güneyden kuzeye doğru azalmaktadır."

Bu ifadeyi kullanan bir kişi aşağıdaki illerden hangisinde güneş enerji santrali olduğunu söyleyemez?

- A) Konya B) Bartın C) Kayseri
D) Şanlıurfa E) Mersin

9. • Tungsten olarak bilinir. Uludağ'da yatakları bulunur.
• Amyant olarak bilinir. Yanmazlık özelliği vardır.
• İnci taşı anlamına gelen perle sözünden adını almıştır. İnşaat başta olmak üzere kullanılır.
• Topuk taşı olarak bilinir. Volkanik kökenli bu maden tarım ve inşaat sektöründe kullanılır.

Yukarıda özellikleri verilen madenler arasında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Pomza Taşı B) Perlit C) Feldspat
D) Asbest E) Volfram

10. Türkiye'nin rezerv ve üretiminde ön sıralarda olduğu madenlerden biridir. Boya, plastik üretimi, cam sanayi gibi alanlarda fazlaca kullanılır. Aydın, Manisa, Kütahya, Yozgat, Kırşehir ve Artvin'de yatakları bulunur.

Yukarıda özellikleri verilen maden aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Krom B) Feldspat C) Fosfat
D) Boksit E) Manganez

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
I

1. III. Jeolojik Zaman'da oluşmuş ve taş kömürüne göre daha düşük kalorili bir madendir. Türkiye, linyit yatakları bakımından oldukça zengindir. Türkiye'de üretilen linyitin yarısından fazlası termik santrallerde, geriye kalan kısmı ise konutların ısıtılmasında ve sanayide kullanılmaktadır. Soma (Manisa), Seyitömer ve Tunçbilek (Kütahya), Yatağan, Yeniköy ve Kemerköy (Muğla), Afşin-Elbistan (Kahramanmaraş), Çayırhan (Ankara) ve Orhanlı (Bursa) linyitle çalışan önemli termik santraller arasında yer almaktadır. Aşkale'de linyit çıkarılsa da termik santral bulunmamaktadır.

CEVAP: E

2. Türkiye enerji üretiminde büyük oranda dışa bağımlı bir ülkedir. Ancak bu bilgi yalnızca grafikten yararlanılarak çıkmaz. Yenilenebilir enerji kaynakları içinde en büyük pay rüzgâra değil hidroelektrik enerjiye aittir. Elektrik enerjisi üretiminde fosil yakıtların payı yarısından fazladır. Fosil yakıtlar olan kömür ve doğalgazın oranlarının toplamı %54'ün üzerindedir. Bu bilgi grafikten çıkarılabilmektedir. Yenilenebilir enerji kaynaklarının elektrik üretimindeki payı her geçen gün artmaktadır. Bu bilgi doğrudur ama grafik enerji üretimin yıllara göre dağılımını göstermemektedir. İklim koşullarına bağlılık özellikle yenilenebilir enerji kaynaklarından elektrik üretiminde dalgalanmalara neden olmaktadır. Ancak bu bilgi de grafikten çıkmaz.

CEVAP: C

3. Türkiye, bor üretiminde dünyada çok önemli bir paya sahiptir. Bor mineralinin günümüzde yaygın bir kullanım alanı vardır. Cam, seramik, deterjan, kimya ve ilaç sanayisi gibi pek çok alanda kullanılır. Başlıca bor yatakları; Eskişehir (Kırka), Balıkesir (Bigadiç), Bursa (Kemalpaşa), Kütahya (Emet) yörelerinde bulunur. Buralardan elde edilen borların bir bölümü Balıkesir ve Eskişehir'deki fabrikalarda işlenir. Dünya bor rezervi, yaklaşık 1,3 milyar tondur. Türkiye, 953 milyon ton bor rezervi ile dünyada %72,8; ham bor ihracatında ise %95'in üzerinde bir paya sahiptir. Antalya (Akseki)'da ise boksit madeni bulunmaktadır.

CEVAP: C

4. İyi bir iletken olduğundan kablo tel yapımında kullanılan ve Anadolu'da düşük erime derecesi sayesinde eski dönemlerden beri kullanılan maden bakırdır. Türkiye'deki başlıca demir yatakları Ergani (Diyarbakır), Murgul (Artvin), Çayeli (Rize) ve Küre Dağları'dır (Kastamonu). Akseki Antalya'da olup Seydişehir Havzası ile birlikte boksit yataklarının olduğu alanlardır.

CEVAP: D

5. Türkiye'nin en büyük linyit santrali Kahramanmaraş'ta bulunan Afşin - Elbistan termik santralidir. Ankara'daki Çayırhan, Muğla'daki Yatağan (Gökova) ve Çanakkale'deki Çan santralleri linyit kömürüne bağlı elektrik üretilen yerlerdir. Aydın Efeler ise jeotermal santraldir. Aydın ve Denizli'de verilen santraller jeotermale bağlıdır.

CEVAP: B

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
İ

6. Seçeneklerde verilen doğal gazla çalışan termik santrallerden elektrik üretilmektedir. Bu santrallerden Ambarlı İstanbul'da, Bandırma Balıkesir'de, Ovaakça Bursa'da ve Hamitabat Kırklareli'nde yani Marmara Bölgesi'nde bulunmaktadır. Ancak Aliağa DGÇS İzmir'in Aliağa ilçesinde Aliağa petrol rafinerisi içinde yer almaktadır.

CEVAP: E

7. Seçeneklerde verilen illerin tamamında fay hatlarına bağlı sıcak su kaynakları bulunur. Bursa ve Yalova çevresi kaplıcaları ile ünlüdür. Samsun'da havza kaplıcaları bulunur. Ankara'da Kızılcahamam hem kaplıcaların hem de kentsel ısıtmanın fay kaynaklarına bağlı odluğu yerlerdendir. Ancak bu illerden Denizli dışındakilerde elektrik üretimi yoktur. En büyük jeotermal santraller Denizli'de bulunur.

CEVAP: C

8. Türkiye'de güneşlenme süresi ve buna bağlı enerji üretimi için gerekli güneş radyasyonu enleme bağlı olarak güneyden kuzeye doğru gidildikçe azalmaktadır. Seçeneklerde verilen illerden ilk güneş üretimi Şanlıurfa'da başlamıştır. Günümüzde ilk kule tipi güneş enerji santrali Mersin'de, en büyük güneş tarlası Konya'da (Karapınar Güneş enerji santrali) kurulmuştur. Konya'dan sonra üretimde ikinci sırada Kayseri gelmektedir. Ancak Karadeniz ikliminde olan Bartın'da güneş enerjisinden elektrik üretimi yoktur.

CEVAP: B

9. Tungsten adı verilen madenin diğer adı Volfram'dır. Bursa Uludağ'da bulunur, rezervi azdır.

Perle adı verilen inci taşı perlit madenidir. Sıva yapımından dolayı inşaat sektöründe yoğun kullanılır. Amyant adı verilen ve yanmazlık özelliği olan madenin diğer adı asbesttir. Kanserojen özelliği nedeniyle kullanımı sınırlıdır. Topuk taşı olarak bilinen ve inşaatta briket yapımında kullanılan maden pomza Taşı'dır. Feldspat Türkiye'de rezervi fazla olan boya sanayisi başta olmak üzere kullanılan önemli bir maddedir.

CEVAP: C

10. Feldspat, Türkiye'nin Dünya rezervleri içinde ilk 5 ülkeden biri olduğu madendir. Üretiminde Türkiye birinci sıradadır. Önemli bir ihraç ürünüdür. Boya, plastik, kaynak ve cam sektörlerinde kullanılmaktadır. Ülkemizdeki başlıca feldspat yatakları Çine (Aydın), Demirci (Manisa), Simav (Kütahya), Milas (Muğla) Kırşehir, Yozgat ve Artvin ile Ardahan yöresindedir. Krom paslanmazlık, Mangan çeliğe sertlik verir. Boksit alüminyum, Fosfat gübre ham maddesidir.

CEVAP: B

1. Enerji üretiminde kullanılan kaynağın türü enerjinin kesintisiz üretilip üretilmemesinde belirleyici rol oynamaktadır. Fosil kaynaklardan üretim yapan tesislerde enerji üretimi süreklilik göstermektedir.

Aşağıda verilen enerji üretim merkezlerinden hangisi bu duruma uygundur?

- A) Su gözü B) Yusufeli C) Keban
D) Suat Uğurlu E) Kesik köprü

2. Türkiye'de madenlerin coğrafi dağılışı üzerinde araştırma yapan bir kişi bazı madenlerin birden fazla havzaya yayıldığını bazı madenlerin ise sadece bir havza ile sınırlı kaldığını gözlemlemiştir.

Aşağıdaki madenlerden hangisi Türkiye'de sadece bir havzada bulunmaktadır?

- A) Altın B) Trona C) Barit
D) Krom E) Demir

3. • Yanmazlık özelliğine sahip maden
• Paslanmazlık özelliği olan maden
• Petrol ve doğal gaz sondajlarında kullanılan basıncı artıran maden
• Bağcılıkta ve bahçe tarımında kullanılan maden

Yukarıda verilen bilgilerle aşağıdaki madenler eşleştirildiğinde hangisine ait bilgi verilmediği söylenebilir?

- A) Asbest B) Krom C) Barit
D) Kükürt E) Boksit

4. Küresel iklim değişimlerinin yansımalarından biri de küresel ısınmadır. Özellikle termik santrallerde fosil yakıt kullanımı karbon salınımını artırarak küresel ısınmaya katkı sunmaktadır.

Türkiye'de aşağıdaki enerji kaynaklarından hangisine olan yatırımın artması karbon salınımını artırmaz?

- A) Maden kömürü B) Jeotermal enerji
C) Doğal gaz D) Linyit kömürü
E) Asfaltit

5. Türkiye'nin jeolojik olarak genç oluşumlu bir ülke olması nedeniyle linyit yatakları oldukça yaygındır. Isıl değeri düşük olmasına rağmen rezervinin fazla olması nedeniyle birçok ilde kurulan termik santral-lerde elektrik üretiminde kullanılmaktadır.

Aşağıdaki illerden hangisinde bu enerji kaynağı ile çalışan santraller bulunmaz?

- A) Ankara B) Çanakkale C) Manisa
D) Şırnak E) Kütahya

Y
A
R
G
I

Y
A
Y
I
N
E
V
İ

6. Pomza Taşı, boşluklu, süngerimsi, volkanik olaylar neticesinde oluşmuş, fiziksel ve kimyasal etkenlere karşı dayanıklı, gözenekli camsı volkanik bir kayadır.

Buna göre, aşağıdaki illerden hangisinde bu kayacın yataklarına rastlanılmaz?

- A) Van B) Nevşehir C) Kayseri
D) Ağrı E) Antalya

7. Önemli maden olan bor, III. jeolojik zamandaki göllerde tortulanma ile oluşan madendir. Dünya bor rezervlerinin %80'i Türkiye'de bulunmaktadır. 250'den fazla kullanım alanı olan bor, Bursa, Balıkesir, Kütahya ve Eskişehir'de yatakları bulunan madendir.

Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de bor madeninin çıkarıldığı alanlardan biri değildir?

- A) Seyitgazi B) Susurluk C) Emet
D) Kestelek E) Bozüyük

8. • Hazar havzası doğal gazını Türkiye üzerinden transit geçerek Avrupa'ya ulaştıran projedir.
• Irak'tan başlayan petrol hattı, Adana Ceyhan limanına gelmektedir.
• Hazar havzası petrolerini Adana'ya taşınmaktadır.
• Rusya'nın Djugba kenti ile Samsun arasında deniz altından gelen doğal gaz hattıdır.

Yukarıdaki petrol ve doğal gaz hatları aşağıdaki ile eşleştirildiğinde hangisi dışarıda kalır?

- A) Kerkük Yumurtalık Boru Hattı
B) Bakü - Tiflis - Ceyhan Boru Hattı
C) TANAP Boru hattı
D) Türk Akım Doğal Gaz Boru Hattı
E) Mavi Akım Doğal Gaz Boru Hattı

9. Türkiye'de bulunan madenlerin rezervler alanlarını tablodaki yerlerine doldurmalarını isteyen bir coğrafya öğretmeni tablodaki bir satırda yanlışlık olduğu fark etmiştir.

Maden	Rezerv Alanı
Volfram (Tungsten)	Bursa Uludağ
Kurşun - Çinko	Elazığ Keban
Trona	Yozgat Sorgun
Barit	Antalya Alanya
Bakır	Kastamonu Küre

Tablodaki yanlışlık olan yere aşağıdaki yerlerden hangisinin getirilmesi gerekmektedir?

- A) Mardin Mazıdağ B) Ankara Beypazarı
C) Rize Çayeli D) Eskişehir Sivrihisar
E) Bursa Mustafa Kemal Paşa

10. • Türkiye'de en çok tüketilen madenlerden biridir.
• Rezervi bakımından en zengin yataklar, Sivas ve Malatya'da bulunur.
• Ereğli (Zonguldak), Karabük ve İskenderun'da işlenmektedir.

Yukarıda genel özellikleri verilen maden aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bakır B) Demir C) Krom
D) Altın E) Boksit

1. Seçeneklerde verilen enerji üretim merkezlerinden Yusufeli Çoruh Nehri üzerinde, Keban Fırat Nehri üzerinde, Suat Uğurlu Yeşilırmak, Kesikköprü Kızılırmak üzerinde kurulu olan hidroelektrik santralleridir. Hidroelektrik yenilenebilir enerji kaynağı olmakla birlikte iklimde meydana gelen değişimlerden etkilendiğinden üretim değişkenlik gösterir. Ancak Adana'da bulunan Su gözü santrali taş kömürü ile çalışan enerji santrali olduğundan üretim değişkenlik göstermez.

CEVAP: A

2. Türkiye'de altın rezervleri oldukça az olmasına rağmen altın yatakları oldukça dağınıktır. Ege başta olmak üzere Orta Anadolu, Doğu Anadolu ve Karadeniz'de yatakları bulunur. Barit Akdeniz'de Alanya'da göller bölgesinde ve Kahramanmaraş'ta bulunur. Krom Muğla, Eskişehir, Kayseri, Elazığ, Bayburt, Erzincan - Erzurum çevresinde yaygındır. Demir başta Sivas, Malatya olmak üzere Adana, Kırıkkale çevresinde bulunur. Ancak Trona sadece Ankara'da bulunan madendir.

CEVAP: B

3. • Yanmazlık özelliğine sahip maden: Asbest
• Paslanmazlık özelliği olan maden: Krom
• Petrol ve doğal gaz sondajlarında kullanılan basıncı artıran maden: Barit
• Bağcılıkta ve bahçe tarımında kullanılan maden: Kükürttür.

Alüminyumun ham maddesi olan boksit madenine ait herhangi bir bilgi verilmemiştir.

CEVAP: E

4. Yenilenemeyen yani fosil enerji kaynaklarının enerji üretimi esnasında karbondioksit salımı yaptıkları için küresel ısınmayı artırdıkları bilinmektedir. Taş kömürü (maden kömürü), linyit kömürü, petrol, doğal gaz ve asfaltit adı verilen kaynaklar fosil kaynaklar olduklarından karbon yaymaktadır. Ancak jeotermal enerji yenilenebilir enerji kaynaklarından biridir. Enerji üretimi esnasında su kendiliğinden sıcak çıktığı için karbon üretimi yapılmaz.

CEVAP: B

5. Türkiye'nin en büyük linyit santralleri Kahramanmaraş Afşin ve Elbistan'da bulunur. Manisa Soma, Ankara Çayırhan, Çanakkale Çan, Kütahya Tavşanlı, Tunçbilek ve Seyitömer ile Muğla Gökova'da (Yatağan) linyit santralleri bulunur. Şırnak Silopi'de linyit değil katı petrol olarak bilinen ve tek elektrik santrali burada kurulmuş olan asfaltit adı verilen yer altı kaynağı bulunur.

CEVAP: D

Y
A
R
G
I

Y
A
Y
I
N
E
V
I

6. Pomza taşı volkanik soğuma ile oluşmaktadır. Bu endüstriyel ham madde inşaat ve tarım sektörlerinde kullanılmaktadır. Yatakları volkanik araziler olan Doğu Anadolu ve Orta Anadolu'da bulunmaktadır. Van, Ağrı, Nevşehir ve Kayseri gibi volkanik dağların etrafında yaygındır. Ancak Antalya'da volkanik değil karstik araziler bulunduğundan Antalya'da Pomza taşı bulunmaz.

CEVAP: E

7. Türkiye'de bor yatakları sadece 4 ildeki arazilerde bulunmaktadır. Bursa Mustafa Kemal Paşa ve Keştelek, Balıkesir Susurluk ve Bigadiç, Kütahya Emet ve Eskişehir Seyitgazi çıkarım alanları yapılan yerlerdir. Bilecik Bozüyük'te bor yatakları yoktur. Bozüyük seramik sanayisinin geliştiği bir yerdir.

CEVAP: E

8. Hazar havzası doğal gazını Türkiye üzerinden transit geçerek Avrupa'ya ulaştıran proje TANAP'tır. Irak'tan başlayan petrol hattı, Adana Ceyhan limanına gelen boru hattı Kerkük Yumurtalık'tır. Hazar havzası petrollerini Adana'ya taşıyan boru hattı Bakü - Tiflis - Ceyhan Boru Hattıdır. Rusya'nın Dju-gba kenti ile Samsun arasında deniz altından gelen doğal gaz hattı Mavi Akım'dır. Türk Akım Doğal Gaz Boru Hattı Rus gazını Avrupa'ya ileten projedir.

CEVAP: D

9. Volfram (Tungsten) madeni Bursa Uludağ'da bulunmaktadır yeri tabloda doğrudur. Kurşun - Çinko Elazığ Keban'da bulunmaktadır yeri tabloda doğrudur. Barit Antalya Alanya'da bulunmaktadır yeri tabloda doğrudur. Bakır Kastamonu Küre'de bulunmaktadır yeri tabloda doğrudur. Ancak Trona (soda Külü) Yozgat Sorgun'da değil Ankara Beypazarı'ndadır. Yozgat Sorgun'da Uranyum bulunmaktadır.

CEVAP: B

10. Demir çelik sanayisinin temel ham maddesi olan ve ülkemizde en çok tüketilen madenlerden biri demir-dur. Demir rezervi bakımından en zengin yataklar, Sivas ve Malatya illerinde bulunmaktadır. Divriği, Hasançelebi ve Hekimhan, bu illerde demir yataklarının bulunduğu başlıca yerlerdir. Diğer önemli demir yatakları Niğde, Bingöl ve Kesikköprü'dedir (Ankara). Bu yerlerden çıkarılan demir Ereğli (Zonguldak), Karabük ve İskenderun demir çelik fabrikalarında işlenmektedir.

CEVAP: B

1. I. Cam, seramik, temizlik ve uzay sanayilerinde, roket, uzay mekiği ve jet yakıtı üretiminde önemli bir yere sahip olan bor minerallerinin dünyadaki toplam rezervinin %72 kadarı Türkiye'dedir.
- II. Türkiye'de çıkartılan demir, Karabük, Ereğli ve İskenderun Demir-Çelik fabrikalarında işlenmektedir.
- III. Alüminyum sanayisinin ham maddesi olan boksit, Bandırma (Balıkesir) alüminyum tesislerinde işlenmektedir. Bu madenin ülkemizdeki rezervi ise 87 milyon ton kadardır.
- IV. Sertlik derecesi yüksek ve paslanmaya karşı dayanıklı olan krom paslanmaz çelik yapımında kullanılır.

Türkiye'de rezervi bulunan ve çıkarımı yapılan madenlerle ilgili yukarıda verilen bilgilerden hangileri yanlıştır?

- A) Yalnız III B) I ve III C) II ve IV
D) I, II ve III E) II, III ve IV

2. I. İşlenebilen maden miktarının fazla olması
- II. İklimin ılıman olması
- III. Erişim maliyetinin düşük olması
- IV. Su kaynakların yakın olması

Türkiye'de bir maden ocağının işletilebilmesi için hangileri daha öncelikli koşuldur?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

3. I. Bakü - Tiflis - Ceyhan
- II. Mavi Akım
- III. Türk Akımı
- IV. Batman - Dörtyol

Yukarıda verilen boru hatlarından hangileriyle petrol taşımacılığı yapılmaktadır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) I ve IV E) III ve IV

4. Türkiye maden çeşitliliği bakımından dünyada 11. sırada yer almakla birlikte bu madenlerin rezerv ve tenör durumu her madenin işletmeye açılmasına imkân vermemektedir. Madenlerin işletmeye açılması için o madenin ekonomik bakımdan verimli olması gerekir.

- I. Volfram
II. Zımpara Taşı
III. Bakır
IV. Fosfat

Yukarıda verilen madenlerden hangileri bu duruma daha az uygundur?

- A) I ve II B) II ve III C) I ve IV
D) II ve IV E) III ve IV

5. I. Su Gözü Termik Santrali
- II. Tavşanlı Termik Santrali
- III. Kızıldere Termik Santrali

Yukarıda verilen termik santrallerde kullanılan enerji kaynakları hangi seçenekte doğru verilmiştir?

	I	II	III
A)	Linyit	Hidrolik	Jeotermal
B)	Jeotermal	Linyit	Taş kömürü
C)	Taş kömürü	Linyit	Jeotermal
D)	Linyit	Jeotermal	Taş kömürü
E)	Taş kömürü	Jeotermal	Hidrolik

6. Dünya'da en büyük Trona üretim bölgesi ABD'de Wyoming Eyaleti'nin Green River havzasındadır. Türkiye ABD'den sonra ikinci büyük fosil Trona yataklarına sahiptir. Trona, tabiatla doğal olarak bulunan soda minerallerinden en yaygın olanıdır.

- I. Beypazarı
- II. Sorgun
- III. Kahramankazan
- IV. Guleman

Yukarıda verilen sahalardan hangisinde bu madenin bilinen yatakları bulunmaktadır?

- A) I ve II B) I ve III C) I ve IV
D) II ve IV E) III ve IV

7. Türkiye'nin yüzer LNG (Doğal Gaz) üretim tesisi FSRU (Floating Storage and Regasification Unit) yani (Yüzer Depolama ve Yeniden Gazlaştırma Ünitesi) gemilerinin getirdiği gazı şebekeye veren tesislerdir.

- I. Saros
- II. Dört Yol
- III. İzmir
- IV. Samsun

Yukarıdaki yerlerden hangisinde FSRU gemilerinin yanaşması ve gazı aktarması için liman bulunmaktadır?

- A) Yalnız IV B) I ve II C) I ve III
D) II ve IV E) I, II ve III

8. I. Çanakkale Babadere
II. Denizli Kızıldere
III. Aydın Germencik
IV. Mersin Akkuyu

Yukarıda verilen enerji üretim merkezlerinden hangilerinde kullanılan enerji kaynağı jeotermal değildir?

- A) Yalnız IV B) I ve II C) I ve IV
D) II ve III E) III ve IV

9. Türkiye'nin debisi en yüksek akarsuyu olan Fırat Nehri üzerinde birçok baraj kurularak enerji üretimi yapılmaktadır.

Bu akarsu üzerinde,

- I. Birecik
- II. Karakaya
- III. Altınkaya
- IV. Kralkızı

santrallerinden hangileri yer almaktadır?

- A) I ve II B) I ve III C) I ve IV
D) II ve IV E) III ve IV

10. I. Türkiye'deki rezervleri Alanya ve Gazipaşa (Antalya), Elbistan (Kahramanmaraş), Çanakkale, Eskişehir, Giresun ve Muş'ta bulunmaktadır.

II. %85-90'ı sondaj sektöründe kullanılmaktadır. Ayrıca çeşitli boya, cam ve lastik sanayisinde de kullanılır.

III. Türkiye'nin madencilik ürünleri ihracatının yaklaşık yarısını karşılamaktadır.

Yukarıda verilen bilgilerden hangileri barit madenin özellikleri arasında sayılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

1. Alüminyum sanayisinin ham maddesi olan boksit, Seydişehir (Konya) alüminyum tesislerinde işlenmektedir. Bu madenin ülkemizdeki rezervi ise 87 milyon ton kadardır. Balıkesir Bandırma'da bor işletmeleri bulunur. Bor, Krom ve Demir madeni ile ilgili verilen bilgiler doğrudur.

CEVAP: A

2. Bir maden ocağının işletmeye açılmasından önce bir takım fizibilite çalışmaları yapılır. Bu çalışmalar içinde öncelikli olan madenin çıkarılması için gerekli olan paranın madenden elde edilecek gelirden az olması gerekir. Bu nedenle işlenebilir maden kısmı yani tenörün yüksek olması gerekir. Ayrıca madenin bulunduğu derinliğin çok fazla olması durumunda erişim güç ve maliyetli olacağından dikkate alınan ikinci husustur. Bulunduğu bölgedeki iklim ve su kaynaklarının yakınlığı ön koşul değildir.

CEVAP: B

3. Bakü - Tiflis - Ceyhan boru hattı Hazar Havzası'ndaki petrolün Türkiye'ye geldiği ve Adana Ceyhan limanı ile ihraç edildiği bir hattır. Batman - Dört Yol hattı Batman Raman Bölgesi'ndeki petrolün Hatay'a bağlandığı iç boru hattıdır. Ancak Mavi akım ve Türk akımı hatları petrol değil doğal gaz boru hatlarıdır. Mavi akım Rus gazını Türkiye'ye, Türk akımı Rus gazını Avrupa'ya gönderir.

CEVAP: D

4. Türkiye maden rezervlerine bakıldığında volfram (Tungsten) adı verilen ve elektronik sanayinde kullanılan madenin rezervinin az olduğu görülür. Bursa Uludağ'da bulunan bu madenin işletme tesisi rezerv azlığından kapatılmıştır. Benzer bir durum Mardin Mazıdağı'nda bulunan fosfat içinde yaşanmaktadır. Rezervi az olan ve gübre yapımında kullanılan fosfatın tesisleri zaman zaman kapanmaktadır.

CEVAP: C

5. Adana'da bulunan su gözü termik santrali taş kömürü yakılarak elektrik elde edilen santraldir. Adana'nın yumurtalık ilçesinde kıyıda kurulan bu santralin enerji kaynağı olan taş kömürü limana ithal edilerek gelmektedir. Tavşanlı santrali Kütahya'da bulunan ve linyit kömürü ile çalışan santraldir. Kızıldere termik santrali Denizli Sarayköy bölgesinde bulunan jeotermal santraldir.

CEVAP: C

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
I

6. Trona (Soda Külü) cam yapımında kullanılan nadir bir madendir. İlk olarak kömür sondajları esnasında tesadüfen Ankara Beypazarı'nda bulunmuştur. Daha sonra Ankara Kahramankazan ve Sincan ilçesindeki alanlarda yatakları bulunmuştur. Kahramankazan ilçesinde işleyen tesisi bulunur. Yozgat Sorgun'da Uranyum, Elazığ Guleman'da krom yatakları bulunmaktadır.

CEVAP: B

7. Türkiye'nin 2025 yılı itibarıyla kurulu üç adet FSRU gemi limanı bulunmaktadır. Bunlardan ilki İzmir'de kurulmuştur. Daha sonra Dört Yol'da (Hatay) ve en son Çanakkale Keşan ilçesi Saros Körfezi'nde Saros limanı olarak kurulmuştur. Samsun limanında böyle bir özellik yoktur.

CEVAP: E

8. Seçeneklerde verilen merkezlerden Çanakkale Badere, Denizli Kızıldere ve Aydın Germencik bölgeleri jeotermal enerjiye bağlı üretim yapan santrallerin olduğu alanlardır. Ancak mersin Akkuyu santrali jeotermal değil nükleer enerji ile elektrik üretimi yapacak olan tesistir. Jeotermal enerjiye bağlı elektrik üretimi Ege ve Marmara'da bulunmaktadır.

CEVAP: A

9. Öncüllerde verilen hidroelektrik santrallerden Birecik Şanlıurfa'da Karakaya ise Diyarbakır'da Fırat Nehri üzerinde kurulu olan santrallerdir. Altınkaya Kızılırmak üzerinde Samsun'da bulunmaktadır. Kralkızı ise Dicle Nehri üzerinde Diyarbakır'da bulunmaktadır. Yine Fırat Nehri üzerinde Keban ve Atatürk Barajları ile elektrik üretimi yapılmaktadır.

CEVAP: A

10. Baritin %85-90'ı sondaj sektöründe kullanılmaktadır. Bu madenin diğer kullanım alanları; çeşitli boyaların yapımı, cam sanayisi, lastik sanayisi, seramik sanayisinde seramik cilası, X ışınlarını zararsız hâle getirme özelliğinden dolayı röntgen çekimleri, nötronları engelleme özelliğinden dolayı atom reaktörleri şeklinde sıralanabilir. Türkiye, yaklaşık 35 milyon tonluk barit rezervi ile dünyadaki toplam rezervin yaklaşık %3'ünü elinde bulundurmaktadır. Ülkemizde barit madeni; Alanya ve Gazipaşa (Antalya), Elbistan (Kahramanmaraş), Çanakkale, Eskişehir, Giresun ve Muş'ta bulunmaktadır. Türkiye'nin madencilik ürünleri ihracatının yaklaşık yarısını karşılayan maden mermerdir.

CEVAP: D

1. Türkiye'de artan enerji ihtiyacını karşılamak adına hem fosil yakıtlar hem de yenilenebilir enerji kaynaklarından üretilen enerji miktarı her geçen gün artış göstermektedir. Ancak doğal koşullara bağlılık bazı enerji kaynaklarının üretiminde dalgalanmalara yol açmaktadır.

- I. Hidroelektrik
- II. Rüzgâr
- III. Kömür
- IV. Doğalgaz

Buna göre sözü edilen enerji kaynaklarına yukarıdakilerden hangileri örnek olarak gösterilebilir?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

2. Türkiye, enerji kaynaklarından biri olan linyit bakımından oldukça zengindir. Türkiye'de toplam linyit rezervi 18,98 milyar tondur. Buna rağmen linyit ihracatı istenilen seviyede değildir.

Bu durumun nedenleri arasında

- I. Linyiti rezervlerinin işletilmemesi
- II. Linyitin termik santrallerde kullanılması
- III. Linyitin kalitesinin (kalori değerinin) düşük olması

faktörlerinden hangileri sıralanabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) I ve III

3. Bakır madeni kıta sınırlarındaki sıkışma bölgelerinde oluşan bir madendir. Türkiye'deki yatakları Avrasya, Afrika ve Anadolu plakalarının temas alanlarında bulunmaktadır.

Bu madenin yatakları arasında,

- I. Rize Madenköy
- II. Bursa Mustafa Kemal Paşa
- III. Diyarbakır Ergani
- IV. Antalya Akseki

Havzalarından hangileri bulunmaktadır?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

4. Türkiye'de akarsuların kaynaklarını yüksek alanlardan almaları sayesinde hidrolik enerji potansiyelleri yüksektir. Bu akarsular üzerinde inşa edilen biriktirmeli hidroelektrik santraller ile elektrik üretimi yapılmaktadır.

- I. Karakaya
- II. Altinkaya
- III. Demirköprü
- IV. Sarıyar

Hidroelektrik santrallerinden hangilerinin üretimi diğerlerinden fazladır?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

5. Türkiye'nin ihtiyaç duyduğu petrolün %10'u kendi topraklarında açılan petrol kuyularından çıkarılmaktadır. Bu kuyuların dağılışına bakıldığında Güneydoğu Anadolu başta gelmektedir. Bunun dışında iki bölgede de açılan kuyularla çıkarım yapılmaktadır.

- I. Siirt
- II. Kırklareli
- III. İzmir
- IV. Diyarbakır

Yukarıdaki illerden hangilerinde petrol çıkarımı yapılmamaktadır?

- A) Yalnız II
- B) Yalnız III
- C) I ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
I

6. I. Çatalağzı
II. Germencik
III. Babadere
IV. Elbistan

Yukarıda verilen enerji üretim merkezlerinden hangilerinde sıcak su kaynakları ile elektrik üretimi yapılmaktadır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

7. Türkiye'de nükleer santrallerin kurulumu ile fosil yakıtların elektrik üretimindeki payı düşecek, enerji çeşitliliği sağlanacak ve enerji arz güvenliği emniyet altına alınmış olacaktır. Enerji arz güvenliğinin sağlanmasının yanı sıra diğer nedenler aşağıdaki şekilde sıralanabilir.

Bunlar;

- I. Çevrenin korunması
II. Enerji tüketimini azaltma
III. Cari açığı kapatma

Yukarıdaki metinde verilen bilgiye göre hangilerinin doğru olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I ve III

8. Türkiye'de üretilen yerli enerji kaynaklarının yakıt olarak kullanıldığı termik santraller enerji kaynaklı cari açığı arttırmazken ithal kömür ve doğalgaz ile işletilen termik santraller cari açığın artmasına neden olmaktadır.

- I. Çatalağzı Termik Santrali
II. Ovaakça Termik Santrali
III. Soma Termik Santrali
IV. İskenderun Termik Santrali

Buna göre yukarıdaki termik santrallerden hangisi cari açığın artmasına neden olmaktadır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

9. Aşağıda Türkiye'deki petrol rafinerileri ve kuruldukları alanların tercih edilme nedenleri verilmiştir.

Rafineri	Kuruluş Nedeni
I. Batman	Ham maddeye yakınlık
II. Orta Anadolu (Kırıkkale)	Ham maddeye yakınlık
III. Aliağa (İzmir)	Tüketim talebi ve limana yakınlık
IV. İpraş (Kocaeli)	Tüketim talebi ve limana yakınlık

Buna göre verilen rafinerilerden hangisinin kuruluş yeri tercihinde etkili olan faktör yanlış verilmiştir?

- A) I ve II B) Yalnız II C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

10. Seramik ve cam sektörünün temel hammaddesi olan feldspatlar Türkiye'de de yaygın olarak bulunmaktadır.

Bu madenin yatakları arasında,

- I. Aydın
II. Manisa
III. Mersin
IV. Edirne

illerinden hangileri bulunmaktadır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

1. Kömür ve doğalgazdan üretilen enerjide doğal koşullara bağılılık çok azdır. Bu enerji kaynakları büyük oranda ithalat yoluyla karşılanır ve yenilenebilir enerji kaynakları gibi iklim koşullarından etkilenmezler. Hidroelektrik enerji ve rüzgâr enerjisi ise doğrudan iklime bağımlı olduğu için iklim şartlarındaki değişimler bu enerji kaynaklarından üretilen elektrik enerjisi miktarını etkilemektedir.

CEVAP: A

2. Türkiye'de işletilen büyük linyit rezervleri Kahramanmaraş (Afşin, Elbistan), Adana (Tufanbeyli), Kütahya (Seyitömer, Tunçbilek), Manisa (Soma) ve Muğla'da (Yatağan) bulunur. Kalori değeri düşük olduğu için dış piyasada çok alıcı bulamayan linyit, termik santrallerde elektrik enerjisi üretmek için kullanıldığı gibi ısınma amaçlı ve sanayide ham madde olarak da kullanılır. Özetle linyit ihracatının az olması linyitin taşkömürüne göre daha kalitesiz bir enerji kaynağı olmasıdır.

CEVAP: C

3. Bakır, kıta sınırlarındaki sıkışma alanlarında oluşan madendir. Arap, Anadolu ve Avrasya levhalarının sınırlarında birikmiştir. Diyarbakır Ergani, Kastamonu Küre, Elazığ Maden, Artvin Murgul ve Rize Madenköy (Çayeli) önemli yataklarının olduğu yerlerdir. Antalya Akseki'de boksit, Bursa Mustafa Kemal Paşa'da Bor yatakları bulunmaktadır.

CEVAP: B

4. Türkiye'nin en büyük hidroelektrik santralleri Fırat Nehri üzerinde kurulmuştur. Bu akarsu üzerinde bulunan Atatürk, Karakaya ve Keban ve Birecik barajları, Dicle üzerinde kurulu olan Ilisu barajı, Kızılırmak üzerinde kurulu olan Altinkaya barajı ve Çoruh Nehri üzerinde kurulu olan Deriner barajı en büyük barajlardır. Sakarya üzerindeki Sarıyar (Hasan Polatkan) ve Gediz üzerindeki Demir köprü barajlarının üretimi daha azdır.

CEVAP: A

5. Türkiye'de çıkarılan petrolün %90'ı güneydoğu Anadolu'dan çıkarılmaktadır. Bunun yanı sıra Siirt ve Diyarbakır'ın Doğu Anadolu'da kalan toprakları ile Trakya'da Kırklareli'nde az miktarda petrol çıkarımı yapılmaktadır. İzmir'de petrol çıkarımı yoktur. Aliğa da bulunan rafineriler dışarıdan gemilerle gelen ham petrolün işlenerek ihraç edildiği bir alandır.

CEVAP: B

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
İ

6. Sıcak su kaynaklarından elektrik üretimi yapılan jeotermal enerji santralleri Aydın Germencik, Denizli Sarayköy (Kızıldere), Manisa Alaşehir ve Çanakkale Tuzla ve Babadere'de bulunmaktadır. Çatalağzı Zonguldak'ta ulunan taş kömürü santrali, Elbistan Kahramanmaraş'ta bulunan linyit santralidir.

CEVAP: C

9. Türkiye'de petrol üretiminin yapıldığı tek yer Batman'dır. Bu nedenle burada rafineri kurulmasında hammaddeye yakınlık etkilidir. Orta Anadolu petrol rafinerisinin kuruluşunda hammadde etkili değildir. Çünkü bölgede petrol çıkarımı yapılmaz. İzmir ve Kocaeli'nde de rafinerinin kurulmasında liman ve bu-
lundukları bölgenin petrol ürünlerine olan talebi etkili olmuştur.

CEVAP: B

7. Türkiye'de nüfusun artması, sanayinin gelişmesi ve ulaşım teknolojilerinin yaygınlaşmasıyla enerjiye durulan ihtiyaç her geçen gün artmaktadır. Nükleer santrallerin devreye girmesi enerji tüketiminin azalmasına ne den olmayacaktır. Türkiye enerji ihtiyacının büyük bölümünü fosil yakıtlardan karşılamak-tadır. Çevreci olmayan bu yakıtlar da çoğunlukla ithalat yoluyla temin edilmektedir. Nükleer santraller bu anlamda çevrenin korunmasına ve cari açığın ka-
panmasına da yardımcı olacaktır.

CEVAP: E

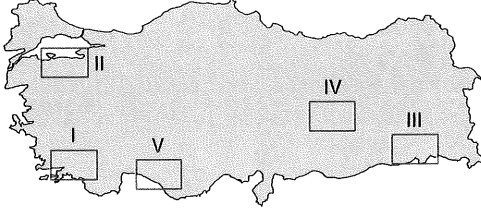
8. Zonguldak'ta bulunan Çatalağzı termik santrali Zon-
guldak'tan çıkarılan taşkömürü ile işletilmektedir. Taşkömürü tedarikçisi Türkiye Taşkömürü Kuru-
mu'dur. Aynı şekilde Soma A ve B termik santralleri de Soma'da çıkan linyit kömürü ile işletilmektedir. İskenderun'da ithal kömür, Bursa Ovaakça 'da ise
ithal doğalgaz ile elektrik enerjisi üretilmektedir. Bu durum enerjide büyük oranda dışa bağımlı olan ülke-
mizin dış ticaret açığının artmasına yol açmaktadır.

CEVAP: D

10. Türkiye'deki başlıca feldspat yatakları Çine (Aydın), Demirci (Manisa), Simav (Kütahya), Milas (Muğla) Kırşehir, Yozgat ve Artvin ile Ardahan yöresindedir. Türkiye'nin feldspat rezervi dünya rezervinin %10'u kadardır.

CEVAP: A

1. Aşağıdaki Türkiye haritasında beş alan numaralarla gösterilmiştir.

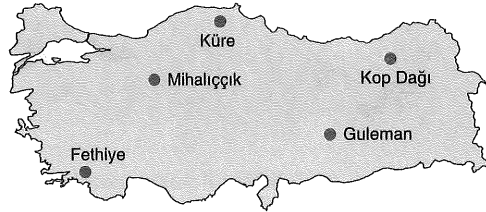

- Mermer ve Bor
- Krom ve Zımpara Taşı
- Barit ve Boksit
- Asfaltit ve Fosfat

Haritadaki numaralanmış alanlar ile yukarıdaki maden ve enerji kaynakları eşleştirildiğinde hangisi yer almaz?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

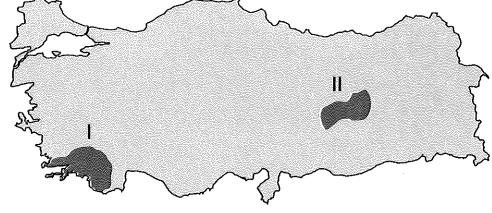
2. Türkiye'de krom madeni rezervi oldukça fazla olup pek çok yörede çıkarılmaktadır.

Yukarıda haritadaki yerlerden hangisinde bu madenin yataklarına rastlanıldığı söylenemez?

- A) Fethiye B) Guleman C) Küre
D) Mihaliççık E) Kop Dağı

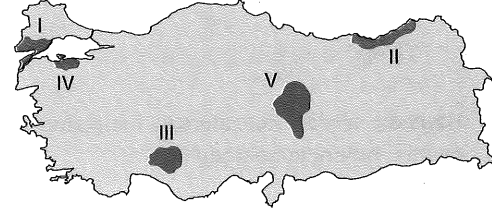
3. Aşağıdaki haritada iki farklı alan taranarak koyu renkle gösterilmiştir.

Aşağıdaki seçeneklerden hangisinde bu alanlarda rezervi olmayan madenler bir arada verilmiştir?

I	II
A) Zımpara Taşı	Demir
B) Mermer	Bakır
C) Krom	Krom
D) Feldspat	Kurşun-Çinko
E) Boksit	Bor

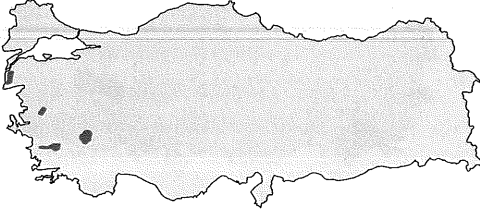
4. Aşağıdaki Türkiye haritasında bazı yerler numaralarla gösterilmiştir.

Haritadaki numaralanmış yerlerden hangisinde boksit yatakları yaygın olarak bulunur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

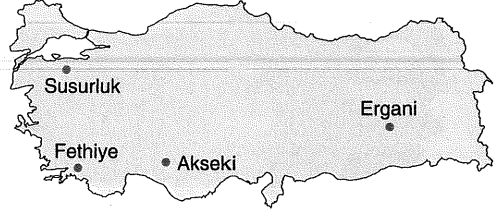
5. Aşağıdaki Türkiye haritasında bir enerji kaynağına bağlı elektrik üretimi yapılan merkezler işaretlenmiştir.

Haritadaki dağılışı dikkate alındığında bu kaynağın aşağıdakilerden hangisi olduğu söylenebilir?

- A) Hidrolik enerji B) Jeotermal enerji
B) Rüzgâr Gücü D) Linyit Kömürü
E) Doğal gaz

7. Aşağıdaki Türkiye haritasında dört merkezin konumu verilmiştir.

Haritada konumları verilen merkezlerle aşağıdaki madenlerin yataklarından hangisi arasında hiçbir ilişki yoktur?

- A) Krom B) Bakır C) Boksit
D) Altın E) Bor

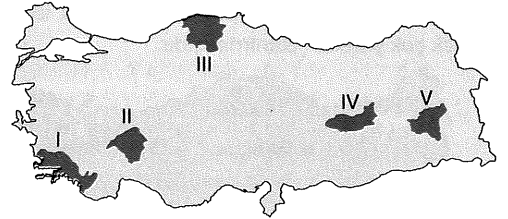
6. Demir cevheri çelik sanayi için oldukça önemli bir maddedir. Bu cevher Türkiye'de belli havzalarda yüksek rezerve sahiptir.

Haritada verilen havzalardan hangisinde demir cevheri bulunmamaktadır?

- A) Divriği Havzası
B) Adana Feke Havzası
C) Hekimhan - Hasançelebi Havzası
D) Kesikköprü Havzası
E) Fethiye - Köyceğiz Havzası

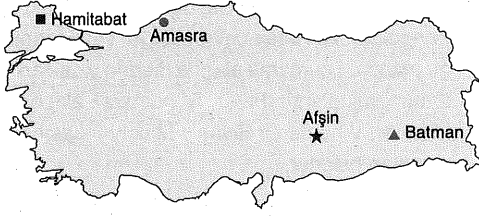
8. Türkiye'de çıkarılan demir, bakır, krom, çinko ve kurşun madenlerinin coğrafi dağılışı göstermek için bir harita oluşturulmuştur. Oluşturulan haritada bu madenlerin tamamının toplandığı bir il dikkat çekmiştir.

Buna göre sözü edilen il yukarıdaki haritada numaralandırılarak gösterilen illerden hangisi olabilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

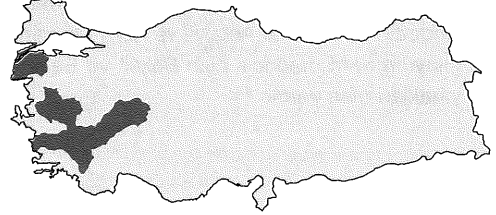
9. Aşağıdaki harita Türkiye'de enerji kaynağı olarak kullanılan bazı madenlerin rezerv alanlarının dağılışını göstermektedir.

Bu haritada aşağıdakilerden hangisinin dağılışı gösterilmemiştir?

- A) Petrol B) Toryum C) Linyit
D) Taş kömürü E) Doğalgaz

10. Denizli, Aydın, Manisa, Çanakkale ve Afyonkarahisar illerinde toplam kırk adet jeotermal elektrik santrali vardır. Aşağıdaki haritada da görüldüğü gibi jeotermal enerji santralleri Batı Anadolu'da yoğunluk göstermektedir.

- I. Jeomorfolojik yapı
II. Jeolojik yapı
III. Klimatolojik yapı
IV. Hidrografik yapı

Bu duruma yukarıdaki faktörlerden hangilerinin yol açtığı söylenebilir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

1. Haritada numaralandırılmış alanlardan II numaralı Güney Marmara Mermer ve Bor yataklarının fazla olduğu bir alandır. I numaralı Muğla Zımpara taşı ve Fethiye Köyceğiz çevresinde Krom yatakları ile bilinir. Asfaltit adı verilen enerji kaynağı ve sınırlı rezervi olan Fosfat III numaralı Mardin - Şırnak çevresindedir. V numaralı Antalya ve Konya arasında alüminyum ham maddesi olan Boksit ve Barit madeni yatakları olan yerdir.

CEVAP: D

4. Alüminyum sanayisinin ham maddesi olan boksit madeni Türkiye'de üç alanda yoğunlaşmıştır. Bunların en önemlisi haritada III numara ile gösterilen Antalya Akseki ve Konya Seydişehir arasındaki alandır. Zonguldak ve Hatay çevresi diğer yataklarının olduğu alandır. I numaralı alanda maden yatakları yoktur. II numaralı alanda Bakır, IV numaralı alanda Bor ve Mermer, V numaralı Sivas - Malatya arasında demir yatakları bulunur.

CEVAP: C

2. Türkiye krom rezervleri açısından zengin bir ülkedir. Türkiye'de en çok bulunan altı bölge şunlardır:

- Fethiye - Köyceğiz Bölgesi
- Guleman Bölgesi
- Kop Dağı Bölgesi
- Mersin - Adana - Kayseri Bölgesi
- Kütahya - Eskişehir Bölgesi
- İskenderun - Gaziantep Bölgesi

Kastamonu Küre'de bulunan maden Krom değil Bakır'dır.

CEVAP: C

5. Haritadaki taralı alanlara bakıldığında Ege Bölgesi başta olmak üzere Marmara Bölgesi'nde de olduğu görülür. Ege'de Denizli, Aydın ve Manisa çevresinde Marmara'da ise Çanakkale'de olan enerji üretimi jeotermal enerjidir. Hidrolik ve linyit kömürüne bağlı enerji üretimi daha fazla alanda kuruludur. Rüzgâr gücünde Akdeniz ve Orta Anadolu'da olmalıdır. En büyük doğal gaz çevrim santralleri Kocaeli, İstanbul ve Bursa da kurulmuştur.

CEVAP: B

3. Muğla yöresinde krom, feldspat, mermer ve zımpara taşı, Yukarı Fırat Bölümünde demir, bakır, krom, kurşun ve çinko rezervleri yer alır. Türkiye'nin başlıca boksit yatakları; Seydişehir (Konya), Kokaksu (Zonguldak) ve Payas'ta (Antakya), bor madeni ise Kütahya, Balıkesir, Bursa ve Eskişehir'de bulunmaktadır.

CEVAP: E

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
I

6. Haritada verilen yerlerden Kırıkkale Kesikköprü, Sivas Divriği, Malatya Hekimhan – Hasaңcelebi, Adana Feke önemli demir yataklarının bulunduğu havzalardır. Muğla'daki Köyceğiz, Fethiye havzası demir değil krom yataklarının bulunduğu alandır.

CEVAP: E

7. Haritada verilen merkezlerden Diyarbakır Ergani'de bakır, Antalya Akseki'de boksit, Muğla Fethiye'de krom, Balıkesir Susurluk'ta bor yatakları bulunmaktadır. Ancak bu merkezlerden hiçbirinde altın yatakları yoktur. Türkiye'nin başlıca altın yatakları şunlardır: İzmir Bergama Ovacık ve Çukuralan, Aydın Efemçukuru, Kaz Dağları, Uşak Kışladağ, Erzincan İliç, Artvin Cerattepe ve Gümüşhane Mostra Dağı havzalarıdır.

CEVAP: D

8. Demir, bakır, krom, çinko ve kurşun madenlerinin tamamı Elazığ'da bulunmaktadır.
Demir: Elazığ Baskil'de
Bakır: Elazığ Maden'de
Krom: Elazığ Guleman'da
Kurşun ve Çinko: Elazığ Keban'da çıkarılmaktadır.
Elazığ ili haritada IV numara ile gösterilmiştir.

CEVAP: D

9. Türkiye'de doğal gaz Tekirdağ, Kırklareli, Edirne, İstanbul, Düzce ve Mardin'de çıkarılır. Linyit çıkarılan başlıca yerler; Kahramanmaraş (Afşin, Elbistan), Adana (Tufanbeyli), Kütahya (Seyitömer, Tunçbilek), Manisa (Soma) ve Muğla'dır (Yatağan). Türkiye'de taş kömürü yatakları Zonguldak ve Bartın'da bulunur. Türkiye'de petrol çıkarılan başlıca yerler; Batman, Adıyaman, Diyarbakır, Siirt, Mardin, Şanlıurfa ve Kırklareli'dir. Haritada bu alanlar farklı semboller kullanılarak gösterilmiştir. Nükleer enerji üretiminde kullanılan Toryum yatakları ise Eskişehir'de bulunur. Haritada bu maden gösterilmemiştir.

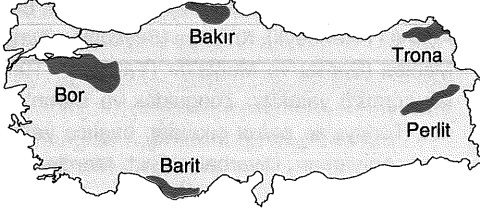
CEVAP: B

10. Jeotermal enerjiden; elektrik enerjisi üretiminde, kaplıca turizminde, konut ve seraların ısıtılmasında yararlanılır. Bu enerji yeraltı sularından biri olan fay kaynaklarından yararlanılarak üretilmektedir. Türkiye'de jeolojik yapının kırıklı (faylı) olması nedeniyle jeotermal potansiyel zengindir. Jeolojik yapının yanı sıra jeotermal enerjinin bir su kaynağı olması hidrografik yapıyla da ilişkilidir. Jeotermal enerji potansiyelinin %78'i Batı Anadolu'dadır.

CEVAP: D

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
İ

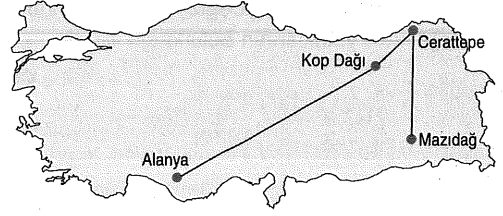
1. Aşağıdaki Türkiye haritasında bazı madenlerin bulunduğu alanlar taralı olarak gösterilmiştir.

Haritadaki madenlerin hangisinin taralı olduğu alan yanlış gösterilmiştir?

- A) Barit B) Bakır C) Perlit
D) Bor E) Trona

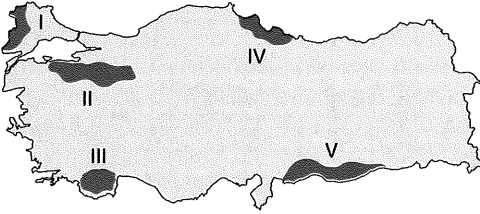
3. Bir araştırma grubu haritadaki merkezlerden bulunan maden sahalarını ziyaret ederek örnekler toplamıştır.

Grubun ziyaret ettiği merkezler dikkate alındığında hangi madene ait örneklerle sahip oldukları söylenemez?

- A) Altın B) Krom C) Fosfat
D) Trona E) Barit

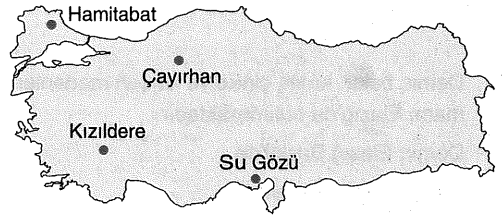
2. Türkiye'nin maden çeşitliliği fazla olmakla birlikte bu çeşitlilik her alanda eşit dağılmamıştır.

Haritadaki numaralandırılmış alanlardan hangisinde maden çeşitliliği diğerlerinden fazladır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

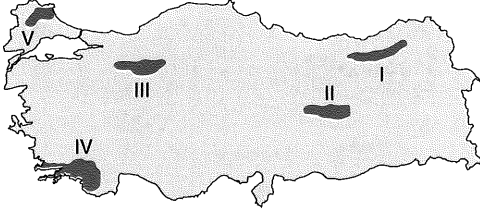
4. Türkiye'nin enerji ihtiyacını karşılamak için inşa edilen ve farklı kaynaklarla çalışan santraller bulunmaktadır.

Haritada verilen yerler ile enerji üretiminde kullanılan kaynaklar eşleştirildiğinde hangisine ait tesis verilmemiştir?

- A) Taş kömürü B) Linyit C) Doğal gaz
D) Asfaltit E) Jeotermal

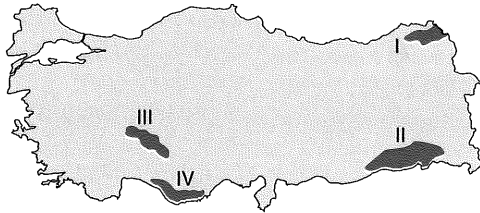
5. Türkiye'deki krom rezervleri fazla olmakla birlikte yataklar dağınık halde bulunur.

Haritadaki merkezlerden hangisinde bu madenin rezervlerine rastlanılmaz?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

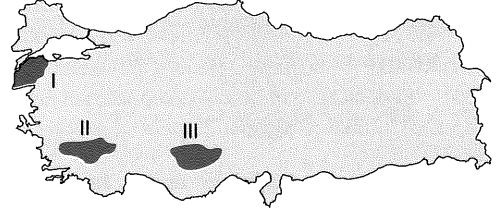
6. Petrol ve doğal gaz sondajlarında kullanılan maden barittir. Bu maden Alanya'da bulunan barit unu fabrikasında işlenerek başta Ortadoğu olmak üzere ihraç edilir.

Haritadaki numaralandırılmış alanlardan hangilerinde bu madenin yatakları bulunur?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

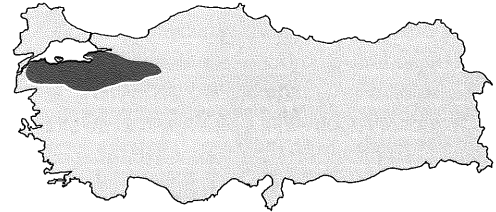
7. Türkiye'de yenilenebilir enerji potansiyeli bölgeler arasında farklılık göstermektedir. Haritada bu potansiyelin yüksek olduğu üç alan koyu renkle ve numaralarla gösterilmiştir.

Haritadaki yenilenebilir enerji kaynakları potansiyeli hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

	I	II	III
A)	Hidrolik	Güneş	Rüzgâr
B)	Rüzgâr	Jeotermal	Güneş
C)	Güneş	Jeotermal	Rüzgâr
D)	Rüzgâr	Hidrolik	Güneş
E)	Güneş	Rüzgâr	Hidrolik

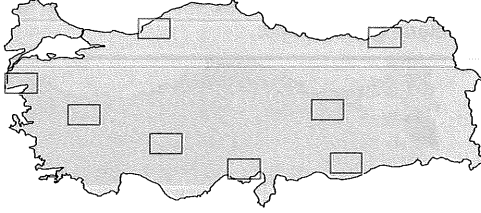
8. Aşağıdaki Türkiye haritasında bir alan taralı olarak gösterilmiştir.

Haritadaki taralı alanda aşağıdaki madenlerden hangisinin rezervi bulunmaz?

- A) Mermer B) Bor C) Tungsten
D) Kükürt E) Toryum

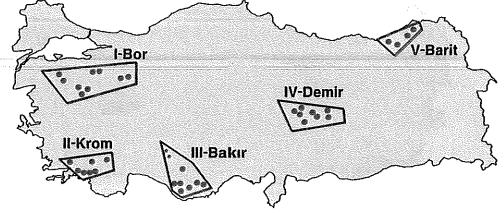
9. Aşağıdaki Türkiye haritasında bazı alanlar taralı gösterilmiştir.

Bu alanlarda aşağıdaki enerji kaynaklarından hangisine ait elektrik üretimi yoktur?

- A) Taş Kömürü B) Güneş C) Hidroelektrik
D) Doğal Gaz E) Rüzgâr

10. Aşağıdaki haritada bazı madenleri rezerv alanları verilmiştir.

Bu madenlerden hangilerinin rezerv alanlarının coğrafi dağılışı yanlış gösterilmiştir?

- A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) III ve IV E) III ve V

1. Haritada taralı olarak verilen alanlardan Balıkesir, Bursa, Kütahya ve Eskişehir çevresinde bor yatakları bulunmaktadır. Barit Antalya Alanya ve Gazipaşa çevresinde bulunur. Perlit Van Gölü'nün batısı ve kuzeyinde bulunur. Bakır rezervleri en fazla Kastamonu Küre dağları çevresindedir. Ancak Trona madeninin yeri yanlış verilmiştir. Trona (soda külü) sadece Ankara'da bulunmaktadır.

CEVAP: E

2. Haritadaki numaralandırılmış yerlerden I numaralı Edirne'de herhangi bir maden yoktur. III numaralı teke Yarımadası'nda az miktar mermer dışında bir maden yoktur. IV numaralı alan delta ovalarıdır. Delta ovalarında maden bulunmaz. V numaralı Güneydoğu Anadolu'nun güneyinde petrol dışında maden bulunmaz. Ancak II numaralı alanda mermer, bor, krom, toryum, volfram, asbest gibi madenler bulunur. Çeşitlilik numaralı yerler içinde bu alanda daha fazladır.

CEVAP: B

3. Araştırma grubunun ilk örnek noktası olan yer Antalya'nın Alanya ilçesidir. Alanya ve Gazipaşa çevresi en fazla Barit yataklarının olduğu alandır. Bayburt - Erzurum arasında yer alan Kop Dağları çevresinde krom yatakları bulunmaktadır. Cerattepe Artvin'de bulunan ve altın yatakları olan sahadır. Mazıdağ Mardin'de olup fosfat adı verilen gübre yapımında kullanılan madenin tek çıkarılıp işlendiği alandır. Ancak Trona adı verilen maden (Soda Külü), sadece Ankara Sincan, Kazan ve Beypazarı'nda bulunmaktadır. Bu alan haritada verilmemiştir.

CEVAP: D

4. Haritada konumları gösterilen merkezlerden Kırklareli Hamitabat'ta doğal gaz ve petrol bulunmaktadır. Çayırhan Ankara'da bulunan linyit ile çalışan termik santral bulunan yerdir. Adana su gözü termik santrali ithal taş kömürü ile çalışmaktadır. Kızıldere ise Denizli Sarayköy bölgesinde bulunan jeotermal enerji santralinin olduğu yerdir. Asfaltit ile çalışan tek termik santral Şırnak Silopi'de olup haritada verilmemiştir.

CEVAP: D

5. Türkiye krom rezervleri bakımından zengin bir ülkedir. Bu rezervler dağınık halde birçok alanda bulunmaktadır. Haritada numaralandırılmış alanlardan I numaralı Bayburt Kop dağları çevresinde, II numaralı Elazığ Guleman çevresinde, III numaralı Eskişehir Mihaliççık çevresinde ve IV numaralı Muğla Fethiye ve Köyceğiz çevresinde yatakları bulunmaktadır. Haritada V numara ile gösterilen Kırklareli çevresinde sadece petrol ve doğal gaz az miktarda bulunur.

CEVAP: E

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
I

6. Petrol ve doğal gaz sondajlarında kullanılan maden baritin en önemli yatakları üç havzada toplanmıştır. Bunlardan biri IV numara ile gösterilen Alanya Gazipaşa havzası, III numaralı Eğirdir Gölü çevresi ve haritada gösterilmemiş olan Kahramanmaraş havzalarıdır. Haritada II numaralı alanda Fosfat ve Asfaltit, I numaralı alanda Perlit bulunur. Barit en fazla Akdeniz'de bulunan madendir.

CEVAP: E

9. Haritada işaretli olan Zonguldak ve Adana'da taş kömürü ile çalışan termik santraller bulunmaktadır. Şanlıurfa Birecik'te ilki Konya Karapınar'da en büyük güneş enerji santrali bulunmaktadır. Artvin ve Doğu Anadolu'da işaretlenen alanlarda hidroelektrik santraller bulunmaktadır. Edremit Körfezi ve Manisa çevresinde işaretlenen alanlarda rüzgâr enerji santralleri bulunmaktadır. Ancak doğal gaz çevrim santralleri Kırklareli, İstanbul, İzmit, Bursa ve İzmir'de olduğundan bu alanlar haritada verilmemiştir.

CEVAP: D

7. Haritadaki numaralandırılmış alanlardan I numaralı alan Edremit Körfezi ve Çanakkale Boğazı çevresidir. Bu alanda rüzgâr enerji potansiyelinin fazla olmasına bağlı olarak rüzgâr enerji üretimi oldukça fazladır. II numaralı alanda Aydın ve Denizli çevresindeki sıcak su kaynaklarından jeotermal enerji üretimi oldukça fazladır. III numaralı Konya Karapınar'da Türkiye'nin en büyük güneş enerji santrali kurulmuştur.

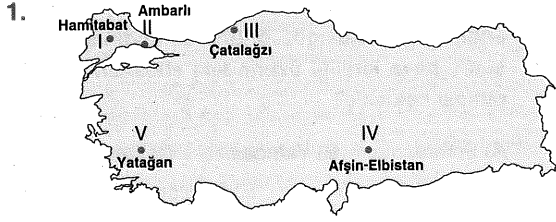
CEVAP: B

10. Haritada dağılışı gösterilen bakır ve barit madenlerinin yeri yanlışır. Bakır ile barit madeni yer değiştirildiğinde bu yanlışlık düzelmiş olacaktır. Bor Eskişehir, Kütahya, Bursa, Balıkesir'de bulunur. Köyceğiz, Fethiye, Muğla, Denizli çevresinde krom madeni çıkarılır. Sivas, Malatya çevresinde de demir bulunmaktadır.

CEVAP: E

8. Haritada taralı olarak gösterilen alan maden çeşitliliğinin fazla olduğu alanlardan biridir. Mermer yatakları başta Balıkesir Kapıdağ yarımadası ve Marmara adasında bulunur. Bursa, Balıkesir, Kütahya ve Eskişehir'de bor, Eskişehir Sivrihisar'da toryum, Bursa Uludağ'da Tungsten (Volfram) yatakları bulunur. Kültür yatakları Isparta Keçiborlu'dadır.

CEVAP: D

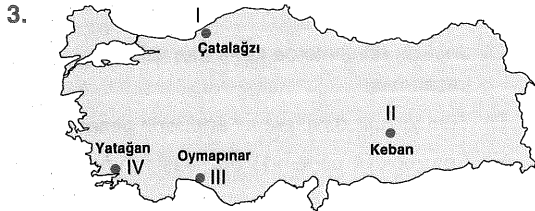
Haritada numaralarla gösterilen yerlerin hangilerinde doğal gazla çalışan termik santral vardır?

- A) I ve II B) I ve V C) II ve III
D) III ve IV E) IV ve V

2. I. Petrol
II. Jeotermal
III. Taş kömürü
IV. Akarsu
V. Güneş

Türkiye'de yukarıdaki kaynakların hangilerinden sağlanan enerji miktarı iklim koşullarına bağlı olarak değişir?

- A) I ve II B) II ve III C) II ve IV
D) III ve V E) IV ve V

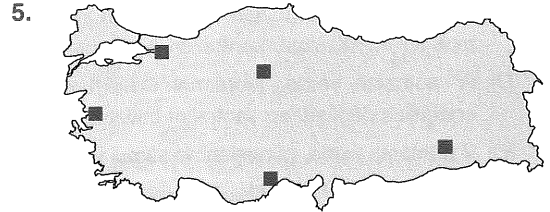
Haritada numaralarla gösterilen yerlerin hangilerinde termik santral vardır?

- A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

4. I. Toplam rezervi daha zengindir.
II. Termik santrallerde kullanımı daha yaygındır.
III. Çıkartma maliyeti daha yüksektir.

Taş kömürü ile karşılaştırıldığında, Türkiye'de linyitle ilgili yukarıdaki ifadelerden hangileri doğrudur?

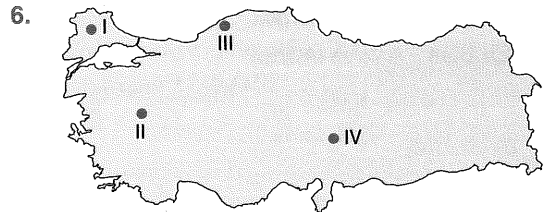
- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

Haritada işaretlenmiş merkezlerin beşinde de yapılan ve Türkiye ekonomisine önemli bir katkı sağlayan etkinlik aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Zeytin üretimi B) Yayla turizmi
C) Petrol artırımı D) Linyit çıkarımı
E) Sigara üretimi

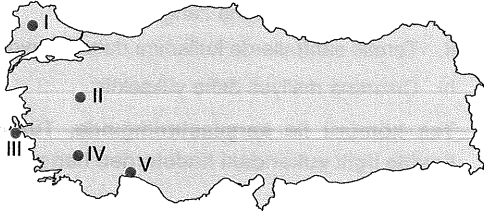
Y A R Q I Y A Y I N E V I

Yukarıdaki haritada numaralarla gösterilen termik santrallerden hangilerinde enerji kaynağı olarak linyit kullanılmaktadır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

7.

Haritada numaralarla gösterilen yerlerdeki enerji kaynaklarıyla ilgili olarak aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) I numaralı yer, Türkiye’deki doğal gaz üretiminde büyük paya sahiptir.
- B) II numaralı yerdeki barajlardan hidroelektrik enerji üretilmektedir.
- C) III numaralı yerde, rüzgâr enerjisinden yararlanmak amacıyla rüzgâr santralleri kurulmuştur.
- D) IV numaralı yerde, jeotermal enerjiyi elektrik enerjisine dönüştüren santraller bulunmaktadır.
- E) V numaralı yerde, güneşlenme süresi ve güneşli gün sayısı fazla olduğundan güneş enerjisinden yararlanılmaktadır.

8. Aşağıdakilerin hangisinde, yer altı kaynağının rezerv bakımından zengin olduğu yer yanlış verilmiştir?

- A) Demir – Sivas (Divriği)
- B) Krom – Elâzığ (Guleman)
- C) Manganez – Konya (Seydişehir)
- D) Bakır – Artvin (Murgul)
- E) Barit – Antalya (Alanya)

9.

Aşağıda verilen termik santrallerde kullanılan enerji kaynakları göz önüne alındığında hangisinin, hava kirliliği üzerindeki etkisinin daha az olması beklenir?

- A) Soma
- B) Yatağan
- C) Çatalağzı
- D) Ambarlı
- E) Seyitömer

10. Türkiye, maden çeşitliliği yönünden zengin bir ülkedir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi, bu zenginliğin nedenlerinden biri değildir?

- A) Yer hareketlerinden aşırı derecede etkilenmesi
- B) Volkanik faaliyetler sonucu başkalaşım olaylarının yaşanması
- C) Jeolojik dönemlerde farklı tüm iklim koşullarının yaşanması
- D) Tüm jeolojik devirlere ait arazilerin olması
- E) Son jeolojik dönemde buzullaşmanın etkisinde kalması

1. Haritada numaralarla gösterilen santrallerden I numaralı Hamit abat doğal gazın tek çıkarıldığı ve işlendiği termik santraldir. II numara ile gösterilen İstanbul Ambarlı termik santralinde de doğal gaz ile elektrik üretilmektedir. III numaralı Zonguldak Çatalağzı taş kömürü ile IV numaralı Kahramanmaraş Afşin – Elbistan ve V numaralı Muğla Yatağan linyit kömürü ile çalışan termik santrallerdir.

CEVAP: A

2. Elektrik üretiminde kullanılan kaynaklar fosil ve yenilenebilir enerji kaynakları olarak ikiye ayrılır. Fosil kaynaklardan olan taş kömürü ve petrol üretimi iklim koşullarına bağlı değişiklikler göstermez. Yenilenebilir enerji kaynakları içinde jeotermal enerji de iklimden etkilenmez. Güneş ve hidroelektrik ile rüzgâr gücü üretimi iklimden etkilenir.

CEVAP: E

3. Haritada numaralarla gösterilen yerlerden I numaralı yerde Taş kömürüne bağlı, IV numaralı yerde linyit kömürüne bağlı termik santraller bulunmaktadır. III numaralı Oymapınar Manavgat Nehri üzerindeki baraj gölü ile II numaralı Keban Fırat Nehri üzerindeki hidroelektrik santraldir.

CEVAP: B

4. Taş kömürü I. jeolojik zamanda, linyit ise III. jeolojik zamanda oluşan kömür türüdür. Taş kömürü rezervleri az iken linyit rezervleri oldukça fazladır. Taş kömürü ile çalışan iki termik santral varken linyit ile çalışan 8 termik santral vardır. Taş kömürü daha derinlerde olup çıkarma maliyeti yüksek iken linyit daha sığ yerlerde olup çıkarma maliyeti daha düşüktür.

CEVAP: C

5. Haritadaki konumları gösterilen yerler Güneydoğu Anadolu'da Batman, Akdeniz'de Mersin, Orta Anadolu'da Kırıkkale, Ege'de İzmir ve Marmara'da İzmit olduğu görülür. Bu merkezlerde ortak kurulan sanayi kolu petrol artımı yapan rafinerilerdir. Batman ham maddeye, İzmir, Mersin ve İzmit ulaşımına, Orta Anadolu Kırıkkale iç tüketim amacıyla kurulmuştur.

CEVAP: C

6. Haritada numaralandırılan yerlerden I numaralı yerde Hamit abat doğal gaz santrali bulunmaktadır. II numaralı Kütahya Tavşanlı, Tunçbilek ve Seyitömer'de linyit ile elektrik üretimi yapılmaktadır. III numaralı Zonguldak Çatalağzı'nda taş kömürü ile elektrik üretimi yapılmaktadır. IV numaralı Kahramanmaraş Afşin – Elbistan'da linyit kömürü ile elektrik üretimi yapılmaktadır.

CEVAP: D

7. Haritada numaralandırılan yerlerden I numaralı yer olan Kırklareli Hamitabat'ta doğal gaz çıkarımı yapılmaktadır. III numaralı İzmir Çeşme Alaçatı'da ilk rüzgâr enerji üretimi başlamıştır. IV numaralı Aydın Germencik bölgesinde jeotermal santraller yaygındır. V numaralı Antalya'da güneş enerjisinden hem seracılık, hem elektrik üretimi hem de sıcak su elde etme amacıyla yararlanılmaktadır. Ege'de hidroelektrik üretim oldukça azdır.

CEVAP: B

8. Türkiye demir rezervlerinin en zengin olduğu yer Sivas Divriği'dir. Krom Elazığ Guleman'da, Bakır Artvin Murgul'da, Barit Antalya Alanya'da bulunmaktadır. Konya Seydişehir'de en fazla bulunan maden manganez değil alüminyum ham maddesi olan boksittir. Manganez Zonguldak'ta bulunur.

CEVAP: C

9. Hava kirliliğine neden olan fosil kaynaklar içinde linyit kömürü ve taş kömürü yakıldığında Londra Tipi hava kirliliğine neden olmaktadır. Seçeneklerde verilen merkezlerden Manisa Soma, Muğla Yatağan ve Kütahya Seyitömer santrallerinde linyit kömürü, Zonguldak Çatalağzı'nda taş kömürü kullanılmaktadır. İstanbul Ambarlı Doğal gaz ile çalışan santraldir. Doğal gaz kömür türlerine oranla daha az hava kirliliğine neden olur.

CEVAP: D

10. Türkiye maden çeşitliliğinde Dünya'da 11. sırada gelmektedir. Madenlerin çoğu metalik olup bu madenlerin oluşmasında volkanik faaliyetler etkili olmuştur. Kıta hareketlerine bağlı yaşanan sıkışmalar, iklim değişimleri sonucunda göllerin kuruması ve göl tabanlarında maden birikimlerinin yaşanması, farklı jeolojik zamanlarda yaşanan ortam değişimleri maden çeşitliliğinin nedenleridir. Buzullaşmanın maden oluşumu üzerinde etkili yoktur.

CEVAP: E

Y
A
R
G
I

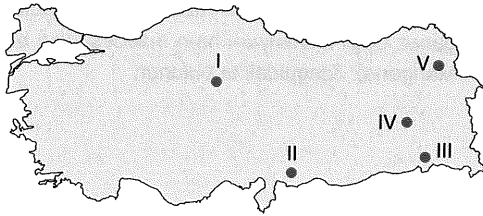
Y
A
Y
I
N
E
V
I

1. Türkiye’de rezerv bakımından bazı madenler yeterli olup bunların dış satımı yapılırken bazıları da yetersiz olduğu için dış alımı yapılmaktadır.

Buna göre aşağıdakilerin hangisinde, Türkiye’de rezervleri yeterli ve yetersiz olan madenler bir arada verilmiştir?

Yeterli	Yetersiz
A) Bor	Fosfat
B) Taş kömürü	Perlit
C) Fosfat	Manyezit
D) Perlit	Bor
E) Taş kömürü	Manyezi

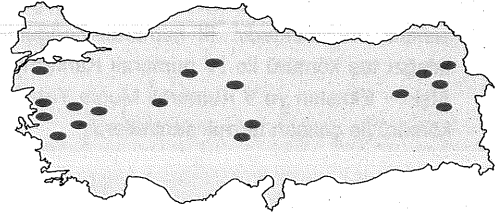
2.

Yukarıdaki haritada numaralarla gösterilen yerlerden hangisi, Türkiye’de asfaltit rezervinin en fazla olduğu ildir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

3. Aşağıdaki haritada, ses ve ısı yalıtımında kullanılan ve doğal bir malzeme olan perlitin Türkiye’deki rezervlerinin dağılışı koyu renklerle gösterilmiştir.

Bu dağılışı dikkate alındığında, perlit rezervinin bu alanlarda görülmesinde aşağıdakilerden hangisiyle doğrudan bir ilişki söz konusudur?

- A) Volkanik arazilerle
B) Jipsli arazilerle
C) Kaya tuzu yataklarıyla
D) Fay hatlarıyla
E) Masif arazilerle

4. Seyitömer, Çayırhan ve Çatalağzı santrallerinin kuruluşyerleri dikkate alındığında aşağıdakilerden hangisinin ortak olduğu görülür?

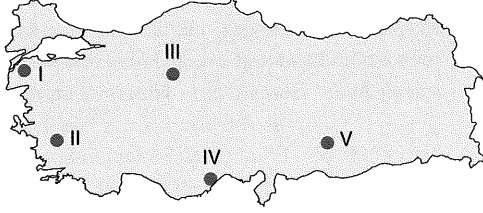
- A) Büyük akarsular üzerinde kurulmuşlardır.
B) Ham madde kaynağı olan kömür alanlarına yakındırlar.
C) Önemli kara ve demir yolları üzerinde bulunmaktadırlar.
D) Kullandıkları ham maddeyi ithalat yoluyla karşılarlar.
E) Türkiye’nin büyük endüstri bölgeleri içinde kurulmuşlardır.

5. Avantajlı coğrafi konumu ile bir enerji koridoru hâline gelen Türkiye, petrol ve doğalgaz taşıyan birçok boru hattına sahip olmuştur. Enerjiye olan talebin hızla arttığı dünyada Türkiye’nin bu avantajı ülke açısından büyük önem taşımaktadır.

Bu durumun oluşmasında, petrol ve doğalgazın temin edildiği ülkeler arasında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Irak B) İran C) Rusya
D) Gürcistan E) Azerbaycan

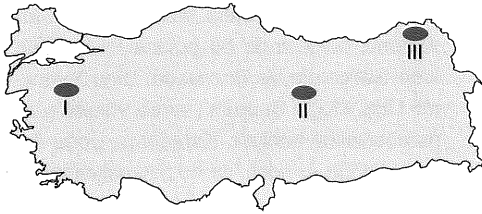
6. Aşağıdaki haritada beş alan numaralandırılarak koyu renkle gösterilmiştir.

Bu alanların hangisinde jeotermal enerjiden elektrik üretimi yapılmaktadır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

7. Aşağıdaki haritada Türkiye'de çıkarılan bazı madenlerin yaygın olarak bulunduğu alanlar numaralandırılarak koyu renkle gösterilmiştir.

Bu alanlarda çıkarılan madenler aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

I	II	III
A) Bor	Demir	Bakır
B) Mermer	Krom	Boksit
C) Demir	Bakır	Fosfat
D) Bakır	Boksit	Demir
E) Linyit	Demir	Mermer

8. I. Bakü - Tiflis - Ceyhan
II. Mavi Akım
III. Kerkük - Yumurtalık
IV. İran - Türkiye
V. Yumurtalık - Kırıkkale

Yukarıda verilen boru hatlarının hangilerinde petrol taşımacılığı yapılmaktadır?

- A) I ve II B) I ve IV C) I, III ve V
D) II, III ve IV E) III, IV ve V

9. Rüzgâr enerjisi potansiyeli ve işletme verimliliğine uygunluk bakımından aşağıdaki alanlardan hangisi diğerlerine göre daha olumsuz koşullara sahiptir?

- A) Gökçeada ve Bozcaada
B) Biga Yarımadası'nın güney ve kuzey kıyıları
C) Urla Yarımadası
D) Bodrum ve çevresi
E) Rize ve çevresi

10. Aşağıdaki illerin coğrafi özellikleri dikkate alındığında hangisinde jeotermal enerji potansiyeli daha düşüktür?

- A) Denizli B) Çanakkale C) Aydın
D) Antalya E) Manisa

1. Türkiye'de rezervi yeterli olan madenler krom, demir, zımpara taşı, bor ve perlittir. Yeterli olan enerji kaynakları ise linyittir. Madenlerden fosfat gübre yapımında kullanılan ve yatakları oldukça az olan madendir. Taş kömürü enerji kaynakları içinde azdır. Bor ise Dünya'da %72si Türkiye'de olan madendir.

CEVAP: A

2. Asfaltit petrol kökenli katı bir kömür türüdür. Türkiye'deki rezervleri azdır. Bulunduğu alan başta Şırnak olmak üzere Hakkâri çevresidir. Haritada III numara ile gösterilen Şırnak (Silopi) bir termik santralde elektrik üretiminde kullanılmaktadır. Haritadaki diğer alanlarda az miktarda linyit rezervleri bulunmaktadır.

CEVAP: C

3. Perlit madeni diğer adıyla inci taşı olarak bilinmektedir. Başta inşaat sektörü olmak üzere kullanım alanı yaygındır. Haritadaki taralı alanlara bakıldığında Doğu Anadolu'da Van Gölü çevresi Orta Anadolu'da Kapadokya ve Ankara çevresi Ege'de Manisa ve İzmir çevresi olduğu görülür. Bu alanların ortak özelliği volkanik araziler olmalarıdır.

CEVAP: A

4. Seyitömer Kütahya'da, Çayırhan Ankara'da, Çatalağzı ise Zonguldak'ta bulunan ve elektrik üretiminde kullanılan kömür santralleridir. Çatalağzı'nda taş kömürü çıkarımı, Seyitömer ve Çayırhan'da linyit çıkarımı yapıldığından bu kuruluşlar ham maddeye bağlı kurulmuştur.

CEVAP: B

5. Türkiye büyük oranda petrol ve doğal gazda dışa bağımlı bir ülkedir. Irak ve Azerbaycan'dan boru hatları ile petrol alımı yapılmaktadır. Rusya, İran ve Azerbaycan'dan boru hatları ile doğal gaz alımı yapılmaktadır. Gürcistan transit boru hatlarının üzerinde yer alıp kendinden çıkarılan ve alınan bir enerji kaynağı olmayan ülkedir.

CEVAP: D

6. Haritadaki numaralandırılmış alanlardan I numaralı Çanakkale (günümüzde jeotermal üretim yapılan bir alandır. Sorunun sorulduğu yılda santral olmadığı için kabul edilmemiştir. Günümüzde sorulan bir soruda o alanda santral olduğu kabul edilmektedir). II numaralı Aydın Germencik'te jeotermal santraller yaygındır. III numaralı Ankara Çayırhan'da linyit santrali bulunmaktadır. IV numaralı Mersin Akkuyu'da nükleer santral yapımı devam etmektedir.

CEVAP: B

7. Haritadaki numaralı alanlardan I numaralı Güney Marmara Mermer ve Bor rezervleri bakımından zengin olan bir alandır. II numaralı Sivas Divriği çevresinde Demir yatakları zengindir. III numaralı Artvin'de Bakır ve Altın yatakları bulunur.

CEVAP: A

8. Bakü - Tiflis - Ceyhan boru hattı ile Azerbaycan Hazar havzası petroleri taşınmaktadır. Kerkük Yumurtalık hattı ile Irak petroleri taşınmaktadır. Yumurtalık - Kırıkkale hattı ile Kırıkkale Orta Anadolu petrol rafinerisine petrol taşınmaktadır. Mavi akım Rusya'dan gelen doğal gaz hattıdır. İran - Türkiye (doğu hattı) ile İran'dan doğal gaz alınmaktadır.

CEVAP: C

9. Türkiye'de rüzgâr enerji potansiyeli batı rüzgârlarına açık alanlarda daha fazladır. Ege, Marmara ve Akdeniz bölgesinde bu potansiyel fazladır. Çanakkale Gökçeada ve Bozcaada, Biga Yarımadası, İzmir Urla, Muğla Bodrum çevresi yüksek rüzgâr enerji potansiyeline sahiptir. Karadeniz, Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu'da bu potansiyel azdır.

CEVAP: E

10. Türkiye'de jeotermal enerji potansiyelinin en fazla olduğu bölge Ege bölgesidir. Ege'yi bu enerji kaynağı potansiyeli ve üretiminde Marmara takip etmektedir. Aydın Germencik Denizli Kızıldere (Sarayköy) bölgesi en fazla üretime sahiptir. Çanakkale Babadere ve Tuzla, Manisa Alaşehir üretim yapılan alanlardır. Ancak Antalya'da fay hatları ve sıcak su kaynakları olmadığından elektrik üretiminde jeotermal yoktur.

CEVAP: D

1. Türkiye'de sanayinin kuruluş ve gelişimini etkileyen beşerî faktörler; sermaye, ham madde, enerji, iş gücü, ulaşım ve pazarlamadır.

Buna göre aşağıda dağılışı verilen sanayi kuruluşlarının hangisinin dağılışı farklı bir faktörle ilişkilidir?

- A) Edremit körfezinde gıda sanayi kolu olan yağ fabrikalarında zeytinyağı üretilmesi
B) Batı Karadeniz'de ağır sanayi kollarından biri olan demir-çelik fabrikalarının bulunması
C) Orta Anadolu'da un ve unlu mamuller üreten fabrikaların yoğunluk göstermesi
D) Türkiye'deki çay fabrikalarının tamamının doğu Karadeniz'de yer alması
E) Batman'da kimya sanayisinin bir kolu olan petrol rafinerisinin kurulması

2. Türkiye'nin üç kıtanın kesiştiği yerdeki coğrafi konumu, üç tarafının denizlerle çevrili oluşu ve boğazlara sahip olması sanayinin gelişimi için gerekli ulaşım potansiyelini sağlamaktadır.

Buna göre aşağıda verilen sanayi kuruluşlarından hangisinin kuruluş yeri seçimi ulaşım imkânlarının gelişmesiyle açıklanabilir?

- A) İskenderun Demir Çelik Fabrikası
B) Konya Şeker San. Tic. A.Ş.
C) Çorum Birlik Kiremit ve Tuğla Fabrikası
D) Çaycuma Kâğıt Fabrikası
E) Seydişehir Eti Alüminyum Tesisi

3. Aşağıda Türkiye'de kurulan sanayi tesislerinden bazılarının işletmeye açıldıkları yer ve iller belirtilmiştir.

İlk çimento fabrikası 1910 yılında 'da

İlk petrol rafinerisi 1955 yılında 'da

İlk cam fabrikası 1936 yılında 'da

İlk demir çelik fabrikası 1939 yılında da

Buna göre yukarıda boş bırakılan yerler uygun biçimde doldurulduğunda aşağıdakilerden hangisi açıkta kalacaktır?

- A) İzmit B) Karabük C) Batman
D) İstanbul E) Ankara

4. Türkiye'nin işlek kara, demir ve deniz yolları üzerinde yer alan illeri sanayi bakımından gelişme potansiyeli barındırmaktadır.

Aşağıdakilerden hangisi bu illere örnek olarak gösterilemez?

- A) Kocaeli B) İzmir C) Gaziantep
D) Çanakkale E) Ankara

5. Türkiye'nin sosyoekonomik yapısıyla ilgili olarak ürettiği yapılan tarımsal ve hayvansal ürünlerin bölgeler arasında farklı olması, sanayi kuruluşları ve yer altı kaynaklarının dengesiz dağılımı, nüfusun dağılışı-nda görülen düzensizlik ve bölgelerin sosyokültürel ve ekonomik yönden farklılık göstermesi dikkat çekmektedir.

Aşağıdakilerden hangisi bu durumun sonucu olarak ortaya çıkmıştır?

- A) Kara, deniz ve demiryolu ulaşımının gelişmiş olması
B) İç ticaretin oldukça gelişmiş ve hareketli olması
C) Doğusu ile batısı arasında transit ticaretin gelişmiş olması
D) Uluslararası ticaret hacminin yüksek olması
E) Turizm'den elde edilen gelirin ulusal gelir içindeki payının yüksek olması

Y
A
R
G
I

Y
A
Y
I
N
E
V
I

6. Serbest ticaret bölgeleri, bulundukları ülkenin siyasi sınırları içinde yer alan ancak vergi ve gümrük mevzuatı ile gümrük hattı dışında kalan özel ticari merkezlerdir. Bu bölgelerde yürütülen sanayi ve ticaret faaliyetleri, ülke içindeki faaliyetlere göre daha farklı muafiyet ve teşvik imkânlarına sahiptir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Türkiye'deki serbest ticaret bölgelerinin kurulmasında etkili olan amaçlardan biri değildir?

- A) Yabancı sermaye yatırımları ve dış ticaret gelirlerinin artırılması,
B) Yerli üreticilerin uluslararası piyasada rekabet güçlerine katkı sunulması,
C) ihracata dönük faaliyetlerin teşvik edilmesi.
D) Yeni iş imkânları yoluyla istihdama katkı sağlanması
E) İç ticarete sanayi ürünlerinin payının artırılması

7. Serbest ticaret bölgeleri, bulundukları ülkenin siyasi sınırları içinde yer alan ancak vergi ve gümrük mevzuatı ile gümrük hattı dışında kalan özel ticari merkezlerdir.

Aşağıdaki illerden hangisi bu merkezlerden biri ne ev sahipliği yapmaz?

- A) Kayseri B) Hatay C) Mersin
D) Samsun E) Antalya

8. Yün dokumacılığının en önemli kolunu halı dokumacılığı oluşturmaktadır. Halı ve kilim dokumacılığı Türklere Orta Asya'dan beri sürdürülen bir ekonomik faaliyettir.

Aşağıdaki merkezlerden hangisinde halı dokumacılığı gelişen bir sanayi kolu değildir?

- A) Bartın B) Hereke C) Isparta
D) Uşak E) Kayseri

9. Türkiye'de sanayi kuruluşlarının kurulum yeri seçiminde ham maddenin kolay olması maliyeti düşüren bir unsur olarak aranmaktadır.

Aşağıdaki sanayi kuruluşlarının hangisinde ham maddenin o yöreden elde edilmesi etkili olmuştur?

- A) Kütahya – Gübre sanayi
B) Ereğli – Demir – Çelik sanayi
C) Edirne – Yağ Sanayi
D) Ankara – Savunma Sanayi
E) Bursa – Otomotiv Sanayi

10. Ham madde olarak demir cevherini kullanan ve demiri çeliğe dönüştüren sanayi tesisleri için fazla miktarda enerji kaynağı gerekmektedir. Bu enerji taş kömüründen sağlanmaktadır.

Bu durumun temel sebebi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Enerji kaynağının hammaddeye yöre daha pahalı olması
B) Hammadde taşıma maliyetinin enerji kaynağı taşıma maliyetinden ucuz olması
C) Hammaddenin yurt dışından ithal edilmesi
D) Enerji kaynağının yurt dışından ithal edilmesi
E) Hammaddenin kullanım alanının yaygın olması

1. Batı Karadeniz Türkiye'deki taş kömürü madenin tamamına yakınının çıkarıldığı bölümdür. Taş kömürü ise demir çelik sanayisinde kullanılan temel enerji kaynağıdır. Burada yer alan Karabük ve Ereği demir-çelik fabrikalarının kuruluş yerinin seçiminde enerji kaynağına yakınlık faktörü etkili olmuştur. Diğer seçenekler ver verilen sanayi tesislerinin kuruluş yeri ise hammaddeye yakınlık faktörüyle ilişkilidir.

CEVAP: B

2. İskenderun bir liman kentidir. İskenderun'da demir çelik fabrikasının hammaddesi de enerji kaynağı da üretilmez. Ancak ulaşım fonksiyonu geliştiği için burada demir çelik fabrikası kurulmuştur. Bu fabrikanın kuruluş yeri seçimi ulaşım imkânlarının gelişmesiyle açıklanabilir. Diğer seçeneklerde verilen fabrikalar çoğunlukla hammadde kaynağına bağlı olarak kurulmuştur.

CEVAP: A

3. İlk çimento fabrikası 1910 yılında İzmit Darıca'da, İlk petrol rafinerisi 1955 yılında Batman'da, İlk cam fabrikası 1936 yılında İstanbul Beykoz'da, İlk demir çelik fabrikası 1939 yılında Karabük'te işletmeye açılmıştır. Buna göre Ankara açıkta kalacaktır.

CEVAP: E

4. Kuş uçuşu uzaklık olarak Bursa, İstanbul, Kocaeli gibi ticaret ve sanayi açısından gelişmiş şehirlere yakın olmasına rağmen ulaşım olanaklarının kısıtlı olması nedeniyle Çanakkale'de ekonomik faaliyetler yetersiz ve nüfus yoğunluğu seyrek. Çanakkale, uluslararası transit deniz ticaretinin geçiş güzergâhı üzerinde önemli bir boğaza sahiptir. Ancak art bölgesindeki ulaşım yollarının sapa kalması, bu avantajını kullanmasına engel olmaktadır. Tarım, il ekonomisinde en önemli faaliyettir. Sanayi yeterince gelişmemiştir.

CEVAP: D

5. Genel itibarıyla Türkiye'nin iç ticaretinde tarımsal ve hayvansal ürünler, sanayi ürünleri ve hizmet sektörüne ait ürünler yer almaktadır. Türkiye'de her bölgenin kendine özgü coğrafi özellikleri ve potansiyeli vardır. Üretimi yapılan tarımsal ve hayvansal ürünlerin bölgeler arasında farklı olması, sanayi kuruluşları ve yer altı kaynaklarının dengesiz dağılımı, nüfusun dağılışında görülen düzensizlik, bölgelerin sosyokültürel ve ekonomik yönden farklılık göstermesi gibi faktörler iç ticaretin gelişmesinde etkili olmuştur.

CEVAP: B

Y
A
R
G
I

Y
A
Y
I
N
E
V
İ

6. Serbest ticaret bölgelerinin kurulmasında bazı amaçlar ön plana çıkar. Bunlar; yabancı sermaye yatırımları ve dış ticaret gelirlerinin artırılması, yerli üreticilerin uluslararası piyasada rekabet güçlerine katkı sunulması, ihracata dönük faaliyetlerin teşvik edilmesi, döviz girişinin artırılması, yeni iş imkânları yoluyla istihdama katkı sağlanması, gelişmiş üretim ve yönetim tekniklerinin ülkeye getirilmesiyle ekonomik standartların yükseltilmesi şeklinde sıralanabilir.

CEVAP: E

9. Gübre ham maddesi fosfattır. Fosfat rezervleri oldukça az ve sadece Güneydoğu Anadolu'da bulunur. Otomotiv savunma sanayinin belli bir ham maddesi yoktur. Otomotiv ulaşım, Pazar gibi koşullara bağlı kurulur. Savunma sanayinde dış tehditlerden uzak iç kesimler tercih edilir. Demir çelik sanayinin Zonguldak'ta olması ham madde değil enerji kaynağı olan taş kömüründen dolayıdır. Edirne çevresi yağlık bitkilerden ay çiçeği ve kanola ekimi fazla olan bir alan olduğundan bu alanda kurulan yağ sanayisi ham maddeye bağlıdır.

CEVAP: C

7. Bazı illerden birden fazla olmak üzere İstanbul, Tekirdağ, Kocaeli, Bursa, İzmir, Denizli, Antalya, Mersin, Adana, Kayseri, Gaziantep, Samsun, Trabzon ve Rize'de serbest ticaret bölgeleri bulunmaktadır. Hatay'da serbest ticaret bölgesi bulunmamaktadır.

CEVAP: B

10. Türkiye'de Kurulu olan Ereğli demir çelik ve Karabük demir çelik fabrikaları demir cevheri olmayan bir alanda kurulmuştur. Demiri eritmek için gerekli olan enerji kaynağı taş kömürüdür. Taş kömürünü demir cevheri olan alanlara taşımak demiri taşımaktan daha maliyetlidir. Bu nedenle demir enerji kaynağına daha ucuz götürülüp işlenmektedir.

CEVAP: B

8. Yün üretimi küçükbaş hayvanlardan yapılmaktadır. Karadeniz bölgesi Türkiye'de küçükbaş hayvancılığın sınırlı olduğu bir alandır. Bu nedenle Karadeniz'de yünlü dokuma gelişmemiştir. Bartın'da da halı dokumacılığı gelişen bir sanayi kolu değildir.

CEVAP: A

Y
A
R
G
I

Y
A
Y
I
N
E
V
I

1. Türkiye'de sanayi kuruluşlarından bazıları ham maddeye bazıları ulaşım koşullarına bağlı kurulmaktadır.

Elazığ-Maden, Artvin-Murgul ve Samsun'da aşağıdaki madenlerden hangisinin işlendiği sanayi tesisleri yer almaktadır?

- A) Bakır B) Demir C) Krom
D) Boksit E) Bor

2. Türkiye'de şeker fabrikalarının dağılışı ve etkile-riyle ilgili olarak aşağıda verilen bilgilerden han-gisi yanlıştır?

- A) Hammaddeye yakın alanlarda kurulmuştur.
B) Kıyı bölgelerinde yaygın değildir.
C) İlk şeker fabrikası Konya'da kurulmuştur.
D) Yakınlarında besi ve ahır hayvancılığı gelişmiş-tir.
E) Et ve süt ürünleri sanayisinin gelişmesine katkı sağlarlar.

3. Türkiye'deki Petro kimya tesislerinden bazıları ham maddeye bağlı üretim alanlarında bazıları ise ulaşım ve pazar koşullarına bağlı olarak bazı iller seçilerek kurulmuştur.

Petro-Kimya sanayisinin en önemli kollarından biri olan petrol rafinerilerinin dağılışı incelendi-ğinde aşağıdaki illerden hangisinde petrol rafine-risi bulunduğu söylenemez?

- A) Batman B) İzmir C) İzmit
D) İstanbul E) Kırıkkale

4. Türkiye'de sanayi bölgelere eşit dağılmamıştır. Bazı alanlar ulaşım, pazarlara yakınlık, teknoloji ve ser-maye birikimi gibi koşullara bağlı olarak bazı alanlar-da yoğunlaşmıştır.

Türkiye'de sanayinin yoğunlaştığı yerler arasın-da aşağıdakilerden hangisi gösterilemez?

- A) İzmit Körfezi çevresi
B) Gediz Grabeni
C) Çoruh-Kelkit Oluğu
D) İskenderun Körfezi çevresi
E) Batı Karadeniz

5. Türkiye'deki sanayi kollarından bazıları ham madde-nin teminine bağlı olarak pek çok alanda kurulmuştur.

Aşağıdaki sanayi kuruluşlarından hangisi Türki-ye'de diğerlerine göre daha yaygın olarak kurul-muştur?

- A) Demir-çelik B) Şeker C) Kâğıt
D) Çay E) Bor işleme

6. Türkiye'de sanayi tesislerinin dağılımı incelendiğinde bölgeler arasında bir eşitliğin olmadığı görülmektedir. En fazla sanayileşen bölge ise Marmara Bölgesi'dir. Türkiye sanayisinin %56'sı Marmara'da bulunmaktadır.

Marmara Bölgesi'nde aşağıdaki sanayi dallarından hangisinin bulunduğu söylenemez?

- A) Şeker B) Ferro-krom C) Gemi yapımı
D) Yağ E) Kimya

7. Ormanlardan doğrudan ve dolaylı olarak yararlanılması, orman ürünleri üretimi ve ormanlardan çeşitli ürünler toplanması, orman ağaçlarından tomruk, odun ve kereste üretimi ormancılık faaliyetleri olarak adlandırılır.

Aşağıdaki illerden hangisinde orman endüstrisinin geliştiği söylenemez?

- A) Sinop B) Düzce C) Çankırı
D) Zonguldak E) Kastamonu

8. Türkiye'de pazarlama koşullarına bağlı olarak gelişim gösteren sanayi kollarından biri de mobilya sanayisidir. Ham maddeler uzaktan temin edilerek üretim yapılabilmektedir.

Aşağıdaki illerden hangisinde mobilya sanayisinin gelişme gösterdiği söylenemez?

- A) İzmir B) Kayseri C) İstanbul
D) Kütahya E) Ankara

9. Coğrafya dersinde öğrencileri dört gruba ayıran öğretmen Karabük, Seydişehir, Kırıkkale ve Konya'da bulunan sanayi tesisleri hakkında ödevler hazırlamalarını istemiştir.

Buna göre aşağıdaki sanayi tesislerinden hangisi hakkında ödev hazırlanmış olmaz?

- A) Şeker Fabrikası B) Alüminyum Fabrikası
C) Dokuma Fabrikası D) Demir-Çelik Fabrikası
E) Petrol Rafinerisi

10. Türkiye'de 1950'li yıllara kadar demiryolu ulaşımına büyük önem verilmiş demiryolu ulaşım araçları olan lokomotif ve vagon fabrikaları kurulmuştur.

Aşağıdaki şehirlerden hangisinde lokomotif-vagon fabrikası bulunmaz?

- A) Eskişehir B) Çankırı C) Ankara
D) Sivas E) Adapazarı

1. Elazığ Maden'de ve Artvin Murgul'da ham maddeye bağlı, Samsun'da ise ulaşım (liman fonksiyonu sayesinde) bağlı kurularak gelişen sanayi kolu bakır işleme sanayisidir. Demir, Karabük, Ereğli ve İskenderun'da, Bor Bandırma ve Eskişehir Kırka'da, Krom Antalya ve Elazığ'da Boksit Konya Seydişehir'de işlenmektedir.

CEVAP: A

2. Şeker pancarı kolay bozulabilen bir tarım ürünüdür. Bu nedenle fabrikaları ham maddeye yakın alanlarda kurulmaktadır. Kıyı yörelerinde ekonomik getirisi daha yüksek ürünler ekildiğinden şeker sanayisi kıyılarda yaygın değildir. Şeker pancarından küspe adı verilen hayvan yemi üretildiğinden şeker fabrikaları çevresinde ahır – besi hayvancılığı kurulmuştur. Et ve süt ürünleri sanayisinin gelişmesine ahır ve besi hayvancılığı sayesinde dolaylı yoldan katkı sağlar. Ancak ilk şeker fabrikaları Konya değil, Uşak ve Kırklareli'nde kurulmuştur.

CEVAP: C

3. Türkiye'deki Petro kimya sanayisinin dağılışına bakıldığında belli illerde belli kriterlere göre kurulduğu görülmektedir. İlk petrol Batman Raman Dağı'nda bulunmuştur. Batman rafinerisi ham maddeye, İzmir, İzmit ve Mersin'in liman kentleri olması nedeniyle gemilerle gelen ham petrolün işlenip ihraç edilmesiyle ulaşımına bağlı olduğu bilinmektedir. Kırıkkale rafinerisi iç tüketim amacıyla kurulmuştur. Ancak İstanbul'da günümüzde bir rafineri yoktur.

CEVAP: D

4. Türkiye'de sanayi belli alanlarda yoğunlaşmıştır. Sanayinin yoğunlaştığı alanların genel özellikleri arasında ulaşımın gelişmiş olduğu görülür. İzmit Körfezi çevresi Türkiye'nin en sanayileşmiş alanıdır. Ege'de Gediz Grabeni, Karadeniz'de Zonguldak çevresi, Akdeniz'de İskenderun Körfezi çevresi sanayinin geliştiği alanlardır. Ancak Gümüşhane – Bayburt çevresine karşılık gelen Çoruh-Kelkit Oluğu nüfusun ve sanayinin en az olduğu yerlerden biridir.

CEVAP: C

5. Türkiye'deki çay fabrikaları sadece çay üretimi yapılan Doğu Karadeniz'dedir. Bor işleme Bandırma ve Kırka'dadır. Kâğıt fabrikaları Kastamonu Taşköprü ve Zonguldak Çaycuma'dadır ve çoğu kapanmıştır. Demir çelik fabrikaları İskenderun, Karabük ve Ereğli'dedir. Türkiye'de özellikle Orta Anadolu ve Doğu Anadolu'da olmak üzere Güneydoğu Anadolu hariç tüm coğrafi bölgelerde şeker fabrikaları bulunmaktadır.

CEVAP: B

Y
A
R
G
I

Y
A
Y
I
N
E
V
İ

6. Şeker sanayi Marmara Bölgesi illerinden olan Balıkesir ve Kırklareli'nde bulunmaktadır. Gemi yapımı anlamına gelen tersaneler İstanbul Tuzla'da kurulmuştur. Yağ fabrikaları başta ayçiçeği olmak üzere Tekirdağ ve Edirne'de, zeytinyağı fabrikaları Bursa ve Balıkesir'de kurulmuştur. Kimya tesisleri Petro kimya olarak İzmit'te, kimyevi maddeler deterjan ve benzeri temizlik ürünleri İstanbul ve Tekirdağ'da kurulmuştur. Ancak Ferro-krom tesisleri Antalya ve Elazığ olmak üzere yalnızca iki yerdedir.

CEVAP: B

7. Orman ürünleri sanayisi içinde yer alan kâğıt, kereste, tomruk, sunta vb. ürünlerin taşınması maliyetli olması nedeniyle ham madde üretim alanlarında kurulduğu görülmektedir. Türkiye'de ormanların Karadeniz'de yaygın olması nedeniyle özellikle Batı Karadeniz'de Sinop, Kastamonu, Düzce, Zonguldak, Bartın ve Karabük illerinde olduğu görülür. Çankırı Orta Anadolu'da orman olmayan bir ildir. Bu sanayinin gelişmesi mümkün değildir.

CEVAP: C

8. Mobilya sanayi ham maddesi uzakta olsa dahi kurulan bir sanayi koludur. Özellikle tüketici nüfusun (pazarlama koşulları) fazla olduğu illerde yaygınlaşmıştır. İstanbul, Ankara, İzmir, Bursa, kayseri yaygın olduğu illerdir. Ancak Kütahya'da nüfusun az olması nedeniyle bu sanayi koluna ait tesisler bulunmaz. Kütahya sanayi alanında ham maddeye bağlı seramik ve porselen sanayinin yaygın olduğu bir ildir.

CEVAP: D

9. Üst bilgide verilen illerden,

- Karabük'te Demir-Çelik Fabrikası
- Konya Seydişehir'de Alüminyum Fabrikası
- Kırıkkale'de Petrol Rafinerisi
- Konya'da Şeker Fabrikası

Bulunmaktadır. Dokuma sanayisi ham madde olan pamuk ve ipek böceğine bağlı gelişir. Bu illerden hiç birinde pamuklu ya da ipekli dokuma sanayisi yoktur.

CEVAP: C

10. Cumhuriyetin ilk yıllarında ulaşım sistemleri içinde en fazla yatırım yapılan yol sistemi demir yolları olmuştur. Demir yolu taşıtlarının üretilmesi için hem lokomotif hem de vagon imal eden fabrikalar kurulmuştur. Bu fabrikalar içinde Eskişehir, Sivas, Ankara ve Adapazarı gelmektedir. Çankırı'da demir yolu ağı yoktur.

CEVAP: B

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
İ

1. Türkiye'de iç ticaretin canlı olmasının nedenlerinden biri de farklı yörelerde farklı tarımsal ürünler yetiştirilmesidir.

Buna göre;

- I. Antalya
- II. Hatay
- III. Trabzon
- IV. Kars

illerinden hangileri arasında tarım ürünleri ticaretinin gelişmesi beklenmez?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

2. Samsun ve Manisa'da fabrika kurarak Türkiye'de üretim yapmak üzere Çinli otomobil üreticileri çeşitli yatırımlar gerçekleştirmektedir. Bu durumun Türkiye'de sanayi ve ticaretin gelişmesi açısından son derece olumlu sonuçlar doğurması beklenmektedir. (Basından)

Buna göre Türkiye'nin;

- I. Avrupa pazarına olan coğrafi yakınlık
- II. Avrupa Birliği ile gümrük birliği anlaşmasının olması
- III. İşgücü maliyetinin daha düşük olması

özelliklerinden hangileri bu yatırımları çekmesinde etkili olmuştur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

3. Türkiye, ihraç ettiği ürünlerin çeşitliliği bakımından dünyadaki önemli ülkelerden biridir. Ancak Dünya pazarının tamamında yer bulamamaktadır. Türkiye'nin ihracat sahası belirli bölgelerde yoğunlaşmıştır.

Buna göre Türkiye'nin ihracatında,

- I. Avrupa Birliği
- II. Güney Amerika
- III. Orta Doğu
- IV. Asya Pasifik

pazarlarından hangisinin payı daha azdır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

4. I. Eskişehir - lokomotif
II. Ankara - mobilya
III. Bursa - Şeker
IV. Kayseri - otomotiv

Yukarıda verilen sanayi kolları ile il eşleştirmelerinden hangileri yanlıştır?

- A) Yalnız III B) Yalnız IV C) I ve II
D) II ve III E) III ve IV

5. I. Pendik
II. Alanya
III. Gölcük
IV. Taşucu

Yukarıdaki merkezlerden hangilerinde deniz yolu araçları ve taşıtlarına yönelik sanayinin geliştiği söylenebilir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
I

6. Türkiye’deki tarımsal üretim ve sanayi kollarının dağılışını inceleyen bir kişinin dikkatini şu durum çekmiştir: “Türkiye’de Şeker pancarı tarımının yoğunlaştığı iç bölgelerde özel ve kamuya ait 33 adet şeker fabrikası bulunmaktadır. Yani şeker fabrikalarının kuruluş yerinin seçiminde hammaddeye yakınlık belirleyici olmuştur.”
- Üretim için ihtiyaç duyulan hammadde miktarının fazla olması
 - Şeker pancarının çabuk bozulabilen bir hammadde olması
 - Şeker fabrikalarının yakınlarında besi hayvancılığının yapılıyor olması
 - Şeker sanayisinin hammaddesi tarıma dayalı bir sanayi kolu olması

Bu durumun nedenleri arasında yukarıda verilen durumlardan hangileri etkili olmuştur?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

7. Makine sanayisi; ulaşım araçları yapımı, elektrikli makinelerin imalatı, tarım aletleri yapımı, savunma sanayisine ait araçların imalatı gibi kollarından oluşmaktadır.

Türkiye’deki makine sanayisinin bazı kolları aşağıda verilmiştir.

- K. otomobil ve yük taşıtları üreten fabrikalar
L. Traktör fabrikaları
M. Gemi yapım sanayisi, askerî ve sivil amaçlı gemilerin yapım, bakım ve onarımının yapıldığı tesisler

Bu sanayi kollarının Türkiye’de bulunduğu alanlar ise şu şekilde gruplandırılmıştır:

- Bursa, İzmir, İstanbul, Kocaeli ve Sakarya
- Adapazarı, Ankara, İstanbul, Tekirdağ ve Konya
- Gölcük, Tuzla, Pendik ve Haliç

Buna göre makine sanayisi kolları ve bulunduğu alanlar aşağıdakilerden hangisinde doğru eşleştirilmiştir?

	K	L	M
A)	I	II	III
B)	I	III	II
C)	II	I	III
D)	II	III	I
E)	III	I	II

8. Aşağıda Türkiye’nin hem ithal hem de ihraç ettiği bazı ürün grupları numaralandırılarak verilmiştir.

- Metal Sanayi
- Otomotiv endüstrisi
- Kâğıt ürünleri
- Tekstil ürünleri

Buna göre verilen ürün gruplarından hangileri dış ticaret fazlası oluşturmaktadır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

9. Üretilen her türlü mal ve hizmetin başka ülkelere satılması ihracat, yabancı ülkelere satın alınması ise ithalat olarak adlandırılır.

- Almanya
- Gürcistan
- ABD
- Çin

Buna göre yukarıda numaralandırılarak verilen ülkelerden hangileri Türkiye’nin hem ithalatında hem de ihracatında ön sıralarda yer almaktadır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

10. Türkiye’nin dış ticaretine bakıldığında ithalatın ihracattan daha fazla olduğu görülür. Bu durum, ülke ekonomisi açısından dış ticaret açığına neden olmaktadır.

Buna göre Türkiye’de dış ticaret açığının azaltılması için

- İhracata konu olan ürünlerin tanıtımı ve markalaşması
- Turizm gelirlerinin artırılması için turizmin teşvik edilmesi
- Yerli ve alternatif enerji kaynaklarının kullanımı- nın artırılması

gibi faaliyetlerden hangileri yapılmalıdır?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

1. Antalya ve Hatay Akdeniz iklimi etkisi altındadır. Bu illerde pamuk, turuncgiller, zeytin, incir vb. tarım ürünleri ortak olarak yetişmektedir. Bu iller arasında tarım ürünü ticareti gelişmemiştir. Çünkü tüketim için ihtiyaç olan ürünler il içinde yetişmektedir. Trabzon'da yetişen çay ve fındık gibi yarım ürünleri diğer illerin tümüne satılmaktadır. Kars'ta da çayırların varlığı büyükbaş hayvancılığı geliştirmiştir. Et ve süt ürünleri ile ön plana çıkan Kars'tan diğer illere satış gerçekleşir.

CEVAP: A

2. Ucuz işgücü piyasası konusunda en çok öne çıkan ülkelerin başında Çin gelmektedir. Türkiye'de işgücü maliyetinin Çin'e göre daha düşük olması gibi bir durum söz konusu değildir. Türkiye'nin bu yatırımları çekmesinde Avrupa pazarına olan coğrafi yakınlığı ve Avrupa Birliği ülkeleri ile yapılan Gümrük Birliği anlaşmasının etkisi büyüktür. Bu anlaşma ihracat önündeki birçok engelli ortadan kaldırdığı için Çinli yatırımcılar Türkiye'yi tercih etmektedir.

CEVAP: C

3. Türkiye, ihraç ettiği ürünlerin çeşitliliği bakımından dünyadaki önemli ülkelerden biridir. Bu kapsamda en büyük payı; makine, elektrikli cihazlar, metal eşyalar, tekstil ürünleri, motorlu taşıtlar ve parçaları oluşturmaktadır. Bu ürünlerin yanı sıra meyve, sebze, madenler, deri ürünleri ve işlenmiş gıda maddeleri de ihracatta önem arz eden ürünler arasında yer almaktadır. Ticari değeri olan söz konusu ürünlerin en fazla ihraç edildiği bölgeler ise Avrupa ve Orta Doğu'dur. Güney Amerika coğrafi uzaklık sebebiyle Asya Pasifik bölgesi de hem uzak olması hem de önemli bir üretim sahası olması nedeniyle Türkiye'nin önemli ihracat sahaları değildir.

CEVAP: D

4. Türkiye'de demir yolu taşıtlarının üretiminin yapıldığı iller Eskişehir, Sivas ve Sakarya'dır. Mobilya sanayi Ankara, Kayseri, İstanbul, İzmir, Bursa ve Kırıkkale illerinde bulunmaktadır. Ancak Bursa ilinde şeker fabrikası, Kayseri ilinde otomotiv sanayisi bulunmaz. Kayseri'de şeker, Bursa'da otomotiv eşleştirmesi olması gerekmektedir.

CEVAP: E

5. Kocaeli Gölcük, İstanbul Pendik ve Tuzla Türkiye'de tersanelerin (gemi yapımı) bulunduğu önemli alanlardır. Ayrıca Muğla'da yat yapım atölyeleri bulunmaktadır. Alanya'da turizm gelişmiştir. Taşucu'nda ise feribot limanı bulunmaktadır.

CEVAP: B

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
I

6. 1 kg toz şekerin üretilmesi için yaklaşık olarak 7-8 kg şeker pancarı kullanılmaktadır. Yani şeker sanayisinde üretim için ihtiyaç duyulan hammadde miktarının fazladır. Bu durum hammaddenin sanayi merkezine taşınmasındaki dağıtım maliyetini artırmaktadır. Hem şeker pancarının çabuk bozulabilen bir hammadde olması, uzun süre beklemeden işlenmesi gerekliliğini hem de hammaddenin sanayi merkezine taşınmasındaki dağıtım maliyetinin yüksek olması şeker fabrikalarının şeker pancarı üretilen iç bölgelerde yoğunlaşmasına neden olmuştur. Tarıma dayalı sanayi kollarından tümünde hammadde kolay bozulmaz. Örneğin tütün kurutulduktan sonra işlendiği için, pamuk kolay bozulmadığı için fabrikaların hammaddeye yakın kurulma zorunluluğu yoktur.

CEVAP: A

7. Türkiye'de günümüzde Bursa, İzmir, İstanbul, Kocaeli ve Sakarya'da otomobil ve yük taşıtları üreten fabrikalar bulunmaktadır. Türk otomotiv sektöründe ön plana çıkan üretim sahalarından biri de traktör endüstrisidir. Adapazarı, Ankara, İstanbul, Tekirdağ ve Konya traktör fabrikalarının bulunduğu başlıca illerdir. Gemi yapım sanayisi askerî ve sivil amaçlı gemilerin yapım, bakım ve onarım hizmetlerini içerir. Türkiye'de en önemli tersaneler, İstanbul ile İzmit arasında yer almaktadır. Gölçük, Tuzla, Pendik ve Haliç bu tersanelerden bazılarıdır.

CEVAP: A

8. Türkiye, ihraç ettiği ürünlerin çeşitliliği bakımından dünyadaki önemli ülkelerden biridir. Bu kapsamda en büyük payı; makine, elektrikli cihazlar, metal eşyalar, tekstil ürünleri, motorlu taşıtlar ve parçaları oluşturmaktadır. Türkiye'nin dış ticarete konu olan diğer yönü ithalat giderleridir. İthalattaki maliyet artışının en önemli nedeni, Türkiye'nin enerjide (petrol, doğal gaz vb.) ciddi anlamda dışa bağımlı olmasıdır. Bu ürünlerin yanı sıra elektronik cihazlar, makineler, ulaşım araçları, ilaçlar ve kimyasal maddeler Türkiye'nin ithalatında önemli yer tutan diğer ürünlerdir. Metal sanayi ürünleri ihracatta ta ön sıralarda yer alsa da ithalatı ihracatından fazladır Kâğıt ürünleri ithalatı da ihracatından fazladır. Yani bu ürünler dış ticaret açığı oluşturur. Otomotiv ve tekstil sanayisinin ise dış ticaret fazlası vardır.

CEVAP: D

9. Türkiye'nin ithalatında ön sırada yer alan ilk on ülke sırasıyla şu şekildedir: Çin, Rusya, Almanya, ABD, İtalya, Hindistan, Fransa, Güney Kore, İspanya ve Belçika. Türkiye'nin ihracatında ön sırada yer alan ilk on ülke sırasıyla şu şekildedir: Almanya, ABD, Birleşik Krallık, İtalya, Irak, İspanya, Fransa, Hollanda, İsrail, Rusya. Buna göre Almanya ve ABD Türkiye'nin hem ithalatında hem de ihracatında ön sıralarda yer almaktadır.

CEVAP: B

10. Dış ticaret açığının azaltılması için ihracatın desteklenmesine yönelik çalışmalar yürütülmelidir. İhracatı artırmak için bu alanda faaliyet gösteren firmalara vergi desteği ve çeşitli teşviklerin verilmesi, AR-GE çalışmalarının desteklenmesi, tanıtım ve markalaşma gibi faaliyetler yürütülmesi bu kapsamda değerlendirilebilir. Dış ticaret açığı ile mücadele konusunda desteklenen bir diğer faaliyet alanı turizm sektörüdür. Turizm gelirleri dış ticaret açığını kapatmak için oldukça önemlidir. Ayrıca Türkiye'nin dış ticaret açığının temel sebeplerinden biri enerjide (petrol ve doğalgaz) dışa olan bağımlılıktır. Yerli ve alternatif enerji kaynaklarının kullanımının artırılması dış ticaret açığını azaltacaktır.

CEVAP: E

1. Ekonomik kalkınmanın sağlanabilmesi ve komşu ülkelerle ticari ilişkilerin geliştirilebilmesi amacıyla bugüne kadar çok sayıda bölgesel ticaret anlaşması yapılmış ve ekonomik örgüt kurulmuştur.

- I. Avrupa Gümrük Birliği
II. NAFTA
III. KEİ
IV. OPEC

Buna göre Türkiye yukarıda verilen sözleşmelerden hangilerine taraftır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

2. I. Mineral yağlar ve yakıtlar
II. Elektrikli aletler
III. Yaş meyve ve sebzeler
IV. Orman ürünleri

Yukarıda verilen ürünlerinden hangileri Türkiye'nin ithalatında daha fazla paya sahiptir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) I ve IV E) II ve IV

3. I. Deniz Yolu
II. Kara Yolu
III. Hava Yolu
IV. Demir Yolu

Türkiye'nin taşıma şekline göre dış ticaret verilerine göre kullanılan ulaşım türlerinin fazladan aza sıralanışı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) I, II, III, IV B) IV, III, II, I C) II, III, I, IV
D) I, III, II, IV E) III, II, IV, I

4. I. Kolay bozulabilen bir ürün olduğundan fabrikaları ham maddeye yakın yerlerde kurulmaktadır.
II. Yıkanmış asitli topraklarda en iyi yetişmektedir.
III. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde fabrikaları bulunmaz.
IV. Cumhuriyet öncesinde üretimleri yapılamamaktadır.

Türkiye'deki çay ve şeker tarım ürünlerinin yetiştirme koşulları ve fabrikalarının ortak özellikleri arasında yukarıdakilerden hangileri bulunmaktadır?

- A) I ve II B) II ve III C) II ve IV
D) III ve IV E) I, III ve IV

5. Aşağıdaki tabloda Türkiye'nin en fazla ihracat yaptığı beş ülkenin 5 yıllık ihracat içindeki payları verilmiştir.

	2024	2023	2022	2021	2020
Almanya	7,8	8,2	8,3	8,6	9,4
ABD	6,2	5,8	6,6	6,5	6,0
Birleşik Krallık	5,8	4,9	5,1	6,1	6,6
Irak	5,0	5,0	5,4	4,9	5,4
İtalya	4,9	4,8	4,9	5,1	4,8

Yalnızca tablodaki bilgilere göre,

- I. Almanya'nın ihracat içindeki payı verilen yıllar boyunca sürekli azalmıştır.
II. En büyük artış Birleşik Krallık ile 2023 - 2024 arası dönemde yaşanmıştır.
III. Irak'a yapılan ihracat miktarı son iki yılda aynı kalmıştır.

çıkarımlarından hangileri yanlıştır?

- A) Yalnız II B) Yalnız III C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

6. Aşağıdaki tabloda Türkiye'nin bazı maden ve enerji kaynaklarının dış ticaretteki durumu işaretlenerek gösterilmiştir.

	İthalat	İhracat
I. Petrol	X	
II. Taş kömürü		X
III. Doğal gaz	X	
IV. Fosfat		X

Buna göre tabloda verilen maden ve enerji kaynaklarından hangilerinin durumu yanlış işaretlenmiştir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

7. I. İthalat
II. İhracat
III. Dış ticaret açığı

Turizm gelirlerinin, sanayi ve enerji üretiminin artırılması Türkiye'nin yukarıda verilen kalemlerinden hangilerinin azalmasına neden olur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

8. Türkiye'nin dış ticaretinin açık vermesi sonucunda aldığı önlemler arasında,

- I. ithal ürünlerde gümrük tariflerini düşürmesi
II. turizmin açığın kapatılması bakımından desteklenmesi
III. tüketimi yüksek ürünlerin ithalatına ağırlık vermesi

yöntemlerinden hangilerini uyguladığı söylenemez?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

9. Türkiye'nin dış alımında yani ithalatında enerji kaynaklarının payı oldukça fazladır. Türkiye petrol ve doğalgaz ihtiyacının yüzde doksandan fazlasını ithalat yoluyla karşılar.

Buna göre,

- I. Altınkaya
II. Ambarlı
III. Aliağa
IV. Kızıldere

Enerji üretim merkezlerinden hangilerindeki üretimin artması bağımlılığın artmasına neden olmaktadır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

10. I. Bursa – Motorlu kara taşıtları aksam ve parçaları
II. Samsun – Bakır izabe
III. Gaziantep – İpekli dokuma
IV. İzmir – Alüminyum

Yukarıda verilen illerde kurulu sanayi tesisi eşleştirmelerinden hangileri yanlıştır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

1. Avrupa Birliği Gümrük Birliği, Avrupa Birliği üyesi ülkelerin ve bazı komşu ülkelerin (Andorra, Birleşik Krallık, Monako, San Marino, Türkiye) oluşturduğu bir gümrük birliğidir. Türkiye 1 Ocak 1996 tarihinden itibaren Avrupa Gümrük Birliği Sözleşmesine taraf olmuştur. Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü (KEİ), üye ülkeler arasındaki ticari, ekonomik, bilimsel ve teknolojik işbirliğinin geliştirilmesi ve Karadeniz bölgesinin bir barış, istikrar ve refah bölgesi haline getirilmesi amacıyla, Türkiye’nin önderliğinde başlatılan bir işbirliği modelidir. NAFTA Kuzey Amerika ülkeleri arasında, OPEC ise petrol ihraç eden ülkeler arasında oluşturulmuş bir birliktir.

CEVAP: B

2. Türkiye’nin enerji ihtiyacı yüksek bir ülke olması nedeniyle ithalatında enerji ham maddelerinin payı fazladır. Aşağıda en fazla ithal edilen ürünler verilmiştir.

- Mineral yağlar ve yakıtlar
- Kazan ve makineler
- Kıymetli veya yarı kıymetli taşlar
- Motorlu kara taşıtları aksam ve parçaları
- Elektrikli aletler ve makineler

Yaş sebze ve meyveler ile orman ürünlerinin ithalatı içindeki maddi değeri diğerlerinden daha düşüktür.

CEVAP: A

3. 2024 verilerine göre ihracatta en büyük pay %56 ile deniz yoluna aittir. Bunu %33 ile karayolu, %10 ile hava yolu, %1 ile demir yolu izlemektedir. İthalatta en büyük pay %55 ile deniz yoluna aittir. Bunu %19 ile karayolu, %14 ile hava yolu, %1 ile demir yolu izlemektedir. %12’lik diğer taşıma yolları bulunmaktadır. Bu verilere göre ister ihracat isterse ithalatta taşıma şekillerine göre sıralama
- I Deniz yolu > II Kara yolu > III Hava yolu > IV Demir yolu

CEVAP: A

4. Çay ve şeker ortak olarak hasat edildikten sonra hemen bozulabildiği için işlenmesi gereken ürünlerdir. Bu nedenle fabrikaları üretim alanlarının yanına kurulur. Çay yıl boyu yıkanmış asitli toprak istediğinden, şeker pancarı ise kuraklıkta kalitesi düştüğünden ortak olarak Güneydoğu Anadolu bölgesinde üretilmez. İlk Çay fabrikası 1947’de Rize’de ilk şeker fabrikaları ise 1926 yılında Uşak ve Kırklareli’nde kurulmuştur. Yani Cumhuriyet öncesinde üretimleri yoktur.

CEVAP: E

5. 2020 – 2024 yılları arasında Almanya ile yapılan ihracatın payı sürekli azalmıştır. 2020 yılında 9,4 olan ihracat oranı verilen yıllar arasında sürekli azalarak 7,8’e düşmüştür. En büyük artış Birleşik Krallık ile 2023 – 2024 arası dönemde 0,9 oranında artarak gerçekleşmiştir. Başka ülkelerle bu oranda bir artış olmamıştır. Ancak Irak’a yapılan ihracat miktarı değil ihracat oranı aynı kalmıştır. Toplam ihracat rakamı bilinmediğinden oranın miktar karşılığına ulaşamaz.

CEVAP: B

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
İ

6. Türkiye'de üretilen petrol ihtiyacının yaklaşık %10'unu karşılamaktadır. Boru hatları ve gemiler aracılığıyla petrol alınmaktadır. Doğal gazdaki bağımlılık ise petrolden de fazladır doğal gazın %99'u boru hatları ve tankerlerle ithal edilmektedir. Taş kömürü genç oluşumlu ülke olan Türkiye'de oldukça azdır. Gerek demir çelik gerekse elektrik üretiminde ithal kömür kullanılmaktadır. Gübre yapımında kullanılan fosfat kaynakları da yetersiz olup ithal edilen ürünlerdendir.

CEVAP: D

7. Türkiye'de enerjide büyük oranda dışa bağımlıdır. Enerji üretiminde yerli kaynakların payının artması enerji ithalatını düşürecektir. Sanayi ve turizm gelirleri artarsa ithalat (dış alım) ve dış ticaret açığı azalır. İhracat (dış satım) ise artar.

CEVAP: D

8. Türkiye'nin dış ticaret açığı vermesinin nedenleri arasında enerji bağımlılığının yüksek olması gelmektedir. Bağımlılığı azaltmak için yerli kaynaklar teşvik edilmelidir. Ayrıca ithal ürünlerde ithalat vergilerini düşürmek değil yükselterek ürünlerin cazibesini azaltmak gelmektedir. Turizmi artırmak açığın kapatılmasında doğrudan döviz girdisi sağladığı için önemlidir. Tüketimi fazla ürünleri ithal yolla değil ülke içinde üretmek gerekmektedir.

CEVAP: D

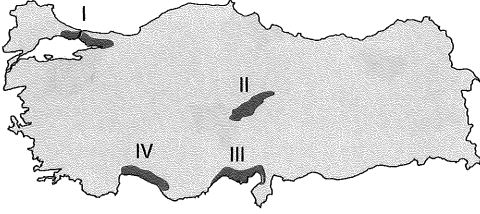
9. Öncüllerde verilen enerji üretim merkezlerinden Altınkaya Kızılırmak nehri üzerinde kurulu olan hidroelektrik santrali iken Kızıldere Denizli'de bulunan jeotermal santraldir. Yenilenebilir enerji merkezlerinde olan üretimin artması dış bağımlılığı artıran değil azaltan üretimlerdir. Ancak İzmir Aliağa'da petrol ve doğal gaz İstanbul Ambarlı'da doğal gazdan enerji üretimi yapılmaktadır. Doğal gaz ve petrol üretiminin artması dış bağımlılığı artırır.

CEVAP: C

10. Öncüllerde verilen illerden Bursa ulaşım imkânları ve yan sanayinin gelişmiş olması nedeniyle yerli ve yabancı birçok Motorlu kara taşıtları aksam ve parçaları üreten fabrikanın kurulduğu ildir. Samsun'da ulaşım (liman) özelliğinden dolayı bakır işleme tesisi bulunmaktadır. Ancak Gaziantep'te dokuma ham maddesi olarak ipek değil pamuk bulunur. Bu nedenle Gaziantep'te pamuklu dokuma olması gerekir. Ayrıca Türkiye'nin tek alüminyum işleme tesisi Konya Seydişehir'de bulunmaktadır.

CEVAP: E

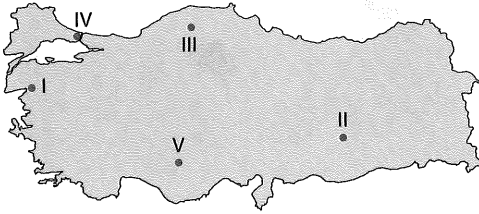
1. Aşağıdaki Türkiye haritasında beş alan numaralarla gösterilmiştir.

Yukarıdaki haritada numaralandırılarak gösterilen alanlardan hangilerinde kurulacak pamuklu dokuma fabrikası hammaddeye yakın olmaz?

- A) I ve II B) I ve III C) I ve IV
D) III ve IV E) II, III ve IV

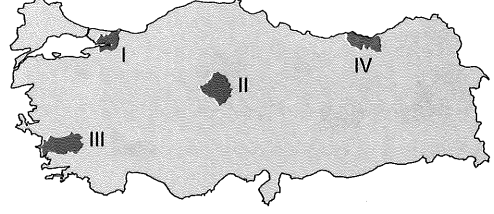
2. Aşağıdaki Türkiye haritasında beş merkez numaralarla gösterilmiştir.

Yukarıda haritada numaralanmış yerlerden hangisinde kurulan sanayi kollarından hangisi ham madde varlığı ile açıklanamaz?

- A) I - Zeytin Yağı B) II - Ferrokrom
C) III - Kereste D) IV - Pamuklu Dokuma
E) V - Şeker

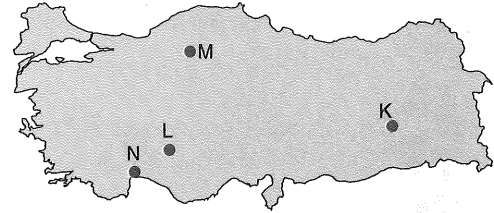
3. Aşağıdaki Türkiye haritasında dört il numaralarla gösterilmiştir.

Yukarıdaki haritada numaralandırılmış illerden hangilerinde lastik sanayisi gelişme göstermiştir?

- A) I ve II B) II ve III C) III ve IV
D) I ve III E) II ve IV

4. Aşağıdaki Türkiye haritasında bazı merkezler harflerle temsil edilmiştir.

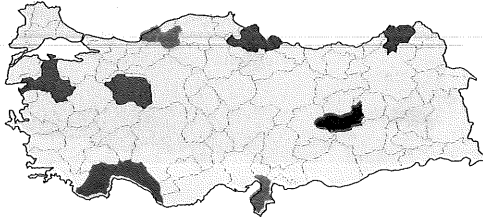

- I. En küçük petro-kimya tesisi bulunur.
II. İlk ferro-krom tesisi bulunur.
III. İlk demir-çelik fabrikası bulunur.
IV. Tek alüminyum fabrikası bulunur.

Haritadaki merkezler ile öncüllerdeki tesislerin eşleştirmesi hangi seçenekte doğru verilmiştir?

	K	L	M	N
A)	I	II	III	IV
B)	IV	III	II	I
C)	III	II	I	IV
D)	I	IV	III	II
E)	II	III	IV	I

5. Aşağıdaki haritada Türkiye’de Kurulu olan madene dayalı sanayi kuruluşlarından bazılarının illere dağılışını göstermektedir.

Buna göre haritada dağılışı gösterilmeyen sanayi kolu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bor B) Demir Çelik C) Alüminyum
D) Ferrokrom E) Bakır

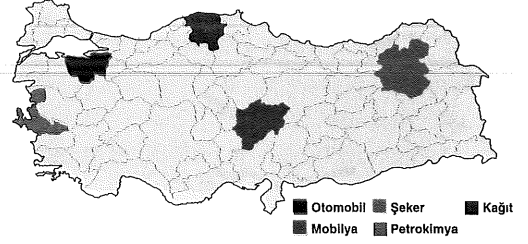
6. Türkiye’de üretilen yağların %90’ı bitkisel, %10’u hayvansal yağlardan oluşur. Yağ elde edilen bitkisel ürünler; zeytin, ayçiçeği, çığit, soya, yer fıstığı, haşhaş, susam, kolza ve aspir olarak sıralanabilir. Aşağıdaki haritada Türkiye’deki bazı yağ fabrikalarının yoğun olarak bulunduğu iller farklı renklerle gösterilerek gruplandırılmıştır.

Buna göre haritada dağılışı gösterilen yağ fabrikaları aşağıdakilerden hangisinde doğru eşleştirilmiştir?

	Zeytinyağı	Ayçiçek yağı	Bitkisel margarin
A)	I	II	III
B)	I	III	II
C)	II	I	III
D)	II	III	I
E)	III	II	I

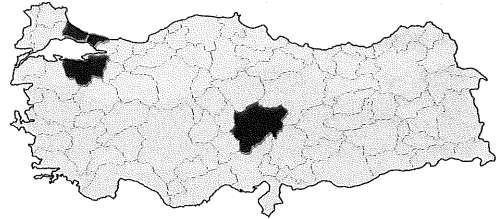
7. Aşağıdaki haritada bazı iller farklı renklerle gösterilmiş ve bu illerde bulunan sanayi kolları belirtilmiştir.

Buna göre haritada dağılışı gösterilen sanayi kollarından hangilerinin kuruluş yeri hammadde kaynağına yakın seçilmiştir?

- A) Otomobil ve Mobilya B) Şeker ve Kâğıt
C) Kâğıt ve Petrokimya D) Şeker ve Petrokimya
E) Kâğıt ve Otomobil

8. Aşağıdaki haritada hammadde kaynağına uzak olmasına rağmen gelişen bazı sanayi kollarının kurulu olduğu iller taranarak gösterilmiştir.

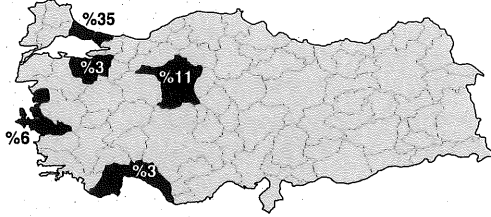

- I. Mobilya
II. Petrol rafinerisi
III. Pamuklu dokuma
IV. Demir çelik

Buna göre haritada dağılışı verilen sanayi kolları yukarıdakilerden hangileri olabilir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

9. E-ticaret herhangi bir ürünün genel ağ kanalıyla pazarlanması olarak adlandırılmaktadır. E-ticaret sayesinde ihtiyaç duyulan herhangi bir ürün, istenilen siteden kolayca sipariş verilebilmektedir. Ticaret Bakanlığı verilerine göre Türkiye'de e-ticaretin yaklaşık %60'ı 5 ilde geriye kalan %40'ı ise 76 ilde gerçekleşmiştir. Aşağıdaki yapılmaktadır. harita Türkiye'de e-ticaretin en çok yapıldığı ilk 5 ili ve bu illerin e-ticaretteki yoğunluğunu göstermektedir.

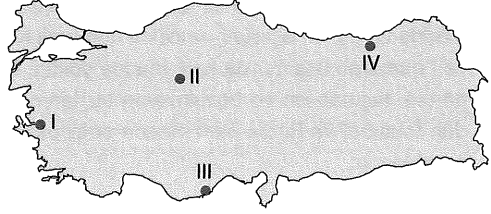
Bu dağılımın ortaya çıkmasında söz konusu illerdeki

- I. Nüfusun dağılışı
- II. Alışveriş merkezlerinin dağılışı
- III. Yüz ölçümü

gibi özelliklerden hangileri etkili olmuş olabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) I ve III

10. Aşağıdaki haritada bazı alanlar numaralandırılarak koyu renkle gösterilmiştir.

Bu alanlardan hangileri arasında tarımsal ürün ticaretinin gelişmesi beklenmez?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

1. Pamuklu dokuma Türkiye'de ham maddeye bağlı olarak Adana ve Antalya'da kurulmuştur. Haritada III ve IV numara ile gösterilen alandaki fabrikalar ham madde varlığı ile ilişkilidir. Ancak II numaralı Kayseri ve I numaralı İstanbul'da ham madde yoktur. Çünkü pamuk taşınabilen ve bozulmayan bir tarım ürünüdür. İstanbul ve Bursa ham madde değil pazarlama ile açıklanır.

CEVAP: A

2. Haritadaki numaralandırılmış yerlerden I numaralı Edremit Körfezi çevresi zeytin yağ fabrikalarının ham maddeye bağlı yaygın olduğu bir yerdir. II numaralı Elazığ krom çıkarılan ve işlenen bir yerdir. III numaralı alanda orman varlığına bağlı kereste, sunta fabrikaları kurulmuştur. V numaralı Konya en büyük şeker üretim alanı olduğundan fabrikalar ham maddeye bağlı kurulmuştur. Ancak IV numaralı İstanbul'da tekstil dokuma sanayi olması pazarlamaya bağlı olup ham madde olan pamuk bu alanda üretilmez.

CEVAP: D

3. Haritada numaralandırılmış illerden I numaralı il Kocaeli, II numaralı il Kırşehir, III numaralı il Aydın ve IV numaralı il Trabzon'dur. Lastik sanayisinde kullanılan ham madde atık petroldür. Petro kimya tesislerinde üretilen ve ham petrolün son aşaması olan atıklardan lastik yapılmaktadır. Kocaeli çevresinde gerek otomotiv sanayisinin gelişmiş olması gerekse Petro kimya tesisi olması nedeniyle lastik fabrikası bulunur. II numaralı Kırşehir'de Orta Anadolu petrol rafinerisinden gelen atık petrole bağlı lastik sanayisi bulunmaktadır.

CEVAP: A

4. En küçük petrol rafinerisi Batman rafinerisidir. Batman rafinerisi haritada K harfi ile verilen yerdedir. İlk ferro-krom tesisi Antalya'da bulunur. Antalya krom tesisi haritada N harfi ile gösterilmiştir. İlk demir-çelik fabrikası Karabük'te kurulmuştur. Karabük haritada M harfi ile gösterilmiştir. Tek alüminyum fabrikası Konya Seydişehir'de bulunur. Seydişehir haritada L harfi ile gösterilmiştir.

CEVAP: D

5. Türkiye'de hammadde olarak Seydişehir'den çıkarılan boksitin işlendiği alüminyum tesisleri Konya'da bulunmaktadır. Haritada Konya işaretlenmemiştir. Eskişehir ve Balıkesir'de bor, Zonguldak, Karabük ve Hatay'da demir çelik, Antalya ve Elazığ'da Ferrokrom, Samsun, Artvin ve Elazığ'da Bakır tesisleri bulunmaktadır.

CEVAP: C

6. Türkiye'de bitkisel yağ fabrikalarının dağılışına bakıldığında ham maddeye yakınlığın ön planda olduğu görülmektedir. Ayçiçeği yağı fabrikaları Edirne ve Tekirdağ; zeytinyağı fabrikaları Edremit, Ayvalık ve Gemlik, mısır ve soya yağı fabrikaları Adana'da yaygındır. Ayrıca Adana, İzmir ve İstanbul'da margarin yağı üreten tesisler bulunmaktadır.

CEVAP: D

7. Bursa'da otomobil fabrikalarının kurulmasında yetişmiş işgücü, ulaşım ve pazara yakınlık ve yardımcı sanayi kollarının dağılışı etkili olmuştur. İzmir Aliağa'da liman fonksiyonunun bulunması ayrıca bölgenin petrol ürünleri talebinin karşılanma isteği etkili olmuştur. Kayseri'de işgücü ulaşım ve pazarlama imkânları mobilya sanayisinin gelişmesine katkı sağlamıştır. Erzurum'da şeker hammaddesi olan şeker pancarının üretilmesi, Kastamonu'da ise kâğıt hammaddesi olan ormancılık ürünlerinin üretilmesi fabrikaların kuruluş yeri seçiminde etkili olmuştur.

CEVAP: B

8. Haritada İstanbul, Bursa ve Kayseri taranarak gösterilmiştir. Bu illerde demir çelik ve petrol rafinerisi bulunmamaktadır. Hammaddeye uzak olmasına rağmen bu illerde mobilya ve pamuklu dokuma sanayisi kurulmuştur.

CEVAP: B

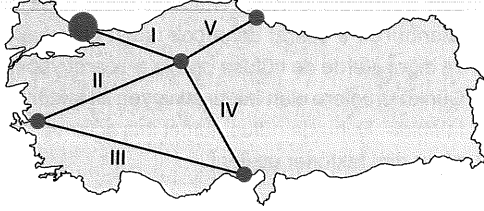
9. Yüz ölçümün ve alışveriş merkezlerinin dağılışının e-ticaret ile ilgisi bulunmamaktadır. Alışveriş merkezlerinin sayısı iç ticareti etkiler ancak e-ticarete genel ağ ile sipariş verildiği için farklı ürünler illerden getirilebilmektedir. Nüfusun daha fazla olduğu İstanbul'da e-ticaret daha çok tercih edilmiştir. Ayrıca diğer illerde de nüfusa oranla e-ticaret yapılmıştır. Çünkü ürünlere olan talebi etkileyen ilk faktör tüketim talebidir. Bunu da nüfus, temel ihtiyaçlar ve gelir durumu gibi faktörler etkiler.

CEVAP: A

10. Türkiye'de iç ticarete konu olan ürünler içinde tarım ürünlerinin önemli bir yeri vardır. Üretimi yapılan tarımsal ve hayvansal ürünlerin bölgeler arasında farklı olması iç ticaretin gelişmesinde etkilidir. İklim koşullarına bağlı olarak üretilen tarım ürünleri farklı iklim bölgeleri arasında ticarete konu olurken aynı iklim koşullarının görüldüğü alanlar arasında yaygın olarak alınıp satılmaz. İzmir ve Mersin'de turuncgiller, zeytin, yağ sebze gibi ürünler ortak olarak üretildiği için bu iki il arasında alım satımının gelişmesi beklenmez.

CEVAP: B

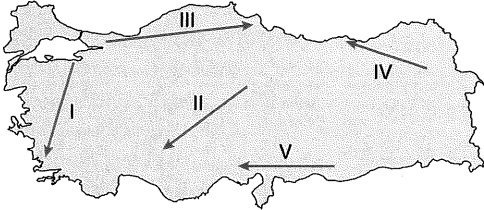
1. Ulusal ticaretin büyük bölümü, ekonomik açıdan kalmış bölgeler arasında gerçekleşir. Bölgeler arasındaki ticaret hacmi nüfus miktarı, gelir düzeyi ve sosyoekonomik yapıyla yakından ilişkilidir.

Buna göre yukarıdaki haritada numaralandırılarak gösterilen ağlardan hangisinde ticaret hacminin daha fazla olacağı düşünülebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

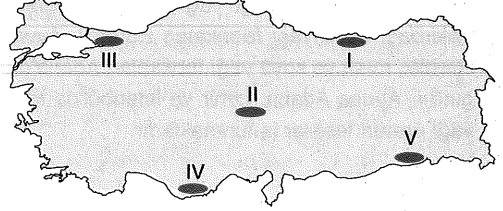
2. Aşağıdaki Türkiye haritasında beş güzergâh numaraları gösterilmiştir.

Yukarıda haritada numaralanmış güzergâhlarda ticareti yapılan ürün hangisinde doğru verilmiştir?

- A) I - Zeytin B) II - Buğday C) III - Fındık
D) IV - Şeker E) V - Pamuk

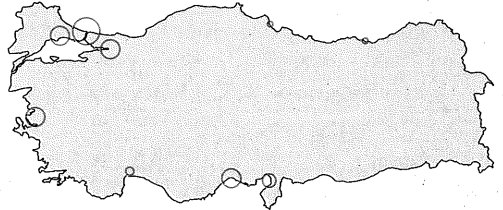
3. Aşağıdaki Türkiye haritasında bazı merkezler numaralarla gösterilmiştir.

Haritadaki numaralanmış yerlerden hangisinde sanayi, ulaşım ve nüfus miktarına bağlı olarak ticaret hacmi daha fazladır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

4. Aşağıdaki harita Türkiye limanlarında konteyner taşımacılığının boyutlarını göstermektedir.

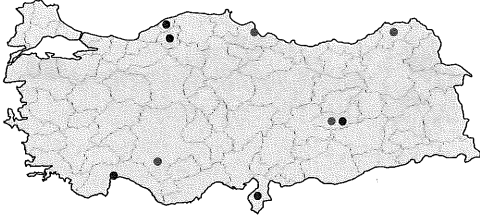
Buna göre,

- I. Tarım
II. Sanayi
III. Madencilik
IV. Ticaret

sektörlerinden hangileri Türkiye’de konteyner taşımacılığının gelişimini daha çok etkilemiştir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

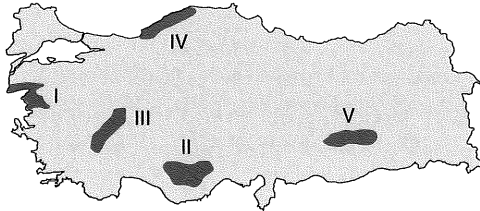
5. Aşağıdaki harita Türkiye'deki maden işleme tesislerinin dağılışını göstermektedir.

Buna göre haritada aşağıdaki madenlerden hangisinin işlendiği bir tesis gösterilmemiştir?

- A) Demir B) Bor C) Bakır
D) Krom D) Boksit

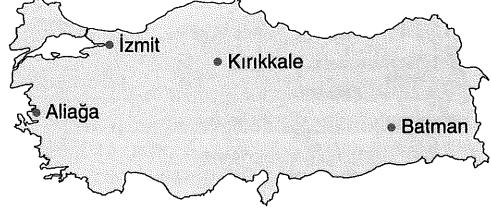
6. Özellikle gıda sanayisinin gelişmesinde ham maddeye yakınlık faktörü oldukça etkili olmuştur.

Buna göre, haritadaki numaralanmış alanlardan hangisinde zeytin yağ sanayisinin yaygın olması beklenir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

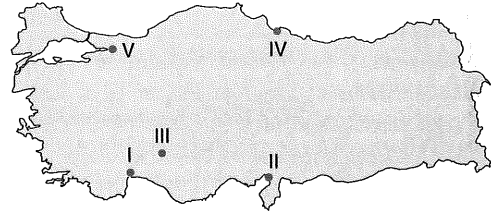
7. Aşağıdaki Türkiye haritasında bir sanayi koluna ait tesisler gösterilmiştir.

Haritadaki iller göz önüne alındığında bu sanayi kolunun aşağıdakilerden hangisi olması gerekir?

- A) Kâğıt B) Dokuma C) Beyaz Eşya
D) Petro-Kimya E) Otomotiv

8. Aşağıdaki Türkiye haritasında beş merkez numaraları gösterilmiştir.

Haritadaki numaralandırılmış merkezlerde kurulan sanayi kolları ile ilgili eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?

- A) I – Ferro Krom Sanayi
B) II – Demir Çelik Sanayi
C) III – Alüminyum Sanayi
D) IV – Otomotiv Sanayi
E) V – Petro Kimya Sanayi

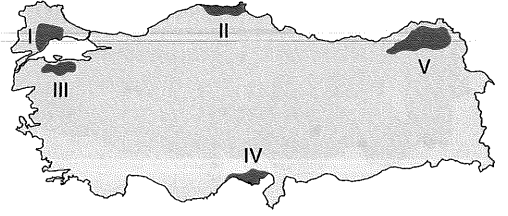
9. Aşağıdaki Türkiye haritasında bazı illerde kurulan bir sanayi kolu gösterilmiştir.

Haritadaki iller dikkate alındığında bu sanayi kolunun aşağıdakilerden hangisi olduğu söylenebilir?

- A) Petro – kimya sanayi
- B) Elektrikli aletler sanayi
- C) Motorlu kara taşıtları sanayi
- D) İlaç ve kimyevi maddeler sanayi
- E) Savunma sanayi

10. Büyük oranda sanayi kuruluşlarında işlenmek üzere tarım ürünü üretilen alanlar endüstri bitki alanı olarak ifade edilir.

Haritadaki numaralanmış alanlardan hangileri endüstriyel tarım bölgeleri arasında yer almaz?

- A) I ve III
- B) II ve V
- C) III ve IV
- D) I ve III
- E) I, III ve IV

1. I numaralı ağ Türkiye'nin en kalabalık nüfusa sahip, sanayi, ulaşım ve ticaretin geliştiği, ulusal ekonomi içindeki payının en yüksek olduğu şehir olan İstanbul ile Türkiye'nin başkenti, nüfus açısından ikinci büyük şehri ve belirli bir ekonomik seviyenin üstünde olan Ankara arasındadır. Bu nedenle I numaralı ağda ticaret hacmi daha fazla olacaktır.

CEVAP: A

2. İki alan arasında ticaretin yapılması için gerek tarım ürünleri gerekse sanayi ürünleri bakımından farklılıklar olması gerekir. I numaralı güzergâhta zeytin tarımı olmaz. İki alanda da Akdeniz iklimi görülmektedir. II numaralı doğrultuda Buğday ticareti olamaz. İki alanda da Buğday üretimi vardır. III numaralı güzergâhta fındık satımı olmaz. İki alanda da Karadeniz iklimi görüldüğünden fındık vardır. V numaralı doğrultuda pamuk ticareti olmaz. İki alanda da pamuk üretilmektedir. IV numaralı doğrultuda şeker ticareti yoğundur. Doğu Karadeniz'de şeker üretimi yoktur.

CEVAP: D

3. Ticaret hacmi bir yerin ürettiği toplam mal ve hizmetler ile ithalat ve ihracatın toplamına denir. Nüfusun fazla olması tüketimi artırdığından ithalat fazla olur. Aynı zamanda ulaşımın ve sanayinin gelişmiş olduğu yerlerde mal ve hizmet üretimi fazladır. Haritadaki numaralanmış yerlerden III numaralı Doğu Marmara Türkiye'de ticaret hacminin en fazla olduğu yerdir. Diğer yerler seyrek nüfuslu, ulaşımın ve sanayinin gelişmediği yerlerdir.

CEVAP: C

4. Türkiye'nin dış ticaretinde kullanılan ulaşım türleri içinde birincilik denizyoluna aittir. Deniz ticaretinde de konteyner, kuru yük, tanker ve ro ro gemileri kullanılmaktadır. Ayrıca Türkiye'nin ithalat ve ihracatının yüzde doksandan fazla sanayi ürünleriyle gerçekleşmektedir. Sanayi ürünleri de en çok konteyner gemileri ile taşınmaktadır. Buna göre Türkiye'de konteyner taşımacılığının gelişmiş olduğu yerlerde aynı oranda sanayi ve ticaret de gelişmiştir.

CEVAP: D

5. Haritada farklı renklerle gösterilen iller ve bu illerde yer alan sanayi tesisleri şu şekildedir:

- Karabük, Zonguldak ve Hatay: Demir
- Antalya ve Elazığ: Krom
- Konya: Boksit
- Samsun, Elazığ ve Artvin: Bakır

Türkiye'de bor işleyen tesisler Balıkesir ve Eskişehir'de yer alır. Bu tesislere haritada yer verilmemiştir.

CEVAP: B

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
İ

6. Zeytin yağ sanayisi ham maddeye yakınlık ilkesine bağlı olarak kurulmaktadır. Haritada numaralandırılmış alanlardan I numaralı Edremit Körfezi çevresi en önemli yağlık zeytinlerin üretildiği ve sanayisinin geliştiği alandır. II numaralı alan Taşeli – Konya arası, III numaralı alan Afyon – Denizli arası, IV numaralı alan Batı Karadeniz ve V numaralı alan olan Diyarbakır – Batman çevresinde zeytin üretimi olmadığı için sanayisi de bulunmaz.

CEVAP: A

9. Petro kimya sanayisi Batman başta olmak üzere kurulmuştur. Batman haritada olmadığından bu tesis Petro kimya olamaz. Elektrikli aletler sanayi Gaziantep, Kayseri ve Manisa gibi illerde de kurulmuştur. Bu iller haritada verilmemiştir. İlaç ve kimyevi maddeler sanayi İstanbul, Ankara, İzmir ve Tekirdağ illerinde bulunur. Diğer illerde yoktur. Savunma sanayi Kırıkkale, Ankara, Eskişehir, Çankırı ve Çorum illerinde kurulmuştur. Haritada dağılışı verilen iller Motorlu kara taşıtları sanayi illeridir.

CEVAP: C

7. Haritada verilen merkezlerden Batman, İzmir Aliağa, Kırıkkale ve İzmit'te ortak olarak bulunan sanayi kolu Petro kimya sanayisidir. Kâğıt sanayisi için Kastamonu Taşköprü ve Zonguldak Çaycuma, Dokuma için Adana, İzmir, Gaziantep, Kayseri ve İstanbul, Beyaz Eşya için İstanbul ve Manisa görülmelidir. Otomotiv Karadeniz, Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu hariç tüm bölgelerde bulunmaktadır.

CEVAP: D

8. Haritada I numara ile gösterilen Antalya'da Türkiye'nin ilk ferro – krom tesisi bulunmaktadır. II numaralı İskenderun'da ulaşım fonksiyonuna bağlı demir çelik fabrikası bulunmaktadır. III numaralı Konya Seydişehir'de Türkiye'nin Alüminyum Sanayisi bulunmaktadır. V numaralı İzmit'te Petro Kimya Sanayi bulunmaktadır. Ancak IV numaralı Samsun'da henüz kurulu bir otomotiv sanayisi yoktur.

CEVAP: D

10. Endüstriyel tarım bölgeleri üretimin büyük oranda sanayi kuruluşlarının ihtiyacını karşılamak amacıyla yapıldığı, sanayi bitkisi adı verilen bitkilerin üretildiği alanlardır. Haritadaki numaralandırılmış alanlardan I numaralı Tekirdağ ve IV numaralı Çukurova çevresi başta yağ sanayisi olmak üzere yoğun üretim yapan endüstriyel tarım alanlarıdır. III numaralı Bursa ve Balıkesir ovaları yine yoğun tarımsal üretim alanıdır. Ancak II numaralı Batı Karadeniz ve V numaralı Erzurum – Kars çevresinde tarım ürünleri üretimi oldukça azdır.

CEVAP: B

1. Aşağıdakilerden hangisi, Türkiye'de endüstrinin hızla gelişmesinin ülke ekonomisine sağladığı katkılardan biri değildir?

- A) Çalışma çağındaki nüfusa yeni iş olanakları yaratılması
- B) Ham maddenin ülke içinde işlenerek daha fazla değer kazanması
- C) İç ve dış ticaretin gelişmesi
- D) Göçler sonucu büyük kentlerin çevresindeki tarım arazisinde yerleşim alanları oluşması
- E) Dış satımda endüstri ürünlerinin payı arttıkça dış satım gelirlerinin de yükselmesi

2. Aşağıdakilerden hangisi, Türkiye'de, endüstri kuruluşlarının yeri belirlenirken göz önüne alınması gereken ölçütlerden biri değildir?

- A) Elektrik enerjisi üretim merkezlerine yakınlık
- B) Ulaşım olanaklarının gelişmişliği
- C) Su kaynaklarına yakınlık
- D) İş gücü sağlamada kolaylık
- E) Ham maddeye yakınlık

3. Türkiye'deki bazı fabrikaların kuruluş yerleriyle ilgili aşağıdaki genellemelerden hangisi doğrudur?

- A) Bitkisel yağ fabrikaları, ham maddeye yakın yerlerde kurulmuştur.
- B) Seramik fabrikaları, inşaat sektörünün geliştiği yerlerde kurulmuştur.
- C) Demir-çelik fabrikaları, demir cevherinin çıkarıldığı yerlerde kurulmuştur.
- D) Otomobil fabrikaları, termik santrallere yakın yerlerde kurulmuştur.
- E) Deri konfeksiyon fabrikaları, hayvancılığın yaygın olarak yapıldığı yerlerde kurulmuştur.

4. Türkiye'nin, ekonomisi gelişen bir ülke olmasında aşağıdakilerden hangisinin en az etkili olduğu söylenebilir?

- A) Nüfusun genç ve dinamik olması
- B) Fiziki ve beşerî özellikleri farklı coğrafi bölgelerin olması
- C) Yer altı ve yer üstü kaynaklarının çeşitli olması
- D) Avrupa'yla Asya, özellikle Orta Doğu ülkeleri arasında köprü görevi görmesi
- E) Topraklarının büyük bir bölümünün Anadolu Yarımadası'nda olması

- 5. I. Afyonkarahisar – Et ve süt ürünleri
II. Kırıkkale – Petrokimya
III. Zonguldak – Orman ürünleri
IV. İstanbul – Pamuklu dokuma

Yukarıdaki illerden hangileri, birlikte verilen endüstri kolu için gerekli ham madde bakımından zengindir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
- D) II ve IV E) III ve IV

6. Türkiye'nin ekonomik etkinliklerine ait aşağıdaki bilgilerden hangisi doğrudur?

- A) Elektrik enerjisinin büyük bir kısmı yenilenebilir enerji kaynaklarından elde edilir.
- B) Kırsal kesimde en yaygın hayvancılık etkinliği arıcılık ve balıkçılıktır.
- C) Tarım sektörünün millî gelirdeki payı diğer sektörlerden fazladır.
- D) Dış ticarete ilk sırada yer alan ülke Amerika Birleşik Devletleri'dir.
- E) Gıda endüstrisinde ham maddenin büyük bir kısmı ülke içinden karşılanmaktadır.

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
I

7. Bir yerde endüstrinin gelişebilmesi, ham maddenin varlığı, enerji kaynaklarına yakınlık, iş gücü temininin kolaylığı, ulaşımın kolaylığı, üretim araçları ve ham maddenin getirilmesinin kolaylığı gibi etmenlere bağlıdır.

Buna göre, aşağıdakilerin hangisinde verilen yerdeki endüstri kolu diğerlerinden farklı bir etmene bağlı olarak gelişmiştir?

- A) Adana ve çevresinde dokuma endüstrisi
B) Edremit-Ayvalık ve çevresinde sıvı yağ endüstrisi
C) Çanakkale’de konserve balık endüstrisi
D) Seydişehir’de alüminyum endüstrisi
E) Bursa ve çevresinde otomotiv endüstrisi

8. Türkiye’de endüstri kuruluşlarının yoğun olduğu yerler,

- I. aynı coğrafi bölgede yer almaları,
II. fazla göç almaları,
III. enerji kaynakları bakımından zengin olmaları,
IV. ulaşım olanakları bakımından gelişmiş olmaları

özelliklerinin hangileri bakımından ortaktır?

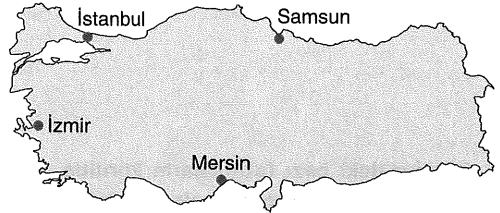
- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

9. Ülke sınırları içerisinde bölge, bölüm ve yöreler arasında yapılan ticarete “iç ticaret” denir.

Buna göre, Türkiye’de hareketli bir iç ticaretin olması aşağıdakilerden hangisiyle ilgili değildir?

- A) Endüstri kuruluşlarının belirli bölgelerde toplanmasıyla
B) Bölgeler arasında yetişen tarım ürünlerinin farklı olmasıyla
C) Nüfus artış hızının yüksek olmasıyla
D) İnsanların satın alma gücünün artmasıyla
E) Bölgelerin yüz ölçümlerinin farklı olmasıyla

- 10.

Yukarıdaki haritada, Türkiye’de ticaret hacmi geniş olan bazı liman kentleri gösterilmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi, bu kentler için ortak bir özellik değildir?

- A) Nüfus yoğunlukları fazladır.
B) Turistik yolcu taşımacılığı gelişmiştir.
C) Üçüncül ekonomik etkinlikler gelişmiştir.
D) Nitelikli iş gücü fazladır.
E) Kara yolu ağı gelişmiştir.

1. Türkiye'de sanayileşme ile birlikte iş imkânları artmış ülke içinde üretilen ham maddeler işlenerek hem ülke içinde tüketilip fazlası ihraç edilmeye başlamış, iç ve dış ticaret gelişmiştir. Bu durumlar olumlu gelişmelerdir. Ancak göçler sonucu büyük kentlerin çevresindeki tarım arazisinde yerleşim alanları oluşması sanayileşmenin olumsuz sonucudur.

CEVAP: D

2. Bir alanda sanayi kurulması için maliyetlerin düşük olması önemlidir. Bu nedenle ham madde alanlarına yakınlık, iş gücü temininin kolay olması, ulaşımın gelişmiş olması, sermaye ve teknolojinin fazla olması, su kaynaklarına yakın olması ve pazarlara yakın olması dikkate alınır. Enerji kısa sürede nakledilebildiğinden bu kaynağa yakınlık göz önünde bulundurulmamıştır.

CEVAP: A

3. Bitkisel yağ fabrikaları (mısır özü, zeytinyağı, soya ve Ayçiçek yağı) fabrikaları ham madde üretim alanlarına yakın kurulmuştur. Demir çelik fabrikaları enerji kaynağı ve ulaşımına bağlıdır. Seramik fabrikaları ham madde olan kil toprağına bağlı bazı alanlarda kurulmuştur. Otomobil fabrikaları pazarlara yakın kurulmuştur. Konfeksiyon fabrikaları pazarlara yakın kurulmuştur.

CEVAP: A

4. Türkiye'nin ekonomik alanda sanayi ve ticarete bağlı gelişmesinde genç nüfusun fazla olması, beşeri ve ekonomik yer altı ve yerüstü kaynaklarının zengin olması, Avrupa ve Ortadoğu pazarlarına yakın olması etkili olmuştur. Ancak topraklarının büyük bir bölümünün Anadolu Yarımadası'nda olması doğrudan ekonomi üzerinde etkili değildir.

CEVAP: E

5. Afyonkarahisar çevresinde ahır ve besi hayvancılığına bağlı üretim olması ham maddeye bağlı et ve süt ürünleri sanayisinin kurulmasını sağlamıştır. Zonguldak çevresinde orman varlığının fazla olması kâğıt ve kereste fabrikalarının ham maddeye bağlı kurulmasını sağlamıştır. Ancak İstanbul çevresinde pamuk üretilmez, Kırıkkale'den petrol çıkarılmaz. Bu fabrikalar Pazar için kurulmuştur.

CEVAP: B

6. Türkiye'de elektrik üretiminde hala fosil kaynakların payı yenilenebilir enerji kaynaklarından fazladır. Kırsal kesimde en yaygın ekonomik faaliyet küçükbaş hayvancılıktır. Tarım sektörünün milli gelir içindeki payı sanayiden azdır. Dış ticarete en fazla yer alan ülke Almanya'dır. Gıda endüstrisinde ham madde-nin büyük bir kısmı ülke içinden karşılanmaktadır bilgisi doğrudur.

CEVAP: E

7. Adana ve çevresinde dokuma endüstrisi kurulmasında, Edremit-Ayvalık ve çevresinde sıvı yağ endüstrisi kurulmasında, Çanakkale'de konserve balık endüstrisi kurulmasında ve Seydişehir'de alüminyum endüstrisi kurulmasında ham madde kaynaklarına yakınlık etkili olmuştur. Ancak Bursa ve çevresinde otomotiv endüstrisi kurulmasında pazarlara yakınlık etkili olmuştur.

CEVAP: E

8. Türkiye'de sanayinin geliştiği yerlere bakıldığında ulaşım olanaklarının gelişmiş olduğu görülür. Ekonomik olarak gelişmiş olan sanayi bölgeleri yoğun göç almaktadır. Sanayinin geliştiği alanlar her bölgede belli yerlerde toplandığından aynı coğrafi bölgede yer aldıkları söylenemez. Elektrik enerjisi nakledilebildiğinden enerjiye yakın kurulma zorunluluğu yoktur.

CEVAP: D

9. Türkiye'de gelişmiş bir iç ticaretin yaşanmasında üretilen tarım ve sanayi ürünlerinin belli alanlarda toplanması, nüfusun fazla ve dengesiz dağılması, satın alma gücünün artması, reklam ve tanıtım ile ulaşımın artması etkili olmuştur. Ancak bölge yüz ölçümlerinin farklılığı ile ticaret arasında bir ilişki yoktur.

CEVAP: E

10. Haritada konumları verilen liman kentlerinden İstanbul, İzmir, Mersin ve Samsun kentleri nüfusun fazla, ulaşımın gelişmiş, sanayinin yoğun, nitelikli ve ucuz iş gücünün fazla olduğu, hizmet ve sanayi gibi üçüncül ve ikincil ekonomik faaliyetlerde çalışan nüfusun fazla olduğu illerdir. Ancak bu liman kentlerinin tamamında turistik yolcu taşımacılığı fazladır bilgisi yanlıştır.

CEVAP: B

Y
A
R
G
I

Y
A
Y
I
N
E
V
I

1. Türkiye’de iç ticaret etkinlikleri her geçen gün artmaktadır.
Aşağıdakilerden hangisi, bu durumun nedenlerinden biri değildir?
- A) Kentleşme oranının artması
B) Tarım ürünlerindeki çeşitliliğin artması
C) Nüfus artışının devam etmesi
D) Kırsal nüfus dağılışının farklılık göstermesi
E) Ulaşım ağlarının gelişmekte olması
2. **Aşağıdakilerden hangisinin kuruluşunda ham maddeye yakınlık göz önüne alınmamıştır?**
- A) Yatağan’da termik santral
B) Bursa’da otomotiv endüstrisi
C) Giresun’da kâğıt endüstrisi
D) Keçiborlu’da kükürt işletmesi
E) Afyonkarahisar’da mermer işletmeciliği
3. Sanayinin gelişmesinde ham maddeye yakınlık önemlidir.
Aşağıdakilerin hangisinde böyle bir ilişki bulunmamaktadır?
- A) Afyonkarahisar - Mermer sanayi
B) Kars - Süt mamulleri sanayi
C) Adana - Pamuklu dokuma sanayi
D) Ankara - Mobilya sanayi
E) Bilecik - Seramik sanayi
4. Türkiye’de bazı büyük sanayi tesislerinin, kıyı kesimlerinde kurulmasının nedeni bu alanların başlıca hangi avantajıyla ilişkilidir?
- A) Enerji temini
B) Ulusal güvenlik
C) Ulaşım kolaylığı
D) Sermaye kolaylığı
E) Ham madde temini
5. Türkiye’de sanayi faaliyetleri bakımından ön planda olan kentler aynı zamanda nüfus yoğunluğunun fazla olduğu yerlerdir.
Buna göre aşağıdaki kentlerin hangisinde nüfus yoğunluğu fazla olmasına karşın sanayi faaliyetleri diğerleri kadar gelişmemiştir?
- A) Eskişehir
B) Gaziantep
C) Yalova
D) Kayseri
E) İzmir
6. Türkiye’de şeker fabrikaları, genellikle şeker pancarı tarımının yoğun olarak yapıldığı yerlere kurulmuştur.
Buna göre, aşağıdaki illerin hangisinde şeker fabrikası yoktur?
- A) Uşak
B) Kayseri
C) Kars
D) Kırklareli
E) Artvin

7. Türkiye'de dış ticaretle konu alan ürünler dikkate alındığında aşağıdakilerden hangisinin ihracat gelirleri içindeki payı daha azdır?

- A) Demir - Çelik
- B) Motorlu kara taşıtları
- C) Kazan, makine ve cihazlar
- D) Pamuk ve pamuk ipliği
- E) Elektronik makine ve cihazlar

8. Türkiye'de bazı iller, sahip oldukları ham maddeler nedeniyle belirli sanayi dallarıyla özdeşleşmişlerdir.

Aşağıdakilerden hangisi buna örnek verilemez?

- A) Kars - süt mamulleri
- B) Eskişehir - meyve suyu üretimi
- C) Çanakkale - konserve ürünler
- D) Aydın - pamuklu dokuma
- E) Konya - unlu mamuller

9. Kocaeli'de petrol rafinerisinin kurulmasında aşağıdakilerden hangisinin etkisi yoktur?

- A) Pazar alanlarına yakınlık
- B) Gelişmiş ulaşım olanakları
- C) Ham madde kaynaklarına yakınlık
- D) Yeterli iş gücünün varlığı
- E) Gelişmiş sanayi bölgesinde yer alması

10. Türkiye'de geçmişten günümüze gelişen bir iç ticaret faaliyeti görülür.

Bu durumun oluşmasında;

- I. ülkede eğitim seviyesinin yükselmesi,
- II. şehirlerde yaşayan nüfusun artması,
- III. ulaşım hizmetlerinin ülke genelinde gelişmesi,
- IV. ülkenin üç tarafının denizlerle çevrili olması

gibi faktörlerden hangileri daha fazla etkili olmuştur?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
I

1. İç ticaret etkinlikleri özellikle 1950lerden sonra hızlı bir artış göstermiştir. Bu durum üzerinde nüfusun artması ve iller arasında dengesiz dağılımı, sanayi ve tarım ürünlerinin bölgeler arasında farklılık göstermesi, alım gücünün artması, turizm ve ulaşımın gelişmesi etkili olmuştur. Kırsal nüfus dağılımının farklılık göstermesinin iç ticaret üzerinde etkisi yoktur.

CEVAP: D

2. Yatağan'da termik santrali Muğla'da linyit çıkarımı yapıldığından ham maddeye bağlı kurulmuştur. Giresun'da kâğıt endüstrisinin ham maddesi orman bulunmaktadır. Keçiözümlü'de kökür işletmesi bulunması Kökür yataklarının sadece Isparta'da olması etkili olmuştur. Afyonkarahisar'da mermer işletmeciliği olması mermer ham maddesinin bu alanda olmasına bağlıdır. Ancak Otomotiv endüstrisinin belli bir ham maddesi yoktur. Otomotiv pazara bağlı kurulur.

CEVAP: B

3. Afyonkarahisar'da mermer işletmeciliği olması mermer ham maddesinin bu alanda olmasına bağlıdır. Kars'ta büyükbaş hayvancılık yapılması et, süt sanayisinin bu alanda olmasını sağlamıştır. Adana'da pamuk üretimine, Bilecik'te seramik ham maddesi olan kil olmasına bağlı kurulmuştur. Ancak Ankara'da mobilya ham maddesi olmamasına rağmen pazardan dolayı mobilya sanayisi kurulmuştur.

CEVAP: D

4. Türkiye'de kıyıda kurulan sanayi tesislerine bakıldığında Samsun'da bakır, İzmit'te Otomotiv ve Petrokimya, Bursa'da otomotiv, İzmir'de petrokimya, Antalya'da krom ve İskenderun'da demir çelik sanayisi bulunur. Bu alanlarda kurulan tesislerin temel nedeni liman olmalarından dolayı ulaşımına bağlıdır.

CEVAP: C

5. Seçeneklerde verilen illerden Orta Anadolu'da Eskişehir, Güneydoğu Anadolu'da Gaziantep, Ege'de İzmir, Orta Anadolu'da kayseri bulundukları bölgenin sanayileşmiş ve nüfuslanmış illeridir Yalova Marmara bölgesinde olmasına rağmen bölgenin en az nüfuslu ilidir.

CEVAP: C

6. Seker fabrikaları ham maddenin kolay bozulabilmesi ve taşınmasının maliyetli olmasından dolayı ham madde üretim alanlarında kurulmaktadır. Orta Anadolu'da Konya, Ankara, Yozgat ve Kayseri'de Doğu Anadolu'da Erzurum ve Kars çevresinde, Ege'de Uşak ve Afyonkarahisar'da, Marmara'da Kırklareli ve Balıkesir'de bulunur. Doğu Karadeniz illerinin tamamında şeker üretimi olmadığından fabrikası da yoktur.

CEVAP: E

7. Türkiye'nin ihraç ettiği ürünler içinde en büyük pay motorlu kara taşıtları aksam ve parçalarıdır. Daha sonra kazan ve makineler, elektrikli aletler, demir çelik ürünleri, kıymetli taşlar ve metaller gelmektedir. Sanayi ürünleri olan bu ürünlerin payı fazla iken tarım ürünlerinden olan pamuk ve pamuk ipliği payı oldukça azdır.

CEVAP: D

8. Ham maddeye bağlı kuruluşlar genelde ham maddenin kolay bozulabilmesi ya da taşınmanın maliyetli olmasından dolayı üretim alanlarında kurulur. Kars'ta hayvancılığa, Çanakkale'de sebze üretimine, Aydın'da pamuk üretimine, Konya buğday üretimine bağlı sanayilerle bilinen illerdir Eskişehir'de meyve suyu ham maddeleri zengin değildir.

CEVAP: B

9. Kocaeli'nin merkez ilçesi olan İzmit'te Türkiye'nin en büyük fabrikası olan (2024 yılı rakamlarına göre en fazla satış yapan 1. Fabrika) TÜPRAŞ petrol rafinerisi bulunur. Pazarlara yakın, ulaşımın gelişmiş, sermaye ve teknolojinin fazla, iş gücünün çok olması nedeniyle gelişmiştir. Ancak Kocaeli'nde petrol çıkarılmadığı için ham maddeye yakın kurulduğu söylenemez.

CEVAP: C

10. Türkiye'de ticaret Cumhuriyet tarihi boyunca sürekli artmıştır. Bu durum üzerinde nüfusun artması ve nüfusun şehirlerde yaşaması ile geçmişten beri ulaşımın sürekli artması en fazla etkili olmuştur. Bunun yanı sıra reklam ve tanıtımın artması, alım gücünün yükselmesi de etkili olmuştur.

CEVAP: C

1. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de turizm sektörünün gelişmesinde etkili olan beşeri faktörlerden biri değildir?

- A) İklim ve kıyı özelliklerinin turizme uygun olması
- B) Gelir düzeyinin artması
- C) Ulaşım imkânlarının çeşitlenmesi
- D) Ücretli tatil hakkının yaygınlaşması
- E) Reklam ve tanıtım çalışmalarını yapılması

2. Türkiye'de turizm etkinliklerinden bazılarının gelişimi beşeri oluşumlara bağlı iken bazılarında doğal oluşumların ilgi çekiciliği etkili olmuştur.

Aşağıdaki turizm türlerinden hangisinin gelişmesinde litolojik yapının etkisi olmuştur?

- A) Kaplıca ve ılıca turizmi
- B) Mağaracılık turizmi
- C) Kuş gözlemciliği turizmi
- D) Doğa yürüyüşü ve kamp turizmi
- E) Botanik turizmi

3. Son yıllarda gelişen turizm türlerinden biri olan turizm türü Kruvaziyer turizmidir. Türkiye limanları 2 milyona yakın kruvaziyer yolcusunu ağırlamaktadır. Bazı limanlar bu turizm türünü tercih edenlerin uğrak noktaları arasında dikkat çekmektedir.

Türkiye'de en fazla Kruvaziyer yolcusu ağırlayan limanlar arasında hangisi yoktur?

- A) Kuşadası B) İstanbul C) Bodrum
- D) Ereğli E) İzmir

4. Turizmi çeşitlendirmek ve farklı alternatifler üreterek turist sayısını artırmak amacıyla 2007 yılında turizm stratejisi kavramsal eylem planı yayımlanmıştır. Bu plan kapsamında yeni güzergâh belirlenerek turizm koridoru adı verilmiştir.

Bu strateji kapsamındaki koridorlar arasında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Yayla Koridoru B) Kış Koridoru
- C) Zeytin Koridoru D) İpek Koridoru
- E) Botanik Koridoru

5. Akdeniz'i iç bölgelere bağlayan kara yolları üzerinde geçit ve boğazlar bulunmaktadır.

Aşağıdaki geçitlerden hangisi Akdeniz kıyılarını iç kesimlere bağlayan geçitlerden biri değildir?

- A) Çubuk B) Çeltikçi C) Sertavul
- D) Kop (Çimen) E) Gülek

6. Kara yolları üzerinde yer alan geçitler dağların üzerinde bulunan en kolay geçiş noktalarıdır. Bu alanlarda teknolojik gelişimlere bağlı tüneller yapılarak ulaşım süresi ve güvenliği artmıştır.

Aşağıdaki dağlardan hangisinin bulunduğu alanda tünel yapılmamıştır?

- A) Kop Dağı B) Ovit Dağı C) Samanlı Dağı
D) Ilgaz Dağı E) Elmadağ

7. Yer şekillerinin engebeli olması ve demir yolu yapım maliyetini artırması ülkemizde bazı merkezlere demir yolu ile ulaşımı engellemiştir.

Aşağıdaki illerden hangisine demir yolu ile ulaşmak mümkündür?

- A) Muğla B) Antalya C) Trabzon
D) Çanakkale E) Burdur

8. 1972 Dünya Kültürel ve Doğal Mirasının Korunması Sözleşmesi'ne göre oluşturulan ve Dünya Mirası Komitesi (DMK) tarafından belirlenen Dünya Mirası Listesi'nde Dünya Miras Alanı olarak ilan edilen alanlardan Türkiye'de 2'si karma olmak üzere 21 miras alanı bulunmaktadır.

Aşağıdaki alanlardan hangisi UNESCO kalıcı listesinde bulunan alanlarımızdan biri değildir?

- A) Kapadokya - Peribacaları
B) Hierapolis - Pamukkale
C) Gordion Antik Kenti
D) Anadolu'nun Ortaçağ Hipostil camileri
E) Karain Mağarası

9. Anadolu'nun Ortaçağ Dönemi Ahşap Hipostil Camileri UNESCO Kalıcı Miras Listesi'ne eklenmiştir. Bu camilerin ortak özellikleri Hipostil adı verilen ahşap sütunların kullanıldığı yapı tekniğine göre yapılmış olmalarıdır. Türkiye'de bu listede 5 camii bulunmaktadır.

UNESCO kalıcı miras listesindeki Hipostil Camiilerin bulunduğu illerle ilgili eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?

- A) Ahi Şerafettin (Aslanhane) Camii - Ankara
B) Ulu Camii - Bursa
C) Eşrefoğlu Camii - Konya
D) Sivrihisar Camii - Eskişehir
E) Mahmut Bey Camii - Kastamonu

10. • Hacı Bektaş-ı Veli Türbesi ve Müzesi
• Mevlana Türbesi ve Müzesi
• Meryem Ana Evi
• Akdamar Kilisesi

Aşağıdakilerden hangisi yukarıda verilen inanç turizmi merkezlerinden birisinin yer aldığı illerden değildir?

- A) Van B) Konya C) Hatay
D) Nevşehir E) İzmir

1. Türkiye'de turizm gelişmiş sektörlerden biridir. Gerek doğal koşullar gerekse gelişim için beşeri faktörlerin bir arada ve yoğun şekilde kullanılması turizmi geliştirmiştir. Gelir düzeyinin artması, ulaşımın gelişmesi, reklam ve tanıtım yapılması, yurtdışı acentelerle anlaşmalar yapılması, konaklama ve hizmet kalitesinin artması turizmi geliştiren beşeri faktörlerdir. Ancak İklim ve kıyı özelliklerinin turizme uygun olması beşeri değil doğal bir faktördür.

CEVAP: A

2. Litolojik yapı bir alandaki kayaç yapısını ifade etmektedir. Kayaç yapısına bağlı gelişen turizm mekânlarından biri mağaracılık biri de peribacalarıdır. Kaplıca ve Ilıca turizmi kırıklı yer yapısına bağlıdır. Kuş gözlemciliği turizmi göl, akarsu, baraj gibi sulak alanlara bağlıdır. Doğa yürüyüşü ve kamp turizmi dağlık ve yüksek bir ülke olmamıza bağlıdır. Botanik turizmi, bitki ve orman çeşitliliğine bağlıdır.

CEVAP: B

3. Türkiye Akdeniz'de turizm açısından elverişli limanlara sahip olması ve limanların fiziki özelliklerinin geliştirilmesiyle kruiz yolcularının uğrak duraklarından biri olmuştur. Türkiye yaklaşık 2 milyon kruiz yolcusunu ağırlamaktadır. Kuşadası, İstanbul, İzmir, Bodrum, Marmaris ve Çeşme en fazla yolcu ağırlayan Kruvaziyer limanlarıdır. Ereğli limanı Zonguldak'taki demir çelik ağırlıklı gelişen limandır.

CEVAP: D

4. Türkiye'nin 2023 Turizm Stratejisi'nde yer alan Turizm Gelişim Koridorları şunlardır:

- Yayla Koridoru: Samsun İlinden Hopa'ya kadar uzanan bölge
- Kış Koridoru: Erzincan, Erzurum, Ağrı, Kars ve Ardahan illeri
- İnanç Koridoru: Mersin ili Tarsus ilçesinden başlayarak Hatay, Gaziantep, Şanlıurfa ve Mardin illeri
- Zeytin Koridoru: Bursa ili Gemlik ve Mudanya ilçeleri, Balıkesir ili Gönen, Bandırma ve Erdek ilçeleri, Çanakkale ili Ezine ilçesi
- Trakya Kültür Koridoru: Edirne-Kırklareli ve Tekirdağ illeri
- Batı Karadeniz Kıyı Koridoru: Şile – Sinop arasında uzanan 500 km'lik kıyı bandı
- İpek Yolu Koridoru: Ayaş-Sapanca Koridoru içinde

Botanik koridoru adında bir alan yoktur.

CEVAP: E

5. Dağların kıyı şeridine paralel uzandığı Akdeniz'de iç kesimlere ulaşım güçtür. Bu alanda geçitler ulaşımında yaygın olarak kullanılmaktadır. Antalya ile iç kesimler arasında Çubuk, Çeltikçi ve Alacabel, Mersin ile iç kesimler arasında Sertavul, Adana ile iç kesimler arasında Gülek geçidi kullanılmaktadır. Kop (Çimen) geçidi Kop Dağları üzerinde Bayburt ile Erzurum arasında yer almaktadır.

CEVAP: D

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
I

6. Geçmişte kara yolları üzerinde yoğun olarak kullanılan geçit ve boğazların yerine ulaşım süresini kısaltmak ve ulaşım güvenliğini artırmak amacıyla tüneller inşa edilmiştir. Kop Geçidi ve Ovit Dağı yerine Doğu Karadeniz’de Kop Tüneli ve Ovit Tüneli inşa edilmiştir. Batı Karadeniz’de Ilgaz Geçidi yerinde 15 Temmuz Ilgaz Geçidi, Yalova’da Samanlı Dağları’nda Orhangazi Tüneli yapılmıştır. Ancak Ankara ile Kırık-kale arasında yer alan Elmadağ’da bir tünel yoktur.

CEVAP: E

9. Türkiye’de 2023 yılında UNESCO kalıcı Dünya Miras Listesi’ne eklenen camiler ve bulunduğu iller şunlardır:

- Ahi Şerafettin (Aslanhane) Camii – Ankara
- Ulu Camii – Afyonkarahisar
- Eşrefoğlu Camii – Konya
- Sivrihisar Camii – Eskişehir
- Mahmut Bey Camii – Kastamonu

Bursa Ulu Cami eşleştirmesi yanlıştır. Hipostil camiler içindeki Ulu Camii Afyon’dadır. Bursa Ulu Cami, Bursa’da I. Bayezid tarafından 1396-1400 yılları arasında yaptırılmış ahşap olmayan camidir.

CEVAP: B

7. Demir yolları eğimli ve engebeli alanlar için uygun bir yol sistemi değildir. Türkiye genel olarak dağlık ve engebeli bir ülke olduğundan çoğu yere demir yolu yoktur. Çanakkale Gelibolu ve Biga yarımadalarına, Menteşe Yöresi ve Muğla’ya, Batı Toroslar ’da kıyı şeridindeki Antalya’ya, Doğu Karadeniz’in tamamında olmadığından Trabzon’a demir yolu yoktur. Isparta ve Burdur çevresine demir yolu ulaşmaktadır.

CEVAP: E

10. Hacı Bektaş-ı Veli Türbesi ve Müzesi Nevşehir’de bulunmaktadır. Mevlana Türbesi ve Müzesi Konya’da bulunmaktadır. Meryem Ana Evi İzmir’de bulunmaktadır. Akdamar Kilisesi Van ilinde Van Gölü üzerinde bulunmaktadır. Hatay’da bulunan inanç merkezi Hristiyanlığın ilk üç kilisesinden biri olan ve kaya içine oyularak inşa edilen St. Pierre (Aziz Pier) Kilisesi’dir.

CEVAP: C

8. Seçeneklerde verilen miras alanlarından Kapadokya – Peribacaları 1985 ve Hierapolis – Pamukkale 1988 yılından beri karma oluşumlu miras alanı olarak listede yer almaktadır. Gordion Antik Kenti Anadolu’nun Ortaçağ Hipostil camileri 2023 yılında listeye girmiştir. Karain Mağarası kalıcı listede değil 1994 yılından itibaren geçici listede yer almaktadır.

CEVAP: E

Y
A
R
G
I

Y
A
Y
I
N
E
V
I

1. 2023 Turizm Stratejisi Kavramsal Eylem Planı içinde yer alan Kış Koridoru adı verilen koridor bazı illeri kapsamaktadır.

Aşağıdaki illerden hangisi Kış Koridoru içinde değildir?

- A) Bursa B) Erzincan C) Çankırı
D) Hakkâri E) Kars

2. Bir tur şirketi düzenlemiş olduğu Türkiye'nin doğal ve tarihi turizm alanlarındaki gezisinde;

- 1. Gün Antalya'da bulunan ve Anadolu'daki ilk yerleşim yeri olarak kullanılan alan gezilmiştir.
- 2. Gün Mersin'de bulunan ve karstik erime ile oluşan doğal güzellik görülmüştür.
- 3. Gün Hatay'da bulunan ve Hristiyanlık inancı açısından önemli olan kaya oyma kilise gezilmiştir. Bilgilerini paylaşmıştır.

Buna göre, gezilen mekânların hangi seçenekte doğru verildiği söylenebilir?

1. Gün	2. Gün	3. Gün
A) Termesos	Pamukkale	Meryem Ana
B) Karain	Cennet Obruğu	St. Pierre
C) Yarımburgaz	Samandere	Dayrülzaferan
D) Çatalhöyük	Yerköprü	Sümela
E) Çayönü	Ashab-ı Kehf	Akdamar Adası

3. Yaptıkları yolculukla ilgili bir kişi otoyol kullandıklarını, otoyol üzerinde Bolu Dağı Tüneli ve Yavuz Sultan Selim Köprüsünü kullandıklarını söylemiştir.

Buna göre kişinin yaptığı yolculuk aşağıdaki illerden hangileri arasında olabilir?

- A) Denizli - İzmir B) İzmir - Kocaeli
C) Ankara - Edirne D) Niğde - Adana
E) İstanbul - Çanakkale

4. Türkiye'de dağlar genelde doğu-batı yönlü uzanmaktadır. Bu uzanış doğrultusu ulaşım başta olmak üzere birçok alanda hayatı olumsuz etkilemektedir.

Yukarıda verilen bilgiye göre aşağıda verilen kent çiftlerinin hangisi arasında ulaşım dağların uzanış doğrultusundan en az etkilenir?

- A) Konya - Aksaray B) Adana - Niğde
C) Trabzon - Erzurum D) Antalya - Burdur
E) Ankara - Zonguldak

5. Türkiye'nin demir yolu ağındaki en büyük gelişmeler Cumhuriyet ile başlamıştır. Günümüzde liman kentleri ile iç kesimler arasındaki bağlantıları sağlayan demir yolları sayesinde iç kesimlerde üretilen ürünler limanlara, limanlara gelen ürünler iç kesimlerdeki pazarlara ulaştırılmaktadır.

Aşağıdaki limanlar kentlerinden hangisinin gelişimi anlatılan duruma örnek verilemez?

- A) İzmir B) Antalya C) İskenderun
D) Samsun E) Mersin

6. Türkiye'ye gelen bir turist kafilesinin seyahat rotası ve ziyaret edilecek alanların tanıtımını içeren broşürde şu bilgiler yer almaktadır:

I. Gün: Bergama Çok Katmanlı Kültürel Peyzaj Alanı, Efes Antik Kenti ve 2013 yılında "Avrupa ve UNESCO Jeoparklar Ağı Üyesi" olarak ilan edilen Kula Volkanik Alanı

II. Gün: İnsuyu Mağarası, Side Antik Kenti ve Uluslararası Golf Tur Operatörleri Birliği'nce (IAGTO) 2008'de Avrupa'da yılın golf destinasyonu seçilen Belek.

Buna göre söz konusu seyahat rotasında aşağıdaki illerden hangisi bulunmamaktadır?

- A) Burdur B) Denizli C) Manisa
D) İzmir E) Antalya

7. Rize-Erzurum yolunun dağlık ve engebeli olan İkizdere-İspir güzergâhında bulunan Ovit Tüneli, 2018 yılında tamamlanmıştır. Bu sayede 2.600 rakımlı Ovit Dağı Geçidi, yılın tamamında trafiğe açık hâle gelmiştir. Tünel, çift tüplü olup 14 kilometre uzunluğundadır. Türkiye’nin en uzun çift tüplü tüneli olan bu hat ile mevcut kara yolu 4 km kısalmıştır. Bu proje ulaşım ağına dâhil edilmeden önce bölgede kasım-nisan döneminde görülen yoğun kar yağışı nedeniyle mevcut kara yolu sık sık trafiğe kapanmaktaydı. Hayata geçirilen proje sayesinde sert geçen kış şartlarına rağmen ulaşım da kolaylık sağlanmış, bölgedeki ticaret ve turizm merkezleri birbirine kısa yoldan bağlanmış, trafikte can ve mal güvenliğine yönelik ilerlemeler kaydedilmiştir.

Yukarıdaki metinden yola çıkarak ulaşımı etkileyen faktörlerden hangisine örnek verilemez?

- A) Yeryüzü şekilleri
B) İklim
C) Nüfus yoğunluğu
D) Teknolojik gelişmeler ve imkânlar
E) Ekonomik faaliyetlerin özellikleri

8. Coğrafya dersinde Türkiye’de ulaşım sistemlerinin gelişimi üzerine yapılan bir tartışmada ders öğretmeni şu soruyu sormuştur: “Türkiye’de kara yolları dezavantajlı durumuna rağmen yurt içi yolcu ve yük taşımacılığında elde ettiği yaklaşık %89’luk payla önemli bir yere sahiptir. Burada söz konusu olan dezavantajlar neler olabilir?”

Bu soru üzerine öğrencilerin verdiği bazı cevaplar aşağıda verilmiştir.

Ali: Birim taşımadaki maliyetin yüksek olması

Hasan: Tüketilen enerji miktarının fazla olması

Hüseyin: Yol açtığı çevre kirliliğinin fazla olması

Eren: Kaza riskinin yüksek olması

Osman: Her yerleşim birimine ulaşımın mümkün olmaması

Buna göre öğrencilerden hangisinin verdiği cevap doğru değildir?

- A) Ali B) Hasan C) Hüseyin
D) Eren E) Osman

9. I. Ro-Ro gemileri, yüklerin tekerlekli sistemler aracılığıyla hızlı bir şekilde yüklendiği ve benzer şekilde tahliye operasyonlarının gerçekleştirildiği gemilerdir.

- II. Kruvaziyer gemileri, bir veya daha fazla limanda tarifeli ve geçici turistik ziyaretlerin gerçekleştirildiği gemilerdir.

Yukarıda genel özellikleri verilen gemilere hizmet veren limanlar aşağıdakilerden hangisinde yanlış verilmiştir?

I	II
A) Samsun	Kuşadası
B) Trabzon	İstanbul
C) İstanbul	Antalya
D) İzmir	Marmaris
E) Alanya	İskenderun

10. Jeoturizm, kısaca doğayı ve jeolojik mirası incelemek, yakından görmek amacıyla yapılan gezi faaliyetleri olarak tanımlanabilir. Jeoturizm kapsamında Kula volkanik sahası, Nemrut Kalderası, Güzelcehisar lav sütunları ve Pamukkale travertenleri ziyaret edilebilir.

Aşağıdakilerden hangisi yukarıda sözü edilen turizm merkezlerinin yer aldığı illerden biri değildir?

- A) Manisa B) Adıyaman C) Bartın
D) Bitlis E) Pamukkale

Y
A
R
G
I

Y
A
Y
I
N
E
V
I

1. Kış koridoru adı verilen Türkiye'de üç alan bulunmaktadır. Bunlardan biri Bolu'dan Çankırı Kastamonu'ya kadar uzanan Batı Karadeniz, biri Doğu Anadolu'da Erzincan'dan başlayarak Erzurum, Kars, Ardahan'a kadar uzanan bölge, üçüncüsü ise Doğu Anadolu'da Hakkâri çevresidir. Buna göre Bursa kış koridorunda değildir. Bursa Uludağ'da kış turizmine açılacak yeni bir alan yoktur.

CEVAP: A

2. • Antalya'da bulunan ve Anadolu'daki ilk yerleşim yeri olarak kullanılan alan: Karain Mağarası'dır. Paleolitik çağdan itibaren yerleşim yeri olarak seçilmiş ve kullanılmıştır.
- Mersin'de bulunan ve karstik erime ile oluşan doğal güzellik Cennet ve Cehennem Obruqları Mağara tavanının çökmesi sonucunda oluşan kuyu şekilli bu yapı özelliği ile ilgi çekmektedir.
- Gün Hatay'da bulunan ve Hristiyanlık inancı açısından önemli olan kaya oyma kilise St. Pierre Kilisesi'dir. Hristiyanlık inancının Dünya üzerindeki ilk üç kilisesinden biridir.

CEVAP: B

3. Bolu Dağı Tüneli Ankara ile Bolu illeri arasında yer almaktadır. Yavuz Sultan Selim Köprüsü kuzey Marmara otoyolu üzerinde Avrupa'ya geçiş sağlayan köprüdür. Bu nedenle yolculuğun Ankara ile Edirne arasında olduğu söylenebilir. Seçeneklerde verilen illerden Denizli - İzmir otoyolunda 75. Yıl selatin tüneli yer alır. İzmir Kocaeli arasında Osmangazi Köprüsü yer alır. İstanbul Çanakkale arasında 1915 Çanakkale köprüsü yer alır. Niğde - Adana arasında köprü yoktur.

CEVAP: C

4. Dağların kıyı şeridinde paralel uzandığı yerlerde kıyı ve iç kesimler arasında kalan iller arasındaki ulaşım- da güçlükler daha fazladır. Antalya - Burdur arasında Batı Toroslar, Adana - Niğde arasında Orta Toroslar, Trabzon - Erzurum arasında Doğu Karadeniz dağları, Ankara - Zonguldak arasında Köroğlu ve Bolu dağları yer almaktadır. Bu dağlar yüksek ve engebeli olduğundan verilen iller arasında ulaşım- da güçlükler çıkarmaktadır. Konya - Aksaray arası ova ve platolara denk geldiği için ulaşım kolaydır.

CEVAP: A

5. Limanlara demir yolu bağlantısı olması limanların büyümesini sağlayan faktörlerden biridir. Seçeneklerde verilen limanlardan İzmir, İskenderun, Samsun ve Mersin limanlarına demir yolu bağlantısı bulunmaktadır. Antalya limanına bağlanan demir yolu ve otoyol gibi bağlantılar yoktur. İç kesimlerden gelen ürünler daha çok kara yolu ile taşınmaktadır.

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
I

6. I. Gün ziyaret edilecek olan Bergama Çok Katmanlı Kültürel Peyzaj Alanı ve Efes Antik Kenti İzmir ili sınırları içinde; “Avrupa ve UNESCO Jeoparklar Ağı Üyesi” olarak ilan edilen Kula Volkanik Alanı ise Manisa ili sınırları içindedir. II. Gün ziyaret edilecek olan İnsuyu Mağarası Burdur’da, Side Antik Kenti ve Uluslararası Golf Tur Operatörleri Birliği’nce (IAGTO) Avrupa’da yılın golf destinasyonu seçilen Belek ise Antalya il sınırları içinde yer alır. Buna göre seyahat rotasında Denizli ili yoktur.

CEVAP: B

9. Ro-Ro gemileri, yüklerin tekerlekli sistemler aracılığıyla hızlı bir şekilde yüklendiği ve benzer şekilde tahliye operasyonlarının gerçekleştirildiği gemilerdir. Ro-Ro taşımacılığı; Türkiye’de özellikle İstanbul, İzmir, Samsun ve Trabzon limanlarında yapılmaktadır. Kruvaziyer gemileri, bir veya daha fazla limanda tarifeli ve geçici turistik ziyaretlerin gerçekleştirildiği gemilerdir. Marmaris, Kuşadası, İstanbul, Antalya, Bodrum, Fethiye, Alanya ve Bozcaada bu kapsamda en çok yolcu ağırlayan limanlardır.

CEVAP: E

7. Ulaşımı etkileyen fiziki faktörler: Coğrafi Konum, yeryüzü şekilleri ve iklim; Beşeri faktörler: Nüfus Yoğunluğu, sermaye, iş gücü, ekonomik faaliyetlerin özellikleri, Teknolojik Gelişmeler ve İmkanlardır. Dağlık ve engebeli alanlarda tünel yapılması yeryüzü şekillerinin, kış aylarında kar yağışından yolun kapanması ise iklimin ulaşım üzerindeki etkisidir. Teknolojik gelişme ve imkanların etkisiyle tünel yapılması ulaşım süresini ve mesafesini kısaltmıştır. Bölgedeki ticaret ve turizm merkezlerinin birbirine daha kısa yoldan bağlanması ise ekonomik faaliyetlerin ulaşım üzerindeki etkisine örnektir. Öncüldeki metinde ulaşım üzerinde nüfus etkisine dair bir bilgi verilmemiştir.

CEVAP: C

10. Seçeneklerde Adıyaman’da bulunan Nemrut dağından bahsedilmemiştir. Üzerinde kaldera bulunan Nemrut Bitlis’tedir. Diğer turizm merkezleri ise şu şekildedir:

- Kula Volkanları(Manisa)
- Güzelcehisar Lav Sütunları (Bartın)
- Pamukkale travertenleri (Denizli)

CEVAP: B

8. Türkiye’de kara yolları, yurt içi yolcu ve yük taşımacılığında elde ettiği yaklaşık %89’luk payla önemli bir yere sahiptir. Buna karşılık kara yolu taşımacılığı; birim taşımadaki (yolcu-ton/km) maliyetin ve tükettiği enerji miktarının fazla olması, yol açtığı çevre kirliliği, özellikle yüksek kaza riski gibi olumsuzluklar nedeniyle dezavantajlı durumdadır. Karayolunun en büyük avantajlarından biri Türkiye’deki en büyük yerleşim biriminden en küçük olanına kadar her yerine ulaşım imkânı sağlamasıdır.

CEVAP: E

1. Kıyı turizminde gerek deniz suyu gerekse ortam sıcaklığının yüksek olması, sezonun uzun olması aranan kriterler arasında yer almaktadır.

Buna göre,

- I. Gökova Körfezi
- II. Hisarönü Körfezi
- III. Edremit Körfezi
- IV. Saros Körfezi

kriterleri sağlama bakımından daha avantajlı imkanlara sahiptir?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

2. Türkiye’de farklı turizm türlerinin başlangıcı sayılabilecek gelişmeler, turistik tesislerin inşa edilmesi, çeşitli alanların turizm alanı ilan edilmesi turizmde ilkler olarak anılmaktadır.

- I. ilk kış turizmi Bursa Uludağ’da başlamıştır.
- II. Turizme açılan ilk mağara Antalya Karain Mağarasıdır.
- III. İlk yaz turizmi oteli Antalya’da açılmıştır.
- IV. İlk Kruvaziyer limanı Sinop limanıdır.

Aşağıdaki turizm etkinlikleri ve başlangıçları ile ilgili verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

3. Türkiye’de turizmden elde edilen döviz geliri dış ticaret açığının azalmasına katkı sağlamaktadır. Turizmin geliştiği merkezlerde istihdam artmakta; ulaşım, ticaret ve inşaat sektörleri de gelişme imkânları bulmaktadır. Turizm etkinliklerinin sürekliliğinin sağlanması için doğal çevrenin korunmasına, milli park gibi korunan alanların sayısının artmasına özen gösterilmektedir.

Buna göre turizmin,

- I. Ekonomik
- II. Sosyal
- III. Kültürel
- IV. Çevresel

etkilerinden hangilerine yer verilmemiştir?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

4. Türkiye’nin yüksek dağlık bir ülke olması,

- I. Kayak ve Kış sporları
- II. Yaylacılık ve doğa yürüyüşü
- III. Kaplıca ve ılıca
- IV. Mağaracılık ve göl

turizm türlerinden hangilerinin yapılabilmesini sağlamıştır?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

5. I. Karayolu
II. Denizyolu
III. Demiryolu
IV. Havayolu

Türkiye’de özellikle bahar ve kış aylarındaki sisli havalarda görüş mesafesinin düşmesi yukarıda verilen ulaşım türlerinden hangilerini daha çok etkilemektedir?

- A) I ve II
- B) II ve III
- C) III ve IV
- D) I ve III
- E) II ve IV

Y
A
R
G
I

Y
A
Y
I
N
E
V
I

6. I. TEM Otoyolu
II. Uluslararası E-Yolları Ağı
III. Marmaray
IV. İpek Yolu Koridoru

Yukarıdakilerden hangileri uluslararası taşımacılıkla ilgili Türkiye’den de geçen planlanan ulaşım projelerinden değildir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

9. I. Batı Akdeniz Kıyıları
II. İstanbul Tarihi Yarımada
III. Kızılcahamam Kaplıcaları
IV. Uludağ Kayak Merkezi

Yukarıdaki turizm merkezlerinden hangilerinde turizm etkinliklerinin yılın bir döneminde yoğunlaştığı söylenemez?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

7. Türkiye Orta Asya, Hazar Havzası ve Orta Doğu’da üretilen petrol ve doğalgazın Avrupa’ya transferinin sağlandığı güzergâhta bulunmaktadır.

- I. Karayolu
II. Demiryolu
III. Denizyolu
IV. Boru Hattı

Paragrafta sözü edilen enerji transferinde yukarıda verilen ulaşım türlerinden hangileri diğerlerine göre daha fazla kullanılır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

10. I. St. Nicolas Kilisesi
II. St. Pierre Kilisesi
III. Dayrülzeferan Manastırı
IV. Sümela Manastırı

Yukarıdaki inanç merkezlerini ziyaret eden bir turist sırasıyla hangi illeri ziyaret etmiştir?

	I	II	III	IV
A) Antalya	Hatay	Mardin	Trabzon	
B) Hatay	Antalya	Trabzon	Mardin	
C) Trabzon	Mardin	Antalya	Hatay	
D) Hatay	Mardin	Antalya	Trabzon	
E) Mardin	Trabzon	Hatay	Antalya	

8. Bir turizm şirketinin hazırlamış olduğu broşürde Türkiye’nin UNESCO Dünya Mirası listesinde bulunan Hierapolis, Afrodiasias ve Efes Antik Kentlerine düzenlenen gezi planı yer almaktadır.

- I. İzmir
II. Aydın
III. Denizli

Buna göre adı geçen antik kentlerin broşürdeki sırasıyla gezilmesi için yukarıdaki illere hangi sıralama ile gidilmelidir?

- A) I-II-III B) I-III-II C) II-I-III
D) III-I-II E) III-II-I

1. Deniz turizminin gelişebilmesi için deniz suyu sıcaklığının yüksek olması gerekir deniz suyu sıcaklığını belirleyen faktör enlemdir. Enleme bağlı olarak güneyde yer alan Antalya, Fethiye, Hisarönü, Güllü, Gökova ve Kuşadası körfezleri çevresinde kıyı turizmi gelişmiştir. Kuzeyde yer alan Gemlik, İzmit gibi körfezlerde aynı zamanda sanayi olması nedeniyle kıyı turizmi gelişmemiştir. Edremit, Saros, Bandırma ve Erdek körfezlerinde su sıcaklığı daha düşüktür.

CEVAP: A

2. Turizm faaliyetleri 1950li yıllardan itibaren başlamıştır. Yaz turizminin başlangıcı daha önce Antalya'da Konyaaltı plajında oba adı verilen çadırların yerine teras otel adında bir otelin açılmasıyla başlamıştır. İlk kayak oteli ise Bursa Uludağ'da açılmıştır. Turizme açılan ilk mağara Antalya Karain değil Burdur İnsuyu Mağarasıdır. İlk Kruvaziyer limanı ise Sinop değil İstanbul Galataport (O zamanki adıyla Salıpa-zarı) Limanıdır.

CEVAP: D

3. Turizmin geliştiği merkezlerde istihdam artmakta; ulaşım, ticaret ve inşaat sektörleri de gelişme imkânları bulmaktadır ifadeleri ile turizmin ekonomik, turizm etkinliklerinin sürekliliğinin sağlanması için doğal çevrenin korunmasına, milli park gibi korunan alanların sayısının artmasına özen gösterilmektedir ifadesi ile de turizmin çevresel yönleri vurgulanmıştır. Turizmin sosyal ve kültürel değişimlere de neden olduğu bilinmekle birlikte üst bilgide verilmemiştir.

CEVAP: C

4. Türkiye'nin yüksek ve dağlık bir ülke olması, yükselti nedeniyle karın yerde kalma süresinin ve kar yağış oranının fazla olması kayak ve kış sporları turizminin gelişmesinin en önemli nedenidir. Yayılacılık ve doğa yürüyüşü turizminde de yüksek alanların varlığı etkili olmuştur. Ancak kaplıca ve ılıca turizminin yapılabilmesinin nedeni kırıklı yer yapısı iken mağaracılık ve göl turizminin yapılması yer şekilleri çeşitliliği ile açıklanır.

CEVAP: A

5. Ulaşım sistemleri doğa olaylarından etkilenecek şekilde aksamalar yaşanmaktadır. Bunlardan biri de görüş mesafesinin düşmesine neden olan sis olaylarıdır. Kaza riskinin fazla olduğu sis olaylarında ulaşım da deniz yolu ve hava yolu ulaşımı daha fazla aksamaya uğramaktadır. Kara yollarında ve demir yollarında ulaşımın durdurulması söz konusu olmamaktadır.

CEVAP: E

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
I

6. Marmaray İstanbul kent içi ulaşımını geliştirmek için, İpek Yolu Koridoru ise turizmi geliştirmek için planlanan projelerdir (Demir ipek yolu projesi ile karıştırmayınız.). TEM ve Uluslararası E-Yolları Ağı ise uluslararası taşımacılıkla ilgili planlanmıştır.

CEVAP: E

9. Turizm etkinlikleri mevsime bağlı yapıldığında yalnızca yılın belli bir döneminde ziyaret edilebilmektedir. Batı Akdeniz kıyılarında yoğun yapılan turizm etkinliği kıyı turizmidir. Bu turizm büyük oranda yaz aylarında yapılmaktadır. Uludağ Kayak Merkezi'nde kış aylarında turizm yapılabilmektedir. Ancak tarih, kültür, kaplıca ılıca turizm türleri yıl boyunca yapılabilmektedir. Bu nedenle İstanbul Tarihi Yarımada ve Kızılcahamam Kaplıcaları yıl boyunca ziyaret edilebilir.

CEVAP: C

7. Bakü-Tiflis-Ceyhan ve Kerkük-Yumurtalık Boru hatları ile Türkiye'ye gelen ham petrolün bir kısmı limanlar vasıtası ile gemilerle yurt dışına ulaştırılmaktadır. Ayrıca Rusya ve İran'dan gelen doğal gaz da boru hatlarıyla taşınmaktadır. Günümüzde bu alanda yeni boru hattı projeleri yapılmaktadır.

CEVAP: E

10. Öncüllerde verilen Hristiyanlık açısından önemi olan inanç turizm merkezlerinden St. Nicolas Kilisesi Antalya Demre'de, St. Pierre Kilisesi Hatay Antakya'da, Dayrülzeferan Manastırı Mardin Midyat'ta, Sümela Manastırı Trabzon'da bulunmaktadır.

CEVAP: A

8. Hierapolis Antik Kenti ve Pamukkale Denizli ilinde, Afrodisias Antik Kenti Aydın ilinde, Efes Antik Kenti ise İzmir ilinde yer almaktadır. Doğru sıralama III-II-I şeklindedir.

CEVAP: E

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
İ

1. Türkiye, sınırları içinde yer alan akarsu ve gölleriyle iç su kaynakları bakımından önemli bir potansiyele sahiptir.

- I. Afyonkarahisar, İzmir, Bursa, Yalova, Denizli, Ankara ve Sivas'ta bulunan kaplıcalar termal turizmin ön plana çıktığı mekânlardır.
- II. Tortum (Erzurum), Muradiye (Van), Kapuzbaşı (Kayseri), Girlevik (Erzincan), Düden ve Kurşunlu (Antalya) görülmeye değer şelalelerdir.
- III. Çoruh, Manavgat ve Göksu akarsu turizmi açısından rafting, kano, su kayağı gibi su sporlarına uygun nehirlerdir.

Buna göre yukarıda verilen turizm faaliyetlerinden hangileri Türkiye'nin jeolojik ve jeomorfolojik yapısıyla ilişkilendirilebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) II ve III E) I, II ve III

2. Otoyollar özellikle transit trafiğe tahsis edilen, belirli yerler ve şartlar dışında giriş ve çıkışın yasaklandığı, sadece izin verilen motorlu taşıtların yararlandığı ve trafiğin özel kontrole tabi tutulduğu yollardır.

- I. Edirne
- II. Hatay
- III. Afyonkarahisar
- IV. Samsun

Buna göre yukarıdaki illerden hangilerine otoyol ağı ile ulaşım sağlanmaktadır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

3. Ulaşım faaliyetleri ve yerleşmelerin gelişmesi arasında sıkı bir ilişki vardır. Ulaşım fonksiyonunun özünü meydana getiren ulaşım faaliyetleri, istihdamdan çok sanayi, tarım, ticaret, yönetim, turizm ve güvenlik gibi fonksiyonların altyapısını oluşturduğu için kent yerleşmeleri açısından son derece önemlidir.

- I. Marmaray (Sirkeci-Üsküdar)
- II. Yüksek Hızlı Tren (Ankara-Eskişehir)
- III. Feribot (Van-Tatvan)

Çevrelerindeki nüfus ve ekonomik faaliyetler dikkate alındığında yukarıdaki ulaşım projelerinin yolcu trafiği büyükten küçüğe nasıl sıralanabilir?

- A) I-II-III B) I-III-II C) II-I-III
D) II-III-I E) III- II-I

4. Sanayisi, turizm potansiyeli ve limanı ile ülkemizin üçüncü büyük şehri olan İzmir'den Ankara'ya kısa sürede ulaşmak için başlatılan Ankara-İzmir Yüksek Hızlı Tren Projesi'nin yapımı devam etmektedir. Proje tamamlandığında İzmir-Ankara arasındaki seyahat süresi 14 saatten 3 saat 30 dakikaya düşecektir.

Bu projenin hayata geçirilmesiyle,

- I. Aydın
- II. Afyonkarahisar
- III. Uşak
- IV. Denizli

illerinden hangilerine hızlı tren ile ulaşım mümkün olacaktır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

5. I. Cumhuriyet öncesi dönemdeki ilk demir yolu İzmir ile Aydın arasında yapılmıştır.
II. İlk ticari uçuşlar İstanbul-Eskişehir-Ankara hatında gerçekleştirilmiştir.
III. Türkiye’de işletilmeye açılan ilk ham petrol boru hattı Irak-Türkiye (Kerkük-Yumurtalık) boru hattıdır.

Türkiye’de ulaşım sistemlerinin gelişimiyle ilgili olarak yukarıda verilen bilgilerden hangileri doğrudur?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) Yalnız III E) I, II ve III

6. I. Paket tur seçeneklerin artırılması
II. Turist başına geceleme sayısının artması
III. Turizm tesislerinin konaklama kapasitesinin artırılması
IV. Alternatif turizm etkinliklerinin çeşitlendirilmesi
- Yukarıdakilerden hangileri turist başına yapılan ortalama harcamanın artmasına neden olmaz?**

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

7. I. Çubuk
II. Çeltikçi
III. Alacabel
IV. Sertavul

Ankara üzerinden kara yolunu kullanarak Burdur’a, oradan da Antalya merkezine ulaşan bir araç yukarıda verilen geçitlerden hangilerini kullanmıştır?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve IV
D) II ve IV E) III ve IV

8. I. İç kesimlerle demir ve kara yolu bağlantısının olması
II. çevresinde sanayinin gelişmiş olması
III. ılıman iklim koşullarının yaşanması
IV. kıta sahanlığının geniş olması

Türkiye’de hinterlandın geniş olduğu Kocaeli, Gemlik, İzmir, Ambarlı, Mersin limanlarının gelişmesinde hangileri doğrudan etkili olmamıştır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

9. I. Nissibi Köprüsü
II. Yavuz Sultan Selim Köprüsü
III. Ağın Köprüsü
IV. Osmangazi Köprüsü

Yukarıda verilen köprülerden hangisi Fırat Nehri üzerinde kurulu olup merkezleri birbirine kısa sürede bağlamak amacıyla inşa edilmiştir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

10. I. Kocaeli
II. İzmir
III. Adana
IV. İstanbul

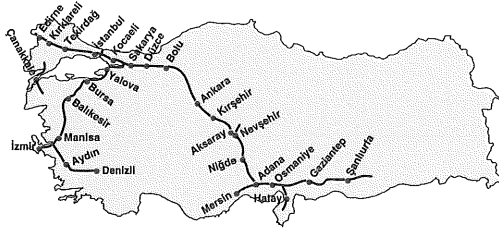
Yukarıda verilen illerden hangilerinde liman, demir yolu, otoyol ve yüksek hızlı tren ulaşım sistemlerinden tamamı bulunmaktadır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) I ve IV E) III ve IV

1. Jeolojik yapı bir araziye oluşturan kayaç türü, arazinin yaşı, arazideki tabakaların uzanış yönü vb. faktörlerle ilgilidir. Türkiye'de sıcak su kaynaklarının (Kaplıca) görülmesindeki temel faktör de arazinin jeolojik olarak faylı yapıya sahip olmasıdır. Jeomorfolojik yapı ise yer şekillerinin türü, eğim engebe özellikleriyle ilişkilidir. Akarsuların hızlı akması ve su sporlarına elverişli olması, akarsu yatağında bulunan şelaleler jeomorfoloji ile ilişkilidir.

CEVAP: E

2. Türkiye'nin mevcut otoyol ağı aşağıdaki haritada gösterilmiştir.

Buna göre Hatay ve Edirne'ye ulaşan otoyol ağı mevcuttur. Ancak Afyonkarahisar ve Samsun'a otoyol ile ulaşım mümkün değildir.

CEVAP: A

3. Nüfusun en fazla, sanayi ve ticaretin en çok geliştiği İstanbul'da yer alan ve Sirkeci-Üsküdar hattında Avrupa'yı Asya'ya bağlayan Marmaray projesi kent içi ulaşımında da kullanıldığı için yolcu trafiği burada en çoktur. Bitlis'in Tatvan ilçesi ile Van'ı birbirine bağlayan feribot hattı ise bölgenin ekonomik faaliyetleri dikkate alındığında en az kullanılan proje olarak belirtilebilir.

CEVAP: A

4. Yapımı devam eden Ankara-İzmir hızlı tren güzergâhında Afyonkarahisar, Uşak ve Manisa yer almaktadır. Aydın ve Denizli bu projenin güzergâhında bulunan iller değildir.

CEVAP: C

5. Türkiye'de ilk boru hattı, 1967 yılında Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı (TPAO) tarafından Batman-Dört Yol (İskenderun Körfezi) arasında döşenmiş ve işletmeye açılmıştır. Yıllık kapasitesi 3,5 milyon ton olan boru hattının uzunluğu 511 km'dir. Irak-Türkiye Ham Petrol Boru Hattı 1976'da Kerkük'te ve Irak'ın diğer sahalarında üretilen petrolün Ceyhan (Yumurtalık) Terminali'ne taşınması amacıyla inşa edilmiştir. Hat, 986 km uzunluğunda olup 1987 yılında bir boru hattı daha inşa edilmiştir. Irak-Türkiye boru hattından Ceyhan Terminali'ne yıllık yaklaşık 70 milyon ton petrol gelmektedir.

CEVAP: A

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
İ

6. Turist başına geceleme sayısının artması ve alternatif turizm etkinliklerinin çeşitlendirilmesi turist başına yapılan ortalama harcamayı artırır. Paket tur seçeneklerinin artması ve turizm tesislerinin konaklama kapasitesinin artması ise turizm gelirlerini artırır ancak turist başına yapılan harcama miktarını artırmaz. Paket tur ile gelen turistler çoğunlukla her şey dâhil konseptinde geldiği için ek harcama yapmazlar.

CEVAP: B

9. Öncüllerde verilen asma köprülerden Nissibi Köprüsü Adıyaman Kâhta ile Şanlıurfa Siverek arasında Fırat Nehri üzerinde bulunan asma köprüdür. Ağın Köprüsü Elazığ’da Elazığ merkez ilçesi ile Ağın ilçesi arasında yer alan Karamağara adıyla da bilinen Fırat Nehri üzerinde bulunan asma köprüdür. Yavuz Sultan Selim Köprüsü İstanbul’da, Osmangazi Köprüsü İzmit – Bursa arasında yer alır.

CEVAP: B

7. Ankara’dan Burdur’a ulaşıldıktan sonra Antalya merkezine ulaşmak için Burdur ile Bucak ilçeleri arasında yer alan Çeltikçi İlçesi’nde bulunan Çeltikçi geçidinden geçilir. Bucak ilçesi ile Antalya merkez arasında Çubuk belı geçidinden geçilir. Alacabel geçidi Manavgat ile Konya Seydişehir arasındadır. Sertavul geçidi Mersin’i Orta Anadolu’ya bağlar.

CEVAP: B

10. Öncüllerde verilen illerden İzmir’de liman, demir yolu ve otoyol bağlantısı olmakla birlikte yüksek hızlı tren yoktur. Adana Ceyhan limanı petrol amacıyla kullanılan bir limandır. Adana’da otoyol ve demir yolu olmakla birlikte yüksek hızlı tren bağlantısı bulunmamaktadır. İstanbul ve Kocaeli illerine demir yolu, yüksek hızlı tren, gelişmiş liman ve yüksek hızlı tren gibi unsurlardan tamamı bulunmaktadır.

CEVAP: D

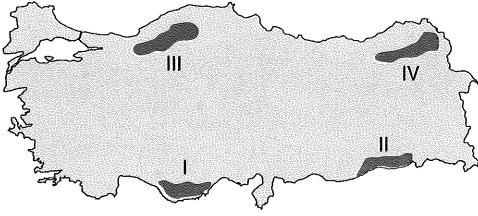
8. Bir limanın hinterlandının geniş olmasını sağlayan koşullar ulaşım imkânları, sanayi, ticaret, nüfus, üretim ve tüketim olanaklarıdır. Kıta sahanlığının geniş olmasının ve ılıman iklim koşullarının görülmesinin limanların gelişmesinde doğrudan etkisi yoktur.

CEVAP: E

Y
A
R
G
I

Y
A
Y
I
N
E
V
I

1. Aşağıdaki haritada bazı alanlar numaralandırılarak gösterilmiştir.

Haritada numaralandırılarak gösterilen alanlardan hangilerinde kış turizminin gelişme göstermesi beklenmez?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

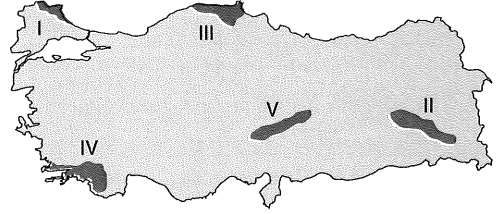
2. Aşağıdaki Türkiye haritasında kış turizminin geliştiği kayak merkezlerinin yeri gösterilmiştir.

Haritada gösterilen kayak tesislerinden hangisinin yeri yanlıştır?

- A) Palandöken B) Saklıkent C) Kartalkaya
D) Davraz Dağı E) Uludağ

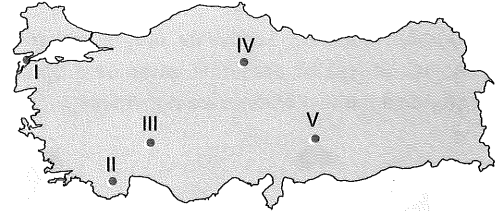
3. Başarılı bir turizm gelişmesi çekicilikler, ulaşım alt yapısı ve konaklama kolaylıklarına bağlıdır. Bazı merkezlerde turizmin gelişmeye başlaması ulaşım altyapısının gelişmesini sağlamıştır. Ulaşım sistemlerinin gelişmesi de karşılıklı olarak turizmin daha fazla gelişmesini sağlamıştır.

Buna göre paragrafta sözü edilen durum haritada işaretli merkezlerden hangisinde gözlenmektedir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

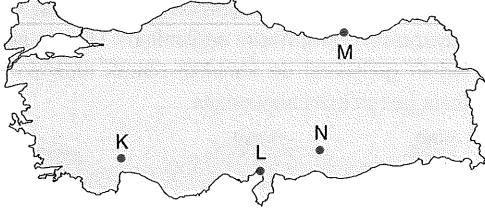
4. Türkiye'de turistik çekicilik bakımından daha çok yurtiçi turistler tarafından ziyaret edilen alanlardan biri de milli parklar, tabiat parkları ve tabiatı koruma alanlarıdır.

Haritadaki milli parklardan hangisinin bulunduğu alan yanlış verilmiştir?

- A) I - Dilek Yarımadası Milli Parkı
B) II - Saklıkent Milli Parkı
C) III - Beyşehir Gölü Milli Parkı
D) IV - Çamlık Milli Parkı
E) V - Nemrut Dağı Milli Parkı

5. Aşağıdaki Türkiye haritasında bazı alanlar harflerle gösterilmiştir.

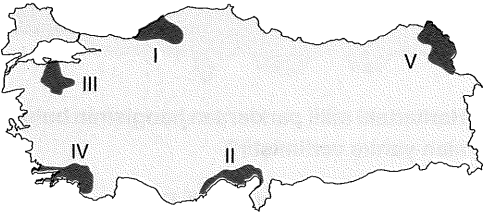

- I. Demir-çelik dış satımının fazla olduğu liman kentidir.
II. Engelibeli arazi yapısı nedeniyle demir yolu ulaşımı yapılmaz.
III. Türkiye’nin en büyük kargo havalimanı bulunur.
IV. Kara yolu üzerinde Çubuk ve Çeltikçi gibi geçitler bulunur.

Haritadaki yerler ile öncüllerdeki bilgilerin eşleştirmesi hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

	K	L	M	N
A)	I	II	III	IV
B)	IV	I	II	III
C)	II	IV	III	I
D)	II	III	I	IV
E)	IV	III	II	I

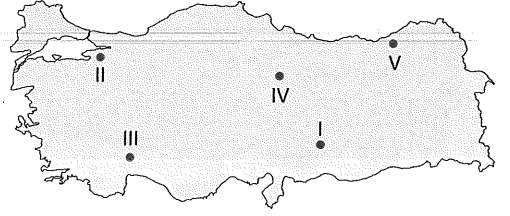
6. Coğrafya dersinde Türkiye’de ulaşım sistemlerinin dağılışı ile ilgili bir araştırma veren ders öğretmeni aşağıdaki haritayı öğrencilere dağıtmıştır.

Buna göre, kaç numaralı alana geldiklerinde öğrencilerin demir yolu gelişimi ile ilgili bilgi elde ettikleri söylenemez?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

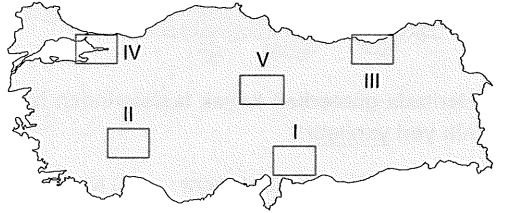
7. Aşağıdaki Türkiye haritasında bazı doğal geçit ve insan yapımı tünellerin ve asma köprülerin yerleri numaralarla gösterilmiştir.

Haritadaki numaralı yerlerde bulunan geçit, tünel ve asma köprülerle ilgili eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?

- A) I – Nissibi Köprüsü
B) II - Orhangazi Tüneli
C) III – Çeltikçi Geçidi
D) IV – 15 Temmuz Ilgaz Tüneli
E) V – Ovit Dağı Tüneli

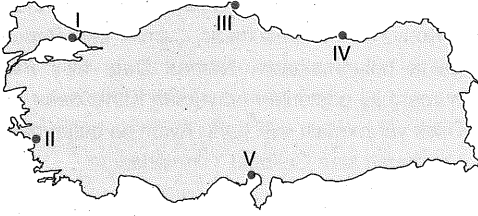
8. Aşağıdaki Türkiye haritasında beş alan numaralarla gösterilmiştir.

Haritadaki numaralanmış alanların ulaşım imkânları ile ilgili hangisi yanlıştır?

- A) I numaralı alanda otoyol ağı bulunmaktadır.
B) II numaralı alana demir yolu ulaşımı yoktur.
C) III numaralı alanda en uzun kara yolu tünelleri bulunur.
D) IV numaralı alandaki limanların hinterlandı oldukça geniştir.
E) V numaralı alana hızlı tren ulaşımı bulunmaktadır.

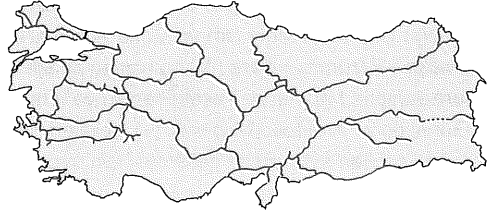
9. Aşağıdaki Türkiye haritasında bazı limanlar numaralarla gösterilmiştir.

Haritadaki numaralı limanlarla ilgili verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) I numaralı yerdeki Ambarlı Limanı büyük konteyner limanlarından biridir.
- B) II numaralı yerdeki Kuşadası Limanı en çok yolcu tarafından ziyaret edilen Kruvaziyer limanıdır.
- C) III numaralı Sinop Limanı doğal oluşumlu olmasına rağmen yeterince gelişmemiştir.
- D) IV numaralı Trabzon Limanı transit ticaret bağlantısı sayesinde büyümüştür.
- E) V numaralı Ceyhan Limanı en büyük doğal gaz limanıdır.

10. Aşağıdaki haritada Türkiye'nin demir yolu ağı gösterilmiştir.

Haritadaki bilgilere göre aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Doğu Karadeniz illerinin tamamına demir yolu ulaşımı yoktur.
- B) Doğu ve Batı Anadolu'daki hatlar dağların uzun doğrultusunda uzanmaktadır.
- C) İzmir, Samsun, Mersin, Bandırma ve İskenderun limanlarına bağlanmaktadır.
- D) Menteşe, Küre, Yıldız ve Göller Yöresi'ne demir yolu ağı yoktur.
- E) Muğla, Çanakkale ve Antalya illerinin tamamına ulaşımı yoktur.

1. Kış turizminin geliştiği alanların ortak özelliği karın yerde kalma süresinin ve eğim engebenin fazla olmasıdır. Bu şartlara uygun olan ve imkânların fazla olduğu Batı Karadeniz (III) ve Doğu Anadolu'da Erzurum – Erzurum – Kars (IV) hattı en avantajlı koşullara sahiptir. I numaralı Taşeli Platosu ve II numaralı Güneydoğu Anadolu'da gerek yer şekilleri gerekse iklim koşulları kış turizmi gelişmesi için uygun değildir.

CEVAP: A

4. Haritada numaralandırılmış alanlardan II numaralı alan Antalya ile Muğla arasında yer alan Saklıkent Milli Parkıdır. Beyşehir Gölü Milli Parkı III numaralı Konya'da bulunmaktadır. Çamlık Milli Parkı Yozgat'ta bulunmaktadır. Nemrut Dağı Milli Parkı V numara ile gösterilen Adıyaman Kâhta'dadır. Ancak Dilek yarımadası milli parkı Aydın'da bulunmaktadır. I numaralı alan Gelibolu Yarımadasıdır.

CEVAP: A

2. Uludağ kayak merkezi Bursa'da bulunmaktadır ve haritadaki yeri doğru verilmiştir. Saklıkent kayak tesisi Antalya Bey Dağları'nda bulunmaktadır ve haritadaki yeri doğru verilmiştir. Kartalkaya kayak merkezi Bolu'da bulunmaktadır ve haritadaki yeri doğru verilmiştir. Palandöken kayak merkezi Erzurum'da bulunmaktadır ve haritadaki yeri doğru verilmiştir. Davraz Dağı kayak merkezi Isparta'da bulunmaktadır. Haritada gösterilen alanda Davraz Dağı değil Kayseri Erciyes kayak tesisi bulunmaktadır.

CEVAP: D

5. Demir-çelik dış satımının fazla olduğu liman kenti haritada L harfi ile gösterilen İskenderun'dur. Engelibeli arazi yapısı nedeniyle demir yolu ulaşımı olmayan alan M harfi ile gösterilen Trabzon'dur. Türkiye'nin en büyük kargo havalimanı GAP kapsamında inşa edilen N harfi ile gösterilen Şanlıurfa'dır. Kara yolu üzerinde Çubuk ve Çeltikçi gibi geçitlerin bulunduğu alan K harfi ile gösterilen Burdur'dur.

CEVAP: B

3. Haritadaki numaralandırılmış alanlardan turizm imkânlarının en fazla olduğu alan IV numaralı Menteşe Yöresinin kıyı kesimi olmuştur. Bu alanda özellikle yurt dışı ve yurt içi turistlerin kolayca gelmesini sağlayacak şekilde Muğla Dalaman ve Muğla Milas – Bodrum hava limanları bulunmaktadır. Diğer alanlarda turizm Menteşe Yöresi kıyı kesimi oranında gelişme göstermemiştir.

CEVAP: D

6. Haritada numaralandırılmış alanlardan I numaralı Batı Karadeniz'de demir çelik sanayisi için demir yolu ağı bulunmaktadır. II numaralı Mersin, Adana ve İskenderun şehirlerine demir yolu ağı bulunmaktadır. III numaralı alan Güney Marmara'da son demir yolu ağı olan Balıkesir Bandırma'dır. V numaralı alanda Kars ve Ardahan'da demir ipek yolu projesi kapsamında demir yolu ağı bulunmaktadır. Ancak IV numaralı Menteşe Yöresinde demir yolu ağı yoktur.

CEVAP: D

7. Haritada verilen yerlerden I numaralı alanda Adıyaman ile Şanlıurfa arasında Fırat Nehri üzerinde yapılan Nissibi Köprüsü bulunmaktadır. Yalova ile Bursa arasında Samanlı Dağları'nın delinmesiyle açılan Orhangazi Tüneli II numaralı alandadır. III numaralı yerde Antalya ile Burdur arasında Çubuk ve Çeltikçi geçitleri yer almaktadır. Ovit Dağı Tüneli Doğu Karadeniz ile Doğu Anadolu arasında yer almaktadır. 15 Temmuz İlga Tüneli Kastamonu ile Çankırı illeri arasındadır. Haritadaki yeri yanlışır.

CEVAP: D

8. I numaralı Gaziantep ve Şanlıurfa çevresine demir yolu ile ulaşılabilir. III numaralı Doğu Karadeniz'de dağların yüksek olmasından dolayı iç kesimlere bağlantı sağlayan Ovit ve Zigana gibi en uzun tüneller bulunmaktadır. IV numaralı alanda bulunan İzmit ve Gemlik gibi limanların beslenme alanı olan hinterlandı geniştir. V numaralı Sivas'ta demir yolu bulunmaktadır. Ancak II numaralı Göller Yöresi'ne demir yolu vardır. Demir yolu bu alanın güneybatısındaki Menteşe, Teke, güneyindeki Antalya ve güneydoğusundaki Taşeli yörelerinde yoktur.

CEVAP: B

9. I numaralı İstanbul'da Ambarlı Limanı bulunur. II numaralı Aydın Kuşadası Limanı en büyük Kruvaziyer yolcu limanıdır. III numaralı Sinop Limanı doğal oluşumlu olmasına rağmen yeterince gelişmemiştir. IV numaralı Trabzon Limanı İran transit ticaret yolunun liman kentidir. V numaralı Adana Ceyhan Limanı doğal gaz değil, petrol limanıdır.

CEVAP: E

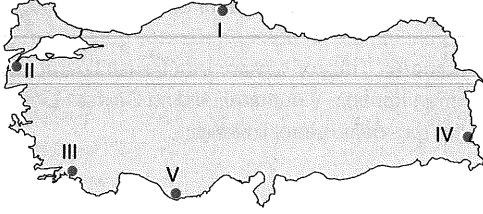
10. Türkiye'de demir yolu ağı özellikleri şu şekildedir:

- Eğim ve engebeden etkilenir.
- Dağların uzanış doğrultularını takip eder.
- Muğla, Çanakkale ve Antalya illerinin tamamına ulaşımı yoktur.
- Doğu Karadeniz illerinin tamamına demir yolu ulaşımı yoktur.
- Büyük liman kentlerinden İzmir, Samsun, Mersin, Bandırma ve İskenderun limanlarına bağlanmaktadır.
- Demir çelik fabrikalarının olduğu yerlere gider.
- Menteşe, Gelibolu – Biga, Sinop, Hakkâri ve yıldız dağlarının olduğu yerlere gitmez.

Göller Yöresi'nde Isparta ve Burdur illerine gider. Bu nedenle D yanlıştır.

CEVAP: D

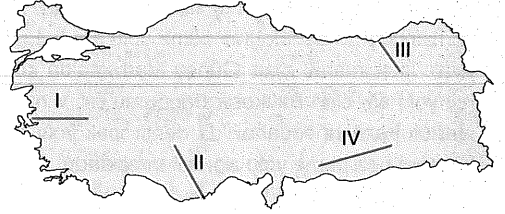
1. Aşağıdaki Türkiye haritasında bazı yerler numaralarla gösterilmiştir.

Haritadaki numaralı yerlerden hangisine demir yolu ulaşımı yapılabilmektedir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

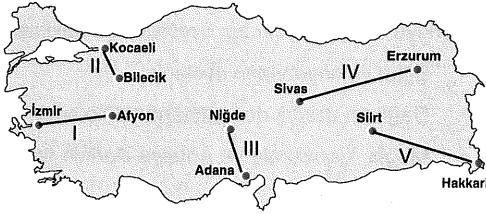
3. Aşağıdaki Türkiye haritasında dört güzergâh numaralarla gösterilmiştir.

Yukarıdaki haritada gösterilen güzergâhlardan hangilerinde yol yapım maliyeti diğerlerine göre daha fazladır?

- A) I ve II B) II ve III C) III ve IV
D) I ve III E) I ve IV

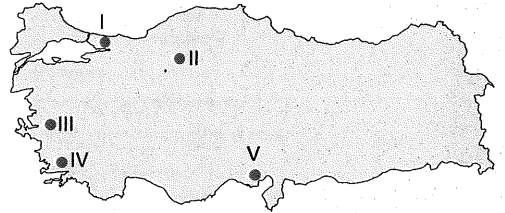
2. Aşağıdaki Türkiye haritasında bazı iller arası numaralarla gösterilmiştir.

Haritadaki numaralı güzergâhlardan hangileri arasında hem kara yolu hem de demir yolu ulaşımı yapılamaz?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

4. Aşağıdaki Türkiye haritasında beş merkez numaralarla gösterilmiştir.

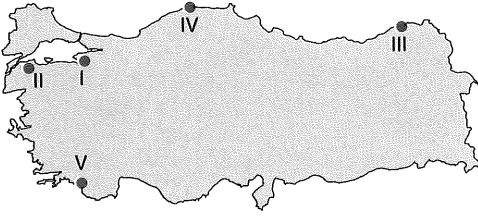

Yukarıdaki haritada verilen havalimanlarından hangisi yanlış verilmiştir?

- A) I - Sabiha Gökçen B) II - Esenboğa
C) III - Adnan Menderes D) IV - Ferit Melen
E) V - Çukurova

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
I

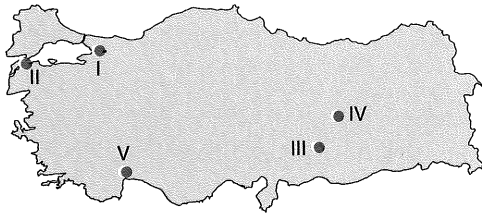
5. Aşağıdaki Türkiye haritasında beş limanın konumu gösterilmiştir.

Haritada konumları gösterilen limanlardan hangisinin hinterlandı diğerlerinden daha geniştir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

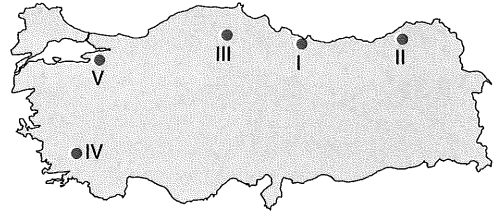
6. Aşağıdaki Türkiye haritasında beş merkez numara- larla gösterilmiştir.

Yukarıdaki Türkiye haritasında numaralanmış yerlerden hangisinde asma köprü kurulmamıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

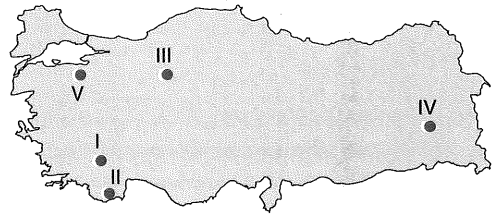
7. Aşağıdaki Türkiye haritasında beş tünel verilmiştir.

Haritadaki tünellerle ilgili seçeneklerdeki eşleş- tirmelerden hangisi yanlıştır?

- A) I - Nefise Akçelik Tüneli
B) II - Ovit Dağı Tüneli
C) III - 15 Temmuz İstiklal Tüneli
D) IV - 75. Yıl Selatin Tüneli
E) V - Bolu Dağı Tüneli

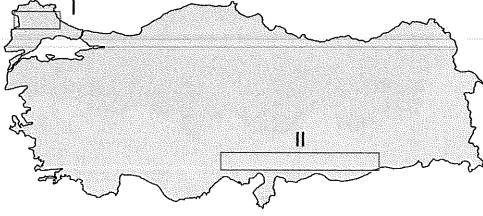
8. Aşağıdaki Türkiye haritasında beş alan numaralarla gösterilmiştir.

Haritadaki numaralanmış alanlarda bulunan UNESCO miras listesindeki alanlardan hangisi yanlıştır?

- A) I - Pamukkale - Hierapolis
B) II - Xanthos - Letoon
C) III - Sivrihisar Ulu Camii
D) IV - Nemrut Dağı
E) V - Cumalıkızık

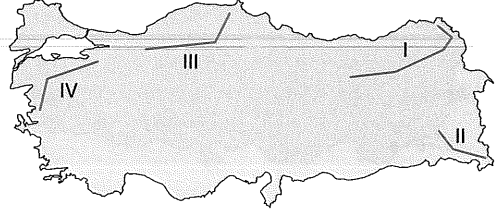
9. Aşağıdaki haritada Türkiye'nin 2023 turizm eylem planlaması içerisinde oluşturulması düşünülen iki "Turizm Gelişim Koridoru" gösterilmiştir.

Buna göre, belli bir güzergâhın doğal ve kültürel dokusunun yenilenerek belirli temalara dayalı turizm amacıyla geliştirilmesi düşünülen bu iki koridor aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

	I	II
A)	Eko Turizm	Yayla
B)	Kültür	İnanç
C)	Yayla	İpek
D)	Zeytin	Kış
E)	Yayla	Zeytin

10. Türkiye'nin 2023 turizm stratejisi eylem planında kış turizmi açısından birden fazla güzergâh belirlenmiştir.

Yukarıdaki Türkiye haritasında numaralanmış güzergâhlardan hangileri bu stratejide yer almaktadır?

- A) Yalnız I B) I ve II C) II ve III
D) II ve IV E) I, II ve III

1. Haritada numaralandırılmış yerlerden I numaralı Küre dağları, II numaralı Çanakkale Biga Yarımadası, III numaralı Menteşe Yöresi ve V numaralı Taşeli Platosunun olduğu alanlara yer şekilleri ve ekonomik faaliyetler gelişmediği için demir yolu ağı yoktur. Ancak IV numara ile gösterilen yer Van Gölü üzerinden feribotlarla taşınan trenlerin İran ve ardı ülkelere gittiği Kapıköy demir yolu hudut kapısıdır.

CEVAP: D

2. Haritadaki numaralı güzergâhlardan I numaralı İzmir ile Afyonkarahisar arasında hem demir hem de kara yolu vardır. II numaralı güzergâhta yüksek hızlı tren ve kara yolu bulunmaktadır. III numaralı Niğde ile Adana arasında hem demir yolu hem kara yolu hem de otoyol bağlantısı bulunmaktadır. IV numaralı Sivas – Erzurum arasında doğu ekspresi hem yolcu hem yük hem de turistik amaçlı demir yolu bulunmaktadır. Ancak demir yolunun güneydeki son durağı Siirt Kurtalan’dır. Hakkâri ve Şırnak çevresine demir yolu gitmez.

CEVAP: E

3. Demir yolu ve kara yollarında yapım maliyetlerini artıran faktörlerin başında yer şekillerinin dağlık ve engebeli olması gelmektedir. Dağların kıyı şeridinde paralel uzandığı yerlerde kıyı ile iç kesimler arasındaki ulaşım paralel sıradağlar maliyeti arttıran bir unsurdur. Haritada numaralandırılan doğrultulardan II ve III numaralı doğrultularda kıyı ile iç kesimler arası ulaşım maliyetleri oldukça fazladır. I’de dağlar kıyıya dik uzandığı iç dağlar arasındaki grabenlerde ulaşım kolay ve ucuzdur. IV numaralı Güneydoğu Anadolu düz olduğundan yol yapım maliyeti düşüktür.

CEVAP: B

4. Haritada konumları gösterilen hava limanlarından I numaralı hava limanı İstanbul’da bulunan Sabiha Gökçen hava limanıdır. II numaralı hava limanı Ankara Esenboğa, III numaralı hava limanı İzmir Adnan Menderes, IV numaralı hava limanı Çukurova hava limanıdır. IV numara ile gösterilen yerde Bodrum – Milas hava limanı bulunmaktadır. Ferit Melen hava limanı Van’da bulunmaktadır.

CEVAP: D

5. Bir limanın hinterlandında sanayi tesislerinin, yer altı kaynaklarının ve tarım alanlarının bulunduğu alan ne kadar genişse liman da o oranda gelişir. I numaralı liman Gemlik, II numaralı liman Çanakkale, III numaralı liman Hopa, IV numaralı liman Kastamonu İnebolu, V numaralı liman Fethiye limanıdır. Sanayi ve nüfus büyüklüğü bakımından Bursa’da bulunan Gemlik limanı diğer limanlardan daha büyüktür.

CEVAP: A

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
I

6. Türkiye’de 3’ü İstanbul Boğazı’nda 1’i Çanakkale Boğazı’nda, 1’i İzmit Körfezi’nde 2’si de Fırat Nehri üzerinde olmak üzere 7 adet asma köprü bulunmaktadır. I numaralı yerde Osmangazi Köprüsü, II numaralı yerde 1915 Çanakkale Köprüsü, III numaralı yerde Nissibi Köprüsü, IV numaralı yerde Ağın – Karamağara Köprüsü bulunmaktadır. V numaralı Antalya’da köprü gerekliliği yoktur.

CEVAP: E

9. Haritada I numara ile gösterilen ve Türkiye’nin 2023 turizm eylem planlaması içerisinde oluşturulması düşünülen Turizm Gelişim Koridoru Trakya Kültür Koridorudur. Trakya Kültür Koridoru Edirne, Tekirdağ ve Kırklareli illerini kapsamaktadır. II numara ile gösterilen ve Mersin’den başlamak üzere Güneydoğu Anadolu’ya uzanan alanda İnanç Koridoru adı verilen Turizm Gelişim Koridoru yer almaktadır.

CEVAP: B

7. Haritada numaralarla gösterilen yerlerden I numaralı Ordu’da Nefise Akçelik Tüneli, II numaralı Erzurum – Rize arasında Ovıt Dağı Tüneli, III numaralı Çankırı – Kastamonu arasında 15 Temmuz İstiklal Tüneli ve IV numaralı İzmir – Aydın otoyolu üzerinde 75. Yıl Selatin Tüneli yer almaktadır. Bolu Dağı Tüneli İstanbul – Ankara otoyolu üzerinde yer almaktadır. V numara ile gösterilen Yalova ile Bursa arasında Orhangazi Tüneli yer almaktadır.

CEVAP: E

10. Kış koridoru adı verilen Türkiye’de üç alan bulunmaktadır. Bunlardan biri haritada III numara ile gösterilen Bolu’dan Çankırı Kastamonu’ya kadar uzanan Batı Karadeniz, biri I numara ile gösterilen Doğu Anadolu’da Erzincan’dan başlayarak Erzurum, Kars, Ardahan’a kadar uzanan bölge, üçüncüsü ise haritada III numara ile gösterilen Doğu Anadolu’da Hakkâri çevresidir.

CEVAP: E

8. Haritada numaralarla gösterilen yerlerden I numaralı Denizli’de Pamukkale – Hierapolis, II numaralı Antalya – Muğla arasında Xanthos – Letoon, III numaralı Eskişehir Sivrihisar’da Sivrihisar Ulu Camii ve V numaralı Bursa’da Cumalıkızık UNESCO kalıcı miras alanları yer almaktadır. Nemrut Dağı Milli Parkı ve UNESCO miras alanı Bitlis’te değil Adıyaman Kâhta’da bulunmaktadır.

CEVAP: D

1. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'deki demir yolu ağının özelliklerinden biri değildir?

- A) Engebeli alanlarda akarsu vadilerini izlemesi
- B) Çoğunlukla doğu-batı doğrultusunda uzanması
- C) Bazı liman kentlerini art bölgelerine bağlaması
- D) Bütün il merkezlerine ulaşması
- E) Komşu ülkelerle bağlantı sağlaması

2. Türkiye'nin doğal koşulları düşünüldüğünde, ulaşım sektörüyle ilgili aşağıda verilen karşılaştırmalardan hangisi yanlıştır?

- A) Doğu Anadolu Bölgesi'nde kış aylarında kar yüzünden kapanan kara yolu sayısı, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nden fazladır.
- B) Karadeniz Bölgesi'nde havaalanı yapımı için uygun alanlar, Ege Bölgesi'nden fazladır.
- C) Akdeniz Bölgesi'nde kara yollarında tünel ve köprü yapma zorunluluğu, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nden fazladır.
- D) Marmara Bölgesi'ndeki doğal limanların sayısı, Karadeniz Bölgesi'nden fazladır.
- E) Akdeniz Bölgesi'nde demir yollarının kilometre başına yapım maliyeti, İç Anadolu Bölgesi'nden fazladır.

3. Türkiye'de dış turizmin gelişmesinde aşağıdakilerden hangisinin etkisi en azdır?

- A) Bazı turistik yörelere havaalanı yapılması
- B) Kıyı yerleşmelerinde modern yat limanlarının yapılması
- C) Konaklama hizmeti veren yerlerin sayı ve niteliklerinin artması
- D) Tarihî ve doğal güzelliklere sahip alanların tanıtımının yapılması
- E) Turizm merkezleri çevresinde turfanda sebze ve meyvecilik yapılması

4. Akdeniz Bölgesi'ndeki,

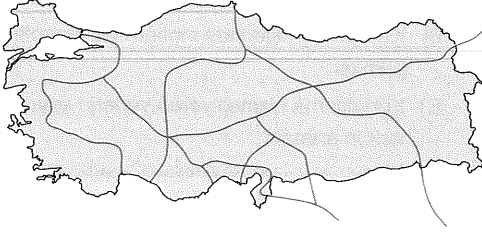
- I. enerji üretimi,
- II. endüstri,
- III. ulaşım,
- IV. ticaret

sektörlerinden hangileri turizmin gelişmesine bağlı olarak daha çok canlılık kazanmıştır?

- A) I ve II
- B) I ve IV
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
I

5. Aşağıdaki haritada, Selçuklu Döneminde Anadolu'daki kervan ticaretinin yapıldığı yollar gösterilmiştir.

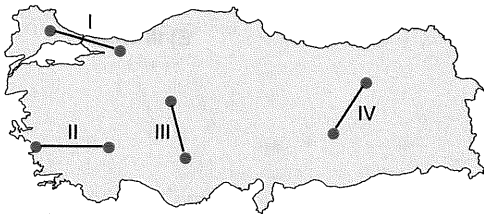
Bu haritadaki yollar dikkate alındığında, Anadolu'daki ulaşım ile ilgili aşağıdaki sonuçlardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Akdeniz kıyılarına ulaşmada Toroslar üzerindeki doğal geçitlerin kullanıldığı
B) Kıtalar arasında ulaşımın gelişmiş olduğu
C) Deniz taşımacılığında Ege limanlarının kullanıldığı
D) Kıyı boyunca ulaşımın gelişmiş olduğu
E) Tüm yolların akarsu vadilerini izlediği

6. İskenderun'un, bir liman kenti olarak Sinop ve Trabzon'a göre daha fazla gelişmesindeki temel neden aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Korunaklı liman olması
B) Eski bir yerleşim yeri olması
C) Gelişmiş ulaşım ağının olması
D) Ağır endüstri kuruluşlarının bulunması
E) Verimli tarım alanlarının bulunması

7.

Yukarıdaki haritada numaralarla gösterilen ve kuş uçuşu uzaklıkları aynı olan yerlerin doğal koşulları göz önüne alındığında, hangilerinde demir yolu yapım maliyetinin daha yüksek olması beklenir?

- A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

8. Aşağıdaki limanlardan hangisinin gelişmesinde,

- hem kara yolu hem de demir yoluyla ulaşımın mümkün olması,
- çevresinde önemli endüstri kuruluşlarının bulunması,
- serbest ticaret bölgesinin bulunması

özelliklerinin üçü de etkili olmuştur?

- A) Mersin B) Tekirdağ C) Trabzon
D) Antalya E) Çanakkale

9. Aşağıdakilerden hangisi, Türkiye'deki inanç turizmi merkezlerinden biri değildir?

- A) Mevlana Türbesi – Konya
B) Meryem Ana – Selçuk
C) Cennet-Cehennem - Silifke
D) Akdamar Kilisesi – Van
E) Sümela Manastırı – Trabzon

10. Türkiye'de turizm etkinlikleri çeşitlenmekte, bu da turizm gelirlerinin ekonomideki payını giderek artırmaktadır.

Buna göre aşağıdaki turizm etkinliklerinden hangisinin, ülke ekonomisine yıl boyunca katkı sağlaması beklenir?

- A) Kış turizmi B) Deniz turizmi
C) Yayla turizmi D) Akarsu turizmi
E) Kaplıca turizmi

1. Türkiye'de dağlar genel olarak doğu batı yönlü uzandığından ana demir yol hatları yol yapımının kolay olduğu dağlar arasından ve akarsu vadilerinden geçerler. Bazı limanların gelişmesinde limanlar demir yolu bağlantısı olmasının önemi fazladır. Komşu ülkelerden Irak hariç bağlantısı vardır. Ancak illerin tamamına demir yolu yoktur. Antalya, Muğla, Çanakkale illerine demir yolu gitmez. Doğu Karadeniz illerinin tamamına demir yolu gitmez.

CEVAP: D

2. Doğu Anadolu'da kar yağış oranı Güneydoğu Anadolu'dan fazla olduğundan kapanan yol sayısı Doğu Anadolu'da daha fazladır. Akdeniz'de dağlar kıyıya paralel ve engebe fazla olduğundan kara yollarında tünel ihtiyacı düz olan Güneydoğu Anadolu'dan fazladır. Marmara Bölgesi'nde girinti çıkıntı Karadeniz'den fazla olduğundan doğal liman sayısı Marmara'da daha fazladır. Akdeniz'de engebe nedeniyle yol yapım maliyeti İç Anadolu'dan fazladır. Ancak Karadeniz'de hava limanı yapacak alan olmadığından hava limanları deniz doldurularak yapılmaktadır.

CEVAP: B

3. Dış turizmde turistler daha çok hava yollarını kullanarak gelmektedir. Kıyı yerleşmelerinde yat limanların olması yurtdışından yatlarla gelen zengin turistleri çekmektedir. Konaklama ve reklam hizmetlerinin artması ülkede kaliteli tatil olduğunun tanıtılması önemlidir. Turizm merkezlerinde sebze meyve üretimi turizme bağlı değildir.

CEVAP: E

4. Akdeniz bölgesinin kıyı kuşağında turizmin yapılması bölgeye ulaşmak isteyen turistlerin gerek hava yoluyla gerekse kara yolu ile gelmesini kolaylaştırmak amacıyla ulaşımı geliştirmiştir. Ayrıca alım satım faaliyetleri olan ticaret turizme bağlı gelişmiştir. Akdeniz sanayisi turizme bağlı değildir. Krom işleme, barit işleme, demir çelik sanayisi ve tarıma dayalı sanayi bölgede ulaşım ve ham maddeye bağlı kurulmuştur. Enerji üretimi turizme bağlı değildir.

CEVAP: E

5. Selçuklu dönemi kervan yollarına bakıldığında Akdeniz'de özellikle günümüzde de halen kara yolu ulaşımında kullanılan Çubuk, Çeltikçi Alacabel, Gülek ve Sertavul geçitlerinin yerlerinin uyduğu görülmektedir. Selçuklu kervan yollarının Ege limanlarına ağı yoktur. Avrupa kıtasına geçmemektedir. Akarsu vadilerini her yerde takip etmemektedir.

CEVAP: A

6. İskenderun'da liman özelliğine bağlı olarak demir çelik fabrikası kurulmuştur. Malatya Hekimhan Hacısağalebi ve Adana havzalarından gelen demirler ile ithal edilen kömür işlenerek çeliğe çevrilip bu liman kentinde işlenmekte ve liman gelişmektedir. İskenderun demir çelik fabrikası Türkiye'nin en büyük 8. sanayi tesisidir.

CEVAP: D

7. Haritada numaralandırılmış güzergâhlardan yapım maliyeti en yüksek olan yol I numaralı yoldur. Nedeni İstanbul boğazı gibi bir engeli ya bir köprü ya da bir tünelle geçmek zorunda olduğundan maliyetlidir. IV numaralı Doğu Anadolu'da işaretilenen kuzeydoğu - güneybatı yönlü doğrultuda dağlar bulunduğundan maliyet yüksektir. Orta Anadolu düz olduğundan Ege'de dağlar dik uzandığından maliyet düşüktür.

CEVAP: B

8. Seçeneklerde verilen limanlardan Çanakkale, Trabzon ve Antalya limanlarına demir yolu yoktur. İlk serbest ticaret bölgesi 1987 yılında Mersin'de kurulmuştur. Tekirdağ'da serbest ticaret bölgesi yoktur. Tüm şartları ortak olarak sağlayan liman Mersin limanıdır.

CEVAP: A

9. İnanç turizmi merkezleri gerek İslam gerekse diğer inançlara ait merkezlerin ziyaret edilmesidir. Mevlana Türbesi, Meryem Ana, Aziz Piyer, Aziz Nikolas, Hacı Bektaşî Veli, Hacı Bayram Veli, Ayasofya, Sultanahmet, Selimiye Akdamar Adası, Balıklıgöl, Sümela gibi merkezler inanç turizm merkezleridir. Cennet ve Cehennem obrukları coğrafi oluşumlardır.

CEVAP: C

10. Seçeneklerde verilen turizm türlerinden deniz, akarsu ve yayla turizmi yaz aylarında yapılabilir. Kış ve kayak turizmi kış aylarında yapılabilir. İklim ile doğrudan ilişkili olan turizm türleri yıl boyunca yapılamaz. Kaplıca turizminde kullanılan fay hatlarından çıkan sıcak suların iklim ile ilgisi yoktur.

CEVAP: E

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
I

1. Kasımiye Medresesi, Deyrulzafaran Manastırı ve Zeynel Abidin Türbesi gibi yapılar başta olmak üzere pek çok kültürel çekiciliğin bulunduğu il, Türkiye’deki turizmin çeşitlenmesine ve yaygınlaşmasına örnek oluşturmaktadır.

Bu yapılara sahip olan il aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Diyarbakır B) Mardin C) Şanlıurfa
D) Hatay E) Adıyaman

2. I. Yer şekilleri
II. Hava ve atmosfer olayları
III. Sıcak su kaynakları
IV. Modern mimari

Türkiye turizmindeki çekicilikler göz önüne alındığından yukarıdakilerden hangilerinin daha fazla öneme sahip olduğu söylenebilir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

3. Türkiye’nin, UNESCO Dünya Miras Listesi’nde kayıtlı olan bazı kültürel ve doğal varlıkları aşağıda verilmiştir.

- I. Xantos – Letoon
II. Pamukkale – Hierapolis
III. Nemrut Dağı
IV. Göreme Millî Parkı ve Kapadokya Kayalık Sırtları

Buna göre, ülkemizi sembolize eden bu turizm varlıklarından hangileri, doğal ve kültürel özellikleri birlikte barındıran karma tipteki miras alanlarındandır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

4. Türkiye’nin 2023 Turizm Stratejisi’nde 7 tematik turizm gelişim koridoru belirlenmiştir. Bunlardan “kış koridoru” Erzurum, Erzincan ve Kars ve Ardahan illerini kapsamaktadır.

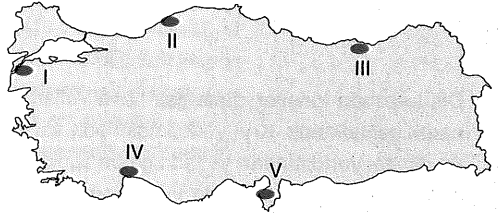
Belirtilen bölgenin kış koridoru olarak belirlenmesinde

- I. kış devresinin uzun olması,
II. kış mevsiminde ortalama sıcaklıkların düşük olması,
III. kış mevsiminde donan çok sayıda göl bulunması

faktörlerinden hangileri etkilidir?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

5.

Yukarıdaki haritada numaralandırılarak koyu renkle gösterilmiş beş liman şehriden hangisi;

- korunaklı liman,
- gelişmiş kara yolu ulaşımı,
- geniş bir hinterland,
- gelişmiş sanayi

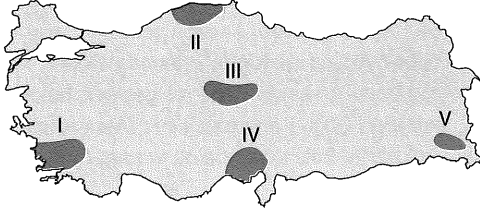
özelliklerinin tümüne sahiptir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

6. Aşağıdakilerden hangisi, Akdeniz kıyı kesimiyle iç kesimleri birbirine bağlayan geçitlerden biri değildir?

- A) Gülek Boğazı B) Sertavul Geçidi
C) Çubuk Beli D) Cankurtaran Geçidi
E) Çeltikçi Beli

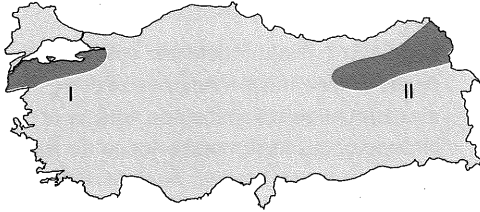
7. Aşağıdaki haritada farklı yer şekli özelliklerine sahip beş alan numaralandırılarak koyu renkle gösterilmiştir.

Bu alanların hangilerinde, demir yolu ulaşımının gelişmemesinde yer şekillerinin etkisi diğerlerinden daha fazladır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve IV
D) II ve V E) IV ve V

8. Aşağıdaki haritada Türkiye’nin 2023 turizm eylem planlaması içerisinde oluşturulması düşünülen iki “Turizm Gelişim Koridoru” gösterilmiştir.

Buna göre, belli bir güzergâhın doğla ve kültürel dokusunun yenilenerek belirli temalara dayalı turizm amacıyla geliştirilmesi düşünülen bu iki koridor aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

I	II
A) Eko-turizm koridoru	Yayla koridoru
B) Kültür koridoru	Eko-turizm koridoru
C) Yayla koridoru	İpek Yolu turizm koridoru
D) Zeytin koridoru	Kış turizmi koridoru
E) Yayla koridoru	Eko-turizm koridoru

9. Karadeniz ve Akdeniz kıyı kesimlerinde hızlı tren hatlarının yapımında karşılaşılabilecek en önemli sorun aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Fay hatlarının demir yolu hattına zarar vermesi
B) Dağlık alanlarda hattın yapım maliyetinin artması
C) Kıyıda yaşayan nüfusun yeterli olmaması
D) Elde edilecek gelirin, yapım maliyetinin altında kalması
E) Turizm faaliyetlerinin kısıtlayıcı etkisinin olması

10. Türkiye’de turizm, 1980’lerden itibaren gelişme göstermeye ve bu doğrultuda turizm çeşitliliği son yıllarda artmaya başlamıştır.

Buna göre Türkiye’de;

- I. ekoturizm,
II. golf turizmi,
III. kültür turizmi,
IV. deniz ve kıyı turizmi

türlerinden hangileri diğerlerine göre daha fazla turist çekmektedir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

1. Kasımiye Medresesi, Deyrulzafaran Manastırı ve Zeynel Abidin Türbesi Mardin'de bulunan turizm değerleridir. Diyarbakır'da Kale ve Hevsel Bahçeleri ve On Gözlü köprü, Şanlıurfa'da Balıklıgöl ve Göbeklitepe, Adıyaman'da Nemrut Dağı heykelleri, Hatay'da St. Pierre Kilisesi önemli turistik değerlerdir.

CEVAP: B

2. Türkiye tüm jeolojik zamanlar boyunca şekillenmiş iç ve dış kuvvetlerin etkileşimine uğramış yer şekilleri bakımından ilginç topografyalara sahip bir alandır. Bu nedenle şelale, peribacası, traverten gibi farklı yer şekilleri turizm çekiciliklerini oluşturmaktadır. Ayrıca kırıklı yer yapısı nedeniyle çok fazla kaplıca ve ılıcaya sahiptir. Modern mimarinin ve hava olaylarının (kutup dairelerinde görülen kutup ışıkları vb. gibi) fazlaca olduğu bir ülke değildir.

CEVAP: B

3. Xantos – Letoon Antalya ile Muğla illeri sınırında yer alan ve tamamen beşeri bir antik kent alanıdır. Nemrut Dağı Adıyaman Kâhta ilçesinde yer alan üzerinde Kommagene Krallığından kalma heykellerin bulunduğu beşeri bir miras alanıdır. Göreme Millî Parkı ve Kapadokya Kayalık Sitleri hem doğal oluşumlu peribacalarının hem de Hristiyanlığın yasaklı dönemlerinden kalma kilise ve yer altı şehirlerinden oluştuğu için hem doğal hem beşeri bir alandır. Pamukkale – Hierapolis hem doğal traverten oluşumları olan hem de bir antik kent olan karma miras alanıdır.

CEVAP: D

4. 2023 turizm stratejisi kavramsal eylem planında üç adet kış turizm koridoru bulunmaktadır. Bunlardan biri Bolu – Kastamonu, ikincisi Hakkâri – Van üçüncüsü Erzincan – Ardahan arasındır. Kış koridoru olan Doğu Anadolu'da kışın sıcaklıkların düşük, kar yağış oranının fazla olması ve kışların uzun geçmesi etkilidir. Kışın donan göller ile kış turizmi arasında ilişki yoktur.

CEVAP: C

5. Seçeneklerde verilen limanlardan I numaralı liman Çanakkale, II numaralı liman Ereğli, III numaralı liman Trabzon, IV numaralı liman Antalya ve V numaralı liman İskenderun'dur. Bu limanlar içinde kara ve demir yolu bağlantısı olan etrafında ağır sanayi ve nüfusun fazla olmasıyla en büyük liman V numaralı İskenderun limanıdır.

CEVAP: E

6. Akdeniz bölgesinde dağları kıyıya paralel ve yüksek olduğundan bölgeyi iç kesimlere bağlayan birçok geçit bulunur. Antalya ile Burdur arasında Çubuk ve Çeltikçi geçitleri, Antalya ile Konya arasında Alacabel, Adana ile Niğde arasında Gülek, Mersin ile Karaman arasında Sertavul geçitleri bulunur. Canikurtaran Doğu Karadeniz'dedir (Aynı isimle bir geçit Ankara ile Bolu arasında da vardır).

CEVAP: D

7. Haritada numaralandırılmış alanlardan II numaralı Kastamonu Küre çevresine ve V numaralı Hakkâri çevresine demir yolu ulaşımı dağlık engebeli arazi nedeniyle yapılamamaktadır. I numaralı Aydın çevresine, III numaralı Kırıkkale – Yozgat ve IV numaralı Çukurova çevresine demir yolu ağı bulunmaktadır.

CEVAP: D

8. I numaralı alan 2023 turizm stratejisi kavramsal eylem planında zeytin koridoru, II numaralı alan kış koridoru olarak geçmektedir. Kültür koridoru Trakya'dadır. Yayla koridoru Doğu Karadeniz'dedir. İpek Koridoru Ankara Ayaş ile Adapazarı Sapanca arasındadır. Eko turizm Göller Yöresi ve Batı Karadeniz'dedir.

CEVAP: D

9. Karadeniz'in doğusunda demir yolu olmayıp batısında demir çelik üretim merkezlerine demir yolu bulunmaktadır. Akdeniz'in batısında Antalya'ya demir yolu olmayıp doğusunda mersin Adana ev İskenderun'a demir yolu bulunmaktadır. Ancak iki bölgede de hızlı tren hattı yoktur. Bu durum bölgelerin engebeli arazi yapısından kaynaklanmaktadır. Engebe en büyük maliyet kalemidir.

CEVAP: B

10. Türkiye konvansiyonel turizm türlerinin tanınmışlığı bakımından daha ön plandadır. Bu turizm türleri kitle turizmi adı da verilen her şey dâhil deniz ve kıyı turizmidir. İkinci sırada tarihi alanlara yapılan kültür turizmdir. Antalya belek bölgesi golf turizminde ön planda olmakla birlikte ziyaretçi sayısı daha sınırlıdır. Eko turizm alanında Türkiye bilinirlik noktasında eksik kalmaktadır.

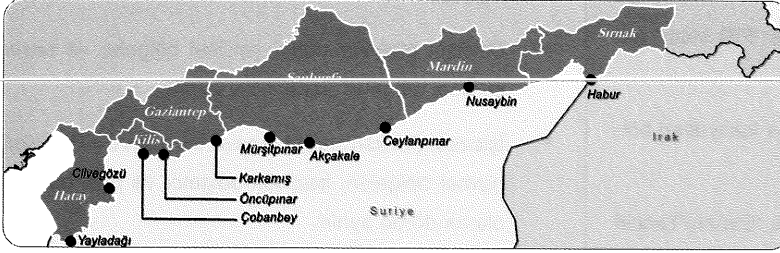
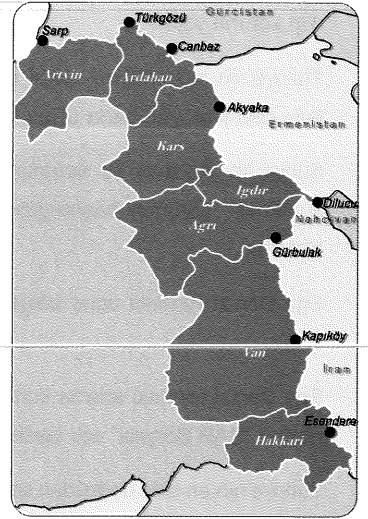
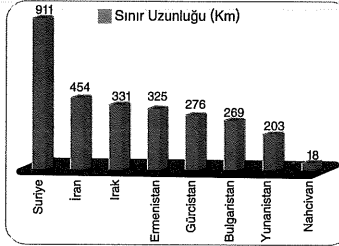
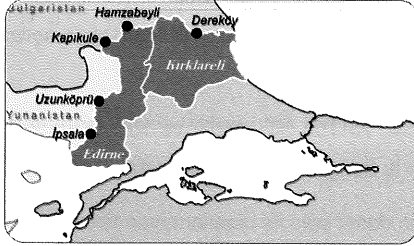
CEVAP: E

SORULARA BAŞLAMADAN ÖNCE KISA BİLGİLER

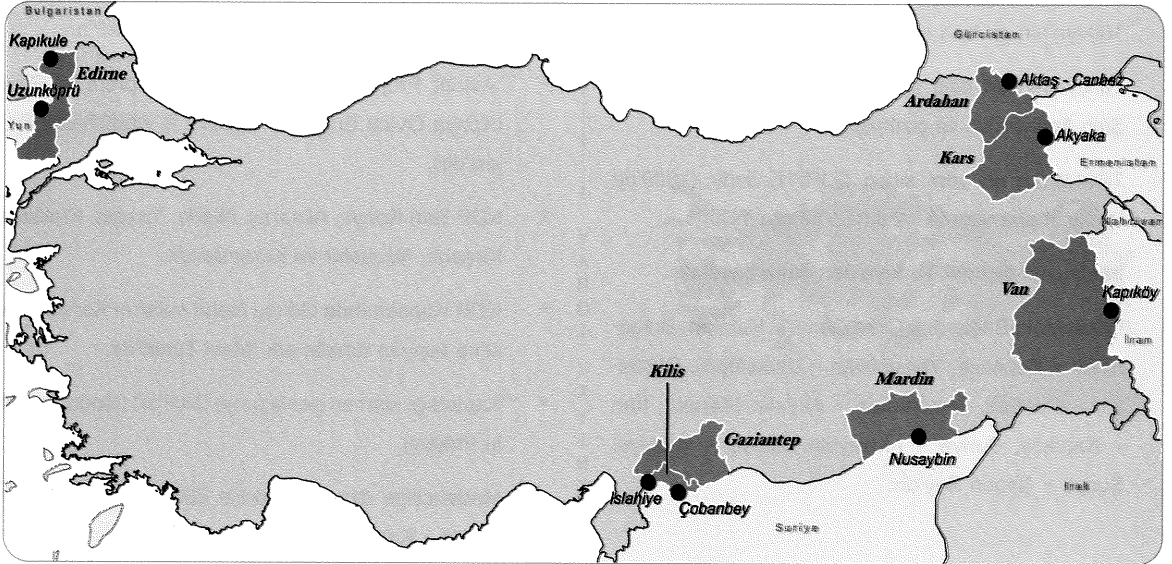
- Türkiye'nin jeopolitik konumuna bağlı yaşadığı sorunlardan doğrudan olanları sınır komşusu ile olandır. Sınır komşusu olmayan ülkeler ile doğrudan sorunu yoktur.
- Türkiye'nin jeopolitiğinin zayıf yönü etrafının denizlerle çevrili bir yarımada ülkesi olmasıdır.
- Suriye ile yaşanan su sorununa neden olan akarsu "Fırat", sorunun başlangıcına neden olan olay "GAP"tır.
- Ege Denizi içindeki uçuş bölgesine "FIR Hattı" adı verilir.
- Ege Denizi içindeki arama kurtarma faaliyetleri bölgesine "SAR Bölgesi" adı verilir.
- Türkiye'nin en eski doğrudan sorunu "Ermeni Tehciri - 1915 Olayları"dır.
- Gürcistan'a demir yolu geçişi sağlayacak sınır kapısı Canbaz'dır.
- Meriç Nehri Türkiye ile Yunanistan arasındaki sınırın büyük bölümünü çizmektedir.
- Türkiye'nin en uzun sınırı SURİYE ile (911 km).
- Türkiye'nin en kısa sınırı NAHÇIVAN ile (18 km).
- Türkiye'nin en eski sınırı İRAN ile (1639 Kasr-ı Şirin Antlaşması ile çizilmiştir).
- Türkiye'nin en yeni sınırı SURİYE ile (1939'da Hatay'ın ana vatana katılması ile çizilmiştir).
- İran'ın yüz ölçümü Türkiye'den daha büyüktür.
- Demir Yolu Bağlantısı Olan Gümrük Kapıları: Bulgaristan - Kapıkule, Yunanistan - Uzunköprü, Gürcistan - Canbaz, Ermenistan - Akyaka (Kapalı), İran - Kapıköy, Suriye - Nusaybin, Suriye - İslahiye, Suriye - Çoban Bey'dir.

- Akyaka Sınır Kapısı'nın kapatılmasına neden olan olay Ermenistan'ın Azerbaycan'a bağlı Dağlık Karabağ Bölgesi'ni işgal etmesidir.
- Türkiye'nin en işlek sınır kapısı Bulgaristan'a açılan "Kapıkule Sınır Kapısı"dır.
- Türkiye BM, NATO, İİT, AGİT ve KEİ (Karadeniz Ekonomik İş Birliği Teşkilatı'na) üyedir.
- Türkiye'nin demir yolu ile ulaşamayan tek komşusu İRAK'tır.
- Şekilsel bölgeler doğal şekilsel bölgeler ve beşerî şekilsel bölgeler olarak ikiye ayrılır.
- İşlevsel (fonksiyonel) bölgeler ise yönetim bölgeleri, hizmet bölgeleri, istatistik bölgeler ve plan bölgeler olarak dörde ayrılır.
- Türkiye'nin 12 adet I. Düzey adı verilen istatistik bölgesi vardır.
- İller III. düzey istatistik bölge olarak adlandırılmaktadır.
- İstanbul hem I hem II hem de III. Düzey istatistik bölgedir.
- Türkiye'nin en büyük sulama projesi GAP'tır.
- "Asırlık Proje" olarak isimlendirilen proje KOP'tur. (Konya Ovası Sulama Projesi - II. Abdülhamit Projesi'dir).
- KOP illeri Konya, Aksaray, Niğde, Yozgat, Kırıkkale, Kırşehir, Nevşehir ve Karaman'dır.
- KOP Kapsamında Göksu Nehri sularını Konya Ovası'na taşıyan tünelin adı "Mavi Tünel"dir.
- Kapladığı alan en geniş proje DAP'tır. (Doğu Anadolu Projesi)
- Madencilğe dayalı tek proje ZBK'dir. (Zonguldak - Bartın - Karabük Projesi)

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
I

Türkiye'nin Sınır Kapıları

Türkiye'nin Demir Yolu Hudut Kapıları

1. Bitlis'in Tatvan ilçesi ile Van merkez arasında Van Gölü üzerinden feribotlarla taşınan trenler İran ve ardı ülkelere bu hudut kapısını geçerek ulaşmaktadır.

Yukarıdaki bilgilere göre bu demir yolu hudut kapısı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kapıkule B) Uzunköprü C) Gürbulak
D) Kapıköy E) Nusaybin

2. Komşu ülkeler ile sınır oluşturan illere serhat ili denilmektedir. Edirne ili önemli bir serhat ilidir. Bu ilden Yunanistan ve Bulgaristan'a birden fazla sınır kapısı açılmaktadır.

Aşağıdaki sınır kapılarından hangisinin Edirne ilinden ile komşu ülkelere geçişi sağladığı söylenemez?

- A) Uzunköprü B) Dereköy C) İpsala
D) Kapıkule E) Hamzabeyli

3. Türkiye'de uygulanan bölgesel kalkınma planlarında bazı iller birden fazla bölgesel kalkınma planının içinde yer almaktadır.

Aşağıdaki illerden hangisinin birden fazla bölgesel kalkınma planı içinde yer aldığı söylenemez?

- A) Samsun B) Çorum C) Yozgat
D) Tokat E) Amasya

4. Doğal şekilsel özelliklerine göre bölge sınıflandırması yapıldığında bazı iller birden fazla bölge sınıfında aynı anda yer almaktadır.

Aşağıda verilen illerden hangisi doğal şekilsel özelliğine göre dağlık bölge flora özelliğine bağlı olarak orman bölgesi özelliklerinin tamamını göstermemektedir?

- A) Kırklareli B) Kastamonu C) Muğla
D) Ağrı E) Sinop

5. Türkiye sınır komşusu olan ülkelere bazıları ile aynı denize komşudur.

Aşağıdaki ülkelere hangisi Türkiye'nin hem karadan hem de denizden komşu olduğu ülkelerden biri değildir?

- A) Bulgaristan B) Gürcistan C) Yunanistan
D) Suriye E) İran

6. Bölgesel kalkınma planları işlevsel bölgeler içinde yer almaktadır.

Aşağıdakilerden hangisi bir işlevsel plan bölgesi değildir?

- A) Doğu Anadolu Kalkınma Projesi
- B) Doğu Karadeniz Projesi
- C) Yeşil Kuşak Projesi
- D) Yeşilirmak Havza Gelişim Projesi
- E) Konya Ovası Projesi

7. Türkiye İstatistik Kurumunun ulusal veri sistemine göre Türkiye'de Düzey I adı verilen 12 adet istatistik bölge bulunmaktadır.

Aşağıdaki bölgelerden hangisinin bir istatistik bölge olduğu söylenemez?

- A) Batı Karadeniz
- B) Akdeniz
- C) İstanbul
- D) Güneydoğu Anadolu
- E) Orta Marmara

8. Türkiye'deki tüm bölgesel kalkınma projelerinin temel amacı uygulama bölgelerinin ekonomik geri kalmışlığını ortadan kaldırarak bölge kaynaklarını etkin ve sürdürülebilir şekilde değerlendirmektir.

Maden ocaklarında istihdamın artırılması ve madene dayalı sanayi tesislerinin modernizasyonunun sağlanması aşağıdaki bölgesel kalkınma planlarından hangisinin öncelikli hedeflerindendir?

- A) YHGP
- B) GAP
- C) DOKAP
- D) ZBK
- E) KOP

9. Türkiye'de doğal özelliklerine göre sınıflandırılan bölgelerin sınırları zaman içinde beşeri müdahaleler sonucunda değişmektedir. Geçmişte orman bölgesi olarak sınıflandırılan bir alanın kıyı turizmi amacıyla tahribata uğrayarak nüfuslanması sonucunda sık nüfuslu bölgeye dönüşmesi gibi örnekler görülmektedir.

Aşağıdakilerden hangisinde bu tür bir değişimden söz edilemez?

- A) Kar örtülü dağlık bölgelerin inşa edilen otellerle kış turizm bölgelerine dönüşmesi
- B) Yüksek yaylaların sayfiye alanı olarak değerlendirilip turizme açılması
- C) Sulak alanların iklim değişimlerine bağlı kuruyaarak tarım arazilerine dönüşmesi
- D) Taşlık kayalık alanlarda bulunan madenlerin işletilerek bu alanların yerleşime açılması
- E) Ovaların ekonomik getirisi yüksek ürünlerle sanayileşmesi ve nüfuslanması

10. Türkiye'de doğal veya beşeri özelliklerine göre oluşturulan şekilsel bölgeler bulunur. Şekilsel bölgelerden bazılarının sınırları daha kısa zamanda değişikliğe uğrarken bazıları daha uzun zamanlarda değişiklik gösterir.

Buna göre, aşağıdaki bölgelerden hangisinin sınırlarının daha uzun zamanda değişikliğe uğraması beklenir?

- A) Konya Ovası Sulama Projesi Bölgesi
- B) Çatalca - Kocaeli Sanayi Bölgesi
- C) Akdeniz Kıyıları Tarım Bölgesi
- D) Karadeniz Ardı İklim Bölgesi
- E) Batı kıyıları Sık Nüfus Bölgesi

1. Van Gölü üzerinden feribotlarla taşınan trenlerin İran'a geçtiği demir yolu hudut Kapısı Kapıköy sınır kapısıdır. Gürbulak İran ile kara yolu bağlantısı sağlayan ve Trabzon limanı arasındaki transit ticarete kullanılan kapıdır. Nusaybin Mardin'den Suriye'ye, Uzunköprü Edirne'den Yunanistan'a, Kapıkule ise Edirne'den Bulgaristan'a geçişi sağlayan demir yolu hudut kapısıdır.

CEVAP: D

2. Edirne ilinden Yunanistan'a İpsala, Uzunköprü (Demir yolu), Pazarkule sınır kapıları Edirne'den açılmaktadır. Edirne ilinden Bulgaristan'a Kapıkule (Hem kara hem de demir yolu) ve Hamzabeyli sınır kapıları açılmaktadır. Dereköy sınır kapısı Bulgaristan'a Kırklareli üzerinden açılmaktadır.

CEVAP: B

3. Seçeneklerde verilen illerden Samsun, Çorum, Tokat ve Amasya illeri günümüzde hem Yeşilirmak Havza Gelişim Projesi'nde (YHGP) hem de Doğu Karadeniz Projesi'nde (DOKAP) yer almaktadır. Yozgat ili ise günümüzde sadece Konya Ovası Projesi'nde (KOP) yer almaktadır.

CEVAP: C

4. Seçeneklerde verilen illerin tamamı doğal şekilsel özelliklerine göre dağlık bölge sınıflandırmasında yer almaktadır. Ancak Ağrı ili orman alanı en az olan illerden biridir. Bu nedenle bulunduğu iklimin etkisiyle flora özelliğine göre orman bölgesinde yer alamaz.

CEVAP: D

5. Türkiye'nin kara sınırı komşularından olan Bulgaristan ve Gürcistan ile aynı zamanda Karadeniz'den komşuluğu vardır. Yunanistan ile Ege Denizi'nden, Suriye ile Akdeniz'den komşuluğu vardır. Komşular içinde en büyük yüz ölçüme sahip olan İran ile sadece kara komşuluğu vardır. Ermenistan, Nahcivan (dolaylı yoldan Azerbaycan) ve Irak sadece karadan komşulardır.

CEVAP: E

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
I

6. İşlevsel özelliğine göre plan bölgeler Türkiye'de ekonomik olarak geri kalmış ve kalkındırılması hedeflenen bölgesel kalkınma planlarıdır. Doğu Anadolu Kalkınma Projesi, Doğu Karadeniz Projesi, Yeşilirmak Havza Gelişim Projesi, Konya Ovası Projesi, Güneydoğu Anadolu Projesi ve Zonguldak - Bartın - Karabük Projesi olmak üzere toplam 6 adet bölgesel kalkınma projesi bulunmaktadır. Yeşil Kuşak Projesi kentlerin içi ve çevresinin ağaçlandırması projesine verilen isimdir.

CEVAP: C

8. Tüm bölgesel kalkınma planlarının ortak hedefi bölgeleri ekonomik olarak kalkındırarak bölge dışına olan göçleri önlemek olsa da bazı projeler spesifik hedeflerle ilerlemektedir. Madene dayalı tek proje Zonguldak- Bartın - Karabük illerini kapsayan ZBK projesidir. KOP Konya Ovası, YHGP Yeşilirmak Havza Gelişim, GAP Güneydoğu Anadolu, DOKAP Doğu Karadeniz Projeleridir.

CEVAP: D

7. Türkiye'de bulunan 12 istatistik bölge şunlardır:

- Doğu Marmara
- Batı Marmara
- İstanbul
- Akdeniz
- Ege
- Güneydoğu Anadolu
- Batı Karadeniz
- Doğu Karadeniz
- Orta Anadolu
- Batı Anadolu
- Kuzeydoğu Anadolu
- Orta Doğu Anadolu

Orta Marmara adında bir istatistik bölge bulunmamaktadır.

CEVAP: E

9. Dağlık bölgelerin zamanla kış turizm bölgelerine dönüşmesi, yaylaların geleneksel hayvan otlatma yanında turizm alanına dönüşmesi, maden sahalarının dağlık alanlardan dönüşmesi ve ovalarda tarımsal etkinliklere bağlı nüfuslanma ekonomik dönüşümleri anlatmaktadır. Ancak Sulak alanların iklim değişimlerine bağlı kuruyarak tarım arazilerine dönüşmesi beşeri müdahale ile değil doğal bir dönüşüm yaşanıldığını göstermektedir.

CEVAP: C

10. Doğal bölgeler klimatolojik, jeolojik, jeomorfolojik, bitki, su, toprak gibi fiziki öğelerle oluşturulan bölgelerdir. Bu bölgelerin sınırları kısa zaman içinde değişikliğe uğramaz. Plan bölgeleri (A), Sanayi bölgeleri (B), Tarım bölgeleri (C) ve nüfus bölgeleri sınırları (E) daha kısa sürede sınırları değişen bölgelerdir. Ancak iklim bölgeleri sınırları daha uzun zamanla değişir (D).

CEVAP: D

1. İstanbul ve Çanakkale boğazları Karadeniz'e komşu ve yakın ülkelerin dünyaya açılan kapısı konumundadır. Deniz ticaretinde sıklıkla kullanılan boğazlar dış ticaretini Karadeniz limanları ile yapan ülkeler açısından stratejik öneme sahiptir.

Aşağıdaki ülkelerden hangisinin Karadeniz limanları ile ticaretinde boğazları kullandığı söylenemez?

- A) Ukrayna B) Azerbaycan C) Gürcistan
D) Rusya E) Romanya

2. Türkiye doğu ile batı arasında ulaşım koridoru olması nedeniyle kara ve demir yolu geçişlerinin merkezi konumundadır. Demir yolu hudut kapıları ile bazı komşuların ticaret bağlantısı üzerinde yer almaktadır.

Aşağıdaki hudut kapılarından hangisinde bu özellikten söz edilemez?

- A) Uzunköprü B) Kapıköy C) Gürbulak
D) Nusaybin E) Canbaz

3. Türkiye'nin komşuları ile olan sınırında beşeri engellerle birlikte doğal unsurlarda yer almaktadır. Bu doğal unsurlardan biri de Aktaş Gölü'dür.

Aktaş Gölü aşağıdaki ülkelerden hangisi ile Türkiye arasında kalır?

- A) Ermenistan B) Gürcistan C) İran
D) Suriye E) Irak

4. İstatistiki Bölge Sınıflandırması bölgesel istatistiklerin toplanması ve Avrupa İstatistik Sistemine uyum çerçevesinde Düzey 1 adı verilen 12 sınıftan oluşmaktadır.

Aşağıdakilerden hangisi bir istatistik bölge değildir?

- A) Kuzeydoğu Anadolu B) Doğu Marmara
C) Ege D) Akdeniz
E) Orta Karadeniz

5. Bazı iller yaşanan iklim koşullarının benzerliği sayesinde aynı iklimik bölge içinde yer almaktadır.

Aşağıdaki illerden hangisinin hâkim iklimi dik-kate alındığında diğerlerinden farklı bir iklimik bölgede yer aldığı söylenebilir?

- A) Osmaniye B) Killis C) Gaziantep
C) Bursa E) Karaman

6. Türkiye'nin en büyük bölgesel kalkınma projesi olan Güneydoğu Anadolu Projesi, 1930lu yıllarda düşünülen ve 1980lerde hayata geçen projedir. Proje kapsamında eğitim, sağlık, ulaşım, tarım, enerji başta olmak üzere göç önlemeye yönelik çalışmalar yapılmaktadır. Proje alanında 9 il yer almaktadır.

Aşağıdaki illerden hangisi bu proje alanında yer almaz?

- A) Adıyaman B) Kilis C) Hakkâri
D) Mardin E) Batman

7. Almanya'dan kara yolu ile Türkiye'ye gelen ve Türkiye üzerinden doğrudan İran'a gidecek olan bir turistin kullanabildiği sınır kapıları arasında hangisi yer almaz?

- A) Gürbulak B) Kapıkule C) İpsala
D) Dereköy E) Akçakale

8. Türkiye'de kamu kurumları çeşitli gerekçelerden dolayı kurumsal özelliklerine bağlı olarak ülke genelini kapsayacak şekilde işlevsel hizmet bölgeleri oluşturmuştur.

Aşağıdakilerden hangisi bu kamu kurumlarına örnek olarak gösterilemez?

- A) Karayolları Genel Müdürlüğü
B) Türkiye İstatistik Kurumu
C) Meteoroloji Genel Müdürlüğü
D) Orman Genel Müdürlüğü
E) Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü

9. Yeryüzünün doğal ve beşerî unsurlar bakımından kendi içinde benzerlik gösteren parçalarına bölge adı verilir. Bu alanlar, günümüzde şekilsel ve işlevsel bölge olmak üzere ikiye ayrılır. Sahip oldukları doğal ve beşerî özellikleri ile dünyanın diğer alanlarından ayrılan bölgeler şekilsel bölge olarak adlandırılır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi şekilsel bölge olarak sınıflandırılabilir?

- A) Güneydoğu Anadolu Projesi Bölgesi
B) Ankara İli İdari Bölgesi
C) Doğu Marmara Düzey 1 İstatistik Bölgesi
D) Akdeniz Köknar, Çam ve Sedir Ormanları Bölgesi
E) Orman Genel Müdürlüğü 3. Hizmet Bölgesi

10. 22 Eylül 2002 tarihli 2002/4720 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile "Avrupa Birliği Bölgesel İstatistik Sistemi" adıyla yürürlüğe konan istatistik bölge birimleri sınıflandırmasında illerin her biri "Düzey 3" olarak adlandırılmıştır. Coğrafi, ekonomik, sosyal ve kültürel açıdan birbirine benzeyen komşu iller ise ekonomik etki alanları ve nüfus miktarları baz alınarak "Düzey 2" ve "Düzey 1" olarak sınıflandırılmıştır.

Buna göre aşağıdaki bölgelerden hangisi hem "Düzey 1", hem "Düzey 2" hem de "Düzey 3" olarak belirlenmiştir?

- A) İstanbul B) Ege
C) Ankara D) Doğu Karadeniz
E) Akdeniz

1. İstanbul ve Çanakkale boğazlarını kullanmak zorunda olan ülkeler Karadeniz limanlarına doğrudan kıyısı olan ülkelerdir. Azerbaycan'ın doğrudan Karadeniz ile bağlantısı yoktur. Karadeniz kıyısında olan ülkeler Bulgaristan, Gürcistan, Ukrayna, Rusya ve Romanya'dır.

CEVAP: B

2. Edirne'den Yunanistan'a demir yolu bağlantısı sağlayan kapı Uzunköprü'dür. Kapıköy Van üzerinden İran ve ardı ülkelere demir yolu bağlantısı sağlamaktadır. Nusaybin Mardin üzerinden Suriye'ye geçişi sağlayan kapıdır. Canbaz gümrüğü ile Aktaş - Çıldır bölgesinden Gürcistan'a geçişi sağlamaktadır. Gürbulak sınır kapısı Ağrı Doğubayazıt'ta bulunan ve İran transit ticaret yolu üzerinde sadece kara yolu geçişi olan sınır kapısıdır.

CEVAP: C

3. Ermenistan ile sınırı Arpaçay nehri oluşturmaktadır. İran ile olan sınırın büyük bölümü dağların su bölüm çizgilerinden geçmektedir. Irak sınırı büyük oranda dağlık arazilerden oluşmaktadır. Suriye sınırında çok küçük bir bölümü Asi nehri oluştururken büyük bölümünde dikenli teller ve duvarlar bulunmaktadır. Tek göl sınırı Gürcistan ile olan Aktaş Gölü'dür.

CEVAP: B

4. Türkiye'de bulunan 12 istatistik bölge şunlardır:

- Doğu Marmara
- Batı Marmara
- İstanbul
- Akdeniz
- Ege
- Güneydoğu Anadolu
- Batı Karadeniz
- Doğu Karadeniz
- Orta Anadolu
- Batı Anadolu
- Kuzeydoğu Anadolu
- Orta Doğu Anadolu

Orta Karadeniz adında bir istatistik bölge bulunmamaktadır.

CEVAP: E

5. Seçeneklerde verilen illerden Osmaniye, Kilis, Gaziantep ve Bursa Akdeniz iklim bölgesinde yer almaktadır. Karaman ili Orta Anadolu'da karasal iklim bölgesinde yer almaktadır. Akdeniz iklimik bölgesi Marmara, Ege, Akdeniz ve Güneydoğu Anadolu'nun batısındaki illerde görülmektedir.

CEVAP: E

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
I

6. Güneydoğu Anadolu projesi Güneydoğu Anadolu bölgesinde yer alan illerin tamamına ek olarak Akdeniz ve Doğu Anadolu’da toprakları olan illerin bazı alanlarını kapsamaktadır. Batısında Gaziantep, Kilis ve Şanlıurfa, doğusunda Şırnak, Mardin, kuzeyinde Diyarbakır, Batman, Siirt ve Adıyaman illerini kapsamaktadır. Hakkâri Doğu Anadolu projesinde yer almaktadır.

CEVAP: C

9. Ekonomik ve kültürel yönden yerel, ulusal ve küresel çapta diğer bölgelerle etkileşim gösteren bölgeler işlevsel (fonksiyonel) bölge olarak adlandırılır. İşlevsel bölgeler genel olarak bir iş ve ya işleyişin daha iyi organize edilmesi için oluşturulur. Yönetim bölgeleri, hizmet bölgeleri, istatistik bölgeleri ve plan/proje bölgeleri olmak üzere dört başlık altında toplanır. Güneydoğu Anadolu Projesi Bölgesi, Ankara İli İdari Bölgesi, Doğu Marmara Düzey 1 İstatistik Bölgesi ve Orman Genel Müdürlüğü 3. Hizmet Bölgesi işlevsel bölgedir. Akdeniz Köknar, Çam ve Sedir Ormanları Bölgesi ise doğal şekilsel bölgedir.

CEVAP: D

7. Almanya’dan kara yolu ile Türkiye’ye gelen bir kişinin İpsala, Kapıkule, Hamzabeyli ve Dereköy sınır kapılarından birinden Türkiye’ye giriş yapmış olma ihtimali vardır. İran ile olan sınırda kara yolu ile Gürbulak veya Esendere sınırı kapılarından geçebilir. Akçakale Suriye sınırında yer almaktadır.

CEVAP: E

8. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından oluşturulan bölgeler işlevsel hizmet bölgesi olarak değil İşlevsel istatistik bölgesi olarak sınıflandırılmaktadır. Bu bölgeler düzenli veri toplama ve sınıflandırma diğerlerine göre daha önemlidir. İşlevsel hizmet bölgeleri ise kamu tarafından yürütülen hizmetlerin yurt geneline daha kolay yayılması açısından oldukça önemlidir.

CEVAP: B

10. Bir bölgenin “Düzey 3” olarak belirlenebilmesi için sadece bir ili kapsamı gerekmektedir. Buna göre bir il olan İstanbul “Avrupa Birliği Bölgesel İstatistik Sistemi” adıyla yürürlüğe konan istatistik bölge birimleri sınıflandırmasında hangisi hem “Düzey 1”, hem “Düzey 2” hem de “Düzey 3” olarak belirlenmiştir. Ankara ise tek başına hem “Düzey 2” hem de “Düzey 3” olarak belirlenmiştir. Ankara’nın içinde yer aldığı “Düzey 1” bölge ise Batı Anadolu’dur.

CEVAP: A

1. Türkiye'nin komşuları ile sınırları milli mücadele döneminde ve sonrasında yapılan anlaşmalar ile belirlenmiştir.

Bu sınırlarla ilgili;

- I. İran sınırı dağların su bölüm çizgilerini takip etmektedir.
- II. Yunanistan sınırı Meriç Nehri'nin talveg çizgisini takip etmektedir.
- III. Gürcistan sınırında Çıldır Gölü bulunmaktadır.

özelliklerinden hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

2. **Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde;**

- I. nadas alanlarının azalması,
- II. tarım ürünü çeşidinin artması,
- III. yer şekillerinin sade olması,
- IV. doğal göllerin bulunmaması

durumlarından hangileri üzerinde GAP'ın etkili olduğu söylenebilir?

- A) I ve II
- B) I ve IV
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) I ve III

3. Aşağıda bazı illere ait istatistiki bilgiler verilmiştir.

- I. Türkiye'nin en fazla ihracat yapan ilidir.
- II. Türkiye'nin en fazla köye sahip olan ilidir.
- III. Türkiye'nin doğurganlık oranı en yüksek ilidir.
- IV. Türkiye'nin en fazla bal üreten ilidir.

Öncüllerde verilen bilgiler ile aşağıdaki seçeneklerde verilen iller hangisinde doğru eşleştirilmiştir?

I	II	III	IV
A) İzmir	Sivas	Şanlıurfa	Adana
B) Kocaeli	Konya	Ağrı	Ordu
C) Bursa	Hakkâri	Şırnak	Muğla
D) İstanbul	Sivas	Şanlıurfa	Ordu
E) İstanbul	Sivas	Şanlıurfa	Adana

4. I. Tarımsal üretim
II. Enerji üretimi
III. Sulanan alanlar
IV. Bölge dışına yapılan göç

Güneydoğu Anadolu Projesi söz konusu bölgede yukarıdakilerden hangilerinin artmasına neden olmuştur?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) II ve III
- D) Yalnız IV
- E) III ve IV

5. Türkiye'nin coğrafi konumuna bakıldığında Karadeniz'i Akdeniz'e bağlayan önemli boğazlara sahip olduğu görülmektedir.

Buna göre;

- I. Romanya
- II. Bulgaristan
- III. Yunanistan
- IV. Azerbaycan

Yukarıdaki ülkelerden hangileri Akdeniz ülkeleri ile deniz ticareti yapmak için Türkiye'nin boğazlarını kullanmak zorundadır?

- A) I ve II
- B) II ve III
- C) III ve IV
- D) I ve III
- E) II ve IV

6. I. Çayın %100'ü, fındığın %85'i yetiştirilmektedir.
II. Kış sıcaklıklarının en yüksek olduğu bölgedir.
III. Dağları kıyı şeridine göre dik uzanış gösterir.
IV. Dağlık engebeli arazilerin en fazla olduğu bölgedir.

Yukarıda verilen ifadelerden hangileri Doğu Karadeniz'e aittir?

- A) I ve II B) II ve III C) III ve IV
D) I ve III E) I ve IV

7. I. Gordion
II. Tuşpa
III. Alişar
IV. Sard

Yukarıda verilen antik kentlerden hangilerini ziyaret eden bir kişi bu etkinliği Orta Anadolu'da yapmış demektir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

8. Antalya, Muğla ve Adana illeri şekilsel özellikleri bakımından benzer bölge sınıfları içinde ortak olarak yer alabilir. Bu sınıflardan bazıları doğal şekilsel bazıları ise beşeri şekilsel bölgelerdir.

Buna göre bu iller,

- I. Sık nüfuslu bölge
II. Klimatolojik bölge
III. Bitki bölgesi
IV. Tarım bölgesi

Sınıflarından hangilerinde ortak olarak yer almaktadır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

9. Türkiye'nin komşularıyla olan sınır uzunluğu oldukça fazladır. Bu sınırlar milli mücadele döneminde ve sonrasında imzalanan anlaşmalarla belirlenmiştir. Sınırların yapısı beşeri engellerle doğal oluşumlara bağlıdır.

Buna göre,

- I. İran ile olan sınırın dağların su bölüm çizgilerinden geçmesi
II. Yunanistan ile olan sınırın Meriç Nehri'nin talveg çizgisinden geçmesi
III. Gürcistan ile olan sınırda Aktaş Gölü'nün bulunması
IV. Suriye ile olan sınırda dikenli teller ve duvarların bulunması

sınırların çizilmesindeki beşeri engelleri vurgulamaktadır?

- A) Yalnız III B) Yalnız IV C) I ve II
D) II ve IV E) III ve IV

10. I. Üç kıtanın birbirine en çok yaklaştığı alanda ve bu kıtalar arasındaki kültürel etkileşimin merkezinde yer alması

- II. Doğal kaynaklar bakımından zengin Ortadoğu ve Hazar Havzası ile endüstrileşmiş Batı ülkeleri arasında yer alması

- III. Karadeniz'e komşu ülkelerin Dünya'ya açılan kapısı konumundaki boğazlara sahip olması

Yukarıdakilerden hangileri Türkiye'nin uluslararası alanda ekonomisine katkı sağlamaktadır?

- A) Yalnız II B) Yalnız III C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
I

1. Türkiye'nin doğu sınırında İran ile olan dağlık bölgede sınır dağların zirveleri olan su bölüm çizgilerinden büyük oranda geçmektedir. Yunanistan sınırı ise Meriç Nehri'nin orta bölümü olan talveg çizgisini takip etmektedir. Gürcistan'la olan sınırda Çıldır değil Aktaş Gölü bulunmaktadır.

CEVAP: C

2. GAP ile birlikte Güneydoğu Anadolu'da eğitim, nüfus, ulaşım, enerji, tarım, sağlık alanlarında ilerlemeler yaşanmıştır. Sulamalı tarımın yaygınlaşmasıyla nadas alanların azalması, üretilen tarım ürünleri çeşidinin artması yaşanan gelişmelerdir. Bölgenin yer yüzü şekilleri ve iklimine, su kaynaklarına dair durumlar doğal koşullardır. Projeden bağımsızdır.

CEVAP: A

3. Türkiye'nin en fazla ihracat yapan ili İstanbul'dur. Türkiye'nin en fazla köye sahip olan ili büyükşehir belediyesi olmadığı için henüz köy statüsündeki yerleşmeleri olan Sivas'tır. Türkiye'nin doğurganlık oranı en yüksek ili Şanlıurfa'dır. Türkiye'nin en fazla bal üreten ili Ordu'dur.

CEVAP: D

4. GAP ile birlikte Güneydoğu Anadolu'da eğitim, nüfus, ulaşım, enerji, tarım, sağlık alanlarında ilerlemeler yaşanmıştır. Tarımsal üretim, verimin artması, sulanan alanların genişlemesi, nadas alanlarının azalması, enerji üretiminin artması, ekonomik gelişmelere bağlı olarak bölge dışına olan göçlerin azalması yaşanmaktadır.

CEVAP: D

5. Öncüllerde verilen ülkelerden Romanya ve Bulgaristan'ın yalnızca Karadeniz'e kıyısı vardır. Deniz yoluyla yaptığı ticarete İstanbul ve Çanakkale boğazlarını kullanması zorunludur. Azerbaycan'ın denize kıyısı olmadığından deniz yoluyla ticaret yapamaz. Yunanistan Akdeniz ve Ege denizine kıyısı olduğundan boğazları kullanma zorunluğu yoktur.

CEVAP: A

6. Türkiye’de yıl boyunca nem yağış isteği yüksek olan çay ve fındık en fazla Karadeniz’de üretilmektedir. Dağlık engebeli arazilerin en fazla olduğu bölge Karadeniz’dir. Kış sıcaklıklarının en yüksek olduğu bölge Karadeniz değil Akdeniz’dir. Dağlar kıyı şeridinde dik değil paralel uzanmaktadır. Dağları kıyı şeridine göre dik uzanış gösterdiği bölge Ege’dir.

CEVAP: E

9. İran ile olan sınırın dağların su bölüm çizgilerinden geçmesi doğal bir faktördür. Yunanistan ile olan sınırın Meriç Nehri’nin talveg çizgisinden geçmesi doğal bir sınırdır. Gürcistan ile olan sınırda Aktaş Gölü’nün bulunması doğal bir unsurdur. Suriye ile olan sınırda dikenli teller ve duvarların bulunması insan yapısı olduğu için beşeri engelleri vurgulamaktadır.

CEVAP: B

7. Orta Anadolu’da bulunan yerleşmelere bakıldığında Frigya medeniyetinin başkenti olan Gordion Antik Kenti’nin Ankara ili Polatlı ilçesinde olduğu görülür. Hititlere ait merkezlerden biri olan Alişar höyüğü Yozgat’ta bulunmaktadır. Sard kenti Manisa’da iken Urartuların başkenti olan Tuşba Van’da bulunmaktadır.

CEVAP: B

10. Doğal kaynaklar bakımından zengin Ortadoğu ve Hazar Havzası ile endüstrileşmiş Batı ülkeleri arasında yer alması ve Karadeniz’e komşu ülkelerin Dünya’ya açılan kapısı konumundaki boğazlara sahip olması ekonomik yönü vurgulamaktadır. Üç kıtanın birbirine en çok yaklaştığı alanda ve bu kıtalar arasındaki kültürel etkileşimin merkezinde yer alması ekonomik değil sosyal yönü vurgulamaktadır.

CEVAP: E

8. Antalya, Muğla ve Adana illeri şekilsel özellikleri bakımından benzer bölge sınıfları içinde ortak olarak yer alabilir. Antalya ve Adana sık nüfuslu bölge iken Muğla seyrek nüfuslu bölgedir. Adana ve Antalya tarım bölgesi içinde yer alırken Muğla tarım bölgesi sayılamaz. Muğla ve Antalya turizm bölgesi olurken Adana turizm bölgesinde sayılamaz. Üç ilde de Akdeniz iklimi ve buna bağlı maki türleri görülmektedir. Klimatolojik ve bitki özellikleri benzerdir.

CEVAP: C

1. Türkiye'nin kıtalar arasında geçiş alanı olması ve sınır komşularının sayıca fazla olması nedeniyle birçok hudut kapısı bulunmaktadır. Bu hudutlardan bazılarında demir yolu ulaşımı bulunmaktadır.

Buna göre,

- I. Nusaybin
- II. İpsala
- III. Sarp
- IV. Kapıköy

Hudut kapılarından hangilerinde demir yolu bulunmaktadır?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) I ve IV
- E) III ve IV

2. Jeopolitiğin unsurları kısa zaman içinde değişikliğe uğrayan ve uzun süre değişmeyenler olmak üzere ikiye ayrılır.

Türkiye jeopolitiğinin önemli unsurlarından olan,

- I. Su kaynakları
- II. yer altı kaynakları
- III. demografik özellikler
- IV. politik değerler

hangilerinin kısa sürede değişen özellikler arasında sayılabilir?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

3. I. Kapladığı alan bakımından en büyük bölgesel kalkınma projesidir.
- II. Taş kömürü madenciliği başta olmak üzere demir çelik sanayisinin geliştirilmesini amaçlamaktadır.
- III. Tarım, Hayvancılık ve kış turizminin geliştirilmesi temel hedefleri arasındadır.
- IV. Yeşilirmak havzası içinde yer alan illerin sel ve taşkın kontrolüne yönelik çalışmalar yapılmaktadır.

Yukarıda verilen özelliklerden hangileri Doğu Anadolu Projesi'ne aittir?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

4. Sahip oldukları doğal ve beşerî özellikleri ile dünyanın diğer alanlarından ayrılan bölgeler şekilsel bölge olarak adlandırılır.

- I. Güneydoğu Anadolu Projesi Bölgesi
- II. Yozgat İli İdari Bölgesi
- III. Menteşe Seyrek Nüfus Bölgesi
- IV. Kızılçam Ormanları Bölgesi

Buna göre yukarıda verilen bölgelerden hangileri şekilsel bölge olarak sınıflandırılabilir?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

5. I. Tarım ve hayvancılığı geliştirmek, meraları ve hayvan ırklarını ıslah etmek
- II. Mera alanlarını tarıma açarak tarım alanlarını genişletmek
- III. İç ticarete bölge hayvancılığının payını artırmak
- IV. Bölgede oluşacak ekonomik fırsatları değerlendirebilmek için altyapı hazırlamak

Potansiyeli düşünüldüğünde yukarıdakilerden hangilerinin Doğu Anadolu Bölgesi Projesi'nin amaçları arasında yer aldığı söylenemez?

- A) I ve II
- B) Yalnız II
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

6. Güneydoğu Anadolu Projesi kapsamında yer alan illerin sosyal ve kültürel yönden gelişmesi hedeflenmiştir.

- I. Enerji üretiminin artış göstermesi
- II. Arkeolojik sit alanı kurtarma çalışmasının yapılması
- III. Gastronomi açısından öne çıkmış kentlerin tanıtımının yapılması
- IV. Tarımsal üretimin ve ürün çeşitliliğinin artırılması

Bu hedefler arasında yukarıdakilerden hangileri sayılabilir?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

7. Türkiye'de bazı kamu kurumlarının ülke genelinde yürüttüğü veya yürütmeyi planladığı hizmetler vardır. Bu hizmetlerin yürütülmesi için işlevsel hizmet bölgeleri oluşturulmuştur.

- I. Hizmetleri yurt geneline yaymak
- II. İşleyişi hızlandırmak
- III. Yüksek gelir sağlamak
- IV. Gelişmişlik farklarını azaltmak

Bu bölgelerin oluşturulmasında yukarıdakilerden hangilerinin etkisi daha azdır?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

8. I. Edirne
II. Tekirdağ
III. Kırklareli
IV. Çanakkale

Yukarıdaki illerden hangilerinin iki denize kıyısı bulunmaktadır?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

9. I. Şırnak
II. Hakkâri
III. Kars
IV. Ağrı

Yukarıdaki illerden hangilerinin iki farklı ülkeye sınırı bulunmaktadır?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

10. I. Teke Yöresi
II. Biga Yöresi
III. Taşeli Yöresi
IV. Ergene Yöresi

Yukarıda verilen yörelerden hangileri jeolojik özelliklerine göre oluşturulan Türkiye'nin karstik bölge sınırları içinde yer almaktadır?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

1. Mardin'den Suriye'ye açılan Nusaybin ve Van üzerinden İran ve ardı ülkelere açılan Kapıköy sınır kapıları demir yolu sınır kapılarıdır. Doğu Karadeniz'de yer alan ve Artvin'den Gürcistan'a açılan Sarp sınır kapısı ve Yunanistan'a Edirne'den açılan İpsala sınır kapısında demir yolu bağlantısı yoktur. Yunanistan'a Uzunköprü, Gürcistan'a Canbaz sınır kapısıyla demir yolu bağlantısı bulunmaktadır.

CEVAP: D

2. Ülkelerin coğrafi şekli (ada, kıyı kara, yarımada devleti vb.), Stratejik kaynaklar, Coğrafi bütünlük, Jeolojik ve jeomorfolojik özellikler, iklim özellikleri, coğrafi koordinatlar ve su kaynakları jeopolitiğin değişen unsurlarıdır. Beşeri özellikler değişen özelliklerdir. Demografik özellikler (nüfus) ve politik siyasi değerler kısa sürede değişir.

CEVAP: E

3. Doğu Anadolu bölgesi Türkiye'nin yüz ölçümüne en fazla olan bölgedir. Bölgedeki 14 ile ek olarak Sivas ili de Doğu Anadolu projesine dâhil edilmiştir. Tarım, Hayvancılık ve kış turizminin geliştirilmesi temel hedefleri arasındadır. Taş kömürü madenciliği ZBK projesinde, Yeşilirmak havzası içinde yer alan illerin sel ve taşkın kontrolüne yönelik çalışmalar YHGP projesi kapsamındadır.

CEVAP: B

4. İşlevsel bölgeler yönetim bölgeleri, hizmet bölgeleri, istatistik bölgeleri ve plan/proje bölgeleri olmak üzere dört başlık altında toplanır. Buna göre Güneydoğu Anadolu Projesi Bölgesi ve Yozgat İli İdari Bölgesi işlevsel bölge olarak sınıflandırılır. Doğal ve beşeri özelliklere göre belirlenen Menteşe Seyrek Nüfus Bölgesi ve Kızılçam Ormanları Bölgesi ise şekilsel bölgedir.

CEVAP: E

5. Doğu Anadolu Bölgesi'nde ortalama yükselti fazladır. Bölgede topografya oldukça engebeldir. Yükselti, engebe ve iklim şartları tarımsa faaliyetleri olumsuz etkilemiştir. Bölgenin hayvancılık açısından potansiyeli yüksektir. DAP'ın amaçları arasında hayvancılığı ve tarımı geliştirmek vardır. Ancak meraların tarıma açılması yoktur.

CEVAP: B

6. Enerji ve tarım alanında yapılanlar bölgenin ekonomik gelişmişlik seviyesini artırmaktadır. Arkeolojik sit alanı kurtarma çalışmasının yapılması ve astronomi açısından öne çıkmış kentlerin tanıtımının yapılması ise bölgede yer alan illerin sosyal ve kültürel yönden gelişmesi için atılan atımlardır.

CEVAP: C

7. İşlevsel hizmet bölgeleri hizmetlerin yurt geneline yayılışını sağlamak, işleyişi hızlandırmak, aksaklıkları hızla gidermek ve denetimini yapmak için yasalara bağlı kalarak oluşturulan bölgelerdir. Gelir artışı ve gelişmişlik farklarını azaltmak için oluşturulan bölgeler plan/proje bölgeleridir.

CEVAP: E

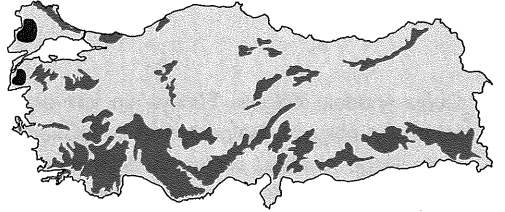
8. Balıkesir ve Çanakkale'nin Ege ve Marmara denizine, İstanbul, Kocaeli ve Tekirdağ'ın Karadeniz ve Marmara denizine, Edirne'nin Ege denizine, Kırklareli'nin ise Karadeniz'e kıyısı vardır. Bu durumda iki denize kıyısı olan iller Çanakkale ve Tekirdağ'dır.

CEVAP: D

9. Kars'ın Ermenistan'a, Ağrı'nın ise İran'a sınırı vardır. Hakkâri'nin Irak ve İran'a Şırnak'ın ise Suriye ve Irak'a sınırı vardır. Buna göre iki farklı ülkeye sınırı olan iller Şırnak ve Hakkâri'dir. Bu illerden farklı olarak Ardahan'ın Gürcistan ve Ermenistan'a, Edirne'nin Bulgaristan ve Yunanistan'a, Iğdır'ın ise Ermenistan, Azerbaycan ve İran'a sınırı vardır.

CEVAP: A

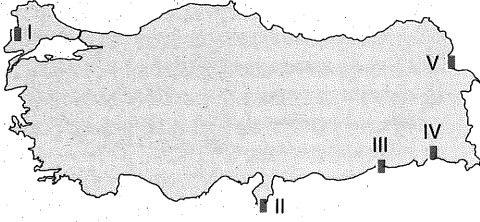
10. Aşağıdaki harita Türkiye'nin karstik arazilerinin dağılışını göstermektedir.

Haritada siyah renkle gösterilen Biga ve Ergene yöreleri karstik arazilerin yaygın olduğu alanlar arasında yer almaz. Ancak Antalya'nın doğu ve batısında bulunan Teke ve Taşeli yöreleri karstik platolardır.

CEVAP: B

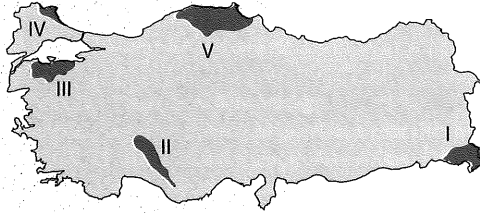
1. Aşağıdaki Türkiye haritasında Türkiye'nin komşu ülkelerine açılan sınır kapılarından bazıları numaralarla gösterilmiştir.

Haritadaki numaralanmış sınır kapılarından hangisi yanlış eşleştirilmiştir?

- A) I - Uzunköprü B) II - Yayladağı
C) III - Nusaybin D) IV - Habur
E) V - Canbaz

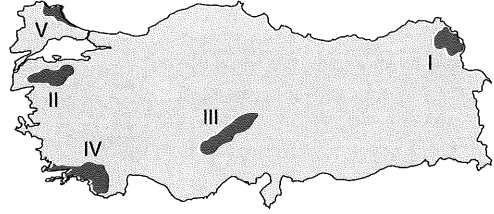
2. Aşağıdaki Türkiye haritasında bazı alanlar numaralarla gösterilmiştir.

Şekilsel özelliklerine göre ovalık bölge sınıflandırması yapıldığında hangi alan yer alır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

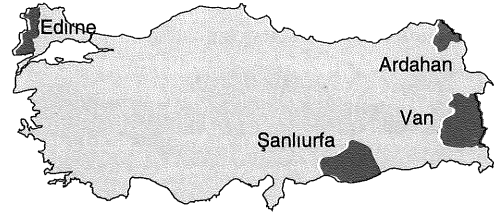
3. Aşağıdaki Türkiye haritasında beş alan numaralarla gösterilmiştir.

Klimatolojik özelliklerine göre bölge sınıflandırılması yapıldığında hangi iki alan aynı klimatolojik bölge içinde yer alır?

- A) I ve II B) II ve III C) II ve IV
D) III ve IV E) IV ve V

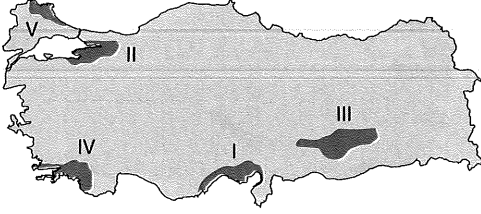
4. Aşağıdaki Türkiye haritasında dört ilin konumu gösterilmiştir.

Haritadaki iller dikkate alındığında aşağıdaki sınır kapılarından hangisinin bulunduğu ilin gösterildiği söylenemez?

- A) Aktaş - Çıldır B) Kapıköy
C) Yayladağı D) Uzunköprü
E) Ceylanpınar

5. Aşağıdaki Türkiye haritasında beş alan numaralarla gösterilmiştir.

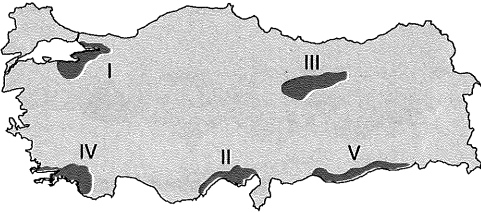
Haritadaki numaralandırılmış alanlardan hangisi,

- Jeomorfolojik özelliğine göre dağlık,
- Bitki özelliğine göre maki bölgesi,
- Beşeri özelliğine göre seyrek nüfuslu bölge

özelliklerinin tamamına uygundur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

6. Aşağıdaki Türkiye haritasında beş alan numaralandırılarak koyu renkle gösterilmiştir.

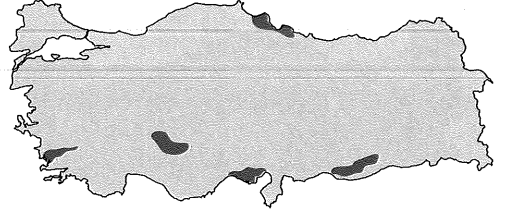
Haritadaki numaralı bölgelerden hangisi

- nüfus bakımından seyrek
- arazi bakımından engebeli
- iklim bakımından ılıman

özelliklerinin tamamını göstermektedir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

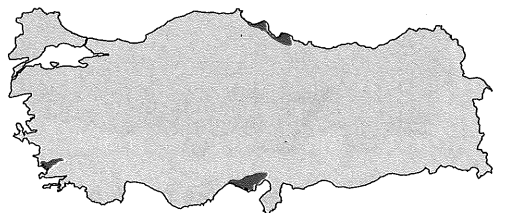
7. Aşağıdaki Türkiye haritasında bazı alanlar koyu renkle gösterilmiştir.

Haritada koyu renkle gösterilen alanlar ortak bir bölge sınıflandırılmasına dâhil edilmek istenildiğinde aşağıdakilerden hangisi olmalıdır?

- A) Dağlık Bölge B) Orman Bölgesi
C) Tarım Bölgesi D) Maden Bölgesi
E) Turizm Bölgesi

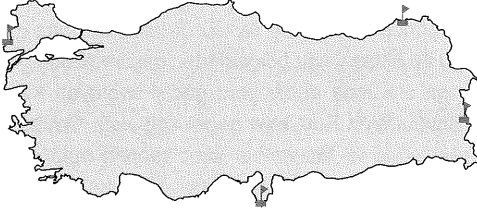
8. Aşağıdaki Türkiye haritasında bazı alanlar taralı olarak verilmiştir.

Haritadaki taralı yörelerin özellikleri ile ilgili seçeneklerde verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Kış sıcaklık ortalamaları 0°C üzerindedir.
B) Toprakların oluşumunda kayaçların kimyasal yolla çözülmesi etkili olmuştur.
C) Tarımsal verimliliği yüksek alanlardır.
D) Kış ılıkılığı isteyen ve don olaylarından etkilenen bitkilerin yetişmesi daha kolaydır.
E) Yerleşme açısından Ökumen alanlar olarak söylenebilir.

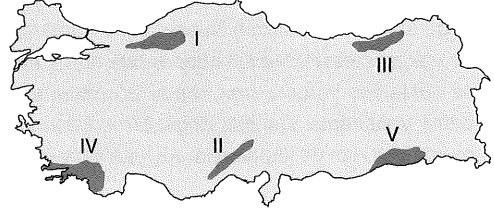
9. Aşağıdaki Türkiye haritasında bazı sınır kapılarının yerleri simge ile gösterilmiştir.

Haritadaki yerler dikkate alındığında aşağıdaki sınır kapılarından hangisinin yerinin gösterildiği söylenemez?

- A) Yayladağı B) Canbaz C) Kapıköy
D) Uzunköprü E) Sarp

10. Jeomorfojenetik özelliğine göre bölge sınıflandırmalarından biri de dağlık bölge sınıflandırılmasıdır.

Haritada numaralandırılmış alanlardan hangisi bu bölge sınıflandırması içinde yer almaz?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

1. Haritada numaralandırılmış yerlerden I numaralı yerde Yunanistan'a demir yolu geçişi sağlayan Uzunköprü hudut kapısı bulunur. II numaralı Hatay Yayladağı, III numaralı Mardin Nusaybin, IV numaralı yerde Irak'a açılan Habur sınır kapısı bulunur. V numara ile gösterilen yerdeki sınır kapısı Gürcistan'a açılan demir yolu kapısı Canbaz değil, Ermenistan ile aramızda bulunan ve kapalı olan Akyaka sınır kapısıdır.

CEVAP: E

4. Edirne'de Bulgaristan'a geçişi sağlayan Kapıkule ile Hamzabeyli ve Yunanistan'a geçişi sağlayan Uzunköprü ve İpsala sınır kapıları bulunur. Ardahan üzerinde demir yolu ile Gürcistan'a Canbaz gümrüğü ile Aktaş Çıldır bölgesinden geçilmektedir. Van ile İran arasında demir yolu geçişi sağlayan Kapıköy, Şanlıurfa'da Suriye'ye geçişi sağlayan Ceylanpınar, Akçakale ve Müşitpınar sınır kapıları bulunur. Yayladağı sınır kapısı Hatay'da olup haritada Hatay ili gösterilmemiştir.

CEVAP: C

2. Haritadaki numaralandırılmış alanlardan I numaralı alan Hakkâri, II numaralı alan Sultan ve Geyik Dağları'nın olduğu Batı Toroslar, IV numaralı alan Yıldız (Istranca) Dağları'nın olduğu alan, V numaralı alan Kastamonu Sinop çevresini kaplayan Küre Dağları'nın olduğu alandır. Bu alanların tamamı dağlık bölge sınıflandırmasında yer alır. III numara ile gösterilen Bursa ve Balıkesir çevresi ovalık alanlara örnektir.

CEVAP: C

5. Haritadaki numaralandırılmış alanlardan I numaralı Çukurova ve II numaralı Güney Marmara ile III numaralı Güneydoğu Anadolu ovalık bölge sınıfında yer almaktadır. IV numaralı Menteşe ve V numaralı Yıldız Dağları çevresi dağlık bölge ve seyrek nüfuslu sınıflandırmalarında ortak olarak yer almaktadır. Ancak maki bitki bölgesinde Yıldız dağları yer almaz. Maki bitki sınıflandırmasında Menteşe yer almaktadır.

CEVAP: D

3. Haritada numaralandırılan alanlarda görülen iklim özelliklerine bakıldığında I numaralı alanda sert karasal iklim, II numaralı alanda Akdeniz, III numaralı alanda karasal, IV numaralı alanda Akdeniz ve V numaralı alanda Karadeniz iklimi görülmektedir. Aynı iklimik bölgede yer alan alanlar II numaralı Güney Marmara ile IV numaralı Menteşe çevresidir.

CEVAP: C

6. Haritadaki alanlardan I numaralı Güney Marmara, II numaralı Çukurova ve IV numaralı Menteşe ılıman iklim alanında yer alırken III numaralı Erzincan ve V numaralı Güneydoğu Anadolu'nun güneyi karasal iklim bölgesinde yer alır. Nüfus bakımından seyrek olan ve ılıman iklime sahip olan alan Menteşe'dir. Adana ve Bursa – Kocaeli çevresi sık nüfusludur.

CEVAP: D

7. Haritada taralı olarak gösterilen alanlara bakıldığında Ege'de Balat, Akdeniz'de Çukurova, Konya Ovası, Güneydoğu Anadolu'da Harran Ovası, Karadeniz'de Bafra ve Çarşamba ovaları olduğu görülür. Bu alanlar delta ve tektonik ovalardır. Delta ovaları ve tektonik iç ovalar yoğun tarım yapılan alanlardır. Bu nedenle ortak olarak tarım bölgesi sınıfında yer almalıdırlar.

CEVAP: C

8. Haritada taralı verilen alanların tamamı kıyıda yer aldığına kış sıcaklık ortalamaları 0o C üzerindedir. Bu nedenle kış ılıkılığı isteyen ve don olaylarından etkilenen bitkilerin yetişmesi daha kolaydır. Çukurova, Bafra ve Çarşamba ve Balat deltaları gösterildiği için bu alanlar tarımsal verimliliği yüksek alanlardır. Güzel iklime sahip ekonomik faaliyetlerin yürütülebildiği alanlar yerleşme açısından Ökumen alanlar ifade edilir. Ancak haritadaki alanlar delta ovaları olduğu için toprak tipi ana kayanın çözülmesiyle oluşan topraklar değil akarsu birikimi ile oluşan alüvyal topraklardır.

CEVAP: B

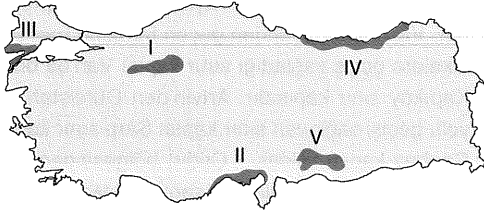
9. Haritada numaralandırılmış yerlerden batıdaki işaretili yerde Yunanistan'a demir yolu geçişi sağlayan Uzunköprü hudut kapısı bulunur. Güneyde Suriye ile Türkiye arasında Hatay Yayladağı sınır kapısı bulunur. Van Gölü üzerinden geçen trenlerin İran ve ardı ülkelere geçiş sağladığı sınır kapısı Van'da bulunan Kapıköy sınır kapısıdır. Artvin'den Gürcistan'a kara yolu geçişi sağlayan sınır kapısı Sarp sınır kapısıdır. Canbaz kapısı (Aktaş – Çıldır) bölgesinden Gürcistan'a demir yolu bağlantısı sağlamaktadır.

CEVAP: B

10. Haritadaki numaralanmış yerler analiz edildiğinde I numaralı alanda Köroğlu, II numaralı alanda Bolkar ve Aladağlar, III numaralı alanda Doğu Karadeniz ve IV numaralı alanda Menteşe Dağları olduğu görülür. Bu alanlar dağlık bölge sınıfında yer alırken V numara ile gösterilen alan Mardin çevresidir. Bu alan ovalardan oluşmaktadır.

CEVAP: E

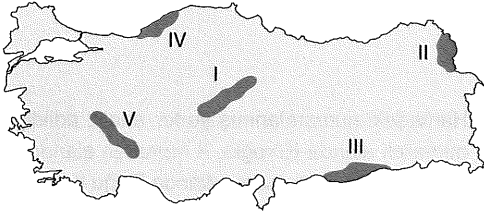
1. Beşeri özelliklerine göre oluşturulan bölge sınıflandırmalarından biri de sık ve seyrek nüfuslu bölge sınıflandırmasıdır.

Haritadaki numaralandırılmış alanlardan hangisi farklı bir nüfus bölgesinde yer almaktadır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

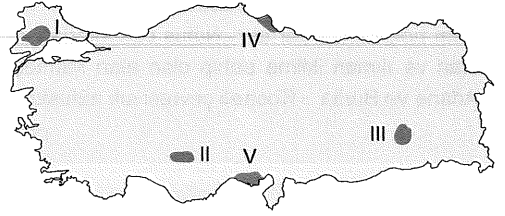
2. İşlevsel bölgeler içinde yer alan alt bölgelerden biri de plan bölgelerdir.

Haritadaki numaralandırılmış alanlardan hangisi plan bölge içinde yer almaz?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

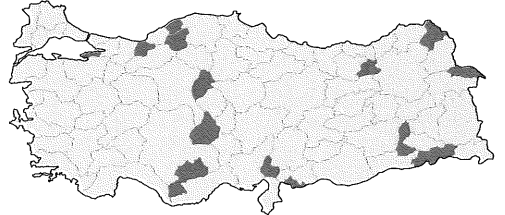
3. Hammadde üretimiyle ilgili birincil ekonomik faaliyetlere (tarım, hayvancılık, ormancılık, avcılık, toplayıcılık ve madencilik) göre oluşan bölgelerdir.

Buna göre haritada numaralandırılarak gösterilen bölgelerden hangisi farklı bir hammadde üretim bölgesinde yer alacaktır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

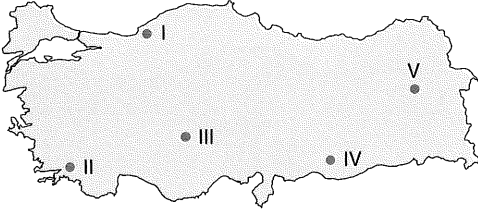
4. Aşağıdaki haritada bazı iller taranarak koyu renkle gösterilmiştir.

Bu illerin tamamının oluşturduğu bölge aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Büyükşehir belediyesi statüsündeki illeri
B) 1980’den sonra il statüsüne dâhil edilen yönetsel bölgeler
C) Karayolları Genel Müdürlüğü Hizmet Bölgelerinin merkez illeri
D) Hidrografik bölge sınıflamasına tabi akarsu havzaları
E) Nüfus özelliklerine göre yoğun nüfuslu bölgeler

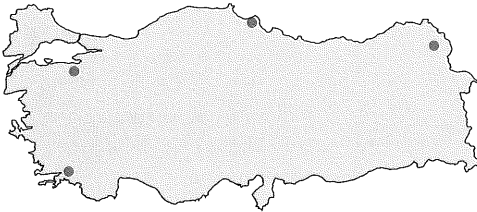
5. Aşağıdaki haritada bazı alanlar numaralandırılarak koyu renkle gösterilmiştir.

Bu alanlardan hangisi Türkiye'de yürütülen bölgesel kalkınma projelerinden herhangi birinde yer almaz?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

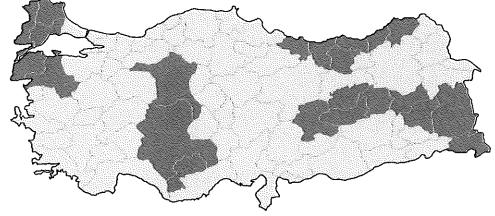
6. Aşağıdaki haritada bazı alanlar numaralandırılarak koyu renkle gösterilmiştir.

Bu alanlardan herhangi biri aşağıdaki bölgelerden hangisine dâhil edilemez?

- A) Dağlık Bölge B) Yoğun Nüfuslu Bölge
C) Tarım Bölgesi D) Çayır Bölgesi
E) Vertisol Toprak Bölgesi

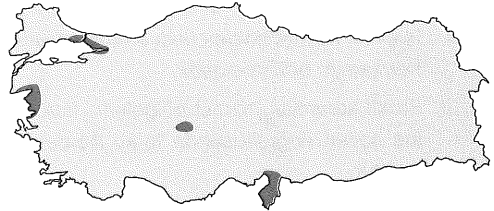
7. TÜİK tarafından yapılan bölge sınıflandırması, Türkiye'nin tamamını kapsamaktadır. Ekonomik, sosyal, coğrafi yönden benzerlik gösteren iller dikkate alınarak gruplandırılmış ve birinci düzeyde 12 adet istatistik bölge oluşturulmuştur.

Buna göre haritada illerin gruplandırılmasıyla oluşturan Düzey 1 İstatistik Bölgeler içinde aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Batı Marmara B) Batı Anadolu
C) Orta Anadolu D) Doğu Karadeniz
E) Ortadoğu Anadolu

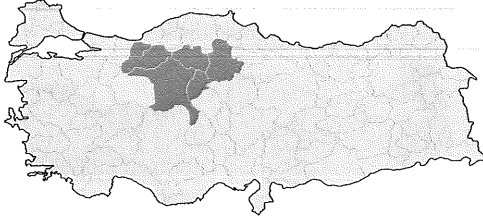
8. Aşağıdaki haritada bazı alanlar taranarak koyu renkle gösterilmiştir.

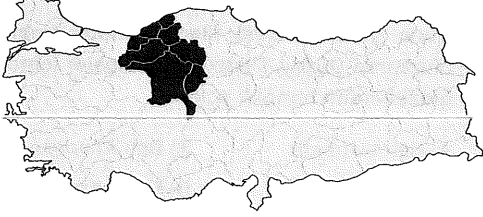
Buna göre haritadaki alanlardan biri aşağıdaki bölge sınıflandırmalarından herhangi birine dâhil edilemez?

- A) Ekonomik özelliklerine göre sanayi bölgesi
B) Nüfus özelliklerine göre seyrek nüfuslu bölge
C) İklim özelliklerine göre Akdeniz İklimi bölgesi
D) İşlevsel özelliklerine göre yönetim bölgesi
E) Hidrografik özelliklerine göre akarsu havzası bölgesi

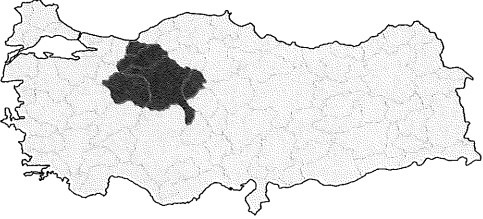
9. Aşağıdaki haritalar Türkiye’nin farklı özelliklere göre oluşturulmuş işlevsel hizmet bölgelerini göstermektedir.

Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü 5. Hizmet Bölgesi

Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü 9.Hizmet Bölgesi

Karayolları Genel Müdürlüğü 4.Hizmet Bölgesi

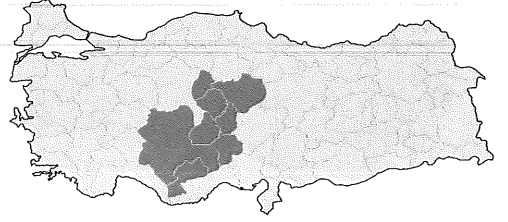
Buna göre işlevsel hizmet bölgeleriyle ilgili olarak

- I. Bir il birden fazla bölgede yer alabilir.
- II. İşlevsel hizmet bölgelerinin sınırları il sınırları ile her zaman örtüşmektedir.
- III. Farklı kurumlar, hizmet bölgelerini kurumsal bakiş açıları doğrultusunda farklı illerden oluşturmuştur.

bilgilerinden hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) I, II ve III

10. Aşağıdaki harita Türkiye’de yürütülen bölgesel kalkınma projelerinden birinin kapsam alanını göstermektedir.

Bölgenin coğrafi özellikleri düşünüldüğünde söz konusu bölgesel kalkınma projesinin amaçları arasında aşağıdakilerden hangisi sayılamaz?

- A) Konya Kapalı Havzası’nda su ve tarım altyapısının geliştirilmesi
- B) Bölgenin kendi içindeki gelişmişlik farklarının azaltılması
- C) Bölgede yer alan “Yeşil Yol Projesi” ile yayla ve doğa turizmini geliştirmeyi amaçlayan bir yayla koridoru açılması
- D) Bölgenin sosyal yapısı, turizm potansiyeli ve beşerî kapasitesinin geliştirilmesi
- E) Bölgedeki kamu yatırımlarının etkinlik ve verimliliğinin artırılması

1. Haritada numaralandırılmış alanlardan I numaralı alan Ankara - Eskişehir çevresi, II numaralı alan Mersin Adana Hatay, IV numaralı alan Doğu Karadeniz kıyı kuşağı ve V numaralı alan Gaziantep - Şanlıurfa çevresidir. Bu alanlar Türkiye'de nüfus bakımından sık nüfuslu alanlar içinde yer almaktadır. Ancak III numaralı alan Çanakkale Gelibolu Yarımadası ve Meriç Deltasıdır. Bu alan Türkiye'nin nüfus yoğunluğu az olan alanları arasındadır.

CEVAP: C

2. Türkiye'de işlevsel bölgeler içinde yer alan plan bölgeleri bulunmaktadır. Bölgesel kalkınma planı olarak da ifade edilen 6 plan bölge kısaca KOP, GAP, DAP, YHGP, ZBK ve DOKAP'tır. Haritada I numara ile gösterilen alan KOP plan bölgesi, II numaralı alan DAP plan bölgesi, III numaralı alan GAP plan bölgesi ve IV numaralı alan ZBK plan bölgesinde yer almaktadır. Akdeniz, Ege ve Marmara bölgesinde bir plan bölge yoktur.

CEVAP: E

3. Tarım bölgeleri ülke genelinde tarım alanlarının niteliğine, bu alanlarda yürütülen tarımsal faaliyet türlerine ve yetiştirilen tarım ürünlerine göre oluşturulan bölgelerdir. Aşağıda numaraları ile birlikte verilen bölgeler tarımsal hammadde üretim bölgesi olarak değerlendirilebilir.

- I. Ergene
- II. Konya
- IV. Bafra Ovası
- V. Çukurova

Bunlarında dışında kalan III numaralı alan Batman ve çevresini göstermektedir. Burası Petrol üretimi ile şekillenmiş bir madencilik bölgesidir. Diğerlerinden farklı olarak değerlendirilecek tek alan burasıdır. Maden yataklarının bulunduğu alanlar, çıkartılan madenin türüne göre değişik adlar verilerek (Zonguldak Kömür Havzası, Raman Petrol Bölgesi gibi) bölgelemeye tabi tutulmaktadırlar.

CEVAP: C

4. Türkiye'de daha önce ilçe olup 1980'den sonra il olan yerler: Aksaray, Kırıkkale, Karaman, Osmaniye, Kilis, Batman, Şırnak, Ardahan, Bayburt, Iğdır, Karabük, Bartın, Düzce, Yalova. Harita bu illeri göstermektedir.

CEVAP: B

5. Haritada numaralandırılarak gösterilen alanların içinde yer aldığı bölgesel kalkınma projeleri şu şekildedir:

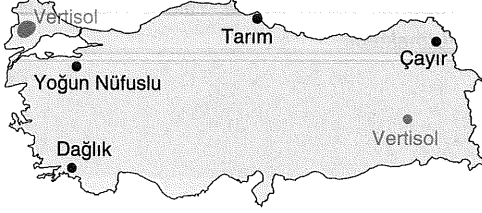
- I. Zonguldak Bartın Karabük Projesi
- II. Herhangi bir proje bölgesinde yer almaz.
- III. Konya Ovası Projesi
- IV. Güneydoğu Anadolu Projesi
- V. Doğu Anadolu Projesi

CEVAP: B

Y
A
R
G
I

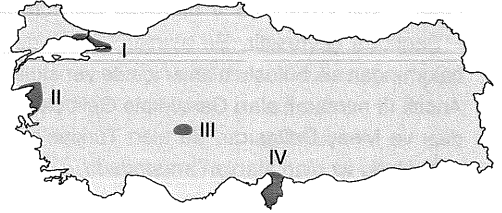
Y
A
Y
I
N
E
V
İ

6. Vertisol topraklar Ergene ve Muş ovalarında yer almaktadır. Bursa yoğun nüfuslu, Muğla dağlık, Bafra tarım, Kars ise çayır bölgesinde yer alır.

CEVAP: E

8. Haritadaki alanlar aşağıdaki gibi numaralandırılıp seçeneklerdeki bölge türleriyle eşleştirildiğinde şu şekilde görülecektir.

- I. Ekonomik özelliklerine göre sanayi bölgesi (İstanbul ve İzmit körfezi)
- II. İklim özelliklerine göre Akdeniz İklimi bölgesi (Kıyı Ege)
- III. Nüfus özelliklerine göre seyrek nüfuslu bölge (Tuz Gölü çevresi)
- IV. İşlevsel özelliklerine göre yönetim bölgesi (Hatay ili)

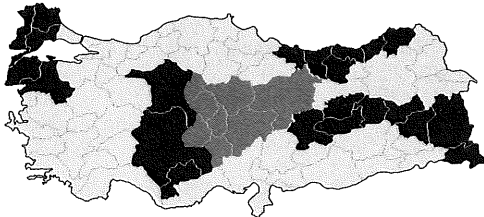
Haritada herhangi bir akarsu havzasının tamamı gösterilmemiştir.

CEVAP: E

9. Farklı kurumlar, hizmet bölgelerini kendi ihtiyaçları ve kurumsal bakış açıları doğrultusunda oluştururlar ve bir il birden fazla hizmet bölgesine dâhil edilebilir. Karayolları genel müdürlüğü işlevsel hizmet bölgeleri haritası incelendiği bölge sınırlarının bazı alanlarda il sınırları ile örtüşmediği görülmektedir.

CEVAP: D

7. TÜİK tarafından oluşturulan 12 adet Düzey 1 istatistik bölge içinden Orta Anadolu, yukarıdaki haritada gösterilmemiştir. Orta Anadolu Düzey 1 istatistik bölgesinde Kırıkkale, Kırşehir, Aksaray, Niğde, Nevşehir, Kayseri, Sivas ve Yozgat bulunmaktadır. Bu bölge aşağıdaki haritada farkı bir renk ile gösterilmiştir. Ankara, Konya ve Karaman'dan oluşturulan bölgenin adı ise Batı Anadolu'dur.

CEVAP: C

10. Haritada kapsam alanı verilen proje KOP (Konya Ovası Projesi)' dur. "Yeşil Yol Projesi" ile Samsun'dan Hopa'ya kadar uzanan, yayla ve doğa turizmini geliştirmeyi amaçlayan bir yayla koridoru açılması ise Türkiye Turizm Stratejisi 2023 Belgesi'nde DOKAP Bölgesi'nin geliştirilmesine yönelik çalışmalar kapsamındadır. KOP bölgesinde ise su ve tarım altyapısının geliştirilmesi amacıyla "Mavi Tünel" projesi hayata geçirilmiştir.

CEVAP: C

1. Akdeniz Bölgesi’nde yaz mevsiminin sıcak ve kurak geçmesi, aşağıdakilerden hangisinde etkili değildir?

- A) Orman yangınlarının artmasında
- B) Tarımda sulamaya gereksinim duyulmasında
- C) Seracılığın gelişmesinde
- D) Deniz turizmine elverişli sürenin uzun olmasında
- E) Susam ve yer fıstığı üretilmesinde

2. Aşağıdakilerden hangisi, GAP uygulanmaya başlamadan önce Güneydoğu Anadolu Bölgesi’nde görülen bir durumdur?

- A) Enerji üretiminin fazla olması
- B) Kuru tarımın yaygın olarak yapılması
- C) Bölgeye dışarıdan göç olması
- D) Pamuk üretiminde önemli bir paya sahip olması
- E) Çok sayıda baraj gölünün bulunması

3. Türkiye’nin iç bölgelerinde aşağıdakilerden hangisinin yaygınlaşmasında, bu bölgelerin kıyı bölgelere göre daha az yağış almasının rolü olduğu savunulamaz?

- A) Bozkır bitki örtüsünün
- B) Küçükbaş hayvancılığın
- C) Su kaynaklarına yakın yerleşmelerin
- D) Endüstri kuruluşlarının
- E) Tahıl tarımının

4. Türkiye’nin kara sınırlarıyla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Kuzeybatıda Bulgaristan’la sınırı vardır.
- B) Yunanistan’la olan sınırının çoğunu Meriç Nehri oluşturur.
- C) Suriye’yle olan sınırının tamamında demir yolu vardır.
- D) İran dışındaki diğer sınırlar Millî Mücadele sırasında ya da sonrasında imzalanan antlaşmalarla belirlenmiştir.
- E) En fazla ülkeyle doğu sınırında komşudur.

5. Akdeniz Bölgesi’nin dağlık ve platoluk kesimlerinin jeomorofolojik özellikleri,

- I. yaylacılık,
- II. ticaret,
- III. turizm,
- IV. ulaşım

etkinliklerinden hangilerini olumlu yönde etkilemiştir?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

6. Türkiye’nin jeopolitik önemi üzerinde aşağıdakilerden hangisinin etkisi daha azdır?

- A) Eski dünya karaları arasında merkezî bir konuma sahip olmasının
- B) Ekonomik ve siyasal bir güç merkezi olan Avrupa Birliği ülkelerine komşu olmasının
- C) Dört mevsimin belirgin olarak yaşanmasının ve aynı anda farklı iklim özelliklerinin görülmesinin
- D) Önemli petrol ve doğal gaz yataklarına sahip ülkelere komşu olmasının
- E) Uluslararası deniz ulaşımı açısından önemli bir bölgede bulunmasının

7. Türkiye’de bölgeler arasındaki gelişmişlik farklarını azaltmak için yapılan çalışmalardan biri de bölgesel kalkınma projeleridir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi, bu projelerden biri olan Yeşilırmak Havzası Gelişim Projesi kapsamındaki illerden değildir?

- A) Samsun B) Çorum C) Tokat
D) Yozgat E) Amasya

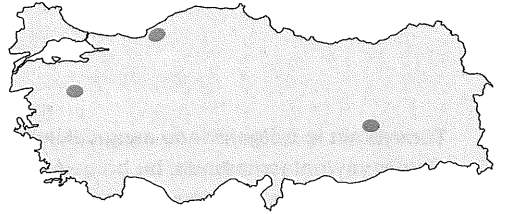
9. Türkiye’de Doğu Karadeniz kıyı kesimine ait aşağıdaki özelliklerin hangisinde, yer şekillerinin etkisi yoktur?

- A) Halkın bir kısmının hayvancılığa yönelmesinde
B) Kıyıyla iç kesimler arasında kara yolu ulaşımının zor olmasında
C) Nüfusun, dar kıyı kesiminde yoğunlaşmasında
D) Tarım alanlarının az olmasında
E) Yer altı kaynaklarının dağılışında

8. Türkiye’nin, aşağıdaki sınır kapılarından hangisi aracılığıyla İran ve ardı ülkelerle demir yolu ulaşımı yapılmaktadır?

- A) Gürbulak B) Kapıköy C) Akyaka
D) Habur E) Aziziye (Dereköy)

10. Aşağıdaki haritada bazı yerler koyu renkle gösterilmiştir.

Bölge sınıflandırmasında kullanılan ölçütler dikkate alındığında bu yerler aşağıdaki bölgelerden hangisi içinde yer alır?

- A) Turizm B) Maden
C) Karasal iklim D) Maki bitki örtüsü
E) Mera hayvancılığı

1. Akdeniz bölgesi Akdeniz iklimi etkisiyle kışların ılık ve yağışlı, yazların ise sıcak ve kurak geçtiği bölgedir. Bölgede orman yangını riski oldukça yüksektir. Sulama isteyen tarım ürünleri yetiştirilir. Denize girme süresi uzundur. Susam ve yer fıstığı gibi kuraklıkta yetişebilen ürünler üretilir. Ancak seracılık yazın değil kışın yapılan etkinliktir. Bu nedenle bölgede seracılığın olması yaz kuraklığı değil kış ılıklığıdır.

CEVAP: C

2. Çözüm 2: Güneydoğu Anadolu projesi başta tarımsal sulama olmak üzere, ulaşım, enerji, sanayi, eğitim, nüfus kontrolü, göç önleme gibi sosyoekonomik projedir bölgede kuru tarım uygulamaları GAP'tan önce de yapılan bir yöntemdir. GAP'tan sonra enerji ve sulama barajları, pamuk üretimi artmıştır. Bölge dışına olan göç azalmıştır.

CEVAP: B

3. Deniz etkisinden uzak karasal iç kesimlerde yağış miktarı az, kuraklık ve yaz sıcaklığı yüksek, kış aylarında kar yağışları ve düşük sıcaklıklar fazladır. Bozkır bitki örtüsü, bozkır ile beslenen küçükbaş hayvancılık, kurak iklimde üretilen tahıllar yaygındır. Su kaynakları sınırlı olduğundan yerleşmeler su kaynaklarına yakın kurulur. Endüstri kuruluşlarının dağılışı ile yağış miktarı arasında ilişki yoktur.

CEVAP: D

4. Türkiye'nin batı komşuları Yunanistan ve Bulgaristan'dır. Kuzeybatıda Bulgaristan bulunur. Yunanistan ile olan sınırın büyük bölümünde Meriç Nehri bulunur. Doğuda Gürcistan, Ermenistan, Nahcivan ve İran ile sınırı vardır. İran sınırı 1639 Kasrı şirin anlaşması ile çizilmiştir. Ancak Suriye sınırının tamamına demir yolu yoktur. Hatay'dan Suriye'ye demir yolu bulunmaz.

CEVAP: C

5. Akdeniz Bölgesi kıyı kuşağı ovalarının yanı sıra yüksek dağlık engebeli arazilere de sahiptir. Komşu bölgelerle arasında bulunan yüksek dağlar ekonomik faaliyetleri sınırlandırdığı gibi bazı faaliyetlerinde yürütülebilmesi açısından avantaj sağlamıştır. Ulaşım üzerinde olumsuz etkisi olan bu durum yaylacılık faaliyetleri ve dağcılık turizmini olumlu yönde etkilemiştir.

CEVAP: B

6. Türkiye'nin bulunduğu yer dünya üzerindeki jeopolitik konumunun önemini artırmaktadır. Eski karalar arasında ulaşım ve enerji koridoru olması, geçmiş medeniyetlere ev sahipliği yapması, boğazlara sahip olması, çevresine göre zengin su kaynaklarına sahip olması, önemi ham madde üretim alanları ile pazarlar arasında bulunması jeopolitik avantajlarıdır. Dört mevsimin belirgin yaşanmasının etkisi daha azdır.

CEVAP: C

7. Yeşilirmak Havza Gelişim Projesi başta Yeşilirmak Havzası'nda yer alan illerin sel ve taşkınlarının önlenmesi havzada yaşanan kirliliklerin azaltılması amacıyla başlamıştır. Bu projede Samsun, Tokat, Amasya ve Çorum illeri bulunmaktadır. Yozgat projenin başında yer alan illerden biri olmasına rağmen daha sonra bu projeden çıkarılarak Konya Ovası Sulama Projesi'ne dâhil edilmiştir.

CEVAP: D

8. Van Gölü üzerinden feribotlarla taşınan trenlerin Van'ın Saray İlçesi'nden İran'a demir yolu geçişi sağlayan sınır kapısı Kapıköy sınır kapısıdır. Gürbulak İran'a açılır ancak demir yolu yoktur. Akyaka Ermenistan'a açılır ancak kapı kapalıdır. Habur Irak'a kara yolu geçişi sağlar. Aziziye (Dereköy) Bulgaristan'a açılan kapıdır.

CEVAP: E

9. Doğu Karadeniz Türkiye'nin en dağlık ve engebeli bölgesidir. Bu bölgede yaşanan ulaşım sorunları, tarım arazilerinin azlığı, tarımda makine kullanımının sınırlılığı, büyükbaş hayvancılık ve arıcılık gibi faaliyetlerin yapılması, nüfusun daha çok kıyı kuşağında toplanmasında yer şekilleri etkili olmuştur. Ancak yer altı kaynakları ile yer şekilleri arasında ilişki yoktur.

CEVAP: E

10. Haritadaki numaralı yerlerden Zonguldak çevresinde Karadeniz, Elâzığ çevresinde karasal Güney Marmara'da Akdeniz iklimi görüldüğünden bu alanlar aynı iklim ve bitki bölgesinde olmadığından aynı hayvancılık bölgesinde de yer almaz. Bu alanlardan Güney Marmara'da Bor, Mermer, Linyit gibi madenler, Zonguldak'ta taş kömürü, Elâzığ'da krom ve bakır madenleri bulunur. Bu alanlar ortak olarak maden bölgesinde yer alır.

CEVAP: B

1. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de uygulanan bölgesel kalkınma projelerinin temel amaçlarından biri değildir?

- A) Bölgeler arası gelişmişlik farkını ortadan kaldırmak
- B) Göç hareketini önleyerek nüfusu yerinde tutmak
- C) Doğal ve beşerî kaynakları en iyi şekilde kullanmak
- D) İstihdamı geliştirecek iş olanakları sağlamak
- E) Bölgedeki yabancı sermaye yatırımlarını artırmak

2. Türkiye, coğrafi konumu nedeniyle Dünya'da ve içinde bulunduğu bölgede jeopolitik öneme sahip bir ülkedir.

Bu durumun oluşmasında aşağıdakilerden hangisinin bir etkisi yoktur?

- A) Fosil yakıt dış satımının fazla olmasının
- B) Çevresindeki deniz ve karalara göre konumunun
- C) Uluslararası ulaşım yollarının kavşak noktasında olmasının
- D) Zengin petrol ve doğal gaz kaynaklarına yakınlığının
- E) Nüfusunun ve doğal kaynak potansiyelinin

3. • Türkiye-Bulgaristan sınırında yer alır.
• Kara yolu ve demir yolu geçişi vardır.
• İşlek ve önemli bir gümrük kapısıdır.

Bazı özellikleri verilen bu sınır kapısı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Cilvegözü B) İpsala C) Kapıkule
- D) Gürbulak E) Habur

4. Türkiye'de hâlen tarıma dayalı sanayiye en fazla katkı sağlayan bölgesel kalkınma projesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Doğu Anadolu Projesi
- B) Güneydoğu Anadolu Projesi
- C) Doğu Karadeniz Bölgesel Gelişim Projesi
- D) Yeşilirmak Havza Gelişim Projesi
- E) Zonguldak, Bartın, Karabük Projesi

5. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye-Suriye sınırında yer alan sınır kapılarından biri değildir?

- A) Cilvegözü B) Gürbulak C) Öncüpınar
- D) Akçakale E) Yayladağı

6. Türkiye'de Doğu Karadeniz kıyı kuşağıyla ilgili;

- I. Yayvan yapraklı ormanlar geniş yer tutar.
- II. Yüksek ve engebeli araziler azdır.
- III. Yağışlar genellikle yağmur şeklindedir.
- IV. Akarsular menderesler yaparak akar.

ifadelerinden hangileri doğrudur?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

- 7. I. En uzun kara sınırını oluşturur.
- II. Belirlenen en eski sınırdır.
- III. Büyük kısmı su bölümü çizgilerinden geçer.

Türkiye'nin sınır özellikleri dikkate alındığında, yukarıdakilerden hangileri Türkiye-İran sınırına aittir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) II ve III

- 8. I. Ulaşım olanaklarının elverişli olması
- II. Nitelikli iş gücünün fazla olması
- III. Enerji üretiminin fazla olması

Türkiye'nin batı kesiminde sanayinin daha fazla gelişmiş olması, yukarıdakilerden hangileriyle ilişkilidir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) II ve III

- 9. Türkiye'nin en büyük bölgesel kalkınma planlarından biri olan Güneydoğu Anadolu Projesi kapsamında önemli enerji yatırımları yapılmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi bu proje kapsamındaki hidroelektrik santrallerinden biri değildir?

- A) Atatürk
- B) Ilısu
- C) Deriner
- D) Birecik
- E) Karkamış

- 10. Türkiye'nin bazı komşuları ile sınır kapılarının verildiği aşağıdaki eşleştirmelerden hangisi doğrudur?

- A) Gürcistan - Sarp
- B) İran - Kapıkule
- C) Irak - Gürbulak
- D) Suriye - İpsala
- E) Ermenistan - Habur

1. Türkiye'deki bölgesel kalkınma planları ekonomik ve sosyal olarak geri kalmış bölgeleri diğer bölgelerle aynı sosyoekonomik düzeye çıkarmak için uygulanmaktadır. Bu kapsamda başta tarım, hayvancılık, ticaret, enerji üretimlerinin artırılması, bölgelerin dışarı göç vermesinin önlenmesi, doğal kaynakların etkin ve verimli kullanılması hedeflenmektedir. Bu projeler kapsamında yabancı sermaye çekmek gibi bir uygulama yoktur.

CEVAP: E

2. Türkiye jeopolitiği bulunduğu yerde göreceli konumunun sağladığı avantajlarla artmıştır. Boğazların önemli ticaret yolu olması, enerji ve ulaşım kavşak noktası olması, Ortadoğu ve Hazar enerji havzaları na yakınlığı, nüfusu, askeri gücü ile önemli bir konumda olması avantajlarıdır. Ancak fosil yakıt satımı ile jeopolitik arasında bir ilişki yoktur.

CEVAP: A

3. Türkiye ile Bulgaristan sınırında Kapıkule, Aziziye (Dereköy) ve Hamzabeyli sınır kapıları bulunur. Ancak Aziziye ve Hamzabeyli sadece kara geçişi olup demir yolu olmayan kapılardır. Kapıkule'de ise hem demir hem de kara yolu geçişi vardır. Cilvegözü Suriye'ye, Gürbulak İran'a, İpsala Yunanistan'a Habur ise Irak'a açılır.

CEVAP: C

4. Seçeneklerde verilen projelerin tamamında tarım ve tarıma dayalı etkinlikler için çalışmalar yapılmaktadır. Ancak projeler içinde en fazla tarım için sulama barajlarından sulama kanallarına, makineleşme, devlet çiftlikleri gibi faaliyetlerle önem verilen proje Güneydoğu Anadolu Projesi'dir.

CEVAP: B

5. Seçeneklerde verilen sınır kapılarından Cilvegözü Hatay'ın Reyhanlı ilçesinden Suriye'ye açılmaktadır. Yayladağı Hatay'ın Yayladağı ilçesinden Suriye'ye açılmaktadır. Öncüpınar sınır kapısı Kilis Öncüpınar ilçesinden Suriye'ye açılmaktadır. Akçakale sınır kapısı Şanlıurfa Akçakale ilçesinden Suriye'ye açılmaktadır. Gürbulak ise Ağrı Doğubayazıt ilçesinden İran'a açılmaktadır.

CEVAP: B

6. Doğu Karadeniz'de dağlar kıyı şeridinden itibaren hızla yükselmektedir. Bu nedenle kıyı kuşağı dâhil engebeli araziler fazladır. Kıyı kuşağında nemin fazla olması nedeniyle yayvan (geniş) yapraklı ormanlar görülür. Kıyı kuşağında sıcaklıklar kış aylarında 0 derece üzerinde olduğundan yağışlar yağmur şeklindedir akarsular dar ve derin vadiler içinde akmaktadır.

CEVAP: B

7. Türkiye ile İran sınırı milli mücadele öncesinde 1639 Kasrı şirin anlaşması ile çizildiğinden en eski sınır olarak kabul edilir. Bu sınır dağların su bölümü çizgisi adı verilen zirvelerinden geçmektedir. En uzun kara sınırı İran ile değil Suriye ile dir.

CEVAP: E

8. Türkiye'de sanayisinin yarısından fazlası Marmara Bölgesi'nde toplanmıştır. Ege ve Orta Anadolu sanayinin yoğunlaştığı batı bölgelerdir. Bu alanlarda sanayinin fazla olmasında ulaşımın kolay, nüfus nedeniyle pazarlamanın kolay, nitelikli iş gücü, sermaye ve teknoloji birikiminin fazla olması etkili olmuştur. Enerji üretim alanları ile sanayi arasında doğrudan ilişki yoktur.

CEVAP: D

9. Güneydoğu Anadolu projesi kapsamında Fırat-Dicle Havzası'nda 22 baraj, 19 hidroelektrik santrali ve 1.8 milyon hektarlık sulama sistemlerinin yapımı öngörülmüştür. Fırat Nehri üzerinde Atatürk, Karakaya, Keban, Karkamış ve Birecik barajları inşa edilmiştir. Dicle üzerinde Ilisu (Veysel Eroğlu), Kralkızı barajları yer alır. Deriner Çoruh Nehri üzerinde Doğu Karadeniz'dedir.

CEVAP: C

10. Gürcistan'a Artvin üzerinden Sarp sınır kapısı ile geçiş sağlanır. Irak ile olan sınır kapısı Gürbulak değil Habur'dur. Gürbulak İran'a açılır. Suriye ile çok sayıda sınır kapısı bulunur. İpsala sınır kapısı Suriye değil Yunanistan'a açılır. Ermenistan ile olan sınır kapısı Akyaka'dır. Akyaka kapalıdır.

CEVAP: A

	<u>Doğru</u>	<u>Yanlış</u>	<u>Net</u>
Türkiye'nin Coğrafi Konumu			
Türkiye'nin Coğrafi Konumu - Klasik Soru Testi - 1	----	----	----
Türkiye'nin Coğrafi Konumu - Klasik Soru Testi - 2	----	----	----
Türkiye'nin Coğrafi Konumu - Öncüllü Soru Testi - 1	----	----	----
Türkiye'nin Coğrafi Konumu - Öncüllü Soru Testi - 2	----	----	----
Türkiye'nin Coğrafi Konumu - Haritalı Soru Testi - 1	----	----	----
Türkiye'nin Coğrafi Konumu - Haritalı Soru Testi - 2	----	----	----
Türkiye'nin Coğrafi Konumu - Çıkmış Soru Testi - 1	----	----	----
Türkiye'nin Coğrafi Konumu - Çıkmış Soru Testi - 2	----	----	----
Türkiye'nin Yer Şekilleri			
Türkiye'nin Yer Şekilleri - Klasik Soru Testi - 1	----	----	----
Türkiye'nin Yer Şekilleri - Klasik Soru Testi - 2	----	----	----
Türkiye'nin Yer Şekilleri - Klasik Soru Testi - 3	----	----	----
Türkiye'nin Yer Şekilleri - Klasik Soru Testi - 4	----	----	----
Türkiye'nin Yer Şekilleri - Öncüllü Soru Testi - 1	----	----	----
Türkiye'nin Yer Şekilleri - Öncüllü Soru Testi - 2	----	----	----
Türkiye'nin Yer Şekilleri - Öncüllü Soru Testi - 3	----	----	----
Türkiye'nin Yer Şekilleri - Öncüllü Soru Testi - 4	----	----	----
Türkiye'nin Yer Şekilleri - Haritalı Soru Testi - 1	----	----	----
Türkiye'nin Yer Şekilleri - Haritalı Soru Testi - 2	----	----	----
Türkiye'nin Yer Şekilleri - Haritalı Soru Testi - 3	----	----	----
Türkiye'nin Yer Şekilleri - Haritalı Soru Testi - 4	----	----	----
Türkiye'nin Yer Şekilleri - Çıkmış Soru Testi - 1	----	----	----
Türkiye'nin Yer Şekilleri - Çıkmış Soru Testi - 2	----	----	----
Türkiye İklimi			
Türkiye İklimi - Klasik Soru Testi - 1	----	----	----
Türkiye İklimi - Klasik Soru Testi - 2	----	----	----
Türkiye İklimi - Öncüllü Soru Testi - 1	----	----	----
Türkiye İklimi - Öncüllü Soru Testi - 2	----	----	----
Türkiye İklimi - Haritalı Soru Testi - 1	----	----	----
Türkiye İklimi - Haritalı Soru Testi - 2	----	----	----
Türkiye İklimi - Çıkmış Soru Testi - 1	----	----	----
Türkiye İklimi - Çıkmış Soru Testi - 2	----	----	----
Türkiye'nin Su, Toprak ve Bitki Varlığı			
Türkiye'nin Su, Toprak ve Bitki Varlığı - Klasik Soru Testi - 1	----	----	----
Türkiye'nin Su, Toprak ve Bitki Varlığı - Klasik Soru Testi - 2	----	----	----
Türkiye'nin Su, Toprak ve Bitki Varlığı - Klasik Soru Testi - 3	----	----	----
Türkiye'nin Su, Toprak ve Bitki Varlığı - Öncüllü Soru Testi - 1	----	----	----
Türkiye'nin Su, Toprak ve Bitki Varlığı - Öncüllü Soru Testi - 2	----	----	----
Türkiye'nin Su, Toprak ve Bitki Varlığı - Öncüllü Soru Testi - 3	----	----	----
Türkiye'nin Su, Toprak ve Bitki Varlığı - Haritalı Soru Testi - 1	----	----	----
Türkiye'nin Su, Toprak ve Bitki Varlığı - Haritalı Soru Testi - 2	----	----	----
Türkiye'nin Su, Toprak ve Bitki Varlığı - Haritalı Soru Testi - 3	----	----	----
Türkiye'nin Su, Toprak ve Bitki Varlığı - Çıkmış Soru Testi - 1	----	----	----
Türkiye'nin Su, Toprak ve Bitki Varlığı - Çıkmış Soru Testi - 2	----	----	----
Türkiye'de Çevre ve Doğal Afetler			
Türkiye'de Çevre ve Doğal Afetler - Klasik Soru Testi - 1	----	----	----
Türkiye'de Çevre ve Doğal Afetler - Klasik Soru Testi - 2	----	----	----
Türkiye'de Çevre ve Doğal Afetler - Öncüllü Soru Testi - 1	----	----	----
Türkiye'de Çevre ve Doğal Afetler - Öncüllü Soru Testi - 2	----	----	----
Türkiye'de Çevre ve Doğal Afetler - Haritalı Soru Testi - 1	----	----	----
Türkiye'de Çevre ve Doğal Afetler - Haritalı Soru Testi - 2	----	----	----
Türkiye'de Çevre ve Doğal Afetler - Çıkmış Soru Testi - 1	----	----	----
Türkiye'de Çevre ve Doğal Afetler - Çıkmış Soru Testi - 2	----	----	----

	Doğru	Yanlış	Net
Türkiye'nin Beşeri Coğrafyası			
Türkiye'nin Beşeri Coğrafyası - Klasik Soru Testi - 1	----	----	----
Türkiye'nin Beşeri Coğrafyası - Klasik Soru Testi - 2	----	----	----
Türkiye'nin Beşeri Coğrafyası - Klasik Soru Testi - 3	----	----	----
Türkiye'nin Beşeri Coğrafyası - Öncüllü Soru Testi - 1	----	----	----
Türkiye'nin Beşeri Coğrafyası - Öncüllü Soru Testi - 2	----	----	----
Türkiye'nin Beşeri Coğrafyası - Öncüllü Soru Testi - 3	----	----	----
Türkiye'nin Beşeri Coğrafyası - Haritalı Soru Testi - 1	----	----	----
Türkiye'nin Beşeri Coğrafyası - Haritalı Soru Testi - 2	----	----	----
Türkiye'nin Beşeri Coğrafyası - Haritalı Soru Testi - 3	----	----	----
Türkiye'nin Beşeri Coğrafyası - Çıkmış Soru Testi - 1	----	----	----
Türkiye'nin Beşeri Coğrafyası - Çıkmış Soru Testi - 2	----	----	----
Türkiye'de Ekonomik Coğrafyası			
Türkiye'de Tarım ve Hayvancılık - Klasik Soru Testi - 1	----	----	----
Türkiye'de Tarım ve Hayvancılık - Klasik Soru Testi - 2	----	----	----
Türkiye'de Tarım ve Hayvancılık - Öncüllü Soru Testi - 1	----	----	----
Türkiye'de Tarım ve Hayvancılık - Öncüllü Soru Testi - 2	----	----	----
Türkiye'de Tarım ve Hayvancılık - Haritalı Soru Testi - 1	----	----	----
Türkiye'de Tarım ve Hayvancılık - Haritalı Soru Testi - 2	----	----	----
Türkiye'de Tarım ve Hayvancılık - Çıkmış Soru Testi - 1	----	----	----
Türkiye'de Tarım ve Hayvancılık - Çıkmış Soru Testi - 2	----	----	----
Türkiye'de Madenler ve Enerji Kaynakları			
Türkiye'de Madenler ve Enerji Kaynakları - Klasik Soru Testi - 2	----	----	----
Türkiye'de Madenler ve Enerji Kaynakları - Öncüllü Soru Testi - 1	----	----	----
Türkiye'de Madenler ve Enerji Kaynakları - Öncüllü Soru Testi - 2	----	----	----
Türkiye'de Madenler ve Enerji Kaynakları - Haritalı Soru Testi - 1	----	----	----
Türkiye'de Madenler ve Enerji Kaynakları - Haritalı Soru Testi - 2	----	----	----
Türkiye'de Madenler ve Enerji Kaynakları - Çıkmış Soru Testi - 1	----	----	----
Türkiye'de Madenler ve Enerji Kaynakları - Çıkmış Soru Testi - 2	----	----	----
Türkiye'de Sanayi ve Ticaret			
Türkiye'de Sanayi ve Ticaret - Klasik Soru Testi - 1	----	----	----
Türkiye'de Sanayi ve Ticaret - Klasik Soru Testi - 2	----	----	----
Türkiye'de Sanayi ve Ticaret - Öncüllü Soru Testi - 1	----	----	----
Türkiye'de Sanayi ve Ticaret - Öncüllü Soru Testi - 2	----	----	----
Türkiye'de Sanayi ve Ticaret - Haritalı Soru Testi - 1	----	----	----
Türkiye'de Sanayi ve Ticaret - Haritalı Soru Testi - 2	----	----	----
Türkiye'de Sanayi ve Ticaret - Çıkmış Soru Testi - 1	----	----	----
Türkiye'de Sanayi ve Ticaret - Çıkmış Soru Testi - 2	----	----	----
Türkiye'de Ulaşım ve Turizm			
Türkiye'de Ulaşım ve Turizm - Klasik Soru Testi - 1	----	----	----
Türkiye'de Ulaşım ve Turizm - Klasik Soru Testi - 2	----	----	----
Türkiye'de Ulaşım ve Turizm - Öncüllü Soru Testi - 1	----	----	----
Türkiye'de Ulaşım ve Turizm - Öncüllü Soru Testi - 2	----	----	----
Türkiye'de Ulaşım ve Turizm - Haritalı Soru Testi - 1	----	----	----
Türkiye'de Ulaşım ve Turizm - Haritalı Soru Testi - 2	----	----	----
Türkiye'de Ulaşım ve Turizm - Çıkmış Soru Testi - 1	----	----	----
Türkiye'de Ulaşım ve Turizm - Çıkmış Soru Testi - 2	----	----	----
Türkiye'de Bölge Kavramı ve Sistematiği			
Bölge Kavramı ve Sistematiği - Klasik Soru Testi - 1	----	----	----
Bölge Kavramı ve Sistematiği - Klasik Soru Testi - 2	----	----	----
Bölge Kavramı ve Sistematiği - Öncüllü Soru Testi - 1	----	----	----
Bölge Kavramı ve Sistematiği - Öncüllü Soru Testi - 2	----	----	----
Bölge Kavramı ve Sistematiği - Haritalı Soru Testi - 1	----	----	----
Bölge Kavramı ve Sistematiği - Haritalı Soru Testi - 2	----	----	----
Bölge Kavramı ve Sistematiği - Çıkmış Soru Testi - 1	----	----	----
Bölge Kavramı ve Sistematiği - Çıkmış Soru Testi - 2	----	----	----